

**ЗАКОНОДАВЧЕ
РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
СОЮЗІ ТА ДЕРЖАВАХ-ЧЛЕНАХ ЄС**

**LEGAL REGULATION
OF INNOVATION ACTIVITY IN THE EUROPEAN
UNION AND EU MEMBER-STATES**

Проект ЄС «Вдосконалення, стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні»

Проект ЄС «Вдосконалення стратегій, політики та
регулювання інновацій в Україні»
EuropeAid/127694/C/SER/UA

Центр інтелектуальної власності та передачі технологій
НАН України

**ЗАКОНОДАВЧЕ
РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ
ТА ДЕРЖАВАХ-ЧЛЕНАХ ЄС**

За редакцією
Габріеля Авігдора, Бельгія
Юрія Капіци, Україна

Київ 2011

УДК 330.341.1:34](4-6ЄС)

ББК 65.013

3-19

Відбір актів ЄС та держав-членів ЄС, укладання збірника актів здійснювалося Ю. Капіцей, Х. Лео, Д. Луценко, С. Береславським, Г. Авігдором, А. Фаренвальдом

3-19 Законодавче регулювання інноваційної діяльності в Європейському Союзі та державах-членах ЄС / за ред. Г.Авігдора, Ю. Капіци. – К. : Фенікс, 2011. – 704 с.

ISBN 978-966-651-919-4

У виданні наведені документи Європейського Союзу у сфері інноваційної діяльності, акти держав-членів ЄС з питань комерціалізації результатів досліджень, трансферу технологій, розвитку інновацій на підприємствах, створення інноваційної інфраструктури, податкового стимулювання інновацій, діяльності фінансово-кредитних установ та органів управління.

Видання спрямовано на фахівців, що беруть участь у розробленні та реалізації державної інноваційної політики, законодавства у сфері інноваційної діяльності, науковців, викладачів вищих навчальних закладів, фахівців підприємств та організацій.

Legal regulation of innovation activity in the European Union and EU member-states / Editors-in-chief G. Avigdor, Dr. Y. Kapitsa. – K. : Feniks, 2011. – 704 p.

Publication includes documents of the European Union in the sphere of innovation activity, acts of EU Member states on the issues of commercialization of R&D activity results, technology transfer, development of innovations at the enterprises, creation of innovation infrastructure, taxation stimulation of innovations, activity of finance-crediting institutions and governing bodies.

This publication is addressed to the specialists, participating in the development and fulfillment of the state innovation policy, legislation in the sphere of innovation activity, scientists, lecturers of universities, specialists from enterprises.

УДК 330.341.1:34](4-6ЄС)

ББК 65.013

Охороняється авторським правом України та міжнародним авторським правом. Відтворення дозволяється у випадках вільного використання творів, визначених законодавством України та міжнародним авторським правом, з посиланням: "Матеріали підготовлені в рамках проекту ЄС «Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні» EuropeAid/127694/C/SER/UA, 2009-2011".

Дана публікація була підготовлена за підтримки Європейського Союзу. Зміст публікації є виключною відповідальністю проекту Innopolicy.

ISBN 978-966-651-919-4

© Представництво Європейського Союзу в Україні, 2011

Передмова 11

Авігдор Г., Каница Ю., Лео Х. Законодавство у сфері інноваційної діяльності
Європейського Союзу та держав-членів: інструменти, особливості розвитку..... 13

**Розділ 1. ДОКУМЕНТИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
У СФЕРІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ** 49

Повідомлення Комісії для Європейського парламенту, Ради ЄС, Європейського економічного і соціального комітету та Комітету регіонів "Європа 2020" –
Провідна ініціатива щодо утворення Інноваційного Союзу від 06.10.2010 року 49

Повідомлення Європейської комісії "«Європа 2020» Стратегія розумного,
сталого та всеосяжного зростання" від 03.03.2010 року 90

Повідомлення Комісії для Європейського парламенту, Ради ЄС, Європейського економічного і соціального комітету та Комітету регіонів "Перегляд інноваційної
політики Співтовариства у світі, що постійно змінюється" від 02.09.2009 року..... 117

Повідомлення Комісії для Європейського парламенту, Ради ЄС, Європейського економічного і соціального комітету та Комітету регіонів "Стратегія у галузі
прав промислової власності для Європи" від 16.07.2008 року 128

Повідомлення Комісії для Ради ЄС, Європейського парламенту, Європейського економічного і соціального комітету та Комітету регіонів "На шляху до створення
кластерів світового класу в Європейському Союзі: реалізація розширеної
інноваційної стратегії" від 05.11.2008 року 134

Рекомендації Комісії "Щодо управління правами інтелектуальної власності
та Кодекс практики для університетів та інших державних науково-дослідних
організацій" від 10.04.2008 року 144

Рамкова програма Європейської спільноти щодо державної допомоги у галузі
наукових досліджень, розробок та інновацій, 2006 рік 151

Регламент (ЄС) № 1906/2006 Європейського парламенту і Ради
від 18.12.2006 року "Про правила участі підприємств, науково-дослідницьких
центрів та університетів у діях, передбачених Сьомою Рамковою програмою,
та щодо поширення результатів науково-дослідницької діяльності (2007–2013) 155

ЗАКОНОДАВСТВО ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ ЄС

**Розділ 2. СТРАТЕГІЇ ТА ПРОГРАМИ ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ ЄС
З ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ** 162

Біла Книга "Інноваційно-орієнтована нація" Департаменту інновацій, вищої
освіти і професійної освіти Великої Британії, 2008 рік 162

Національний план Іспанії з наукових досліджень, розвитку і технологічних інновацій на 2008–2011 роки.....	172
Стратегія ФРН щодо високих технологій, 2006 рік.....	212
Операційна програма "Інноваційна економіка" Польщі на 2007–2013 роки	246
Операційна програма "Інноваційна економіка" Польщі. Національна стратегічна рамкова програма на 2007–2013 роки.....	251
Національна політика Чеської Республіки в галузі досліджень, розробок та інновацій на 2009–2015 роки	274
Національна інноваційна політика Чеської Республіки на 2005–2010 роки	295

Розділ 3. ПІДТРИМКА КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ І РОЗРОБОК ТА ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ..... 303

Консолідований Закон Данії "Про трансфер технологій у державних науково-дослідних установах" від 09.06.2004 року зі змінами від 25.06.2010 року	303
Наказ Міністерства підтримки роботи Уряду Іспанії, що встановлює вимоги до створення нормативно-правової бази для реалізації державної допомоги у сферах науки та інновацій і стимулює підтримку знань та передачу технологій, що визначено в Національному плані наукових досліджень, розробок та технологічних інновацій на 2008–2011 роки RE/545/2008 від 29.02.2008 року ...	307
Повідомлення Федерального міністерства освіти та наукових досліджень ФРН стосовно Директиви про стимулювання розвитку центрів інноваційної компетенції в нових федеральних землях "Створюємо переваги – забезпечуємо таланти" від 02.04.2009 року.....	309
Постанова Уряду Фінляндії про Центр науково-технологічних досліджень VVT від 12.11.2010 року	314

Розділ 4. ПІДТРИМКА СТВОРЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНО ОРІЄНТОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ 317

Директиви щодо допомоги, яка надається для заснування і розвитку молодих інноваційних технологічних підприємств відповідно до § 11 Z 6 Закону "Про підтримку наукових досліджень і технологій" Федерального міністерства транспорту, інновацій і технологій Австрії від 11.09.2007 року	317
Федеральне міністерство транспорту, інновацій і технологій Австрії. Секція III Відділ інновацій. Спеціальні директиви з розвитку центрів підтримки засновників нових підприємств, які вийшли з академічної (університетської) сфери AplusB Academia Business. Програма для засновників підприємств "спін-офф" на 2001–2006 роки	326

Наказ Міністерства промисловості, туризму і торгівлі Іспанії, що визначає надання допомоги у створенні інноваційних технологічних підприємств у структурі техно-парків у рамках програми СЕІАР (SEIPAR) № ІТС/231/2007 від 01.02.2007 року .. 336

Директива Федерального Міністерства економіки і технологій ФРН щодо підтримки культури підприємницької незалежності у вищих навчальних закладів від 08.04.2010 року..... 337

Директива Федерального міністерства економіки і технологій ФРН щодо стимулювання заснування підприємств (стипендія для засновників EXIST) у рамках програми "Створення підприємств малого і середнього бізнесу у сфері науки" від 03.05.2007 року 342

Директива Федерального міністерства економіки і технологій ФРН щодо стимулювання і створення дослідних підприємств (трансфер досліджень EXIST) у рамках програми "Створення підприємств малого і середнього бізнесу у сфері науки" від 02.12.2010 року..... 346

Конкурс для проектів "Бізнес-інкубатори і стартовий капітал для технологічних підприємств", Франція, 1999 рік 354

Розділ 5. РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ..... 360

Федеральний закон Австрії "Про спеціальні заходи стимулювання малих і середніх підприємств", 1996 рік 360

Директиви щодо надання допомоги для молодих підприємців та для інновацій в МСП Федерального міністерства економіки, сім'ї та молоді Австрії за погодженням з Федеральним міністерством фінансів у редакції станом на 19.05.2009 року 362

Австрія. Програмний документ відповідно до пункту 1.3 Директиви "Взяття гарантійних зобов'язань для МСП" від 19.05.2009 року 367

Умови щодо гарантій власного капіталу відповідно до Закону Австрії "Про допомогу МСП" від 19.05.2009 року..... 372

Комітет з питань технологій та інновацій Данії. Директиви щодо інноваційного ваучера для малих і середніх підприємств від 01.01.2011 року..... 380

Наказ Міністерства освіти і науки Іспанії, що регулює процедуру надання позик з метою зміцнення співпраці підприємницького сектора з університетами й іншими державними дослідними центрами у сфері наукових досліджень, розробок і технологічних інновацій через кредитні установи ЕСІ/3778/2005 від 01.12.2005 року 384

Королівський законодавчий декрет 1579/2006 щодо схеми надання допомоги, передбаченої у Програмі підтримки інноваційної діяльності малих і середніх підприємств (InnoEmpresa) від 22.12.2006 року..... 386

Директива Федерального міністерства економіки і технологій "Інноваційна програма ERP". "Додатковий капітал ERP для малих і середніх підприємств щодо сприяння інноваційній динаміці у німецькій економіці" від 28.05.2008 року 388

Директива Федерального міністерства економіки і технологій ФРН щодо стимулювання спільних промислових досліджень і розробок від 03.12.2008 року.....	391
Директива Федерального міністерства економіки і технологій ФРН щодо "Центральної інноваційної програми для підприємств малого і середнього бізнесу" від 26.11.2010 року.....	397
Постанова Уряду Швеції щодо Положення про державне фінансування за участі акціонерної компанії "Алмі Фореtagspartner АБ" (Almi Företagspartner AB) і компаній, які входять до її концерну від 10.02.2009 року.....	409
Розділ 6. ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	412
Австрія. Директива щодо "Європейської програми відбудови" від 01.01.2011 року.....	412
Наказ Міністерства підтримки роботи Уряду Іспанії, згідно з яким регулюються основні положення, схеми надання допомоги та управління Національним планом наукових досліджень і технологічних інновацій (2004–2007), що спрямовані на вдосконалення технічних розробок, PRE/690/2005 від 18.03.2005 року.....	416
Наказ Міністерства підтримки роботи Уряду Іспанії PRE/402/2006 від 16.02.2006 року, що вносить зміни до Наказу PRE/690/2005 від 18.03.2005 року, згідно з яким регулюються засадничі положення, схеми надання допомоги та управління Національним планом наукових досліджень, розробок і технологічних інновацій (2004–2007), що спрямовані на вдосконалення технічних розробок.....	419
Закон Люксембургу "Про створення Національного товариства кредитів та інвестицій" від 02.08.1977 року.....	419
Постанова Великого Герцога Люксембургу від 18.06.2005 року, що встановлює загальні умови інвестиційних кредитів, передбачених статтею 5 Закону від 02.08.1977 року "Про створення Національного товариства кредиту та інновацій".....	422
Постанова Великого Герцога Люксембургу від 14.12.2005 року, що встановлює загальні умови середньо- та довгострокового кредитування, передбаченого у статті 4 Закону від 2.08.1977 року "Про створення Національного товариства кредиту та інновацій", з останніми змінами, та щодо змін і обмежень на власний капітал, передбачених у статті 4, параграф 2 Закону від 02.08.1977 року "Про створення Національного товариства кредиту та інновацій".....	423
Директива Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН "Премія за проведення досліджень", 2007 рік.....	426
Закон Польщі про деякі форми підтримки інноваційної діяльності від 30.05.2008 року.....	430

Розділ 7. КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ..... 446

Наказ Міністерства промисловості, туризму та торгівлі Іспанії, що регулює засади та порядок проведення конкурсу з надання субсидій на 2007 рік із метою підтримки міжнародних патентних заявок ІТС/608/2007 від 14.03.2007 року 446

Загальні умови – патентна ініціатива для МСП, ФРН, 2011 рік 455

Розпорядження міністра науки і вищої освіти Республіки Польща про програму "ПАТЕНТ ПЛЮС (PATENT PLUS) – підтримка патентування винаходів" від 12.08.2008 року 459

Міністерство економіки та транспорту Угорщини. Умови конкурсу "Підтримка захисту прав промислової власності угорських винаходів за кордоном (IPARJOG_08). Керівництво для заявників", 2008 рік 465

Попередня експертна оцінка об'єктів промислової власності у Франції, 2000 рік 470

Розділ 8. РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ 472

Постанова Міністерства фінансів Угорщини про детальні правила і використання джерел допомоги у рамках Оперативної програми економічного розвитку досліджень, розробок та інновацій для підвищення конкурентоспроможності, а також для організації Регіональних оперативних програм досліджень, розробок та інновацій № 22/2007 від 29.08.2007 року 472

Умови конкурсу "Сприяння розвитку інноваційного менеджменту і трансферу технологій", Угорщина, 2006 рік 486

Франція. Організаційні структури, що сприяють трансферу і поширенню технологій, 2011 рік 496

Постанова Уряду Швеції щодо Положення про державне фінансування за участі акціонерної компанії "Інноватіунсбрун АБ" (Innovationsbron AB) та її дочірніх компаній SFS 2009:268 від 02.04.2009 року 498

Розділ 9. РЕГІОНАЛЬНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК..... 503

Директива Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН про програму фінансування "Інноваційні регіональні центри зростання" через модуль "Центри підвищення потенціалу" у рамках інноваційної ініціативи Федерального міністерства освіти і досліджень для нових федеральних земель "Підприємницький регіон" від 01.07.2007 року 503

Директива Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН щодо фінансування "Конкурсу на кращий кластер" у рамках високотехнологічної стратегії 2020 для Німеччини (третій конкурсний етап) від 08.12.2010 року..... 510

Угорщина. Підтримка діяльності регіональних інноваційних агентств зі сприяння науково-дослідній роботі і технологічним інноваціям, 2008 рік.....	516
Франція. Угода між державою та "OSEO Innovation" про майбутню інвестиційну програму (діяльність "посилення кластерів конкурентоспроможності" та розділ "науково-дослідні проекти і структурний розвиток кластерів конкурентоспроможності") від 13.10.2010 року	522
Кластери конкурентоспроможності у Франції.....	525
Розділ 10. ПОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	527
Звільнення від авансової сплати прибуткового податку для дослідників. Кодекс про податок на доходи Бельгії, 1992 рік	527
Оподаткування молодих інноваційних підприємств. Договір про солідарність поколінь, Бельгія, 2005 рік.....	529
Зменшення оподаткування доходів від використання патентів. Кодекс про податок на доходи Бельгії, 1992 рік	530
Оподаткування інвестицій у дослідження та розробки. Кодекс про податок на доходи Бельгії, 1992 рік.....	532
Податкові пільги для досліджень та розробок і кредити для малих й середніх підприємств. Закон про Бюджет Великої Британії на 2000 рік (глава 17, розділи 68, 69; додатки 19, 20, 21).....	534
Податкові пільги при венчурному фінансуванні. Закон про бюджет Великої Британії (глава 17, розділ 63).....	541
Податкові пільги для великих компаній. Закон про бюджет Великої Британії на 2002 рік (глава 23, розділи 53, 56; додатки 12, 15).....	547
Вирахування з податкових зобов'язань, пов'язані з витратами на капітальні активи (амортизаційні відрахування) Закон про податкові знижки на капітальні активи, Велика Британія, 2001 рік.....	551
Оподаткування молодих інноваційних компаній. Закон Іспанії 24/1996, від 30.12.1996 року щодо оподаткування акціонерних компаній (Провінція Наварра).....	559
Зменшення оподаткування доходів від використання патентів. Королівський Законодавчий Декрет Іспанії про затвердження повного тексту Закону про податок на акціонерні компанії 4/2004 від 05.03. 2004 року.....	562
Закон Польщі "Про податок з прибутку юридичних осіб і внесення змін до деяких законів законодавчих актів, що регулюють засади оподаткування" від 15.02.1992 року	567
Тимчасове звільнення молодих інноваційних підприємств від сплати податку з доходів та внесків на соціальне страхування, податку на майно. Загальний податковий кодекс Франції.....	569

Податкова підтримка малих підприємств. Загальний податковий кодекс Франції	571
Податковий кредит на витрати, пов'язані з дослідженнями. Загальний податковий кодекс Франції (стаття 220В, стаття 244 quater В)	573
Податкова підтримка фондів у сфері інновацій. Загальний податковий кодекс Франції (зменшення податкової ставки, яке надається на передплату акцій компаній та на передплату акцій пайових інвестиційних фондів, створених для фінансування інноваційних проектів)	578

Розділ 11. УСТАНОВИ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ФІНАНСУВАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ І РОЗРОБОК ТА ФІНАНСОВО-КРЕДИТНУ ПІДТРИМКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ .....

Федеральний Закон Австрії "Про управління фінансовими засобами «Європейської програми відбудови»" (Закон про Фонд розвитку економіки) від 13.07.1962 року	580
Директива Федерального міністерства економіки і технологій ФРН про Фонд стартового капіталу у рамках ЄПВ від 01.02.2005 року.....	589
Закон Угорської Республіки про Фонд наукових і технологічних інновацій № ХС від 10.11.2003 року.....	592
Декрет Франції про створення Стратегічного фонду інвестицій "Франс Інвестімент" № 2006-1599 від 15.12.2006 року	598
Закон Французької Республіки щодо банківського та фінансового регулювання № 2010-1249 від 22.10.2010 року.....	602
Декрет Франції щодо статусу акціонерного товариства "OSEO" та різних положень, пов'язаних із його діяльністю № 2010-1672 від 28.12.2010 року	603

Розділ 12. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ .....

Федеральний закон Австрії "Про підтримку наукових досліджень і розвитку технологій від 10.08.1982 року"	608
Федеральний закон Австрії про створення Австрійського товариства з підтримки наукових досліджень у формі товариства з обмеженою відповідальністю, 2004 рік.....	611
Директиви для Австрійського товариства з підтримки наукових досліджень щодо підтримки наукових досліджень, технологічних розробок, інновацій відповідно до § 4 ч. 2 Федерального Закону "Про створення Австрійського товариства з підтримки наукових досліджень у формі товариства з обмеженою відповідальністю" Федерального міністерства транспорту, інновацій і технологій від 16.05.2008 року	616

Закон Данії "Про технології та інновації" № 419 від 06.06. 2002 року зі змінами, внесеними § 39 Закону № 430 від 06.06.2005 року, § 48 Закону № 431 від 06.06.2005 року і Законом № 569 від 06.06.2007 року	630
Указ Президента Республіки Італії про Положення про Національне агентство з оцінювання системи університетів та досліджень (ANVUR) від 01.02.2010 року, прийнятий відповідно до статті 2, пункту 140, Декрету № 262 від 03.10.2006 року, зі змінами, внесеними Законом № 286 від 24.11.2006 року	634
Розпорядження Голови Кабінету Міністрів Італії "Про затвердження положення про Агентство з поширення інноваційних технологій" від 08.04.2008 року	639
Закон Люксембургу від 05.06.2009 року щодо 1. Стимулювання досліджень, розробок та інновацій, 2. Завдання Національного агентства зі стимулювання інновацій і досліджень, 3. Створення Спеціального фонду для стимулювання досліджень, розробок та інновацій та що вносить зміни до Закону від 27.07.1993 року стосовно 1. Розвитку та диверсифікації економіки, 2. Покращення загальної структури та регіональної збалансованості економіки.....	641
Розпорядження Федерального Уряду ФРН про створення наукової експертної комісії з досліджень та інновацій від 23.08.2006 року.....	653
Закон Польщі про Національний центр досліджень і розробок від 30.04.2010 року	656
Закон Угорщини "Про розвиток наукових досліджень і технологічні інновації", 2004 рік	666
Постанова Уряду Фінляндії про структурний розвиток державної науково-дослідної системи від 07.04.2005 року	681
Постанова Парламенту Фінляндії про Центр науково-технічних досліджень та інновацій "Текес" (Tekes) від 21.11.2008 року	687
Декрет Уряду Фінляндії про Раду з наукових досліджень та інновацій № 1043/2008 від 18.12.2008 року.....	689
Постанова Уряду Фінляндії щодо Центру науково-технічних досліджень та інновацій "Текес" (Tekes) від 30.12.2008 року	691
Декрет Французької Республіки щодо організації та функціонування Французького національного агентства досліджень № 2006-963 від 01.08.2006 року	694
Постанова Уряду Швеції щодо Положення про державне фінансування дослідницької діяльності, розвитку технологій та інновацій Королівства Швеції від 11.09.2011 року.....	695
Постанова Уряду Швеції щодо Положення про Агентство інноваційних систем від 12.11.2009 року	702

Передмова

Це зібрання нормативних актів Європейського Союзу та держав-членів ЄС у сфері інноваційної діяльності підготовлено в рамках проекту ЄС "Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні". Метою публікації було відобразити досвід ЄС та держав-членів ЄС із законодавчого регулювання підтримки комерціалізації результатів досліджень, трансферу технологій, інноваційної діяльності підприємств, створення інноваційної інфраструктури, податкового стимулювання досліджень та розробок, діяльності фінансово-кредитних установ та органів управління інноваційної сфери.

Враховуючи значне коло актів держав-членів ЄС, відбір актів для публікації включав в себе:

- ✓ визначення напрямів регулювання, що мають особливе значення з точки зору ефективності інструментів;
- ✓ визначення механізмів підтримки інновацій, найбільш дієвих із врахуванням практики застосування державами-членами, та законів, підзаконних актів, на підставі яких вони впроваджуються.

Для відбору особливо цікавого досвіду використовувалися:

- матеріали щодо інноваційної політики ЄС та держав-членів ЄС, підготовлені експертами проекту;
- узагальнення механізмів підтримки інноваційної діяльності Європейської комісії – інформаційні портали ERAWATCH, PRO INNO Europe, INNO-Policy TrendChart та інші;
- національні портали держав-членів ЄС з питань досліджень, розвитку та інновацій;
- веб-сайти міністерств та агентств держав-членів ЄС, котрі відіграють провідну роль у розвитку та запровадженні інноваційної політики.

Відібрані таким чином нормативні акти обговорювались українськими та європейськими експертами з метою відбору найбільш показових документів, які містять механізми підтримки інноваційної діяльності, ефективно впроваджені в державах-членах ЄС та можуть представляти інтерес для України.

У збірнику представлено більше ста актів держав-членів ЄС – Австрії, Великої Британії, Данії, Іспанії, Італії, Люксембургу, Угорщини, Фінляндії, Франції, ФРН, Польщі, Чехії та Швеції.

Також публікуються документи Європейського Союзу, що мають вирішальний вплив на розвиток національного законодавства в інноваційній сфері. Вказане стосується повідомлень Європейської комісії з утворення Інноваційного Союзу, інноваційної політики в умовах економічної кризи, створення кластерів, управління правами інтелектуальної власності, державної допомоги тощо.

Зібранню актів передую огляд законодавства ЄС та держав-членів ЄС, що підготовлено європейськими та українськими фахівцями, де аналізується вплив ЄС на розвиток законодавства держав-членів, сфери компетенції в ухваленні законодавчих актів на рівні ЄС та національному рівні, а також наводяться приклади прийняття законодавчих рішень для основних напрямів підтримки інноваційної діяльності.

Враховуючи проголошену мету в Україні – перехід на інноваційну модель розвитку економіки, модернізацію виробництва, а також цілі зі створення сприятливих умов утворення малих інноваційних підприємств; розвитку інноваційної інфраструктури, створення фондів підтримки інноваційних підприємств та венчурних фондів, розвитку державно-приватного партнерства, впровадження техніки нового покоління та високих технологій, – уявляється, що вказані акти можуть бути використані при розробленні та вдосконаленні законодавства України, а також оцінки відповідності законодавства України в інноваційній сфері практиці Європейського Союзу.

Підготовка зібрання актів є результатом зусиль багатьох фахівців, яким ми висловлюємо свою вдячність: Габріелю Авігдору (Бельгія), Юрію Капіце (Україна), Ханнесу Лео (Австрія), Дмитру Луценку та Сергію Береславському (Україна), Арнольду Фаренвальду (ФРН), Нікосу Марулісу (Греція), Карині Шахбазян (Україна).

*Елізео Бойто
Керівник групи експертів
проекту InnoPolicy*

Законодавство у сфері інноваційної діяльності Європейського Союзу та держав-членів: інструменти, особливості розвитку¹

Вступ

Особливістю відносин інноваційної сфери в ЄС та державах-членах ЄС є те, що основний вплив на розвиток інноваційної діяльності на рівні ЄС здійснюється через повідомлення Європейської комісії, що визначають важливі орієнтири та заходи загальноєвропейського виміру, які реалізуються через прийняття планів розвитку досліджень, розробок та інновацій держав-членів із фінансуванням за рахунок фондів ЄС і національних бюджетів.

Указані стратегії та плани є основним чинником розвитку законодавства на національному рівні та реалізуються через прийняття актів урядових агентств із проведення конкурсів під пріоритети та із застосуванням механізмів, визначених планами та стратегіями.

Окремі країни, переважно нові члени ЄС, ухвалили закони щодо розвитку науки та інновацій комплексного типу або у певних галузях, таких як трансфер технологій, діяльність університетів. Спільною для держав-членів є наявність різноманітних податкових пільг із проведення досліджень та розвитку інноваційної діяльності на підприємствах, переважно МСП, а також для нових інноваційних компаній.

Основну цінність при цьому становить практичний досвід держав-членів ЄС із застосування різних механізмів підтримки інноваційної діяльності. З огляду на досвід застосування в цьому розділі звертається увага на фактори, що впливають на національне законодавство з досліджень та інновацій, порівнюється співвідношення документів ЄС та актів національного рівня, наводяться дані стосовно ухвалення актів законодавства стосовно різних напрямів підтримки інноваційної діяльності, а також приклади окремих документів, при реалізації котрих було досягнути ефективності.

1. Фактори, що впливають на законодавство про інноваційну діяльність

Політичний контекст. У більшості країн політичні документи, такі як національна політика у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності, плани і стратегії в цій сфері є основним інструментом планування і координації дій уряду стосовно досліджень і розробок та інноваційної політики. Вказані документи реалізуються залежно від політичних цілей і передбачених бюджетом витрат – переважно так розвивається законодавство в інноваційній сфері.

---

¹ Розділ підготували Г.Авігдор (Бельгія), Ю.Капіца (Україна), Х.Лео (Австрія).

Структурний фонд ЄС і Фонд фінансової підтримки ЄС. На період 2007–2013 років держави-члени ЄС мали розробити свої підходи стосовно розгортання діяльності структурних фондів та узгодити на рівні ЄС низку політичних документів. Загальні пріоритети встановлені на рівні ЄС завдяки Стратегічним керівним принципам спільнот (Community Strategic Guidelines). Вони визначають рамкові умови для всіх можливих дій із використанням коштів фондів. У цих рамках кожна держава – член ЄС розробляє Національну стратегічну програму (National Strategic Reference Framework (NSRF) згідно зі своїми національними пріоритетами.

Фінансування за рахунок Структурних фондів і Фондів фінансової підтримки повинне здійснюватися спільно з національними фондами (у середньому – не менше 50%).

Загальна тенденція останніх років – використовувати більшу частину коштів зі структурних фондів для підтримки науково-технічної та інноваційної діяльності або цілей Лісабонської стратегії. Ці кошти застосовуються для різних цілей: науково-дослідної інфраструктури, підготовки кадрів, розвитку людського капіталу, науково-дослідної діяльності, співпраці між університетами та промисловістю, сприяння інноваційній діяльності та конкурентоспроможності малих і середніх підприємств (МСП) тощо.

Між старими і новими державами-членами, а також між часткою бенефіціарів і внеском ЄС у бюджет є відмінності.

У перших державах-членах ЄС (за винятком Греції та Іспанії) ці кошти використовуються в основному для інноваційної діяльності та конкурентоспроможності, сприяння діяльності (у тому числі розвитку співробітництва між університетами і промисловістю), в нових же державах-членах їхнє використання різноманітніше: починаючи з науково-дослідної діяльності університетів і підготовки наукових кадрів до створення базових інфраструктур для наукових досліджень і інновацій, а також для заохочення інноваційної діяльності та конкурентоспроможності підприємств, особливо МСП.

У перших державах-членах ЄС відносні розміри внесків структурних фондів на науково-дослідницьку діяльність, як правило, дуже невеликі порівняно із загально-національними ресурсами, що виділяються на науково-дослідну та інноваційну діяльність (за виключенням Греції та Іспанії, де фінансування структурних фондів відіграє значну роль).

У нових державах-членах ЄС структурні фонди відіграють важливу роль у проведенні реформ і перебудові системи наукових досліджень та інноваційного розвитку, у багатьох випадках важливішу, ніж Сьома рамкова програма, – як у грошовому вираженні, так і в наданні ресурсів для реформування.

Лісабонський процес. Програма "Європа 2020". Лісабонська стратегія була планом дій і планом розвитку економіки Європейського Союзу в період між 2000 і 2010 роками. Держави-члени повинні були представити Національні програми реформ для інновацій, економічного зростання

та зайнятості й звіти щодо наявного прогресу для експертної оцінки іншими державами-членами.

Метою Лісабонської стратегії було зробити ЄС "найбільш конкурентоспроможною, динамічною і наукомісткою економікою в світі, здатною на стале економічне зростання, з наявністю кращих робочих місць і великою соціальною згуртованістю". Деякі країни запровадили чітку активну політику і націлені на структурне реформування своїх систем досліджень; інший напрям передбачає збільшення фінансування наукових досліджень, орієнтуючись при цьому на скромніші і водночас реалістичніші цілі.

Загалом країни ухвалили загальні національні стратегії і більш конкретні Програми реформ (під різними назвами); вони мають чіткий зв'язок із Лісабонською стратегією. При цьому інструменти ЄС слугували моделлю, особливо для нових держав-членів.

У березні 2010 року Лісабонський процес змінив новий процес, спрямований на розбудову Європи до 2020 року (повідомлення "Європа 2020 – стратегія інтенсивного, стійкого і об'єднуючого зростання"). Одна з п'яти основних цілей стратегії – досягнення цільового інвестування досліджень і розробок у розмірі 3% від ВВП, зокрема, шляхом створення умов для поліпшення інвестицій приватного сектора у наукову сферу. Перша з семи провідних ініціатив полягає у створенні Інноваційного союзу: для покращення рамкових умов і доступу до фінансування наукових досліджень та інновацій з метою зміцнення інноваційного ланцюжка та підвищення рівня інвестицій на всій території Союзу.

Ключові інструменти для реалізації стратегії "Європа 2020" на національному рівні – програми національних реформ і програми стабільності – виробляються національними урядами.

Європейський план відновлення економіки. Після фінансової кризи 2008 року ЄС і держави-члени ЄС виробили узгоджений план дій у формі плану відновлення європейської економіки¹. Підтримка інновацій і розбудова економіки, заснованої на знаннях, розвиток низьковуглецевої економіки на основі нових (зелених) технологій є одними із стратегічних цілей Плану відновлення. Особливе значення в цьому контексті мають заходи, спрямовані на: збільшення інвестицій у сферу науково-технічної діяльності, інновацій та освіти.

Держави-члени ЄС і приватний сектор повинні збільшити заплановані інвестиції в освіту і науково-технічну діяльність (відповідно до їхніх національних цілей у сфері науки і технологій) для стимулювання економічного зростання і економічної продуктивності. Вони також мають розглянути шляхи збільшення інвестицій у науку і технології приватним сектором, наприклад, через надання податкових пільг, грантів та/або субсидій; здійснювати інвестиції з метою підвищення якості освіти.

---

¹ European Parliament resolution of 11 March 2009 on a European Economic Recovery Plan.

Звіт про впровадження цього плану¹ засвідчив, що країни загалом падають під чотири загальні категорії:

– проактивні і перспективні країни: політичні структури реагують не тільки на виклики сьогодення, а й потенційні або майбутні проблеми, пов'язані з інноваціями (Фінляндія, Німеччина і Нідерланди);

– країни, які реагують адекватно і своєчасно але з істотним фокусуванням на загальній економічній підтримці (Бельгія, Кіпр, Чеська Республіка, Данія, Франція, Ірландія, Італія, Люксембург, Мальта, Польща, Іспанія, Швеція і Велика Британія);

– країни із сильною захисною функцією, які зосереджені на загальних економічних заходах підтримки, але з деякими додатковими ініціативами, спрямованими на інновації або зміцнення існуючих заходів (Австрія, Болгарія, Естонія, Греція, Угорщина, Португалія, Словаччина);

– країни, звіти яких орієнтовані тільки на висвітлення загальних економічних заходів підтримки і у яких немає конкретних ініціатив у сфері інновацій (Латвія, Литва, Румунія і Словенія).

Сьома рамкова програма. У доповіді "Erawatch 2010"² ситуацію, що склалася, висвітлено таким чином. Виходячи з важливості бюджету Рамкової програми і її впливу на національні пріоритети, можливо виділити дві групи країн. Для перших держав-членів важливість засобів Рамкової програми часто менша за обсягом порівняно з національним фінансуванням науки і технологій (за винятком Ірландії та Греції). У більшості ж нових держав-членів, а також в Ірландії і Греції формування національних науково-дослідних пріоритетів і управління науково-дослідними інфраструктурами відбувається під значним впливом пріоритетів ЄС. Крім того, деякі країни повідомляють про ухвалення документів, які намагаються перевершити інструменти ЄС (такі, як технологічні платформи, центри досконалості).

2. Документи Європейського Союзу

Поворотною точкою для ухвалення документів ЄС у галузі інновацій став 2000 р. Тоді державами-членами було прийнято Лісабонську стратегію та обговорено основні принципи Єдиного дослідницького простору. Ініціатива "Інновації 2000" була розроблена для підтримки фінансування досліджень, розробок та інновацій (ДРІ) до 2010 року з метою досягнення таких цілей, як зростання, підвищення зайнятості та конкурентоспроможності. У 2000–2010 роках було ухвалено близько 20 документів ЄС зі стратегічних питань інноваційної діяльності, розвитку кластерів, охорони промислової власності, трансферу знань, державно-правового партнерства тощо, основні з яких зазначені нижче.

---

¹ Pro-Inno Europe, Inno Policy Trendchart, European Innovation Progress Report 2009, 2010.

² Erawatch, National Profiles, Overview Across EU Countries, Impact of EU developments, Impact of EU instruments, Impact of EU framework programmes.

Рік ухвалення	Назва документа
2010	Повідомлення Комісії для Європейського парламенту, Ради ЄС, Європейського економічного і соціального комітету та Комітету регіонів "Європа 2020 – Провідна ініціатива щодо утворення Інноваційного Союзу" від 06.10.2010 р. ¹
2010	Повідомлення Європейської комісії "Європа 2020 – стратегія інтенсивного, стійкого і об'єднуючого зростання" від 3.3.2010 р. ²
2009	Повідомлення Комісії для Європейського парламенту, Ради ЄС, Європейського економічного і соціального комітету та Комітету регіонів "Перегляд інноваційної політики Співтовариства у світі, що постійно змінюється" від 02.09.2009 р. ³
2009	Резолюція Європейського парламенту від 11 березня 2009 р. щодо Європейського плану відновлення економіки
2008	Рекомендації Комісії "Щодо управління правами інтелектуальної власності та Кодекс практики для університетів та інших державних науково-дослідних організацій" від 10.04.2008 р. ⁴
2008	Повідомлення Комісії для Європейського парламенту, Ради ЄС, Європейського економічного і соціального комітету та Комітету регіонів "Стратегія у галузі прав промислової власності для Європи" від 16.07.2008 р. ⁵
2008	Повідомлення Комісії для Ради ЄС, Європейського парламенту, Європейського економічного і соціального комітету та Комітету регіонів "На шляху до створення кластерів світового класу в Європейському Союзі: Реалізація розширеної інноваційної стратегії" від 5.11.2008 р. ⁶
2008	Повідомлення Комісії для Ради ЄС, Європейського парламенту, Європейського економічного і соціального комітету "На шляху до зростаючих обсягів внесків стандартизації до інновацій в Європі" від 11.3.2008 р. ⁷
2007	Повідомлення Комісії для Ради ЄС, Європейського парламенту, Європейського економічного і соціального комітету та Комітету регіонів "Покращення трансферу знань між дослідницькими інститутами та промисловістю у всій Європі: залучення відкритих інновацій – Упровадження Лісабонської стратегії ", 2007 р. ⁸
2007	Повідомлення Комісії для Ради ЄС, Європейського парламенту, Європейського економічного і соціального комітету та Комітету регіонів "Ініціатива зі створення лідируючого ринку в Європі" від 21.12.2007 р. ⁹

¹ European Commission, "Europe 2020 Flagship Initiative Innovation Union", 2010.

² European Commission, "Europe 2020 – A strategy for Smart, Sustainable and Inclusive growth", Brussels, 2010.

³ European Commission, "Reviewing Community innovation policy in a changing world", 2009.

⁴ European Commission, "On the management of intellectual property in knowledge transfer activities and Code of Practice for universities and other public research organisations", 2008.

⁵ European Commission, "An Industrial Property Rights Strategy for Europe", 2008.

⁶ European Commission, "Towards world-class clusters in the European Union: Implementing the broad-based innovation strategy", 2008.

⁷ European Commission, "Towards an increased contribution from standardisation to innovation in Europe", 2008.

⁸ European Commission, "Improving knowledge transfer between research institutions and industry across Europe: embracing open innovation – Implementing the Lisbon agenda", 2007.

⁹ European Commission, "A lead market initiative for Europe", 2007.

Рік ухвалення	Назва документа
2006	Регламент (ЄС) № 1906/2006 Європейського парламенту та Ради від 18 грудня 2006 року "Про правила участі підприємств, науково-дослідницьких центрів та університетів у діях, передбачених Сьомою рамковою програмою, та щодо поширення результатів науково-дослідницької діяльності (2007–2013)" ¹
2006	Повідомлення Комісії для Ради ЄС, Європейського парламенту, Європейського економічного і соціального комітету та Комітету регіонів "Упровадження знань у практику: широка інноваційна стратегія для ЄС" від 13.09.2006 р. ²
2006	Повідомлення Комісії "Рамкова програма Європейських спільнот щодо державної допомоги в галузі наукових досліджень, розробок та інновацій", 2006 р. ³
2006	Повідомлення Комісії для Ради ЄС, Європейського парламенту, Європейського економічного і соціального комітету "На шляху до ефективнішого використання податкового стимулювання на користь проведення досліджень та розробок" від 22.11.2006 р. ⁴
2006	Рішення № 1639/2006/ЄС Європейського парламенту та Ради ЄС від 24 жовтня 2006 р. щодо започаткування Рамкової програми конкурентоспроможності та інновацій (2007 до 2013)
2005	Повідомлення Комісії для Ради ЄС, Європейського парламенту, Європейського економічного і соціального комітету та Комітету регіонів "Зростання обсягів досліджень та інновацій – інвестування до сфер економічного зростання та зайнятості населення: єдиний підхід" від 12.10.2005 р. ⁵
2005	Повідомлення Комісії для Ради ЄС, Європейського парламенту, Європейського економічного і соціального комітету та Комітету регіонів "Щодо партнерства державного і приватного сектора та законодавство Спільнот у галузі державних замовлень і концесій" від 15.11.2005 р. ⁶
1998	Повідомлення Комісії "Державні замовлення в Європейському Союзі" від 11.03.1998 р. ⁷

¹ Regulation (EC) No 1906/2006 of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 laying down the rules for the participation of undertakings, research centres and universities in actions under the Seventh Framework Programme and for the dissemination of research results (2007–2013) Official Journal L 391, 30/12/2006 P. 0001–0018.

² European Commission, "Putting knowledge into practice: A broad-based innovation strategy for the EU", 2006.

³ European Commission, "Community Framework for State Aid for Research and Development and Innovation", 2006.

⁴ European Commission, "Towards a more effective use of tax incentives in favour of R&D", Brussels, 2006.

⁵ European Commission, "More Research and Innovation – Investing for Growth and Employment: A Common Approach", Brussels, 2005.

⁶ European Commission, "On Public-Private Partnerships and Community Law on Public Procurement and Concessions", Brussels, 2005.

⁷ European Commission, "Public Procurement in the European Union", Brussels, 1998.

Слід зазначити, що повідомлення Комісії не входять до джерел *acquis communautaire* – проте, як зазначалося вище, є важливим політичним орієнтиром при розробленні національних планів ДРІ та відповідних актів.

Найновіші програми та ініціативи ЄС зосереджені на такому.

Сьома рамкова програма, яка триватиме з 2007-го по 2013 рік із бюджетом 50 млрд євро, зосереджена на підвищенні конкурентоспроможності, економічного зростання та збереження лідируючої позиції Європи у глобальній економіці знань. Програма має дві стратегічні цілі: перша – посилення науково-технологічної бази Європи, та друга – підвищення конкурентоспроможності і стимулювання досліджень.

Програма конкурентоспроможності та інновацій запланована на 2007–2013 роки із бюджетом 3,6 млрд євро¹. Основна увага програми зосереджена на підтримці МСП. Утворення Інноваційного союзу – це сучасна флагманська ініціатива, яка описує стратегічні заходи щодо зміцнення бази знань і зниження рівня фрагментації у дослідженнях, виведення якісних ідей на ринок, поширення вигод від інновацій на територію всього ЄС і збільшення соціальних переваг. Наостанок стратегіями вдосконалення трансферу технологій у Європі встановлено досить амбітні цілі.

Кожен із програмних документів ЄС зазвичай визначає три види заходів: які мають реалізовуватися на рівні ЄС, які відносяться до рівня держав-членів, а також сфери спільних заходів². Таким чином ухвалення національних актів, спрямованих на виконання цих заходів, має бути узгоджене з діями загальноєвропейського виміру.

Розглянемо у зв'язку з цим заходи в рамках повідомлення Комісії "Упровадження знань у практику: широка інноваційна стратегія для ЄС". Повідомлення мало на меті створити основу для широкоформатної інноваційної стратегії та називає найважливіші сфери, необхідні для формулювання та реалізації європейської політики у сфері інновацій. Слід зауважити, що розподіл компетенцій при виконанні заходів не обов'язково оптимальний. Такий розподіл виник унаслідок "конкурентного" політичного процесу між урядами та адміністраціями на європейському та національному рівнях.

Повідомлення стосується досить широкого кола тем: освіти, навичок, мобільності дослідників, функціонування внутрішнього ринку, стандартизації, прав інтелектуальної власності, кластерних стратегій, транснаціонального співробітництва, обміну знаннями, політики єдності, фінансування інновацій, зокрема податкових пільг, державних закупівель, створення ринків, сприятливих для інновацій, та питання управління. Таким чином, зрозуміло, що Комісія бачить європейську політику у сфері інновацій як ши-

---

¹ Decision No 1639/2006/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 2006 about establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme (2007 to 2013).

² Дивись: Leo H., Philipp S. European Innovation Policy. EU-Project "Enhance Innovation Strategies, Policies and Regulation in Ukraine".

рокий набір горизонтальних ініціатив, що стосуються різних сфер політики, котрі, в свою чергу, перебувають в адмініструванні різних служб (міністерств) на європейському (національному) рівні.

У повідомленні Комісія пропонує десять заходів, де акцентуються основні моменти інноваційної політики. Вони наводяться у таблиці 1 із зазначенням поділу компетенцій щодо їхньої реалізації на рівні ЄС та держави-члена.

Таблиця 1

Розподіл компетенцій у заходах, запропонованих у повідомленні Комісії "Упровадження знань у практику: широка інноваційна стратегія для ЄС"

№	Захід	Компетенція (держ.-чл./ЄС)	Відповідальність		Вид заходу	
			ЄС	ДЧ	ЄС	ДЧ
1	Збільшити частку державних витрат на освіту. Імплементувати повідомлення "Проведення модернізації програм для університетів"	ДЧ	X	X	Закликає держави-члени до дій, пропонує рекомендації	Повинні імплементувати рекомендації
2	Європейський інститут технології	ЄС (ДЧ)	X	X	Вийти із пропозицією	Приймають рішення стосовно пропозиції
3	Створити відкритий, єдиний і конкурентоспроможний європейський ринок праці для дослідників	ЄС/ДЧ	X	X		
4	Сприяти обміну знаннями між університетами та іншими державними дослідницькими організаціями, а також промисловістю	ДЧ (ЄС)	X		Повідомлення, включаючи факультативні настанови щодо заходів держав-членів і зацікавлених сторін (необов'язкові рекомендації)	
5	Політика єдності має бути мобілізована для підтримки регіональної інновації	ДЧ		X		Встановити амбіційну частку, що має бути інвестована в інновації
6	Нова законодавча база для державної допомоги	ЄС/ДЧ	X	X	Ухвалена 22 листопада 2006 року	Переорієнтувати бюджети державної допомоги на досягнення цих цілей

№	Захід	Компетенція (держ.-чл./ЄС)	Відповідальність		Вид заходу	
			ЄС	ДЧ	ЄС	ДЧ
7	Стратегія щодо ПІВ	ЄС/ДЧ	X		Пропонує нову патентну стратегію та готує всеохоплюючу стратегію у сфері ПІВ	
8	Удосконалити законодавчу базу для розвитку нових цифрових продуктів, послуг і моделей бізнесу	ЄС/ДЧ	X		Ініціатива щодо авторської винагороди	
9	Ринки, сприятливі для інновацій	ДЧ/ЄС	X		Підготувати всеохоплюючу ринкову стратегію	
10	Державні закупівлі	ДЧ/ЄС	X		Довідник із докомерційної та комерційної закупівлі	

У четвертому заході, наприклад, ідеться про обмін знаннями між університетами, іншими державними дослідними організаціями та промисловістю. Ця сфера політики, зазвичай, вважається компетенцією держав-членів. Справді тут необхідно розробити проект повідомлення Комісії, що включатиме факультативні настанови стосовно заходів держав-членів і зацікавлених сторін. Відповідальність за укладання проекту повідомлення (а отже, за реалізацію заходу № 4) лежить виключно на ЄС. Цей приклад доводить, що Комісія не бачить себе єдиним органом, який визначає політику, охоплюючи й ті сфери, де не має чіткого мандату. Як доводять заходи №№ 1, 2, 4, 9 і 10, існує ціла низка заходів, де Комісія демонструватиме активність, не маючи чіткого політичного мандату.

Запропоновані заходи істотним чином відрізняються за інтенсивністю та розмахом, як, наприклад, фіналізація процесу прийняття рішення щодо питання, яке вже деякий час обговорюється (наприклад, Європейський інститут технології або законодавча база щодо державної допомоги), залишаючи деякі проекти на стадії розвитку (реформування у галузі освіти). Роль держав-членів теж неоднакова. Лише в п'яти випадках (із десяти заходів) держави-члени повинні продемонструвати результати. Зокрема, держави-члени повинні реалізувати рекомендації щодо системи вищої освіти, ухвалити рішення про Європейський інститут технологій, встановити амбітну частку структурних фондів, що має бути інвестована у інновації,

імплементувати нову законодавчу базу стосовно державної допомоги та створити більш конкурентоспроможний ринок праці для дослідників.

Проте в більшості цих заходів Комісія не має безпосередньої компетенції примусити держави-члени вживати заходи. Це особливо стосується системи освіти, яка перебуває під виключною компетенцією держав-членів. Звідси випливає, що в цих сферах дії Комісії обмежуються повідомленнями, пропозицією стратегій та інших рекомендацій і пропозицій із формування національної політики у сфері ДРІ.

Це доводить, що важлива роль, яку відіграє Комісія у політиці ЄС стосовно сфери НТІ, не пов'язана ані з фінансуванням досліджень, ані з імплементацією регуляторних актів, сприятливих для інновацій. Вона діє як каталізатор та координатор політики ЄС у сфері ДРІ.

3. Напрями законодавчого регулювання у сфері досліджень та інновацій

У більшості держав-членів акти законодавства у сфері інноваційної діяльності та досліджень не утворюють консолідовану правову систему чи спеціально визначену галузь регулювання. Існуючий стан справ є результатом заходів, що здійснюються національними урядами у відповідь на національні чинники (рівень економічних показників, підприємницьке середовище тощо) або зовнішні чинники (конкуренція, передовий досвід інших країн, регламенти ЄС тощо).

Загалом можна сказати, що майже в усіх країнах ЄС-27 традиційно регулюються правовідносини, а отже, встигло сформуватись суттєве законодавство щодо:

- діяльності університетів та інших закладів вищої освіти;
- діяльності компаній;
- охорони прав інтелектуальної власності;
- трансферу технологій.

Крім того, у більшості країн конкретні правові норми стосовно фінансової підтримки, субсидій, грантів, кредитів, податкового стимулювання частіше за все містяться в рамках бюджетних законів чи поправок до законів про діяльність компаній чи правил конкуренції тощо. Країн, де були ухвалені закони чи акти уряду з регулювання проведення досліджень і розробок, меншість. Ці акти головним чином спрямовані на регулювання державного сектора досліджень.

Варто зазначити, що у більшості випадків загальні принципи встановлюються на рівні законів. Основні практичні питання вирішуються уповноваженими міністерствами та агентствами з прийняттям відповідних розпоряджень і регламентів. Але законодавство не може охопити всі аспекти, тому суттєвою у сфері досліджень і інновацій є роль кваліфікованого адміністративного потенціалу.

Основного значення для розвитку законодавства держав-членів із 2005–2007 років набувають національні стратегії, плани розвитку ДРІ. Приклади

національних стратегій, політики і планів (крім планів Лісабонської стратегії, Європа 2020, планів структурних фондів, а також відповідних оперативних планів) включають:

Стратегія ФРН у сфері високих технологій, 2006 рік; Операційна програма "Інноваційна економіка" Польщі на 2007–2013 роки; Національний план Іспанії з наукових досліджень, розвитку і технологічних інновацій на 2008–2011 роки; Національна політика Чеської Республіки в галузі досліджень, розробок та інновацій на 2009–2015 роки; Рамкова програма інвестицій у науку та інновації на 2004–2014 роки Великої Британії; Національна стратегія у галузі науки, технологій та інновацій 2020 Австрії; Національна інноваційна стратегія 2007–2011 роки Фінляндії та національний план "Інтернаціоналізація освіти, науки досліджень та інновацій 2010–2015" тощо.

Національні плани поєднують визначення пріоритетів та інструментів для їхнього втілення, що включають:

- опис ситуації в країні щодо розвитку науково-дослідної та інноваційної сфери;
- цілі і пріоритети;
- основні програми щодо проведення фундаментальних досліджень, розробок, програм трансферу технологій, розвитку інноваційної інфраструктури, людських ресурсів із зазначенням механізмів реалізації та схем фінансування;
- програми в галузевих сферах, таких як охорона здоров'я, технології безпеки, нові матеріали, технології у сфері енергетики, технології, пов'язані з довкіллям, інформаційні та комунікаційні технології, аерокосмічні технології, нанотехнології, біотехнології тощо;
- інтернаціоналізація досліджень, внесок та участь в європейських і міжнародних програмах досліджень (ESA, CERN тощо);
- механізми координації політики та реалізації національного плану;
- у деяких випадках регіональні плани;
- суми фінансування та його розподіл на виконання програм;
- визначення змін до законодавства, котрі необхідно ухвалити (до бюджету, податкового, кредитного законодавства);
- механізм моніторингу виконання національного плану, індикатори, за якими ведеться спостереження, порядок оцінки результатів тощо.

Ці документи, прийняті або схвалені урядом країни, в більшості випадків є безпосередньою підставою для бюджетних асигнувань і реалізується через проведення агентствами конкурсів, проектів.

Так, у вересні 2006 року Кабінет Міністрів ФРН затвердив Стратегію у сфері високих технологій, яка представляла всеохоплюючу стратегію німецького уряду загалом, а не тільки план діяльності Міністерства наукових досліджень. З метою моніторингу реалізації високотехнологічних стратегій нові консультативні ради були створені на двох рівнях: під безпосереднім керівництвом прем'єр-міністра (Rat für Innovation und Technologie) і на рівні Федерального міністерства з освіти та наукових досліджень (Forschungsunion Wirtschaft und Wissenschaft).

Законодавство усіх держав-членів деталізоване, визначає правовий статус, організацію діяльності, фінансування, кар'єрне зростання в університетах і вищих навчальних закладах. Найчастіше університети належать до державного сектора. Законодавство стосовно освіти в університетах в ЄС-27 часто містить моменти, пов'язані з управлінням науковими дослідженнями і розробками, трансфером технологій (передачею знань), правом інтелектуальної власності тощо.

Деякі країни прийняли спеціальне законодавство з досліджень та розвитку, спрямоване на регулювання державного сектора досліджень. Такі законодавчі акти включають норми щодо людських ресурсів і кар'єри, управління сектором досліджень та інновацій, створення спеціалізованих органів і рад, акредитації або критеріїв для реєстрації науково-дослідних установ, принципів державного фінансування наукових досліджень, порядку оцінки результатів досліджень, охорони та використання результатів науково-дослідних робіт, принципів співпраці між державними дослідницькими центрами та приватним сектором тощо.

Так, у Франції Закон щодо інновацій і досліджень 1999 року¹ визначає відносини щодо таких напрямів: мобільності людських ресурсів між науково-дослідницьким і бізнес-сектором, співпраці між державними дослідницькими центрами і підприємствами, фінансування та створення університетами інноваційних підприємств. Закон із наукових досліджень 2006 року² передбачає створення Вищої ради з науки і технологій та посилює повноваження існуючого Національного агентства з досліджень, яке стає державною установою. Закон також надає нові правові інструменти для заохочення співробітництва між науково-дослідними установами і ВНЗ. Саме в цьому контексті проводиться оцінка наукових досліджень і ефективності вищої освіти. Також визначаються принципи технологічної підтримки інноваційної діяльності, що має підвищити конкурентоспроможність підприємств.

Закон Угорщини "Про розвиток наукових досліджень і технологічні інновації" 2004 року³ передбачає, що уряд має готувати відповідну стратегію, а також звітувати перед парламентом про її виконання раз на два роки. Закон визначає принципи використання державних коштів для підтримки науково-дослідницької та інноваційної діяльності та роль уряду в цьому, принципи застосування результатів ДР у комерційних цілях, механізми сприяння розвитку послуг, пов'язаних з інноваціями; спрощує і прискорює процес створення інноваційних компаній; визначає засоби розвитку людських ресурсів; вимагає, щоб усі університети і науково-дослідні установи, котрі фінансуються державою, розробляли регламенти із використання результатів ДР. Закон містить положення щодо підвищення інформування громадськості, суспільного визнання науки, оцінки діяльності з ДР.

---

¹ Loi sur l'Innovation et la Recherche 1999.

² Loi de programme pour la recherche No. 2006-450 of 17/04/2006.

³ 2004. évi CXXXIV törvény a kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról.

4. Державне фінансування інноваційної діяльності

Законодавство про державне фінансування ДРІ включає такі види законодавчих актів або комбінації з них, як:

- загальне рамкове законодавство,
- акти, прийняті на виконання політичних документів, стратегій і програм,
- норми щодо конкретних заходів, передбачені у бюджетному законодавстві.

Основною метою Закону Угорщини про Фонд наукових і технологічних інновацій 2003 року є створення стабільного фінансового підґрунтя для наукових досліджень, технологічного розвитку та інноваційної діяльності. Законом передбачається створення Фонду наукових досліджень і технологічних інновацій, що фінансується за рахунок державного бюджету та внесків, сплачуваних підприємствами (з 2006 року середні та великі підприємства сплачують 0,3% від отриманих доходів). Для стимулювання проведення науково-дослідної діяльності внесок зменшується на суму витрат на внутрішні дослідження та розробки.

Фонд фінансує: проведення наукових досліджень і заходи з інноваційної діяльності; розширення використання результатів досліджень; розвиток інноваційної інфраструктури; підтримку надання послуг, пов'язаних із дослідженнями, розробками та інноваціями. Фінансування спрямоване як на державний сектор, так і на приватні підприємства. Кошти фонду надаються на конкурсній основі.

Законодавство всіх держав-членів передбачає інституційне (базове) фінансування. Деякі країни протягом багатьох років використовують також конкурсне фінансування, інші запровадили або практикували його в минулі роки.

Країни, для яких конкурсне фінансування – дуже важливий чинник поряд з інституційним, – це Данія, Естонія, Фінляндія, ФРН, Греція, Угорщина, Люксембург, Польща, Румунія, Словаччина, Словенія, Іспанія, Швеція та Велика Британія. Для другої групи країн, куди входять Чехія, Франція, Литва, Мальта, Нідерланди і Португалія, інституційне фінансування становить лівову частку, але за останні роки в цих країнах поступово збільшується частка конкурсного фінансування. Третя група об'єднує країни, для яких інституційне фінансування є основним, конкурсне фінансування існує, але воно обмежене: Австрія, Болгарія, Чехія, Ірландія, Італія і Латвія.

Державні субсидії. Надання державних субсидій у Європейському Союзі має відбуватися згідно з актами ЄС стосовно державної допомоги¹. Попередні правила давали державам-членам широкі можливості з підтримки досліджень і розробок. Проте у 2006 р. Комісія переглянула їх з метою кращого відображення пріоритетів політики Співтовариства, таких як захоплення міжнародного співробітництва у сфері науково-дослідної діяль-

¹ European Commission Community framework for state aid for research and development and innovation (2006/C 323/01).

ності, публічно-приватного партнерства, розповсюдження результатів досліджень і виконання великих науково-дослідних проектів, що становлять спільний інтерес для Європи.

Зокрема, для МП, середніх та великих підприємств фундаментальні дослідження можуть фінансуватися у обсязі 100%; промислові дослідження – відповідно 70, 60 і 50%; експериментальні розробки – відповідно 45, 35 і 25%. У випадку спільних досліджень між підприємствами, або між підприємствами та МП чи підприємствами та науковими установами частка державних субсидій може збільшуватися на 10%.

Акти ЄС щодо державної допомоги оцінюються як досить ефективні, проте фінансовим установам залишають менше, ніж у головних конкуруючих економіках, можливостей для маневру.¹

Інноваційні ваучери. Останні роки для держав-членів характерне застосування спрощеної схеми фінансування через надання ваучерів. Ваучери² надаються МСП для придбання послуг (науково-дослідних розробок, трансферу технологій, отримання патентів, тестування, інноваційного менеджменту тощо); на етапі подання заявки і звітності "швидші", ніж стандартні програми з надання грантів; ваучер випускається регіональним/національним агентством із зобов'язанням здійснити виплату постачальнику послуг (інколи відшкодувати суб'єкту малого або середнього бізнесу оплати); обмежені обсягом коштів, що надаються (середній розмір – 20 000 євро).

Акти з надання ваучерів прийняті у Франції, Польщі, Македонії, Греції, Словенії, Ірландії, Данії, Австрії, Нідерландах, Кіпрі, Португалії. В ряді країн надання ваучерів здійснюється на регіональному рівні: Північному Рейн-Вестфалії, Баварії та Баден-Вюртемберзі (ФРН), Північно-східній Англії, Йоркширі і Хамбері та Уест-Мідлендсі (Велика Британія), Фландрії і Валлонії (Бельгія) тощо.

При їх наданні спільне фінансування з боку МСП вимагається лише у випадку великих грантів. Зазвичай подається спрощена заявка (від 1 до 6 сторінок), кошти надаються за принципом "першим прийшов, першим обслуговували", час для затвердження фінансування становить від 5 днів до 3 тижнів. До постачальників послуг відносяться університети, державні та приватні лабораторії, приватні комерційні науково-дослідні установи, юридичні та патентні фірми, приватні консультанти тощо.

Так, у Франції відповідно до програми *Prestation Technologique Reseau* надається грант 10 000 євро із внеском компанії у розмірі 50%. Рішення про надання фінансування приймається менше ніж за 2 тижні.

Підтримка приватно-державних інновацій (венчурний капітал, бізнес-ангели фондів). Заходи, пов'язані з венчурними компаніями,

¹ Larrue, P., *Impact of the Community Framework for State Aid for Research and Development and Innovation on European Union Competitiveness*, Technopolis, 2008.

² see European Commission, *Availability and Focus on Innovation Voucher Schemes in European Regions*, DG ENTR-Unit D2 "Support for innovation".

бізнес-ангелами, підтримкою стартап-компанії, існують у різних країнах ЄС та спираються на стратегії (плани) розвитку досліджень, інноваційної діяльності, бюджетне, податкове законодавство, акти уповноважених міністерств.

Зазвичай венчурні фонди, фонд фондів створюються за державною підтримкою, що включає участь держави у капіталі фонду, податкові пільги. Фонди надають: початкове фінансування для дослідження, оцінки та розвитку концепції діяльності; фінансування розробки продукту та початкового маркетингу у стартап-компаніях; розширення фінансування з метою зростання та розширення компанії, яка є рентабельною.

На рівні ЄС було здійснено ряд заходів із підвищення доступності до венчурного капіталу, включаючи пілотні ініціативи з трансферу технологій, що можна виділити у три групи¹:

- ініціативи, які фінансуються із бюджету ЄС та управління якими здійснює Європейський інвестиційний фонд (EIF), а саме: Програма підтримки швидкозростаючих та інноваційних компаній (GIF), що затверджена в рамках програми "Підприємництво та інновації" (EIP)² із виділенням 623 млн євро для початкових інвестицій, інвестицій на ранніх стадіях та інвестицій на стадії зростання;

- ініціатива, яка фінансується структурними фондами, – програма JEREMIE (Об'єднані європейські ресурси для моніторингу підприємств малого та середнього бізнесу) та управління якою здійснює Європейський інвестиційний фонд, близько 270 млн євро;

- ресурси Європейського інвестиційного банку (EIB), від імені котрого управління здійснює EIF. Це становить більшу частину ресурсів обсягом до 5 млрд євро, з яких 4 млрд – програма "Мандат на ризиковий капітал" та 1 млрд євро – програма "Mezzanine Facility for Growth".

У Великій Британії з 2000 року Департамент бізнесу, інновацій і професійної освіти (BIS) здійснює заходи з підтримки формування венчурного капіталу³. Відповідно до Стратегічного плану побудови майбутнього Великої Британії⁴ засновано Інноваційний інвестиційний фонд Великої Британії (UKIIF) як фонд фондів. Фонд інвестуватиме у бізнес, заснований на технологіях із великим потенціалом до зростання, малі компанії, стартап та спін-офф компанії за напрямками: перспективні технології, екологічно чисті технології тощо. Обсяг капіталу фонду становить 325 млн фунтів стерлінгів, включаючи вклад уряду – 150 млн фунтів стерлінгів та Європейського інвестиційного фонду – 100 млн фунтів стерлінгів.

---

¹ European Commission, internal working document on Venture Capital in the EU, 2010.

² The EIP is one of the specific programmes under the EU Competitiveness and Innovation Framework Programme (CIP), seeks to support innovation and small and medium enterprises (SMEs) in the EU.

³ National Audit Office, *Venture Capital Support to Small Business*, 10 December 2009.

⁴ The UK Government's strategic plan *Building Britain's Future*.

Подібні приклади стосовно інших держав – членів ЄС:

- у Фінляндії – фонд "Інвестиції у фінську промисловість", Ltd (FII);¹
- у Нідерландах – фонд Technostarter, що здійснює свою діяльність на підставі розпоряджень Міністерства економіки;
- у Данії – Національний датський інвестиційний фонд (*VækstFonden*)² утворений у 1992 році. Створений у формі приватного фонду венчурного капіталу фонд інвестує в інші венчурні фонди, у створення компаній, здійснює керівництво схемою гарантії кредитів;
- у Швеції – Шведський фонд промислового розвитку (*Industrifonden*), створений у 1979 році, який є урядовою організацією, мета якої – сприяння промислового розвитку у країні. Фонд фінансується державою та здійснює фінансування венчурного капіталу;
- у Франції – Фонд заохочення венчурного капіталу (FPCR), який діє з 2000 р., його управління здійснює *Caisse des Dépôts et Consignations* (CDC – урядова організація з управління інвестиціями) та Європейський інвестиційний банк. Діє на основі нормативно-правових актів CDC;
- у ФРН – Хай-тек старт-ап фонд (*High-tech Gründerfonds*), який утворено 2005 року відповідно до рішень Федерального міністерства економіки та технологій (BMWi), а також німецька програма венчурного капіталу у сфері технологій KfW; програма стартап-грант для бізнесу EXIST;
- у Австрії – i2 Мережа бізнес-ангелів³, програма гарантії прямих інвестицій⁴ та ініціатива початкового фінансування⁵;
- в Угорщині – фонд CELIN⁶.

Ініціативи держав-членів супроводжувалися суттєвими обсягами державного фінансування. Так, у Великій Британії протягом 2001–2008 років

---

¹ Act on FII, September 1996, Valtioneuvoston päätös Suomen Teollisuussijoitus Oy:n pääomasijoitustoiminnan yleisistä periaatteista, N:o 702/ 1996, 19.9.1996; Government Proposal to Parliament for an Act on Finnish Industry Investment Ltd (132/1999); Government decision in February 2000 amending the Act on FII on the purpose and focus areas of FII, Valtioneuvoston päätös Suomen Teollisuussijoitus Oy:n sijoitustoiminnan, yleisistä suuntaviivoista, N:o 184/2000.

² Vaekstfonden's internal relations as well as the venture investments and the "Fund of Funds" activities are regulated by the Consolidation Act no. 549 of 1 July 2002 on Vaekstfonden and Executive Order no. 600 of 24 June 2003 on the activities of Vaekstfonden.

³ Law of Formation of AWS from 31.12.2001 (BGBl. 130/2002).

<http://www.bmwfj.gv.at/EN/Topics/EconomicPolicy/Technology/Consulting/i2.htm>.

⁴ Based on the SME Promotion Act / KMU-Förderungsgesetz.

⁵ Based on Richtlinien für die Österreichische Forschungsförderungsgesellschaft mbH zur Förderung von Forschung, Technologie, Entwicklung und Innovation (FFG-Richtlinien) gemäß § 4 Abs. 2 des Bundesgesetzes zur Errichtung der Österreichischen Forschungsförderungsgesellschaft mit beschränkter Haftung (FFG-G) des/der Bundesministerin für Verkehr, Innovation und Technologie vom 16. 5. 2008 GZ BMVIT-609.986/0005–III/I2/2008 und des/der BundesministerIn für Wirtschaft und Arbeit vom 9. 5. 2008 GZ-BMWA-98.310/0032-C1/10/2008.

⁶ Corvinus Venture Capital Fund – Corvinus First Innovation Venture Capital Fund (CELIN), based on the Law on Research and Technological Innovation (Act CXXXIV of 2004).

у групу інвестиційних фондів BIS загалом інвестував 340 млн фунтів стерлінгів (близько 500 млн євро)¹. У ФРН 500 млн євро були інвестовані у ERP-EIF Dachfonds, управління яким здійснює EIF, та 272 млн євро у High Tech Gründerfond. У Франції Програма FSI France-Investissement, управління якою здійснює CDC Entreprises, передбачала фінансування у розмірі 2,2 млрд євро².

5. Податкова підтримка інноваційної діяльності

Законодавство 18 з 27 держав-членів ЄС містить податкові стимули з проведення досліджень і розробок (ДР)³. Пільгове оподаткування включає також: пільги для молодих інноваційних компаній (у Бельгії, Франції), зменшення прибуткового податку та відрахувань на соціальне страхування для наукових працівників (у Бельгії, Данії, Нідерландах, Італії), пільгове оподаткування доходів від використання винаходів (у Бельгії), прискорену амортизацію для певних типів обладнання (у Великій Британії, ФРН тощо), зниження оподаткування доходів юридичних осіб і місцевих податків на нежитлові приміщення для неприбуткових науково-дослідних установ та звільнення від сплати внесків на державне соціальне страхування для нових підприємств у несприятливих регіонах (у Великій Британії), звільнення від податків для венчурних компаній (у Великій Британії), звільнення від податків на придбання сучасних технологій тощо.

Положення нормативних актів зазвичай стосуються: санкціонованих витрат, суб'єктів надання пільг, звітності.

Податкове стимулювання проведення досліджень і розробок. У державах-членах зазвичай застосовуються дві схеми: зменшення суми податку на певний відсоток витрат на дослідження та розробки (20–30%) або зменшення бази оподаткування через вирахування 120–200% витрат на проведені дослідження та розробки.

В *Угорщині* з оподаткованого доходу на проведення ДР можуть відраховуватися 200% витрат⁴. Ставка може бути підвищена до 300%, якщо лабораторія компанії розміщується в університеті або іншому державному науково-дослідному інституті⁵.

У *Великій Британії*⁶ МСП мають право вираховувати з оподаткованого доходу 175% витрат на ДР¹, тобто кваліфікаційні витрати на НДДКР

¹ National Audit Office, *Venture Capital Support to Small Business*, 10 December 2009.

² European Commission, internal working document on Venture Capital in the EU, 2010.

³ У розділі використані матеріали Review of EU Members States: Legislation in the Field of Tax Support of Innovation Activity by Wolfgang Tiede, EU-Project "Enhance Innovation Strategies, Policies and Regulation in Ukraine".

Див. також Erawatch Research Inventory Report, overview across EU countries, 2010.

⁴ Act LXXXI of 1996 (modified by Act CXIII of 2001).

⁵ Corporate and Capital Return Taxes Act LXXXI of 1996 (modified by Act CXIII of 2001).

⁶ Finance Act 2000: Section 63; Schedule 15, 16. Amended by: Finance Act 2001: Schedule 15; Finance Act 2004: Section 5; Schedule 20.

розраховуються за ставкою 175% від фактичних витрат. У випадку, якщо МСП зазнає збитків, компанія отримує 14% від задекларованих збитків у формі податкового кредиту – готівкового платежу від Державної податкової служби.

Для великих компаній при витратах на ДР не менше 10 000 фунтів стерлінгів компанії мають право на зменшення суми податку на 30% витрат на ДР². У фінансовому 2008/2009 році близько 8 540 великих компаній і МСП претендували на таку пільгу³.

В Австрії податкові знижки на проведення ДР надаються за трьома схемами: схемою Фраскати; у вигляді знижки для ДР щодо винаходів, важливих для економіки; у вигляді знижки на ДР, які передаються на підряд.

За схемою Фраскати компанії можуть збільшувати витрати при визначенні оподаткованого прибутку на 125% витрат на ДР, що включає ДР, здійснені компанією, а також ті, які виконуються іншими організаціями на замовлення⁴. Така податкова пільга на ДР регулюється Законом про рефляцію ринку від 2002 р. (*Konjunkturbelebungs-gesetz 2002*)⁵, Змінами до Закону про бюджет на 2007 р. (*Budgetbegleitgesetz 2007*)⁶, розділами 1329a – 1329f Директиви про оподаткування доходів на 2000р. (*Rz 1329a – Rz 1329f Einkommenssteuerrichtlinien 2000*), а також постановою 2002/506 "Критерії визначення витрат на НДДКР, що дають право претендувати на податкову підтримку" (*Verordnung 2002/506*)⁷.

Указаний підхід застосовується також для витрат на проведення ДР, що замовляються третім організаціям для договорів на суму до 100 000 євро на рік⁸.

Як альтернатива знижкам на проведення ДР практикується повернення компаніям з бюджету 10% витрат на ДР. Премія на ДР регулюється Законом про рефляцію ринку від 2002 р. (*Konjunkturbelebungs-gesetz 2002*)⁹, Указом 2002/506: Критерії визначення витрат на НДДКР, що дають право претендувати на податкову підтримку (*Verordnung 2002/506*)¹⁰, Законом про зростання та розміщення за 2003 р. (*Wachstums und Standortgesetz 2003*)¹¹

¹ Закон про оподаткування доходів юридичних осіб від 2009 р., секція 1044(8).

² Закон про оподаткування доходів юридичних осіб від 2009 р., секція 1074(7).

³ http://www.hmrc.gov.uk/stats/corporate_tax/rd-numberofclaims.pdf.

⁴ Österreichs Steuerliche F&E-Förderung im Überblick (*Tax Support for R&D in Austria: An Overview*), Federal Ministry of Economy, Family and Youth, 2008.

⁵ Федеральна правова газета (*Bundesgesetzblatt; BGBl.*) I No. 68/2002.

⁶ BGBl. I No. 24/2007.

⁷ BGBl. II No. 506/2002.

⁸ Федеральне міністерство економіки, сім'ї та молоді, *Österreichs steuerliche F&E-Förderung im Überblick* (Податкова підтримка НДДКР в Австрії: огляд) (2008р).

⁹ BGBl. I No. 68/2002

¹⁰ BGBl. II No. 506/2002.

¹¹ BGBl. I No. 133/2003.

та розділами 8208 – 8209 Директиви про оподаткування доходів на 2000 рік (*Rz 8208 – 8209 Einkommenssteuerrichtlinie 2000*).

У Франції¹ податкові пільги надаються щодо внутрішніх витрат компанії на ДР при замовленні проведення ДР у третіх організацій. При цьому можливе зменшення суми податку на суму, що дорівнює 30% витрат на проведення ДР при обсягах фінансування на рік менше 100 млн євро. При перевищенні цієї суми компенсується 5% витрат. При приєднанні до вказаної схеми податкового стимулювання компанії отримують можливість відшкодування у розмірі 50% витрат на ДР за перший рік, 40% – за другий².

В Ірландії зменшення суми прибутку можливе на 25% витрат на ДР відповідно до секції 766 Закону про податкову консолідацію від 1997 року³.

Придбання нових технологій. У Польщі⁴ компанії можуть отримати відшкодування до 50% від витрат на придбання нових технологій. Нові технології – результати ДР, що призводять до виробництва нової або вдосконалення наявної продукції чи послуг і не впроваджувалися на світових ринках упродовж останніх п'яти років.

Податкові пільги при використанні винаходів. Як і у випадку ДР компанії у Австрії мають право зменшувати оподаткований доход на 125% витрат на створення або вдосконалення винаходів, цінних для національної економіки, що визначається Федеральним міністерством економіки, сім'ї та молоді. Вказані витрати включають витрати на оплату праці, технічне обслуговування і поточний ремонт, оренду та матеріали⁵.

У Бельгії⁶ податкова ставка на доход від використання винаходів, засвідчених патентом, становить 6,8%, що є п'ятою частиною податкової ставки⁷.

Зменшення податкового податку та виплат на соціальне страхування для наукових працівників. У Бельгії відповідно до статті 275-3 Закону Бельгії про оподаткування доходів на 1992 рік⁸ та статті 106 "Угоди Бельгії

¹ Code général des impôts: Articles 199 ter B, 220 B, 244 quater B (Crédit d'impôt pour dépenses de recherche effectuées par les entreprises industrielles et commerciales ou agricoles).

² Ministère de l'Enseignement supérieur et de la Recherche, 'НДДКР податковий кредит 2008 р.: <http://www.greater-paris-investment-agency.com/pdf/Research%20tax%20credit.pdf>.

³ Irish Tax and Customs office. Revenue Guidelines for Research and Development Tax Credit. <<http://www.revenue.ie/en/tax/ct/leaflets/research-dev.pdf>>.

⁴ Act on Corporate Income Tax of 23 August 2007 and Personal Income Tax of 25 April 2008.

⁵ Федеральне міністерство економіки, сім'ї та молоді, *Österreichs steuerliche F&E-Förderung im Überblick* (Податкова підтримка НДДКР в Австрії: огляд) (2008 р.).

⁶ Article 68 to 77 of the income tax code (Code des impôts sur les revenus 92 – CIR 92). Article 47 and following of the AR/CIR92. As updated annually.

⁷ Programming law of 27 April 2007, published in *Moniteur Belge* of 8 May 2007, modified on 11 January 2009 Article 205/1-205/4 of the Income tax code <http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=9182>.

⁸ Code des impôts sur les revenus (CIR)/Wetboek van de Inkomstenbelastingen (WIB).

про солідарність між поколіннями"¹ передбачено зменшення податкового податку для дослідників у розмірі 65% для науково-дослідних установ, 50% – для молодих інноваційних компаній та 25% – для підприємств (науковці із щонайменше ступенем магістра)².

Пільгове оподаткування молодих інноваційних компаній. У Бельгії відповідно до статті 109(2) "Угоди про солідарність між поколіннями" зменшення прибуткового податку працівників молодих інноваційних компаній на 50% здійснюється для компаній, що витрачають не менше 15% витрат на проведення ДР та які було засновано не пізніше 10 років назад, із кількістю працюючих до 50 осіб та обсягом реалізації продукції до 7 300 000 євро за рік, а також активами, вартістю до 3 650 000 євро³.

В Іспанії Законом про молоді інноваційні підприємства встановлена 40% податкова премія для дослідницького персоналу. Дія такої податкової премії посилиться з прийняттям *Закону про молоді інноваційні підприємства* у рамках Національного плану Іспанії щодо наукових досліджень, розвитку та технологічних інновацій на 2008–2011 роки⁴.

Податкові стимули у технопарках. У Румунії компанії, що розміщені на території промислового парку, мають 20% податкову знижку на капітальні активи, не сплачують ПДВ на устаткування до безпосереднього початку власної операційної діяльності. Також місцеві податкові органи можуть звільнити від сплати податку на землю⁵.

У Греції відповідно до Закону 2741/1999⁶ зі змінами, визначеними у Законі 2919/2001, технопарк визначається як зона або мережа площадок для розміщення: спільних підприємств або товариств, мереж будь-яких правових форм, організацій або НДДКР установ; компаній, пов'язаних із сучасними технологіями та їхнім комерційним використанням; підприємств, окремих чи у партнерстві будь-якої форми, що надають чи розробляють послуги та продукти на основі сучасних технологій та інноваційної природи; підприємств, що надають фінансові послуги; банківських установ.

Технопарки мають режим промислових і бізнес-зон, які функціонують у рамках статті 18 Закону 2545/1997, що регулює діяльність згада-

¹ Pacte de solidarité entre les generations / Generatiepact.

² Programming law of 27 April 2007, published in Moniteur Belge of 8 May 2007, modified on 11 January 2009 Article 205/1-205/4 of the Income tax code <http://proinfo.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiv.measures&page=detail&id=-1043>.

³ Politique scientifique fédérale, 'Young innovative company' available at http://www.belspo.be/belspo/fisc/rech/young_fr.stm

⁴ Comisión Interministerial de Ciencia y Tecnología, *Національний план Іспанії щодо наукових досліджень, розвитку та технологічних інновацій на 2008-2011 рр.* http://www.ingenio2010.es/Documentos/Plan_ingles_web.pdf.

⁵ Government Ordinance 65/2001 concerning the set up and functioning of industrial parks; Government Ordinance 14/24 January 2002 concerning the set up and functioning of scientific and technological parks.

⁶ Art. 23(1d) of the Law 2741/1999 as amended.

них вище зон. Підприємства, розміщені у технопарках, звільнюються від витрат, пов'язаних із податком на передачу землі (*φόρος μεταβίβασης*), нотаріальними послугами та правами земельного реєстратора щодо придбання землі у технопарку¹. Також до мінімуму знижуються витрати на позичання або інші фінансові угоди, а також витрати, пов'язані з сертифікатом юридичної особи або ліквідацією застави чи андеррайтингу². Окрім цього, Закон пропонує інші пільги, в тому числі гранти, преференційні умови кредитування, сприятливі умови щодо звільнення землі від заставного зобов'язання та звільнення від обов'язкового отримання дозволу на заснування та розширення у межах технопарку³.

Амортизаційна підтримка інноваційної діяльності. У ФРН за перший рік діяльності МСП із річним доходом до 100 000–225 000 євро (для різних типів підприємств) дозволяється відраховувати 40% витрат на інвестиції, що заплановані на наступні три роки. У Великій Британії відповідно до Секції 11 у частині 2 Закону про знижки на капітальні активи від 2001 року визначена можливість прискореної амортизації нового обладнання у розмірі 100% за перший рік із обмеженням у 100 000 фунтів стерлінгів на рік⁴, що доступна компаніям будь-якого розміру⁵. Прискорена амортизація розповсюджується на обладнання виключно для екологічно безпечних та енергозберігаючих технологій; автомобілей з викидами CO₂ не вище 110 г/км, нове устаткування чи техніку, встановлені на бензоколонках для заправки автотранспорту природним газом, біогазом або водневим паливом; і на нове устаткування чи техніку з метою використання виключно для комерційної діяльності у обмеженій зоні Північного моря.

При цьому стандартна ставка податкового списування на зношення становить 20%.

Податкове стимулювання венчурної діяльності. Надання вказаних пільг розглянемо на прикладі Великої Британії.

У створених із підтримкою венчурного капіталу компаніях працюють 40 000 висококваліфікованих співробітників, ці компанії відіграють значну роль в економіці Великої Британії. Їхні витрати на ДР значно вищі, ніж у інших компаній, а 69% компаній із венчурним фінансуванням запровадили нову продукцію та послуги. Уряд запустив першу схему венчурного капіталу у 1980-х рр. Мета схем венчурного капіталу – стимулювання прямих інвестицій у акціонерний капітал високоризикованих, малих компаній, що

---

¹ Art. 4(1) of the Law 4458/65 in association with Art. 23(1d) of the Law 2741/1999 as amended.

² Art. 4(2) of the Law 4458/65 and Art. 23(1d) of the Law 2741/1999 as amended.

³ Presidential Decree 279/81 pursuant to Art. 29 of Law 1116/81, which applies under Art. 25 of Law 1262/82 in association with Art 23(1d) of the Law 2741/1999 as amended.

⁴ Finance Act (No. 1) Act 2010 s. 5(1) and CAA s. 51A(5).

⁵ HM Revenue & Customs, 'CA23081 - PMA: Qualifying expenditure: Annual Investment Allowance (AIA) qualifying expenditure: outline', in *Capital Allowances Manual* <http://www.hmrc.gov.uk/manuals/camannual/CA23081.htm>.

не котируються на біржі¹. Податкові пільги за цією схемою вкрай привабливі для інвесторів і нещодавно були доповнені з метою їх гармонізації з правилами державної допомоги у ЄС². Нині існують чотири схеми: (1) Схема стимулювання інвестицій у підприємства, (2) Схема трасту венчурного капіталу, (3) Схема створення та фінансування нових венчурних підприємств корпораціями та знижка на капітальні збитки.

1. *Схема стимулювання інвестицій у підприємства.* Мета такої схеми – стимулювання придбання акцій у малих високоризикованих комерційних компаніях. Діє вона як схема опціону на акції та переваги щодо внесків до фонду державного соціального страхування і застосовується лише до акцій, випущених після 9 квітня 2009 року³. Контролюється ця схема Королівською податковою та митною службою через Центр із питань малого підприємництва. Схема стимулювання інвестицій у підприємства використовується у випадках, коли оподатковуваний прибуток нараховується при реалізації. Щоб претендувати на участь у цій схемі, необхідно, щоб компанії – об'єкти інвестування в обох схемах відповідали певним вимогам з огляду на розмір, незалежність і ведення комерційної діяльності. Окрім цього, фонд венчурного капіталу також має виконати певні вимоги стосовно власного акціонерного капіталу, доходів та інвестицій.

2. *Схема трасту венчурного капіталу.* Мета цієї схеми – стимулювання інвестицій у малі, високоризиковані компанії, що не котуються на біржі, через використання трасту венчурного капіталу як засобу інвестування. Трасти венчурного капіталу управляються менеджерами, які виконують рішення щодо інвестування від імені трасту венчурного капіталу. Інвестори самостійно передплачують акції компанії венчурного капіталу, яка в свою чергу інвестує у "кваліфікаційні (ті, що відповідають певним вимогам) компанії"⁴. Інвестиції трасту венчурного капіталу у "кваліфікаційні підприємства" обмежені сумою у 1 млн фунтів стерлінгів на рік. Податкові пільги для інвесторів значні: інвестор може претендувати на пільгу на прибутковий податок за ставкою 30% до 200 000 фунтів стерлінгів на рік, якщо володіє акціями щонайменше п'ять років. Відсутнє зобов'язання щодо прибуткового податку на дивіденди, отримані від звичайних акцій, а це – суттєва перевага для інвесторів, оскільки доход від інвестицій може бути над-

¹ Перша схема запроваджена у 1980 р. і дозволяла інвесторам відшкодувати зазначені капітальні збитки від інвестицій за рахунок їхнього прибуткового податку.

² The Finance (No. 2) Bill 2010, which received Royal Assent on 16 December 2010 and was thereby enacted as Finance (No.3).

³ Після оприлюднення 22 червня 2010 року Бюджету на 2010 рік, стало неможливим відстрочувати приріст капіталу відповідно до схеми стимулювання інвестицій у підприємства, і кваліфікувати їх як пільги для підприємств.

⁴ Кваліфікаційні компанії обмежені компаніями, що ведуть кваліфікаційну діяльність, із максимум 50 еквівалентами працівників на повну ставку на момент випуску акцій, і максимальними сукупними активами на суму 7 млн фунтів стерлінгів до інвестицій і 8 мільйонів фунтів стерлінгів одразу після інвестицій.

звичайно високим. Також відсутнє податкове зобов'язання на приріст капіталу від реалізації звичайних акцій.

3. *Схема створення та фінансування нових венчурних підприємств компаніями.* Стимул інвестувати у малі, високоризиковані компанії, що не котируються на біржі, було запроваджено для залучення прямих інвестицій у компанії від дрібних акціонерів (портфельної участі). Така схема може вважатися "корпоративним" еквівалентом перших двох визначених вище схем. Схема стосується мінімальної кількості акцій, випущених із 1 квітня 2000 року по 31 березня 2010 року. Також наявні й детальні вимоги щодо "кваліфікаційного терміну" таких акцій. Податкова пільга за цією схемою застосовується на податкове зобов'язання підприємства за доходами юридичних осіб і становить до 20% від розміру передплатених звичайних акцій.

6. Кредитування інновацій

Кредитні пільги є загальноорозповсюдженим інструментом у державах-членах ЄС для полегшення доступу МСП, стартапів та інноваційних компаній до кредитів і зниження пов'язаних із цим витрат. У більшості випадків надання безвідсоткових кредитів або кредитів за зменшеними ставками, гарантій здійснюється спеціалізованими державними або приватними кредитними установами в рамках державних програм пільгового кредитування.

Надання кредитів може бути підтримано міжнародними фінансовими установами, такими як Європейський інвестиційний фонд (EIF), однією з цілей котрого є сприяння здійсненню політики ЄС у галузі підприємництва, технологій, інновацій.

Іспанія. За програмою співробітництва у сфері технологій між МСП та університетами, державними науково-дослідними центрами¹ підприємствам, в основному МСП, надаються кредити з нульовою ставкою для короткострокових і середньострокових досліджень та інноваційних проєктів через банківські установи та їхні об'єднання.

В *Австрії* Інноваційна програма Enterprise Dynamics (Innovationsprogramm Unternehmensdynamik)² здійснюється державним агентством AWS (Austria Wirtschaftsservice) від імені австрійського Федерального міністерства економіки, сім'ї та молоді. Структура програми дозволяє здійснювати до 15% інвестицій у інновації та надавати гарантії щодо позик у розмірі до 80% суми позик. Проєкти, які отримують підтримку, включають передачу технологій, проєктування виробів і маркетинг, розвиток виробничої бази. Обсяг фінансування становить у середньому 750 000 євро для фірми на рік, обсяг гарантій – 49,7 млн євро та обсяг фінансування позик AWS – 25,4 млн євро.

¹ BOE Orden ECI/3778/2005, de 1 de diciembre.

² KMU-Förderungsgesetz; Förderungsrichtlinien Innovationsprogramm "Unternehmensdynamik".

У Люксембурзі відповідно до постанови Великого герцога 2005 р. середньострокові кредити для впровадження інновацій (*Prêt à moyen long terme*)¹ мають надаватися для придбання обладнання для проєктів, що передбачають випуск нової продукції чи надання послуг або для розвитку виробництва та комерціалізації. Кредити надаються за зниженими ставками (2,5%). Як правило, програма покриває 25% вартості проєкту ДР для періоду у 3–5 років. Кредити отримують промислові підприємства та організації, що надають послуги з потенціалом суттєвого економічного впливу.

Спільні початкові кредити для фінансування інноваційних проєктів (*Prêt Participatif d'Amorçage – PPA*) запроваджені OSEO (Франція)² для забезпечення фінансування МСП віком менше 5 років на ранніх етапах інноваційних проєктів. Кредит може досягати 75 000 та фінансова підтримка регіонів – 150 000 євро. Передбачається, що після надання кредиту проєкт може бути підтриманий венчурними фондами.

За механізмом інноваційних позик у Швеції (*Innovationslån*) до 50% від необхідної суми МСП можуть отримати від ALMI Företagspartner AB, що є кредитною компанією з відділеннями у 21 регіоні Швеції. Позики надаються для розробки нової продукції, захисту інтелектуальної власності, маркетингових досліджень.

Кредити для технологій (*Kredyt technologiczny*)³ у Польщі надаються Банком національної економіки Польщі (БНЕ) через комерційні банки за рахунок національних коштів і фондів ЄС. Кредит надається лише для проєктів, де витрати на впровадження технології (придбання обладнання, його модернізація, витрати на використання професійних знань, придбання ліцензії або патенту, інші витрати, пов'язані з впровадженням технології) становлять не менше 25%. Кредити не надаються у галузях металургії, вуглевидобувній та рибальства. Сума кредиту становить до 2 млн євро на термін до 72 місяців. Кредит надається на ринкових умовах, проте підприємство може бути звільнене від сплати до 50% витрат на впровадження технології на суму до 1 млн євро за умови надання БНЕ інвойсів, що підтверджують відповідні витрати.

---

¹ Règlement grand-ducal du 14 décembre 2005 fixant les conditions générales des prêts à moyen et long terme prévus à l'article 4 de la loi modifiée du 2 août 1977 portant création d'une Société Nationale de Crédit et d'Investissement et modifiant la limite de fonds propres requis par l'article 4, alinéa 2, de la loi modifiée du 2 août 1977 portant création d'une Société Nationale de Crédit et d'Investissement (Mémorial A n° 212 du 23.12.2005).

² http://www.oseo.fr/notre_mission/notre_offre/innovation/aides/pre_t_participatif_d_amorçage.

³ Act of 29 July 2005 on certain forms of support for innovation activities (OJ of 2005 No 179, pos. 1484 as amended). Ustawa z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz.U. 2008 nr 116 poz. 730): *Rozdziały 1-3, Art. 29-34*; Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (PO IG), 2007-2013: *akapit 353, 363(c), 366*; Szczegółowy opis priorytetów Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013 (na 6 grudnia 2010): *s. 6, 9, 73-76, 178, 223-225, 339-340 (Działanie 4.3 'Kredyt technologiczny')*; Bank Gospodarstwa Krajowego. Regulamin przeprowadzania konkursu w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Priorytet 4: Inwestycje w innowacyjne przedsiębiorstwa. Działanie 4.3: Kredyt technologiczny (wersja z dn. 15.07.2009 r.).

7. Підтримка трансферу технологій та знань і комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності

Регулювання трансферу технологій та знань на рівні ЄС здійснюється у трьох напрямках:

- визначення умов укладання договорів про надання патентних ліцензій, ліцензій на використання ноу-хау антимонопольним законодавством, що діє в ЄС із 1962 р. і на цей час регулюється Регламентом Комісії (ЄС) № 772/2004 від 27 квітня 2004 року про застосування статті 81(3) Договору щодо категорій угод про передачу технологій¹;

- формування інфраструктури трансферу технологій у державах-членах (Enterprise Europe Network, раніше – Innovation Reley Centres);

- запровадження системи заходів щодо посилення в ЄС трансферу знань.

Європейською комісією 2007 року було прийнято програмний документ – Повідомлення "Покращення трансферу знань між дослідницькими інститутами та промисловістю у всій Європі: залучення відкритих інновацій – упровадження Лісабонської стратегії"² та 2008 року Рекомендацію 2008/416/ЄС "Щодо управління правами інтелектуальної власності та Кодекс практики для університетів та інших державних науково-дослідних організацій"³. Кодекс включав: засади внутрішньої політики з охорони інтелектуальної власності, принципи політики щодо передачі знань, принципи регламентації досліджень, що здійснюються за контрактами з промисловістю тощо. Рекомендація містила приклади практики органів державної влади держав – членів ЄС з управління правами інтелектуальної власності, передачі знань у державних наукових організаціях та університетах. На основі Кодексу держави-члени мають ухвалити типове положення для національних університетів і науково-дослідних установ щодо управління інтелектуальною власністю.

У ЄС була створена спеціальна робоча група щодо передачі знань, яка провела дослідження з вивчення ситуації у державах-членах і країнах, які мають приєднатися⁴.

Законодавство у сфері передачі знань і технологій. Так, деякі країни (Франція, Чехія, Данія, Швеція, Люксембург, Нідерланди, Угорщина, Бель-

---

¹ Капіца Ю.М. Правове регулювання передачі технологій в Європейському Союзі // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. – 2009. – № 37. – С. 63–66.

² EC Communication Improving knowledge transfer between research institutions and industry across Europe: embracing open innovation – Implementing the Lisbon agenda, COM (2007)182, 2007.

³ Commission Recommendation on the management of intellectual property in knowledge transfer activities and Code of Practice for universities and other public research organisation, COM (2008)1329.

⁴ European Union, Report by the ERAC working group on knowledge transfer, 2010.

гія, Данія) ухвалили законодавство, яке визначає діяльність із трансферу технологій для університетів і державних науково-дослідних організацій і співпрацю з цього приводу як постійний пріоритет.

У Данії Закон "Про трансфер технологій у державних науково-дослідних установах"¹ дозволяє університетам і галузевим науково-дослідним установам створювати товариства з обмеженою відповідальністю, що відповідає за передачу знань/технологій до приватного сектора. Вказані компанії мають підтримувати комерціалізацію прав інтелектуальної власності та можуть бути засновниками наукових парків, інкубаторів та спін-офф компаній.

Ряд країн (Бельгія, Німеччина, Данія, Франція, Угорщина, Люксембург, Нідерланди, Швеція) підтримують указану практику в поєднанні із політичними заходами.

У Нідерландах прийнято Національну програму дій у сфері передачі знань із метою об'єднання зусиль усіх сторін для здійснення відповідних заходів. У ФРН Федеральний і земельні уряди впливають на передачу знань між наукою та промисловістю через програми фінансування спільних досліджень та інноваційних проєктів, зокрема змагання між кластерами. В Угорщині за схемою "Підтримка науково-дослідної діяльності, орієнтованої на ринок"² передбачається зміцнити діяльність кооперативних дослідницьких центрів і регіональних центрів знань в університетах. Указані центри були утворені із залученням державного фінансування для посилення співробітництва між науково-дослідними організаціями, які фінансуються державою, та підприємствами. Центри беруть участь у спільних дослідженнях і в розробленні комерційно успішних продуктів.

Менша кількість країн використовує законодавство, що регламентує передачу знань у більш загальному плані (Фінляндія, Латвія, Польща, Литва).

У Фінляндії Закон про університети покладає на університети обов'язок співпрацювати із оточуючими і дбати про соціальний вплив результатів досліджень. У 2009 р. Фінляндія внесла до цього закону зміни, розширивши автономію університетів і визначивши кращі можливості для посилення діяльності у сфері передачі знань.

Третя група країн використовує інші механізми управління на додаток або як альтернативу законодавству. Австрія, Чехія, Кіпр, Німеччина, Естонія, Ірландія, Фінляндія, Італія, Нідерланди, Румунія, Словенія, Велика

---

¹ Lov om teknologioverførsel m.v. ved offentlige forskningsinstitutioner (Bekendtgørelse nr 753 af 17. juni 2010 af lov om teknologioverførsel m.v. ved offentlige forskningsinstitutioner) (Tech-transloven).

² Act CXXXIV of 2004 on the Research and Development and Technological Innovation; MeHVM Government Decree no. 22/2007 on the rules for the use of the funds of the RTDI priority of the Economic Development and Regional Operational Programmes; New Hungary Development Plan, 2007–2013.

Британія використовують переважно організаційно-правові механізми сприяння передачі знань, такі як діалоги, схеми та національні програми.

Інструменти передачі знань і технологій. Інструменти передачі знань різняться у кожній країні та найчастіше включають регуляторні засоби, стимулювання співробітництва та проведення експертизи.

Держави-члени ЄС здійснюють заходи, спрямовані на:

- застосування модельних (типових) контрактів (Данія, Австрія, Люксембург, Велика Британія, Ірландія);
- фінансування діяльності організацій, діяльність яких спеціально спрямована на сприяння передачі знань і технологій (Іспанія, Велика Британія, Ірландія, Нідерланди, Бельгія, Швеція, ФРН);
- визначення критеріїв виділення фінансування для університетів і державних науково-дослідних організацій (Швеція, Франція, Естонія, Бельгія, Іспанія, Велика Британія, Ірландія, Угорщина).

Деякі із фінансових засобів спрямовані на безпосереднє стимулювання передачі знань. Наприклад, у Швеції та Іспанії фінансування надається для утворення інноваційних офісів у науково-дослідних організаціях та університетах. У ФРН та Іспанії діють програми, призначені покращити клімат створення стартап-компаній університетами та науково-дослідними організаціями (Програма EXIST – для стартап-компаній) тощо.

У багатьох країнах передбачені заходи з підтримки співробітництва сторін при передачі знань, такі як:

- підтримка конференцій і семінарів (Італія, Австрія, Словенія, Велика Британія);
- фінансування залучення дослідників у бізнес (Чехія, Велика Британія, Данія, Естонія, Іспанія);
- фінансування спільних проєктів, розвиток діяльності відповідних фондів для спільних досліджень (Велика Британія, Нідерланди, Німеччина, Данія, Іспанія, Ірландія, Угорщина);
- надання податкових пільг фірмам, які працюють із державними науково-дослідними організаціями / університетами (Словенія);
- реалізація схем інноваційних ваучерів для МСП (Нідерланди, Естонія, Румунія, Кіпр, Чехія, Велика Британія, Данія, Ірландія)¹.

Підтримка комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності. Суттєва увага в державах-членах ЄС приділяється підтримці комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності. Спеціальні акти щодо сприяння охороні інтелектуальної власності, іноземному патентуванню, податковому стимулюванню використання винаходів ухвалено у Польщі, Ірландії, Фінляндії, Угорщині, Греції, Австрії, Італії, ФРН, Кіпрі, Португалії, Чехії, Болгарії, Франції, Австрії та інших країнах.

---

¹ European Union, Report by the ERAC working group on knowledge transfer, 2010.

Підтримка іноземного патентування. У Польщі за програмою "Патент Плюс"¹ 2008 року гранти надаються для покриття до 90% витрат наукових організацій, вищих навчальних закладів на іноземне патентування. В Ірландії "Enterprise Ireland" здійснює підтримку національного та іноземного патентування винаходів у вищих навчальних закладах і науково-дослідних установах² із покриттям до 75% витрат у розмірі 5 250 євро на етапі подання заявки в Ірландії, до 11 250 євро на стадії подання заявки за Договором про патентну кооперацію та до 37 500 євро на національній стадії. Близький до Польщі підхід застосовується в Угорщині, де здійснюється підтримка іноземного патентування³ для науково-дослідних установ, університетів, МП. При цьому можуть покриватися до 100% витрат із максимальним для проекту фінансуванням – 40 000 євро. В Італії підтримка іноземного патентування надається МСП із часткою, що покривається за рахунок грантів – до 50%⁴.

В Іспанії фінансова підтримка міжнародного патентування здійснюється за програмою *Apoyo al registro de patentes internacionales*⁵ для патентування у Європейському патентному офісі.

Охорона прав інтелектуальної власності та підтримка комерціалізації. Фондація фінських винаходів⁶ надає підтримку індивідуальним винахідникам і малим підприємцям від подання заявки до комерціалізації. Обсяг грантового фінансування для одного винаходу становить від 2 000 (розробка ідеї) та 8 000 євро (підготовка заявки, випробування) до 200 000 євро (іноземне патентування, розвиток продукту, комерціалізація на умовах повернення коштів залежно від успіху проекту та без сплати відсотків). За роки існування Фондація отримала 16 000 заявок на фінансування, з яких 2 000 винаходів отримали фінансову підтримку. На сьогодні близько 500 нових продуктів комерційно використовуються за підтримки Фондації.

В Австрії програма Юні:інвент⁷ спрямована на забезпечення охорони прав інтелектуальної власності та комерціалізацію в університетах: фінансування утворення в університетах офісів із питань інновацій, фінансування оцінки винаходів, управління процесом патентування, маркетингу винаходів, управління патентним активом, розробки дослідних зразків, підви-

---

¹ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 sierpnia 2008 r. w sprawie programu "PATENT PLUS – wsparcie patentowania wynalazków" (Dz.U. 2008 nr 156 poz. 971).

² <http://www.enterprise-ireland.com>.

³ A magyar találmányok külföldi iparjogvédelmi oltalmának támogatása (IPARJOG_08): <http://www.nih.gov.hu/palyazatok-eredmenyek/archiv-felhivasok/iparjog08/magyar-talalmanyok-080620>.

⁴ <http://www.insme.org/>.

⁵ Order ITC/608/2007.

⁶ The Foundation for Finnish Inventions: <http://www.keksintosaatio.fi/default.asp?docId=14014>.

⁷ Universities Act 2002, Patent Act: <http://www.uniinvent.at>.

щення кваліфікації науковців із питань охорони інтелектуальної власності та здобуття кваліфікації агентів із питань інновацій.

У Франції агентством ANVAR, на цей час реорганізованого у холдинг OSEO¹, застосовується низка фінансових схем, розрахованих на підтримку винахідників, фінансування інноваційних проєктів і проєктів з передачі технологій. Слід зазначити ефективну схему підтримки патентування та комерціалізації винаходів, створених в університетах Великої Британії, що свого часу була запропонована урядом країни через утворення державної корпорації – Британської технологічної групи (BTG)².

Охорона прав інтелектуальної власності через фінансування досліджень. У багатьох країнах, зокрема ФРН, Чехії, Польщі, підтримка патентної охорони винаходів здійснюється через програми фінансування досліджень і розробок.

8. Підтримка інноваційної діяльності підприємств

Більшість держав-членів ЄС (Велика Британія, Франція, Італія тощо) ухвалили законодавчі акти зі стимулювання інновацій у МСП і нових підприємствах. Вони є або складовою частиною Національних програм/стратегій, документів структурних фондів головним чином у вигляді програм субсидій, або включені до пробізнесової політики та законодавства, або зосереджені у планах щодо стимулювання економіки, прийнятих після кризи 2008 року.

Державна підтримка МСП здійснюється шляхом надання субсидій, гарантій за кредитами та позиками, податкового стимулювання, реалізації схем доступу до венчурного капіталу. Пряме грантове фінансування існує для витрат на патентування, проведення експертизи, придбання нових технологій тощо. У деяких випадках (на регіональному рівні, менші обсяги фінансування) це здійснюється в рамках програм інноваційних ваучерів.

Так, у Франції Законом про фінанси від 30.12.2003 року № 2003-1311 передбачена система податкових пільг для молодих інноваційних компаній (*Jeunes entreprises innovantes*)³. МСП, яке існує менше 8 років і витрати на науково-дослідні розробки якого становлять щонайменше 15% загальних витрат, отримує право на зменшення суми податку на частку витрат на ДР, зменшення місцевих податків, а також соціальних витрат, пов'язаних із найманням висококваліфікованого персоналу. Згідно із Законом про малий бізнес надається підтримка інноваційним МСП, зокрема щодо державних закупівель. В Австрії за програмою "Акція допомоги молодим підприємцям" (*Jungunternehmer/innen-Foerderungsaktion*)⁴ на-

¹ <http://www.oseo.fr/>.

² BTG. Annual report and accounts 2004; BTG Corporate Profile January 2011.

³ Loi n°2003-1311 du 30 décembre 2003 de finances pour 2004 (NOR: ECOX0300134L); Article 131 ; Code général des impôts: Articles 44 sexies-0 A, 44 sexies A.

⁴ KMU-Förderungsgesetz / Law for the purpose of promotion of SME, 2006; Förderungsrichtlinien "Jungunternehmer/innen-Förderungsaktion".

даються субсидії та гарантії для стартап-компаній для зростання інноваційного потенціалу МСП.

Державно-приватне партнерство. Провідним інструментом підтримки інноваційної діяльності в ЄС є державно-приватне партнерство, що реалізується через спільне з підприємствами фінансування розробок, інноваційних проєктів, інфраструктурних заходів. У Австрії, Бельгії, Данії, Фінляндії, Франції та Іспанії державно-приватне співробітництво розглядається як головний інструмент підтримки інноваційної діяльності та досліджень протягом принаймні десяти років.

Чехія, Греція, Угорщина, Ірландія, Італія, Латвія, Литва, Люксембург, Мальта, Польща, Португалія, Румунія, Словенія, Швеція та Велика Британія нещодавно запровадили інструменти для зміцнення співробітництва між державним і приватним секторами.

Часто ДПП, схеми державної підтримки мають тематичну спрямованість. Суттєва роль ДПП на регіональному рівні для розвитку технологічних центрів та інкубаторів, що пов'язане з сильною підтримкою місцевими/регіональними органами державної влади (Франція, Німеччина, Іспанія тощо).

В *Австрії* за програмою "COIN" – Співробітництво та інновації¹ здійснюється партнерське державне фінансування взаємодії компаній з університетами та науково-дослідними установами, а також з іншими інноваційними компаніями. Метою програми є розвиток та консолідація компетенції та діяльності австрійських МСП, що, з одного боку, пов'язане із дослідженнями та інноваціями, з іншого – із заохоченням інновацій шляхом співробітництва. У *Великій Британії* за програмами Спільні дослідження та розробки (Collaborative Research and Development)² і LINK здійснюється фінансування спільних науково-дослідних проєктів між бізнесом, університетами та іншими організаціями. LINK заохочує інноваційні дослідження з хорошим потенціалом для комерційного використання. У *Данії*³ МСП надається фінансування на виконання проєктів із науково-дослідною установою. Існує межа у 2 млн євро для портфеля проєкту, котрий може фінансуватися Датською радою з технологій та інновацій. 25% спільного фінансування, але не більше 2 млн євро на кожний проєкт, надає Рада, 50% – МСП та щонайменше 25% – науково-дослідна установа. В *Іспанії* програма співробітництва МСП, університетів і державних науково-дослідних центрів⁴ передбачає надання кредитів

---

¹ Richtlinien zur Förderung der wirtschaftlich-technischen Forschung und Technologieentwicklung (FTE-Richtlinien) gemäß § 11 Z 1 bis 5 des Forschungs- und Technologieförderungsgesetzes (FTFG) des Bundesministers für Verkehr, Innovation und Technologie vom 19. 11. 2007 (GZ BMVIT-609.986/0011-III/12/2007) und des Bundesministers für Wirtschaft und Arbeit vom 30. 11. 2007 (GZ BMWA-97.005/0002-C1/9/2007).

² Based on Technology Strategy Board rules and regulations.

³ Lov om teknologi og innovation (Bekendtgørelse nr. 835 af 13. august 2008 af lov om teknologi og innovation).

⁴ BOE Orden ECI/3778/2005, de 1 de diciembre.

за нульовою ставкою для здійснення короткострокових і середньострокових наукових досліджень та інноваційних проектів. У ФРН програма "Інноваційні альянси" (*Innovationsallianzen*)¹ передбачає надання до 20% прямого фінансування для довгострокових спільних науково-дослідних проектів. Кожен інноваційний альянс, створений за ініціативою промисловості, діє як довгостроковий спільний науково-дослідний проект і включає декілька промислових партнерів і державних науково-дослідних організацій.

9. Розвиток інноваційної інфраструктури

Основні елементи інноваційної інфраструктури в ЄС – це інформаційні мережі, наукові та технологічні парки, інкубатори, кластери, центри трансферу технологій.

Законодавство щодо розвитку інноваційної інфраструктури в основному включає національні плани досліджень, розробок та інновацій та акти агентств і міністерств щодо проведення відповідних конкурсів проектів.

Так, у Румунії урядовим декретом № 65/2001 визначені принципи створення та управління промислового парку та декретом № 14/24/2002 – наукових і технологічних парків². Промисловий парк визначається як певна територія, де пов'язані з бізнесом наукові дослідження, промислове виробництво та діяльність із надання послуг здійснюються зі спеціальними стимулами з метою оптимізації використання людських і матеріальних ресурсів території. Промисловий парк створюється на підставі договору між органами державної влади, економічними агентами, університетами, науково-дослідними установами та/або іншими зацікавленими партнерами. Управління промисловими парками здійснюють спеціалізовані компанії. В Іспанії за програмою CEIPAR³ надається підтримка проектам, зосередженим на створенні та розвитку інноваційних технологічних компаній, розміщених в інкубаторах наукових і технологічних парків. У Франції програма Інкубатори інноваційного бізнесу, пов'язані з дослідженнями (*Incubateurs d'entreprises innovantes liés à la recherche*)⁴, що здійснюються відповідно до Закону про інновації 1999 р. і Декрету від 13.09.2000 р., передбачає надання до 50% фінансування витрат на створення компаній в інкубаторах на стадії, що передуватиме комерціалізації виробів. Підтримуються проекти інкубаторів, пов'язані з визначенням та оцінкою можливостей створення фірм на підставі результатів розробок університетів і наукових установ; менеджментом,

---

¹ This measure is based on the legal basis that applies to the respective Thematic R&D programme under which an innovation alliance is related (according to the field of technology to which the R&D undertaken within each alliance refers).

² Government Ordinance 65/2001 concerning the set up and functioning of industrial parks; Government Ordinance 14/24 January 2002 concerning the set up and functioning of scientific and technological parks.

³ "Appel a projets Incubation et capital-amorçage des entreprises technologiques" March 1999.

⁴ Order PRE/545/2008, 1st february (BOE n53, 1st march).

⁵ "Appel a projets Incubation et capital-amorçage des entreprises technologiques" March 1999.

юридичною або комерційною підтримкою, найманням персоналу, забезпеченням інформацією та кластеризацією між промисловістю, фінансовими компаніями, дослідниками.

Кластери. Позитивний досвід розвитку інноваційних кластерів у ФРН, Франції та інших країнах зумовив створення Європейською комісією повідомлення "На шляху до створення кластерів світового класу в Європейському Союзі: Реалізація розширеної інноваційної стратегії" від 05.11.2008 року¹, а також інших документів. Спеціальних законодавчих актів, котрі б прямо врегульовували відносини щодо кластерів у державах-членах ухвалено не було. Проте на рівні урядових кластерних програм, планів розвитку, особливо після прийняття повідомлення, увага до інноваційних кластерів реалізувалась через прийняття спеціальних програм підтримки у багатьох державах. Кластери зосереджені в основному на регіональному рівні, їм надається підтримка регіональними агентствами, у багатьох випадках вони фінансуються через структурні фонди. Управління кластерами здійснюють спеціальні установи – кластерні організації, що є юридичними особами та забезпечують, зокрема доступ до інфраструктури кластерів, а також надання послуг щодо підтримки бізнесу, особливо МСП².

Кластерні програми можуть бути поділені на три категорії, залежно від мотивації та політичних цілей. Перша категорія стосується політики, спрямованої на створення сприятливого мікроекономічного бізнес-середовища для зростання та інновацій, що опосередковано стимулює також появу й динаміку кластерів. Друга категорія включає традиційну політику, таку як промислова або політика у сфері діяльності МСП, дослідницька та інноваційна політика, регіональна політика, що часто використовують кластерний підхід до збільшення ефективності цього інструменту. Третя категорія – це політика в галузі розвитку", яка має за мету створення, мобілізацію та зміцнення певної категорії кластера в результаті спеціальних галузевих кластерних ініціатив. З точки зору Комісії саме таку політику слід називати кластерною. Програми зазвичай включають обсяг фінансування, зазначають державний орган або організацію, відповідальні за її здійснення, та правила участі.

В Іспанії за Програмою конкурентоспроможності країни басків здійснюється підтримка кластерів, спрямованих на вирішення проблеми загального промислового спаду в регіоні (ще на початку 1990-х) шляхом розвитку активної співпраці між фірмами та регіональними інноваційними установами. Шляхом публічного/приватного діалогу уряд відібрав 12 кластерних ініціатив із загальними щорічними витратами 2–

---

¹ European Commission, "Towards world-class clusters in the European Union: Implementing the broad-based innovation strategy", Brussels, 2008.

² European Commission, The concept of clusters and cluster policies and their role for competitiveness and innovation: main statistical results and lessons learned, 2008.

2,4 млн євро на рік. Обрані сфери включають традиційні й високотехнологічні галузі, такі як автомобілебудування, телекомунікації, екологічну промисловість та енергетику. Кластерні ініціативи отримали користь від співпраці з баскською технологічною мережею, яка включає різні інноваційні центри, такі як десять технологічних центрів, чотири університети, чотири галузеві науково-дослідні центри та 14 інноваційних організацій-посередників. За результатами оцінки, проведеної із використанням моделі Європейського фонду управління якістю (EFQM), відзначено позитивні результати, особливо в плані розширення співробітництва між різними суб'єктами інновацій у регіоні¹.

Інші приклади: у ФРН – Центри інноваційних компетенцій (Східні землі)², Інноваційні полюси регіонального зростання³, Пріоритетні змагання між кластерами (Spitzencluster)⁴; у Швеції – регіональна кластерна програма⁵ тощо.

Нові Правила Європейського фонду регіонального розвитку на період 2007–2013 років включають відповідну підтримку бізнес-мереж, державно-приватного партнерства та кластерів. Крім того, Стратегічні рекомендації щодо фінансової підтримки поряд зі Лісабонською стратегією рекомендують щодо кластерів декілька чітких заходів із урахуванням пріоритету удосконалення знань та інноваційного зростання. У цьому контексті у ЄС-27 на інновації на період 2007–2013 років виділено близько 86 млрд євро із фондів політики фінансової підтримки, значна частина з яких має йти на підтримку кластерних ініціатив та їхні інфраструктури⁶.

---

¹ Mentioned in Europe INNOVA / PRO INNO Europe paper N° 9, the concept of clusters and cluster policies and their role for competitiveness and innovation: main statistical results and lessons learned, Commission Staff Working Document, SEC (2008) 2637, Annex to the Communication from the Commission "Towards world-class clusters in the European Union: Implementing the broad-based innovation strategy" COM(2008)652 final of 17.10.2008.

² Bundesministerium für Bildung und Forschung (BMBF). Richtlinien zur Förderung von Zentren für Innovationskompetenz in den Neuen Ländern "Exzellenz schaffen – Talente sichern". Zweite Phase der Förderung (vom 02.04.2009)

³ Richtlinie on the programme "Innovative regional growth poles" (Innovative regionale Wachstumskerne), 1 June, 2007, by BMBF.

⁴ Directives on top cluster competition of the BMBF for the second competition round from 7. January 2009.

⁵ Innovativa Sverige (Innovative Sweden) DS 2004:36.

⁶ European Commission, The concept of clusters and cluster policies and their role for competitiveness and innovation: main statistical results and lessons learned, 2008

Висновки

Аналіз проблематики, викладеної в цьому розділі, дозволяє зробити певні загальні зауваження.

У 2000–2010 роках основний вплив на розвиток законодавства держав-членів у сфері досліджень, розробок та інновацій мали політичні документи Європейського Союзу, що пов'язані з макроекономічним регулюванням, економічним, соціальним та регіональним розвитком, структурні програми, а зараз – програма економічних реформ "Європа 2020 – Провідна ініціатива щодо утворення інноваційного союзу" і Європейський план економічного відновлення.

Крім того, сектор наукових досліджень та інновацій в Європі багато в чому залежить від програм ЄС "Європейський дослідницький простір" (ERA), Сьомої рамкової програми наукових досліджень, фінансування структурних фондів, а також додаткового фінансування Європейським інвестиційним фондом.

Очевидно, що стосовно певних питань – механізмів фінансування, охорони прав інтелектуальної власності, державної допомоги, державних закупівель тощо – законодавство держав-членів залежить від конкретних законодавчих актів (*acquis*) ЄС.

Орієнтири вказаних документів ЄС, а також особливі політичні цілі конкретних держав-членів закладаються в стратегії та трьох-п'ятирічні плани розвитку досліджень, розробок та інновацій на національному рівні, що є основними актами держав-членів з розвитку сфери ДРІ упродовж останніх десяти років. Указані плани найчастіше включають визначення пріоритетів фундаментальних досліджень, розробок, інноваційної діяльності; пріоритетів галузевих наукових програм, механізмів фінансування; завдань зі створення інноваційної інфраструктури, трансферу технологій, інтернаціоналізації досліджень, а також суми фінансування. Суттєва роль у планах приділяється координації діяльності державних органів, зазначено індикаторів виконання та засобам моніторингу та оцінки.

Політичні стратегії у сфері науково-технічних досліджень, розробок та інновацій взаємопов'язані у багатьох країнах, таких як Данія, Німеччина, Ірландія, Фінляндія, Латвія, Литва, Угорщина, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Румунія та Велика Британія. В інших країнах є сильне бажання цей зв'язок зміцнити, наприклад, в Іспанії – Національним планом науково-технічної та інноваційної діяльності на 2008–2011 роки, а також в Естонії, Греції та Португалії.

Конкретні заходи підтримки, визначені у стратегіях та планах, детально прописуються у підзаконних актах, міністерських директивах або навіть

іноді в тексті керівних принципів проведення конкурсів із подання пропозицій для участі у відповідних програмах.

Указане цільове програмне регулювання ДРІ поєднується з традиційно розвиненим у європейських країнах рамковим законодавством щодо діяльності університетів, державних наукових установ, податковим законодавством, законодавством про бюджет, про діяльність державних агентств і фінансових установ, що займаються ДРІ.

При цьому у перших державах-членах ЄС законодавство з наукових досліджень, розробок та інновацій головним чином розроблялося на основі існуючих правових актів у секторах, які традиційно були предметом суспільного регулювання, такі як діяльність університетів і наукових організацій, діяльність кампаній, право інтелектуальної власності тощо. У нових державах-членах, в основному в країнах, які приєдналися до ЄС після 2004 року, були розроблені комплексні підходи через ухвалення законів у галузі ДРІ, що охоплюють різні аспекти, починаючи з освіти, передачі технології та заходів підтримки (наприклад, Чехія, Словаччина, Болгарія тощо). Це було обумовлено необхідністю реформування існуючого законодавства в цих країнах із метою приєднання до ЄС відповідно до політичних і правових вимог ЄС.

Більшість законодавчих актів із підтримки ДРІ в останні десять років у державах-членах ухвалюються у таких сферах, як комерціалізація результатів досліджень університетів і наукових установ, зміцнення їхніх зв'язків із промисловістю; створення та розвиток технологічно орієнтованих малих підприємств; виконання досліджень на замовлення компаній, проведення кооперативних досліджень; трансфер технологій, створення інноваційної інфраструктури.

Важлива увага при цьому приділяється запровадженню безперервної системи фінансової підтримки інноваційної діяльності компаній, що включає підтримку на етапі підготовки до створення, етапі формування початкового капіталу, надання безвідсоткових позик або пільгових кредитів для розвитку діяльності, спільного фінансування для проведення наукових досліджень, підтримку із забезпечення охорони інтелектуальної власності, надання маркетингових, консультативних послуг; запровадження податкових пільг щодо посилення досліджень і розробок.

Загалом між країнами південної та північної Європи існують відмінності з точки зору правової та адміністративної практики: у Великій Британії, Скандинавії рішення переважно приймаються на основі консенсусу та застосовуються непрямі заходи; підхід же континентальної Європи – більше спиратися на державне регулювання.

Між Сходом і Заходом, старими та новими державами-членами можуть бути визначені інші відмінності з точки зору діяльності адміністративних

структур. Крім того, відмінності в плані адміністративного потенціалу і забезпечення дотримання існуючих норм законодавства існують між великими і малими країнам або країнами, що характеризуються централізованою або регіоналізованою структурами тощо.

Цікаво відзначити, що змагальний процес у багатьох країнах розгортається з використанням аналогічної політики та механізмів. Загальна тенденція полягає у спрямуванні передового досвіду технологічних лідерів, у тому числі стосовно нормативного регулювання сфери ДРІ, до інших країн.

Держави-члени демонструють зростаючий інтерес до моніторингу продуктивності та оцінювання, який є наслідком збільшення автономії державних дослідних інститутів та університетів і необхідності оцінювання ефективності витрачання бюджетних коштів. У ряді країн були створені нові структури (ради, комітети тощо) – зовнішні по відношенню до державних агентств та наукових установ, – завданням яких визначено контроль за якістю проведення досліджень і здійснення інноваційних проектів.

Слід відзначити принцип прагматичності законодавства держав-членів останніх десяти років, яке приймається з метою досягнення конкретних показників інноваційного розвитку. Таким же чином оцінюється загальна ефективність законодавства.

ДОКУМЕНТИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СФЕРІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Повідомлення Комісії для Європейського парламенту, Ради ЄС,
Європейського економічного і соціального комітету та Комітету регіонів

**"Європа 2020" – Провідна ініціатива
щодо утворення Інноваційного Союзу від 06.10.2010 року¹**

Резюме

Під час запровадження обмежень бюджетних витрат на соціальні потреби, важливих демографічних змін, зростання глобальної конкуренції і підвищення конкурентоспроможності Європи наша здатність створити мільйони нових робочих місць на заміну тих, які було втрачено під час кризи, і в цілому наш майбутній рівень життя залежить від нашої здатності впроваджувати інновації під час створення продукції, послуг, методів ведення бізнесу, соціальних процесів і моделей. Ось чому саме інновації покладені в основу стратегії "Європа 2020". Інновації також визначені як наш потужний засіб успішного вирішення основних соціальних проблем – як то зміни клімату, нестача енергетичних та інших ресурсів, проблеми у сфері охорони здоров'я і старіння населення, які стають дедалі актуальнішими.

Європа не відчуває нестачі в науковому потенціалі. У нас є провідні вчені світового рівня, підприємці, компанії й унікальні переваги в нашій системі цінностей, традицій, творчості та різноманіття. Ми досягли істотних успіхів у створенні найбільшого внутрішнього ринку у світі. Європейські підприємства і представники громадянського суспільства активно беруть участь у формуванні економіки країн, що розвиваються, по всьому світові.

Багато інновацій, які змінили світ, походять саме з Європи. Але ми можемо і зобов'язані працювати набагато краще. В умовах мінливої світової економіки ми повинні спиратися на наші сильні сторони і рішуче посилювати наші слабкі сторони:

- недостатні інвестиції у наш знанневий базис. Інші країни, такі як США і Японія, випереджають нас за рівнем інвестування, а Китай стрімко наздоганяє;
- незадовільні рамкові умови: починаючи від поганого доступу до фінансових коштів, високої вартості захисту прав інтелектуальної власності, і закінчуючи повільною стандартизацією та неефективним використанням державних закупівель. Можливість рівних умов виникає, коли компанії можуть обирати для інвестування та проведення наукових досліджень інші частини світу;

¹ European Commission, "Europe 2020 Flagship Initiative Innovation Union", Brussels, 06.10.2010 COM (2010) 546, 2010: http://www.unic.pt/images/stories/publicacoes3/innovation-union-communication_en.pdf.

- занадто високий рівень фрагментації та дублювання витрат коштів. Ми маємо витрачати наші ресурси ефективніше і досягати необхідної критичної маси.

Можливо, найбільш актуальна проблема, яка стоїть перед ЄС і його державами-членами, полягає у необхідності прийняття набагато більш стратегічного підходу до розвитку інновацій. Підхід, при якому інновації визначені як найвища мета впровадження політики, при розрахуванні середньо- і довгострокової перспективи, де всі політичні інструменти, заходи і кошти призначені для сприяння інноваційній діяльності, де ЄС і національні/регіональні політичні стратегії тісно пов'язані й доповнюють одна одну, і не в останню чергу – коли політики високого рівня встановлюють стратегічну програму, регулярно відстежуючи прогрес і усуваючи причини відставання.

Інноваційний Союз встановлює такий сміливий, комплексний і стратегічний підхід, використовуючи наші сильні сторони в новий і продуктивний спосіб – тим самим посилюючи економічний базис, який підтримує якісний рівень нашого життя і нашої соціальної моделі, в той час як наше населення старіє.

Підтримання економіки на тому рівні, котрий є на даний час, означатиме, що ми поступово втрачатимемо свої конкурентні переваги, і що ми змирилися з поступовим занепадом Європи.

Для досягнення поставленої мети – утворення Інноваційного Союзу – потрібно здійснити такі заходи.

1. За часів фінансових обмежень Європейський Союз та держави-члени повинні продовжувати інвестувати в освіту, науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи (НДДКР), інновації та інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ).

Зазначені інвестиції не тільки повинні бути захищені від скорочення бюджету, але й мусять отримати додаткову підтримку.

2. Такі заходи мають здійснюватися паралельно з реформами, щоб надати більшу потужність витраченим коштам і запобігти фрагментації. Науково-дослідні та інноваційні системи ЄС і національні системи держав-членів необхідно краще ув'язати між собою та підвищити їхню продуктивність.

3. Нашу систему освіти на всіх рівнях необхідно модернізувати. Досягнення досконалості має стати, навіть, керівним принципом. Нам потрібно мати більше університетів світового рівня, підвищувати кваліфікацію та залучати таланти з-за кордону.

4. Дослідники й новатори повинні мати можливість працювати і співпрацювати в рамках ЄС так само легко, як і в межах національних кордонів. Створення Європейського наукового простору повинно бути завершеним протягом чотирьох років – як впровадження основи для дійсно вільного руху знань.

5. Доступ до програм ЄС має бути спрощеним і виступати важелем впливу на посилення інвестицій у приватний сектор – за підтримки Європейського інвестиційного банку. Необхідно посилити роль Європейської дослідницької ради. Вплив рамкової програми має бути спрямовано на підтримку виникнення малих і середніх підприємств (МСП). Засоби Європейського фонду регіонального розвитку потрібно повністю використовувати для роз-

витку дослідницького та інноваційного потенціалу Європи на основі регіональних смарт-стратегій зі спеціалізації.

6. Доцільно отримувати більше інновацій в результаті досліджень. Співпрацю між наукою і бізнесом слід посилити, перешкоди необхідно вилучити, а відповідні стимули запровадити.

7. Бар'єри, що існують для підприємців і заважають їм виводити свої ідеї на ринок, повинні бути усунені: полегшення доступу до фінансування, особливо для малих і середніх підприємств; доступність захисту прав інтелектуальної власності; більш інтелектуальне і амбітне регулювання і амбітніші цілі; більш швидке налаштування сумісних стандартів і стратегічне використання бюджету оптових закупівель. Як невідкладний захід необхідно укласти угоду про Патент ЄС до кінця року.

8. Європейське інноваційне партнерство повинно бути впроваджене для прискорення досліджень, розробки та розгортання ринку інновацій для вирішення основних соціальних проблем, досвіду та ресурсів, і підвищення конкурентоспроможності промисловості ЄС, починаючи зі сфери здорового старіння.

9. Наші сильні сторони щодо намірів та творчості варто краще використовувати. Ми повинні стати першими у запровадженні соціальних інновацій. Нам потрібно сприяти розвитку більш глибокого розуміння громадськістю діяльності інноваційного сектора, визначити і оприлюднити успішні ініціативи та визначити прогрес.

10. Нам потрібно краще працювати з нашими міжнародними партнерами. Це означає надання доступу до наших НДДКР-програм при забезпеченні умов, рівних з тими, що існують за кордоном. Це також означає запровадження єдиного фронту ЄС у тих випадках, коли буде необхідним захист наших інтересів.

Це, по суті, є визначенням майбутнього Інноваційного Союзу (ІС). Вигоди будуть значними: згідно з останніми оцінками, досягнення нашої мети, яка полягає у витраті 3% від ВВП ЄС на НДДКР на період до 2020 року, може створити 3700000 робочих місць і збільшення річного ВВП майже на 800 млрд євро до 2025 року¹. Розуміння цього вимагає повної та постійної підтримки з боку Ради Європи та Європарламенту, урядів держав-членів, ділових кіл, органів державної влади, дослідників та громадськості.

Утворюючи Інноваційний Союз, ми повністю усвідомлюємо необхідний план роботи, чіткий розподіл завдань і надійні процедури моніторингу. Європейська комісія буде робити все необхідне для втілення Інноваційного Союзу в реальність.

---

¹ P. Zagamé (2010) The Cost of a non-innovative Europe.

ЗМІСТ

ПОВІДОМЛЕННЯ КОМІСІЇ ДЛЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ, РАДИ ЄС, ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО КОМІТЕТУ ТА КОМІТЕТУ РЕГІОНІВ:

"Європа 2020" – Провідна ініціатива щодо утворення Інноваційного Союзу

1. Вступ
2. Зміцнення бази знань і зниження рівня фрагментації
  - 2.1. Сприяння набуттю передового досвіду в галузі освіти та підвищення рівня кваліфікації
  - 2.2. Створення європейського дослідницького простору
  - 2.3. Зосередження фінансових інструментів ЄС на пріоритетах Інноваційного Союзу
  - 2.4. Сприяння діяльності Європейського інституту інновацій і технологій (EIT) як моделі управління інноваційною діяльністю в Європі
3. Виведення якісних ідей на ринок
  - 3.1. Розширення доступу до фінансування для інноваційних компаній
  - 3.2. Створення єдиного ринку інновацій
  - 3.3. Сприяння відкритості та капіталізації творчого потенціалу Європи
4. Максимізація соціальної і територіальної єдності
  - 4.1. Поширення вигод від інновацій на територію всього Союзу
  - 4.2. Збільшення соціальних переваг
5. Об'єднання зусиль для досягнення прориву: європейське партнерство у галузі інновацій
6. Поширення нашої політики на міжнародному рівні
7. Втілення
  - 7.1. Реформування систем наукових досліджень та інновацій
  - 7.2. Вимірювання темпів прогресу
  - 7.3. Спільне зобов'язання втілити Інноваційний Союз у реальність

ДОДАТОК I. Інструмент для проведення самооцінювання: ознаки успішних національних та регіональних науково-дослідних та інноваційних систем

ДОДАТОК II. Таблиця розрахунків продуктивності наукових досліджень та інновацій

ДОДАТОК III. Цілі європейського партнерства у галузі інновацій та обсяг пілотного проекту європейського партнерства у галузі інновацій, що стосуються активного і здорового старіння

1. ВСТУП

Якщо дефіцит державного бюджету потребує відновлення державних фінансів, і якщо наша робоча сила починає зменшуватися, то що стане основою для майбутньої конкурентоспроможності Європи? Як ми будемо створювати підґрунтя для нового економічного зростання і збільшувати кількість робочих місць? Як ми будемо повертати економіку Європи в потрібне русло?

Як ми будемо вирішувати соціальні проблеми, які нарастають – як то зміни клімату, проблеми енергопостачання, брак ресурсів і вплив демогра-

фічних змін? Як ми будемо покращувати рівень охорони здоров'я і безпеки та сталого забезпечення водою та якісною доступною їжею?

Єдиною відповіддю є нововведення, що лежить в основі Стратегії "Європа 2020"¹, яку було узгоджено державами-членами ЄС у червні 2010 року в Раді ЄС, і яке запроваджує Стратегію, засновану на знаннях, стійку, і таку, що містить підґрунтя для зростання. Створення "Інноваційного Союзу" є одним із семи головних напрямів, оголошеної в Європі "Стратегії 2020". Вона спрямована на поліпшення умов та доступу до фінансування наукових досліджень і інновацій для забезпечення втілення новаторських ідей, які можуть бути перетворені на продукти і послуги, що сприяють економічному зростанню і збільшенню кількості робочих місць.

Ідея створення Інноваційного Союзу була розроблена разом з передовою ініціативою з Промислової політики для ери глобалізації, яка спрямована на забезпечення сильного, конкурентоспроможного і диверсифікованого вартісного ланцюга, з особливим акцентом на діяльність малих та середніх підприємств. Вона доповнює інші передові ініціативи, такі як "Цифровий порядок денний", "Молодь в русі" та "Програма набуття нових навичок і робочих місць". У зв'язку з виникненням Інноваційного Союзу будуть поліпшені умови для інноваційної діяльності, у тому числі за рахунок прискорення розгортання високошвидкісного Інтернету та його програм, шляхом забезпечення потужною виробничою базою, а також через сприяння відмінній системі освіти, утворенню сучасних ринків праці і правильному поєднанню навичок для майбутньої робочої сили Європи. Інші головні напрями політики, такі як повторний запуск єдиного ринку через Закон про єдиний ринок, ефективна політика в галузі конкуренції та розширення доступу на ринки третіх країн через нову стратегію торгівлі, також доповнюватимуть і посилюватимуть Інноваційний Союз.

Це Повідомлення адресоване викликам і можливостям, що стоять перед Європою в ключових галузях, в яких необхідно невідкладно і постійно докласти зусилля. У ньому чітко викладені ключові європейські, національні та регіональні ініціативи, необхідні для створення Інноваційного Союзу².

Європа починається з позиції сильного партнера. Сьогодні певна кількість держав-членів є світовими лідерами у виробництві, творчій діяльності, створенні розробок, аерокосмічній промисловості, телекомунікаціях, енергетиці та екологічних технологіях. Наші регіони є одними з передових у світі. Економіки наших країн підтримуються сектором послуг (який є одним із тих, що найбільш динамічно розвиваються у світі) і сильними традиціями у сфері соціальних інновацій.

Але ми здатні і повинні працювати набагато краще. Рівень інвестицій до нашої знаннєвої бази недостатній, витрати щороку становлять 0,8% ВВП (менше, ніж у США), і 1,5% ВВП – до НДДКР (менше, ніж у Японії) –

¹ COM (2010) 2020.

² Ініціативи, запропоновані для Інноваційного Союзу, отримали підтримку відповідно до результатів оцінювання, представленого в супроводжуючій робочій документації, SEC (2010) 1160.

з основними прогалинами фінансування бізнесу у сфері НДДКР, інвестиціями венчурного капіталу¹, також наша система освіти потребує реформ. Приватний сектор НДДКР більшою мірою переведено до країн з економікою, що розвивається, і тисячі наших кращих вчених і новаторів переміщуються в країни, де умови праці є більш сприятливими. Згідно з останніми оцінками, досягнення нашої мети витратити 3% від ВВП ЄС на НДДКР до 2020 року може створити 3700000 робочих місць і збільшити річний ВВП майже на 800 млрд євро до 2025 року². Надто мала кількість наших інноваційних МСП переростає згодом у великі компанії. Нехай ринок ЄС і є найбільшим у світі, проте він залишається роздробленим і є недостатньо сприятливим для інновацій. Хоча на наш сектор послуг припадає 70% економіки, наші послуги, які базуються на знаннях, як і раніше, лишаються недостатньо розвиненими.

Такі країни як Китай і Південна Корея нас швидко наздоганяють і перетворюються з імітаторів на лідерів у сфері інновацій (див. Порівняння "ЄС-Китай" в Додатку II). На відміну від ЄС, вони проводять стратегічний підхід до створення сприятливого інноваційного середовища.

Іхній розвиток створює величезні ринкові можливості та нові можливості для співпраці, але й значний тиск на наші компанії. Тим часом, Сполучені Штати і Японія продовжують обганяти ЄС в інноваційній діяльності. Європейський союз потребує вирішення своїх проблем і має використовувати свій величезний науковий та інноваційний потенціал.

ЄС повинен:

- **змінити несприятливі рамкові умови:** приватне інвестування у дослідження та інновації стримується й ідеї не потрапляють на ринок, обмежене або відсутнє фінансування, висока вартість патентування, фрагментація ринку, застарілі норми та процедури, повільне встановлення стандартів і неможливість стратегічного використання державних закупівель. Більше того, бар'єри на єдиному ринку для різних гравців ускладнюють умови спільної праці через кордони, використання та обмін знаннями з усіх джерел, обсяги яких зростають настільки, наскільки успішно розробляються інновації;

- **унікати фрагментації зусиль:** національні та регіональні науково-дослідні та інноваційні системи все ще працюють окремо одна від одної, лише за приблизним європейським виміром. Це призводить до високовартісного дублювання і паралелізму, що є неприйнятним в умовах жорсткої фінансової економії. Завдяки кращому об'єднанню наших зусиль і зосередженню уваги на перевагах, а також через створення справжнього Європейського дослідницького простору, ЄС може поліпшити якість науково-дослідного потенціалу Європи за основними передовими напрямками та підвищити ефективність інвестицій, необхідних для виведення ідей на ринки.

---

¹ Бізнес у сфері НДДКР в країнах ЄС на 66% нижче, ніж у США, і на 122% нижче, ніж в Японії, як частка ВВП; венчурні інвестиції за обсягом на 64% нижче, аніж у США, а частка населення із завершеною середньою освітою на 69% менша, ніж у США і на 76% нижча, ніж в Японії (див. Додаток II).

² P. Zagamé, (2010) The cost of a non-innovative Europe: http://ec.europa.eu/research/social-sciences/policy-briefs-research-achievements_en.html.

У глобальному навколишньому середовищі Європа повинна також розробити неповторний підхід до інновацій, який спиратиметься на власні сильні сторони та отримуватиме вигоди зі своїх цінностей через такі засоби:

- **зосередження на інноваціях, вирішенні основних соціальних проблем, визначених в стратегії "Європа 2020"**, зміцненні нашого лідерства в ключових технологіях, використовуючи потенціал цих ринків, який вони пропонують для інноваційних підприємств, і підвищення конкурентоспроможності ЄС. Інновація має стати ключовим елементом у політиці ЄС, і ЄС повинні використовувати потужний потенціал державного сектора у таких галузях, як енергетичні та водні ресурси, охорона здоров'я, громадський транспорт і освіта, щоб виводити нові рішення на ринок;

- **підтримування розширеної концепції інноваційної діяльності**, як наукових інновацій та інновацій у сфері бізнес-моделювання, розробках, брендингу та послугах, які збільшують цінність користування для споживачів, і де Європа має унікальні таланти. Творчість та різноманіття нашого народу і сила Європейських творчих галузей індустрії пропонують величезний потенціал для нового зростання і збільшення робочих місць за рахунок інновацій, особливо для МСП;

- **залучення всіх учасників і всіх регіонів до інноваційного циклу**: не тільки великі компанії, але також малі і середні підприємства у всіх секторах, у тому числі державний сектор, соціальна економіка, і залучаючи громадян як таких ("соціальні інновації"); не лише в кількох високотехнологічних галузях, але й у всіх регіонах в Європі та у кожній державі-члені, кожна з яких зосереджена на власних сильних сторонах ("розумна спеціалізація"), при цьому Європа в цілому, держави-члени та регіони діють у партнерстві.

Крім того, доцільно врахувати, що неспотворена конкуренція і добре функціонуючі конкурентні ринки є ключем для інновацій, суворого контролю за дотриманням правил конкуренції, які забезпечують доступ до ринків, і можливості для нових учасників ринку є необхідною умовою.

Паралельно з Європейським парламентом, Рада ЄС досліджуватиме показники Європи щодо тематичних галузей, закріплених у стратегії "Європа 2020". Перша така оцінка буде присвячена дослідженням та інноваціям у грудні 2010 року. Для досягнення створення Інноваційного Союзу існує необхідність у кардинальних змінах. У посткризовому світі Європа повинна відійти від "звичайного стану справ" у сфері інновацій і зробити їх головною метою політики. Щоб перетворити економіку ЄС на справжній Інноваційний Союз потрібне політичне керівництво, сміливі рішення і визначення напрямів реалізації.

Європейський Союз повинен докласти зусиль, щоб створити справжній "Інноваційний Союз" до 2020 року, а саме:

- **застосувати колективну відповідальність за стратегічні, включаючи і бізнес-орієнтовані, наукові дослідження та інноваційну політику, для вирішення основних соціальних проблем, підвищення конкурентоспроможності та створення нових робочих місць. Комісія буде відображати цей**

Стратегічний підхід до інновацій у всіх напрямках цієї політики і запрошує інші країни ЄС зробити те ж саме;

- надати пріоритетну важливість та сприяти захисту інвестицій, які здійснюються до нашої бази знань, скоротити високовартісну фрагментацію і перетворити Європу на більш гідне місце для інновацій і виведення ідей на ринок. Термін до 2014 року повинен бути встановлений для створення Європейського дослідницького простору;

- надати згоду на початок європейського партнерства у сфері інновацій, в першу чергу тих, що стосуються активного і здорового старіння, об'єднання ресурсів і досвіду, щоб знайти вирішення соціальних проблем, і розбудову конкурентних переваг на ключових ринках.

2. ЗМІЦНЕННЯ БАЗИ ЗНАТЬ І ЗМЕНШЕННЯ РІВНЯ ФРАГМЕНТАЦІЇ

2.1. Сприяння набуттю передового досвіду у сфері освіти та підвищенню рівня кваліфікації

Численні програми освіти, професійної підготовки і просування кар'єри у сфері наукових досліджень та інновацій були створені в багатьох країнах світу. ЄС має переконатись, що він має достатню кількість висококваліфікованих працівників, яким доцільно запропонувати привабливу кар'єру і надати можливість мобільності в різних секторах і країнах, в іншому випадку – інноваційні інвестиції й таланти рухатимуться в інших напрямках¹.

Відправною точкою для Інноваційного Союзу є створення відмінної, сучасної системи освіти в усіх державах-членах. Хоча Європа має базові системи освіти відповідного рівня в порівнянні з багатьма частинами світу, залишаються істотні недоліки в науці викладання в деяких державах-членах. На даний час ще надто мало дівчат займаються наукою на високому рівні. Більше того, нині інновації необхідні практично в усіх сферах життя: школи повинні забезпечувати можливість для всіх молодих людей бути готовими вирішувати це завдання.

Реформа у вищій освіті рівною мірою є актуальною. Більшість європейських університетів не залучають достатньо провідних учених світового рівня, відносно невелика кількість викладачів посідають верхні місця в існуючих міжнародних рейтингах. Європейські університети повинні бути звільнені від надмірного регулювання та мікроменеджменту, і повернені до повної інституційної підзвітності. Університетам також потрібно мати більшу різноманітність в їхніх місіях і світогляді, достатню обгрунтовані спеціалізації в різних галузях.

Кількість дослідників у Європі, як частка населення, є значно меншою, ніж у США, Японії та інших країнах. ЄС знадобиться, щонайменше, один мільйон нових робочих місць для проведення наукових досліджень, якщо

---

¹ Політичні стратегії і заходи з розширення доступу до якісної освіти, добре функціонуючих ринків праці і розвиток необхідних навичок будуть вирішені в Передовій стратегії "Європа 2020" – "Молодь у русі" та "Нові навички для нових робочих місць", відповідно.

Європа бажає досягти цільового обсягу НДДКР у 3% . Чисельність дослідників потрібно значно збільшувати, адже багато з них піде у відставку упродовж наступного десятиліття. ЄС та його держави-члени повинні зміцнювати свій потенціал для залучення і навчання молодих людей, надати їм можливість стати дослідниками і запропонувати їм конкурентоспроможну на міжнародному рівні наукову кар'єру, щоб тримати їх у Європі і залучати найкращих з них з-за кордону. У цьому відношенні стипендії ім. Марії К'юрі в межах Рамкової програми відіграють важливу роль у розвитку навичок, забезпеченні мобільності та кар'єри дослідників з усіх країн¹. У більш широкому плані ще необхідно докласти багато зусиль для забезпечення інновацій недостатнім обсягом кваліфікованих кадрів та впровадження Електронного плану дій Європи². Важливим є прискорення розроблення і прийняття інноваційних бізнес-моделей європейськими підприємствами, особливо малими і середніми підприємствами.

Підприємства повинні також брати більш активну участь у розробленні навчальних програм та підготовки науковців, щоб навички наукової роботи краще відповідали потребам промисловості, наприклад, шляхом створення Форуму "Університет – Бізнес"³. Є успішні приклади міждисциплінарних підходів в університетах, навички в яких стосуються тем, починаючи від наукових досліджень до фінансових і ділових навичок, і від творчості та конструювання – до навичок міжкультурних зв'язків⁴.

Зобов'язання Інноваційного Союзу

1. До кінця 2011 року держави-члени повинні розробити стратегії на місцях для надання освіти достатньої кількості науковців для задоволення своїх національних цілей у сфері НДДКР і сприяти створенню привабливих умов для зайнятості в державних науково-дослідних установах. Проблеми у сфері гендерних питань і подвійної кар'єри повинні бути повністю враховані в цих стратегіях.

2. Комісія 2011 року, виходячи з підготовчої роботи⁵, підтримала незалежні багатовимірні міжнародні рейтингові системи для порівняння продуктивності роботи університетів. Це дозволить визначити найбільш успішні європейські університети. Наступні кроки 2011 року будуть запропоновані у зв'язку з реформуванням та модернізацією вищої освіти.

Комісія буде також надавати підтримку науковому співробітництву з бізнес-структурами через створення "Знанневих альянсів" між освітою і бізнесом із розроблення нових програм, спрямованих на заповнення пробілів у навичках,

¹ <http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/>.

² "Навички роботи у електронному середовищі для 21-го століття: розвиток конкурентоспроможності, економічного зростання та зайнятості", COM (2007) 496 ("e-Skills for the 21st Century: Fostering Competitiveness, Growth and Jobs", COM(2007) 496).

³ http://ec.europa.eu/education/higher-education/doc1261_en.htm.

⁴ Прикладом є Університет "Аалто" у Фінляндії.

⁵ Техніко-економічне обґрунтування для багатовимірного глобального рейтингу ВНЗ: <http://www.u-multirank.eu>; Оцінювання досліджень, які ведуться в університетах Європи: http://ec.europa.eu/research/scienc society/document_library/pdf_06/assessing-europe-university-based-research_en.pdf.

які стосуються інновацій (див. також Зобов'язання №3 щодо навичок роботи в цифровому середовищі). Вони допоможуть університетам модернізувати процес освіти, сприяючи міждисциплінарному підходу, підприємницькій діяльності і міцним партнерським бізнес-відносинам.

3. Комісія 2011 року запропонує комплексну основу для розвитку і просування навичок роботи в цифровому середовищі для впровадження інновацій і конкурентоспроможності, заснованої на партнерських відносинах із зацікавленими сторонами. Це буде ґрунтуватись на попиті і пропозиції, пан-Європейських керівних принципах для нових навчальних програм, запровадженні ступенів для освітніх програм, які засновані на промисловій діяльності, інформаційно-просвітницькій діяльності.

2.2. Створення Європейського дослідницького простору

Враховуючи необхідність економії ресурсів, зараз є важливішим, ніж будь-коли, уникати високоартісного і непотрібного дублювання в програмах національних досліджень. Важливо створити дійсно Єдиний європейський дослідницький простір, в якому всі учасники, як державні, так і приватні, можуть працювати вільно і на спільній основі, створивши необхідну критичну масу, щоб конкурувати і співробітничати в глобальному масштабі. Групи національних представників та Європейської комісії працювали у п'яти основних сферах: людські ресурси, науково-дослідні програми, науково-дослідні інфраструктури, обмін знаннями (див. розділ 3.3) та міжнародна співпраця у сфері науки і технологій (див. розділ 6). Але Європейські дослідники, дослідницькі інститути та фінансові установи, як і раніше, стикаються з безліччю юридичних і практичних перешкод, які заважають їм вільно працювати, зокрема, через кордони. Завершення створення Європейського наукового простору є правомірною вимогою. Рада ЄС і Європарламент закликали до цього. Прогрес необхідно прискорити і врегулювати через загальні рамкові принципи і цілі. Союз має встановити кінцевий термін – 2014 рік – для досягнення задовільного функціонування Європейського дослідницького простору.

Вся система підтримки НДДКР стала занадто складною в Європі. Потенціальні бенефіціари можуть брати участь у багатьох національних і регіональних програмах і міжурядових ініціативах, а також у процедурах фінансування з боку ЄС. Правила та розклади з безлічі існуючих інструментів між собою не поєднані. Це створює величезне адміністративне навантаження і може перешкоджати участі, зокрема малих і середніх підприємств, а також може заважати транскордонному співробітництву. Робота, що розпочалась нещодавно, за участю зацікавлених осіб та фінансових установ зі спрощення процедур та умов їхнього створення, має бути взаємоузгоджена, і цьому повинна приділятися першочергова увага.

Революційні дослідження та інновації дедалі частіше вимагають наявності інфраструктури світового рівня. Вони приваблюють таланти світового рівня в інноваційні кластери і є важливим середовищем для створення ІКТ і ключових технологій, таких як мікро- і наноелектроніка, біотехнології, нові

матеріали та передові технології. З урахуванням збільшення їхньої складності, масштабу і обсягів витрат ресурсів на розбудову і експлуатацію, вони повинні бути об'єднані по всій Європі, і в деяких випадках – у всьому світі.

Значний прогрес був досягнутий у рамках Європейського стратегічного форуму з дослідницьких інфраструктур (ESFRI), який погоджував пріоритети і став каталізатором інвестицій в основні інфраструктури. Крім того, значного прогресу було досягнуто у сфері впровадження ІКТ – інфраструктури для досліджень. У контексті обмежених державних ресурсів ці інвестиції повинні бути присвячені політичним пріоритетам і новим механізмам розвитку фінансування. Більше того, дослідницькі інфраструктури мають продовжувати свою наукову роботу, щоб у партнерстві з промисловцями допомогти у вирішенні соціальних проблем і для підтримки конкурентоспроможності ЄС.

Зобов'язання Інноваційного Союзу

4. Комісія 2012 року запропонує рамкові умови для Європейського дослідницького простору і допоміжні заходи для усунення перешкод мобільності та прикордонного співробітництва, щоб вони набули чинності до кінця 2014 року. Зазначене особливо стосуватиметься необхідності забезпечення єдиного підходу до вирішення таких питань:

- якість підготовки науковців, привабливі умови зайнятості та гендерного балансу в дослідницькій кар'єрі;

- мобільність дослідників у різних країнах і секторах, у тому числі шляхом відкритого найму на роботу в державних дослідних інститутах і порівняння структури кар'єри у дослідницькій діяльності та сприяння створенню додаткових європейських пенсійних фондів;

- транскордонна спільна діяльність дослідницьких організацій, що фінансуються установами та фондами, у тому числі забезпечуючи спрощені умови та взаємну узгодженість правил фінансування і процедур, регулюючи роботу зацікавлених сторін, установ, що їх фінансують, та їхніх представницьких організацій;

- поширення, передача і використання результатів наукових досліджень, у тому числі через відкритий доступ до публікацій й інших даних, що фінансуються з державного бюджету, призначеного на наукові дослідження;

- відкриття дослідних інфраструктур держав-членів для роботи всієї спільноти європейських користувачів;

- узгодженість стратегій ЄС та національних стратегій і заходів з міжнародним співробітництвом в галузі науки і техніки.

5. До 2015 року держави-члени спільно з Єврокомісією повинні завершити повністю або на 60% створення дослідницьких інфраструктур за пріоритетними напрямками наукових досліджень в Європі, які в даний час визначені Європейським Форумом стратегічних досліджень інфраструктур (ESFRI)¹. Інноваційний потенціал цих інфраструктур (ІКТ та ін.) необхідно збільшити. Відтак, державам-членам пропонується переглянути свої Операційні програми для полегшення використання коштів, призначених для втілення політики об'єднання.

¹ Див: http://ec.europa.eu/research/infrastructures/index_en.cfm?pg=esfri-roadmap.

2.3. Зосередження фінансових інструментів ЄС на пріоритетах Інноваційного Союзу

В Європейських програмах наукових досліджень та інновацій ЄС зосереджено увагу на науковій досконалості на європейському рівні. Успіх діяльності Ради європейських досліджень показує, що це є шлях вперед. Процес встановлення пріоритетів для співпраці згідно з Рамковою програмою за участю багатьох зацікавлених сторін по всій Європі має унікальну важливість, та є основою для пріоритетів, визначених в багатьох програмах держав-членів. Значний прогрес наявний у розвитку партнерства для спільної реалізації фінансування наукових досліджень державами-членами та представниками промисловості¹.

Розробляючи ці заходи, інструменти з фінансування інновацій ЄС мають бути упорядковані і зосереджені на головній меті – запровадженні Інноваційного Союзу. Підтримку всього ланцюга досліджень та інновації необхідно посилити і зробити більш послідовною, починаючи від проведення дослідження до виведення продукції на ринки збуту. Можливості фінансування повинні відповідати потребам різних учасників, зокрема малих і середніх підприємств із дослідницьким потенціалом, щоб включити результати досліджень у нові продукти і послуги.

Більше того, інтеграція наукових досліджень та інновацій має бути відображена в Програмах, що фінансуються ЄС, включаючи Рамкову програму наукових досліджень ЄС, Рамкову програму конкурентоспроможності та інновацій і програми Фондів об'єднання. Крім того, вони повинні краще координуватися стосовно розроблення та реалізації так, щоб максимізувати вплив, зручність та вигоду для ЄС.

Існує ще великий обсяг робіт, які потребують спрощення. Дослідники і новатори повинні витратити більше часу на роботу в лабораторії або ведення бізнесу, а не на оформлення документів. Стрімкий прогрес можливий щодо Рамкової програми², якщо швидко буде ухвалено рішення щодо пропозицій Єврокомісії з перегляду Фінансових положень.

Хоча технології, що, наприклад, стосуються авіаперевезень та телекомунікацій, змінили економіку ХХ століття, зростання в даний час більшою мірою залежить від інших ключових технологій, таких як еко-, нано-, біо-, та інфотехнології. Ці технології можуть впливати на всі сфери нашого життя, і нормативно-правова база їхнього використання має ґрунтуватися на наукових даних з прозорою інформацією та за участі громадян. Таким чином Європа може забезпечити довіру суспільства до науково-технологічних проривів і забезпечити сприятливі умови для інвестицій. Вони повинні бути підкріплені посиленими перспективними потужностями (у тому чис-

¹ Партнерство, побудоване на Угоді про створення ЄС, а саме – статті 185 і 187 (Спільні ініціативи у сфері технологій).

² Повідомлення Комісії "Спрощення реалізації Рамкових програм наукових досліджень", COM (2010) 187.

лі – форсайтинг, прогнозування, оцінювання технологій та моделювання). Хоча такі заходи тривають на різних рівнях, їх необхідно об'єднати і ефективно використовувати під час вироблення єдиної політики.

6. Майбутні дослідницькі та інноваційні програми ЄС будуть зосереджені на втіленні цілей стратегії "Європа 2020" і, зокрема, на Інноваційному Союзі. У 2011 році, готуючись до визначення подальших фінансових перспектив, Комісія визначить шляхи для майбутніх програм; вона приділятиме **більше уваги соціальним проблемам, оптимізуючи фінансові інструменти і радикально спрощуючи доступ, створюючи кращий баланс між системою, яка базується на контролі, і системою, яка базується на довірі.** Роль Європейської дослідницької ради щодо сприяння досконалості має бути посилена (включаючи партнерство в промисловості в таких галузях, як ключові технології) в Рамковій Програмі досліджень.

7. Комісія розроблятиме майбутні програми з досліджень та інноваційні програми ЄС для забезпечення спрощеного доступу і більш активного залучення до участі в них малих і середніх підприємств, зокрема тих, що мають високий потенціал зростання. Подальше використання партнерських відносин з державними установами країн – членів ЄС має відбуватись, базуючись, зокрема, на досвіді впровадження ініціативи "Еурека Євростарс" (Eureka Eurostars).

8. Комісія буде зміцнювати наукову базу для вироблення політики через свій Центр спільних досліджень (JRC). Комісія також буде створювати **"Європейський форум з передових видів діяльності"**, об'єднуючи існуючі дослідження і дані та залучаючи до цього державний і приватний сектори – для вдосконалення бази даних щодо результатів впровадження стратегій.

2.4. Сприяння діяльності Європейського інституту інновацій і технологій (ЕІТ), як моделі управління інноваційною діяльністю в Європі

Створення Європейського інституту інновацій і технологій (European Institute of Innovation and Technology – ЕІТ) стало новим потужним стимулом для інтеграції трьох сторін "трикутника знань" (освіта, дослідження та інновації) вперше на рівні ЄС, просуваючи нові моделі управління та фінансування. Цей інститут є першим в своєму роді і зразком для наслідування – для стимулювання інновацій в Європі. Впроваджуючи весь ланцюжок інноваційної діяльності, Спільноти знань і інновацій цього Інституту (Knowledge and Innovation Communities – KICs) мають намір залучати провідних творчих та новаторських партнерів світового рівня, задіяних в наукових дослідженнях, бізнесі і освіті, для спільної роботи над основними соціально-культурними проблемами. ЕІТ, таким чином, сприятиме інноваційно-орієнтованим дослідженням, а також створенню та розвитку бізнесу, у тому числі шляхом підвищення рівня освіти серед підприємців, коли вони здобуватимуть багатопрофільний освітній ступінь із дипломом від "ЕІТ", який присуджуватимуть університети-партнери в рамках KICs. Нові гнучкі форми фінансування підприємницької діяльності з високими ризиками та залучення благодійних коштів на підтримку інноваційної діяльності будуть розроблятися Фондом ЕІТ.

Зобов'язання Інноваційного Союзу

9. До середини 2011 року ЕІТ має затвердити План дій щодо інновацій стратегічного значення для розширення своєї діяльності як зразка із впровадження інновацій в Європі. В цьому плані повинні бути визначені напрями довгострокового розвитку в рамках Інноваційного Союзу, у тому числі – створення нових КІСs, міцні зв'язки з приватним сектором і більш важлива роль підприємництва. В Плані дій слід також спиратися на Фонд ЕІТ, який було створено 2010 року, і на запровадження 2011 року освітнього "ЕІТ-ступеня", як на приклади досконалості, визнані на міжнародному рівні.

3. ВИВЕДЕННЯ ЯКІСНИХ ІДЕЙ НА РИНОК

Підприємці в Європі в даний час стикаються з численними перешкодами і несприятливими умовами під час спроб виведення ідей на ринок. На європейському рівні ці перешкоди необхідно систематично усувати та створювати єдиний ринок інновацій.

3.1. Розширення доступу до фінансування для інноваційних компаній

Європа повинна інвестувати в розвиток успішних ідей. Це, в першу чергу, стосується ролі приватного сектора. Зараз Європа інвестує на 15 млрд євро на рік менше венчурного капіталу, ніж у США. Крім того, на 100 млрд більше необхідно інвестувати у дослідження та розробки щороку, щоб досягти мети у 3% ВВП¹. Банки не готові кредитувати компанії, засновані на знаннях, які відчувають брак заставного забезпечення. Фінансова криза зробила цю невеселу картину ще гіршою.

Існує ряд істотних "прогалин" на ринку. Під час передачі технології та на початковому етапі нові компанії стикаються з "долиною смерті", де припинено видачу державних грантів на дослідження, і де немає можливості залучення приватного фінансування. Громадська підтримка, яка має на меті залучення приватних коштів та коштів на "старт-апи", щоб заповнити цю прогалину, в даний час є занадто фрагментованою і переривчастою, або її керівництву не вистачає необхідного досвіду. Інноваційні компанії з потенціалом, достатнім, щоб вийти на міжнародні ринки, мають обмежений доступ до зростання фінансування на основі венчурного капіталу. Більшість венчурних фондів в Європі є занадто малими, щоб підтримати продовження зростання інноваційних компаній і не мають достатньої критичної маси для міжнародної спеціалізації і праці в міжнародному масштабі. Європа потребує покращення умов діяльності на своєму ринку венчурного капіталу шляхом створення стимулів для інвестицій і за рахунок вдосконалення регулювання.

Багато компаній, діяльність яких базується на інноваціях – великих і малих – зіткнулися з нестачею кредитів для більш високих ризиків. Банки не мають можливості оцінити знаннєві активи, такі як інтелектуальна власність,

¹ Останні наявні дані з 2008 року, у тому числі венчурний капітал на ранніх стадіях і стадії розширення.

і тому часто не бажають вкладати кошти в наукомісткі компанії. Кредити необхідні також для фінансування великих інфраструктурних проєктів.

Закриття цих прогалін і перетворення Європи на більш привабливе місце для інвестицій в інновації, вимагає раціонального використання державно-приватного партнерства, а також внесення змін до нормативно-правової бази.

Усі перешкоди, що залишаються для венчурних фондів, які обслуговують транскордонні операції, повинні бути усунені. Складання переліків акцій інноваційних компаній має бути спрощеним, щоб полегшити доступ до капіталів¹. Керівні принципи щодо надання державної допомоги підприємствам з капіталами з високим ризиком дозволить державам-членам покрити прогалини в галузі фінансів, які є доступними на ринку. Розмір дефіциту фінансування в даний час переглядається для того, аби упевнитись, що він відповідає нинішнім умовам.

На загальному рівні ЄС механізм поділу фінансових ризиків у рамках РП7 (Risk Sharing Finance Facility under FP7 – RSFF) та фінансові інструменти Рамкової програми конкурентоспроможності та інновацій (Competitiveness and Innovation Framework Programme – CIP)² мають позикові інвестиції на суму, більшу у двадцять разів від внеску з бюджету ЄС³, і вони не в змозі встигнути за попитом. Досвід і репутація на ринку Групи Європейського інвестиційного банку (ЄІБ) в управлінні цими фінансовими інструментами були основним фактором їхнього успіху. Пропозиції Комісії щодо внесення змін у фінансові Правила зроблять майбутнє впровадження схем такого типу набагато простішим.

Як відмічено в стратегії "Європа 2020", в подальшому буде можливим запровадити інноваційні механізми стимулювання, пов'язані з ринком квот на емісії парникових газів, а саме – для високошвидкісних двигунів. Комісія буде продовжувати вивчати цю ідею.

Зобов'язання Інноваційного Союзу

10. До 2014 року: на підставі пропозицій Комісії ЄС має ввести в дію фінансові інструменти для залучення значно збільшеного приватного фінансування й закрити існуючі прогалини на ринку в інвестуванні наукової та інноваційної діяльності. Внески з бюджету ЄС повинні створити істотний вплив і розширити успіх діяльності FP7 та CIP. Комісія буде працювати з Групою Європейського

¹ Див. наступне Повідомлення Комісії щодо "Акту про єдиний ринок".

² RSFF – це схема поділу кредитних ризиків, створена спільно ЄС і ЄІБ для поліпшення доступу до боргового фінансування для приватних компаній і державних установ зі сприяння діяльності з більш високим фінансовим ризиком у галузі наукових досліджень, технологічних розробок, демонстрації та інновацій. Загальні фінансові інструменти CIP, гарантії по кредитах і венчурного капіталу і перебувають у веденні ЄІБ.

³ До теперішнього часу внески до RSFF в розмірі 430 млн євро здійснюються з бюджету ЄС, і 800 млн євро – з ЄІБ, як партнерів, які поділяють ризики, підтримали більше 18 млрд євро інвестицій (у 15 разів більше за спільні внески до RSFF і у 42 рази більше за внесок від бюджету ЄС). 400 млн євро на фінансові інструменти CIP до кінця 2009 року підвищили інвестиції в розмірі 9 млрд євро (у 22 рази більше за внесок з бюджету), приносячи користь близько 68000 МСП.

інвестиційного банку, національними фінансовими посередниками і приватними інвесторами з метою розроблення пропозицій для рішень із таких критично-важливих "прогалин": (I) інвестиції у сфері передачі знань і нових підприємств, (II) залучення венчурного капіталу для швидкозростаючих фірм, які поширюють дію на весь ЄС і виходять на світові ринки; (III) розподіл ризиків при фінансуванні інвестицій в НДДКР та інноваційних проєктів, і (IV) кредити на інноваційні швидкозростаючі малі і середні підприємства. Пропозиції повинні забезпечувати високу ефективність дій, ефективне управління і простий доступ для бізнесу.

11. До 2012 року Єврокомісія гарантуватиме, що венчурні фонди, створені в будь-якій з держав-членів, зможуть функціонувати і вільно інвестувати в ЄС (у разі необхідності гарантується ухвалення нових законодавчих режимів). Комісія прагнути скасування будь-яких податків, які негативно впливатимуть на транскордонну діяльність.

12. Комісія зміцнить транскордонне співробітництво інноваційних фірм з відповідними інвесторами. Вона призначить провідну установу для керівництва процесом. Крім того, в контексті роботи Фінансового форуму для малих і середніх підприємств Комісія зосередиться в тому числі і на фінансуванні конкретних проблем, з якими стикаються малі та інноваційні компанії.

13. Комісія 2011 року проведе середньостроковий огляд рамкових інструментів державної допомоги науковим дослідженням та інноваціям, уточнюючи, які форми інновацій можуть бути належним чином підтримані, в тому числі для ключових технологій та інновацій, спрямованих на вирішення основних соціальних проблем і їхнього найбільш ефективного використання державами-членами. Комісія оцінюватиме ефективність тимчасових заходів державної допомоги, введених в дію 2008 року, у тому числі збільшення обсягів "безпечної гавані" ("safe harbour") для венчурного капіталу інвестицій, і на цій основі вносити необхідні пропозиції.

3.2. Створення єдиного ринку інновацій

Величезні розміри єдиного ринку, що функціонує за підтримки споживачів, повинні повернути інноваційні інвестиції і бізнес та стимулювати конкуренцію в боротьбі за кращі інновації, а також залучати підприємців для комерціалізації інновацій та успішного і швидкого розвитку їхнього бізнесу. Тим не менш, реальність полягає у тому, що занадто часто національні ринки є надто фрагментованими і використовують процедури, що коштують надто дорого. Закон про Єдиний ринок в даний час готується для вирішення проблеми усунення перешкод на шляху до функціонування внутрішнього ринку.

Важливим питанням для інноваційних інвестицій в Європі є вартість і складність патентування. Отримання патентного захисту у всіх 27 країнах-членах ЄС наразі, щонайменше, в 15 разів дорожче, ніж патентний захист в US¹, багато в чому завдяки вартості перекладу та витратам на оформлення. Відсутність дешевого і простого в отриманні патенту ЄС є тягарем для інновацій. Патент ЄС став символом нездатності Європи запроваджувати інновації. Він дозволив би заощадити інноваційному бізнесу, за оцінками,

¹ Див.: "Аналіз прибутковості впровадження Патенту Спільноти" ("Economic cost-benefit analysis of the Community patent", by Prof. Bruno van Pottelsberghe (2009)).

250 млн євро, і рішення про патент ЄС прийнято необхідно ухвалити невідкладно, щоб продемонструвати, що ЄС серйозно ставиться до того, щоб стати Інноваційним Союзом. Потенціал єдиного ринку також повинен бути активований за допомогою політичних інструментів, які стимулюватимуть попит на інновації, починаючи з ефективної конкурентної політики. У той час, як більшість попередніх політичних ініціатив ЄС зосереджені на пропонуванні заходів із впровадження інновацій, заходи, орієнтовані на забезпечення попиту, віддають ринкам можливості із "втління" інновацій ЄС, забезпечуючи їм ринкові можливості. Перші кроки були зроблені згідно з Ініціативою щодо провідної ролі ринку ЄС, але існує необхідність запровадження спеціального підходу – за необхідності пов'язати попит та пропозицію.

Розумне і амбітне регулювання може бути ключовим фактором для інновацій, особливо при динамічному і ринковому підході, який використовується. Це особливо важливо для екоінновацій. Суворі екологічні цілі та стандарти, наприклад обмеження на викиди CO₂ від автомобілів, які встановлюють складні завдання і забезпечують довгострокову передбачуваність, створюють основне ускладнення для екоінновацій. Гармонізовані правила з санкціонування збуту продукції найчастіше мають першорядне значення. Зокрема, без правил, якими затверджується певний тип продукції, введення "зелених" транспортних засобів на дорогах Європи не буде можливим.

Стандарти відіграють важливу роль для інновацій. Кодифікація інформації про сучасний рівень розвитку конкретної технології надає можливість поширення знань, забезпечує сумісність між новою продукцією та послугами, і забезпечує платформу для подальших інновацій. Наприклад, відкриття ринку телекомунікацій в поєднанні з GSM-стандартами закладає основу для успіху в Європі мобільного телефонного зв'язку. Тим не менш, стандарти відіграють корисну роль тільки тоді, коли вони рухаються разом з розвитком нових технологій. Швидке скорочення інноваційних циклів і конвергенція технологій у роботі трьох європейських організацій зі стандартизації є особливою проблемою. Не будучи в змозі адаптуватись, європейська система стандартизації ризикує втратити свою актуальність, якщо компанії замість цього використовують власні інструменти (як можна було побачити це в секторі ІКТ) або ще гірше – може перетворитись на гальмо розвитку інновацій. Динамічні системи стандартизації є також передумовою в ЄС для підтримки та подальшого зміцнення їхнього впливу на встановлення стандартів на глобальному рівні, де інші країни дедалі частіше прагнуть встановити свої правила.

Великі за обсягом спільноти споживачів відіграють вирішальну роль у стимулюванні та фінансуванні високотехнологічних компаній. США витрачає не менше 49 млрд дол. на рік¹ на передкомерційні закупівлі (тобто закупівлі НДДКР), деякі з таких закупівель здійснюються через Програму сприяння дослідженням у сфері інновацій малого бізнесу (Small Business

---

¹ Дані на 2004 рік.

Innovation Research – SBIR)¹. В США витрачається ще більше на фінансування інновацій поза межами НДДКР (нові технології, продукти і послуги).

Витрати на державні закупівлі сягають близько 17% від ВВП ЄС. Вони являють собою важливий сегмент ринку, особливо в таких галузях, як охорона здоров'я, транспорт і енергетика. Тож Європа має величезну можливість стимулювати інновації за рахунок використання закупівель. Більш того, державні закупівлі інноваційних продуктів і послуг є життєво важливими для підвищення якості та ефективності державних послуг під час бюджетних обмежень. І все ж є мало державних закупівель в Європі, які спрямовані на інновації, незважаючи на існуючі можливості, закріплені в Директивах ЄС із закупівель. Це пов'язано з низкою факторів, таких як стимули, що сприяють прийняттю рішень з низьким рівнем ризику, відсутність необхідних знань і можливостей щодо успішного придбання новітніх технологій та інновацій; розбіжності між державними закупівлями та політичними цілями. Це може краще вирішуватися через керівництво та обмін передовим досвідом, особливо в галузі державних "зелених закупівель". Більше того, оскільки ринки державних закупівель залишаються більш фрагментованими по всій Європі, закупівлі часто не можуть досягти критичних масштабів, необхідних для впровадження інноваційних інвестицій.

Кілька держав-членів є піонерами на шляхах підтримки інновацій з використанням передкомерційних закупівель та підходів, які адаптують успішну схему американських програм SBIR в контексті ЄС². Результати є обнадійливими, зокрема для малих і середніх підприємств (хоча закупівлі не обмежуються лише МСП). Якщо такий підхід застосовуватиметься більш широко і в поєднанні зі спільними закупівлями між різними договірними сторонами, можуть бути створені величезні ринки – це стимулюватиме розвиток інновацій та створення нових інноваційних підприємств.

Зобов'язання Інноваційного Союзу

14. Європейський парламент і Рада ЄС зобов'язані вжити необхідних заходів для ухвалення пропозиції щодо впровадження Патенту ЄС, його мовного режиму і єдиної системи розгляду і вирішення суперечок в судах. Мета цього полягає в тому, щоб видати перші патенти ЄС в 2014 році.

15. Починаючи з 2011 року: ЄС і держави-члени повинні проводити скринінг нормативно-правової бази у ключових галузях, починаючи з тих, які пов'язані з екоінноваціями і Європейським партнерством у галузі інновацій (див. наступний розділ). Це дозволить визначити правові норми, які потребують змін або оновлення та/або ухвалення нових норм, які повинні бути імплементовані з метою забезпечення достатнього і безперервного стимулювання впровадження інновацій. Комісія видаватиме рекомендації про те, як краще організувати таке оцінювання.

¹ США зобов'язує федеральні установи за законом виділяти 2,5% від їхнього зовнішнього НДДКР-бюджету на фінансування інноваційних проектів малих і середніх підприємств.

² Такі, як SBRI – схеми Великобританії і SBIR – схеми Голландії, згідно яких пропонують контракти на розробку рішень для конкретних проблеми, запроваджені в державних службах цих країн. Такі схеми відповідають підходу, викладеному в Повідомленні Комісії про попередні комерційні закупівлі. США залишає частку федерального бюджету на підтримку інновацій через свою SBIR-програму з великим успіхом.

16. На початку 2011 року як перший крок Комісія представить Повідомлення разом із пропозицією законодавчого акту зі стандартизації, яким зокрема, буде передбачено регулювання сектора ІКТ, з метою прискорення та модернізації процесу встановлення стандартів для впровадження міжопераційності та прискорення інноваційних процесів на мінливих глобальних ринках. Ця ініціатива буде поєднуватись з багаторічною програмою, якою передбачено задоволення потреб стандартизації та інтеграції стандартів у проектах НДДКР у Рамковій програмі наукових досліджень. В Повідомленні будуть також розглянуті варіанти забезпечення в довгостроковій перспективі того, що система стандартизації буде здатною адаптуватися до обставин, що швидко змінюються, і буде спроможною зробити свій вклад у стратегічні цілі Європи на внутрішніх та зовнішніх ринках (зокрема ті, що стосуються інновацій та технологічного розвитку), у тому числі шляхом проведення незалежного оцінювання.

17. Починаючи з 2011 року, держави-члени і регіони мають виділити окремі бюджети для передкомерційних закупівель та державних закупівель інноваційних продуктів і послуг (у тому числі тих, які визначені у Програмі з інноваційного партнерства, див. Розділ 5). Це повинно створити ринки закупівель на території всього ЄС, з обсягом витрат від 10 млрд євро у рік на інновації, що має підвищити ефективність та якість державних послуг, та сприятиме вирішенню основних соціальних проблем. Метою таких заходів повинно стати досягнення інноваційних ринків закупівель обсягів відповідних ринків, що існують в США. Комісія забезпечуватиме керівництво і запровадить механізми фінансової підтримки для допомоги замовникам здійснювати ці закупівлі на принципах рівності і відкритості, підтримуючи попит, встановлюючи загальні специфікації, а також сприяючи доступу МСП.

Крім того, Комісія пропонуватиме Керівні принципи з реалізації спільних закупівель між довірливими особами відповідно до чинних директив щодо державних закупівель, і використовуватиме поточну загальну оцінку чинних директив для вивчення можливостей щодо внесення поправок і додаткових норм з метою полегшення транскордонних закупівель.

18. На початку 2011 року Комісія представить План дій щодо екоінновацій, як частину плану із розбудови Інноваційного Союзу та зосередження на конкретних вузьких питаннях, проблемах та можливостях, необхідних для досягнення визначених цілей у сфері екології на основі інновацій.

3.3. Сприяння відкритості та капіталізації творчого потенціалу Європи

Компанії створюють інновації по-різному. Тоді як одні провадять НДДКР та розробляють новітні технології, багато кампаній засновують свої інновації на існуючих технологіях або розвивають новітні бізнес-моделі або послуги, якими користуються користувачі та постачальники, або розробляють інновації в межах роботи кластерів або мереж. Відповідно, політичні стратегії мають бути розроблені для підтримки всіх форм інноваційної діяльності, а не тільки технологічних інновацій. Може існувати потреба

у конкретних підходах, необхідних для інноваційних послуг з високим потенціалом зростання, зокрема у творчій та культурній сферах діяльності¹.

Дизайн, що має особливе значення, визначається як ключова дисципліна і вид діяльності, який привносить ідеї на ринок, перетворюючи їх у зручну і привабливу продукцію. Хоча деякі європейські країни є світовими лідерами у галузі дизайну, іншим країнам бракує надійної інфраструктури і потужностей, необхідних для розвитку індустрії дизайну на підприємствах та в інженерних освітніх закладах. Цей системний розрив значною мірою залишився непоміченим, але тепер його має бути вирішено.

У той час як проблеми стають дедалі більш складними, і витрати на інновації зростають, підприємства постійно залучаються до співпраці. Хоча вони як і раніше здійснюють власні розробки, така діяльність часто доповнюється заходами із виявлення, визначення і передачі ідей із зовнішніх джерел, таких як університети чи "старт-ап" кампанії. Вони іноді займаються інноваційною діяльністю спільно з користувачами і споживачами з метою більш повного задоволення їхніх потреб або створення нових шляхів на ринки. Ця тенденція підживлюється соціальною мережевою працею, множинними мобільними і спільними обчисленнями, і є такою, що поширюється на виробництві та у сфері надання послуг. Вона також має серйозні наслідки для досліджень у галузі науки, освіти і роботи, власне, урядових структур. Такі тенденції сприятимуть тому, що спільне втілення інновацій матиме серйозні політичні наслідки. Водночас, як важливо знайти правильний баланс між сприянням поширенню знань та забезпеченням достатніх стимулів для інновацій, Комісія вважає, що ці тенденції матимуть наслідком довгострокові економічні та соціальні переваги і повинні отримати підтримку.

Тому як ніколи важливо досягти так званої "п'ятої свободи", яка полягає не тільки у вільному русі дослідників, а й у вільному переміщенні інноваційних ідей. По-справжньому відкриті інновації потребують посередництва та мережевої роботи, в якій всі дієві особи можуть брати участь, базуючись на принципі рівноправ'я. Конкурентоспроможні на міжнародному рівні кластери відіграють життєво-важливу роль в об'єднанні – фізично й віртуально – великих компаній, малих і середніх підприємств, університетів, науково-дослідних центрів та наукових громад і практиків – необхідних для обміну знаннями та ідеями. Передача знань між діловими та науковими колами повинна бути посилена, і має відбуватись у міжнародному масштабі. Мережа "Підприємства Європи" (Enterprise Europe Network) надає послуги з транснаціонального трансферу технологій, посередницькі послуги та інші послуги, що стосуються інновацій, та бізнес-послуги, пов'язані з підтримкою та допомогою МСП в діяльності на міжнародному рівні. Таку діяльність необхідно укріплювати і покращувати.

---

¹ Див Зелену книгу Комісії "Розкриття потенціалу галузей промисловості у сфері культури і творчості", COM (2010) 183. (Commission Green Paper on "Unlocking the potential of cultural and creative industries", COM(2010) 183 final).

Результати досліджень, що фінансуються державою, мають стати доступнішими.

Інформаційні системи у сфері наукових досліджень повинні бути вдосконалені, об'єднані між собою, стати міжопераційними, у тому числі з базою даних Європейських підприємств у сфері трансферу технологій (Enterprise Europe technology transfer database BBS). Інформацію державного сектора бути потрібно зробити більш доступною при проведенні наукових досліджень та розробленні інновацій (як запропоновано в Цифровому плані дій (Digital Agenda)), це буде відображено у змінах, які Комісія планує внести під час істотного перегляду Директиви про повторне використання інформації з державного сектора 2012 року).

Ключове питання полягає в тому, як збільшити потоки, а відтак і переваги від прав інтелектуальної власності (включаючи патенти, корисні моделі та авторські права). У той час як введення Патенту ЄС має істотно знизити витрати на патентування в Європі, особливо для малих і середніх підприємств, економічні переваги залежатимуть від експлуатації прав інтелектуальної власності на інноваційні продукти і послуги. Це має вирішальне значення в таких секторах як виробництво напівпровідників та ІКТ-сектор, де компанії повинні об'єднувати разом багато існуючих технологій, і тому це вимагає наявності прав доступу до цілого ряду об'єктів інтелектуальної власності.

Ринки для збуту продукції, пов'язаної з об'єктами прав інтелектуальної власності, мають стати менш фрагментованим і більш прозорими, так щоб у разі купівлі об'єктів прав інтелектуальної власності покупці і продавці могли ефективно знайти один одного, зробити фінансові інвестиції в активи, які складаються з інтелектуальної власності, і операції здійснювалися на справедливих умовах. Хоча є ряд ініціатив, що виникають як на рівні держав-членів, так і на міжнародному рівні¹, вони повинні бути розроблені в європейському масштабі для максимальної ефективності і для того, щоб скористатися перевагами національних економічних систем за рахунок масштабу та охоплення. Ці ринки знань мають бути відкритими для нових учасників і розкривати потенціал інтелектуальної власності, яка не використовується в університетах, дослідницьких інститутах і компаніях. Це сприятиме виникненню нових істотних потоків доходів, які можуть бути повторно інвестовані в дослідження, тим самим створюючи ефективний цикл. Крім підтримки ІВ, яка в даний час забезпечується через сервіс IPR-Helpdesk, і співпраці з національними патентними відомствами, МСП потребують більш істотної допомоги для ефективного використання інтелектуальної власності та охорони об'єктів промислової власності – тобто, мати рівні умови з більш великими компаніями.

---

¹ Такі як "Ринок об'єктів інтелектуальної власності" Патентного відомства Данії та спільна ініціатива організацій "French Caisse des Dépôts" та "US Bank Ocean Tomo".

Для ефективної дії ринків знань, необхідно встановити взаємозв'язок між інтелектуальною власністю і конкурентною політикою, що вимагає глибокого дослідження.

Такий підхід має ряд аспектів.

По-перше, обсяг захисту прав інтелектуальної власності та висока якість патентів, виданих в Європі, повинні бути збережені для впевненості в тому, що законні права чітко визначені. По-друге, хоча угоди про співробітництво у сфері захисту інтелектуальної власності (про перехресне ліцензування, патентні пули, і т. д.), як правило, мають позитивний вплив, вони також повинні бути переглянуті, щоб впевнитись у тому, що вони не можуть бути використані для недобросовісної конкуренції. По-третє, процедури встановлення стандартів вимагають наявності чітких правил захисту інтелектуальної власності для уникнення ситуації, коли компанія може отримати неправомірні переваги на ринку шляхом інкорпорації прав власності на об'єкти ІВ до стандартів.

Зобов'язання Інноваційного Союзу

19. Комісія 2011 року створить Раду із забезпечення досконалості дизайну у Європі (European Design Leadership Board), яка матиме повноваження вносити пропозиції протягом року для підвищення ролі промислових зразків в інноваційній політиці, наприклад через програми ЄС та/або національні програми, та щодо впровадження "знак якості – Європейський дизайн". У рамках подальших заходів за Зеленою книгою щодо культурної і творчої видів діяльності, Комісія запровадить створення Європейського альянсу промисловості в галузі творчої діяльності для розроблення нових форм підтримки для цих галузей промисловості та сприяння більш широкому використанню результатів творчості іншими секторами.

20. Комісія сприятиме відкритому доступу до результатів досліджень, фінансованих державою. Вона матиме на меті зробити відкритий доступ до публікацій загальноновизнаним принципом – у тому, що стосується результатів проєктів, що фінансуються ЄС за Рамковою програмою наукових досліджень. Комісія також підтримуватиме розвиток інтелектуальних пошукових послуг у сфері наукової інформації, які надають можливість пошуку і дозволяють отримати легкий доступ до результатів науково-дослідних проєктів.

21. Комісія сприятиме ефективному проведенню спільних досліджень і трансферу знань у Рамкових програмах наукових досліджень і поза їх межами. Вона співпрацюватиме із зацікавленими сторонами щодо розроблення переліку типових угод про утворення консорціумів у різних варіантах, починаючи з традиційних підходів для захисту інтелектуальної власності і закінчуючи більш відкритими. Існує необхідність у розробленні механізмів подальшого посилення діяльності установ із трансферу технологій, зокрема задіяних у транскордонному співробітництві.

22. До кінця 2011 року, працюючи в тісному співробітництві з державами-членами та зацікавленими сторонами, Комісія розроблятиме пропозиції щодо розвитку європейського ринку знань для патентів та ліцензій. Такі заходи повинні спиратися на досвід участі держав-членів у торговельних платформах, які поєднують попит і пропозицію, ринки для здійснення фінансових інвестицій у нематеріальні активи та інші ідеї для того, щоб надати новий поштовх забутим

ідеям щодо захисту інтелектуальної власності, зокрема патентним пулам, та пошуку партнерів для інноваційної діяльності.

23. Комісія вивчатиме роль Політики конкуренції у запобіганні використанню прав інтелектуальної власності з метою недобросовісної конкуренції. Комісія проаналізує наслідки угод про співробітництво, які регулюють користування правами інтелектуальної власності – в рамках огляду застосування її антимонопольних норм до "горизонтальних" угод між конкуруючими компаніями.

4. МАКСИМІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЄДНОСТІ

4.1. Поширення вигод від інновацій в Союзі

До Інноваційного Союзу мають увійти всі регіони. Фінансова криза негативно впливає на деякі менш розвинені регіони і, отже, ризикує підірвати останні можливості для конвергенції¹. Європа повинна уникати "інноваційної діяльності" між найсильнішими інноваційними регіонами та інші.

Структурні фонди відіграють важливу роль і вже здійснюють значні інвестиції у дослідження та інновації. Близько 86 млрд євро було запрограмовано на поточний період фінансування (2007–2013). Велика частина цих коштів все ще невитрачена і повинна використовуватись більш ефективно для розвитку інновацій та досягнення цілей, зазначених в "Європі 2020". У даний час занадто багато фінансування витрачається на втілення проєктів, мета яких співпадає, або для впровадження пріоритетних напрямів діяльності в тих регіонах, де не вистачає відносних переваг.

Регіони потребують перенаправлення коштів на основі смарт-спеціалізації і зосередження на відносних перевагах, якщо вони можуть стати досконалыми. Є безліч інших способів більш ефективного використання структурних фондів.

Порівняно небагато коштів витрачається в процесі об'єднання ресурсів і досвіду в транснаціональних проєктах², наприклад, для підтримки науково-дослідної інфраструктури і появи кластерів світового класу. Більш широке застосування може бути у фінансових інструментів для залучення приватного фінансування для наукових досліджень і розвитку інновацій. Державні закупівлі, котрі співфінансуються із структурних фондів, повинні бути також використані для збільшення попиту на інноваційні продукти та послуги. Європейські соціальні фонди можуть використовуватись більш ефективно задля навчання і перенавчання персоналу для надання навичок, в яких існуватиме потреба в Інноваційному Союзі. Програми європейського рівня для надання підтримки міжрегіональну співробітництву (наприклад, Регіони знань FP7, кластерні ініціативи, що фінансуються СІР, і мережа Європейських підприємств, а також заходи, які спільно фінансуються в рамках програми Європейського територіального співробітництва) повинні бути об'єднані з метою

¹ Висновки відповідно до Європейського інноваційного табло науково-технічного розвитку (European Innovation Scoreboard).

² Використання можливості у відповідності зі статтею 37 (6b) Регламенту ЄС № 1083/2006.

надання ефективнішої допомоги регіонам і збільшення впливу на регіональний розвиток. Більш того, необхідно запровадити стимули для майбутніх програм співробітництва між інноваційно-розвиненими регіонами ЄС та тими державами-членами, які їх наздоганяють.

Зобов'язання Інноваційного Союзу

24. Починаючи з 2010 року: держави-члени повинні значно вдосконалити використання існуючих у них структурних фондів для досліджень та інноваційних проектів, допомагаючи фахівцям набувати необхідних навичок, підвищуючи ефективність національних систем і реалізуючи стратегії смарт-спеціалізації і транснаціональні проекти. Це має також відноситись і до фінансування з боку ЄС країн-кандидатів на вступ до Союзу. Комісія готова надати свою допомогу і буде використовувати свої регіональні науково-дослідні та кластерні ініціативи, спрямовані на підтримку цих змін та створення "платформ зі смарт-спеціалізації" до 2012 року, включаючи подальшу підтримку виникнення кластерів світового класу. Інші подробиці можна знайти в Супроводжувальному повідомленні.

25. Держави-члени після 2013 року повинні почати підготовку Програм структурних фондів і зосередитись на інноваціях і смарт-спеціалізації. Майбутні правила, що регулюватимуть функціонування Фонду Європейського регіонального розвитку, повинні надалі виділяти суттєві фінансові ресурси для підтримки інноваційних ініціатив у рамках регіонів Європейського Союзу.

4.2. Збільшення соціальних переваг

Соціальні інновації є важливим новим напрямом діяльності, який слід розвивати. Це стосується орієнтації благодійних організацій, асоціацій та соціальних підприємств на знаходження нових способів задоволення соціальних потреб, які належним чином не представлені на ринку або в державному секторі. Також йдеться про те, щоб подібні організації змінили стратегію діяльності, зорієнтувавши її на вирішення основних соціальних проблем, таких як зміна клімату, вирішення соціальних потреб та соціальних проблем, соціальних інновацій (розширення можливостей людей, створення нових суспільних відносин і моделей співробітництва). Таким чином, вони є інноваційними за своїм значенням і сприяють можливості громадянського суспільства створювати інновації. Приклади соціальних інновацій у європейському вимірі варіюються від профілактики поширення ішемічної хвороби серця до схем, які націлені на все суспільство, а не просто на запобігання виникнення "ризиків" для індивідів: соціальних мереж сусідів, які допомагають самотнім літнім людям, створення міських "еко-карт", які надають місцевим громадам інформацію про досягнутий прогрес щодо зменшення обсягів викидів до цільових показників, або наявність "етично орієнтованих" банків, які пропонують фінансові продукти, спрямовані на максимізацію соціальної та екологічної віддачі з боку інвестицій.

Однак, хоча хороших ідей не бракує, соціальні інновації ще не здійснюють достатнього впливу, який вони повинні справляти. Необхідно надавати більше

підтримки експериментам. Підходи, які мають явні переваги порівняно з нинішньою практикою, мають оцінюватись і поширюватись. Задля цього потрібні компетентні посередники, ефективні стимули та мережі прискорення і полегшення взаємного навчання. По всій Європі інфраструктури такого роду вже є і призначені для розвитку інноваційного бізнесу, але на даний час ще немає еквівалентів для розвитку соціальних інновацій. Існує потреба у вдосконаленні методів оцінки, необхідних для визначення ефективності роботи, а також для визначення того, які потужності доцільно і потрібно нарощувати.

Для задоволення зростаючих потреб і очікувань користувачів сектора державних послуг, існуючих на тлі жорсткої економії бюджетних коштів, саме державний сектор потребує якомога активнішого запровадження інновацій. Дедалі більше урядів країн застосовують більш суспільно-орієнтований підхід у наданні послуг. Багато хто з них запровадив стратегії електронного державного управління (е-уряд), спрямовані на переміщення існуючих послуг "он-лайн", і крім цього для розроблення нових інтернет-послуг. На рівні ЄС важливо домогтись кращого розуміння інновацій у державному секторі, надати інформацію про успішні ініціативи та етапи прогресивного розвитку. Багато що буде залежати від залучення критично-необхідної кількості лідерів державного сектора, які мають навички управління інноваціями. Це може бути досягнуто за рахунок складніших форм навчання, а також – можливостей для обміну належною практикою.

Перехід до інноваційної економіки матиме серйозні наслідки для ринку праці. Роботодавцям потрібні робітники, які активно і постійно шукають нові й ефективніші способи ведення справ. Це вимагає не лише високого рівня кваліфікації, але й нових, заснованих на довірі, стосунків між роботодавцем і працівником. Такий підхід необхідний на всіх професійних рівнях, він має поширюватись і на сектори, що не часто сприймаються, як "сектори знань". Яскравим прикладом цього є сфера діяльності по догляду за людьми – де існує потреба у кваліфікованій, добре мотивованій і адаптованій робочій силі, котра є необхідною для забезпечення високого рівня допомоги літнім європейцям, кількість яких збільшується.

26. Комісія започаткує Європейський пілотний проект із впровадження інновацій у соціальній сфері, який надаватиме експертну оцінку та слугуватиме мережевим "віртуальним центром" для підприємців, задіяних у соціальній сфері, державному та третьому секторах.

- Це сприятиме соціальним інноваціям в рамках Європейського соціального фонду (ЄСФ), створюючи на основі значних інвестицій в соціальні інновації, які здійснював ЄСФ в останні десять років, повний інноваційний цикл. Такі заходи будуть доповнюватись підтримкою інноваційних соціальних експериментів, які розроблятимуться в рамках Європейської платформи із запобігання бідності.
- Соціальні інновації повинні бути в центрі уваги як наступне покоління програм Європейського соціального фонду. Держави-члени заохочуються до докладання додаткових зусиль зі сприяння соціальних інновацій через діяльність ЄСФ.

27. Починаючи з 2011 року, Комісія буде підтримувати широку програму досліджень, орієнтовану на державний сектор і соціальні інновації, що стосуватиметься розгляду таких питань, як визначення результатів і оцінка, обсяги фінансування та інші бар'єри на шляху розширення і розвитку. Як невідкладний захід буде запроваджено Європейське інноваційне табло науково-технічного розвитку в державному секторі, як основу для подальшої роботи з оцінювання інновацій у державному секторі. В ній буде проаналізовано, чи варто державам-членам ЄС об'єднувати новий досвід навчання і відповідні мережі для лідерів державного сектора на європейському рівні.

28. Комісія буде проводити консультації з соціальними партнерами, щоб вивчити, яким чином економіка, заснована на знаннях, може бути поширена на всіх професійних рівнях і у всіх секторах. Комісія звертатиметься до соціальних партнерів за пропозиціями щодо того, яким чином розвивати стратегію ринку праці для сектора соціальних послуг.

5. ОБ'ЄДНАННЯ ЗУСИЛЬ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ПРОРИВУ: ЄВРОПЕЙСЬКЕ ПАРТНЕРСТВО У СФЕРІ ІННОВАЦІЙ

Європа зіткнулася з низкою істотних соціальних проблем, таких як старіння населення, наслідки зміни клімату, а також зниження доступності ресурсів. Необхідно знайти можливості для впровадження нових методів лікування загрозливих для життя захворювань, нові рішення для поліпшення життя літніх людей, способи радикально скоротити викиди CO₂ та інші джерела забруднення, зокрема в містах, застосування альтернативних джерел енергії та заміники більш дефіцитної сировини, скорочення і переробка відходів виробництва і вирішення проблеми звалищ, покращення якості постачання води, використання транспорту, заснованого на "смарт"-технологіях, який запобігатиме виникненню заторів, споживання здорових або високоякісних продуктів харчування, розроблених з використанням стійких методів виробництва і технологій, необхідних для швидкої і безпечної обробки інформації, обміну, комунікацій та взаємодії.

Успішно розвиваючи ці передові напрями, ми будемо здатні підвищити рівень конкурентоспроможності, це також дозволить європейським компаніям лідувати в розробленні новітніх технологій, володіти глобальним лідерством на нових зростаючих ринках, покращувати якість та ефективність державних послуг, і тим самим сприяти створенню великої кількості нових робочих місць високої якості. Враховуючи масштаб і актуальність соціальних проблем і брак ресурсів, Європа не може дозволити собі поточної фрагментації зусиль і повільного темпу впровадження змін. Практичні зусилля і досвід у галузі наукових досліджень і інновацій мають бути об'єднані, і при цьому потрібно досягнути необхідної критичної маси. Водночас, ми повинні з самого початку запровадити умови, що дозволяють здійснити прорив і швидко знайти свій шлях на ринок, тим самим надаючи швидку допомогу громадянам, які її потребують, і підвищуючи конкурентоспроможність.

1) новий підхід до Європейського інноваційного партнерства

З метою впровадження цього підходу Комісія у своїй стратегії "Європа-2020" оголосила, що буде запроваджено ініціативу в рамках флагманської програми створення Інноваційного Союзу щодо створення Європейського партнерства у сфері інновацій.

Таке партнерство буде випробовувати новий підхід до досліджень та інновацій в ЄС.

По-перше, вони керуватимуться існуючими проблемами, зосередивши увагу на соціальних пільгах та швидкій модернізації відповідних галузей та ринків. Це означає, що вони будуть виходити за рамки технологічного аспекту таких політичних інструментів, як Спільні технологічні ініціативи (СТІ).

По-друге, вони будуть чинні щодо всього дослідницького та інноваційного ланцюга. Партнерство об'єднуватиме зусилля всіх зацікавлених сторін на рівні ЄС, національному та регіональному рівнях з метою: (I) прискорити зусилля із проведення досліджень і розробок; (II) координації інвестицій в демонстраційні та пілотні проекти; (III) передбачення і швидкого відслідковування будь-якого необхідного регулювання і наявних стандартів, і (IV) мобілізації "попиту" – зокрема, шляхом вдосконалення координації державних закупівель і забезпечення того, що будь-які прориви в наукових дослідженнях швидко виводились на ринок. Замість того, щоб вчиняти ці кроки незалежно один від одного, як це відбувається наразі, мета інноваційного партнерства полягатиме в їхній паралельній розробці і втіленні – для скорочення термінів.

По-третє, вони будуть прискорювати, спрощувати та вдосконалювати координацію із впровадження існуючих інструментів та доповнювати їх новими заходами в разі потреби. Це має спростити умови для партнерів зі співпраці і сприятиме досягненню більш високих і більш швидких результатів – у порівнянні з тими, що вже досягнуті. Таким чином, вони будуть ґрунтуватися на відповідних існуючих інструментах і діях і, там, де це має сенс (наприклад, спільні програми, провідні ринки збуту, спільні передкоммерційні плани закупівель, нормативний скринінг), будуть інтегровані у єдину узгоджену політичну рамкову структуру. При цьому важливою є гнучкість, і там не буде застосовуватись принцип "єдині правила для всіх".

II) Умови успіху

Партнерство має існувати лише в тих сферах і бути лише в тих видах діяльності, де втручання держави є чітко обґрунтованим і де поєднання зусиль на рівні ЄС, на національному та регіональному рівнях щодо впровадження НДДКР та заходів із забезпечення існування попиту, допоможуть досягти поставлених цілей більш швидко і ефективно.

Вибір "правильного" партнерства багато в чому буде визначати їх успіх. Для того, щоб партнери змогли виконати свої обіцянки, необхідно виконати такі взаємопов'язані умови:

(1) зробити акцент на вирішення конкретних соціальних проблем, що є спільними для всієї території ЄС, з чіткими, амбітними і розрахованими цілями, які принесуть значні вигоди для громадян і суспільства в цілому до 2020 року, і де є великий новий ринковий потенціал для бізнесу ЄС;

(2) забезпечити істотну прихильність представників політичних кіл і зацікавлених сторін: в партнерстві необхідно мобілізувати участь всіх ключових зацікавлених сторін для того, щоб досягнути чітко визначених цілей до 2020 року, підкріплених сильними і стійкими зобов'язаннями протягом більш тривалого періоду часу. Вони будуть також утворювати платформи для відкритих інновацій та залучення громадян, у тому числі шляхом присудження грантів на дослідження. Сама Єврокомісія має намір відігравати роль рушійної сили у справі розвитку такого партнерства;

(3) чітко визначені переваги на користь всього ЄС: дії на рівні ЄС повинні привести до підвищення ефективності та збільшення масштабів впливу через досягнення критичної маси (наприклад, спрощення та впорядкування, об'єднання і більш ефективного використання обмежених державних ресурсів, тобто, поєднавши програми досліджень або програми закупівель між державами-членами ЄС; забезпечити більш високу якість прийняття рішень, сумісність і більш швидке втілення);

(4) забезпечити істотний акцент на отриманні результати і їхні наслідки: партнерські відносини повинні орієнтуватися на результат і тому не можуть бути всеосяжні. Соціальні проблеми мають бути розбиті на більш дрібні "робочі пакети", в яких різні групи зацікавлених сторін зі збіжними інтересами повинні визначати свої власні плани з реалізації, де буде зазначено, що саме повинно бути зроблено, ким і коли. Чіткі цілі, етапи і результати потрібно визначати заздалегідь;

(5) забезпечити належну фінансову підтримку: у той час як одна з ключових цілей інноваційного партнерства полягає у забезпеченні того, щоб обмежені фінансові ресурси використовувалися з більшим ефектом, уникаючи високовартісного дублювання, не може бути ніяких сумнівів, що додаткова фінансова підтримка буде необхідною для того, щоб відповідати розміру проблем, які вирішуються. Всі зацікавлені сторони повинні будуть зробити свій внесок; Комісія прагнучиме використовувати бюджет ЄС для підвищення загального рівня фінансування. Вона надаватиме фінансування вже для запуску перших партнерських проектів у поточній фінансовій перспективі, і оцінюватиме фінансові потреби партнерства при підготовці своїх пропозицій на чергові фінансові етапи.

III) Методи управління і роботи

Кращі ідеї можуть потерпіти фіаско через погане виконання або слабкий моніторинг. Впровадження ефективної, простої і достатньо гнучкої структури з управління і стеження за прогресом, арбітражним розглядом суперечок між різними сторонами і усунення затримок буде мати вирішальне значення для успіху партнерських відносин.

Механізми управління повинні збалансувати потребу у високому рівні зобов'язань та функціональну координацію з істотною децентралізацією функціональних обов'язків для забезпечення ефективного володіння правами власності з боку практиків та інших ключових зацікавлених сторін. Членство має відображати комплексний підхід з тим, щоб зацікавлені сто-

рони, які задіяні в заходах щодо забезпечення попиту та пропозиції, були адекватно представлені. Для відображення важливості цих різних видів діяльності управління кожного з партнерських проектів має відбуватись на чолі з представником наглядового комітету, який складатиметься з обмеженої кількості високопоставлених представників держав-членів (рівень міністрів), членів парламенту, лідерів галузі, дослідників та інших ключових зацікавлених сторін, які нестимуть основні зобов'язання з реалізації цілей партнерства. Робота Ради буде підтримуватись оперативними групами, які складаються з експертів приватного та державного секторів, практиків та користувачів, – тих, хто буде визначати і здійснювати втілення "робочих пакетів". Раду очолюватиме комісар(и) за підтримки секретаріату, який забезпечуватиме Комісія. Його першим завданням буде розробити багаторічний план роботи, що міститиме конкретні цілі, розподіл обов'язків і визначення віх для моніторингу прогресу. На Рівні ЄС комісія буде тісно співпрацювати з Радою і Парламентом, щоб забезпечити сильну політичну підтримку з метою втілення кожного проекту партнерства, а також для прискорення забезпечення необхідної нормативно-правової бази.

IV) Визначення європейського партнерства у сфері інновацій

З метою втілення мети програми "ЄС-2020" – розумного, стійкого і всеосяжного зростання, Комісія має намір започаткувати інноваційне партнерство у ключових сферах, вирішення основних соціальних проблем, таких, як енергетична безпека, транспорт, зміни клімату та ефективність використання ресурсів, охорона здоров'я і проблеми старіння, запровадження екологічно-чистих методів виробництва та управління земельними ресурсами.

Приклади можливого партнерства включають такі сфери:

- істотні зміни клімату та енергетичні проблеми в містах (які споживають близько 80% загальної енергії ЄС і несуть відповідальність за приблизно таку ж частку парникових газів), створивши представницькі платформи ключових зацікавлених сторін і підвищивши використання існуючих і майбутніх ІКТ для прискорення розгортання інтелектуальних мереж, нових систем для використання поновлюваних джерел енергії, розумнішої і незабруднюючої міської мобільності, підвищення енергетичної ефективності будівель;

- забезпечення більш високої якості та ефективності водокористування;
- забезпечення безпечного ланцюга поставок і досягнення ефективного і сталого управління та використання неенергетичної сировини по всьому ланцюгу утворення вартості;

- скорочення викидів парникових газів через збільшення ефективності перевезень, включаючи позаміські перевезення, зокрема, шляхом взаємодії діючих та інтелектуальних систем керування рухом всіх видів транспорту, що приведе до прогресу у сфері логістики і до змін поведінки;

- сприяння конкурентоспроможності ЄС в цифровому суспільстві за рахунок більш швидкого доступу до інформації і нових способів спілкування на основі взаємної довіри, взаємодії й поширення знань, зокрема через Інтернет майбутнього;

- покращення постачання продуктів харчування, вироблених з ефективним використанням ресурсів, продуктивності шляхом вдосконалення сільськогосподарських та харчових методів;
- покращення якості життя населення, наприклад вирішення проблем старіння, новими інноваційними рішеннями, клінічними випробуваннями, діагностикою та лікуванням вікових захворювань, впровадження нових інноваційних рішень на базі ІКТ та розробка і впровадження нових продуктів, техніки та послуг, призначених саме для літніх людей.

Підготовча робота була проведена із запуску конкретних партнерських програм для активного і здорового старіння, підвищення ефективності використання води, неенергетичномісткої сировини, розумної мобільності, сільськогосподарської продуктивності і стійкості, та із втілення в розумних, придатних для життя, містах, найновішого поєднання енергоефективності, чистого транспорту і швидкого доступу до Інтернет (див. Додаток III).

Тим не менш, Інноваційне Партнерство є новітньою концепцією, яку Комісія, перш за все, хотіла б протестувати через пілотні проекти з партнерства, до того, як запускати певну кількість партнерських програм. Такий пілотний проект має допомогти перевірити справжню вартість концепції, визначити рівень інтересу до такої ініціативи і прихильність до неї всіх основних зацікавлених сторін, дати уявлення про те, як краще втілювати робочі пакети та забезпечувати ефективне управління.

Відповідно до соціальної значимості, стану готовності і репрезентативності концепції партнерства, Комісія пропонуватиме запустити пілотний проект, присвячений активному і здоровому старінню. Її ціллю має стати досягнення до 2020 року таких показників: повноцінне здорове життя громадян стає довшим на два роки, незалежно від стану здоров'я. Для досягнення цієї мети, для поліпшення стабільності та ефективності нашої системи соціального забезпечення і системи охорони здоров'я, створити на рівні Європейського Союзу та на світовому рівні ринки інноваційних продуктів і послуг із новими можливостями для бізнесу в ЄС. Більш детальну інформацію про запропонований пілотний проект щодо активного і здорового старіння можна знайти в Додатку III. 2011 рік буде "фазою випробувань" для партнерського підходу. До кінця 2010 року Комісія розроблятиме широкий набір критеріїв відбору і план найсуворішого і найпрозорішого процесу відбору учасників майбутнього партнерства. Ці критерії і цей процес відбору діятимуть, починаючи з січня 2011 року. Виходячи з даного процесу, застосовуючи ці критерії і на підтвердження готовності потенційних партнерств в таких галузях, як енергетика, "розумні міста", стабільні поставки сировини, ефективне використання водних ресурсів, смарт-мобільність та сільськогосподарської продуктивності і стійкості розвитку, Комісія представить пропозиції для партнерства, які задовольнятимуть критеріям інших установ, протягом 2011 року, а починаючи з лютого, при розгортанні стратегії "Європа 2020", намагатиметься досягнути мети зі створення енергоефективної економіки з низьким рівнем викидів парникових газів та з сильною промисловою основою.

Комісія представить у червні 2011 року Повідомлення щодо формалізації пропозицій з партнерства, і надасть докладні пояснення щодо управління, фінансування і реалізації досягнутих домовленостей. Наприкінці "фази випробувань", тобто до кінця 2011 року, Комісія аналізуватиме і оцінюватиме ефективність Партнерського підходу і встановить, яким чином вона буде запроваджувати цей підхід, зокрема через підтримку протягом наступних досліджень Рамкової програми.

Зобов'язання Інноваційного Союзу

29. Рада, Парламент, держави-члени, представники промисловості та інші зацікавлені сторони запрошуються підтримати концепцію інноваційного партнерства і вказати конкретні зобов'язання, які вони приймуть, щоб втілити концепцію в життя. Комісія пропонує всім основним зацікавленим сторонам взяти на себе зобов'язання із об'єднання зусиль та ресурсів для досягнення намічених цілей партнерства.

Комісія вітатиме думки та ідеї щодо напрямів майбутнього партнерства та можливих кандидатів, які відповідають критеріям успішності.

Першим конкретним кроком Комісії буде підготовка до запуску пілотного партнерства щодо активної і здорової старості на початку 2011 року. Беручи до уваги думки Парламенту і Ради ЄС, а також інших зацікавлених сторін, будуть представлені пропозиції щодо подальшого партнерства протягом 2011 року.

6. ПОШИРЕННЯ НАШОЇ ПОЛІТИКИ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ

Змагання за знання і ринки збуту стає дедалі глобальнішим. Рішення приватного сектора про те, як інвестувати в НДДКР та інновації, будуть прийняті із розрахунку потреб в глобальному масштабі. Європа втрачає свої позиції в цій глобальній конкуренції. Заходи із запровадження Інноваційного Союзу, описані вище, призначені для зміни вказаної тенденції і перетворення Європи на більш привабливе середовище для діяльності компаній та інвесторів.

Успіх Європи залежить від її здатності повернути назад кілька десятиліть відносного "відпливу інтелекту" і залучити провідні таланти. Європейські університети і дослідницькі інститути щорічно присуджують кілька тисяч наукових ступенів в науці і техніці іноземним громадянам. Ці люди повинні отримати можливість залишатися в Європі за рахунок використання можливостей наукової програми "Пакет Віза" та схеми "Блакитна картка"¹. Крім наявності необхідних юридичних прав, вони повинні бути переконані у тому, що Європейські університети і дослідницькі центри та інноваційні кластери навколо них – це установи досконалості світового рівня, і що умови життя і роботи там є привабливими. Для Європи, щоб бути успішною в цьому глобальному русі до досконалості, необхідно ще більше поглибити своє міжнародне науково-технічне співробітництво. Програми досліджень ЄС лишаються серед найбільш відкритих у світі. Ринки Європи

¹ Директива Ради О.Ж. L289/15 від 3/11/2005 (2005/71/ЄС, у тому числі рекомендації Єврокомісії щодо надання короткострокових віз для дослідників).

також є найбільш відкритими у світі, що дає інвесторам доступ до комплексного і конкурентоспроможного внутрішнього ринку в 500 млн клієнтів, який заснований на ясих, передбачуваних і справедливих правилах.

Ця відкритість повинна бути взаємною через наше науково-технічне співробітництва з третіми країнами. Міжнародне співробітництво має відбуватись поруч з комплексним підходом щодо виведення результатів загальних НДДКР та інноваційних проектів на ринок. Це означає, зокрема, надання еквівалентного захисту прав інтелектуальної власності, відкритий доступ до функціонально-сумісних стандартів, недискримінаційні державні закупівлі, а також усунення інших нефізичних бар'єрів у торгівлі відповідно до міжнародних вимог.

Європа повинна діяти узгоджено для досягнення таких глобальних рівних умов для наукових досліджень і інновації. У даний час це стосується наших держав-членів, регіонів чи, навіть, місцевих органів влади, яким доводиться конкурувати один з одним щодо угод про співпрацю у науковій діяльності, інших напрямках діяльності в економіці інших країн. Це призводить до дисперсії і розпорошення зусиль. Також зазначене є причиною того, що Європа має слабкі важелі при переговорах щодо доступу на ринки з нашими основними партнерами по всьому світі. Недавній прогрес в європейській політиці щодо науково-технічного міжнародного співробітництва і успіх Стратегічного форуму з питань міжнародного співробітництва має бути прискорений.

Нарешті, багато, якщо не всі соціальні проблеми, на які мають бути спрямовані дослідження та інновації Європи, також є глобальними. Подолання багатьох з цих проблем вимагає об'єднання зусиль всього світу¹. Зокрема, значна кількість великих дослідницьких інфраструктур потребує вагомих інвестицій, які можуть здійснюватись лише на основі глобального співробітництва.

Зобов'язання Інноваційного Союзу

30. До 2012 року Європейський Союз та його держави-члени повинні ввести в дію інтегровані політичні стратегії для забезпечення провідних учених, дослідників і новаторів місцем проживання і праці в Європі, а також залучити достатню кількість висококваліфікованих третіх країн, щоб залишитися в Європі.

31. Європейський Союз та його держави-члени повинні ставитися до науково-технічного співробітництва з третіми країнами як до питання, що становить спільний інтерес і розробити загальні підходи. Це має сприяти глобальному підходу і вирішенню соціальних проблем і створення рівних умов (усунення бар'єрів для доступу на ринки, сприяння стандартизації, захисту прав інтелектуальної власності, доступу до закупівель і т. д.). Разом з Рамковою програмою Європейського дослідницького простору (ERA Framework) 2012 року Комісія розроблятиме єдині для всього ЄС і його держав-членів пріоритети у сфері науки і технологій як основи для скоординованих і спільних ініціатив по відношенню до третіх країн, спираючись на роботу Стратегічного форуму з питань міжнародного співробітництва. Водночас, ЄС і держави-члени повинні діяти злагоджено, забезпечуючи участь в науково-технічних угодах і спільну діяльність з третіми країнами. Потенційні можливості для "рамкових" угод між ЄС і державами-членами з третіми країнами будуть досліджуватись.

¹ У цьому контексті роль політики із розвитку ЄС є вирішальною.

32. Європейський Союз повинен активізувати свою співпрацю з розгортання глобальних дослідних інфраструктур. До 2012 року має бути досягнута угода з міжнародними партнерами щодо розвитку науково-дослідної інфраструктури, у тому числі ІКТ-інфраструктур, які через вартість, складність та/або вимоги щодо сумісності, можуть бути розроблені лише в глобальному масштабі.

7. ВТЛЕННЯ

Перетворення ЄС у справжній Союз інновацій вимагає постійних зусиль, тісної співпраці та ефективного здійснення на всіх рівнях (рівень ЄС, національні та регіональні рівні) упродовж багатьох років. Ролі та обов'язки кожного учасника Інноваційного Союзу повинні бути чітко визначені, також доцільно ввести в дію надійні механізми контролю за уникненням невдач.

7.1. Реформування систем наукових досліджень та інновацій

Хоча заходи на рівні ЄС є надзвичайно важливими, якість національних науково-дослідних та інноваційних систем та їх взаємодії між собою і з установами на рівні ЄС залишається вирішальною для просування бізнесу та здатності і готовності громадян до інвестування. Існує потреба у значному реформуванні національної та регіональної політики.

Для того щоб допомогти державам-членам розробити ці реформи в рамках жорстких бюджетних обмежень, Комісія збирила наявні дані і визначила перелік особливостей політичних стратегій, які зазвичай зустрічаються в дієвих системах.

Вони представлені у Додатку І. Багато з цих функцій вже знайшли відображення в політичних зобов'язаннях, запропонованих у цьому Повідомленні Єврокомісії. Державам-членам пропонується використовувати можливості політики, визначені для проведення всеосяжного "самооцінювання" системи своїх досліджень та інновацій, а потім визначити ключові реформи, які будуть зазначені в національних програмах реформування в Європі-2020, і які повинні бути представлені до квітня 2011 року. Ці політичні функції також можуть мати відношення до країн-кандидатів і потенційних країн-кандидатів для вступу в ЄС. Комісія використовуватиме можливості політики, визначені основою для підтримки подальшого обміну передовим досвідом між державами-членами та для поліпшення інструментів зі звітності щодо результатів впровадження політики (наприклад, проекти "Trendchart" і "ERA-WATCH"). Також Комісія готова надати підтримку з підготовки оглядів по конкретних країнах, здійснюваних за участю міжнародних фахівців. Зокрема, комісія намагатиметься встановлювати нові стратегічно-важливі відносини з ОЕСР. Комісія вважає, що Рада з конкурентоспроможності могла б зіграти нову роль в моніторингу прогресу держав-членів щодо їх реформ у сфері інновацій – як частина загальної програми економічної координації в Європі – Стратегії "Європа-2020" (так званий "Європейський семестр").

33. Державам-членам пропонується самостійно провадити оцінювання, базуючись на політичних функціях, визначених у Додатку 1, та визначити основні завдання і найважливіші напрями реформування в рамках національних програм реформ. Комісія буде підтримувати цей процес через сприяння обміну передовим досвідом, експертному оцінюванню та розробленню доказової бази. Вона також застосовуватиме ці заходи для власних досліджень та ініціатив у сфері інновацій. Прогрес буде контролюватися в рамках інтегрованої економічної координації ("Європейський семестр").

7.2. Показники оцінювання прогресу

Прогрес на шляху до створення Інноваційного Союзу повинен бути визначений на рівні Ради ЄС, виходячи з двох ключових показників: цільові інвестиції до науково-технологічної діяльності та показник новітніх інновацій, згідно з вимогами Ради ЄС¹. Для надання допомоги Комісії щодо вирішення завдання від Ради ЄС, було створено Урядову дорадчу групу з провідних бізнес-новаторів та економістів для виявлення можливих показників, які найкраще відображають розвиток НДДКР та інтенсивність інновацій, уникаючи при цьому дублювання зусиль, на які витрачається 3% від доходів з НДДКР – адресної інвестиції, які витрачаються на дослідження результатів і наслідків та забезпечення міжнародного співробітництва.

Група дійшла висновків², що є нагальна потреба у підвищенні доступності даних, обсягу і якості показників, необхідних для вимірювання та моніторингу інноваційної діяльності, починаючи від технологічних інновацій для інших форм інноваційної діяльності (наприклад, державного інноваційного сектора). Група досліджувала два варіанти: список з трьох доступних показників (базуючись на кількості патентних заявок, долі продукції середньо-високих технологій та високотехнологічної продукції в торговельному балансі, і рівні зайнятості у наукомістких видах діяльності) та єдиного показника (який відображає успішний розвиток і динамізм інноваційної підприємницької діяльності). У той час як демографічні дані у сфері зайнятості в принципі є доступними, розвиток такого показника для оцінювання обсягів швидкозростаючих інноваційних компаній в економіці вимагає подальшої роботи, яка може зайняти два роки.

Дослідивши висновки Групи, Комісія вирішила запропонувати єдиний показник, що визначатиме успішність швидко зростаючих інноваційних фірм, який найкраще відповідатиме запиту Ради ЄС; розробка оцінювання за таким показником потребуватиме близько двох років роботи. Цей показник забезпечує достатнє уявлення про динамізм економіки; охоплює важливу частину нашої економіки, від якої залежать рівень зростання і кількість робочих місць; такий підхід орієнтований на отримання результатів і відображає вплив рамкових інструментів на інновації, через які політики як на рівні ЄС, так і на національному рівні можуть отримати важелі впливу. Цей показник

¹ Висновки Європейської ради від 25/26 березня 2010 (EUCO 7/10).

² Див.: http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/geoghegan-quinn/hlp/index_en.htm.

також зосереджено на визначенні критичного розриву, який ЄС має подолати, щоб наздогнати світових лідерів у галузі інновацій.

Комісія ЄС також переконана, що, оскільки інновації є багатогранним явищем, повний моніторинг прогресу необхідно провадити, застосовуючи більш широкий набір показників. Розбудовуючи Таблицю результатів європейських інновацій, було надано порівняльний бенчмаркінг ЄС і продуктивності держав-членів згідно з широким переліку показників, у тому числі визначених Урядовою Групою. Список показників зазначено в Додатку II. Хоча його складено з використанням найкращих наявних статистичних джерел, необхідно продовжувати подальшу роботу з розробки показників за такими аспектам, як нетехнологічні інновації, промислові зразки, інновації у сфері послуг та продуктивність застосування на регіональному рівні.

34. Комісія пропонує почати необхідну роботу для розвитку нового показника, що відображає частку швидко зростаючих інноваційних компаній в економіці. Це потребуватиме співробітництва держав-членів і їхніх міжнародних партнерів. За умови дотримання цих зобов'язань

- Комісія надасть необхідні пропозиції і ухвалить невідкладні заходи для розробки даного показника протягом найближчих двох років, працюючи з ОЕСР, а з часом необхідно, щоб цей новий індикатор став провідним показником, який дозволить в рамках Стратегії "ЄС-2020" оцінювати продуктивність економіки ЄС в порівнянні з його основними торговельними партнерами.
- Комісія негайно розпочне проведення моніторингу загального прогресу із впровадження інновацій за допомогою Таблиці даних Інноваційного і дослідницького Союзу (див. Додаток II).

7.3. Спільне зобов'язання втілити Інноваційний Союз у реальність

Коллективні зусилля установ ЄС та інших зацікавлених сторін матимуть ключове значення для успіху впровадження Інноваційного Союзу.

Європейська рада має забезпечити нагляд і політичний імпульс, як частину заходів із впровадження Стратегії "Європа 2020".

Рада має відігравати провідну роль у прийнятті необхідних заходів з покращення рамкових інструментів ЄС. Після запуску проекту "Європейсько-го партнерства у сфері інновацій", вона має забезпечити необхідні умови для того, щоб вони могли принести результати. Комісія припускає, що Рада повинна збиратись раз на семестр, як "Інноваційна Рада", об'єднуючи відповідних міністрів, для підведення підсумків прогресу і визначення галузей, де новий імпульс може виявитися необхідним.

Європейському парламенту пропонується віддавати пріоритет пропозиціям, які поступатимуть від Інноваційного Союзу, та ініціативам, включаючи визначення і успіх "Європейського партнерства у сфері інновацій".

Єврокомісія підтримуватиме проведення раз на рік в Парламенті основних політичних дебатів з представниками національних парламентів та зацікавлених сторін щодо темпів прогресу і щодо визначення ключових по-

силань і утримання питань, пов'язаних з Інноваційним Союзом, на політичному порядку денному.

Європейська Комісія розроблятиме ініціативи, викладені в програмі Інноваційного Союзу. Це сприятиме державам-членам у реформуванні своїх систем і розробленні ініціатив зі сприяння обміну передовим досвідом на всіх рівнях. Комісія буде розширювати компетенцію Ради Європейського дослідницького простору (ERAB), яка включатиме в себе видатних діячів у сфері бізнесу, фінансів і молодих вчених та інноваторів. Її діяльність включатиме оцінювання Інноваційного Союзу на постійній основі, беручи до уваги нові тенденції, а також надання рекомендацій щодо пріоритетів та заходів. Комісія на систематичній основі стежитиме за прогресом і звітуватиме раз на рік щодо досягнутих результатів. У разі необхідності вона буде використовувати свої прерогативи відповідно до рекомендацій конкретних країн у цій сфері, щоб допомогти державам-членам в їх процесі реформування.

Держави-члени (і їхні регіони) повинні забезпечити, щоб необхідні структури управління були створені там, де вони ще не існували раніше. Їм необхідно провести ретельну самооцінку і шукати шляхи реформування своєї системи з метою заохочення передового досвіду, сприяння більш тісному співробітництву і втіленню розумної спеціалізації з точки зору перспектив ЄС. Вони мають переглянути свої програми, які співфінансуються зі структурних фондів, відповідно до пріоритетів програми "Європа 2020", і домогтися виділення додаткових ресурсів на дослідження та інновації. Національні програми реформ, які будуть представлені до квітня 2011 року, повинні визначати, які саме конкретні кроки здійснюватимуться, які терміни їхнього здійснення, які будуть принципи обліку при можливих витратах. Новому Комітету Європейського дослідницького простору (ERAC) потрібно нести відповідальність за сприяння прогресу державами-членами в реалізації Інноваційного Союзу, забезпечення необхідної участі від галузевих міністерств і координацію.

Зацікавлені сторони – бізнес, місцеві органи влади, соціальні партнери, фонди, неурядові організації – запрошуються до сприяння підтримці Інноваційного Союзу.

Європейський економічний і соціальний комітет і Комітет регіонів запрошуються до роботи з організаціями та органами, які вони представляють, для мобілізації підтримки, заохочення ініціатив і допомоги у поширенні прикладів успішної практики.

Комісія намагатиметься прискорити дебати і обмін ідеями та прикладами успішної роботи шляхом організації дискусій "он-лайн" та соціальної мережевої роботи, яка буде зосереджена на Інноваційному Союзі.

Задля подальшого прискорення цього процесу змін та задля сприяння інноваційному типу мислення, Комісія збиратиме щорічну Інноваційну Конвенцію задля обговорення стану справ в Інноваційному Союзі та проведення обговорень тем, які запропонують Європейський парламент, провідні підприємці, керівники університетів і дослідницьких центрів, банкіри, представники венчурного капіталу, видатні дослідники і громадяни ЄС.

Інструмент для проведення самооцінювання: ознаки успішних національних та регіональних науково-дослідних та інноваційних систем

1. Сприяння науковим дослідженням та інноваціям розглядається як ключовий інструмент політики з підвищення конкурентоспроможності та створення робочих місць, вирішення основних соціальних проблем і покращення якості життя, і оприлюднюється як таке для громадськості:

– державна діяльність у всіх відповідних сферах політики, включаючи освіту та надання кваліфікації, функціонування ринків продуктів та послуг, фінансових ринків, ринків праці, підприємницької діяльності та бізнес-середовища, промислової політики, єдності / просторового планування, інфраструктури / ІКТ, а також оподаткування, спроектована і реалізована в стратегічній, послідовній і комплексній рамках, спрямована на стимулювання інноваційної діяльності та зміцнення бази знань і фундаментальних досліджень;

– якщо політичні стратегії та фінансування орієнтовані на конкретні пріоритети, це означає, що вони все більше спрямовуються на вирішення основних соціальних проблем, таких як ефективність використання ресурсів, вирішення проблем зміни клімату та охорони здоров'я і старіння, і з яких випливають конкурентні переваги від знаходження нових рішень щодо їх подолання.

2. Розроблення та впровадження політики у сфері наукових досліджень та інновацій управляється на високому політичному рівні та на основі багаторічної стратегії. Політика та інструменти орієнтовані на використання поточних або нових національних / регіональних сильних сторін в контексті ЄС ("розумна спеціалізація"):

– ефективна і стабільна центральна урядова структура як правило, управляється на вищому політичному рівні, визначає загальні орієнтири по кілька разів на рік і забезпечує стабільну і належним чином скоординовану реалізацію. Ця структура підкріплена мережею за участю всіх відповідних зацікавлених сторін, таких як представники промисловості, регіональні та місцеві органи влади, парламенти та громадяни, тим самим стимулюючи інноваційну культуру та зміцнюючи взаємну довіру між наукою і суспільством;

– багаторічна стратегія визначає обмежену кількість пріоритетів, визначених завдяки проведенню міжнародного аналізу сильних і слабких сторін національного та регіонального рівнів, а також визначає нові можливості, що виникають ("розумні спеціалізації"), і ринкові розробки, і забезпечує передбачувані програмні і бюджетні рамкові структури. Стратегія належним чином відображає пріоритети ЄС, уникаючи непотрібного дублювання і розпорошення зусиль, а також активно прагне використати можливості для спільного програмування, транскордонного співробітництва та використання важелів-інструментів на рівні ЄС. Двостороннє співробітництво ЄС з третіми країнами ґрунтується на чіткій стратегії і, по можливості, координується з іншими державами-членами ЄС;

– ефективна система моніторингу та перегляду знаходиться в місці, яке повною мірою використовує результативні показники, міжнародні критерії і засоби оцінювання "постфактум".

3. Інноваційна політика проводиться в широкому сенсі таким чином, що вона виходить за рамки досліджень в галузі технологій і їх застосування:

– широке поняття інновацій – у тому числі інновації у сфері послуг, поліпшення процесів та організаційних змін, бізнес-моделі, маркетинг, брендинг і дизайн – актив-

но просувається, зокрема за рахунок міждисциплінарних робіт, пов'язаних з групами користувачів або споживачів, як важливих користувачів відкритих інновацій;

- політика щодо поставок і попиту розроблені в узгодженому порядку, створюючи і збільшуючи поглинаючу здатність Єдиного ринку.

4. Існує адекватне і прогнозоване державне інвестування у дослідження та інновації, орієнтоване, зокрема, на стимулювання приватних інвестицій:

- слід визнати, що державне фінансування відіграє важливу роль у забезпеченні інфраструктури знань високої якості, і діє як стимул для підтримання передового досвіду в галузі освіти і наукових досліджень, включаючи доступ до інфраструктур з підтримки досліджень світового класу, створення науково-технічного потенціалу регіонів та підтримки інноваційної діяльності, особливо в періоди економічних спадів. Як наслідок, державні інвестиції в освіту, дослідження та інновації є пріоритетними і бюджетними в рамках багаторічних планів для забезпечення передбачуваності та довгострокового впливу, а також спираючись на структурні фонди у разі потреби;

- державне фінансування спрямоване на більшу мобілізацію інвестицій приватного сектора. Інноваційні фінансові рішення (наприклад державно-приватне партнерство) і використання податкових пільг розглядаються і приймаються. Реформи здійснюватимуться з урахуванням мінливих умов і забезпечуватимуть оптимальну віддачу від інвестицій.

5. Досконалість є ключовим критерієм для наукових досліджень і політики в галузі освіти:

- фінансування наукових досліджень дедалі більше виділяється на конкурсній основі, і баланс між інституційним та проектним фінансуванням досліджень чітко обґрунтовується. Інститути оцінюються на основі міжнародно-визнаних критеріїв, а проекти відбираються на основі визначення якості пропозицій і очікуваних результатів, з урахуванням зовнішньої експертної оцінки. Фінансування для дослідників є мобільним і рухається крізь кордони держав та установ. Права на результати досліджень, фінансованих державою, захищені і оприлюднені – тобто, оформлені у спосіб, що заохочує їх використання;

- установи вищої освіти і науково-дослідні інститути користуються необхідною автономією в організації своєї діяльності в галузі освіти, наукових досліджень та інновацій, застосовують відкриті методи рекрутингу і спираються на альтернативні джерела фінансування, такі як благодійність;

- правові, фінансові та соціальні рамкові програми для розвитку кар'єр дослідників, у тому числі докторантура, пропонують досить привабливі умови для чоловіків і жінок у порівнянні з міжнародними стандартами, особливо в США. Це включає в себе сприятливі умови для узгодження приватного і професійного життя, а також для професійного розвитку і навчання. Є ініціативи щодо залучення провідних талантів міжнародного рівня.

6. Системи освіти та професійної підготовки забезпечують оптимальне поєднання навичок:

- політика і стимули для забезпечення достатньої кількості випускників та аспірантів в галузі науки, технології, інженерії та математиці і відповідний набір навичок серед населення (у тому числі за допомогою сильної професійної систем освіти і навчання) в середньо- і довгостроковій перспективі;

- освітні та навчальні програми зосереджені на підготовці людей, здатних вчитися і розвивати такі навички як критичне мислення, вирішення проблем, творча діяльність, командна робота, міжкультурні та комунікативні навички. Особлива увага приділяється інноваціям, які спрямовані на заповнення прогалів у сфері інновацій-

них навичок. Освіта у галузі підприємництва та професійна підготовка широко доступні і включені в навчальні програми. Партнерство між формальною освітою та іншими галузями активно сприяє вирішенню цих проблем.

7. Активне сприяння партнерству між вищими навчальними закладами, дослідницькими центрами та підприємствами на регіональному, національному та міжнародному рівнях:

– у разі можливості науково-дослідні роботи супроводжуються інструментами з підтримки комерціалізації інноваційних ідей. Політика та інструменти, такі як інновації / кластери знань, платформи передачі знань, системи ваучерів, з метою заохочення співпраці та обміну знаннями та створення більш сприятливого ділового середовища для розвитку МСП;

– дослідники і новатори здатні легко перемішатися між державним і приватним інститутами. Існують чіткі правила володіння правами на інтелектуальну власність, спільне використання і підтримки системи з метою сприяння передачі знань і створення університетів "спін-офф", а також залучення (венчурного) капіталу та бізнес-яголів;

– не існує жодних перешкод для створення і функціонування транснаціонального партнерства та співробітництва.

8. Рамкові умови просування бізнес-інвестицій до науково-технічної діяльності, підприємництва та інновацій:

– політичні стратегії, спрямовані на заохочення інновацій, підприємництва та підвищення якості бізнес-середовища, тісно взаємопов'язані;

– сприятливі умови для того, щоб прискорювати зростання й надійність ринку венчурного капіталу, особливо для інвестицій на ранньому етапі;

– відповідно до Акту про малий бізнес для Європи¹, правила для запуску та ведення бізнесу є простими і розроблені з точки зору малого та середнього бізнесу. Правова база є прозорою і сучасною. Правила належним чином дотримуються. Ринки динамічні і конкурентоспроможні. Готовність до ризику отримує підтримку. Норми щодо банкрутства підтримують фінансову реорганізацію підприємств. Не існує жодної дискримінації щодо підприємців, які не досягли успіху з першого разу;

– ефективна, доступна і дієва система захисту інтелектуальної власності перебуває в місці, яке сприяє розвитку інновацій і зберігає стимули щодо інвестиції. Ринок інноваційних продуктів і послуг постійно лишається актуальним за допомогою ефективної системи встановлених стандартів.

9. Державна підтримка наукових досліджень та інновацій в бізнесі проста, легкодоступна і має високу якість:

– існує обмежене число цілеспрямованих, чітко диференційованих і легко доступних схем підтримки, які відповідають програмам підтримки на рівні ЄС, і які спрямовані на вирішення певних невдач на ринку, які стосуються приватного фінансування інновацій;

– фінансова підтримка надається з урахуванням потреб компаній, особливо малих і середніх підприємств. Акцент робиться більше на отриманих результатах, аніж на задіяних ресурсах і рівні контролю. Бюрократичні процедури зведено до мінімуму, критерії відбору зрозумілі, часу на отримання контракту і оплату також витрачається набагато менше. Схеми фінансування регулярно піддаються оцінці і співставляються з існуючими схемами в інших країнах;

---

¹ Див. ініціативу "Першочергова увага – для малого бізнесу" ("Think small first"). Акт "про малий бізнес" для Європи ("Small Business Act" for Europe. COM (2008)374).

– національне фінансування виділяється через проходження міжнародних процедур оцінки та заохочує до транснаціонального співробітництва. Правила, процедури і терміни виконання завдань розташовані в такому порядку, щоб сприяти участі в програмах ЄС та співробітництву з іншими державами-членами;

– конкретна підтримка часто є доступною для молодих інноваційних компаній, щоб допомогти їм провадити швидко комерціалізацію ідеї та сприяти інтернаціоналізації.

10. Державний сектор сам по собі є рушійною силою інновацій:

– державний сектор створює стимули для сприяння інноваціям у рамках своїх галузевих установ і в наданні громадських послуг;

– відбувається активне використання державних закупівель інноваційних рішень з метою покращення суспільних послуг, у тому числі за допомогою бюджетних спецкоштів. Проведення тендерів базується на результативному підході, а укладання контрактів відбувається на основі якісних критеріїв, котрі сприяють інноваційним рішенням (такі критерії як аналіз життєвого циклу, а не лише низька ціна). Також використовуються можливості для спільних закупівель;

– за можливості, дані, що належать до державної власності, перебувають у вільному доступі як ресурс для інновацій.

ДОДАТОК II

Таблиця розрахунків продуктивності впровадження наукових досліджень та інновацій

Нижче надано перелік показників, який слугуватиме основою для складання щорічної таблиці продуктивності, як частини моніторингу діяльності Інноваційного Союзу. Дані з використанням останньої доступної статистики будуть представлені для кожної держави-члена ЄС, для всього Європейського Союзу, і для провідних країн, які не входять до ЄС. Буде докладено окремих зусиль, щоб зробити ці дані доступними на регіональному (тобто субнаціональному) рівні для держав-членів ЄС. Таблиця буде підтримуватися до 2020 року і підлягатиме періодичному перегляду, залежно від наявності нових даних і/або нової політичної орієнтації. Комісія включить додатковий показник ефективності до таблиці, який стосуватиметься гендерних питань.

Показник	Джерело даних
Потужності	
Людські ресурси	
1.1.1. Нові випускники докторантури (Згідно з міжнародною стандартною класифікацією (ISCED) 6 рівень), на 1000 осіб населення у віці 25–34 років*	Євростат
1.1.2. Відсоток населення віком 30–34 роки, які отримали вищу освіту*	Євростат
1.1.3. Відсоток молоді віком 20–24 років, які досягли принаймні середнього рівня освіти*	Євростат
Відкриті, досконалі і привабливі дослідницькі системи	
1.2.1. Міжнародні наукові спільні публікації на мільйон населення	Thomson / Scopus
1.2.2. Наукові публікації, які входять в число 10% найбільш цитованих публікацій по всьому світу, % від загального числа наукових публікацій країни	Thomson / Scopus
1.2.3. Докторанти, які є громадянами ЄС ¹ , на мільйон населення	Євростат / ОЕСР
Фінанси та підтримка	
1.3.1. Державні витрати на НДДКР, % від ВВП	Євростат
1.3.2. Венчурний капітал (на ранній стадії, розширення і заміна), % від ВВП	EVCA / Євростат

¹ Докторанти, які не мають громадянства ЄС з країн-не членів ЄС.

Показник	Джерело даних
ДІЯЛЬНІСТЬ ФІРМ	
Фірма інвестицій	
2.1.1. Витрати бізнесу на НДДКР, % від ВВП	Євростат
2.1.2. Обсяги витрат на інновації, які не належать до НДДКР, % від обороту	Євростат
Зв'язки та підприємницька діяльність	
2.2.1. Кількість малих і середніх підприємств, задіяних у інноваційній діяльності на внутрішньому ринку, % від малих і середніх підприємств	Євростат
2.2.2. Інноваційні МСП, які співпрацюють з іншими, % від МСП	Євростат
2.2.3. Державно-приватні спільні видання, на мільйон населення	Thomson / Scopus
Інтелектуальні активи	
2.3.1. Заявки на патенти згідно з РСТ, на мільярд ВВП (розрахунки згідно зі стандартом купівельної спроможності – purchasing power standard – "PPS", євро)	Євростат
2.3.2. Заявки на патенти згідно з процедурою РСТ, які стосуються соціальних проблем, на мільярд ВВП ("PPS", євро) (пом'якшення наслідків зміни клімату; охорона здоров'я)	ОЕСР
2.3.3. Кількість торговельних марок Спільноти, на мільярд ВВП ("PPS", євро)	ОНІМ / Євростат
2.3.4. Кількість промислових зразків Спільноти, на мільярд ВВП ("PPS", євро)	ОНІМ / Євростат
РЕЗУЛЬТАТИ	
Новатори	
3.1.1. МСП (більше, ніж 10 співробітників), які впроваджують інновації у продукт або процес, % від малих і середніх підприємств	Євростат
3.1.2. МСП (понад 10 співробітників), які впроваджують маркетингові або організаційні інновації, % від малих і середніх підприємств	Євростат
3.1.3. Підприємства з високими темпами зростання (більше, ніж 10 співробітників), % від усіх підприємств ¹	Євростат
Економічний вплив	
3.2.1. Рівень зайнятості в наукомістких видах діяльності (виробництво і послуги), % від загальної чисельності зайнятого населення	Євростат
3.2.2. Середні і високотехнологічні експортери продукції в обробній промисловості, % від загального обсягу експорту продукції	ООН / Євростат
3.2.3. Наукомісткі послуги з експорту, % від загального обсягу експорту	Служба ООН / Євростат
3.2.4. Продажі інновацій, які є новими, на ринок та для підприємств фірми до інновацій, % від обороту	Євростат
3.2.5. Надходження від ліцензій та патентів з-за кордону, % від ВВП	Євростат

* Буде здійснено розподіл за чоловічою та жіночою статтю за цими показниками.

Брюссель, 6 жовтня 2010 року
СОМ (2010) 546

¹ З урахуванням перевірки наявності даних до 2011 року.

Повідомлення Європейської комісії
"«Європа 2020» Стратегія розумного, сталого та всеосяжного зростання"
від 03.03.2010 року¹

ЗМІСТ

Загальний огляд

1. Час трансформацій
2. Розумне, стале та всеосяжне зростання
3. Відсутність зв'язків та перешкод
4. Вихід з кризи: перші кроки до 2020 року
5. Отримання результатів: зміцнення управління
6. Рішення Ради Європи

Додатки

ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД

Європа переживає часи трансформацій. Криза знищила результати років економічного і соціального прогресу та продемонструвала слабкі сторони європейської економіки. Проте світ швидко рухається та посилюються довгострокові виклики – глобалізація, недостатність ресурсів та старіння. ЄС повинен зараз потурбуватися про своє майбутнє.

Європейські країни зможуть досягнути мети, якщо діятимуть спільно, як Європейський Союз. Нам потрібна стратегія, що допоможе вийти з кризи сильнішими та зробити економіку ЄС розумною, сталою та всеосяжною, що забезпечуватиме високий рівень працевлаштування, продуктивності та соціальної єдності. "ЄВРОПА 2020" формує бачення європейської соціальної ринкової економіки XXI століття.

У стратегії "ЄВРОПА 2020" запропоновано три взаємопідсилювальні пріоритетні напрями:

- розумне зростання: забезпечення розвитку наукомісткої та інноваційної економіки;
- стале зростання: сприяння формуванню більш ресурсоефективної, екологічно чистої та конкурентоспроможної економіки;
- всеосяжне зростання: сприяння формуванню економіки з високим рівнем зайнятості, що забезпечуватиме соціальну та територіальну єдність.

Євросоюз має вирішити, які цілі він хоче досягнути до 2020 року. З цією метою Єврокомісія пропонує такі основні цілі ЄС:

- має бути працевлаштовано 75% населення віком від 20 до 64 років;
- 3% ВВП ЄС необхідно інвестувати в галузь досліджень та розробок (ДР);
- має бути досягнуто цілі у сфері клімату та енергозбереження "20/20/20" (у тому числі зменшення викидів на 30% за сприятливих умов);
- частка тих, хто кидає школу, не повинна перевищувати 10%, а щонайменше 40% молоді повинні мати дипломи про вищу освіту;

---

¹ European Commission, "Europe 2020 – A strategy for Smart, Sustainable and Inclusive growth", Brussels, 2010: http://eunec.vl.or.be/detail_bestanden/doc014%20Europe%202020.pdf.

– кількість людей, що перебувають на межі бідності, має скоротитися на 20 мільйонів.

Ці завдання є взаємопов'язаними та критично важливими для досягнення нами повноцінного успіху. Щоб забезпечити адаптацію кожною країною ЄС стратегії "Європа 2020" до власної ситуації, Комісія пропонує перетворити цілі ЄС на національні цілі та напрями.

Цілі представляють три пріоритетні напрями: розумне, стале та всеосяжне зростання. Але вони не є вичерпними: знадобиться значна низка дій на національному рівні, рівні ЄС та міжнародному рівні, щоб закріпити ці напрями. Комісія висуває сім флагманських ініціатив з метою надання поштовху прогресу за кожною з пріоритетних тем:

✓ "Інноваційний Союз" покликаний вдосконалити рамкові умови та розширити доступ до фінансування досліджень та інновацій, щоб забезпечити здатність інноваційних ідей перетворюватися на продукти та послуги, що забезпечують зростання та створення робочих місць.

✓ "Молодь в дії" передбачає підвищення ефективності систем освіти та полегшення виходу молодих спеціалістів на ринок праці.

✓ "Цифровий порядок денний для Європи" спрямований на прискорення поширення високошвидкісного Інтернету та отримання всіх переваг єдиного цифрового ринку для домогосподарств та компаній.

✓ "Доцільне використання ресурсів у Європі" покликане допомогти відокремити економічне зростання від використання ресурсів, підтримати перехід до економіки з незначними викидами вуглекислого газу, збільшити використання відновлювальних джерел енергії, модернізувати наш транспортний сектор та сприяти енергоефективності.

✓ "Індустріальна політика, спрямована на глобалізацію" має забезпечити покращення бізнес-середовища, зокрема для малих і середніх підприємств, та підтримку розвитку потужної та сталої промислової бази, спроможної конкурувати на міжнародному ринку.

✓ "План розвитку нових кваліфікацій та збільшення кількості робочих місць" передбачає здійснення модернізації ринків праці, надання людям можливості отримувати нові знання і навички впродовж життя з метою збільшення можливостей працевлаштування, покращення співвідношення попиту та пропозиції на ринках праці, у тому числі через мобільність робочої сили.

✓ "Європейська політика проти бідності" покликана забезпечити соціальну й територіальну єдність, спрямовану на значне поширення переваг, пов'язаних зі зростанням та зайнятістю, і забезпечення гідного життя й активної участі в житті суспільства для осіб, які потерпають від бідності та соціального відчуження.

Ці сім флагманських ініціатив є пріоритетними як для ЄС, так і для держав-членів ЄС. Інструменти ЄС, зокрема єдиний ринок, фінансові важелі та інструменти зовнішньої політики, мають бути повністю задіяними для усунення перешкод і досягнення цілей стратегії "Європа 2020". Комісія окреслює необхідні заходи для формування надійної стратегії виходу

з кризи, продовження реформи фінансової системи, забезпечення бюджетної консолідації заради довгострокового зростання та посилення координування в межах Економічного і валютного союзу.

Для отримання результатів необхідно забезпечити зміцнене управління економікою. "Європа 2020" має базуватися на двох основних ідеях: окреслений вище тематичний підхід, котрий передбачає поєднання пріоритетних напрямів і основних цілей, та звітність країн, що допомагає державам-членам ЄС розробляти власні стратегії повернення до сталого зростання та державного фінансування. На рівні ЄС необхідно ухвалити комплексні керівні принципи, що охоплюють пріоритетні напрями та цілі ЄС. Рекомендації щодо окремих країн має бути направлено державам-членам ЄС. У разі неналежного реагування можливим є надання політичних попереджень. Має здійснюватися одночасне оцінювання надання звітності щодо виконання стратегії "Європа 2020" та положень "Пакту стабільності та зростання", причому має бути забезпечено розділення цих документів та цілісність Пакту.

Рада Європи виконуватиме функції координаційного центру з питань такої стратегії. Європейська комісія повинна відстежувати прогрес у досягненні цілей, сприяти обміну політичними рішеннями й надавати необхідні пропозиції для управління процесами та реалізації флагманських ініціатив ЄС. Європейський парламент повинен стати рушійною силою для мобілізації громадян та діяти як учасник законодавчого процесу стосовно ключових ініціатив. Такий партнерський підхід має поширюватися на комітети ЄС, національні парламенти та національні, місцеві й регіональні органи влади, на соціальних партнерів і зацікавлені сторони й громадянське суспільство, забезпечуючи залучення всіх цих учасників до процесу втілення бачення.

Комісія пропонує Раді Європи ухвалити загальний підхід до стратегії та основних цілей ЄС, а також затвердити деталізовані характеристики стратегії, у тому числі комплексні керівні принципи та національні цілі. Європейська комісія також чекає на думку та підтримку Європейського парламенту для успішного впровадження стратегії "Європа 2020".

1. ЧАС ТРАНСФОРМАЦІЙ

Зведення нанівець кризою нещодавнього прогресу

Наше покоління не знає прецедентів нещодавньої економічної кризи. Втілювані в економічному розвитку та створенні нових робочих місць, стабільні досягнення останнього десятиріччя було зведено нанівець – наш ВВП зменшився на 4% 2009 року, промислове виробництво повернулося до рівня 90-х років минулого сторіччя, і 23 млн населення, тобто 10% нашого працездатного населення наразі є безробітним. Криза стала великим шоком для мільйонів громадян й виявила фундаментальні недоліки нашої економіки.

Вона значно ускладнила завдання забезпечення майбутнього економічного зростання. Все ще нестабільна ситуація, в якій перебуває наша фінансова система, затримує відновлення, оскільки для юридичних та фізичних осіб складно отримати позику, здійснювати витрати та інвестиції. Дуже

постраждали наші державні фінанси, дефіцит у середньому становить 7% ВВП, а рівень заборгованості сягнув 80% ВВП – два роки кризи знищили результати двадцятирічної консолідації бюджетів. Упродовж кризи наш потенціал зростання зменшився вдвічі. Багато інвестиційних планів, талантів та ідей ризикують залишитися непотрібними через мінливість ситуації, інертний попит та нестачу фінансування.

Виявлення структурних недоліків Європи

Вихід із кризи – це виклик, що потребує негайної відповіді, однак найбільший виклик полягає в уникненні рефлексивного повернення до докризової ситуації. Навіть до кризи було багато сфер, в яких прогрес Європи не був достатнім порівняно з рештою світу:

- середні темпи зростання в Європі були структурно нижчими в порівнянні з нашими економічними партнерами, що пояснюється переважно розривом у продуктивності, який збільшився впродовж останнього десятиріччя. Це великою мірою спричинено відмінностями бізнес-структур у поєднанні з меншими обсягами інвестування в ДР та інновації, недостатнім використанням інформаційних та комунікаційних технологій, небажанням певних прошарків нашого суспільства сприймати інновації, перешкодами для виходу на ринок та зменшенням динаміки бізнес-середовища;

- незважаючи на прогрес, показники зайнятості в Європі (у середньому 69% від сукупного населення віком від 20 до 60 років) все ще перебувають на значно нижчому рівні, ніж в інших частинах світу. Лише 63% жінок мають роботу, у той час коли показник працевлаштованих чоловіків становить 76%. Лише 46% працівників старшого віку (55–64 років) мають роботу в порівнянні з 62% в США та Японії. Більш того, у середньому робочий день європейців на 10% коротший, ніж у їхніх американських або японських колег;

- прискорюється демографічне старіння. З виходом на пенсію у 2013–2014 роках населення, народженого в період "бебі-буму", почнеться скорочення частки працездатного населення. Кількість людей віком старше 60 років наразі збільшується вдвічі швидше, ніж до 2007 року – приблизно на два мільйони щороку, порівняно з одним мільйоном минулого року. Поєднання скорочення частки працюючого населення зі збільшенням відсотку людей пенсійного віку створить додаткове навантаження на наші системи соціального забезпечення.

Посилення глобальних викликів

У той час, коли Європа має боротися з власними структурними недоліками, світ рухається дуже швидко і до кінця наступного десятиліття буде вже зовсім іншим:

- наші економіки стають дедалі більш взаємопов'язаними. Європа буде й надалі користуватися перевагами своєї економіки, котра є однією з найбільш відкритих у світі, однак конкуренція з боку розвинених країн та країн з ринками, що формуються, посилюється. Такі країни як Китай чи Індія активно інвестують у наукові дослідження та технології, щоб перемі-

стити свої галузі промисловості вище в ланцюзі створення вартості та "стрибнути" до світової економіки. Це формує тиск на конкурентоспроможність деяких секторів нашої економіки, але кожна загроза є одночасно можливістю. З розвитком цих країн відкриватимуться нові ринки для багатьох європейських компаній;

– світову фінансову систему все ще потрібно налагоджувати. Наявність легкодоступних кредитних коштів, активне використання короткострокових інструментів та надмірне взяття на себе ризиків на фінансових ринках в усьому світі надало поштовху для спекулятивної поведінки, створивши умови для зростання з ефектом "мильної бульбашки" та виникнення серйозних дисбалансів. Європа є залученою до процесу пошуку глобальних рішень для створення ефективної та сталої фінансової системи;

– рішучих дій вимагають виклики, пов'язані з кліматом та ресурсами. Велика залежність від викопного палива, такого як нафта, та неефективне використання сировини роблять наших споживачів та бізнес беззахисними перед згубними ціновими шоками, які ставлять під загрозу нашу економічну безпеку та роблять свій внесок до змін клімату. Збільшення кількості населення світу з 6 до 9 мільярдів посилить міжнародну конкуренцію в боротьбі за природні ресурси та створить додатковий тиск на навколишнє середовище. Одночасно з впровадженням нашої ухваленої стратегії стосовно клімату та енергозбереження на території Євросоюзу, ЄС повинен розширювати радіус своїх дій на інші частини світу в пошуку загальних для всіх рішень щодо проблем, пов'язаних зі зміною клімату.

Дії Європи задля уникнення занепаду

Криза дозволяє нам зробити декілька висновків:

– 27 країн ЄС є дуже взаємозалежними: криза посилила тісні взаємозв'язки та поширення явищ у наших національних економіках, особливо в Єврозоні. Реформи чи їхня відсутність в одній країні, впливають на продуктивність інших країн, як засвідчили нещодавні події; крім того, криза та жорсткі обмеження витрат держбюджету ще більше ускладнили для країн ЄС фінансування базової інфраструктури, якого вони потребують у таких сферах як транспорт та енергозабезпечення не лише для розвитку власної економіки, але й для повноцінної участі в ринку ЄС;

– координування в межах ЄС "працює": реакція на кризу вказала, що ми діємо значно ефективніше, коли діємо разом. Ми довели це спільними діями, спрямованими на стабілізацію ситуації в банківській системі, та затвердженням Європейського плану відновлення економіки. У глобалізованому світі жодна країна не може ефективно боротися з викликами, діючи самотужки;

– ЄС робить свій внесок у міжнародне середовище. Держави-члени ЄС впливатимуть на міжнародні політичні рішення лише якщо діятимуть спільно. Посилення зовнішнього представництва має відбуватися одночасно з підвищенням внутрішнього координування.

Криза була не просто одноразовим ударом, який дозволив би нам відновити "звичний хід справ". Виклики, що постають перед Союзом, є більш

серйозними, ніж до рецесії, оскільки ми маємо обмежений простір для маневру. Крім того, решта світу не залишається бездіяльною. Посилення ролі "Великої двадцятки" продемонструвало збільшення економічного та політичного впливу країн з ринками, що формуються.

Європа постала перед зрозумілим, але складним вибором: або ми спільно вирішуємо невідкладне завдання виходу з кризи та довгострокові завдання, пов'язані з глобалізацією, тиском на ресурси та старінням населення у спосіб, що дозволить відшкодувати нещодавні збитки, відновити конкурентоспроможність, підвищити продуктивність та надати Євросоюзу висхідну траєкторію розквіту ("сталого відновлення"); або ми продовжуватимемо рухатися в повільному та нескоординованому темпі реформ, ризикуючи отримати постійне зменшення національного багатства, інертні темпи зростання ("інертне відновлення"), що, ймовірно, призведе до високого рівня безробіття та соціального невдоволення, а також до відносної втрати впливу на міжнародній арені ("втраченого десятиліття").

Три сценарії для Європи до 2020 року

Сценарій 1: Стале відновлення

Європа може повністю повернутися на попередній шлях розвитку та значно посилити свій потенціал.

Сценарій 2: Інертне відновлення

Європа постраждає від постійних втрат добробуту і знову будуватиме розвиток на зруйнованих підвалинах.

Сценарій 3: Втрачене десятиліття

Європа постраждає від постійних втрат добробуту та потенціалу до майбутнього зростання.

Європа може досягнути успіху

Європа має багато сильних сторін: ми можемо розраховувати на талант і креативність наших людей, міцну промислову базу, активний сектор послуг, успішний та високоякісний сільськогосподарський сектор, міцні традиції морських галузей, наш єдиний ринок та спільну валюту, наш статус найбільшого у світі торговельного блоку та найбільш привабливого "пункту призначення" для прямих іноземних інвестицій. Але ми також можемо розраховувати на наші непорушні цінності, демократичні інститути, результати економічної, соціальної та територіальної єдності й солідарності, наше дбання про навколишнє середовище, нашу культурну різноманітність, повагу до статевої рівноправності та ще багато інших переваг. Багато з наших держав-членів належать до найбільш інноваційних та розвинених економік світу. Однак Європа отримає найбільше шансів досягнути успіху, якщо діятиме спільно – як Союз.

Постаючи перед серйозними перешкодами в минулому, ЄС та його члени приймали такий виклик. У 90-х роках минулого століття Європа створила найбільший єдиний ринок у світі, що підтримується спільною валютою. Лише декілька років тому завершився адміністративний поділ Європи з приєднанням до ЄС нових членів та виходом інших країн на шлях набуття членства або по-

будови більш тісних зв'язків з Євросоюзом. Упродовж останніх двох років спільні дії в розпалі кризи через Європейський план економічного відновлення дозволили запобігти обвалу економіки, а наші системи соціального забезпечення допомогли захистити населення від посилення злиднів.

У період кризи Європа спроможна діяти та адаптувати свою економіку й суспільство. Наразі європейці переживають часи трансформацій, необхідних для усунення наслідків кризи, структурних слабких сторін Європи та вирішення загальних для всього світу проблем, що загострюються.

Таким чином, наш вихід із кризи повинен стати входом до нової економіки. Щоб наше власне й майбутнє покоління могли продовжувати насолоджуватися високоякісним та здоровим життям, яке підтримуватиметься унікальними соціальними моделями Європи, ми маємо діяти зараз. Те, що нам потрібно – це стратегія, котра дозволить перетворити економіку ЄС на розумну, сталу та всеосяжну з високим рівнем зайнятості, продуктивності та соціальної єдності. Такою є стратегія "Європа 2020". Це порядок денний для всіх держав-членів ЄС, що враховує різні потреби, відповідні точки та національні особливості й сприяє розвитку всіх країн ЄС.

2. РОЗУМНЕ, СТАЛЕ ТА ВСЕОСЯЖНЕ ЗРОСТАННЯ

Якою ми хочемо бачити Європу в 2020 році?

Фокусом уваги стратегії "Європа 2020" мають бути такі три пріоритетні напрями¹:

- розумне зростання: забезпечення розвитку наукомісткої та інноваційної економіки;
- стале зростання: сприяння формуванню більш ресурсоефективної, екологічно чистої та конкурентоспроможної економіки;
- всеосяжне зростання: сприяння формуванню економіки з високою зайнятістю, що забезпечуватиме соціальну та територіальну єдність.

Ці три пріоритетні напрями є взаємопосилючими; вони представляють бачення європейської соціальної ринкової економіки в XXI столітті.

Досягнуто широкого консенсусу з приводу того, що всі члени ЄС мають разом встановити певну кількість основних цілей на 2020 рік з метою забезпечення управління заходами та прогресом. Такі цілі повинні узгоджуватися з ідеєю розумного, сталого та всеосяжного зростання. Вони мають бути вимірюваними, спроможними відображати відмінності ситуацій у різних країнах ЄС та базуватися на достатньо надійних даних для порівняння. На цій підставі було відібрано цілі, реалізація яких матиме вирішальне значення для досягнення успіху до 2020 року:

– рівень зайнятості населення віком від 20 до 64 років має зрости щонайменше до 75% з поточних 65%, у тому числі завдяки більшому залученню до роботи жінок, старших за віком працівників та мігрантів;

---

¹ Ці питання здобули широку підтримку під час громадських обговорень, які проводила Комісія. Більш детальну інформацію щодо цих питань та висловлених під час обговорень точок зору можна отримати на сайті: http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm.

– наразі ЄС має на меті інвестувати 3% ВВП в галузь ДР. Через реалізацію такої мети вдалося акцентувати увагу на залученні інвестицій у галузь ДР з державного та приватного сектора, однак сама ціль більше зосереджена на внеску, а не на результатах. Існує очевидна потреба у поліпшенні умов для приватних ДР в ЄС, і багато із запропонованих у стратегії заходів спрямовано саме на це. Також зрозуміло, що, розглядаючи ДР та інновації разом, ми отримаємо більш широкий перелік витрат, які більше стосуватимуться бізнес-операцій та забезпечення зростання продуктивності. Комісія пропонує дотримуватися цих 3%, розробляючи показник, який відображатиме ДР та інтенсивність інновацій;

– скорочення викидів парникових газів щонайменше на 20% у порівнянні з рівнем 1990 року або на 30% за сприятливих умов¹; підвищення частки відновлюваних джерел енергії в кінцевому енергоспоживанні до 20%; та збільшення енергоефективності на 20%;

– ціль у сфері освіти стосується проблеми великої кількості учнів, які не закінчують шкільну освіту, та полягає у скороченні частки тих, хто кидає школу, до 10% (наразі цей показник становить 15%) з одночасним збільшенням частки населення віком від 30 до 34 років з дипломами про вищу освіту з 31% до 40% 2020 року;

– кількість європейців, що живуть за межею бідності, встановленою в їхніх країнах, повинна скоротитися до 25%, що "витягне" понад 20 мільйонів людей з бідності².

Зазначені цілі є взаємопов'язаними. Наприклад, кращий рівень освіти збільшує можливості працевлаштування, а підвищення рівня зайнятості сприяє подоланню бідності. Підвищення здатності до наукових досліджень та розробок, а також інновацій в усіх секторах економіки в поєднанні зі зростанням ресурсоефективності дозволить покращити конкурентоспроможність та сприятиме створенню нових робочих місць. Інвестиції у більш чисті технології, що зменшать обсяги викидів вуглекислого газу, допоможуть захистити наше навколишнє середовище, зроблять внесок у боротьбу зі змінами клімату та дозволять створити нові компанії й нові робочі місця. Наша спільна увага повинна зосередитися на досягненні таких цілей. Щоб змінити ставлення і звичний стан речей в ЄС, отримати результати, коротко підсумовані цими цілями, знадобляться сильні лідери, відданість та ефективний механізм поширення.

Такі цілі наведено для орієнтування, і вони не вичерпні. Вони представляють собою загальне бачення того, на якому етапі досягнення ключових показників Єврокомісія хотіла би бачити ЄС до 2020 року. Дані цілі не є універсальними для всіх. Кожна держава-член ЄС має свої відмінності,

¹ Рада Європи 10–11 грудня 2009 року ухвалила рішення, що в рамках світової всеохоплюючої угоди на період після 2012 року ЄС повторює свою умовну пропозицію досягнути скорочення викидів на 30% до 2020 року, порівняно з рівнем 1990 року, за умови, що інші розвинені країни візьмуть на себе зобов'язання скоротити викиди на порівнянну величину і що країни, які розвиваються, зроблять відповідний крок відповідно до взятої на себе відповідальності та своїх можливостей.

² Національна межа бідності – це 60% медіани доходів після сплати податків у кожній країні ЄС.

а Євросоюз, який тепер налічує 27 членів, наразі є більш різноманітним, ніж був десять років тому. Незважаючи на розходження у рівнях розвитку та життя, Комісія вважає, що запропоновані цілі стосуються всіх держав-членів ЄС: як старих, так і нових. Інвестиції в наукові дослідження, розробки та інновації у сфері освіти та ресурсозберігаючих технологій позитивно вплинуть на традиційні сектори, сільські місцевості та висококваліфіковану економіку послуг. Це посилить економічну, соціальну й територіальну єдність. З метою забезпечення адаптації стратегії "Європа-2020" кожною державою-членом ЄС до своєї конкретної ситуації, Комісія пропонує трансформувати ці цілі ЄС в національні цілі задля відображення поточної ситуації кожної держави-члена ЄС та рівня активності, якого вона спроможна досягнути в рамках загальних заходів ЄС щодо досягнення цих цілей. На додачу до заходів окремих держав-членів ЄС, Комісія повинна запропонувати амбіційну низку заходів на рівні ЄС, основне завдання яких – поставити ЄС на новий, більш сталий шлях зростання. Такі заходи ЄС та заходи на національному рівні у поєднанні мають забезпечувати взаємне посилення та стимулювання.

Розумне зростання – науковість та інноваційна економіка

Розумне зростання означає посилення знань та інновацій як рушійних сил нашого майбутнього розвитку. Це вимагає покращення якості нашої освіти, підвищення ефективності наших досліджень, сприяння інноваціям та трансферу знань у всьому Євросоюзі, якнайповнішого використання інформаційних і комунікаційних технологій та забезпечення можливості перетворення інноваційних ідей у нові продукти й послуги, які сприяють зростанню, створенню належних робочих місць та допомагають вирішувати соціальні проблеми Європи та всього світу. Однак для досягнення успіху все це має поєднуватися з підприємництвом, фінансуванням та зосередженістю на потребах користувачів та ринкових можливостях.

Європа повинна вжити таких заходів:

- інновації: витрати на ДР в Європі перебувають на рівні нижче 2%, у порівнянні з 2,6% в США та 3,4% в Японії, що переважно є результатом зменшення обсягів приватних інвестицій. Враховуються не лише абсолютні суми, витрачені на ДР – Європа повинна зосередитися на результатах та структурі витрат на наукові дослідження, а також покращити умови для ДР в приватному секторі ЄС. Половина відриву від США пояснюється тим, що ми маємо меншу частку високотехнологічних компаній;

- освіта, підвищення кваліфікації та навчання протягом усього життя: чверть усіх учнів погано читає, один із семи молодих людей кидає навчання занадто рано. Близько 50% досягають середнього рівня кваліфікації, однак часто виявляються неспроможними задовольнити потреби ринку праці. Менш, ніж одна особа з десяти віком від 25 до 34 років має університетський диплом, тоді як в США його мають 40%, а в Японії – понад 50%. Якщо вірити індексу Шанхайської фондової біржі, лише два європейські університети потрапляють в двадцятку найкращих університетів світу;

– суспільство цифрових технологій: світовий попит на інформаційні та комунікаційні технології формує ринок обсягом у 2 мільярди євро, але лише чверть цієї суми належить європейським компаніям. Європа також відстає в галузі високошвидкісного Інтернету, що негативно впливає на її здатність до інноваційної діяльності, включаючи сільську місцевість, а також на можливість поширення знань та продажу товарів і послуг у режимі он-лайн.

Заходи, вжиті в рамках цього пріоритетного напрямку, нададуть Європі можливість реалізувати свій інноваційний потенціал шляхом покращення освіти, якості й результатів роботи навчальних закладів, а також використання економічних та соціальних переваг суспільства цифрових технологій. Ці можливості повинні забезпечуватися на рівні регіону, окремої держави-члена та ЄС.

Флагманська ініціатива: "Інноваційний Союз"

Ціль такого союзу полягає в переміщенні фокусу уваги політики в галузі ДР та інновацій на завдання, що постають перед нашим суспільством, а саме: зміни клімату, енерго- й ресурсоефективність, охорона здоров'я та демографічні зміни. Потрібно зміцнити кожен ланку інноваційного ланцюга: від фундаментальних досліджень до комерціалізації.

На рівні ЄС Комісія повинна працювати в напрямі:

– завершення формування Європейського наукового простору, розроблення стратегічного плану, що зосереджуватиметься на викликах у сфері енергетичної безпеки, транспорту, клімату та ресурсоефективності, охорони здоров'я й старіння населення, екологічно чистих методів виробництва й управління земельними ресурсами; а також покращення процесу планування спільно з державами-членами ЄС та регіонами;

– покращення рамкових умов для інноваційної діяльності бізнесу (тобто створення режиму єдиного Патенту ЄС та спеціалізованого Патентного суду, модернізації засад авторського права і торговельних марок, покращення доступу малих та середніх підприємств до системи захисту інтелектуальної власності, пришвидшення встановлення спроможних до взаємодії стандартів; покращення доступу до капіталу та ефективного використання політики управління попиту, зокрема, за допомогою державних закупівель та розумного регулювання);

– створення "Європейських інноваційних партнерств" між ЄС та державами-членами ЄС з метою пришвидшення розвитку та поширення технологій, необхідних для виконання поставлених складних завдань. Такий напрямок має включати: "побудову біоекономіки до 2020 року", "ключові підтримуючі технології для формування промислового майбутнього Європи" та "технології, що дозволять людям похилого віку жити незалежно й відігравати активну роль у суспільному житті";

– посилення та розвиток ролі інструментів ЄС у підтримці інноваційної діяльності (таких як структурні фонди, фонди розвитку сільської місцевості, Рамкова програма досліджень та розробок, Рамкова програма "Конкурентоспроможність та інновації", план стратегічних енерготехнологій), у тому числі шляхом посилення співпраці з Європейським інвестиційним

банком (СІБ) та спрощення адміністративних процедур для покращення доступу до фінансування, особливо для малих і середніх підприємств, а також запровадження інноваційних механізмів стимулювання, пов'язаних із вуглецевим ринком, а саме для передових компаній;

– сприяння створенню співтовариств знань та посилення взаємозв'язків між освітою, бізнесом, науковими дослідженнями та інноваціями, у тому числі за використанням електронних інформаційних технологій, та сприяння розвитку підприємництва шляхом підтримки молодих інноваційних компаній.

На національному рівні держави-члени ЄС повинні:

– реформувати національні (та регіональні) системи ДР та інноваційні системи з метою стимулювання досконалості та інтелектуальної спеціалізації, посилення співпраці між університетами, науково-дослідними центрами та бізнесом, запровадити спільне програмування та посилити транс-кордонну співпрацю у сферах, де додану вартість створюють держави-члени ЄС, і відповідно скоригувати національні процедури фінансування з метою забезпечення поширення технологій по всій території ЄС;

– забезпечити достатню кількість молодих науковців, математиків і технічних спеціалістів та зосередити основну увагу в шкільному навчанні на розвитку творчості, інновацій та підприємницького мислення;

– визначити пріоритетність витрат у галузі знань, у тому числі за використанням податкових стимулів та інших фінансових інструментів сприяння збільшенню приватних інвестицій в галузь ДР.

Флагманська ініціатива: "Молодь в дії"

Мета ініціативи в підвищенні продуктивності й привабливості на міжнародному ринку європейських вищих навчальних закладів та загальної якості всіх рівнів освіти й навчання в ЄС, забезпечуючи досконалість та неупередженість, сприяючи мобільності студентів і викладачів, та збільшуючи можливості працевлаштування для молодих людей.

На рівні ЄС Комісія повинна працювати в напрямі:

– інтегрування та підвищення мобільності на рівні ЄС університетських та дослідницьких програм (таких як "Erasmus", "Erasmus Mundus", "Tempus" та "Marie Curie") та їх взаємозв'язок із національними програмами та ресурсами;

– пришвидшення модернізації вищої освіти (програм, управління та фінансування), у тому числі шляхом встановлення еталонних показників продуктивності університетів та результатів навчання у світовому контексті;

– знаходження способів сприяння підприємницькій діяльності шляхом запровадження гнучких (або дистанційних) програм для молодих спеціалістів;

– сприяння визнанню нетрадиційної (отриманої за межами освітніх закладів) та неформальної освіти;

– створення Концепції працевлаштування молоді, в якій окреслено політику, спрямовану на скорочення безробіття серед молоді, та передбачено сприяння, разом із державами-членами ЄС та соціальними партнерами,

виходу молодих людей на ринок праці через проходження практики, стажування або інший досвід роботи, у тому числі через програму ("Your first EURES job" – "Ваша перша робота - через EURES"), спрямовану на збільшення можливостей отримання роботи для молодих людей через посилення мобільності в межах ЄС.

На національному рівні держави-члени ЄС повинні:

- забезпечити ефективні інвестиції в освітні та навчальні системи на всіх рівнях (від початкової школи до вищого навчального закладу);

- покращити результати навчання, застосовуючи до кожного сегменту (дошкільне навчання, початкова та середня школи, професійна й вища освіта) комплексний підхід, охоплюючи ключові компетенції та маючи за мету зменшити відсоток осіб, що завчасно кидають школу;

- посилити відкритість та відповідність систем навчання шляхом побудови національних кваліфікаційних засад та забезпечення кращої узгодженості результатів навчання з потребами ринку;

- полегшити вихід молодих людей на ринок за допомогою спільних дій, зокрема через надання настанов, проведення консультацій та забезпечення проходження практики.

Флагманська ініціатива: "Цифровий порядок денний для Європи"

Мета ініціативи полягає в забезпеченні населення широким доступом до економічних і соціальних переваг Єдиного цифрового ринку, що базується на швидкому та ультрашвидкому Інтернеті та інтероперабельних прикладних програмах (до 2013 року), доступом до набагато вищих швидкостей Інтернету (30 Мб на секунду або більше; до 2020 року), а також у забезпеченні під'єднання не менше ніж 50% населення Європи до Інтернету зі швидкістю понад 100 Мб на секунду.

На рівні ЄС Комісія повинна працювати в напрямі:

- формування закріпленої нормативно-правової бази, що забезпечує стимулювання інвестицій в інфраструктуру відкритого та конкурентоспроможного Інтернету та пов'язаних послуг;

- розроблення ефективної спектральної політики;

- сприяння використанню структурних фондів ЄС для виконання цього порядку денного;

- створення діючого єдиного ринку он-лайн контенту та послуг (тобто безмежних і безпечних веб-послуг ЄС) та ринків цифрового контенту з високим рівнем довіри й впевненості, збалансованих регулятивних засад із режимами чітких правил, сприяння ліцензуванню відповідної діяльності в багатьох країнах, забезпечення належного захисту та винагородження держателів прав, а також активне підтримування переведення у цифровий формат багатой культурної спадщини Європи і забезпечення глобального управління мережею Інтернет;

- реформування науково-дослідних та інноваційних фондів і посилення підтримки у сфері інформаційних та комунікаційних технологій, що до-

звільнить посилити технологічну потужність Європи в ключових стратегічних сферах та створити умови для отримання передових позицій малими і середніми підприємствами з високим потенціалом до зростання на ринках, що розвиваються, а також стимулювання інновацій у сфері інформаційних та комунікаційних технологій в усіх секторах економічної діяльності;

– сприяння поширенню доступу до мережі Інтернет та під'єднанню до нього всіх громадян Європи, особливо стосовно дій, спрямованих на підтримку доступності цифрових технологій та підвищення цифрової грамотності.

На національному рівні держави-члени ЄС повинні:

– розробити операційні стратегії розвитку високошвидкісного Інтернету та спрямувати державне фінансування, у тому числі структурні фонди, на галузі, котрі ще не повністю "зайняті" приватними інвестиціями;

– розробити нормативно-правову базу для координування громадських робіт із метою скорочення витрат, пов'язаних із розгортанням мережі;

– сприяти поширенню та використанню сучасних доступних Інтернет-послуг (наприклад, електронний уряд, здоров'я он-лайн, "розумний" дім, цифрові навички, безпека).

Стале зростання – сприяння формуванню більш ресурсоефективної, екологічно чистої та конкурентоспроможної економіки

Сталий розвиток означає побудову ресурсоефективної та конкурентоспроможної економіки використання лідерства Європи "у гонитві" за розробкою нових процесів і технологій, включаючи екологічні технології; посилення ролі розумних енергосистем із використанням інформаційних та комунікаційних технологій; експлуатацію мереж, що охоплюють весь Євросоюз; посилення конкурентних переваг наших підприємств, особливо в галузі виробництва та в рамках малих і середніх підприємств; а також сприяння оціненню споживачами ресурсоефективності. Такий підхід дозволить Євросоюзу процвітати в екологічно чистому світі з обмеженими ресурсами, водночас запобігаючи погіршенню стану довкілля, втратам біорізноманіття та несталому використанню ресурсів. Він також створить передумови для економічної, соціальної та територіальної єдності.

Європа повинна вжити таких заходів:

✓ Конкурентоспроможність: Євросоюз процвітає завдяки торгівлі, експорту в різні країни світу та імпорту сировини й готових виробів. В умовах сильного тиску на експортні ринки та низки заданих умов, кількість яких збільшується, ми повинні покращити свою конкурентоспроможність відносно наших основних торговельних партнерів через підвищення продуктивності. Ми повинні звернути увагу на відносну конкурентоспроможність у межах Євросони та Євросоюзу. Євросоюз був великою мірою "першопроходцем" у галузі екологічних рішень, однак його перевага ставиться під сумнів основними конкурентами, зокрема Китаєм та Північною Америкою. Євросоюз повинен утримати свою провідну позицію на ринку екологічних технологій із метою забезпечення ресурсоефективності у всіх секторах економіки, водночас усуваючи недоліки ключових мережевих інфраструктур, цим самим підвищуючи конкурентоспроможність нашої промисловості.

✓ Боротьба зі змінами клімату: досягнення встановлених нами кліматичних цілей означає суттєве зменшення викидів у наступному десятилітті порівняно з попереднім і повне використання потенціалу нових технологій, таких як можливість вловлювання та депонування вуглецю. Покращення ресурсоефективності значно допоможе обмежити викиди, заощадити кошти та надати поштовх економічному розвитку. Необхідно охопити всі сектори економіки, а не лише ті, що пов'язані з великими обсягами викидів. Ми повинні також зміцнити стійкість нашої економіки до кліматичних ризиків та посилити здатність попереджувати катастрофи та усунути їхні наслідки.

✓ Екологічно чиста й ефективна енергія: досягнення поставлених нами цілей в енергетичній сфері дозволить скоротити імпорт нафти й газу на 60 мільярдів євро до 2020 року. Це стосується не лише фінансових заощаджень, але є й питанням нашої енергетичної безпеки. Подальша інтеграція Європейського енергетичного ринку може збільшити ВВП на 0,6–0,8%. Лише досягнення цілі ЄС, яка передбачає, що 20% загального споживання енергії мають припадати на відновлювальні джерела, має потенціал, достатній для створення 600 000 робочих місць в ЄС. Досягнення цілі щодо підвищення енергоефективності на 20% – це понад 1 млн нових робочих місць.

Дії в рамках цього пріоритетного напрямку потребуватимуть виконання наших зобов'язань у спосіб, що дозволить максимізувати переваги й мінімізувати витрати, у тому числі шляхом поширення інноваційних технологічних рішень. Крім того, ми повинні поставити перед собою мету відділити розвиток від використання енергії та посилити ресурсоефективність нашої економіки, що не лише надасть Європі конкурентну перевагу, але й зменшить її залежність від іноземних джерел сировини та матеріалів.

Флагманська ініціатива: "Доцільне використання ресурсів у Європі"

Мета ініціативи полягає в підтримуванні переходу до ресурсоефективної та екологічно чистої економіки, яка забезпечить ефективне використання всіх ресурсів. Мета полягає у відділенні економічного розвитку від використання енергії, зменшенні викидів вуглекислого газу, посиленні конкурентоспроможності та сприянні посиленню енергетичної безпеки.

На рівні ЄС Комісія повинна працювати в напрямі:

- мобілізації фінансових інструментів ЄС (зокрема, документів щодо розвитку сільської місцевості, структурних фондів, Рамкової програми з досліджень та розробок, програми щодо транс'європейських транспортних мереж, ЄІБ) у рамках узгодженої стратегії фінансування, в якій об'єднано державне та приватне фінансування на національному рівні та на рівні ЄС;

- удосконалення бази використання ринкових інструментів (наприклад, торгівля викидами, перегляд оподаткування енергоносіїв, нормативна база щодо державного субсидування, заохочення до більш широкого застосування державних поставок та послуг із врахуванням факторів навколишнього середовища);

- надання пропозицій щодо модернізації транспортного сектора та зниження викидів у його рамках, сприяючи, таким чином, посиленню конку-

рентоспроможності. Це можна здійснити через низку таких заходів як вчасне розгортання мережевих інфраструктур електричного руху, управління інтелектуальним транспортом, покращення логістики, зменшення викидів вуглецю в автотранспортному, авіаційному та морському секторах, у тому числі запровадження потужної європейської ініціативи сприяння поширенню "зелених" автомобілів, яка сприятиме розвитку нових технологій, зокрема розвитку технологій виробництва електричних та гібридних автомобілів із застосуванням низки досліджень, встановлення спільних стандартів та розробка необхідної інфраструктури;

- пришвидшення впровадження стратегічних проектів із високою доданою вартістю на рівні ЄС, що дозволять усунути критичні перешкоди в окремих транскордонних секторах та інтермодальних центрах (містах, портах, логістичних платформах);

- заповнення внутрішнього енергетичного ринку та запровадження плану стратегічних енергетичних технологій (СЕТ), що сприятиме розвитку відновлювальних джерел енергії на єдиному ринку;

- презентації ініціативи щодо підвищення якості мереж Європи, у тому числі транс'європейських енергомереж, із метою забезпечення їхньої відповідності вимогам Єдиної європейської енергосистеми, "розумних електромереж" та під'єднання, зокрема, відновлювальних джерел енергії до такої енергосистеми (за підтримки структурних фондів та ЄІВ). Цей напрямок включає також підтримку проектів розвитку інфраструктури найвищої стратегічної важливості для ЄС в Прибалтиці, на Балканах, в Середземноморському та Євразійському регіонах;

- затвердження і впровадження доопрацьованого Плану дій з енергоефективності та сприяння виконанню структурної програми з ресурсоефективності (підтримка малих і середніх підприємств та домогосподарств) шляхом використання структурних та інших фондів для урізноманітнення джерел фінансування за допомогою існуючих надзвичайно успішних моделей інноваційних інвестиційних схем; це має сприяти змінам у споживанні та структурі виробництва;

- формування бачення структурних і технологічних змін, необхідних для переходу до екологічно чистої, ресурсоефективної та стійкої до кліматичних змін економіки до 2050 року, що дозволить Євросоюзу досягнути зменшення викидів та виконати завдання у сфері біорізноманіття; цей напрям включає попередження катастроф та запобігання подолання їхніх наслідків, використання переваг єдності, агропромислового розвитку й розвитку сільських місцевостей, розробку політики для приморських регіонів, яка дозволить вирішити проблеми щодо змін клімату, зокрема за допомогою адаптивних заходів на підставі більш ефективного використання ресурсів, що також сприятиме посиленню світової продовольчої безпеки.

На національному рівні держави-члени ЄС повинні:

- припинити надання екологічно шкідливих субсидій, виняток можуть становити лише субсидії для соціально незахищеного населення;

- широко використовувати такі ринкові інструменти як податкове стилювання та закупівлі для адаптації методів виробництва й споживання;
- розробляти розумну, вдосконалену та взаємопов'язану транспортну й енергетичну інфраструктуру та повною мірою використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- забезпечити скоординоване впровадження інфраструктурних проєктів у межах базової мережі (інфраструктури) ЄС, що значно сприяє підвищенню ефективності загальної транспортної системи;
- зосередити увагу на розмірах міських транспортних засобів, які є найбільшою причиною перенавантаженості вуличного руху та значних викидів в атмосферу;
- застосовувати регулювання, розробляти стандарти ефективності й ринкові інструменти (податки, субсидії й закупівлі) з метою зменшення споживання енергії та ресурсів і використовувати структурні фонди для інвестування в енергоефективність громадських будівель та в підвищення ефективності рециркуляції;
- заохочувати використання інструментів заощадження енергії, які можуть підвищити ефективність секторів із високим споживанням енергії, наприклад, інструментів, що базуються на використанні інформаційних та комунікаційних технологій.

Флагманська ініціатива: "Індустріальна політика, спрямована на глобалізацію"

Промисловість, а особливо малі та середні підприємства, дуже постраждала в період економічної кризи, і всі сектори мають боротися з викликами глобалізації та коригувати свої виробничі процеси й продукцію з врахуванням вимог екологічно чистої економіки. Для кожного сектора вплив цих викликів буде різним. Деякі сектори, можливо, будуть змушені "знову винайти" себе, але для інших ці виклики міститимуть нові можливості для бізнесу. Єврокомісія повинна тісно співпрацювати із зацікавленими сторонами з різних секторів (бізнесу, профспілок, науки, неурядових організацій, організацій споживачів) та розробити нормативну базу для сучасної промислової політики з метою забезпечення підтримки підприємництва, спрямування й підтримки змін у промисловості, необхідних для прийняття викликів, сприяння посиленню конкурентоспроможності європейської профільної та обробної промисловості, а також сфери послуг, та надання допомоги таким сферам у використанні можливостей глобалізації та зеленої економіки. Дана нормативна база повинна стосуватися всіх компонентів ланцюга вартості, який стає дедалі більш міжнародним: від доступу до сировини – до післяпродажного сервісу.

На рівні ЄС Комісія повинна працювати в напрямі:

- розроблення промислової політики, яка забезпечить створення найкращого середовища для підтримки й розвитку міцної, конкурентоспроможної та диверсифікованої промислової бази в Європі, а також підтримку підвищення енерго- та ресурсоефективності виробничих секторів;

- розроблення горизонтального підходу до промислової політики з поєднанням різних політичних інструментів (як то "розумне" регулювання, модернізація державних закупівель, правила конкуренції та встановлення стандартів);
- покращення бізнес-середовища, особливо для малих і середніх підприємств, у тому числі шляхом скорочення транзакційних витрат ведення бізнесу в Європі, сприяння формуванню кластерів та покращення доступності фінансування;
- сприяння реструктуризації секторів, що перебувають у скрутному становищі, в напрямі діяльності, орієнтованої на майбутнє, у тому числі через швидке переміщення професійних знань і кваліфікацій до секторів та ринків, що розвиваються і мають високий потенціал зростання, та через підтримку, забезпечену системою державної допомоги ЄС та/або Фондом адаптації до глобалізації;
- сприяння використанню технологій та методів виробництва, що зменшують використання природних ресурсів і збільшують інвестиції в існуючі природні активи ЄС;
- сприяння інтернаціоналізації малих та середніх підприємств;
- забезпечення достатнього розвитку транспортних та логістичних мереж для забезпечення ефективного доступу промисловості в усьому Євро-союзі до Єдиного ринку та міжнародного ринку;
- розробки ефективної космічної політики з метою забезпечення інструментів для вирішення деяких ключових світових проблем, зокрема, це стосується супутникової системи навігації "Галілео" та програми стеження за довкіллям та безпекою "GMES";
- підвищення конкурентоспроможності європейського туристичного сектора;
- перегляду регулятивних положень із метою сприяння посиленню ресурсоефективності секторів послуг та виробництва, у тому числі посиленню ефективності рециркуляції; покращення функціонування європейської системи вставлення стандартів з метою найбільш ефективного використання європейських та міжнародних стандартів для забезпечення довгострокової конкурентоспроможності європейської промисловості. Цей напрям включає сприяння комерціалізації та впровадженню основних високоефективних технологій;
- поновлення стратегії ЄС, спрямованої на розвиток Корпоративної соціальної відповідальності як ключового елементу, який забезпечує формування довготривалої довіри працівників та споживачів.

На національному рівні держави-члени ЄС повинні:

- покращити бізнес-середовище, особливо для інноваційних малих і середніх підприємств, у тому числі через державні закупівлі, що стимулюють інноваційну діяльність;
- покращити умови забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності;
- зменшити адміністративний тягар для компаній та покращити якість законодавства стосовно бізнесу;

– тісно співпрацювати із зацікавленими сторонами з різних секторів (бізнесу, профспілок, науки, неурядових організацій, організацій споживачів) з метою визначення перешкод, спільного аналізу способів підтримки міцної промислової і наукової бази та перетворення Євросоюзу на лідера світового сталого розвитку.

Всеосяжне зростання – економіка з високим рівнем зайнятості, що забезпечуватиме економічну, соціальну та територіальну єдність.

Всеосяжне зростання означає надання населенню можливостей через забезпечення високого рівня зайнятості, інвестування в розвиток кваліфікацій, боротьбу з бідністю та модернізацію ринків праці, систем навчання та соціального захисту, що дозволить передбачати зміни та управляти ними, а також досягнути суспільної єдності. Також важливо, щоб переваги економічного розвитку поширювалися на всі частини Євросоюзу, у тому числі його найвіддаленіші регіони, таким чином посилюючи територіальну єдність. Йдеться про забезпечення доступу та можливостей для всього населення впродовж життєвого циклу. Європа повинна повністю використовувати свій трудовий потенціал з метою вирішення складних завдань, пов'язаних зі старінням населення та зростанням глобальної конкуренції. Необхідно розробити політику сприяння гендерній рівності для посилення участі робочої сили, що сприятиме зростанню та соціальній єдності.

Європа повинна вжити таких заходів:

– зайнятість: у зв'язку з демографічними змінами частка нашого працездатного населення зменшується. Наразі працевлаштовано всього третину працездатного населення, порівняно з 70% в США та Японії. Рівень зайнятості жінок і працівників старшого віку є надзвичайно низьким. Молоді люди дуже постраждали від кризи, безробіття в цьому сегменті становить понад 21%. Існує великий ризик того, що безробітні або особи, що працюють неповний робочий день, втратять свою конкурентоспроможність на ринку праці;

– кваліфікація: приблизно 80 мільйонів людей мають низьку або базову кваліфікацію, але навчання упродовж життя найбільше користі приносить найбільш освіченим. До 2010 року ще 16 мільйонів робочих місць вимагатимуть високої кваліфікації, а попит на недостатньо кваліфіковану робочу силу зменшиться на 12 мільйонів робочих місць. Отримання довшого трудового стажу також потребуватиме можливості здобуття та розвитку нових навичок та кваліфікації упродовж всього життя. Боротьба з бідністю: 80 мільйонів населення перебуває на межі бідності до кризи. 19 мільйонів з них – це діти. Вісім відсотків працюючого населення не заробляє достатньо, щоб подолати поріг бідності. Цей ризик є особливо високим у випадку з безробітними;

– заходи в рамках цього пріоритетного напрямку потребуватимуть модернізації та зміцнення політики професійної освіти та підвищення кваліфікації й систем соціального захисту через збільшення частки працюючого населення та зменшення структурного безробіття, а також за допомогою

підвищення корпоративної соціальної відповідальності в бізнес-спільноті. У зв'язку із цим, важливим є забезпечення доступу до установ з догляду за дітьми та іншими залежними членами родини. Впровадження принципів балансу гарантій зайнятості та гнучкості ринку праці та надання населенню можливості здобуття нової кваліфікації з метою адаптації до нових умов та потенційних змін у кар'єрі, є ключовим моментом. Необхідно докласти значних зусиль для подолання бідності та соціальної ізоляції, а також скорочення нерівності забезпечення охорони здоров'я, щоб кожен міг скористатися перевагами розвитку. Такою ж важливою є наша спроможність вирішити складне завдання, яке полягає у сприянні здоровому й активному життю населення похилого віку, що дозволить забезпечити соціальну єдність та підвищити продуктивність.

Флагманська ініціатива: "План розвитку нових кваліфікацій та збільшення кількості робочих місць"

Мета ініціативи полягає у створенні умов для модернізації ринків праці з наміром підвищення рівня зайнятості та забезпечення сталості наших соціальних моделей. Це означає надання людям можливостей через отримання нових кваліфікацій, які дозволять теперішньому й майбутньому працюючому населенню адаптуватися до нових умов та потенційних змін у кар'єрі, зменшити безробіття та підвищити продуктивність праці.

На рівні ЄС Комісія повинна працювати в напрямі:

- визначення й впровадження другої фази плану забезпечення балансу гарантій зайнятості та гнучкості ринку праці, визначення, спільно з європейськими соціальними партнерами, способів покращення управління перехідними етапами розвитку економіки та боротьби з безробіттям, а також підвищення показників економічної активності;

- адаптації нормативно-правової бази відповідно до принципів "розумного" регулювання, до нового режиму роботи (наприклад, робочого часу, відряджень працівників) і нових ризиків для здоров'я та безпеки на робочому місці;

- сприяння мобільності робочої сили в межах ЄС та забезпечення покращення узгодженості попиту та пропозиції на ринку праці за використанням належної фінансової підтримки структурних фондів, зокрема Європейського соціального фонду (ЄСФ), та стимулювання розроблення далекоглядної та всеосяжної міграційної політики, яка забезпечить гнучкість реагування на пріоритетні напрями та потреби ринків праці;

- посилення можливостей соціальних партнерів та повноцінного використання потенціалу соціального діалогу на всіх рівнях для вирішення проблем (ЄС, національний/регіональний рівень, рівень сектора, рівень компанії) та сприяння посиленню співпраці між установами ринку праці, у тому числі державними службами зайнятості в державах-членах ЄС;

- надання сильного поштовху розроблення стратегічної програми щодо співпраці в галузі освіти та підвищення кваліфікації із залученням усіх зацікавлених сторін. Зокрема, це має втілитися у впровадженні принципів навчання впродовж всього життя (за співпраці з країнами ЄС, соціальними партнерами, експертами), у тому числі за використанням принципів гнуч-

кого навчання у різних сферах та рівнях освіти та шляхом посилення привабливості професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації. Соціальних партнерів на рівні ЄС необхідно консультувати у зв'язку із розвитком їхньої власної ініціативи у цій сфері;

- забезпечення отримання і визнання здібностей, необхідних для подальшого навчання та виходу на ринок праці, в усіх сферах освіти (загальній, спеціальній, вищій та освіті для дорослих), та розроблення стандартного операційного інструменту щодо освіти/підвищення кваліфікації та роботи: Європейської рамкової програми з розвитку навичок, компетенцій та зайнятості (ESCO).

На національному рівні держави-члени ЄС повинні:

- впровадити свої національні способи забезпечення балансу гарантій зайнятості та гнучкості ринку праці, погоджені Радою Європи, зменшити сегментацію ринку праці, спростити перехідний етап, а також забезпечити прийнятний баланс між роботою та особистим життям;

- переглядати й регулярно відстежувати ефективність податкових систем та систем надання пільг з метою забезпечення оплати праці з особливим наголосом на недостатньо кваліфікованій праці, водночас усуваючи заходи, що не сприяють самостійній зайнятості;

- сприяти впровадженню нових форм забезпечення балансу між роботою й особистим життям та посилити гендерну рівність;

- сприяти ефективному впровадженню результатів соціального діалогу та відстежувати його;

- надати сильний поштовх до впровадження Європейської рамкової програми з кваліфікацій через створення національної рамкової програми з кваліфікацій;

- забезпечити отримання і визнання здібностей, необхідних для подальшого навчання та виходу на ринок праці в усіх сферах освіти (загальній, спеціальній, вищій та освіті для дорослих, неформальній освіті та освіті, отриманій поза межами освітніх закладів);

- сформуванню партнерства між сферами освіти/підвищення кваліфікації та зайнятості, зокрема шляхом залучення соціальних партнерів до процесу планування організації освіти та підвищення кваліфікації.

Флагманська ініціатива: "Європейська політика проти бідності"

Мета ініціативи полягає в забезпеченні економічної, соціальної та територіальної єдності на підставі результатів поточного року, який Європа присвятила боротьбі з бідністю та соціальною відчуженістю, з метою підвищення рівня обізнаності та забезпечення визнання фундаментальних прав осіб, що потерпають від бідності та соціальної відчуженості, котрі (права) дозволяють їм жити, не втрачаючи почуття власної гідності, та брати активну участь у житті суспільства.

На рівні ЄС Комісія повинна працювати у напрямі:

- трансформування відкритого методу координування боротьби з соціальним відчуженням та забезпечення соціального захисту у платформу для співпраці, порівняння ситуації в групі подібних країн та обміну позитивним досвідом, та в інструмент збільшення внеску державних та приватних учас-

ників у зменшення соціальної відчуженості; вжиття конкретних заходів, у тому числі за використанням цільової допомоги структурних фондів, зокрема Європейського соціального фонду;

- розроблення і впровадження програми сприяння розвитку соціальних інновацій для найбільш незахищених прошарків населення, зокрема шляхом забезпечення інноваційної освіти, підвищення кваліфікації та надання можливостей працевлаштування населенню, що живе в бідності; боротьби з дискримінацією (наприклад, дискримінацією людей з особливими потребами); та у напрямі розроблення нового порядку денного для інтеграції мігрантів, створюючи для них можливості для повного використання свого потенціалу;

- здійснення оцінки відповідності та сталості соціального захисту й пенсійних систем та знайдення способів забезпечення кращого доступу до системи охорони здоров'я.

На національному рівні держави-члени ЄС повинні:

- сприяти розподілу колективної та індивідуальної відповідальності в процесі боротьби з бідністю та соціальним відчуженням;

- визначити й запровадити заходи, спрямовані на полегшення специфічних обставин, в яких перебувають групи ризику (такі як неповні родини, жінки похилого віку, меншини, цигани, люди з особливими потребами й безпритульні);

- повною мірою використовувати свої системи соціального захисту та пенсійного забезпечення з метою надання належної грошової допомоги й забезпечення доступу до охорони здоров'я.

***

5. ОТРИМАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ: ЗМІЦНЕННЯ УПРАВЛІННЯ

Для досягнення трансформаційних змін стратегія "Європа 2020" повинна бути більше зосередженою, мати чіткі цілі та прозорі еталонні показники для оцінки прогресу. Це вимагає наявності сильної нормативно-правової бази з управління, в якій використано наявні інструменти для забезпечення вчасного та ефективного впровадження.

5.1. Запропонована структура стратегії "Європа 2020"

Стратегія має формуватися на базі тематичного підходу та більш предметного дослідження країни, яке в свою чергу має спиратися на вже існуючі надійні інструменти координування. А саме:

✓ **Тематичний підхід** має зосереджуватися на визначених у Розділі 2 темах, зокрема, на досягненні п'яти основних цілей. Головним інструментом є стратегія "Європа 2020" та її флагманські ініціативи, що вимагають вжиття заходів як на рівні ЄС, так і на рівні країн, що входять до його складу (див. Розділ 2 та Додаток 1 і 2). Тематичний підхід відображає масштаб ЄС, чітко показує взаємозалежність економік країн ЄС та надає більшу свободу вибору стосовно конкретних ініціатив, що сприяє реалізації стратегії та досягненню основних цілей ЄС та окремих держав-її членів.

✓ **Звітність країн** має позитивно впливати на досягнення цілей стратегії "Європа 2020", допомагаючи країнам ЄС сформувати та реалізовувати

стратегії виходу з кризи, відновити макроекономічну стабільність, виявити перешкоди на національному рівні та повернути свої економіки на шлях сталого розвитку та державного фінансування. Вона має охоплювати не лише фіскальну політику, але й основні макроекономічні проблеми, пов'язані з розвитком та конкурентоспроможністю, такі як дисбаланси на макрорівні. Звітність повинна забезпечувати інтегрований підхід до формування й впровадження політики, критично важливої для підтримки вибору, який мають зробити країни ЄС, зважаючи на обмеженість своїх державних бюджетів. Особлива увага має приділятися функціонуванню Єврозони та взаємозалежності країн ЄС.

Задля досягнення зазначеного вище, має здійснюватися одночасне звітування та оцінювання щодо виконання стратегії "Європа 2020" та норм "Пакту стабільності та зростання", причому має забезпечуватися відокремлення цих документів від процедур і підтримуватися цілісність Пакту. Це означає, що одночасно мають пропонуватися щорічні програми забезпечення стабільності або конвергенції та систематизовані програми реформ, які має підготувати кожна країна ЄС з метою розроблення заходів із надання звітності щодо успіхів у досягненні своїх цілей, а також з метою розробки ключових структурних реформ, що дозволяють усунути перешкоди для розвитку. Ці програми, що повинні містити необхідні перехресні посилання, мають надаватися Єврокомісії та іншим державам-членам ЄС упродовж останнього кварталу поточного року. Європейська рада з питань системних ризиків (ESRB) має регулярно звітувати про ризики на макрофінансовому рівні: ці звіти є важливим внеском до загальної оцінки. Єврокомісія має проводити оцінку цих програм та звітувати щодо ходу їхньої реалізації. Особлива увага має приділятися складним завданням, які постають перед Економічним та валютним союзом.

Це дозволить Раді Європи отримати всю необхідну для ухвалення рішень інформацію. Фактично, вона отримає аналіз економічної ситуації та ситуації на ринку праці, загальної бюджетної картини, макрофінансових умов і успіхів у впровадженні тематичних програм стосовно кожної держави-члена ЄС, і також зможе оглянути загальний стан економіки ЄС.

Комплексні керівні вказівки

Стратегія "Європа 2020" спочатку має бути оформлена у вигляді невеликого набору комплексних керівних вказівок "Європа 2020" (що об'єднують керівні вказівки щодо зайнятості та загальної економічної політики), які замінять наявні 24 керівні вказівки. Ці нові вказівки повинні відображати рішення Ради Європи та містити погоджені цілі. Після надання висновку Європарламентом стосовно керівних вказівок щодо зайнятості, відповідно до Угоди, ці вказівки повинні отримати схвалення на засіданні Ради Європи у червні до їхнього ухвалення Радою. Після ухвалення вони мають залишатися в основному без змін до 2014 року з метою зосередження уваги на їхньому впровадженні.

Політичні рекомендації

Політичні рекомендації мають адресуватися державам-членам ЄС у контексті звітування країни та за тематичним напрямом стратегії "Європа 2020".

Стосовно нагляду за ситуацією в окремих країнах, вони мають надаватися у вигляді Висновків про програми забезпечення стабільності/конвергенції згідно з Постановою Ради (ЄС) № 1466/97 та рекомендацій, передбачених Керівними вказівками щодо загальної економічної політики (BERGs, Стаття 121.2). Тематична частина повинна включати рекомендації стосовно зайнятості (Стаття 148) та рекомендації країнам щодо інших відібраних тематичних питань (таких як бізнес-середовище, інновації, функціонування єдиного ринку, зміни в енергетичній сфері та кліматі тощо). Цей набір рекомендацій також допоможе забезпечити узгодженість макроекономічних та фіскальних засад із тематичними планами.

Рекомендації стосовно нагляду за ситуацією в країнах мають охоплювати питання, які мають значний вплив на макроекономіку та держбюджет, тоді як рекомендації в рамках тематичного підходу повинні надавати детальні поради стосовно викликів у сфері мікроекономіки та зайнятості. Ці рекомендації повинні бути достатньо точними та переважно зазначати часові рамки, в яких відповідна держава-член ЄС має діяти (наприклад два роки). Після цього держава-член ЄС має визначити, до яких дій вона має вдатися, щоб забезпечити виконання рекомендацій. Якщо держава-член ЄС після закінчення встановленого терміну не змогла належним чином відреагувати на рекомендації Ради стосовно політики або розробляє політику, що суперечить рекомендаціям, Єврокомісія може надіслати політичне попередження (Стаття 121.4).

5.2. Хто і що має робити?

Важливо спільно працювати над досягненням цих цілей. В умовах наших взаємопов'язаних економік повернутися до попередніх темпів розвитку та рівня зайнятості є можливим, лише якщо всі держави-члени ЄС будуть рухатися в цьому напрямі, з урахуванням своїх конкретних обставин. Ми повинні посилити участь сторін у цьому процесі. Раді Європи необхідно надавати загальні вказівки стосовно стратегії на підставі пропозицій Єврокомісії, які базуються на одному основному принципі: принцип чіткої доданої вартості ЄС. З огляду на це, Європейський парламент набуває особливо важливої ролі. Потрібно збільшити внесок зацікавлених сторін на національному та регіональному рівнях, а також внесок соціальних партнерів. Огляд політичного циклу та часових рамок стратегії "Європа 2020" наведено в Додатку 3.

Повні майнові права Ради Європи

На відміну від поточної ситуації, в якій Рада Європи є останнім елементом у процесі ухвалення рішень стосовно стратегії, Рада повинна координувати реалізацію стратегії, оскільки саме вона є тим органом, що забезпечує інтеграцію політик та управляє взаємозалежністю між Євросоюзом та його державами-членами.

Здійснюючи горизонтальне спостереження за впровадженням програми "Європа 2020" у стислому форматі, Рада Європи зможе зосередити увагу на окремих питаннях (наприклад, дослідженнях та інноваціях, кваліфікаціях) на своїх майбутніх засіданнях, надаючи рекомендації та необхідні стимули.

Рада міністрів

Відповідні органи Ради повинні працювати над впровадженням програми "Європа 2020" та досягненням цілей у галузях, що належать до сфери їхньої відповідальності. У рамках флагманських ініціатив, держави-члени ЄС повинні заохочуватися до розширення обміну інформацією стосовно політики на підставі позитивного досвіду в межах різних органів Ради.

Європейська комісія

Єврокомісія повинна здійснювати щорічний моніторинг ситуації на підставі набору показників, що описують успіхи в досягненні цілей, пов'язаних із формуванням розумної, екологічної та всеосяжної економіки, яка забезпечуватиме високий рівень зайнятості, продуктивності та соціальної єдності.

Комісія повинна здійснювати підготовку щорічного звіту про виконання стратегії "Європа 2020", який має зосереджуватися на досягненні погоджених основних цілей, та здійснюватиме оцінку звітів країн і виконання ними програм щодо забезпечення стабільності та конвергенції. У рамках цього процесу Єврокомісія повинна надавати рекомендації або попередження стосовно політики, політичні пропозиції, спрямовані на досягнення цілей стратегії, а також здійснювати окрему оцінку прогресу, досягнутого в Єврозоні.

Європейський парламент

Європарламент має відігравати важливу роль у стратегії, не лише у своїй функції співзаконодавця, але й виступати рушійною силою мобілізації зусиль громадян та їхніх національних парламентів. Парламент міг би, наприклад, скористатися наступною зустріччю з національними парламентами для обговорення свого внеску до реалізації стратегії "Європа 2020" та спільно надати інформацію про наявні точки зору на весняних зборах Ради Європи.

Національні, регіональні та місцеві органи влади

Усі національні, регіональні та місцеві органи влади повинні реалізувати програми партнерства, запровадити спільну роботу парламентів, соціальних партнерів та представників громадянського суспільства у розробленні національних програм реформування та їхнього впровадження.

Встановлення безперервного діалогу між різними рівнями управління дозволяє більш детально ознайомити громадян із пріоритетними напрямками Євросоюзу, що посилить реальну зацікавленість, яка необхідна для досягнення цілей стратегії "Європа 2020".

Зацікавлені сторони та громадянське суспільство

Крім того, потрібно широко залучати до процесу Європейський економічний і соціальний комітет, а також Комітет регіонів. Обмін позитивним досвідом, встановлення еталонних показників, співробітництво, які заохочуються кількома країнами ЄС, виявилось ще одним корисним інструментом посилення реальної зацікавленості та динаміки стосовно потреби в реформах.

Таким чином, успіх нової стратегії значною мірою залежить від пояснення, на рівні установ Європейського Союзу, держав-членів ЄС та регіонів, важливості реформ та їхньої необхідності для підтримки нашої якості життя та соціальних моделей, роз'яснення щодо того, якими Європа і дер-

жави-члени ЄС бачать себе у 2020 році, якого внеску вони очікують від громадян, бізнесу та організацій, які їх представляють. Усвідомлюючи необхідність врахування національних обставин і традицій, Єврокомісія має запропонувати спільний комунікаційний інструментарій.

6. РІШЕННЯ РАДИ ЄВРОПИ

Єврокомісія пропонує Раді Європи на її засіданні весною 2010 року таке:

- ухвалити тематичні пріоритетні напрями стратегії "Європа 2020";
- встановити п'ять основних цілей, відповідно до Розділу 2 цього документу (стосовно інвестицій в ДР, освіти, змін в енергетичній сфері та кліматі, рівня зайнятості, зменшення бідності, визначення позицій Європи до 2020 року); запросити держави-члени ЄС до діалогу з Єврокомісією з метою перетворення цілей ЄС на національні цілі, на основі яких будуть ухвалюватися рішення на червневому засіданні Ради Європи із врахуванням національних обставин та різних точок відліку;

- закликати Єврокомісію надати пропозиції стосовно флагманських ініціатив та звернутися з проханням до Єврокомісії (та її органів) щодо ухвалення рішень, необхідних для реалізації таких ініціатив;

- ухвалити посилення координування економічної політики, що дозволить сприяти поширенню позитивних явищ та допомагати більш ефективно вирішувати проблеми Євросоюзу; з цією метою затвердити низку тематичних оцінок та оцінок країн, запропонованих у цьому повідомленні, неухильно зберігаючи цілісність Пакту; приділити особливу увагу зміцненню Економічного і валютного союзу;

- закликати всіх учасників та зацікавлені сторони (наприклад, національні й регіональні парламенти, регіональні та/або місцеві органи влади, соціальних партнерів й громадянське суспільство, і, насамкінець, але що є не менш важливим, громадян Європи) допомогти в реалізації цієї стратегії, працюючи спільно та вживаючи заходів у сферах, що належать до сфери їхньої відповідальності;

- зобов'язати Єврокомісію відстежувати прогрес та звітувати щороку на весняному засіданні Ради Європи. Звіти мають містити огляд успіхів у напрямі досягнення цілей, стану реалізації флагманських ініціатив та міжнародні еталонні показники.

На наступному засіданні:

- ухвалити запропоновані комплексні керівні вказівки, що формують інституційний фундамент Ради згідно з висновком Європарламенту;

- затвердити національні цілі після здійснення взаємного задля забезпечення узгодженості;

обговорити конкретні теми, оцінивши поточне становище Європи та способи пришвидшення прогресу. Перше обговорення галузі досліджень та інновацій можна провести на жовтневому засіданні Ради на підставі внеску Єврокомісії.

Європа 2020: загальний огляд

Основні цілі		
<p>– підвищити рівень зайнятості населення віком від 20 до 64 років з поточних 65% до щонайменше 75%;</p> <p>– досягнути рівня інвестування в галузь ДР, який становитиме 3% ВВП, зокрема, шляхом покращення умов для інвестицій приватного сектору в ДР; і розробити новий показник для відстеження інновацій;</p> <p>– зменшити викиди парникових газів щонайменше на 20% порівняно з рівнем 1990 року або на 30% за сприятливих умов; підвищити частку відновлювальних джерел енергії в кінцевому енергоспоживанні до 20%; та збільшити на 20% енергоефективність;</p> <p>– зменшити частку осіб, що дочасно кидають школу, до 10% (наразі цей показник становить 15%) з одночасним збільшенням частки населення віком від 30 до 34 років з дипломами про повну вищу освіту з 31% до 40%;</p> <p>– зменшити кількість європейців, які живуть поза межею бідності, до 25%, що "втягне з бідності" понад 20 мільйонів осіб.</p>		
Розумне зростання	Стале зростання	Всеосяжне зростання
<p>ІННОВАЦІЇ Флагманська ініціатива ЄС "Інноваційний союз" покликана вдосконалити рамкові умови та розширити доступ до фінансування досліджень та інновацій з метою зміцнення інноваційного ланцюга та збільшення інвестицій по всій території Євросоюзу.</p>	<p>КЛІМАТ, ЕНЕРГІЯ І МОБІЛЬНІСТЬ Флагманську ініціативу ЄС "Доцільне використання ресурсів в Європі" розроблено, щоб допомогти відокремити економічний розвиток від використання ресурсів, підтримати перехід до екологічно чистої економіки, збільшити використання відновлювальних джерел енергії, модернізувати транспортний сектор та сприяти енергоефективності.</p>	<p>ЗАЙНЯТІСТЬ І КВАЛІФІКАЦІЇ Флагманську ініціативу ЄС "План розвитку нових кваліфікацій та збільшення кількості робочих місць" розроблено для здійснення модернізації ринків праці, сприяння мобільності робочої сили й розвитку навичок впродовж усього життя з метою збільшення можливостей працевлаштування та покращення співвідношення попиту й пропозиції на ринках праці.</p>
<p>ОСВІТА Флагманська ініціатива ЄС "Молодь в дії" – для підвищення ефективності систем освіти та привабливості європейських вищих навчальних закладів на міжнародному рівні.</p>	<p>КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ Флагманська ініціатива ЄС "Індустріальна політика, спрямована на глобалізацію" – для покращення бізнес-середовища, зокрема, для малих та середніх підприємств, та для підтримки розвитку потужної та сталої промислової бази, спроможної конкурувати на міжнародному ринку.</p>	<p>БОРОТЬБА З БІДНІСТЮ Флагманську ініціативу ЄС "Європейська політика проти бідності" розроблено з метою забезпечення соціальної та територіальної єдності, спрямовану на широкий розподіл переваг, пов'язаних зі зростанням та працевлаштуванням, та забезпечення гідного життя й активної участі в житті суспільства людей, що страждають від бідності.</p>
<p>СУСПІЛЬСТВО ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ Флагманська ініціатива ЄС "Цифровий порядок денний для Європи" – для пришвидшення поширення високошвидкісного Інтернету серед домогосподарств і компаній та отримання ними всіх переваг єдиного цифрового ринку.</p>		

Структура стратегії "Європа 2020"

Загальна структура	Комплексні керівні вказівки , що встановлюють пріоритетність положень політики ЄС, в тому числі основні цілі ЄС , яких потрібно досягнути до 2020 року і які мають трансформуватися в національні цілі.	
Виконання	Звітність країн: Мета: допомогти країнам ЄС сформулювати та впровадити стратегії виходу з кризи, відновити макроекономічну стабільність, виявити перешкоди на національному рівні та повернути свою економіку на шлях сталого розвитку та державного фінансування.	Тематичний підхід: Мета: досягнути основних цілей, погоджених на рівні ЄС, поєднуючи конкретні дії на рівні ЄС та національних рівнях.
	Підхід: ретельна оцінка основних макроекономічних викликів, які постають перед країнами ЄС, враховуючи поширення кризових явищ між країнами ЄС та політичними сферами.	Підхід: стратегічна роль секторних органів Ради в моніторингу успіхів у досягненні погоджених цілей.
	Інструменти: звітність Держав-членів ЄС в рамках програм із забезпечення стабільності та конвергенції, яка супроводжується окремими, але синхронізованими, рекомендаціями стосовно фіскальної політики у Висновках про програми забезпечення стабільності/конвергенції та стосовно макроекономічних дисбалансів та перешкод для зростання згідно з Керівними вказівками щодо загальної економічної політики (стаття 121.2).	Інструменти: звітність Держав-членів ЄС в рамках узгоджених національних програм реформування, що містять інформацію про перешкоди для зростання та успіхи в досягненні цілей, яка супроводжується порадами стосовно політики на рівні ЄС, які має бути надано у вигляді рекомендацій згідно з Керівними вказівками щодо загальної економічної політики (стаття 121.2) та Керівними вказівками щодо зайнятості (стаття 148).

***

**Повідомлення Комісії для Європейського парламенту, Ради ЄС,
Європейського економічного і соціального комітету та Комітету регіонів
"Перегляд інноваційної політики Співтовариства у світі,
що постійно змінюється" від 02.09.2009 року¹**

ЗМІСТ

1. Вступ
2. Досягнутий прогрес
  - 2.1. Удосконалення рамкових умов
  - 2.2. Допомога у розширенні і прискоренні виведення на ринок інноваційних продуктів і послуг
  - 2.3. Розбудова синергій
  - 2.4. Активізація фінансової підтримки наукових досліджень та інновацій
3. Основні отримані уроки і виклики, на які необхідно відповідати
4. Висновки

1. ВСТУП

"Інновації – це здатність брати нові ідеї та втілювати їх у комерційні результати шляхом використання нових процесів, продуктів або послуг таким чином, щоб це було краще і швидше, ніж за допомогою конкуренції"².

Інновації не можуть бути запроваджені владним рішенням. Це іде від людей, і тільки люди – вчені, дослідники, підприємці та їх працівники, інвестори, споживачі і державні посадовці – зроблять Європу більш інноваційною. Але вони діють не у вакуумі. Вони діють із певним розумінням і в певних рамках, які або не заохочують, або підбурюють до входження на невідому територію.

Інновації є передумовою для створення економіки, заснованої на знаннях (економіки знань) і з промисловістю, яка спричиняє низький рівень викидів парникових газів. Освоєння цього перетворення має вирішальне значення для збереження конкурентоспроможності в глобалізованому світі, а також для стабільного досягнення більш широких цілей суспільства, які виникають під тиском демографічних змін, проблем зі змінами клімату, нестачі ресурсів і нових загроз безпеці.

Інновація дозволить європейській промисловості позиціонувати себе на верхньому рівні глобального вартісного ланцюга, це зробить Європу світовим лідером на ринку енерго- і ресурсозберігаючих продуктів і технологій та надасть нам кошти, необхідні для глобальних дій. Більш того, тільки у середовищі, яке підтримує інноваційні зусилля у сфері науково-технічних розробок, можливо отримати реальні результати. Саме тому у Лісабонській стратегії партнерства щодо економічного зростання і зайнятості, яку було

---

¹ European Commission, "Reviewing Community innovation policy in a changing world", Brussels, 2009: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/com%282009%29442final_en.pdf.

² "Creating a National Innovation Framework", Science Progress, Richard Nedis & Ethan Byler, April 2009.

запущено повторно, інновації та підприємництво перебувають у центрі уваги, а Співтовариство в цілому і його держави-члени закликаються до більш рішучих та узгоджених дій. Беручи це до уваги, було розпочато втілення амбітної європейської інноваційної політики, і було ухвалено Акт ЄС про малий бізнес (SBA)². Завдяки цьому партнерському підходу сьогодні можливо відзначити певний прогрес. Майже всі держави-члени ЄС покращили свою інноваційну діяльність. Інноваційний розрив між ЄС та його основними конкурентами – США і Японією – звужився.

З появою нових конкурентів з'являються і нові проблеми, а відтак, ЄС повинен не тільки підтримувати недавні позитивні тенденції, але надалі покращувати їх. Хоча економічна криза і скоротила наявні ресурси, однак, випадку ситуація у Фінляндії засвідчує, що інвестиційні пріоритети у дослідження та інновації можливі і можуть відігравати ключову роль у стійкому відновленні економіки. Метою цього повідомлення є виявлення наявних недоліків і визначення програмних орієнтирів, як їх виправити.

2. ДОСЯГНУТИЙ ПРОГРЕС

2.1. Удосконалення рамкових умов

Керуючись Лісабонською стратегією партнерства щодо економічного зростання і зайнятості, ЄС з 2005 року працював над покращенням рамкових умов для інноваційної діяльності. Державам-членам та їх регіонам надавалися заохочення і допомога (зокрема через політику об'єднання) у вдосконаленні своєї інноваційної політики щодо реалізації національних та регіональних інноваційних стратегій та розробки методів її оцінювання.

На рівні Співтовариства доступ до єдиного ринку став легшим, були збільшені економічно ефективні внески, прискорилося впровадження конкурентної політики, а умови для підприємницької діяльності та зростання нових підприємств були вдосконалені. Комісія закликала до запровадження інтегрованої гнучкої політики з модернізації ринків праці, а також вона зауважила, що держави-члени ЄС повинні найбільшу увагу привернути до питання освіти і набуття необхідних навичок. Запровадивши "SBA" (Small Business Administration), ЄС і держави-члени взяли на себе зобов'язання зробити ЄС сприятливим середовищем для підприємців та МСП. Крім того, налагоджено партнерські відносини в ключових галузях промисловості, визначені та узгоджені довгострокові рамкові умови для конкурентоспроможної промислової європейської бази.

Усуваючи бар'єри на шляху до нормального функціонування внутрішнього ринку товарів і реалізуючи Директиву з надання послуг, держави-члени усуватимуть широкий спектр адміністративних і правових перешкод

---

¹ Див.: COM(2005) 488, запроваджений Рішеннями Ради № 28-29.11.2005 (http://ue.eu.int/ue-Docs/cms_Data/docs/pressData/en/intm/87210.pdf) та COM(2006) 502, запроваджений Рішеннями Ради № 4.12.2006; http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/intm/91989.pdf.

підприємницькій діяльності. Як наслідок, інноваційні МСП матимуть більш легкий доступ до ринків, а державне управління буде модернізовано.

Крім того, в усьому ЄС беззаперечно визнається, що досконалість у галузі освіти, набуття навичок і навчання є передумовою для інновацій. Безперервне навчання стало одним зі стратегічних пріоритетів, а реформи у сфері освіти та підготовки кадрів у державах-членах були спрямовані на збільшення інвестицій в людський капітал, сприяння інноваціям та розвиток підприємницької культури. Заходи, які запроваджуються у рамках Стратегії "Нові навички – для нової роботи", допоможуть забезпечити кращу відповідність між навичками і потребами ринку праці, краще аби влучніше оцінити і передбачити потреби у отриманні навичок фізичними особами й компаніями, і сприяти загальному підвищенню кваліфікації європейської робочої сили. Оновлена стратегічна рамкова програма освіти і навчання (ЕТ 2020) закріплює всеосяжну схему з підтримки реформ освіти і професійного навчання в державах-членах ЄС.

Реалізація Стратегії ЄС щодо навичок роботи в електронному середовищі (e-skills) сприяє розвитку таких навичок у працюючого населення Європи¹. Модернізація Правил ЄС з надання державної допомоги забезпечує держави-члени ефективним інструментом державної підтримки наукових досліджень, розробок та інновацій. Держави-члени зараз мають можливості надавати різні види державної допомоги для інновацій без зобов'язань (повідомляти про подібні окремі заходи Комісію) та з низькими адміністративними зобов'язаннями для бенефіціарів. З часу модернізації правил надання державної допомоги 2006 року, нові інструменти були створені в державах-членах, у тому числі було запроваджено 30 схем для молодих інноваційних компаній. Керівні принципи Співтовариства щодо надання державної допомоги з охорони довкілля, які було переглянуто 2008 року, передбачають можливість збільшення інтенсивності допомоги для еко-інновацій². Останніми роками в державах-членах також спостерігаються тенденції щодо поєднання субсидій і дотацій на науково-технічну та інноваційну діяльність зі схемами податкового стимулювання, які вплинули на приватні інвестиції у дослідження та розробки. Комісія сприяє поширенню передового досвіду через мережу національних експертів³.

Нарешті, нетехнологічні аспекти інноваційного процесу, як то дизайн та маркетинг, набувають дедалі більшого значення для отримання більш інноваційних продуктів і послуг на ринку. У зв'язку з цим Відомство Європейського Союзу з гармонізації на Внутрішньому Ринку (товарні знаки і промислові зразки – (ОНІМ)) знизило вартість європейської реєстрації заявки на товарний знак удвічі за останні п'ять років. Нова ставка (на 40% нижче від попередньої) надзвичайно скоротила витрати на охорону товарних

¹ COM (2009) 116 пропонує оновлені стратегії у сфері ІКТ, наукових досліджень, розробок та інновацій.

² Див.: ОJ С 82, 1.4.2008, р. 1.

³ Див.: COM (2006) 728.

знаків по всій території ЄС. Середній час, необхідний для завершення процесу реєстрації, також було зменшено на 50%¹.

2.2. Допомога у розширенні і прискоренні виведення на ринок інноваційних продуктів і послуг

ЄС визнав і використав регулювання та стандартизацію потужним засобом для забезпечення стимулювання ринків для інноваційних продуктів і послуг. Нові правила щодо обсягів автомобільних викидів були запроваджені з метою появи суттєвих нововведень в європейській автомобільній промисловості, і приведуть до запровадження більш чистих, доступних європейських автомобілів – тобто, буде втілено інновацію, яка повинна тримати цю галузь конкурентоспроможною на світовому ринку. Директива щодо Схеми торгівлі квотами на викиди (ETS) сприятиме інноваціям у виробництві відновлюваної енергії та стимулюватиме будівництво більш екологічно чистих електростанцій, у тому числі – технологій нових уловлювачів вуглецю (CCS). Стратегічний план енергетичних технологій сприяє прискоренню розвитку низьковуглецевих технологій, що має важливе значення для досягнення Цілей "20-20-20" до 2020 року. Законодавство у сфері REACH і косметики забезпечує основні стимули для інновацій у виробництві альтернативних речовин. План дій зі сталого споживання та виробництва і Політика Сталого розвитку промисловості² містять узгоджені комплексні правові рамки для сприяння нововведенням з метою виробництва більш енергоефективних та екологічно чистих продуктів.

Переглянута Директива з еко-дизайну передбачає правові основи для просування на ринок більш екологічних продуктів, як з точки зору ефективності використання енергії, так і ефективності використання ресурсів. Це включає використання відповідних стимулів – державних закупівель та маркування продукції, щоб забезпечити відповідність цієї політики попиту.

Європейська політика стандартизації³ розвивається, орієнтуючись на підтримку інновацій, і підтримуючи процес встановлення стандартів, орієнтований на відкритий ринок, у тому числі – спільних, взаємоузгоджених процесів розвитку внутрішніх і міжнародних стандартів, а також добровільного застосування стандартів, включаючи нові знання в галузі стандартів і полегшення доступу до встановлення стандартів, особливо для малих і середніх підприємств. Наприклад, малі і середні підприємства в даний час становлять 27% членів ETSI, а відтак – користуються пільгами щодо внесків. Крім того, попит може стимулювати інновації шляхом заохочення новаторів відповідати на появу нових, передових потреб суспільства. У зв'язку з цим потенціал існуючих в ЄС правил державних закупівель для підтрим-

---

¹ 2008 року понад 87 000 заявок надійшло до ОНІМ на отримання товарних знаків Спільноти.

² Див.: COM (2008) 397.

³ Див.: COM (2008) 133.

ки інновації є досить високим, а їхнє використання може потребувати подальшого вивчення¹.

Ініціатива щодо Лідуючого ринку (LMI), запущена 2008 року, виявила ринки для інноваційних продуктів і послуг, де інновації є необхідними і можливими, і де використання зазначених вище документів, що впливають на здатність швидко і більш цілеспрямовано поставити нову продукцію на ринок, можуть мати суттєве значення (біопродукти, охорона здоров'я за допомогою комп'ютерних технологій, сталі будівництва, захисні матеріали, утилізація та використання відновлюваних джерел енергії).

2.3. Розбудова синергій

Розвиток Європейського наукового простору з 2000 року привів до деяких ініціатив із заохочення більш послідовної дослідницької та інноваційної системи в Європі. Останні політичні ініціативи були спрямовані на створення внутрішнього ринку для знань шляхом підтримки мобільності дослідників, а також завдяки доступу, передачі і використанню знань та технологій ("5-та свобода"). Зокрема, для вирішення проблеми відносно слабого запровадження результатів досліджень в Європі, Комісія запропонувала Добровільні керівні принципи для поліпшення дослідницького співробітництва та обміну знаннями між державними дослідними центрами та промисловістю². Підвищення координації між ЄС та країнами-членами забезпечує більш ефективну основу для об'єднання ресурсів для нових дослідницьких інфраструктур і запровадження спільних стратегічних науково-дослідних програм, які варіюватимуть основні соціальні проблеми та посилять захист прав інтелектуальної власності разом із застосуванням нової стратегічної європейської структури для міжнародного науково-технічного співробітництва³.

Співпраця в галузі досліджень та інновацій була посилена. Останніми роками нові державно-приватні партнерства були створені в різних галузях, використовуючи різні інструменти та правові бази. Було створено п'ять спільних технологічних ініціатив (ЖТІ), кожна – як самостійна юридична особа зі значними бюджетними асигнуваннями з Сьомої Рамкової програми ЄС⁴. Крім того, відповідно до Європейського плану відновлення економіки, державно-приватні партнерства зі створення "зелених" автомобілів, енерго-ефективних будівель і "фабрики майбутнього" вже втілені в життя.

Європейський інститут інновацій і технологій був створений з метою стимулювання розробок і впровадження провідних світових інновацій шля-

¹ Див.: http://www.proinno-europe.eu/doc/procurement_manuscript.pdf.

² Див.: COM (2007) 182 – Improving knowledge transfer between research institutions and industry across Europe: embracing open innovation – Implementing the Lisbon agenda (Покращення передачі знань між науковими установами і промисловістю в Європі: втілення відкритих інновацій – реалізація Лісабонського порядку денного).

³ Див.: COM (2008) 588.

⁴ Інноваційних лікарських засобів (IMI) зі спільнотою внеску в розмірі 1 млрд євро, вбудовуваних систем Системи (Artemis) – 420 млн євро, з аеронавтики (Clean Sky) – 800 млн євро, наноелектроніка (ENIAC) – 450 млн євро, паливні елементи і водень (FCH) – 470 млн євро.

хом об'єднання систем вищої освіти, наукових досліджень та бізнесу навколо спільної мети. Знаннева та Інноваційна спільноти незабаром будуть створені для вирішення основних соціальних проблем, таких як пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації, стійкої енергетики і майбутніх комунікацій та інформаційного суспільства.

Нарешті, Комісія допомагає зміцнювати співробітництво між різними учасниками інноваційних процесів і підтримує взаємну політичну обізнаність між політиками, відповідальними за сферу інновацій, і державними органами, які сприятимуть інноваційній діяльності на різних рівнях. Зокрема, "м'яка" рамкова політика ЄС була впроваджена для підвищення рівня досконалості кластерів¹ у державах-членах ЄС і для сприяння співробітництву між ними, як способу підвищення інноваційного потенціалу та зміцнення позицій на світових ринках.

2.4. Активізація фінансової підтримки наукових досліджень та інновацій

Європейські політичні стратегії досліджень були посилені для кращої підтримки інновацій. Сьома Ррамкова програма досліджень, з її суттєво збільшеним бюджетом до 54 млрд євро на період 2007–2013 років, підтримує комерційно привабливі дослідження, зокрема через Спільні технологічні ініціативи, та участь у спільних дослідницьких ініціативах держав-членів. Діяльність із передачі знань та підтримка мобільності, міжнародного співробітництва та інфраструктури також мають безпосереднє відношення до інновацій. Комісія також сприяє приватному сектору з координації досліджень у рамках Європейських технологічних платформ. Зростають обсяги досліджень ЄС у таких ключових галузях, як ІКТ, охорона здоров'я, безпека, космос або морські науки. Вважаючи, що покращення умов участі для малого та середнього бізнесу у дослідницьких програмах є постійним завданням, Рамкова Програма передбачає конкретні схеми для малих і середніх підприємств – для проведення інтенсивних досліджень науковцями, а також для МСП, які мають обмежені можливості для проведення досліджень. Новий інструмент із розподілу ризиків фінансування (risk-sharing finance facility – RSFF) було створено спільно з Європейським інвестиційним банком (ЄІБ) для надання кредитів приватним і державним установам з високим ризиком при проведенні досліджень і розробок у проектах.

Політика об'єднання (Cohesion Policy) забезпечує наявність стабільного і стратегічного цільового джерела фінансування інновацій, яке значно зросло – до 25% від загальної суми бюджету на період 2007–2013 років проти 11% за 2000–2006 роки. Суму у 86 млрд євро, яку використовують 380 з 455 оперативних програм структурних фондів регіонального розвитку, було виділено для підтримки наукових досліджень та інновацій. В ЄС згідно з політикою розвитку сільських районів, сума 337 млн євро призначена для підтримки розроблення нових продуктів, процесів та технологій у сільсько-

---

¹ Див.: COM (2008) 652.

господарській, харчовій та лісовій промисловості, з додатковими грошовими коштами, що надходять від Програми лідерства. Інвестиції в інфраструктуру ширококутвого зв'язку та інших інноваційних проектів у сільських районах будуть додатково повторно запроваджені відповідно до Програми перевірки здоров'я Єдиної політики у сфері сільського господарства і як частина програми ЄС про відшкодування збитків.

У межах Рамкової Програми про конкурентоспроможність та інновації (СІР), ЄС запровадив конкретні програми, присвячені МСП та інноваціям поза межами Рамкової Програми досліджень зі щорічним середнім бюджетом у розмірі 225 млн євро на період 2007–2013 років. Ці інструменти використання венчурного капіталу визначаються, як засоби допомоги МСП в отриманні доступу до фінансування інноваційної діяльності: конкретна сума була виділена для запровадження екологічних технологій, зокрема шляхом здійснення спільного інвестування в основні фонди ризикового капіталу, які формують бюджет для підприємств, що інвестують в еко-інновації. Комісія також допомагає державам-членам та регіональним органам влади базуватись на синергії між основними інноваційними інструментами фінансування в ЄС – FP7, СІР і Політикою об'єднання¹.

3. ОСНОВНІ ОТРИМАНІ УРОКИ І ВИКЛИКИ, НА ЯКІ НЕОБХІДНО ВІДПОВІДАТИ

Інноваційне табло² чітко зазначає, що Європа вже сьогодні є континентом з найбільшою кількістю інноваційних країн і регіонів. Якщо проаналізувати спільне надбання країн і регіонів, можливо буде визначити важливу тенденцію. Вони, як правило, несуть витрати вище середнього рівня на навчання і освіту, професійну безперервну підготовку, мають найвищу частку витрат ВВП на наукові розробки та дослідження і мають інструменти для підтримки впровадження нових технологій і продуктів у державному і приватному секторах. Досвід також свідчить, що ці країни краще від інших підготовлені для використання обміну передовим досвідом і здатності навчатись. Те ж саме вірно і для компаній – не обов'язково визначати абсолютну кількість витрат на дослідження та розробки. Саме інноваційний клімат всередині підприємства має значення для конкурентоспроможності³. На даний час головне завдання полягає в поширенні цього успішного досвіду на весь ЄС. Справді, незважаючи на зусилля як на рівні ЄС, так і держав-членів, інновації та підприємництво ще недостатньо визнані як цінності, що мають важливе значення по всій Європі, у той час як їх можливі невдачі завжди привертають увагу. Нові технології часто стикаються зі скептицизмом, а суспільні дискусії праг-

¹ COM (2007) 474, 16.8.2007 – "Competitive European Regions through Research and Innovation – a contribution to more growth and more and better jobs". ("Конкурентоспроможні європейські регіони – за допомогою наукових досліджень та інновацій: внесок у збільшення темпів зростання і кількості якісних робочих місць").

² Див.: http://www.proinno-europe.eu/EIS2008/website/docs/EIS_2008_Final_report.pdf.

³ Див.: "Global Innovation 1000", Booz Allen Hamilton, 2005.

нуть применшити важливість наукового розуміння та доказів, і часто такі дискусії залишаються зосередженими на проблемах потенційних загроз для здоров'я людини або навколишнього середовища.

Воднораз, європейці дедалі частіше реагують на необхідність освоєння нових глобальних проблем, як то безпека, зміни клімату чи необхідність більшої соціальної справедливості в глобальному масштабі. Очевидно, що це на користь, якщо вони супроводжуються кращим розумінням необхідності займатися науково-винахідницькою діяльністю, інноваціями та використовувати нові технології для вирішення цих проблем. У цьому контексті демографічні зміни в Європейському Союзі неминуче справлятимуть сильний вплив на політичний, культурний, соціальний та економічний характер нашого суспільства. Процес старіння населення, який спричиняє зміни у попиті, також може розглядати концепцію інновацій з іншої точки зору, можливо, з більш нерішучої перспективи. Важливим для розв'язання цього питання буде якомога раніше переконатися, що менталітет суспільства залишається сприятливим по відношенню до інновацій. В іншому випадку, незважаючи на свої видатні людські ресурси, ЄС ризикує лишитися далеко позаду своїх конкурентів і не досягне рівня майстерності, необхідного для забезпечення високого рівня життя.

Щоб уникнути цього, інновації в ЄС повинні бути прийняті і визнані ключовими для досягнення стратегічних цілей політики. Інновації головним чином створюються за рахунок підприємців. Це означає необхідність зміцнення політики та нормативно-правової бази, яка сприятиме конкурентоспроможності галузей ЄС і винагороді інвестицій на світовому ринку в дослідження та інновації продуктів і процесів, у тому числі – інноваційних форм організації праці. Соціальні партнери відіграють важливу роль у цьому контексті. Як частина сучасного законодавства, саморегулювання і корпоративна соціальна відповідальність чітко регулюють такі зусилля, тож важливо ретельно стежити за новими правилами і забезпечити, щоб вони необґрунтовано не посилювали навантаження на галузь чи перешкоджали інноваціям, і щоб вони більш широко підтримували світові ринки, відкриті для доступу, і за справедливими правилами участі. Роль, яку можуть відігравати державні органи влади для інновацій, має бути визначеною і втіленою в реальність. Моніторинг інноваційної політики держав-членів¹ ясно показує тенденцію до розширення сфери дії їх інноваційних стратегій, та тенденцію до впровадження заходів з більш широкими соціальними цілями. Незважаючи на ці зусилля, схоже, що потенціал використання купівельної спроможності державного сектора для впровадження інновацій лишається невикористаним. Враховуючи передбачені обмеження бюджету, обов'язок державних органів, що надають послуги, досягнути звичайного обсягу надання послуг чи, навіть, покращити його, за наявності меншої кількості ресурсів, має стати потужним двигуном для інновацій.

---

¹ "INNO Policy" TrendChart європейських інновацій – Звіт 2008 року.

Нові технології, зокрема у сфері ІКТ, також можуть сприяти поліпшенню якості та ефективності надання державних послуг. Інновація також потребує інвесторів, готових йти на ризик і готових вийти за рамки очікуванн короткострокових прибутків.

Нарешті, конкурентоспроможність європейської промисловості та її інноваційного потенціалу особливо залежатиме від доступності та освоєння ключових технологій, пов'язаних із високою інтенсивністю наукових досліджень і розробок, швидкими циклами інновацій, високими капітальними витратами та вільними робочими місцями для висококваліфікованих працівників. Обсяг, розмір і ступінь складності, пов'язані з розробленням та впровадженням таких технологій, вимагають консенсусу між усіма суб'єктами таких технологій, а також зміцнення співробітництва і стратегічного підходу не тільки на європейському рівні, але й на рівні держав-членів та регіонів щодо сприяння більш міцних партнерських зв'язків між науково-дослідними громадами та промисловістю¹.

Усунення критично-важливих ускладнень у рамкових умовах для підприємств

Незважаючи на деякий прогрес², система інновацій в ЄС як і раніше страждає від наведених нижче недоліків, які негативно впливають на ринок, лишаючи рівень інвестицій в інновації нижчими, ніж у наших основних конкурентів: формування єдиного ринку все ще не завершене в ряді галузей, правова база для захисту інтелектуальної власності залишається неповною, ринок венчурного капіталу – фрагментованим, рівень інвестиційного фінансування лишається низьким, процес стандартизації – ще не досить синхронізований з результатами досліджень і потребами ринку; трикутник знань між бізнесом, освітою та науковими дослідженнями необхідно зміцнювати, і ЄС, як і раніше, не вистачає критично важливої інфраструктури для інновацій. Незважаючи на вже досягнутий прогрес, зусилля, спрямовані на підвищення потенціалу освітніх систем ЄС і зусилля щодо внеску в інноваційне і знаннєве суспільство, повинні продовжуватися.

Належна правова база для захисту знань є необхідною умовою для інноваційного суспільства. У галузі прав інтелектуальної власності, серед іншого, в результаті неможливості введення патенту Європейського співтовариства, ЄС як і раніше не забезпечує сприятливих умов для розвитку і поширення інновацій. Європейська патентна система, порівняно зі США та Японією³, є надто дорогою і фрагментованою, перешкоджаючи інноваціям. Різниця в обсягах витрат на патентування в порівнянні з цими країнами є істотною, і вона не знижується. Настав час для того, щоб змінити цю ситуацію. Зусилля Комісії у сфері політики захисту авторських прав були спрямовані на подальший розвиток нового транскордонного ринку ЄС з розповсюдження знань.

¹ Комісія планує представити 2009 року конкретні напрямки майбутньої політики для ключових технологій.

² Див.: Європейське інноваційне табло – 2008: http://www.proinno-europe.eu/EIS2008/website/docs/EIS_2008_Final_report.pdf.

³ B. Van Pottelsberghe, 2006: <http://www.solvay.edu/EN/Research/Bernheim/documents/wp06002.pdf>.

Розвиток нових цифрових продуктів, послуг і бізнес-моделей, які процвітають через відкритість ринків, потребує підтримки та передбачуваних правових рамок. Треба точніше визначити вагу сектора послуг, як атрибуту сучасних промислово-розвинених країн і їх інноваційного потенціалу, для економіки і суспільства в цілому. Для більш широкого застосування інновацій у сфері послуг, необхідно підвищити рівень довіри до нових послуг і регламентувати правила з надання підтримки інноваційній та дослідній діяльності, пристосовуючи їх до конкретних потреб таких послуг. Інновація також вимагає завершення створення критично-важливих інфраструктур (таких як широкосмуговий доступ і електричні мережі) та реалізацію їхнього потенціалу через нові послуги і застосування.

Очевидно, що необхідні подальші зусилля з просування навичок роботи в електронному середовищі та використання ІКТ для стійкої економіки, вирішення викликів, адресованих майбутньому Інтернету, таких як програмне забезпечення як послуги та "хмарні обчислення" (software-as-a-service and cloud computing). Незважаючи на значні зусилля¹, прогрес у справі підвищення конкурентоспроможності на світовому ринку і продуктивності європейського сектора венчурного капіталу – як ключового постачальника фінансування інновацій, був повільним.

Структурні недоліки європейської схеми фінансування на ранній стадії виведення на ринок зберігаються, у тому числі – через відсутність приватних інвесторів, фрагментацію ринку і низьку прибутковість. Економічний спад робить збір коштів і вихід продукції на ринок ще складнішим.

Удосконалення системи управління інноваційними процесами в ЄС

Хоча ряд ініціатив і були запроваджені Співтовариством, необхідний синергізм між політикою та інструментами на різних рівнях ще не встиг утворитись в Європейському Союзі в цілому. Повільний прогрес нещодавно запроваджені Ініціативи Лідуючого ринку є вдалим прикладом цього.

Існує потреба у координації політичних стратегій щодо підтримки інноваційної діяльності на регіональному, національному та європейському рівні, що має значно покращити ефективність управління цією системою, заснованою на принципах субсидіарності, і зробити більш вдалим використання результатів встановлення загальних цілей, погодившись на спільні дії та обмін передовим досвідом між державами-членами. Співпраця з третіми країнами, і, зокрема, з найкращими прикладами практики США, повинна також бути істотно розширена. Рівень фінансування для підтримки інновацій централізовано на рівні ЄС залишився невисоким, як по відношенню до бюджету ЄС, так і в порівнянні з багатьма національними бюджетами, становлячи навіть меншу частку, ніж 5% від державних витрат на дослідження в межах Рамкової програми наукових досліджень. Навіть 67 млн євро, доступних 2009 року для стимулювання ринкового поглинання еко-інновацій для вирішення проблем ефективності використання ре-

---

¹Див.: COM (2007) 853.

сурсів і змін клімату, є надто невеликою сумою з огляду на важливість цих проблем. З іншого боку, збільшення обсягів інвестицій у інновації згідно з Політикою об'єднання, відіграє важливу роль у розробленні науково-дослідного та інноваційного потенціалу в "конвергентних" регіонах.

Зважаючи на кількість програм підтримки інновацій в ЄС, не можна зазначити, що їх не вистачає. Проблема полягає у відсутності критичної маси таких програм і узгодженості між ними. На даний час підтримка інноваційної діяльності включає в себе сім різних служб Комісії, різних установ та 20 комітетів з представниками держав-членів. Недавні публічні консультації щодо ефективності державної підтримки інновацій визначили невідповідність між очікуваннями компаній і результатами втілення будь-яких схем підтримки інноваційної діяльності. Більшість компаній вимагають швидкого проведення процедур, а також 75% опитаних компаній очікують на впровадження спрощених правил участі в проектах ЄС. Дійсно, складність механізмів фінансування програм Співтовариства в поєднанні з безліччю існуючих на національному та регіональному рівні схем, ускладнює доступ до відповідних джерел фінансування. Вирішення такої проблеми вимагає наявності впорядкованих чітких структур та істотного спрощення правил участі в програмах фінансування інновацій, незалежно від їх походження. Це сприяло б зміцненню загальної інноваційної системи та дозволило би більш ефективно використовувати засоби та інструменти, які забезпечують участь МСП.

4. ВИСНОВКИ

Аналіз прогресу, досягнутого останніми роками, свідчить, що ЄС справедливо визначив інновації як ключовий фактор благополучного майбутнього. Проте, перетворення ЄС на простір для інновацій вимагає постійного приділення уваги кращому використанню потенціалу партнерських відносин між Союзом і його державами-членами шляхом запровадження більш цілеспрямованих і краще скоординованих заходів на всіх рівнях. Таким чином, спираючись на результати оцінювання досягнень і отриманих уроків, представлених в цьому Повідомленні, і на вимогу Ради ЄС, Комісія має намір вивчити таку можливість і запропонувати на розгляд державам-членам ЄС до весни 2010 року Акт про інновації в Європі, що охоплюватиме всі умови, необхідні для сталого розвитку, і який стане невід'ємною і важливою частиною майбутньої програми європейських реформ.

*Брюссель, 2 вересня 2009 року
СОМ (2009) 442 остаточний*

**Повідомлення Комісії для Європейського парламенту, Ради ЄС,
Європейського економічного і соціального комітету та Комітету регіонів**

**"Стратегія у галузі прав промислової власності для Європи"
від 16.07.2008 року¹**

***

2.3. Стратегія Європи щодо регулювання прав промислової власності

Узгоджені на міжнародному рівні принципи для захисту промислової власності з'явилися ще у XIX столітті². До кінця XX століття були впроваджені мінімальні стандарти захисту в Угоді ТРІПС³. У XXI столітті стратегія щодо регулювання прав промислової власності має забезпечити Європу відповідями на виклики глобальної наукомісткої економіки.

Система інтелектуальної власності повинна продовжувати діяти як каталізатор для інновацій і робити свій внесок до загальної Лісабонської стратегії. Комісія визначила критерії для досягнення цієї мети: така система має бути високої якості, використовуючи жорсткі стандарти для експертизи; загальнодоступною, з балансом між вартістю та якістю і правовою визначеністю; взаємопогодженою і послідовною, з уніфікованим тлумаченням законів і єдиною системою судових розглядів; і збалансованою – між відповідною винагородою за створені цінні результати та забезпеченням легкого розповсюдження ідей та інновацій⁴.

У той час як нормативна база, котра регулює деякі права промислової власності, вже існує на рівні ЄС, у сфері патентів ситуація зовсім інша. Очевидно, що доступність, узгодженість та збалансованість між винагородою винахідників і поширенням ідей буде значно вдосконалена шляхом прийняття Патенту Спільноти та запровадженням загальноєвропейської юрисдикції на патент. Це Повідомлення визначає заходи з впровадження високоякісної системи прав промислової власності, яка дозволить Європі отримати вигоду від її потенціалу у вирішенні проблем економічної глобалізації. Стратегія доповнює Повідомлення про патентну систему в Європі⁵, але є ширшою за обсягом, стосуючись прав промислової власності в цілому.

Висока якість прав є найважливішою вимогою для всіх аспектів цієї системи – підтримка бізнесу, включаючи МСП, сприяння передачі знань та ефективне застосування права з боротьби з контрафактною продукцією і піратством. Тільки система високої якості може надати Європі переваги з отримання нових можливостей в глобальній економіці і виконання своїх обов'язків. Елементи цієї комплексної стратегії є взаємозалежними і взає-

¹"An Industrial Property Rights Strategy for Europe", Brussels, 2008: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/rights/2008_0465_en.pdf.

²Паризька конвенція з охорони прав промислової власності (ухвалена в Парижі 1883 року, остання редакція – Стокгольм, 1967 рік).

³Угода про торгові аспекти прав інтелектуальної власності. – Див.: http://www.wto.int/english/docs_e/legal_e/27-trips_01_e.htm.

⁴"An innovation-friendly, modern Europe" COM(2006) 589 final.

⁵"Enhancing the patent system in Europe" COM(2007) 165 final13.

модоповнюючими, але не вичерпними. Спільнота має достатню компетентність щодо важливих аспектів політики, а отже і Комісія несе особливу відповідальність за сприяння в пошуку шляхів просування вперед. Тим не менш, відповідальність за досягнення успіху є спільною. В контексті Лісабонського порядку денного державам-членам пропонується взяти до уваги цю стратегію при розробленні власної стратегії, яка повинна запроваджувати спрощення процедур разом із більш ефективним регулюванням. Так само, інші зацікавлені сторони, такі як винахідники, університети, підприємства і кінцеві користувачі відіграють життєво важливу роль і мають робити усвідомлений вибір щодо управління об'єктами промислової власності.

3. ЯКІСТЬ СИСТЕМИ ПРАВ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

Система промислової власності високої якості повинна досягнути встановлених цілей зі стимулювання інновацій і поширення нових технологій і знань. Тільки права високої якості забезпечують винагороду за ті винаходи, які відповідають правовим вимогам, що є необхідними для добре функціонуючої системи, а також – зручний доступ до інформації про ці права для бізнесу та суспільства.

3.1. Патенти

Якість патентів в Європі, як правило, загально визнається як висока. Тим не менш, зацікавлені сторони завжди переймаються через підтримку і покращення якості патентів в Європі, а також намагаються запобігти недолікам діяльності деяких інших патентних відомств¹. Це занепокоєння поділяють і в Європейському парламенті². Наприклад, наявність великої кількості патентних прав, які перекриваються між собою, може створити додаткові бар'єри на шляху комерціалізації нових технологій, які вже існують в "патентних бастіонах"³. Слабкому захисту патентних прав також можуть сприяти проблеми з "патентними тролями"⁴, які виникли в судовій системі США. Європа не є винятком із загальносвітової тенденції із постійно зростаючої кількості патентних заявок. Кількість патентних заявок, поданих в Європейське патентне відомство (ЄПВ) на рік, 2006 року вперше перевищило 200 тисяч і зросло на 5,6%⁵. Заявки також стають дедалі об'ємнішими: за кількістю самих заявок і за кількістю сторінок – в ЄПВ

---

¹ Консультації та громадські слухання щодо майбутньої патентної політики в Європі в 2006 році: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/hearing/preliminary_findings_en.pdf.

² "Варіанти політики для поліпшення європейської патентної системи" – звіт, підготовлений на прохання Європарламенту ("Policy options for the improvement of the European patent system"): http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/hearing/preliminary_findings_en.pdf.

³ "Патентні бастіони" відносяться до потенційної проблеми, яка полягає у тому, що через велику кількість патентів, пов'язаних з конкретним продуктом або технологією, інновації в секторі сповільнюються через страх порушення прав і відповідний судовий процес.

⁴ "Патентні тролі" – це патентовласники, основним напрямом діяльності яких є використання своїх патентних прав з тим, щоб загрожувати компаніям, обвинувачуючи їх у порушенні прав для отримання попереджувальних заборон і витягування ліцензійних платежів від третіх осіб.

⁵ Річний звіт ЄПВ 2006 року: <http://www.epo.org/about-us/office/annual-reports/2006.htm>.

кількість заявок подвоїлась за останні 20 років¹. Збільшення кількості і складності патентних заявок по всьому світу призвело до зростання кількості відкладених заявок², збільшуючи ринкову невизначеність, спричинену іншими факторами, як то невикористані патенти. Крім того, велика частка матеріалів, які визначають наявний рівень техніки, публікується неєвропейськими мовами – наприклад китайською і корейською.

Поряд із великою кількістю заявок на патенти у нових сферах технологій, ці тенденції також створюють особливі проблеми для патентних відомств. Існує також необхідність розширення доступу до патентної інформації для компаній і новаторів. Дуже важливо, щоб патенти видавалися тільки на ті винаходи, які здійснюють справжній внесок у винахідницький рівень. Надання патентних прав на винаходи сумнівної якості матиме негативний вплив, сприяючи економічній та правовій невизначеності. ЄПВ "підняло планку" вимог – як стратегію свого майбутнього навантаження, а патентні відомства в Європі повинні працювати разом, наприклад, спільно використовуючи результати роботи з метою підтримання високої якості прав і уникнення видачі патентів у тих галузях, які не можуть бути запатентовані – такі, як програмне забезпечення та методи ведення бізнесу. Експерти також повинні бути обізнані щодо останніх змін в їхніх галузях через безперервний професійний розвиток. Крім того, роль патентних відомств включає в себе відмову від прийняття заявок, які не відповідають вимогам патентоспроможності щодо їхнього подальшого застосування. Також, зацікавлені сторони мають відігравати важливу роль у запобіганні поданню до патентних відомств занадто великої кількості заявок без належного винахідницького рівня. Такі ініціативи, як схема патентної експертної оцінки зовнішніми експертами і впровадження добровільних кодексів кращої практики, мають підвищити рівень заявок і є обнадійливими кроками на шляху вдосконалення патентної якості на тлі зростаючого попиту.

Корисні моделі, котрі існують в деяких державах-членах ЄС, схожі на патенти у тому, що власнику надається виключне право на технічні винаходи, але права на корисні моделі мають більш короткий термін дії, ніж патенти. Винахід, який захищено правами на корисні моделі, повинен бути новим, але в цілому винахідницький рівень може бути нижчим, ніж для патентів. Корисні моделі і національні патенти, видані в тих державах-членах, які не провадять ретельну оцінку винахідницького рівня, швидше отримують захист. Однак, вони можуть мати більш низьку якість, ніж ті винаходи, які перевіряються більш ретельно, що спричинятиме підвищення правової невизначеності.

---

¹ "When small is beautiful: measuring the evolution and consequences of the voluminosity of patent applications at the EPO", Eugenio Archontopoulos *et al.* Information Economics and Policy, Vol 19, No. 2 (June 2007).

² У світі на даний час 10 млн заявок на патенти, які не пройшли експертизу, у ЄПВ кількість заявок, які очікують проведення процедури розгляду досягло 2006 року 304 100, збільшившись з 285 400 (2005-й).

Комісія планує

- запроваджувати всебічне дослідження питань якості патентів, щоб проаналізувати ризики низької якості винаходів, та дослідити можливості із запобігання їх виникненню в Європі;

- вивчати обсяг можливих проблем, пов'язаних з патентами, які не використовуються, включаючи оцінку причин цього явища, та пропонуватиме відповідні засоби правового захисту.

Державам-членам ЄС, в яких корисні моделі і патенти не піддаються експертизі щодо наявного винахідницького рівня, пропонується оцінити внесок, який ці права здійснюють до розвитку інновацій.

***

4. ІННОВАЦІЙНА ПІДТРИМКА МАЛИХ І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ

На частку малих та середніх підприємств (МСП)¹ припадає 99% усіх підприємств, вони забезпечують 85 млн робочих місць в Європі. Успішне використання прав промислової власності може забезпечити суттєві важелі для процвітання МСП. Тим не менш, малі і середні підприємства часто не повною мірою користуються можливостями з використання прав промислової власності². Дослідження свідчать, що МСП використовують захищені охоронними документами права на промислову власність щораз менше, і покладаються на інші методи захисту, як то комерційна таємниця або маркетингові переваги. Коли це відбувається через недостатню поінформованість або підтримку, така ситуація є небажаною і свідчить про необхідність оперативних дій у сфері політики.

4.1. Полегшення доступу МСП до прав промислової власності

Високі витрати часто визначаються малими та середніми підприємствами як причина відсутності в них формальних прав промислової власності. На відміну від ситуації з торговими марками і промисловими зразками, малі і середні підприємства не можуть обирати між національними патентними режимами та режимом Патенту Спільноти. Набуття чинності Лондонською Угодою³ 1 травня 2008 року допоможе МСП отримати вигоду з Єдиного ринку за рахунок зниження витрат на переклад заявки на Європейський патент⁴. Але є величезний потенціал для подальшого вдосконалення, застосовуючи економічно ефективний, доступний патент Спільноти⁵, впровадження якого знову вимагали МСП під час консультацій з підготов-

¹ Рекомендація Комісії від 6 травня 2003 року, що стосується визначення мікро-, малих та середніх підприємств – Commission Recommendation of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises OL L 124 20.5.2003 p.36.

² "Реалізація Лісабонської програми Співтовариства щодо сучасної політики щодо МСП для економічного зростання та зайнятості" – "Implementing the Community Lisbon Programme Modern SME Policy for Growth and Employment" COM(2005) 551 final.

³ Угода від 17 жовтня 2000 року про застосування статті 65 ЕРС [2001] ОЈЕРО 549.

⁴ Див.: <http://www.epo.org/patents/law/legislative-initiatives/epc2000.html>.

⁵ "Удосконалення патентної системи в Європі" ("Enhancing the patent system in Europe" COM (2007) 165, COM (2007) 165) – див. Додаток II та посилання в ньому для розрахунків вигод від Лондонської угоди і Патенту Співтовариства.

ки Акту ЄС про малий бізнес¹. В цьому документі одним з десяти принципів зазначено, що ЄС і держави-члени повинні заохочувати МСП отримувати більше користі від можливостей, які надає Єдиний ринок, у тому числі – і доступ до отримання прав на патенти і товарні знаки.

Інші запропоновані стимули для МСП включали в себе, зокрема, субсидії для підтримки патентного пошуку на перші 10 патентних заявок², що могло б збільшити використання охорони прав на об'єкти промислової власності. Незалежно від зниження витрат для всіх малих і середніх підприємств (наприклад, за рахунок скорочення витрат на розгляд³), надання цільових субсидій⁴ або стимулів для зменшення оподаткування доходів від ліцензування⁵ було би більш ефективним⁶.

Комісія

✓ *Продовжує працювати над ефективною і рентабельною, високоякісною й юридично безпечною патентною системою на європейському рівні, у тому числі над впровадженням патенту Співтовариства та запровадженням загальноєвропейської патентної юрисдикції;*

✓ *Досліджуватиме, як буде розроблена структура зборів за отримання майбутнього патенту Співтовариства для полегшення доступу до неї малих та середніх підприємств.*

В очікуванні прийняття системи патенту Спільноти, держави-члени закликаються до співпраці згідно з рамковою структурою Співтовариства щодо надання державної допомоги до досліджень, розвитку та інновацій⁷ за такими напрямками діяльності:

- *запровадження механізмів з підтримки патентування;*
- *дослідження того, як МСП можуть більш ефективно використовувати свої права за рахунок зменшення патентних зборів або надання податкових стимулів для ліцензування.*

4.2. Полегшення доступу МСП до процедур вирішення спорів

МСП часто мають обмежені ресурси, щоб звертатися з судовими позовами, зокрема щодо суперечок, пов'язаних із правами промислової власності. Доступна, ефективна і надійна загальноєвропейська інтегрована юрисдикція щодо патентів буде очевидним і надзвичайно ефективним засобом правового захисту.

¹ Див.: http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/sba_en.htm.

² Див.: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/hearing/preliminary_findings_en.pdf.

³ Малі підприємства можуть отримати знижку у 50% на патентні збори за законодавством США. Див.: http://www.uspto.gov/web/offices/pac/mper/mper_e8r6_appx1.pdf.

⁴ Наприклад, субсидування заявників, які подають заявки вперше (наприклад, 1er brevet service of OSEO Innovation у Франції чи INSTI SME Patent Action у ФРН), або можливість отримання подальших субсидій (наприклад, служба IPAS в Ірландії).

⁵ У деяких країнах дозволяється зменшувати прибутковий податок на ліцензійні надходження від патентів.

⁶ Меморандум щодо усунення бар'єрів для більш ефективного використання системи інтелектуальної власності малими і середніми підприємствами: Звіт Генерального директорату з підприємництва та промисловості, червень 2007 року: http://www.proinnoeuropa.eu/NWEV/uploaded_documents/IPR_Expert_group_report_final_23_07_07.pdf.

⁷ OJ C 323, 30.12.2006 2006, с. 1.

Інше запропоноване рішення – це запровадження страхування у випадку патентного спору. Останнє дослідження на цю тему Комісії ЄС¹ стосувалось оцінювання потенціалу кількох таких схем. У результаті було зроблено висновок, що тільки обов'язкова система буде економічно вигідною. Однак цей результат лишається під сумнівом через нещодавню роботу із запровадження добровільних схем. Тому Комісія стежитиме за подальшим розвитком подій у цій галузі.

Механізми альтернативних методів вирішення спорів (Alternative dispute Resolution – ADR), зокрема посередництво, можуть доповнювати судову систему і стати життєздатною альтернативою як для малих і середніх підприємств, так і для великих компаній, якщо вони будуть швидкими, надійними і економічно ефективними. Директива 2008/52/ЄС² забезпечує основу для посередництва при розгляді транскордонних суперечок. Така процедура полегшує доступ до вирішення спорів, оскільки стосується безпосередньо ключових аспектів зв'язку між процедурами посередництва і цивільного судочинства, а також надає корисні інструменти зі сприяння посередництву. Комісія також рекомендує застосування високих посередницьких стандартів у вирішенні внутрішніх суперечок та підтримує використання Європейського кодексу поведінки посередників² для покращення якості та узгодженості посередницьких послуг.

У контексті роботи над запровадженням патенту Європейського співтовариства та інтегрованої системи патентної юрисдикції, вивчається створення патентного арбітражного і посередницького центру на рівні Співтовариства, який матиме повноваження щодо розгляду справ, не пов'язаних із визнанням чинності патенту. На додаток до повноважень із застосування процедури ADR щодо патентів за межами Співтовариства, цей центр міг би також забезпечити близькість і легший доступ для МСП до цієї процедури розгляду патентних спорів. Центр видасть перелік посередників і арбітрів Спільноти, які зможуть допомогти сторонам у врегулюванні суперечки. Хоча процедура ADR не є обов'язковою, суддя об'єднаної юрисдикції щодо патентних спорів, розслідуватиме разом зі сторонами суперечки можливість для врегулювання спору через арбітраж та посередництво.

Комісія планує

✓ Досліджувати, як посередництво та арбітраж можуть додатково заохочувати і сприяти в контексті поточної роботи з запровадження загальноєвропейської судової системи по патентних справах.

Держави-члени

✓ Заохочуються в контексті Лісабонської стратегії до забезпечення необхідної підтримки малих і середніх підприємств у сфері захисту їхніх прав промислової власності.

Брюссель, 16 липня 2008 року
COM (2008) 465 fin

¹ "Можливе введення страхування від витрат на судові розгляди у випадках патентних справах", підготовлено "CJA Consultants Ltd", див.: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/pli_report_en.pdf.

² Див.: http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_en.htm.

**Повідомлення Комісії для Ради ЄС, Європейського парламенту,
Європейського економічного і соціального комітету та Комітету регіонів**

**"На шляху до створення кластерів світового класу
в Європейському Союзі: реалізація розширеної інноваційної стратегії"
від 05.11.2008 року¹**

ВСТУП

Стійке зростання і створення нових робочих місць в ЄС дедалі більше залежить від рівня кваліфікації та інновацій, як основних чинників конкурентоспроможності Європи. Визнаючи цей факт, у ЄС прийнято 2006 року Розширену інноваційну стратегію², в якій мета зі зміцнення кластерів у Європі визначена як один із дев'яти стратегічних пріоритетів для успішного просування інновацій³.

Спираючись на досвід, накопичений у процесі реалізації кластерної політики на регіональному, національному та європейському рівнях, ухвалення Меморандуму про європейські кластери⁴ в січні 2008 року стало важливим кроком у напрямі подальшого стимулювання розвитку цієї сфери. Останнім часом глави держав чи урядів ЄС підкреслили необхідність вдосконалення координаційних рамкових умов для інновацій, "у тому числі шляхом вдосконалення науково-промислових зв'язків та інноваційних кластерів світового класу і розвитку регіональних кластерів та мереж"⁵. Кластер у цілому можливо визначити як групу фірм і пов'язаних із ними економічних суб'єктів та інститутів, які розташовані поруч один з одним і досягли достатнього масштабу, щоб розробити і запровадити надання спеціалізованих видів експертизи, послуг, інших ресурсів, постачальників і навичок⁶. Напрями кластерної політики розроблені та впроваджуються на місцевому, регіональному та національному рівнях, залежно від їхнього масштабу і амбіцій. Роль Спільноти полягає саме у полегшенні і посиленні таких зусиль, зокрема шляхом поліпшення рамкових умов, сприяння науковим дослідженням, підвищенню кваліфікації та розвитку підприємництва, сприяння більш тісним зв'язкам між промисловістю (особливо МСП) та науково-дослідними установами, а також заохочення до взаємного вивчення політичних стратегій та співробітництва кластерів у рамках ЄС. У зв'язку з цим подальше завершення створення внутрішнього ринку та розвитку

¹ European Commission, "Towards world-class clusters in the European Union: Implementing the broad-based innovation strategy", Brussels, 2008: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0652:REV1:en:PDF>.

² Див. Повідомлення Комісії "Застосовування знання на практиці: широкій основі інноваційної стратегії для ЄС", COM (2006) 502, за адресою: http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2006/com2006_0502en01.pdf.

³ Висновок наради Ради від 4 грудня 2006 року (щодо конкурентоспроможності): http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/intm/91989.pdf.

⁴ Див.: http://www.proinno-europe.eu/NWEV/uploaded_documents/European_Cluster_Memorandum.pdf.

⁵ Висновки Брюссельської Європейської Ради (13-14 березня 2008 року): http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/99410.pdf.

⁶ Див.: Робочий документ "Концепція кластерів та кластерних стратегій і їх роль для конкурентоспроможності та інновацій: основні статистичні результати і уроки", SEC (2008) 2637.

конкурентноспроможного Європейського дослідницького простору має вирішальне значення. Повідомлення надає усвідомлення щодо політичної рамкової основи для кращої взаємодоповнюваності та синергії між різними рівнями політичних суб'єктів із метою підтримки розвитку більшої кількості кластерів світового рівня в ЄС.

1. СПРИЯННЯ СТВОРЕННЮ КЛАСТЕРІВ У СФЕРІ ДОСЯГНЕНЬ ПОЛІТИКИ ЄС

Кластери є переважно явищем, властивим ринковій економіці. Найбільш успішні кластери створюються спонтанно, як результат існування природних конкурентних переваг, ринкових сил або як втілення раптової можливості. Однак, завдяки притаманній кластерам новій політиці в державах-членах, зокрема, з кінця 1990-х років, з'являється дедалі більше випадків, коли перспективна державна політика, бізнес-ініціативи або університети топ-класу і дослідницькі інститути відграють важливу роль у появі сильних кластерів, виступаючи як каталізатор, і допомагаючи розвивати економічний та науковий потенціал окремих регіонів.

Хоча в ЄС політика в галузі розвитку кластерів в цілому залишається на початковому етапі, вона набирає обертів. Підходи до кластерної політики різняться по всьому ЄС. Один формат, здається, не може підходити всім. Хоча інструменти і механізми на підтримку кластерів застосовуються в різних державах по-різному, вони щодалі частіше використовуються для сприяння структурним змінам для відновлення деяких промислових секторів, таких як морська промисловість¹, а також для забезпечення основи для іншої політики – провадячи політичні дослідження, утворюючи інновації та впроваджуючи регіональні ініціативи. В результаті на даний час кластери є важливою частиною економіки в Європі. Наприклад, Європейська організація моніторингу за кластерами² виявила близько 2000 статистично значущих кластерів, які визначені як регіональні агломерації спільно розташованих підприємств у різних галузях промисловості та послуг, припускаючи, що 38% європейської робочої сили використовуються компаніями, що належать до таких кластерів, тобто, до високоінтегрованих секторів.

Повною мірою беручи до уваги ринкову природу кластерів, Співтовариство відіграло важливу роль у сприянні появи і вдосконаленню кластерів. З початку 1980-х років державні органи, відповідальні за економічний розвиток, використовували Політику об'єднання (Cohesion policy) як інструмент для розробки інноваційних стратегій, включаючи й створення кластерів. Вона зараз також є частиною Європейського порядку денного з реформ для економічного зростання і створення нових робочих місць³, і близько 86 млрд євро (що становить 25% від загального Фонду політики об'єднання), було виділено в поточному

¹ Див.: Робочий документ про існуючі морські кластери за адресою: http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/pdf/Maritime_clusters_SEC_2007_1406.pdf.

² Див.: Робочий документ: <http://www.clusterobservatory.eu>.

³ Див.: Комплексні керівні принципи для економічного зростання і зайнятості на сайті: http://ec.europa.eu/growthandjobs/guidelines/index_en.htm.

програмному періоді (на 2007–2013 роки) на дослідження та інновації¹. Стратегічне керівництво з об'єднання Спільноти, прийняте Радою 6 жовтня 2006 року² на період 2007–2013 років явно заохочує держави-члени і регіони до підтримки сильних кластерів як частини їхніх реформ у сфері економічних стратегій. Переглянута рамкова програма для надання державної допомоги ЄС також визнає потенційну користь державної підтримки шляхом проведення певних цільових заходів із розвитку кластерів³.

Завдяки Ініціативі щодо економічних змін в регіонах⁴, Комісія допомагає транснаціональній мережі регіонів в її зусиллях щодо вдосконалення регіональних інноваційних систем, в яких кластерна політика може відігравати помітну роль. Ініціатива щодо Регіонів Знать⁵, яка здійснюється згідно з Сьомою Рамковою програмою (РП7) у рамках політики з утворення Європейського дослідницького простору⁶, спрямована на зміцнення науково-дослідницького потенціалу європейських регіонів шляхом створення стратегій, заснованих на дослідженнях, заохочуючи розвиток дослідних кластерів, які об'єднують університети, дослідні центри, підприємства та регіональні органи влади та підтримують їхню співпрацю. Крім того, тематика "Дослідні інфраструктури" програми "Потужності" Сьомої Рамкової програми (РП7) спрямована на оптимізацію використання та розвитку існуючих і виникнення нових дослідних інфраструктур загальноєвропейської важливості⁷. Тому держави-члени можуть розраховувати на істотну підтримку наукових досліджень та інновацій, у тому числі на розвиток кластерів за різними програмними інструментами ЄС.

У цілому намічено істотний прогрес у розвитку більш тісного співробітництва між кластерними програмами з різних держав-членів та регіонів, про що свідчать Меморандуми про розуміння і спільні пілотні проекти на підтримку діяльності кластерів. Альянс Європейських кластерів⁸ відігравав особливо важливу роль у забезпеченні об'єднання великої кількості міністерств

¹ Див.: Робочий документ Комісії "Регіони, які реалізують інновації за допомогою політики об'єднання", SEC (2007) 1547, 14.11.2007.

² Див.: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/osc/index_en.htm.

³ Див. розділ 5.8 ("Допомога для інноваційних кластерів") у межах Рамкової програми Співтовариства щодо державної допомоги для досліджень, розвитку та інновацій (ОJ С 323, 30.12.2006, с. 1), що встановлює спеціальні правила для допомоги у сфері інвестицій та операційної допомоги кластерної анімації. Тим не менше, ці правила не поширюються цілком, відтак кластери можуть мати право на інші види допомоги. Більш детальна інформація про реформу державної допомоги розміщена за адресою: http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/reform/reform.cfm.

⁴ Докладніше про цю ініціативу за адресою: http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/index_en.cfm.

⁵ Додаткова інформація про цю ініціативу розміщена за адресою: http://cordis.europa.eu/fp7/capacities/regionsknowledge_en.html.

⁶ У Зеленій книзі Комісії "Європейський дослідницький простір: нові перспективи", COM (2007) 161, 4.4.2007, зазначено, що ЄДП "має поступово ... структурувати себе за зразком потужної мережі дослідних та інноваційних кластерів".

⁷ Докладніше про діяльність в Європі науково-дослідної інфраструктури за адресою: http://cordis.europa.eu/fp7/capacities/research-infrastructures_en.html.

⁸ Докладніше про Альянс Європейських кластерів, про те, як приєднатися до нього, за адресою: <http://www.proinno-europe.eu/index.cfm?fuseaction=page.display&topicID=223&parentID=0>.

та органів державного управління, які відповідають за розробку і здійснення кластерної політики. Різні державні адміністрації на даний час працюють у більш тісній співпраці. В результаті такої співпраці зроблено перші кроки в напрямі практичного співробітництва у відповідності до кластерної політики в рамках ЄС. Рухаючись далі цим шляхом, ЄС також надавав конкретну підтримку транснаціонального співробітництва на операційному рівні. Ініціатива "Європа INNOVA ТМ"¹, діючи згідно з Програмою щодо конкурентоспроможності та інновацій (СІР), основну увагу приділяє спільному розробленню нових або більш досконалих інструментів для використання організацій кластерів щодо підтримки інноваційних малих та середніх підприємств, таким чином сприяючи підвищенню обсягів послуг з підтримки бізнесу для кластерів у Європі. Ця ініціатива допомогла розширити ділові зв'язки між кластерами в ЄС шляхом організації схем відвідування кластерів і пошуку партнерів та підготовки угод про партнерство для створення відкритих платформ щодо кластерів за галузями бізнесу².

Враховуючи важливу роль малих і середніх підприємств для подальшого розвитку ЄС, Рада ЄС також підкреслила важливість сприяння інтеграції інноваційних малих та середніх підприємств у кластери, зокрема з метою сприяння реалізації їх стратегій щодо інтернаціоналізації, запроваджених згідно з Актом ЄС про малий бізнес³, який нещодавно було запроваджено.

2. МАЙБУТНІ ВИКЛИКИ – ПОТРЕБА НОВИХ ПОЛІТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ

Європа не відчуває нестачі в кластерах, але наполеглива фрагментація ринку, слабкі зв'язки між промисловістю і науково-дослідними установами та недостатня співпраця в рамках ЄС означає, що кластери в ЄС не завжди мають необхідну критичну масу і достатній інноваційний потенціал для стабільної участі в глобальній конкуренції і відповідності вимогам світового рівня.

Поряд зі зростанням міжнародної конкуренції зростає й тиск щодо необхідності досягнення досконалості. Сильні кластери пропонують результативне поєднання підприємницького динамізму, інтенсивних зв'язків з освітніми установами топ-класу і збільшення синергії між суб'єктами інновацій. Вони здійснюють свій вклад у побудову економіки знань, а отже – і у досягнення Цілей Лісабонської стратегії з партнерства для економічного зростання та зайнятості. Таким чином прагнення до досконалості має бути пріоритетним завданням.

Як частина процесу оновлення економіки з часом з'являються нові кластери, а інші – втрачають свої конкурентні переваги. Це здоровий ринковий процес і кластери, які не є працездатними, не повинні отримувати штучну підтримку. Такі кластери не мають стати каналом для субсидій, що підірвали б конкуренцію і, навіть, спричинили появу нових конкурентних кластерів. Нові ініціативи зі створення кластерів повинні бути ретельно розроб-

¹ Докладніше про ініціативу "INNOVA" за адресою: <http://www.europe-innova.org>.

² Детальніша інформація представлена в доповіді "Європа INNOVA – інновації та кластери: досвід 11 мереж" за адресою: www.europe-innova.org/index.jsp?type=page&cid=10337&lg=en.

³ Див. Повідомлення Комісії "Спочатку – малий". Закон про малий бізнес в Європі", COM (2008) 394, за адресою: http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/sba_en.htm.

лені і достатньо чітко обґрунтовані: вони мають будувати свою діяльність на основі точно визначених бізнес-інтересів, регіональних сил, конкретних повноважень, за наявності інформаційних центрів міжнародного передового досвіду і ринкового форсайтингу. Якщо такі умови не виконуються, то малоймовірно, що кластерна ініціатива буде успішною. У такому разі основним завданням є уникнення розповсюдження кластерних ініціатив, які мають замало шансів на довгостроковий успіх.

Політики на всіх рівнях повинні бути зосереджені на забезпеченні найкращих рамок умов для розвитку інновацій, втілення технічної досконалості та співробітництва в рамках ЄС. Для підтримки цього підходу необхідні спільні зусилля з метою досягнення більшої узгодженості та взаємодоповнюваності між різними політичними інструментами, програмами та ініціативами.

3. СПРИЯННЯ ВИНИКНЕННЮ БІЛЬШОЇ КІЛЬКОСТІ КЛАСТЕРІВ СВІТОВОГО КЛАСУ В ЄС

Ключ до подальшого зміцнення конкурентоспроможності в Європі полягає в прагненні до досконалості на всіх рівнях і необхідності відповідним чином використовувати потенціал, який можуть запропонувати кластери.

Істотною роллю Комісії ЄС полягає в підтримці кластерних переваг, в доповненні регіональної та національної кластерної політики, подальшому усуненні бар'єрів на шляху до торгівлі та мобільності в рамках ЄС. Добре функціонуючий внутрішній ринок пропонує найкращі умови для поглиблення транснаціональної співпраці та мобільності фахівців у сфері інвестицій, наукових дослідників та висококваліфікованих фахівців, в яких існує потреба для розвитку більш ефективних кластерів в ЄС. Наприклад, програма "Європейське партнерство для дослідників", яку нещодавно запровадила Комісія, повинна допомогти зняти існуючі перешкоди для мобільності дослідників в межах ЄС¹.

Комісія вже оголосила², що вона буде активізувати свої зусилля, щоб забезпечити функціонування різних фінансових інструментів Співтовариства більш стратегічно та послідовно, що дозволяє державам-членам адаптувати їх відповідно до власних стратегічних цілей і умов. З метою максимізації їхнього впливу, відповідні інструменти Спільноти повинні бути імplementовані, відповідно до регіональних і національних зусиль, у підтримку кластерів, як це було запропоновано Комітетом регіонів³.

3.1. Удосконалення політики зі створення кластерів

Державам-членам пропонується продовжити інтеграцію кластерної політики у своїх національних програмах реформ, як заходів із підтримки партнерства в інтересах економічного зростання та зайнятості і щорічно надавати звіт щодо своїх досягнень. Це допомагає політикам здійснювати

¹ Див. Повідомлення Комісії "Краща кар'єра і більше мобільності: Європейське партнерство для Дослідників", COM (2008) 317, за адресою: http://ec.europa.eu/research/era/specific-era-initiatives_en.html.

² Повідомлення за темою "Конкуренція європейських регіонів за допомогою наукових досліджень та інновацій", COM (2007) 474, Див.: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?URI=COM:2007:0474:FIN:EN:PDF>.

³ Див.: Висновок Комітету регіонів щодо кластерів і кластерної політики, прийнятий на 75-му Пленарному засіданні 19 червня 2008 року, CDR 70/2008 ізм.1 EN / о (ЕКОС-IV-024).

подальше формування успішної кластерної політики на національному і регіональному рівнях і заохочувати обмін знаннями та передовим досвідом по всьому ЄС. У цьому контексті варто підкреслити, що нове покоління програм об'єднання тісно пов'язане з національними програмами реформ і забезпечує істотний внесок в їхню реалізацію. Крім того, Європейська організація моніторингу за кластерами забезпечує політиків нейтральною та порівняльною інформацією про кластерну політику та відносні переваги існування кластерів в ЄС. Ця послуга зі складання "карти наявних кластерів" для держав-членів, сприяння науково обгрунтованому формуванню політики та взаємному навчанню тепер буде доопрацьована і покращена¹.

Прагнення до досконалості вимагає також впровадження національних та регіональних програм підтримки для кращого розуміння транснаціонального виміру кластерів у рамках ЄС та за його межами. Для підтримки кращої координації між державами-членами на регіональному та національному рівні в плануванні нових кластерних ініціатив або подальшому розвитку вже існуючих, Комісія закликає держави-члени і регіони тісніше співпрацювати на політичному рівні. У цьому контексті Комісія продовжуватиме підтримувати діяльність Альянсу Європейських кластерів з метою сприяння політиці взаємного навчання, обміну передовим досвідом та спільному розробленню загальних практичних інструментів, які у свою чергу також сприятимуть розвиткові кращих і більш ефективних політичних кластерних ініціатив в ЄС².

З метою зняття практичних обмежень тіснішої співпраці між кластерними політичними стратегіями, також може бути використаний правовий документ "Європейське об'єднання в групі з метою територіального співробітництва"³, створений для втілення політики об'єднання, і в першу чергу – розроблений для управління програмами політики об'єднання. Водночас, Комісія пропонує державам-членам та регіонам більш ефективно використовувати можливості, які надає єдиний ринок при розробленні кластерних програм, наприклад за рахунок ширшого використання інноваційних ваучерів на придбання допоміжних послуг крізь кордони.

Для надання подальшої допомоги державам-членам з метою впровадження більш стратегічного бачення для досягнення критичної маси і досконалості світового рівня, Комісія запроваджуватиме Групу Європейської кластерної політики⁴ відповідно до політики СІР з тим, щоб ділитися знаннями про кластерну політику задля подальшого вивчення того, як найкраще допомагати державам-членам підтримувати появу кластерів світового класу.

¹ Див. супровідний робочий документ Комісії щодо кластерів, SEC (2008) 2637.

² Рада привітала "ініціативу Комісії щодо Альянсу європейських кластерів, спрямовану на стимулювання практичного співробітництва між регіональними органами влади" і запропонувала Комісії в цьому контексті підготувати "аналіз про те, як просувати транснаціональний аспект кластерів". Текст висновків наради Ради від 4 грудня 2006 року (щодо конкурентоспроможності) за адресою: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/intm/91989.pdf.

³ Постанова (ЄС) № 1082/2006 Європейського парламенту та Ради від 5 липня 2006, OJ L 210, 31.7.2006, p. 19: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/newregl0713_en.htm.

⁴ Див.: Рішення Комісії С (2008) 6091.

3.2. Сприяння співробітництву транснаціональних кластерів

Незважаючи на зусилля щодо зміцнення єдиного ринку, кластери в ЄС не можуть покладатись тільки на природні сили агломерації, щоб залучити таланти та інші активи так само, як, наприклад, можуть робити це кластери в США. Кластери в ЄС можуть компенсувати деякі з цих недоліків шляхом створення більш тісних зв'язків з іншими кластерами, котрі пропонують додаткові переваги. Зміни в глобальних економічних умовах також роблять кластерні зв'язки важливішими. Оскільки фірми інтернаціоналізують свою діяльність, важливо, щоб кластерні ініціативи та організації, які їх підтримують, інтернаціоналізувались так само.

Хоча кластерні фірми і кластерні організації конкурують один з одним – зокрема ті, що належать до тієї ж галузі діяльності – існує багато причин, які виправдовують одночасно конкуренцію та співробітництво. Є можливість для подальшого зміцнення кластерних переваг через транснаціональне співробітництво кластерів на рівні бізнесу. Це може включати обмін знаннями та досвідом, інформацією про ринок і кваліфікованим персоналом, спільний доступ до науково-випробувального обладнання, а також нових розробок і більш якісних послуг для кластерних фірм, які сприятимуть створенню спільного європейського науково-інноваційного простору. Відкритість європейського бізнесу до співпраці з першокласними центрами знань – як в межах, так і за межами Європи – є необхідною умовою для виникнення і зростання кластерів світового класу. Така відкритість також необхідна для підтримки конкурентоспроможності в бізнес-середовищі, котре набуває щодалі глобальнішого характеру. Співпраця кластерів може сприяти подальшій успішній реалізації спільних концепцій Планів дій стратегічних досліджень, розроблених на основі Європейських технологічних платформ¹.

Наступне покоління кластерних ініціатив Співтовариства, а саме згідно з програмами "Europe INNOVA TM", "Регіони знань" і сучасна ціль політики об'єднання – "Європейське територіальне співробітництво"², підвищуватиме співробітництво кластерів в ЄС на взаємодоповнюючій основі і сприятиме створенню більшої кількості кластерів світового класу в Європі, особливо в регіонах із високим інноваційним потенціалом. Це стосується кластерів, які, наприклад, підтримуються відповідно до Ініціативи Провідного Ринку³, та у інших галузях – таких як морський сектор⁴. Успішні та відповідні інструменти і програмні документи, розроблені та проте-

¹ Детальну інформацію можна знайти за адресою: http://cordis.europa.eu/technology-platforms/home_en.html.

² Метою "Європейського територіального співробітництва" є повторне запровадження колишньої спільної Ініціативи "Intereg". Вона спрямована на комплексний територіальний розвиток, міжрегіональне співробітництво та обмін позитивним досвідом, і має зосередити увагу на інноваціях. 2 млрд євро було виділено на інновації на період 2007–2013 років у країнах ЄС-27 та транс-кластерні заходи за участю кількох регіонів.

³ Повідомлення Комісії "Ініціатива з набуття ринку Європи рис провідного ринку", COM (2007) 860, за адресою: <http://ec.europa.eu/enterprise/leadmarket/leadmarket.htm>.

⁴ Згідно з Комплексною морською політикою Європи ("Синя книга"), COM (2007) 575, 10.10.2007, Комісія оголосила про свій намір сприяти взаємодії між морськими кластерами.

створені цими новими партнерствами між кластерами, будуть інтегровані якомога ширше в нову Мережу підприємств Європи¹.

Європейський рік творчості та інновацій (2009) надає гарну можливість для сприяння відкритості кластерів відносно науково-дослідних інститутів та міжнародних партнерів поза кордонами. Комісія підтримуватиме спільно з національними або регіональними партнерами в державах-членах організацію європейських Тижнів інновацій для сприяння використанню вигод від зв'язків між промисловістю і наукою крізь кордони в рамках функціонування кластерів.

3.3. Сприяння досконалості організацій кластерів

Кластерні ініціативи дедалі частіше керуються спеціалізованими установами, відомими як кластерні організації, котрі набувають різних форм, починаючи від некомерційних об'єднань і державних установ до комерційних кампаній. Підприємства та інші зацікавлені сторони, що беруть участь у роботі інноваційних кластерів, потребують ефективної, професійної та відповідної підтримки для отримання максимальних вигод від їхньої кластерної організації. Тим не менш, досі навички і професіоналізм менеджерів кластера не були належним чином визнані. Однак ефективна, професійна організація кластера має вирішальне значення для підвищення якості послуг із підтримки бізнесу та спрямування кластерних ініціатив в напрямі самостабільності.

Управління кластером повинно бути визнане як нова професійна кваліфікація, що вимагає високих стандартів якості та професіоналізму задля забезпечення ефективних послуг для підприємств і установ, які працюють разом у кластерах, і повною мірою використати вигоди від зв'язків між університетами, промисловістю і державними органами. Комісія заохочує до таких дій, які вже почали втілюватися в деяких регіонах ЄС.

У цьому контексті Комісія запровадить під егідою СІР Європейську пілотну ініціативу для Організацій зі сприяння досконалості кластерів, пропонуючи спеціальні програми професійної підготовки та поглиблення співробітництва менеджерів кластерів. У разі успіху, ця ініціатива в рахунок остаточному підсумку може привести до створення самодостатньої некомерційної Європейської асоціації менеджерів кластеру, розвиваючи і підтримуючи в подальшому європейський знак якості для відмінних організацій кластерів на основі Моделі досконалості Європейського фонду управління якістю (EFQM)². Такий європейський знак якості кластера може допомогти організаціям продовжувати підвищувати фінансування з приватних і державних джерел та розширити їхню присутність і визнання в усьому світі.

3.4. Сприяння інтеграції інноваційних малих та середніх підприємств до кластерів

Кластери пропонують живильне середовище для малих і середніх підприємств для втілення інновацій та розвитку зв'язків із великими компаніями та міжнародними партнерами. Водночас, хоча кластери мають вигоду від

¹ Докладніше про Enterprise Europe Network можна знайти за адресою: http://www.enterprise-europenetwork.ec.europa.eu/index_en.htm.

² Детальну інформацію про модель EFQM див. за адресою: <http://www.efqm.org/>.

наявності великих багатонаціональних компаній, інтеграція динамічних та інноваційних МСП до кластерів є особливо важливою для надання допомоги кластерам у досягненні високого рівня досконалості та інновацій. Політикам слід розглянути високий потенціал малих і середніх підприємств під час проектування кластерної політики.

Організації кластерів пропонують широкий спектр спеціалізованих послуг із підтримки бізнесу – особливо для малих і середніх підприємств – які доповнюють існуючі форми підтримки малого та середнього бізнесу дуже ефективно. Такі послуги включають в себе сприяння співробітництву між МСП і з великими компаніями і дослідницькими інститутами, заохочення захисту прав інтелектуальної власності і трансферу технологій¹ та підтримку інтернаціоналізації діяльності.

Для надання допомоги у інтеграції МСП до кластерів, Європейська організація моніторингу за кластерами забезпечить надання додаткової інформації про послуги, що пропонують кластерні ініціативи, які будуть корисні для підприємств та інвесторів у пошуку рішень про розміщення інвестицій і стратегічних партнерів в ЄС. Буде краще, якщо спеціалізовану підтримку з надання послуг для малих і середніх підприємств будуть надавати організації кластерів, і якщо вони діятимуть згідно з розробленими пілотними проектами і відповідно до ініціативи "EUROPE INNOVA TM". У разі успіху ці ініціативи будуть широко використані на рівні ЄС в рамках Альянсу Європейських кластерів і Європейської мережі підприємств. Це має сприяти підвищенню ефективності та результативності підтримки інноваційних схем у державах-членах при одночасному зниженні навантаження на МСП.

Європейській мережі підприємств буде також запропоновано організувати 2009 року, у тісній співпраці з організаціями кластерів, кампанію з підвищення обізнаності щодо інновацій, через яку буде інформувати бізнес-співтовариство, особливо інноваційні МСП, про існуючі механізми підтримки, зокрема для передачі знань та інтернаціоналізації.

Висновки

Кластери відіграють важливу роль у стимулюванні конкурентоспроможності, інновацій і створення робочих місць в ЄС. Однак, щоб повністю скористатися перевагами кластерів, Євросоюз повинен зараз активізувати свою допомогу державам-членам і регіонам з метою сприяння досконалості на всіх рівнях і заохочуючи співпрацю на всій території ЄС. Це збільшить кількість кластерів світового класу. Кластери повинні бути відкритими, гнучкими та привабливими для кращих талантів і знань, наявних по всьому світу. Зусилля на регіональному, національному та європейському рівні мають сприяти створенню тісніших та ефективніших зв'язків між кластерами, а також із провідними науково-дослідними інститутами в Європі і за її межами. Водночас, організаціям кластерів пропонується покращити на-

¹ При наданні таких послуг доцільно брати до уваги нещодавно ухвалені Комісією рекомендації з управління інтелектуальною власністю в діяльності з передачі знань і Кодекс практики для університетів та інших державних наукових організацій, С (2008) 1329, 10.4.2008.

дання допоміжних послуг та ефективніше інтегрувати інноваційні малі та середні підприємства до кластерів.

Це Повідомлення має на меті зробити свій внесок у створення більш ефективної основи для підтримки кластерів в ЄС.

ДОДАТОК

Політичний порядок денний на підтримку кластерів світового класу в ЄС

Комісія:

- підтримуватиме держави-члени та Регіони в їхніх зусиллях із вдосконалення власної політики щодо кластерів, зокрема, шляхом надання об'єктивної інформації про кластери та кластерну політику, а також шляхом сприяння вивченню політики на всій території ЄС;
- забезпечуватиме кращу узгодженість і взаємодоповнюваність між різними політичними інструментами Спільноти на підтримку кластерів, у повній відповідності з принципом субсидіарності;
- створюватиме Групу зі створення європейської політики щодо кластерів з метою надання порад Комісії та державам-членам ЄС з приводу можливих стратегічних орієнтирів для виникнення і зростання кількості кластерів світового класу в Європі;
- заохочуватиме розвиток Єдиного європейського простору досліджень та інновацій через сприяння практичному транснаціональному співробітництву між кластерами;
- запустить Європейську пілотну ініціативу для досягнення організаціями кластерів досконалості;
- вдосконалюватиме інформацію про надання інноваційних послуг із підтримки МСП, які пропонуються організаціями кластерів в Європі, зокрема, через Європейську організацію моніторингу за кластерами і Мережу підприємств Європи;
- надаватиме підтримку в рамках Програми конкурентоспроможності та інновацій щодо розвитку нових або більш досконалих інструментів для сприяння участі малих і середніх підприємств у роботі інноваційних кластерів;

і закликає держави-члени ЄС:

- повністю інтегрувати власну політику щодо кластерів до програми конкурентоспроможності, як частини національної програми реформ, з урахуванням виміру ЄС, і звітувати про досягнення;
- забезпечити кращу підтримку для участі МСП у кластерах шляхом подальшого впровадження рекомендацій, зазначених в Акті ЄС про малий бізнес;
- активізувати зусилля для досягнення більшого синергізму і взаємодоповнюваності між різними політичними ініціативами, програмами та ініціативами в галузі кластерної політики.

*Брюссель, 5 листопада 2008 року
COM (2008) 652 fin / 2*

Рекомендації Комісії
"Щодо управління правами інтелектуальної власності
та Кодекс практики для університетів та інших державних
науково-дослідних організацій" від 10.04.2008 року¹

КОМІСІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СПІВТОВАРИСТВ

Беручи до уваги Договір про заснування Європейського співтовариства, і, зокрема статті 165,

Беручи до уваги:

(1) При поновленні Лісабонської стратегії 2005 року, глави держав та урядів підкреслили ключову роль, яку можуть відіграти більш тісні зв'язки між державними науково-дослідними організаціями, включаючи університети і промисловість, у сприянні обороту і використанню ідей у динамічному суспільстві, заснованому на знаннях, і в підвищенні конкурентоспроможності і добробуту.

(2) Необхідність наявних зусиль для кращої конвертації знань у соціально-економічні результати. Тому державні науково-дослідні організації повинні поширювати і більш ефективно використовувати державне фінансування результатів досліджень з метою впровадження їх у нові продукти та послуги. Заходи для реалізації цього включають, зокрема, співробітництво наукових кіл і промисловості, проведення спільних досліджень і досліджень за договорами, проведених або профінансованих спільно з приватним сектором – через ліцензування та створення "спін-офф" компаній.

(3) Ефективне використання наукових результатів, які фінансуються державою, залежить від правильного управління об'єктами інтелектуальної власності (тобто, знаннями в найширшому сенсі, охоплюючи, наприклад, винаходи, програмне забезпечення, бази даних і мікроорганізми, незалежно від того, перебувають вони чи ні, під захистом юридичних документів, таких, як патенти), залежить від розвитку підприємницької культури і пов'язаних з нею навичок у державних науково-дослідних організаціях, а також – від вдосконалення методів спілкування і взаємодії між державним та приватним сектором.

(4) Активна участь державних науково-дослідних організацій в управлінні інтелектуальною власністю та в передачі знань має важливе значення для створення соціально-економічних переваг, а також для заохочення студентів, вчених і для подальшого залучення фінансування досліджень.

(5) Держави-члени останніми роками запровадили ініціативи для сприяння передачі знань на національному рівні, але значні розбіжності між національними нормативно-правовими базами, політичними стратегіями та практиками, а також різниця в стандартах у сфері управління інтелектуальною власністю в державних науково-дослідних організаціях запобігають або ускладнюють транснаціональну передачу знань по всій Європі та створення Європейського дослідницького простору.

¹ European Commission, "On the management of intellectual property in knowledge transfer activities and Code of Practice for universities and other public research organisations", 2008/416/EC: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:146:0019:0024:EN:PDF>.

(6) Після Повідомлення Комісії 2007 року¹, в якому були викладені підходи до спільної європейської структури з передачі знань, Європейська Рада запропонувала Комісії в червні 2007 року розробити рекомендації з управління інтелектуальною власністю державними науково-дослідними організаціями у формі Рекомендацій державам-членам.

(7) Ця Рекомендація направлена на забезпечення держав-членів та їхніх регіонів політичною стратегією з розробки або оновлення національних керівних принципів і рамкових програм, а також надає державним науково-дослідним організаціям Кодекс практики для того, щоб підвищити ефективність державних наукових організацій в управлінні інтелектуальною власністю та передачею знань.

(8) Співробітництво в галузі досліджень та розвитку, а також заходи з передачі знань між Співтовариством і третіми країнами повинні ґрунтуватися на чітких і уніфікованих рекомендаціях та практиці, які забезпечують справедливий і рівномірний доступ до інтелектуальної власності, створеної в рамках міжнародного науково-дослідного співробітництва, на взаємовигідній для всіх сторін основі. Кодекс поведінки, що додається, повинен використовуватись як посилання в цьому контексті.

(9) Були виявлені ряд прикладів передової практики, які мають допомогти державам-членам виконати цю рекомендацію. Кожна держава-член самостійно обирає процедури і практику, які краще пристосовані до того, щоб забезпечити виконання цієї Рекомендації, беручи до уваги саме те, що було б найбільш ефективним у контексті даної держави-члена, оскільки практики, які є ефективними в одній державі-члені, не можуть бути настільки ж ефективними в іншій. Існуючі керівні принципи на рівні Співтовариства та ОЕСР також повинні бути взяті до уваги.

(10) Комісія та держави-члени мають слідкувати за втіленням цієї Рекомендації та її впливом, і прискорювати обмін передовим досвідом щодо передачі знань,

ЦИМ РЕКОМЕНДУЄ державам-членам здійснити такі дії:

1. Забезпечити, щоб усі державні науково-дослідні організації визначали передачу знань як стратегічне завдання;

2. Заохочувати державні науково-дослідні організації до створення і пропаганди політичних стратегій та процедур з управління інтелектуальною власністю відповідно до Кодексу, викладеного в Додатку I;

3. Надавати підтримку розвитку потенціалу трансферу знань і навичок у державних науково-дослідних організаціях, а також здійснювати заходи з підвищення інформованості та навичок студентів, особливо у сфері науки і техніки – щодо інтелектуальної власності, передачі знань та підприємництва;

4. Сприяти широкому поширенню знань, створених за рахунок державних коштів, вживаючи заходів для заохочення відкритого доступу до ре-

---

¹ (1) COM (2007) 182.

зультатів досліджень, дозволяючи, за необхідності, захист пов'язаної з цим інтелектуальної власності;

5. Співпрацювати та вживати необхідних заходів щодо покращення узгодженості їхніх відповідних режимів власності з правами інтелектуальної власності таким чином, щоб полегшити транскордонне співробітництво та передачу знань у галузі досліджень і розробок;

6. Використовувати принципи, викладені в цій Рекомендації, як основу для впровадження або адаптації національних керівних принципів та законодавства, пов'язаних з управлінням інтелектуальної власності та передачі знань, державними науковими організаціями, а також для укладання угод про наукове співробітництво з третіми країнами, або для вживання будь-яких інших заходів зі сприяння передачі знань, або при створенні нової політики чи схем фінансування, при дотриманні Правил з надання державної допомоги;

7. Вжити заходів для забезпечення якомога більш широкого застосування Кодексу практики – безпосередньо або через норми, встановлені національними та регіональними державними органами щодо фінансування наукових досліджень;

8. Забезпечувати рівне і справедливе ставлення до учасників з держав-членів та третіх країн у міжнародних дослідницьких проєктах щодо власності і доступу до прав інтелектуальної власності на основі взаємної вигоди всіх сторін;

9. Призначити національний контактний пункт, завдання якого повинні включати координацію заходів з передачі знань між державними науководослідними організаціями і приватним сектором, у тому числі вирішення транснаціональних проблем разом з аналогічними контактними пунктами в інших державах-членах;

10. Вивчити і використати приклади передової практики, викладені у Додатку II, з урахуванням національних умов;

11. Поінформувати Комісію до 15 липня 2010 року і потім кожні два роки про заходи, що приймаються на основі цієї рекомендації, а також їх вплив.

Вчинено в Брюсселі 10 квітня 2008 року.

Від імені Комісії – Янез Поточнік, член Комісії

ДОДАТОК I

Кодекс практики для університетів та інших державних науково-дослідних організацій, пов'язаних з управлінням інтелектуальної власності в діяльності з передачі знань

Цей кодекс складається з принципів, об'єднаних за трьома основними напрямками. **Засади внутрішньої політики у сфері інтелектуальної власності** (далі ІВ) – являє собою базовий набір принципів, які повинні імплементувати державні науково-дослідні організації з метою ефективного управління інтелектуальною власністю, яку було отримано в результаті їхньої власної або спільної діяльності у галузі досліджень і розробок. **Принципи політики щодо передачі знань** доповнюють принципи, що стосуються політики в галузі ІВ, зосередившись більш конкретно на активній передачі і використанні такої інтелектуальної власності, незалежно від того, чи захищені права на неї. **Принципи регламентації досліджень, які відбуваються в результаті співпраці чи укладання контракту на дослідження**, призначені для всіх видів дослідницької діяльності, яка провадиться чи фінансується

спільно державними науково-дослідними організаціями і приватним сектором, включаючи, зокрема, проведення спільних наукових досліджень (там, де всі сторони виконують завдання з проведення досліджень і розробок) і досліджень за контрактом (де проведення досліджень і розробок на контрактній основі здійснює державна науково-дослідна організація за замовленням приватної компанії).

Засади внутрішньої політики у сфері інтелектуальної власності

1. Розробляти політику у сфері ІВ доцільно в рамках довгострокової стратегії та завдань державної науково-дослідної організації, і надавати інформацію щодо неї на внутрішньому і зовнішньому рівнях шляхом створення єдиного відповідального контактного пункту.

2. Ця політика повинна забезпечити чіткі правила для співробітників і студентів з питань, зокрема, розкриття нових ідей з потенційним комерційним інтересом, права інтелектуальної власності на результати досліджень, обліку, управління конфліктами інтересів та взаємодії з третіми сторонами.

3. Необхідно сприяти виявленню, використанню і, за необхідності, захисту прав інтелектуальної власності, у відповідності зі стратегією і призначенням державної науково-дослідної організації та з метою досягнення максимального соціально-економічного ефекту. З цією метою можливо прийняти різні стратегії, які можуть бути диференційованими за відповідними науковими/технічними галузями – наприклад, підхід до регулювання ІВ, як до "державної власності" чи підхід, за якого ІВ є "відкритою для інновацій".

4. Необхідно забезпечити належні стимули для того, щоб всі задіяні співробітники відігравали активну роль у реалізації політики у галузі ІВ. Такі стимули мають бути не тільки фінансового характеру, але повинні також сприяти розвитку кар'єри, враховуючи створену інтелектуальну власність та аспекти передачі знань під час оцінювання діяльності співробітника, на додаток до оцінювання його роботи згідно з академічними критеріями.

5. Вирішити питання створення узгоджених портфоліо об'єктів права інтелектуальної власності державними науково-дослідними організаціями – у конкретних технологічних галузях – і, за необхідності, створення патентних/ІВ пулів, включаючи інтелектуальну власність інших державних наукових організацій. Це може полегшити їхню експлуатацію через наявну критичну масу і зниження операційних витрат для третіх осіб.

6. Підвищувати поінформованість щодо базових навичок у галузі інтелектуальної власності та передачі знань через навчання студентів, а також наукових співробітників, і гарантувати, що співробітники, відповідальні за управління ІВ/передачу знань, мають необхідні навички та пройшли відповідну підготовку.

7. Розробити і оприлюднити політичні стратегії зі сприяння широкому поширенню результатів досліджень і розробок (наприклад, шляхом відкритого доступу до публікацій), беручи до уваги можливі затримки у випадках, коли передбачено захист інтелектуальної власності, хоча це має бути зведено до мінімуму.

Принципи політики щодо передачі знань

8. З метою сприяння використанню наукових результатів, що фінансуються державою, і максимізації їхніх соціально-економічних наслідків, доцільно розглянути всі види можливих механізмів експлуатації (таких, як ліцензування або створення "спін-офф" компаній) і визначити всіх можливих партнерів з використання (наприклад, "спін-офф" компанії або вже діючі компанії, інші державні наукові організації, інвестори, або служби підтримки інноваційної діяльності чи агенції), й обрати найбільш підходящі з них.

9. Хоча активна політика у галузі ІВ/передачі знань може генерувати додаткові доходи для державних науково-дослідних організацій, це не повинно вважатися головною метою.

10. Необхідно перекоонатися, що державна науково-дослідна організація має доступ або володіє професійними знаннями щодо послуг (включаючи юридичні, фі-

нансові, комерційні послуги), а також щодо захисту інтелектуальної власності та забезпечена консультантами, на додаток до співробітників із технічною освітою.

11. Доцільно розробити і оприлюднити політику ліцензування з метою гармонізації практичної діяльності в рамках державної науково-дослідної організації та забезпечення законності угод. Зокрема, передача прав інтелектуальної власності, що належить державній науково-дослідній організації, та надання виключних ліцензій¹ повинні бути ретельно оцінені, особливо по відношенню до неєвропейських третіх сторін. Ліцензії, видані з метою експлуатації, мають включати адекватну компенсацію, і перш за все фінансову.

12. Розробити і пропагувати політику для створення "спін-офф"-компаній, дозволяючи і заохочуючи співробітників державної науково-дослідної організації брати участь у створенні "спін-оффів", якщо це буде доцільно, і чітко визначивши довгострокові відносини між "спін-офф"-компаніями і державною науково-дослідною організацією.

13. Встановити чіткі принципи розподілу коштів, як частки доходів, отриманих від трансферу знань, між державною науково-дослідною організацією, відділом і винахідниками.

14. Проводити моніторинг захисту інтелектуальної власності та видів діяльності з передачі знань і пов'язаних з цим досягнень, і публікувати їх на регулярній основі. Результати досліджень державної науково-дослідної організації, будь-які пов'язані з цим знання і права інтелектуальної власності мають стати більш помітними для приватного сектора з тим, щоб сприяти їх подальшому використанню.

Принципи регламентації досліджень, які відбуваються в результаті співпраці чи укладання контракту на дослідження²

15. Норми, що регулюють спільну діяльність чи дослідження за контрактом, повинні бути сумісними з призначенням кожної зі сторін. Вони мають брати до уваги рівень приватного фінансування і бути у відповідності із завданнями науково-дослідної діяльності, зокрема, максимально збільшувати комерційні та соціально-економічні наслідки впровадження досліджень, підтримувати цілі державної дослідницької організації із залучення приватного фінансування для досліджень, підтримувати таку систему інтелектуальної власності, яка дозволяє проведення подальших суто академічних та спільних наукових досліджень, а також не перешкоджати поширенню результатів науково-дослідницької діяльності.

16. Питання, пов'язані з ІВ, повинні бути уточнені на рівні управління і якомога раніше в науково-дослідних проєктах, в ідеалі – до їх початку. Питання щодо ІВ включають розподіл прав на інтелектуальну власність, яка створюється в рамках поточного проєкту ("foreground" – "нові результати"), визначення інтелектуальної власності, на яку сторони мають права до початку проєкту ("раніше створені результати" – "background"), і яка необхідна для реалізації проєкту згідно із зазначеними цілями, права доступу до нових результатів і раніше створених результатів з метою реалізації цих цілей і розподілу доходів³.

¹ Що стосується результатів наукових досліджень і розробок, які мають декілька можливих галузей застосування, слід уникати надання виключних ліцензій без жодних обмежень. При цьому, як правило, державні науково-дослідні організації повинні заздалегідь резервувати необхідні права для сприяння поширенню та проведенню подальших досліджень.

² Коли державна науково-дослідна організація бере участь у договорі або спільних дослідженнях із промисловим партнером, Комісія буде автоматично (тобто без вимоги про повідомлення) вважати, що промислові партнери через співпрацю з державною науково-дослідною організацією не отримують жодної непрямої державної допомоги, якщо умови, зазначені в Рамковій програмі Співтовариства з надання державної допомоги для досліджень, розробок та інновацій (ОJ С 323, 30.12.2006, зокрема, пункти 3.2.1 та 3.2.2), дотримані.

³ Права доступу – права, надані сторонами одна одній, на відміну від ліцензій, які надаються третім особам. Цими правами визначається, які частини раніше створених результатів і нових результатів може використовувати кожна зі сторін, і з якою метою – для проведення подальших досліджень чи для комерційного використання, і на яких умовах.

17. У спільному дослідницькому проєкті право інтелектуальної власності на "нові результати" має залишитися у сторони, що його створила, але воно може належати різним сторонам проєкту на основі угоди, укладеної заздалегідь, яка адекватно відображає відповідні інтереси сторін, завдання та фінансові або інші внески в проєкт. У випадку наявності контракту на проведення досліджень, результати проєкту, створені державною науково-дослідною організацією, зазвичай належать тій стороні контракту, яка представляє приватний сектор.

Проте права інтелектуальної власності на раніше створені результати під час здійснення контракту зазвичай не змінюється.

18. Права доступу¹ мають бути уточнені сторонами якомога раніше в процесі впровадження науково-дослідного проєкту, а в ідеалі – ще до його початку. У разі необхідності для проведення науково-дослідного проєкту, або для експлуатації раніше створених результатів однієї зі сторін, права доступу до результатів проєкту і раніше створених результатів інших сторін повинні бути доступними за умов, які мають адекватно відображати інтереси, завдання, фінансові та інші внески в проєкт.

ДОДАТОК II

Приклади практики органів державної влади у напрямі полегшення управління правами інтелектуальної власності в діяльності з передачі знань в університетах та державних наукових організаціях

Передача знань як стратегічне завдання державних науково-дослідних організацій

1. Передача знань між університетами і промисловістю є постійним політичним і оперативним пріоритетом для всіх державних органів, які здійснюють фінансування наукових досліджень у державі-члені ЄС на національному та регіональному рівні.

2. Ця сфера діяльності безумовно належить до відповідальності міністерства, яке відповідає за координацію ініціатив зі сприяння передачі знань з іншими міністерствами.

3. Кожне міністерство та орган регіонального управління, які здійснюють діяльність з передачі знань, визначає посадову особу, відповідальну за моніторинг цієї діяльності. Вони регулярно зустрічаються, щоб обмінятися інформацією і обговорити способи покращення передачі знань.

Стратегії управління інтелектуальною власністю

4. Належне управління правами інтелектуальної власності, що створена за державним фінансуванням, має отримати відповідне сприяння з вимогами, щоб захист прав ІВ відбувався відповідно до встановлених принципів, а також беручи до уваги законні інтереси промисловості (наприклад, тимчасові обмеження конфіденційності).

5. Дослідницька політика сприяє посиленню підтримки з боку приватного сектора з тим, щоб допомогти визначити технологічні потреби і прискорити приватні інвестиції у дослідження та заохочувати використання наукових результатів, що фінансуються державою.

Можливості та навички з передачі знань

6. Достатні ресурси та стимули щодо участі в заходах з передачі знань мають бути доступними для державних наукових організацій та їх співробітників.

7. Вживаються заходи із забезпечення доступності і прискорення набору кваліфікованих кадрів (наприклад, фахівців з трансферу технологій) державними науково-дослідними організаціями.

8. Набір типових договорів є доступним, а також – інструменти з прийняття рішень допомагають обрати найбільш відповідну модель контракту, яку буде обрано в залежності від ряду параметрів.

---

¹ Див. попереднє посилання.

9. До створення нових механізмів зі сприяння передачі знань (таких, як мобільність або схеми фінансування), відповідні групи зацікавлених сторін, у тому числі, малі та середні підприємства та великі промислові підприємства, а також державні наукові організації, отримують відповідні консультації.

10. Об'єднання ресурсів між державними науково-дослідними організаціями на місцевому або регіональному рівні буде підтримано в тих регіонах, де організації не мають критичної маси витрат на наукові дослідження, щоб виправдати наявність власних офісів із передачі знань чи фахівців, відповідальних за управління правами ІВ.

11. Будуть запроваджені програми підтримки дослідницьких "спін-офф"-компаній, спрямовані на набуття навичок підприємницької діяльності. Ці програми відрізнятимуться істотною взаємодією між державними науковими організаціями та місцевими інкубаторами, фінансовими установами, агенціями з підтримки бізнесу та іншими суб'єктами.

12. Державне фінансування стає доступним для підтримки передачі знань та залучення підприємницьких кіл до співпраці з державними науково-дослідними організаціями, у тому числі шляхом найму експертів.

Узгодженість у транснаціональному співробітництві

13. З метою сприяння транснаціональній передачі знань та розвитку співробітництва з представниками інших країн, особа, що має права на ІВ – результати наукових досліджень, що фінансуються державою, визначається чіткими правилами, і ця інформація, а також будь-які умови фінансування, котрі можуть вплинути на передачу знань, є легкодоступною. Режим права ІВ на службовий винахід, на відміну від режиму "привілеїв для професорів" вважається правовим режимом, який застосовується за умовчанням для регулювання прав інтелектуальної власності, які належать державним науково-дослідним організаціям в більшості країн-членів ЄС.

14. При підписанні міжнародних угод про науково-дослідне співробітництво, умови проєктів, які фінансуються обома країнами, включають однакові права для всіх сторін угоди, особливо щодо доступу до об'єктів права інтелектуальної власності і пов'язаних із цим обмежень у використанні.

Поширення знань

15. Органи фінансування державних досліджень забезпечують відкритий доступ до рецензованих наукових публікацій, опублікованих у результаті досліджень, які фінансовані державою.

16. Сприяння відкритому доступу до даних із результатами досліджень здійснюється відповідно до Керівних принципів ОЕСР щодо доступу до результатів досліджень, отриманих у результаті державного фінансування, однак, з урахуванням обмежень, пов'язаних із комерційною експлуатацією.

17. Надання послуг з архівування результатів досліджень (наприклад, інтернет-депозитарії), які отримали державне фінансування, у зв'язку з впровадженням політики відкритого доступу.

Моніторинг впровадження

18. Необхідне запровадження механізмів моніторингу та огляду прогресу, досягнутого національними державними науково-дослідними організаціями в передачі знань, наприклад, через річні звіти окремих державних дослідних організацій. Ця інформація, разом з прикладами передової практики, також стає доступною для інших держав-членів.

**Рамкова програма Європейської спільноти
щодо державної допомоги у галузі наукових досліджень,
розробок та інновацій, 2006 рік¹**

***

2.2. Визначення

У цілях даної рамкової програми застосовуються такі визначення:

(а) терміни "**малі та середні підприємства**", або "МСП", "**малі підприємства**" та "**середні підприємства**" означають підприємства, що відповідають визначенню, наведеному в Регламенті (ЄС) № 70/2001 або будь-якому іншому регламенті, що заміняє цей регламент;

***

(d) термін "**науково-дослідницька організація**" означає організацію, таку як університет або науково-дослідний інститут, незалежно від її організаційно-правової форми (незалежно від того чи її створено за нормами публічного чи приватного права) чи способу фінансування, основним завданням якої є проведення фундаментальних, промислових досліджень та експериментальних розробок, а також поширення результатів своєї діяльності через викладання, публікації чи передачу технологій; весь прибуток якої реінвестується у зазначені напрями діяльності, поширення результатів їхньої діяльності або викладання; підприємства, котрі можуть справляти вплив на таку організацію, наприклад, як її акціонери або члени, не мають жодного привілейованого доступу до наукового потенціалу такої організації чи результатів її дослідницької діяльності;

(е) термін "**фундаментальні дослідження**" означає експериментальну або теоретичну роботу, виконувану насамперед для отримання нових знань щодо основних принципів стосовно явищ та спостережуваних фактів, без будь-якої цілі щодо їхнього безпосереднього практичного застосування чи використання;

(f) термін "**промислові дослідження**" означає заплановані або критичні дослідження, спрямовані на отримання нових знань та навичок для розроблення нової продукції, процесів чи послуг, або для забезпечення значного покращення наявної продукції, процесів чи послуг. Такі дослідження передбачають створення компонентів складних систем, що є необхідним для промислових досліджень, зокрема для оцінки базових технологій, за винятком дослідних зразків, зазначених у підпункті (g);

(g) термін "**експериментальні розробки**" означає отримання, об'єднання, створення та використання наявних наукових, технологічних, комерційних та інших відповідних знань та навичок з метою підготовки планів, заходів або проектів нових, видозмінених чи покращених продуктів, проце-

---

¹ European Commission, "Community Framework for State Aid for Research and Development and Innovation", 2006/C 323/01: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:323:0001:0026:EN:PDF>.

сів чи послуг. До таких розробок можуть також належати, як приклад, інші, спрямовані на здійснення концептуального описання, планування та розроблення документації щодо нової продукції, процесів та послуг. До такої діяльності може належати створення проектів, креслень, планів та іншої документації, за умови, що вона не призначена для комерційного використання.

Розроблення дослідних зразків та здійснення пілотних (дослідних) проектів, що можуть бути використані в комерційних цілях, також належить до експериментальних розробок, якщо дослідний зразок неодмінно є кінцевим комерційним продуктом, а його виробництво є дуже дорогим, оскільки він призначений для використання лише в цілях демонстрації та перевірки. У разі подальшого комерційного використання результатів демонстраційних або пілотних проектів будь-який дохід, отриманий від такого використання, необхідно відняти від витрат на проведення досліджень.

Експериментальне виробництво та випробування продукції, процесів та послуг є також прийнятним в рамках експериментальних розробок за умови, що результати такого виробництва чи випробування не буде використано чи трансформовано у такі, що можна використати у промисловості чи в комерційних цілях.

До експериментальних розробок не належить регулярне чи періодичне здійснення змін у продукції, виробничих лініях та процесах, наявних послугах та інших поточних операціях, навіть якщо такі зміни можуть становити покращення;

(h) термін "**позика, що підлягає поверненню**" означає будь-яку позику для проекту, котра виплачується однією чи декількома частинами й умови погашення якої залежать від результатів науково-дослідницького та інноваційного проекту;

(i) термін "**інновація процесів**" означає застосування нового чи значно вдосконаленого методу виробництва чи постачання (у тому числі значну модифікацію технологічного оснащення, обладнання та/або програмного забезпечення). Незначні зміни або покращення, підвищення виробничого потенціалу чи можливостей послуг через додавання виробничих або логістичних систем, котрі є дуже подібними до тих, що вже перебувають у використанні, припинення застосування процесу, звичайне заміщення або надання капіталу, зміни, що є результатом лише змін у цінах виробничого фактора, кастомізація, регулярні сезонні та інші циклічні зміни, торгівля новою або значно вдосконаленою продукцією не вважається інновацією;

(j) термін "**організаційні інновації**" означає застосування нового організаційного методу в комерційній практиці, організації робочих місць чи зовнішніх зв'язків підприємства. Зміни в комерційній практиці, організації робочих місць чи зовнішніх зв'язках, котрі базуються на організаційних методах, що вже застосовуються на підприємстві, зміни в стратегії управління, злиття та поглинання, припинення застосування процесу, звичайне заміщення або надання капіталу, зміни, що є результатом лише змін у цінах виробничого фактора, кастомізація, регулярні сезонні та інші циклічні змі-

ни, торгівля новою або значно вдосконаленою продукцією не вважається інновацією;

(к) термін **"висококваліфікований персонал"** означає дослідників, інженерів, проєктувальників та менеджерів з маркетингу, які мають вищу освіту та володіють щонайменше п'ятирічним професійним досвідом. Докторантура може вважатися відповідним професійним досвідом;

(л) термін **"прикомандирування"** означає тимчасове залучення персоналу бенефіціаром на період часу, по закінченні якого такий персонал має право повернутися до свого попереднього роботодавця;

(м) термін **"інноваційні кластери"** означає угруповання незалежних підприємств – інноваційних початкових підприємств, малих, середніх та великих підприємств, а також науково-дослідницьких організацій – що здійснюють свою діяльність у певній сфері та регіоні, метою яких є стимулювання інноваційної активності через сприяння посиленій взаємодії, забезпечення матеріально-технічної бази та обмін знаннями й досвідом, а також через ефективне сприяння трансферу технологій, утворенню мереж та поширенню інформації між підприємствами кластеру. Бажано, щоб держава-член прагнула до забезпечення належного балансу між МСП та великими підприємствами у кластері з метою досягнення певної критичної маси, зокрема, через спеціалізацію в певному напрямі галузі наукових досліджень, розробок та інновацій, а також зважаючи на наявні кластери у такій державі та на рівні Спільноти.

***

5.2. Допомога для підготовки техніко-економічних обґрунтувань

Допомога для підготовки техніко-економічних обґрунтувань, що передують проведенню промислових досліджень та експериментальних розробок, має відповідати умовам Спільного ринку згідно з визначенням підпункту (с) частини третьої статті 87 Договору про створення Європейської Спільноти за умови, що розмір допомоги, розрахований на підставі вартості такого обґрунтування, не перевищує такі обсяги:

(а) допомога для МСП: 75% – на підготовку обґрунтувань, що передують здійсненню промислових досліджень, та 50% – на підготовку обґрунтувань, що передують здійсненню експериментальних розробок;

(б) допомога для великих підприємств: 65% – на підготовку обґрунтувань, що передують здійсненню промислових досліджень, та 40% – на підготовку обґрунтувань, що передують здійсненню експериментальних розробок.

***

5.4. Допомога для молодих інноваційних підприємств

Допомога для молодих інноваційних підприємств має відповідати умовам Спільного ринку згідно з визначенням підпункту (с) частини третьої статті 87 Договору про створення Європейської Спільноти за умови виконання таких положень:

(а) бенефіціар є малим підприємством, що на момент надання допомоги проіснувало менше шести років;

(б) бенефіціар є інноваційним підприємством на підставі такого:

(і) держава-член може продемонструвати за допомогою оцінки, котру проводить зовнішній експерт, зокрема, на підставі бізнес-плану, що бенефіціар буде в найближчому майбутньому розвивати продукцію, послуги чи процеси, що є технологічно новими чи суттєво покращеними у порівнянні із сучасним рівнем розвитку галузі діяльності такого бенефіціара у Спільноті та які несуть в собі ризик технологічної відмови чи виробничих збоїв; або

(ii) витрати на наукові дослідження та розробки бенефіціара становлять щонайменше 15% від його загальних операційних витрат за, щонайменше, один з трьох років до надання допомоги або, у випадку початкового підприємства, що не має історії фінансів, від його загальних операційних витрат, зазначених в аудиті його поточного звітного періоду та підтверджених зовнішнім аудитором;

(с) розмір допомоги не перевищує 1 мільйон євро. Розмір такої допомоги не може перевищувати 1,5 мільйона євро в регіонах, що мають право на відхилення, зазначене в підпункті (а) частини третьої статті 87 Договору про створення Європейської Спільноти, та 1,25 мільйона євро в регіонах, що мають право на відхилення, зазначене в підпункті (с) частини третьої статті 87 Договору про створення Європейської Спільноти.

Бенефіціар має право на отримання допомоги лише один раз протягом періоду, в якому він класифікується як молоде інноваційне підприємство. Така допомога може бути об'єднана з будь-якою іншою допомогою за цією рамковою програмою, допомогою у галузі наукових досліджень, розробок та інновацій, передбаченою Регламентом (ЄС) № 364/2004 чи будь-яким іншим наступним регламентом та допомогою ухваленого Комісією згідно з керівними вказівками щодо державної підтримки венчурного інвестування.

Бенефіціар може отримувати державну допомогу, відмінну від допомоги у галузі наукових досліджень, розробок та інновацій та допомоги на підтримку венчурного інвестування, лише через три роки після надання допомоги як молодому інноваційному підприємству.

**Регламент (ЄС) № 1906/2006 Європейського парламенту і Ради
від 18.12.2006 року**

**"Про правила участі підприємств, науково-дослідницьких центрів
та університетів у діях, передбачених Сьомою Рамковою програмою,
та щодо поширення результатів науково-дослідницької діяльності
(2007–2013)"¹**

***

Стаття 1

Предмет

У цьому Регламенті викладено правила участі підприємств, науково-дослідних центрів, університетів та інших юридичних осіб у діях, здійснюваних одним або кількома учасниками з використанням схем фінансування, зазначених у частині (а) Додатку III до Рішення № 1982/2006/ЄС (далі за текстом – "непрямі дії").

У ньому також викладено правила у відповідності з нормами, зазначеними у Фінансовому Регламенті та Правилах реалізації фінансової підтримки, наданої Спільнотою учасникам непрямих дій, передбачених Сьомою Рамковою програмою.

Щодо результатів наукових досліджень, що проводяться за Сьомою Рамковою програмою, в цьому Регламенті викладено правила щодо розкриття нових знань у будь-який відповідний спосіб, окрім способу, що є результатом процедур захисту таких знань, а також, у тому числі, щодо публікації нових знань у будь-якому засобі масової інформації (далі за текстом – "поширення").

Окрім того, в ньому викладено правила щодо прямого чи непрямого використання нових знань у подальшій дослідницькій діяльності, окрім діяльності, що передбачається у зв'язку з відповідною непрямим дією, або щодо розроблення, створення та маркетингу продукту чи процесу, або створення та надання послуги (далі за текстом – "використання").

Щодо нових (foreground) та раніше створених результатів (background), в цьому Регламенті викладено правила стосовно ліцензій та прав користувачів на такі знання (далі за текстом – "права доступу").

Стаття 2

Визначення

У цьому Регламенті застосовуються такі визначення, на додаток до визначень, наданих у Фінансовому Регламенті та Правилах реалізації:

***

---

¹ Regulation (EC) No 1906/2006 of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 laying down the rules for the participation of undertakings, research centres and universities in actions under the Seventh Framework Programme and for the dissemination of research results (2007-2013) (Text with EEA relevance) Official Journal L 391, 30/12/2006 P. 0001–0018: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006R1906:EN:HTML>.

4) термін **"нові знання"** означає результати, у тому числі інформацію, незалежно від того, чи є можливим забезпечення їхнього захисту, створені в рамках відповідної непрямої дії. До таких результатів належать авторське право, права промислової власності, патентні права, права на сорти рослин або інші подібні форми захисту;

5) термін **"раніше створені результати"** означає інформацію, що належала учасникам до їхнього приєднання до грантового договору, а також авторське право або інші права інтелектуальної власності, що стосуються такої інформації, заявку на яку було подано до їхнього приєднання до договору на отримання гранту та яка є необхідною для здійснення непрямої дії чи для користування результатами такої непрямої дії;

6) термін **"учасник"** означає юридичну особу, яка робить свій внесок до непрямої дії та має права та обов'язки перед Спільнотою відповідно до умов та положень цього Регламенту;

7) термін **"науково-дослідна організація"** означає юридичну особу, створену як некомерційна організація, одним із основних напрямів діяльності якої є здійснення наукових досліджень або технологічних розробок;

8) термін **"третя країна"** означає державу, що не є членом ЄС;

9) термін **"асоційована країна"** означає третю країну, що є стороною міжнародного договору зі Спільнотою, згідно з умовами або на підставі якого вона надає фінансову підтримку для усієї або частини Сьомої Рамкової програми;

***

18) термін **"виконавець науково-технологічної діяльності"** означає юридичну особу, що здійснює наукові дослідження або технологічні розробки в рамках схем фінансування на користь спеціальних груп, зазначених у Додатку III до Рішення № 1982/2006/ЄС.

***

РОЗДІЛ III ПОШИРЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ТА ПРАВА ДОСТУПУ

СЕКЦІЯ I

Нові знання

Підсекція 1

Право власності

Стаття 39

Право власності на нові знання

1. Нові знання, що створюються в результаті діяльності, яка здійснюється в рамках непрямих дій, окрім заходів, зазначених у пункті 3, є власністю учасника, що здійснює таку діяльність, у рамках якої було створено такі знання.

2. У разі якщо працівники або будь-який інший персонал, найнятий учасником, має право висувати вимоги щодо отримання прав на нові знання, учасник забезпечує можливість реалізації таких прав у спосіб, що не суперечить його обов'язкам за грантовим договором.

3. Нові знання є власністю Спільноти у таких випадках:

(а) заходи з координації та підтримки, що полягають у закупівлі товарів чи послуг відповідно до правил про державні закупівлі, викладених у Фінансовому Регламенті;

(б) заходи координування та підтримки, що стосуються незалежних експертів.

Стаття 40

Право спільної власності на нові знання

1. У разі якщо діяльність, у рамках якої було створено нові знання, була здійснена декількома учасниками, та якщо не можна встановити їхню відповідну частку роботи, ці учасники мають право спільної власності на такі знання.

Вони укладають договір про розподіл та умови реалізації такого права спільної власності відповідно до умов та положень грантового договору.

2. У разі якщо ще не було укладено жодного договору про спільне володіння, кожний співвласник має право надати невиключні ліцензії третім особам, без жодного права надання субліцензії, відповідно до таких умов:

(а) іншим співвласникам має бути надане попереднє повідомлення;

(б) іншим співвласникам має бути надана справедлива та розумна компенсація.

3. За запитом Комісія надає роз'яснення з приводу можливих питань, що мають бути включені до договору про спільне володіння.

Стаття 41

Право власності спеціальних груп на нові знання

У разі здійснення діяльності на користь спеціальних груп, пункт 1 статті 39 та пункт 1 статті 40 не застосовуються. У таких випадках нові знання перебувають у спільному володінні учасників, що є членами спеціальних груп, котрі отримують певну користь від такої діяльності, якщо такі учасники не домовились про інше.

У разі якщо власники нових знань не є членами такої групи, вони забезпечують надання групі всіх прав на такі знання, необхідних у цілях їх використання та поширення відповідно до технічного додатку до грантового договору.

Стаття 42

Передача нових знань

1. Власник нових знань може передавати їх будь-якій юридичній особі відповідно до пунктів 2–5 та статті 43.

2. У разі передачі учасником права власності на нові знання, він передає свої обов'язки цесіонарію, що існують у зв'язку із такими знаннями, у тому числі обов'язок щодо їхньої передачі будь-якому наступному цесіонарію, відповідно до договору з надання гранту.

3. Відповідно до своїх обов'язків щодо конфіденційності, у разі якщо учасник зобов'язаний передати права доступу, він надає попереднє повідомлення іншим учасникам тієї ж самої дії, а також достатню кількість інфор-

мації стосовно нового власника нових знань з метою надання їм дозволу щодо здійснення своїх прав доступу за грантовим договором.

Однак, інші учасники можуть, на підставі письмової домовленості, відмовитися від свого права на отримання індивідуального попереднього повідомлення у разі здійснення передачі права власності одним учасником конкретно визначеній третій особі.

4. Після отримання повідомлення відповідно до першого абзацу пункту 3, будь-який інший учасник може висувати заперечення проти будь-якої передачі права власності на підставі того, що така передача матиме негативний вплив на його права доступу.

У разі підтвердження будь-якими з інших учасників того факту, що їхні права зазнають негативного впливу, запланована передача не здійснюється, поки не буде досягнуто домовленості між відповідними учасниками.

5. У разі необхідності грантовий договір може передбачати зобов'язання щодо попереднього поінформування Комісії про будь-яку заплановану передачу права власності або будь-яке заплановане надання виключної ліцензії будь-якій третій особі, створеній у будь-якій третій країні, що не є асоційованою країною відносно Сьомої Рамкової програми.

Стаття 43

Збереження європейської конкурентоспроможності та етичних принципів
Комісія може висунути заперечення проти передачі права власності на нові знання або проти надання виключної ліцензії стосовно нових знань третім особам, створеним у будь-якій третій країні, що не є асоційованою країною відносно Сьомої Рамкової програми, у разі якщо, на її думку, така передача чи надання не відповідає інтересам розвитку конкурентоспроможності європейської економіки, або суперечить етичним принципам чи питанням безпеки.

У таких випадках передача права власності або надання виключної ліцензії не здійснюється, допоки Комісія не матиме запевнень про вжиття відповідних заходів безпеки.

Підсекція 2

Захист, публікація, поширення та використання

Стаття 44

Захист нових знань

1. У разі якщо нові знання є придатними до промислового або комерційного використання їхній власник забезпечує їх належний та ефективний захист, із належним врахуванням своїх законних інтересів, а також законних інтересів, зокрема комерційних, інших учасників відповідної непрямої дії.

У разі вимоги учасником, котрий не є власником нових знань, щодо визнання його законних інтересів, такий учасник повинен, у будь-якому конкретному випадку, довести, що він зазнає непомірно значної шкоди.

2. У разі якщо нові знання є придатними до промислового або комерційного використання, а їхній власник не забезпечує їх захисту та не здійснює їх передачу іншому учаснику, афілійованій особі, створеній у будь-якій державі,

що є членом ЄС, або асоційованій країні, чи будь-якій іншій третій особі, створеній у будь-якій державі, що є членом ЄС, або асоційованій країні, разом із відповідними обов'язками відповідно до статті 42, жодна діяльність щодо поширення не здійснюється до поінформування Комісії.

У таких випадках Комісія може, за згодою відповідного учасника, вступити до володіння такими знаннями та вжити заходів щодо їх належного та ефективного захисту. Відповідний учасник може відхилити згоду лише у разі, якщо він може довести, що його законні інтереси зазнають непомірно значної шкоди.

Стаття 45

Заява про фінансову підтримку Спільноти

Усі публікації, патентні заявки, подані учасником чи від його імені, або будь-яке інше поширення, що стосується нових знань, повинні містити заяву, до якої можуть належати візуальні засоби, про те, що відповідні нові знання було отримано за допомогою фінансової підтримки Спільноти.

Умови та положення такої заяви визначаються у грантовому договорі.

Стаття 46

Використання та поширення

1. Учасники використовують нові знання, що перебувають в їхньому володінні, або забезпечують їх використання.

2. Кожний учасник забезпечує поширення нових знань, котрими він володіє на підставі права власності, в якомога найоперативніший спосіб. У разі не вчинення у такий спосіб, Комісія може сама здійснити поширення таких знань. У грантовому договорі можуть бути встановлені строки відносно зазначеного вище.

3. Діяльність з поширення не повинна суперечити умовам та положенням щодо захисту прав інтелектуальної власності, зобов'язанням щодо збереження конфіденційності та законним інтересам власника нових знань.

4. Повідомлення про будь-яку діяльність з поширення попередньо надається іншим відповідним учасникам.

Після отримання повідомлення будь-який з таких учасників може висунути заперечення у разі, якщо, на його думку, його законним інтересам, що стосуються його нових чи раніше створених результатів, може бути завдано нерозмірно значної шкоди. У таких випадках діяльність з поширення не може здійснюватися, поки не буде вжито відповідних заходів щодо захисту таких законних інтересів.

СЕКЦІЯ 2

Права доступу до раніше створених результатів та нових знань

Стаття 47

Передбачені раніше створені результати

Учасники можуть визначити раніше створені результати, необхідні в цілях здійснення непрямої дії, у письмовому договорі та, за необхідності, можуть виключити певні раніше створені результати.

Стаття 48

Принципи

1. Будь-які запити щодо отримання прав доступу подаються у письмовій формі.

2. Якщо власником нових чи привнесених знань не встановлено інше, права доступу не надають жодного права надання субліцензій.

3. Виключні ліцензії на нові або привнесені знання можуть надаватися за умови письмового підтвердження, наданого всіма іншими учасниками, що вони відмовляються від своїх прав доступу до таких знань.

4. Не порушуючи положення пункту 3, будь-який договір, за яким забезпечуються права доступу учасників або третіх осіб до нових та привнесених знань, укладається таким чином, щоб забезпечити збереження потенційних прав доступу для інших учасників.

5. Не порушуючи положення статей 49 та 50, а також грантового договору, учасники тієї ж самої дії інформують один одного у найкоротші строки про будь-які обмеження щодо надання прав доступу до раніше створених результатів, або про всякі інші обмеження, котрі можуть значно вплинути на надання прав доступу.

6. Припинення участі у будь-якій непрямій дії жодним чином не впливає на зобов'язання учасника щодо надання прав доступу решті учасників тієї ж самої дії відповідно до умов та положень, встановлених грантовим договором.

Стаття 49

Права доступу для здійснення непрямих дій

1. Права доступу до нових знань надаються іншим учасникам тієї ж самої непрямой дії у разі, якщо необхідно забезпечити таким учасникам можливість здійснення власної діяльності в рамках такої непрямой дії.

Такі права доступу надаються без сплати роялті.

2. Права доступу на раніше створені результати надаються іншим учасникам тієї ж самої непрямой дії у разі, якщо необхідно забезпечити таким учасникам можливість здійснення власної діяльності в рамках такої непрямой дії за умови, що відповідний учасник має право надавати такі права.

Такі права доступу надаються без сплати роялті, якщо інше не встановлено всіма учасниками до їх приєднання до грантового договору.

Однак, виконавці науково-технологічної діяльності надають права доступу до раніше створених результатів без сплати роялті.

Стаття 50

Права доступу для використання

1. Учасники тієї ж самої непрямой дії користуються правами доступу до нових знань у разі потреби у використанні власних нових знань.

За домовленістю, такі права доступу надаються або на справедливих та прийнятних умовах, або без сплати роялті.

2. Учасники тієї ж самої непрямой дії користуються правами доступу до раніше створених результатів, у разі потреби у використанні своїх нових знань, за умови, що відповідний учасник має право надавати такі права.

За домовленістю, такі права доступу надаються або на справедливих та прийнятних умовах, або без сплати роялті.

3. Афілійована особа, створена у будь-якій державі, що є членом ЄС, або асоційованій країні, також має права доступу, зазначені в пунктах 1 та 2, до нових або раніше створених результатів на тих же умовах, що й учасник, афілійованою особою якого вона є, якщо інше не передбачено грантовим договором або договором про консорціум.

4. Запит щодо отримання прав доступу, передбачених пунктами 1, 2 та 3, подається через, щонайбільше, один рік після однієї із наведених нижче подій:

(а) закінчення непрямой дії;

(б) припинення участі власником відповідних привнесених або нових знань.

Однак, відповідні учасники можуть домовитися про інші строки.

5. За домовленістю всіх відповідних власників, права доступу до нових знань надаються виконавцю науково-технологічної діяльності на справедливих та прийнятних умовах, що підлягають узгодженню, в цілях здійснення подальшої науково-дослідницької діяльності.

6. Виконавці науково-технологічної діяльності надають доступ до привнесених знань, необхідних для використання нових знань, створених у рамках непрямой дії, без сплати роялті або на справедливих та прийнятних умовах, що підлягають узгодженню до підписання грантового договору.

Стаття 51

Додаткові положення щодо прав доступу для їхнього використання в рамках передових досліджень та діяльності, здійснюваної на користь спеціальних груп

1. Учасники тієї ж самої передової дослідницької діяльності користуються правами доступу до нових знань та раніше створених результатів без сплати роялті для здійснення або в цілях провадження подальшої дослідницької діяльності.

Права доступу для їх використання в цілях, відмінних від цілей провадження подальшої дослідницької діяльності, надаються без сплати роялті, якщо інше не передбачено грантовим договором.

2. У разі, якщо спеціальна група, що отримує користь від такої діяльності, представлена юридичною особою, котра бере участь у такій діяльності замість таких учасників, така юридична особа може надавати субліцензію, у зв'язку із будь-яким наданим їй правом доступу, своїм членам, створеним у державі, що є членом ЄС, або асоційованій країні.

***

СТРАТЕГІЇ ТА ПРОГРАМИ ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ ЄС З ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

**Біла Книга "Інноваційно-орієнтована нація"¹
Департаменту інновацій, вищої освіти і професійної освіти
Великої Британії, 2008 рік**

за наказом Її Величності, березень 2008

Зміст

Передмова

Резюме

1. Вступ

2. Роль Уряду

3. Потреба в інноваціях

4. Підтримка інновацій у бізнесі

5. Створення сильної та інноваційно-орієнтованої бази результатів наукових досліджень

6. Інновації на міжнародному рівні

7. Інноваційно-орієнтоване населення

8. Інновації в державному секторі

9. Місця для зосередження інноваційної діяльності

10. Національна інноваційна програма: наступні кроки

Додаток: План розвитку цієї Білої книги

Резюме

Інновації є життєво важливими для майбутнього економічного процвітання та якості життя у Великій Британії. Для підвищення продуктивності праці, зміцнення конкурентоспроможних видів підприємницької діяльності, вдалих відповідей на виклики глобалізації й існування в межах наших екологічних і демографічних обмежень, Велика Британія повинна підвищувати рівень всіх типів інновацій.

Це буде означати освоєння ідей, отриманих із державного та приватного секторів, а користувачі і професіонали створюватимуть більш ефективні види продукції, послуги, процеси і методи надання державних послуг. Велика Британія повинна розблокувати таланти всіх своїх громадян і стати інноваційно-орієнтованою нацією.

---

¹ "Innovation Nation" White Paper: <http://www.bis.gov.uk>.

Уряд не може і не повинен виконувати ці завдання самотужки. Роль *Департаменту інновацій, вищої освіти і професійної освіти* (Department of Innovation, Universities and Skills – DIUS) полягає у відмінному впровадженні інновацій в усіх сферах, працюючи з партнерами в уряді і з неурядовими партнерами. Базуючись на Урядовій програмі створення економіки, заснованої на знаннях, Рамковій програмі 2004 року щодо інвестицій у сферу науки та інновацій і на нещодавньому Огляді лорда Сеїнсбурі, а також на Стратегії підприємництва 2008 року, на основі консультацій від провідних науковців і практиків, DIUS розробив цю Білу Книгу для сприяння інноваціям у суспільстві та економіці Великої Британії.

Велика Британія має ряд переваг: займає провідні позиції в наукових дослідженнях, має певну кількість висококонкурентних бізнес-секторів, стабільний і сприятливий макроекономічний клімат та гнучке регулювання ринку продукції та праці. Британія також займає лідируючі позиції щодо "прихованих інновацій" – в її провідних секторах послуг та творчих галузях промисловості.

Однак існує ряд галузей, в яких Велика Британія повинна покращити свої позиції. Виробничі потужності Великої Британії незмінно покращуються, починаючи з 1997 року, але все ще відстають від деяких провідних міжнародних конкурентів. Крім того, залишаються давні недоліки, пов'язані з відсутністю необхідних навичок (профорієнтацією), і недостатніми інвестиціями роботодавців у навчання.

Мета уряду полягає в тому, щоб зробити Велику Британію провідною країною у світі у сфері інноваційного бізнесу, якому сприятиме надання державних послуг або послуг "третього сектора". Ми прагнемо будувати націю, орієнтовану на інновації, в якій інновації процвітатимуть на всіх рівнях: на індивідуальному рівні окремих осіб, на рівні громад і регіонів.

Зміна розуміння сутності інновацій

У минулому інновації вважалися простим процесом інвестицій у фундаментальні дослідження, які приводили до комерціалізації шляхом далекоглядного управління промисловістю. Цей процес традиційно підтримується з боку політичних ініціатив засобами забезпечення постачання.

Однак, інновація спирається на широкий спектр джерел і рухається не тільки попитом, але й пропозицією. Результати досліджень у фундаментальній науці мають вирішальне значення для довгострокової інноваційної діяльності, але шлях, яким вони потрапляють із лабораторії до ринку, є довгим, складним і невизначеним.

Інші джерела інновацій включають творче застосування перевірених і випробуваних технологій, роль дизайну у розробленні інноваційних продуктів і послуг. Інновації також не обмежуються приватним сектором – до цього процесу дедалі більше залучається державний сектор (часто в партнерстві з приватним і третім секторами) щодо розроблення інновацій, спрямованих на створення державних послуг. Інновації стають щораз відкритішими завдяки вдосконаленням і прискоренню комерціалізації. Організації чимдалі більшою мірою починають шукати нові ідеї поза своїми межами – в університетах, ін-

ших компаніях, серед постачальників і, навіть, конкурентів. Користувачі щодалі частіше також займаються інвестиційною діяльністю самостійно або у співпраці з підприємствами, або спільно надаючи громадські послуги.

Державна політика повинна визнати ці нові джерела інновацій і, зокрема, розробити нові інструменти, стимулювати попит та пропозицію на інновації.

Уряд створює умови для розвитку інновацій

Уряд створює умови для інновацій шляхом забезпечення макроекономічної стабільності і через надання доступу до відкритих та конкурентних ринків. У багатьох секторах економіки підтримання цих рамкових вимог і інвестування в робочу силу та знання є достатніми умовами для процвітання інновацій. У деяких конкретних сферах уряд може надати більш пряму підтримку, використовуючи законодавчу регламентацію, державні закупівлі і державні послуги, щоб сформувати ринок інноваційних рішень. Інновація також має важливе значення у вирішенні деяких найважливіших завдань, що стоять перед нашим суспільством, як то глобальне потепління і забезпечення стійкого розвитку. Наша політика має бути розрахована на задоволення потреб і можливостей британського бізнесу, а британський народ тільки виграє від нових можливостей, які будуть створені.

Ця Біла Книга включає нові пропозиції щодо того, як уряд може використовувати державні закупівлі і засоби регулювання для стимулювання розвитку інновацій в бізнесі, а також пропозиції щодо того, що уряд може зробити, аби державний сектор і державні послуги стали більш інноваційними.

Працюючи через такі установи як Рада зі стратегій у сфері технологій (Technology Strategy Board (TSB)), ми маємо на меті всіх поєднати – від дизайнерів до виробників, і від постачальників до клієнтів і користувачів, – щоб зрозуміти і скористатися цими можливостями.

Зростаюча потреба в інноваціях

Попит стимулює новаторську діяльність, заохочуючи новаторів задовольняти нові, передові потреби. На ранній стадії створення інновацій користувачі – приватні особи, компанії або сам уряд – формують інновації на їх найбільш важливому етапі розвитку та забезпечують надходження прибутків на ранніх етапах. Регулювання може сприяти або перешкоджати інноваціям, встановивши надто невизначені стандарти для нових технологій, або зменшуючи свободу інновацій.

Якщо Велика Британія повинна стати нацією, орієнтованою на інновації, вона має доповнювати пропозиції у сфері інновацій політичними заходами щодо попиту. Заходи з приведення до зростання попиту на інноваційні продукти та послуги:

- кожен урядовий департамент буде розробляти План закупівель інновацій у рамках своєї комерційної стратегії, в якому буде зазначено, як цей департамент стимулюватиме інновації через використання практики закупівель;
- DIUS підготує зміни до Ініціативи з досліджень у сфері малого бізнесу, що має бути переорієнтована на дослідження, які базуються на техно-

логіях, терміново розглянувши її спільно з Міністерством оборони та Міністерством охорони здоров'я до квітня 2009 року;

- DIUS і Об'єднання британських підприємств (Confederation of British Industries – CBI) сприятиме обміну інноваційним досвідом між державним і приватним сектором, у тому числі – через направлення експертів із приватного сектора в державний сектор з метою передачі необхідних навичок у закупівлях інновацій;

- DIUS і Служба з вдосконалення регулювання в Департаменті бізнесу, підприємництва та реформування регулювання (Department of Business, Enterprise and Regulatory Reform – BERR) працюватиме з Радою з ведення бізнесу для визначення, як регулювання може сприяти або перешкоджати інноваціям;

- DIUS і Служба з вдосконалення регулювання у BERR використовуватимуть існуючі повноваження посадовців, щоб поділитися досвідом щодо їхньої діяльності зі сприяння впровадження інновацій;

- DIUS опублікує Стратегію щодо науки і суспільства восени, одночасно з планом її втілення.

Підтримка інновацій у бізнесі

Бізнес є двигуном інновацій, генератором матеріальних благ і рушієм підвищення рівня життєвих стандартів. Уряд відіграє важливу роль у забезпеченні рамкових вимог, згідно з якими підприємства можуть створювати інновації, та у наданні безпосередньої підтримки, у випадку, якщо ринок зазнає невдач.

У Великій Британії є значні сили у всіх секторах економіки, а продуктивність інновацій має тенденцію до зростання. Стратегічні організації, такі як Рада зі стратегій у сфері технологій, Агентство регіонального розвитку (Regional Development Agency – RDA), Агенції з передачі прав, Відомство Великої Британії з інтелектуальної власності, Інститут енергетичних технологій (ETI) і Національний фонд з науки, технологій і мистецтв (NESTA) відіграють важливу роль у просуванні інновацій та координації зусиль уряду в цій сфері. Для того, щоб перетворити Велику Британію на краще місце у світі, є необхідність у інноваційному бізнесі:

- Рада зі стратегій у сфері технологій створить 5 нових інноваційних платформ протягом найближчих 3 років, включаючи розробку демонстраційних технологій, щоб показати інноваційні рішення в дії;

- з усіх регіонів Британії, принаймні, 500 підприємствам буде надано інноваційний ваучер для використання досягнень наукових установ за їх власним вибором, сподіваючись, що це приведе до збільшення надання ваучерів, щонайменше, до 1000 на рік – до 2011 року, оскільки ваучери продемонстрували свою ефективність для підприємств. Очікується, що це збільшить інвестицій, принаймні, у 3 мільйони фунтів стерлінгів для ініціювання співпраці між МСП і науковими установами;

- DIUS буде працювати для забезпечення належного фінансування, яке має бути доступним для всіх інноваційних підприємств на всіх етапах їхнього росту. Зазначене буде чітко закріплено в "Керівництві з фінансування інноваційної діяльності";

- DIUS візьме до уваги Рекомендації з "Огляду "Sainsbury" щодо розроблення національної Концепції, яка буде представлена Агенціями з регіонального розвитку, і яка забезпечить доступ до виробничих потужностей і матиме істотний вплив на готовність інвесторів;

- DIUS і Рада зі стратегії у сфері технологій, працюючи з партнерами, будуть і надалі втілювати рекомендації "Sainsbury" щодо подвоєння кількості Партнерств із передачі знань, підвищуючи їхню гнучкість і здатність до застосування у ряді освітніх установ, включаючи коледжі з подальшої освіти;

- DIUS продовжуватиме працювати з BERR, Радою зі стратегії у сфері технологій та NESTA для дослідження стану інновацій у секторі послуг;

- Відомство з питань інтелектуальної власності Великої Британії "UK-IPO" буде повідомляти уряд щодо надання допомоги малим фірмам у отриманні інвестицій за рахунок поліпшення звітності про їх нематеріальні активи, до кінця 2008 року;

- до літа 2009 року всі консультанти Відомства торгівлі та інвестицій Великої Британії (UK Trade & Investment – UKTI) з питань експорту та зв'язків з бізнесом пройдуть навчання у Відомстві Великої Британії з інтелектуальної власності щодо консультування підприємств з питань управління правами ІВ. UK-IPO забезпечить он-лайн підтримку, щоб допомогти малому бізнесу використовувати права ІВ через ліцензування та інші механізми, які набувають дедалі більшого значення для інноваційного бізнесу. Ця мережа буде використовуватись для сприяння програмі з підвищення обізнаності щодо важливості ІВ та щодо її властивості змінюватися.

Створення сильної та інноваційно-орієнтованої бази результатів наукових досліджень

Науково-дослідна база Великої Британії з результатами досліджень світового класу є важливим компонентом інноваційної екосистеми країни.

Поряд з іншими джерелами знань, такими як великі компанії, малі та середні підприємства та користувачі, вона сприяє створенню нових ідей, деякі з яких мають потенціал, щоб забезпечити значні економічні та соціальні переваги.

Працюючи разом з Дослідницькими Радами та Радами зі стратегій у сфері технологій, DIUS сприятиме науково-дослідній діяльності Великої Британії і розширювати традиційний обмін знаннями, щоб охопити нові дисципліни, нові сектори, нові підприємства і тих, хто працює у сфері розвитку та надання державних послуг.

Для того, щоб підтримати і вдосконалити становище Великої Британії в галузі наукових досліджень, будуть здійснені такі заходи:

- DIUS підтримуватиме зростаючі інвестиції у науку Великої Британії і розширення обміну знань між науково-дослідною базою та бізнесом, втілюючи їх у мистецтво, гуманітарний сектор, сектор послуг та творчі галузі;

- UK-IPO продовжуватиме розвивати програму "Ламберт" – інструментарій модельних ліцензійних угод університетів із бізнес-структурами, що зменшить вартість і складність передачі прав на ІВ;

- DIUS доручено провести дослідження щодо того, як університети мають управляти правами ІВ для власних інтересів і в загальноекономічних інтересах;

- NESTA розроблятиме новий Інноваційний індекс для вимірювання продуктивності у Великій Британії, як нації, що орієнтована на інновації, спираючись на внесок і досвід партнерів, як то Національне статистичне відомство, DIUS, BERR, Рада зі стратегій у сфері технологій, Передовий інститут менеджменту, Рада з дизайну, Об'єднання британських підприємств та інші. Пілотний Інноваційний індекс буде опубліковано 2009 року, а повноцінна версія з'явиться до 2010 року;

- новий Інноваційно-дослідний центр буде створено за сприяння DIUS, NESTA, Ради економічних і соціальних досліджень (Economic and Social Research Council – ESRC) і Ради зі стратегій у сфері технологій. Його діяльність буде спрямовано на забезпечення інноваційної спільноти Великої Британії високоякісними дослідженнями.

Міжнародні інновації

Інновація набуває дедалі більшого міжнародного характеру. Підприємства інтернаціоналізують свої наукові дослідження та інновації, ланцюги постачань і клієнтські бази, і запроваджують моделі "відкритих інновацій". Так само як ідеї, котрі вони створюють і використовують, люди, які стимулюють інновації, також стають чимдалі мобільнішими, так само як і фінансові джерела, якими підтримують новаторів.

Уряд прагне зробити Велику Британію однією з найпривабливіших країн у світі для інвестицій у бізнес у сфері наукових досліджень та розробок. Її науково-дослідна база сприяє співпраці у досягненні досконалості, незалежно від національних кордонів, і наша відкрита економіка полегшує інтернаціоналізацію високотехнологічних підприємств. Проте, міжнародна конкуренція у сфері інновацій посилюється, підбурювана збільшенням інвестицій з боку країн з економікою, що формується. Щоб переконатися, що Велика Британія є найбільш привабливим місцем для інноваційних підприємств, приватних осіб, і організацій:

- DIUS візьме на себе відповідальність за керівництво та управління Мережею науки та інновацій Міністерства закордонних справ та справ Співдружності – МЗС (FCO Science and Innovation Network (SIN)). У майбутньому DIUS і Міністерство закордонних справ будуть спільно фінансувати цю мережу, і в DIUS буде розташований персонал команди з управління DIUS і МЗС для спостереження за діяльністю мережі;

- DIUS 2008 року вироблятиме міжнародні стратегії, котрі поєднують взаємопов'язані політичні стратегії в рамках компетенції DIUS, і охоплюватимуть сфери вищої та подальшої освіти, професійної освіти, науково-дослідної роботи та інновацій;

- Рада зі стратегій у сфері технологій буде розвивати в рамках своєї міжнародної стратегії план маркетингу, щоб допомогти досягнути змін у можливостях бізнес-сектора Великої Британії у боротьбі за гранти в Сьомій Рамковій програмі ЄС;

- DIUS працюватиме з BERR щодо реалізації Ініціативи Європейської комісії з Лідуючого ринку таким чином, щоб найбільш інноваційний бізнес Великої Британії зміг скористатися перевагами єдиного європейського ринку і нових світових ринків у сфері технологій;

- Рада зі стратегій у сфері технологій буде консультувати Уряд щодо можливостей, які можуть виникати через прийняття Регламентів ЄС зі стимулювання інноваційного бізнесу, включаючи, за необхідності, створення Рад, подібних до Ради зі стратегій у сфері технологій.

Інноваційно-орієнтоване населення

Більшість нових ідей не приходять як спалах натхнення самотнього генія-винахідника, вони виникають у процесі того, як люди створюють, об'єднують і поширюють свої ідеї. Здатність Великої Британії розблокувати і використати талант, енергію і уяву всіх громадян, має вирішальне значення для створення інновацій, які є більш сильними і стійкими. Ефект від збільшення кількості інноваційно-орієнтованих громадян має позитивні наслідки для них самих: інноваційні підприємства залучають висококваліфікованих і творчих працівників, а ті, у свою чергу, отримують цікаві кар'єрні можливості. Крім того, інноваційно-орієнтовані люди генерують нові ідеї, які вимагають кваліфікованого персоналу для їхньої реалізації та експлуатації.

Щоб максимізувати інноваційний потенціал мешканців Великої Британії:

- DIUS буде сприяти реалізації "Огляду професійної освіти Leitch" з тим, щоб підвищити рівень професійної освіти в країні та розширювати можливості для інновацій, запроваджуючи рекомендації з "Огляду "Sainsbury" у створенні більш широкої стратегії для реформи подальшої освіти;

- DIUS буде скеровувати кошти Спеціалізованого інноваційного фонду подальшої освіти для того, щоб зміцнити потенціал сектора подальшої освіти для підтримки підприємств у підвищенні їхнього інноваційного потенціалу. Через невелику кількість цільових проектів DIUS буде намагатися розблокувати таланти людських ресурсів щодо ведення інноваційного бізнесу через партнерство і обмін знаннями;

- за наявності ресурсів, DIUS запровадить, щонайменше, одну Академію національної професійної освіти в кожному великому секторі економіки, і активно заохочуватиме отримання заявок від інноваційних підприємств, підприємств у космічній галузі та у сфері захисту довкілля.

Уряд зацікавлений у підготовці планів щодо Академії національної підприємницької діяльності та Академії національної професійної освіти для розвитку навколишнього середовища. Уряд працює спільно з Пітером Джонсом щодо розробки планів стосовно Національної академії підприємницької діяльності, та із Джеймсом Дайсоном для запуску проекту "Школи Дайсона з інноваційного дизайну";

- DIUS незабаром опублікує Стратегію професійної освіти вищого рівня. Це забезпечить загальні рамки підвищення рівня профосвіти, які сприятимуть розвитку інноваційної діяльності в бізнесі;

- Уряд продовжуватиме розвивати програму "Швидкісний поїзд" та програму ремісницької профосвіти;
- Ради з реформування сектора профосвіти намагатимуться визначити прогалини в цьому секторі освіти, які перешкоджають інноваціям;
- Нова Комісія Великої Британії з питань зайнятості і профосвіти продовжуватиме роботу над практикою з підвищення робочої продуктивності і збільшення доданої вартості в бізнесі;
- Уряд розробить рамкову програму для подальшого розширення та розвитку системи вищої освіти, для цього буде запрошено Раду з фінансування вищої освіти в Англії (HEFCE) надати консультації, яким чином 20 нових Центрів вищої освіти зможуть вивільнити людський потенціал і запустити процес відновлення;
- DIUS працюватиме з BERR та Національною радою підприємницької діяльності для випускників університетів для успішного розвитку регіональних мереж підприємницької діяльності університетів;
- DIUS співпрацюватиме з Департаментом у справах дітей, шкіл і сімей (DCSF) у сприянні більшого залучення навчальних предметів із системи STEM до освітньої програми шкіл, коледжів та університетів;
- DIUS запровадить перехресний урядовий проект, орієнтований на потреби ринку праці у працівниках зі STEM – навичками, та коригуватиме свою політику у світлі отриманих висновків.

Інновації в галузі державних послуг

Інновації у сфері державних послуг матимуть важливе значення для здатності Великої Британії задовольняти економічні та соціальні виклики XXI століття. Освіта, право, охорона здоров'я та транспорт забезпечуватимуть підґрунтя для всіх видів інноваційної діяльності. Вони повинні надаватись ефективно і творчо, з урахуванням вимог користувачів цих послуг, які збільшились і стали більш складними.

Уряд має унікальні можливості для прискорення інновацій у сфері державних послуг через виділення ресурсів і структурування наявних стимулів. Основні важелі, такі як регулювання ризику, виділення бюджету, аудит, вимірювання продуктивності і рекрутинг персоналу повинні бути приведені у відповідність із вимогами з підтримки інновацій. Разом з ефективним керівництвом вони будуть поступово долати існуючі культурні бар'єри і відсутність достатнього заохочення.

Особи, відповідальні за надання державних послуг, повинні також розуміти необхідність відкритих інновацій, та мають приймати інноваційні рішення, запропоновані приватним і третім секторами.

Щоб переконатися, що державні послуги Великої Британії є найпередовішими у світі, необхідно взяти таких заходів:

- з метою надання допомоги урядовцям у розумінні прийняттого рівня ризику в реалізації інноваційної політики, Національне управління аудиту (National Audit Office – NAO) буде проводити дослідження, які вивчати-

муть ризику у стимулюванні або ризику, які перешкоджають інноваціям у державному секторі;

- Інститут Санінгдейла співпрацюватиме з партнерами для створення Інноваційного центру "Уайтхолл" – нової партнерської організації для збору та поширення знань щодо інновацій, які пропонує державний сектор;
- NESTA створить Лабораторію державних інноваційних послуг. Працюючи спільно з такими партнерами як Молодіжний фонд, Інноваційна група, "Ідея" (IDeA), Рада з дизайну та Обмін інноваціями, Лабораторія тестуватиме нові методи виявлення, стимулювання, зберігання та оцінювання найбільш радикальних і переконливих інновацій у сфері комунальних послуг;
- DIUS запровадить інноваційну мережу "Уайтхолл", щоб продемонструвати прихильність до цієї ідеї на найвищому урядовому рівні;
- Рада з дизайну розроблятиме і тестуватиме програму зі сприяння інноваціям, яка відповідатиме потребам дизайнерів у державному секторі, згідно з прикладом існуючої моделі в приватному секторі;
- DIUS розгляне спільно з Кабінетом міністрів суспільне значення розширеної "влади у сфері інновацій", уповноважуючи співробітників дослідити нові можливості у наданні послуг високої якості.

Території зосередження інноваційної діяльності

Незважаючи на поширення глобальних комунікацій, інновації, як і раніше, потребують об'єднання в кластери в певних місцях, зокрема, у міських, сільських місцевостях, на регіональному чи національному рівнях. Невсі знання можуть бути кодифіковані, і новатори отримують допомогу при взаємодії, яка базується на основі довіри і близькості підходів. Крім допомоги у набутті знань, кластеризація означає, що інноваційні організації можуть бути близько розташованими до своїх ринків, і тим самим будуть здатні передбачити майбутні вимоги.

У Великій Британії інноваційна діяльність істотно варіюється в залежності від місця розташування. Вона відображає галузеву спеціалізацію та історію економічного розвитку. Традиційно, інноваційна політика Великої Британії була зосереджена на високотехнологічному виробництві, і це буде життєво важливим і надалі. Однак, у майбутньому інноваційні стратегії повинні розроблятися, беручи до уваги самобутність кожного регіону. Більше того, через інтернаціоналізацію процесу створення знань багато регіонів Великої Британії дедалі більше залежатимуть не від обсягів створення знань, а від здатності до їх абсорбування з інших джерел.

Для того, щоб визнати просторові властивості інновацій і забезпечити отримання переваг від інновацій у всіх регіонах Великої Британії, необхідно здійснити такі заходи:

- DIUS буде спонсорувати нові партнерства для інновацій, в яких візьмуть участь венчурний капітал, університети, бізнес-структури та регіональні органи влади для поєднання зусиль і розробки інноваційних рішень для локальних і регіональних проблем;
- DIUS опублікує проспект "Нове партнерство" восени 2008 року;

- Рада зі стратегій у сфері технологій та Агенції регіонального розвитку співпрацюватимуть для взаємного узгодження своїх стратегій та програм фінансування технологічних досліджень, демонстраційних рішень та Інноваційних платформ, і досягнуть обіцяного рівня фінансування зобов'язань у 180 млн фунтів стерлінгів;

- у рамках своєї роботи зі створення Індексу інновацій, NESTA буде працювати з Агенціями регіонального розвитку та Центром інноваційних досліджень для того, щоб вивчити обсяг регіональних або субнаціональних інноваційних заходів, які визначають просторові межі інновацій;

- DIUS і BERR, базуючись на результатах роботи Національної ради з підприємницької діяльності випускників університетів, створять регіональну мережу, яку DIUS буде співфінансувати;

- DIUS працюватиме з Агенціями регіонального розвитку, Радою зі створення стратегій у сфері технологій, автономними адміністраціями, органами місцевої влади та іншими партнерами, включаючи бізнес та університети, щоб узгодити національні та регіональні інноваційні програми і, в разі доречності, використати угоди, які поширюватимуться на декілька галузей, з метою стимулювання інновацій через адміністративні кордони місцевої влади.

Наступні кроки і відстеження прогресу

Цей документ встановлює амбітну мету для британської політики у сфері інновацій – розбудову програми "Нація, орієнтована на інновації", згідно з якою інновації процвітатимуть на всіх рівнях.

Реалізація Програми буде складною і вимагатиме від DIUS побудувати нові партнерські відносини із зацікавленими сторонами у державному секторі, бізнесі, вищій освіті, подальшій освіті (профосвіті) і третьому секторі.

Для моніторингу прогресу:

- DIUS керуватиме підготовкою Урядового річного звіту щодо інновацій восени 2008 року для огляду прогресу щодо всіх аспектів діяльності органів державного управління, які стосуються інновацій;

- NESTA розроблятиме новий Індекс інновацій для вимірювання продуктивності Великої Британії, як нації, орієнтованої на інновації, спираючись на інформацію і досвід партнерів, таких як Національне статистичне відомство, DIUS, BERR, Рада зі стратегій у сфері технологій (TSB), Асоціація з управління інформацією (Association of Information Management (AIM)), Рада з дизайну, Об'єднання британських підприємств та інші. Пілотний Індекс буде опублікований 2009 року, а повна версія – до 2010 року;

- новий Дослідницький інноваційний центр буде запроваджений спільно такими установами як DIUS, NESTA, Рада економічних і соціальних досліджень (Economic and Social Research Council (ESRC)) і Рада зі стратегій у сфері технологій, надаючи стабільне забезпечення високоякісними науково-дослідними інноваціями цільовій спільноті Великої Британії.

***

Національний план Іспанії з наукових досліджень, розвитку і технологічних інновацій на 2008–2011 роки¹

Зміст

1. КОРОТКИЙ ОПИС
2. ВСТУП
3. АНАЛІЗ І ВИЗНАЧЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ СИСТЕМИ НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ ІСПАНІЇ
- 3.1. Контекст
- 3.2. Аналіз системи науки і технологій Іспанії
- 3.3. Визначення сучасного стану системи науки і технологій Іспанії
4. ФІНАНСУВАННЯ СИСТЕМИ НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ ІСПАНІЇ
5. СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ ПЛАНУВАННЯ
6. СТРУКТУРА НАЦІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ, РОЗРОБОК ТА ІННОВАЦІЙ НА 2008–2011 РОКИ
- 6.1. Сфера дії 1. Генерація знань і навичок в науці і техніці
- 6.2. Сфера дії 2. Сприяння співпраці в галузі наукових досліджень і розробок
- 6.3. Сфера дії 3. Секторальний технологічний розвиток та інновації
- 6.4. Сфера дії 4. Стратегічна діяльність
7. ІНСТРУМЕНТИ ДІЇ І НАЦІОНАЛЬНІ ПРОГРАМИ
- 7.1. Інструменти в галузі управління людськими ресурсами
- 7.1.1. Національна програма з підготовки людських ресурсів
- 7.1.2. Національна програма мобільності людських ресурсів
- 7.1.3. Національна програма з працевлаштування і призначення на посади працівників
- 7.2. Інструменти для проектів в сфері наукових досліджень, розробок та інновацій
- 7.2.1. Національна програма проектів фундаментальних досліджень
- 7.2.2. Національна програма проектів прикладних досліджень
- 7.2.3. Національна програма проектів у галузі дослідно-експериментальних робіт
- 7.2.4. Національна програма інноваційних проектів
- 7.3. Інструменти інституційного зміцнення
- 7.3.1. Національна програма інституційного зміцнення
- 7.4. Інструменти, що стосуються науково-технологічної інфраструктури
- 7.4.1. Національна програма розвитку науково-технологічної інфраструктури
- 7.5. Інструменти з використання знань і передачі технологій
- 7.5.1. Національна програма з трансферу технологій, оцінки та сприяння підприємствам, заснованим на технологіях
- 7.6. Інструменти для формулювання та інтернаціоналізації системи
- 7.6.1. Програма розвитку національних мереж
- 7.6.2. Національна програма державно-приватного співробітництва

¹ National Plan for Scientific Research, Development and Technological Innovation 2008–2011: [http://icono.fecyt.es/contenido.asp?dir=05\)Publi/AA\)planaid](http://icono.fecyt.es/contenido.asp?dir=05)Publi/AA)planaid).

Анотація. Національний план включає чотири основні напрями:

1. Накопичення знань та наукового і технологічного потенціалу.
2. Сприяння співпраці у сфері науково-дослідної та інноваційної діяльності.
3. Розвиток та технологічні інновації.
4. Стратегічні заходи.

Виконання кожного з напрямів забезпечується на основі національних програм.

Додаткова інформація:

<http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=9414&CO=16>.

- 7.6.3. Національна програма з інтернаціоналізації наукових досліджень і розробок
- 8. СТРАТЕГІЧНІ ЗАХОДИ ТА ПРОГРАМИ, ПОВ'ЯЗАНІ З НИМИ
  - 8.1. Стратегічний план дій в галузі охорони здоров'я
  - 8.2. Стратегічний план дій в галузі біотехнологій
  - 8.3. Стратегічний план дій з енергетики і змін клімату
  - 8.4. Стратегічний план дій в галузі електрозв'язку та інформаційного суспільства
  - 8.5. Стратегічний план дій в галузі нанонауки і нанотехнологій, нових матеріалів і нових виробничих процесів
- 9. ПЕРЕГЛЯД І ОНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРОГРАМ
- 10. БЮДЖЕТНІ РЕСУРСИ ДЛЯ ФІНАНСУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ
  - 10.1. Розподіл фінансування у сфері досліджень та розробок
  - 10.2. Розподіл ресурсів, необхідних для плану "Avanza"
  - 10.3. Бюджетні ресурси, необхідні для фінансування Національного плану
- 11. ОРГАНІЗАЦІЙНІ СТРУКТУРИ ТА СТРУКТУРИ УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ
  - 11.1. Контекст
  - 11.2. Принципи менеджменту та ефективного управління Національним планом
  - 11.3. Фінансові установи, що здійснюють менеджмент Національного плану
  - 11.4. Нормативні бар'єри у сфері наукових досліджень, розробок та інновацій
  - 11.5. Координація політики у сфері наукових досліджень, розробок та інновацій (ДРІ) у Генеральній державній адміністрації
- 12. РОЗВИТОК МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА, СПІЛЬНОЇ КООРДИНАЦІЇ ТА ВЗАЄМОДІЇ
  - 12.1. Контекст
  - 12.2. Досягнення у сфері подальшої інтеграції системи досліджень та інновацій
  - 12.3. Модель відносин між генеральною державною адміністрацією та регіональними органами влади
  - 12.4. Заходи щодо зміцнення співпраці, координації та взаємодії
- 13. ЄДИНИЙ МОНІТОРИНГ ТА СИСТЕМА ОЦІНКИ НАЦІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ
  - 13.1. Визначення
  - 13.2. Цілі
  - 13.3. Оцінювання
  - 13.4. Аналіз проведених заходів
  - 13.5. Моніторинг, заснований на відповідних індикаторах
  - 13.6. Система інтегрального моніторингу та оцінки як інструмент для співпраці та координації між Головною державною адміністрацією та регіональними органами влади
- 14. АБРЕВІАТУРИ І СКОРОЧЕННЯ

***

1. КОРОТКИЙ ОПИС

Національний план наукових досліджень і розробок (ДР) є програмним інструментом системи науки і технологій Іспанії, котрим визначені середньострокові цілі та пріоритети досліджень, розробок та інновацій (ДРІ), що закріплене в Законі "Про науку" щодо формування Першого національного плану, прийнятого 1988 року. Ці цілі й пріоритети встановлені для чотирирічного періоду 1988–1991 років.

Наразі планування визначається часовими рамками, зазначеними в Національній науково-технологічній стратегії, де викладено основні принципи керівництва всіма програмами у сфері наукових досліджень і розробок

(НДР) і технологічної інноваційної діяльності до 2015 року і, отже, заходи, що фінансуються в рамках Національного плану. Ці принципи мають: забезпечити корисність досліджень, розробок та інновацій для широкого загалу і сприяти соціальному процвітання та сталому розвитку, повному залученню жінок на рівній основі, стати фактором підвищення бізнесконкурентоспроможності та ключовим елементом у створенні нових знань.

Шостий Національний план науково-дослідного і технологічного розвитку та інновацій на період 2008–2011 років будуватиметься навколо чотирьох галузей, безпосередньо пов'язаних з основними цілями і відповідними інструментальними програмами, що мають конкретні цілі: сферу знань і навичок; сферу зі сприяння співробітництву в НДДКР; секторальний розвиток і сферу технологічних інновацій; стратегічні заходи.

Для досягнення цілей Національного плану на основі чотирьох визначених галузей, новий План включає набір інструментів, згрупованих у шість секторів:

- 1) людські ресурси;
- 2) НДР та інноваційні проекти;
- 3) інституційне зміцнення;
- 4) науково-технічна інфраструктура;
- 5) використання знань і трансферу технологій;
- 6) укріплення та інтернаціоналізація системи.

Сектори розробляються в рамках національних програм, котрі представляють основні інструментальні дії Національного плану, змінюючи тематичні моделі попередніх планів.

Визначено тринадцять національних програм:

- 1) "Освіта для людських ресурсів";
- 2) "Мобільність людських ресурсів";
- 3) "Рекрутинг та призначення на посади";
- 4) "Проекти з фундаментальних досліджень";
- 5) "Проекти з прикладних досліджень";
- 6) "Проекти у галузі дослідно-експериментальних робіт";
- 7) "Інноваційні проекти";
- 8) "Інституційне зміцнення";
- 9) "Інфраструктури у сфері науки і технологій";
- 10) "Трансфер технологій, оцінка та заохочення підприємств, заснованих на технологіях";
- 11) "Мережі";
- 12) "Державно-приватне партнерство";
- 13) "Інтернаціоналізація НДР".

Національні програми безпосередньо пов'язані з секторами і співвідносяться з цілями, викладеними в кожному з напрямів Національного плану. Перший напрям – *розвиток науково-технічних знань і навичок* – визначає низку цілей, котрі вирішуватимуться через програми зі створення нових знань, в основному, через фінансування фундаментальних досліджень: довгострокові дослідження, спрямовані на отримання нових знань, у тому чис-

лі дослідження, проведені приватним сектором і не обов'язково пов'язані з попитом. Поряд із розробкою потенціалу людських ресурсів і забезпечення достатнього та необхідного обладнання та інфраструктури ця сфера стає доступною всій іспанській науково-технічній, а також бізнес-спільноті і має на меті підвищити конкурентоспроможність країни на міжнародній арені. Вона призначена, з одного боку, генерувати знання в державному і приватному секторах, а з іншого – включає програми з підготовки та працевлаштування технологів, інженерів і менеджерів для промисловості країни, щоб підвищити кваліфікацію в обох секторах. Пріоритети визначатимуться не за тематичними напрямками, а шляхом застосування основних критеріїв передового досвіду; отримувачі фінансування, таким чином, мають свободу запропонувати науково-технологічні сфери для фінансування (у тому числі – весь тематичний спектр галузей, виявлених в п'ятому Національному плані НДР та інновацій на 2004–2007 роки).

Програма "Severo Ochoa" є однією з ключових і нових у цій галузі. Метою програми є забезпечення національних центрів засобами для залучення все-світньовідомих дослідників, які працюють в центрах досконалості. Національна програма з інституційного зміцнення також вноситься як механізм фінансування. Для забезпечення досягнення досконалості науки і технологій, йому необхідне партнерство з регіональними урядовими органами влади щодо розробки моделі спільної відповідальності між установами, що беруть участь в НДР – діяльності на основі результатів оцінки, а також середньострокового стратегічного проекту з системою багаторічного фінансування.

Сфера зі сприяння співробітництву в області ДР спрямована на вдосконалення однієї зі слабких сторін іспанської системи: обмежена взаємодія між різними відповідними гравцями (в основному компанії, університети та державні науково-дослідні центри), котрі розміщені далеко один від одного, взаємодія на регіональному і міжнародному рівні. Нові національні мережі та програми державно-приватного партнерства (у тому числі створення спеціальної стратегії, що більше стосується вимог малого і середнього бізнесу, адаптування обсягів і вимог контрактів на проведення проектів між державою і науковими центрами), разом із існуючими програмами з інтернаціоналізації інфраструктури у сфері науки та технології, що продовжуватимуться відповідно до нового Плану, спрямовані на заохочення спільних заходів або заходів в інших країнах з тим, щоб гарантувати, що трансфер знань і технологій відбувається плавно і правильно.

Ця сфера співпраці є особливо важливою, коли йдеться про поєднання Національного плану з різними регіональними та інноваційними планами з НДР, вона поєднує всю систему іспанської науки і технологій на основі комплексного підходу. З цієї причини Національний план з ДРІ на 2008–2011 роки встановлює нову формулу співробітництва між генеральною державною адміністрацією (ДА) і регіональними органами влади (РОВ) (у тому числі – за такими критеріями, як спільне поширення інформації, спільне ухвалення рішень, спільна відповідальність, спільне управління та спільне фінансування), відкриваючи її програми і тендери (людські ресур-

си, інфраструктури, проекти/групи тощо), аби в них брали участь і зацікавлені регіональні органи влади. Таким чином, державна адміністрація спільно фінансуватиме заходи, передбачені для обох видів адміністрацій (загальнодержавної та регіональної), за допомогою конкретних угод. Для того, щоб зміцнювати співробітництво між державною адміністрацією і РОВ, так само прийматимуться заходи для покращення згуртованості всередині країни в рамках Європейського фонду регіонального розвитку та Фонду технологій і економіки, заснованої на знаннях).

Мета сфери *секторального розвитку і технологічних інновацій* полягає у забезпеченні промислових секторів інструментами та програмами, потрібними для проведення заходів із розробки змінених або вдосконалених продуктів, процесів і нових послуг. Кінцева мета полягає у підвищенні конкурентоспроможності бізнесу через вирішення проблем, виявлених у секторах, пов'язаних із соціально-економічним розвитком країни. Заходи, фінансовані в цій галузі, спрямовуватимуться на підтримку розвитку відповідної секторальної політики зі сприяння розвитку технологій, котрі прискорюють інноваційний процес. На цій основі сформульовані програми проєктів, пов'язаних із дослідно-конструкторськими розробками, інноваціями та передачею технологій, а також оцінкою й розвитком підприємств, заснованих на технологіях. Серед новітніх заходів слід відзначити Статут молодих інноваційних підприємств, створений для виділення більших ресурсів на дослідження та розвиток діяльності, що здійснюється технологічними малими і середніми підприємствами – МСП (нові підприємства, максимально орієнтовані на ДРІ-діяльність), а також на інноваційні проєкти (або демонстраційні проєкти), що використовують технології для перетворення ДРІ-проєктів у конкретні програми, доступні на ринку.

Пов'язані з цією сферою програми здійснюватимуться в десяти ключових секторах: харчові продукти, сільське господарство і рибальство; навколишнє середовище та еко-інновації; енергетика, безпека та оборона; будівництво, територіальна організація та культурна спадщина; туризм; аерокосмічна галузь; транспорт та інфраструктура; промисловість та фармацевтична галузь.

Четверта сфера прагне охопити науку і технології в тих сферах, котрим уряд приділяє особливу увагу, – шляхом визначення п'яти стратегічних дій, кожна з яких включає всебічне управління всіма інструментальними секторами дій (Instrumental Strand of Action – ISA) і програмами, необхідними для забезпечення координації діяльності та досягнення намічених цілей. Ця стратегічна діяльність визначає конкретні цілі й пріоритети напрямів роботи та інструменти їхнього втілення, і встановлює конкретні бюджетні зобов'язання протяжні упродовж усього терміну дії Плану в кожній із п'яти визначених сфер дій: охороні здоров'я; біотехнологіях; енергетиці й змінам клімату; телекомунікації та інформаційному суспільству; наноауці й нанотехнологіях, нових матеріалах і нових виробничих процесах. Зміни в структурі Національного плану можуть стосуватися менеджменту – як наприклад, створення системи "єдиного вікна", що через єдиний веб-портал надає доступ до всіх державних грантів від ДА на дослідження, розробки

і технологічні інновації, а також запровадження єдиної комп'ютерної системи управління і стандартизованої форми для всіх тендерів у структурі національної програми. Є надія, що це допоможе одержувачам фінансування скоротити бюрократичний тягар і зробити систему ефективнішою.

Крім того, шостий Національний план включає ефективну схему спрощення управління національними програмами. З одного боку, він раціоналізує й інтегрує існуючі інструменти та за необхідності створює нові, завжди прагнучи уникнути дублювання і зосереджуючи увагу на реальних потребах людей, які здійснюють ДРІ. З іншого боку, це зменшує як потребу у положеннях та умовах, так і кількість самих тендерів (по одному для кожного інструментального сектора і кожної національної програми відповідно) за допомогою процесу, що здійснюватиметься і контролюватиметься Міжвідомчою комісією з науки і технологій (Comisión Interministerial de Ciencia y Tecnología – CICYT), що відповідає за планування, координацію та моніторинг втілення Національного плану і, таким чином забезпечує узгодженість урядових дій.

У документі також визначені нормативні бар'єри, що перешкоджають дієвості й успішному розвитку системи іспанської науки і технологій. Виявлення цих бар'єрів дозволить розробити програму законодавчих реформ на період 2008–2011 років. Так що проблеми допоможуть вирішити створення сприятливих умов, а також розробка механізмів для безпосередньої підтримки ДР та інновацій (субсидії, податкове стимулювання, публікації доступних грантів тощо).

Новий План також встановлює щорічне збільшення видатків державного бюджету на дослідження, розробки та інновації з метою виконання своїх основних завдань до 2011 року. З цієї причини новий підхід до Національного плану з ДРІ заснований на визначенні інструментальних секторів і перетворення їх на національні програми з метою втілення запрограмованих стратегічних цілей. Це включає спрощення управління, і отже, спрощення й типів заходів, котрі проводитимуться, і формування їх в межах визначених інструментальних секторів і програм, а також спроби уніфікації та стандартизації управлінських концепцій і процесів.

Результат полягатиме у ефективнішому управлінні державними ресурсами і у значному скороченні часових витрат одержувачів на управління та бюрократію стосовно фінансованої діяльності – це дозволить оптимізувати свої зусилля і зосередитися безпосередньо на проектах наукових і технологічних досліджень. Крім того, план також закликає регіональні органи влади до повної участі не тільки в його розробці, але і в самому процесі управління національними програмами, тобто регіональні спільноти будуть залучені до процесу прийняття рішень та фінансування дій, впроваджених на спільній основі.

***

5. СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ ПЛАНУВАННЯ

Шостий Національний план із наукових досліджень, розробок і технологічних інновацій на період 2008–2011 років вибудовано як інструмент сприяння і загальної координації науково-технічних досліджень за такими

трьома основними принципами Національної стратегії з науки і технологій (National Strategy for Science and Technology (ENCYT)):

- 1) забезпечення за результатами ДРІ переваг для широкої громадськості, соціального благополуччя та сталого розвитку, а також повного працевлаштування жінок на умовах рівності;
- 2) перетворення ДРІ на фактор підвищення конкурентоспроможності бізнесу;
- 3) визначення і сприйняття ДР в якості ключового елемента для створення нових знань.

Заходи у сфері ДРІ, що фінансуються у рамках Національного плану, повинні вирішувати комплекс викликів, що постали перед Іспанією та Європою: сприяння зростанню, необхідність підвищення рівня зайнятості, конкурентоспроможність у рамках сталого розвитку, зміцнення соціальної згуртованості, вирішення проблем міграції та інтеграції, підвищення якості життя і глобальної взаємозалежності.

Амбітних цілей прийнятого в Лісабоні та Гетеборзі порядку денного можна досягнути тільки шляхом узгодження чітко визначених і взаємодоповнюючих цілей: необхідності економічного розвитку і прогресу в рамковій структурі, котра дозволить вдосконалюватися на основі стабільності й згуртованості; необхідності у змінах при зміцненні основних цінностей і повазі до різноманіття в усіх його формах і виявах, а також необхідності посилення продуктивності та конкурентоспроможності нашої промисловості й послуг при одночасній розробці нових типів відносин із нашими європейськими партнерами та іншими країнами всього світу.

Крім того, співпраця в області науки і технологій може вагомо покращити умови життя людства загалом. З цієї причини міжнародне співробітництво в галузі розробки науково-технологічної політики тісно координуватиметься зі співробітництвом у галузі політики розвитку, зміцнення взаємодії між Національним планом щодо ДРІ і Генеральним планом зі співробітництва в цілях розвитку, щоб посилити вплив обох політичних стратегій.

Поява і використання нових знань як ключового компонента економічного розвитку має бути перетворене у визначену політику зі сприяння науці й технологіям, хоча при цьому доцільно зважити всі наслідки для суспільства, довкілля і переконань людей щодо стандартів життя. Водночас ми повинні взяти до уваги, що живемо в суспільстві, котре змінюється. Падіння рівня народжуваності та збільшення очікуваної тривалості життя порушує баланс між економічною діяльністю, системами соціального забезпечення та потребами суспільства в послугах. Через зростаючі міграційні рухи виникає чимало проблем стосовно культурного різноманіття, підвищення кваліфікації, соціального включення, відносин з іншими державами, а також щодо громадянства і прав людини, котрі повинні бути вирішені з метою уникнення конфліктів і фрагментації суспільства. Зміни технологічної парадигми і поява заснованого на знаннях суспільства є основою глобалізації, інтеграції та розширення Європейського Союзу, але це перекривається через появу нових факторів ризику, пов'язаних із технічним прогресом, збільшенням нерівності та появою нових форм соціального

відчуження. Існує явна необхідність краще зрозуміти природу явищ, що впливають на наше суспільство і сумісними поєднати їх із досягненнями в галузі науки і технології. Здатність забезпечити особистісне самовизначення і турботу про людей з обмеженими можливостями дедалі більше залежить від досягнень технічного прогресу, водночас маючи серйозні соціальні, економічні та корпоративні наслідки.

Національний план щодо ДРІ покриватиме галузі науки і технологій, котрі стосуються добробуту інвалідів, людей похилого віку та інших людей з обмеженими можливостями, сприяючи знанням і навичкам, пов'язаним із соціально-антропологічними характеристиками цих груп, витратами/прибутками на дослідження із застосування спеціально адаптованого доступу або підтримки технологій, розробку нових продуктів і послуг та аналіз якості надання соціальних послуг.

Принцип рівності

Крім того, з урахуванням одного з основних принципів Національної стратегії з науки і технологій, що стосується повного і рівноправного залучення жінок, будуть запроваджені заходи із ДРІ-діяльності, що фінансуватиметься державою, з урахуванням рівності та гендерної проблематики, тобто принципу, викладеного у Законі "Про дійсну рівність між чоловіками і жінками".

Через міждисциплінарний характер принцип рівності пронизує весь Національний план щодо ДРІ на 2008–2011 роки і програми з фінансування, заохочуючи проведення спеціалізованих досліджень щодо значимості та обсягів гендерної рівності, підготовки доповідей про результати і наслідки діяльності, що фінансується в рамках цього плану, з гендерної точки зору (у тому числі огляд систематичних змін в гендерній статистиці, проведення опитувань і збір даних). Також, згідно з цим принципом буде забезпечено збалансовану присутність жінок і чоловіків у радах і комітетах з оцінки.

Цілі. Були визначені такі цілі, котрих мають досягнути за допомогою інструментів у рамках Національного плану щодо ДРІ на 2008–2011 роки і котрі мають відповідати цілям, визначеним у Національній стратегії з науки і технологій:

Мета 1. Позиціонувати Іспанію як країну, що створює передові знання

G1.1. Підвищити рівень створення знань і застосовувати стандартизовані критерії наукової досконалості як підставу для фінансування нецільових досліджень (nonoriented research).

G1.2. Застосувати критерії наукових знань і можливостей для цільових досліджень і досліджень і розробок "на вимогу" (oriented and on-demand R&D activities).

G1.3. Сприяти підготовці та призначенню нових дослідників, технологів і менеджерів, а також інших співробітників, задіяних у ДР (технічна підтримка тощо), щоб збільшити їхню кількість і підвищити їхню кваліфікацію.

Мета 2. Сприяти формуванню висококонкурентної бізнес-спільноти

G2.1. Підвищувати потужності технологічних центрів, центрів онлайн, дослідницьких асоціацій, технологічних парків і технологічних платформ для розширення участі МСП у системі досліджень та інновацій.

G2.2. Збільшувати обсяг публікацій та передачі результатів науково-дослідної діяльності, що фінансується за рахунок державних коштів у вигляді грантів для індустріалізації й оцінювання результатів, або тих, що задіяні у створенні підприємств на базі технологій.

G2.3. Адаптувати діяльність у сфері ДР до вимог виробничого сектора.

G2.4. Стимулювати діяльність, що здійснюється на основі угод і партнерств.

G2.5. Надати доступ до більшої кількості інфраструктур для міждисциплінарного та спільного використання їх різними суб'єктами системи.

Мета 3. Втілити на практиці комплексну політику у сфері науки, технологій та інновацій; залучити регіони до системи науково-технологічної діяльності

G3.1. Вдосконалити координацію та співпрацю між державною адміністрацією та регіональними органами влади, зокрема, з точки зору обміну інформацією щодо планування ДРІ та розроблення програм.

G3.2. Підвищити нинішній рівень гармонізації та стандартизації системи моніторингу та оцінки (критерії оцінки "ex ante", відбір пропозицій, моніторинг та оцінка результатів тощо).

G3.3. Стимулювати спільну участь державної адміністрації та регіональних органів влади у конкурсних заявках на ДРІ-фінансування (співуправління, спільне фінансування та спільне прийняття рішень).

Мета 4. Сприяти прогресу на міжнародній арені, щоб дозволити системі зробити якісний стрибок

G4.1. Сприяти інтернаціоналізації ДР-діяльності шляхом повної участі дослідницьких груп у міжнародних програмах і діяльності організацій.

G4.2. Розширювати участь Іспанії в роботі міжнародних установ а отже, і науково-технічну та економічну віддачу.

G4.3. Сприяти ефективній координації суб'єктів (агентів) із різних країн, котрі здійснюють діяльність у сфері ДР, через мережі ERA-NET.

G4.4. Сприяти відкритості національної програми для участі в ній інших країн членів – ЄС (стаття 169 Договору).

G4.5. Заохочувати участь іспанських груп, зокрема в сьомій Рамковій програмі ЄС.

Мета 5. Створювати сприятливі умови для інвестицій в ДРІ

G5.1. Підвищувати координацію між агентами фінансування та проведення ДР-діяльності та одержувачами державних коштів.

G5.2. Підвищувати прозорість і стандартизацію оцінки та системи моніторингу для забезпечення сприятливих умов для виконання поставлених цілей.

G5.3. Розробити нові організаційні формули, що дозволяють надавати високоякісні послуги завдяки передачі навичок, базуючись на результатах.

G5.4. Покращувати підготовку менеджерів, які надають фінансування для проведення ДР.

Ціль 6. Сприяти розвитку культури, науки і техніки в суспільстві

G6.1. Використовувати нові види комунікацій для інформування суспільства щодо досягнень в галузі науки і техніки.

G6.2. Розробляти стійкі структури зі створення та просування наукової культури, у тому числі – для підвищення інформованості громадськості.

G6.3. Встановити наукові зв'язки через Інтернет зі спільнотами, які генерують нове знання, щоб допомогти встановити зв'язок науки і суспільства.

Цілі Національного плану з R&D&I на 2008–2011 роки сформульовані так, щоб покращити показники системи іспанської науки і технологій та досягнути прогнозованих результатів на 2015 рік, закріплених в Національній стратегії з науки і технологій (ENCYT). Таким чином, реалізуючи національні програми і стратегічні дії, передбачені в Національному плані, значення, наведені в таблиці 3, як очікується, будуть досягнуті до кінця запланованого періоду (2011 рік).

Таблиця 3

Прогноз щодо показників на 2011, визначених ENCYT

Показник	2011 рік
Внутрішні валові витрати на ДР (Gross domestic expenditure on R&D – GERD), відсоткове відношення до ВВП	2,2
Відсоток GERD, втілений підприємницьким сектором	60,4
Відсоток GERD, що фінансується промисловістю	55,0
Витрати на інновації, як відсоток від ВВП	3,0
Національний бюджет на ДРІ, Глави I–VII/ Загальний національний бюджет, %	1,7
Усього дослідників на тисячу осіб загальної зайнятості	7,1
Кількість дослідників, що працюють на підприємствах, % від загального обсягу національних дослідників	42,8
Кількість кандидатів наук, щорічний показник	10,470
Наукові публікації, % від світового обсягу	3,6
Наукова діяльність в міжнародному співробітництві, %	45,0
Фінансові прибутки Іспанії від участі в Рамковій програмі ЄС для ДР, %	8,0
Кількість патентних заявок, поданих до Європейського патентного відомства (ЕПВ) на мільйон жителів	96,0
Інноваційні підприємства від загального числа компаній, %	37,8
Інвестиції венчурного капіталу на ранній стадії, у відсотковому відношенні до ВВП	0,035
EIN ¹ підприємства, що співпрацюють в області інновацій з університетами або іншими вищими центрами освіти, державні дослідні організації, або технологічні центри з загальною кількістю партнерств з інноваційними кампаніями, %	62,5

6. СТРУКТУРА НАЦІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ, РОЗРОБОК ТА ІННОВАЦІЙ НА 2008–2011 РОКИ

Національні плани ДРІ традиційно тематично структуровані, базуючись на науково-технічних галузях і національних програмах, більшість з яких також тематичні, згідно з ними формуються моделі політичних стратегій і програм грантів. Для того щоб домогтися прогресу в досягненні загальних

¹ EIN – інноваційні кампанії, або ті, котрі розробляють інновації чи мають негативний досвід їхнього застосування.

цілей, необхідно рухатися вперед від цієї моделі. Інструменти, згруповані за секторами, повинні посісти центральне місце, щоб зацікавлені сторони і агенти у системі науки і технологій Іспанії (Sistema Espanol de Ciencia y Tecnologia – SECYT) змогли підтримати загальні спільні цілі, зробивши до них свій власний внесок за допомогою стратегічних та оперативних цілей. Однак як результат сучасного розвитку суспільства нині існує занадто багато документів, програм і заходів із впровадження (конкурсів), кожен з яких перебуває під управлінням різних відділів державної адміністрації, також не вистачає фінансових ресурсів, і це заважає зацікавленим сторонам системи і агентам отримувати відповідну інформацію, що знижує їхню здатність адекватно реагувати на проблеми, що перед ними постають.

Цей національний план скорочує, спрощує і стандартизує інструменти, програми і заходи із втілення, тим самим відкриваючи їх для тих, хто активно займається проведенням подібних заходів, та сприяючи скороченню числа конкурсів на подання проектних заявок.

Інструменти і програми

Модель, взята за основу в Національному плані, і зростання кількості управлінських органів призвели до ситуації, коли зацікавлені сторони системи шукали інструменти, програми і заходи із здійснення (конкурси), котрі б відповідали їхнім потребам. Це розділило зацікавлені сторони й ускладнило співробітництво. Інструменти і програми нового плану були розроблені таким чином, щоб дозволити всім видам бенефіціарів узяти в ньому участь; заплановано розробку універсальних документів для зацікавлених сторін системи; підвищення рівня участі регулюється шляхом адаптації інструментів для цілей кожної зацікавленої сторони, враховуючи їхню ефективність у сприянні отриманню загальноважливих результатів, та їхні потреби.

Традиційні види діяльності, зазначені в Національному плані, особливо ті, котрі спрямовані на державний сектор, майже виключно зосереджені на дослідниках або дослідницьких групах, тоді як заходи, спрямовані на приватний сектор, передбачені для цільових організацій. Новий Національний план містить заходи, спрямовані на зміцнення інститутів і організацій, котрі поряд із підвищенням відповідальності, можливістю проведення оцінки та підзвітності, можуть сприяти підвищенню конкуренції за отриманні ресурси на основі передового досвіду і наявних заслуг.

Відповідно до цього підходу Національний план ДРІ на 2008–2011 роки складається з чотирьох окремих сфер дії:

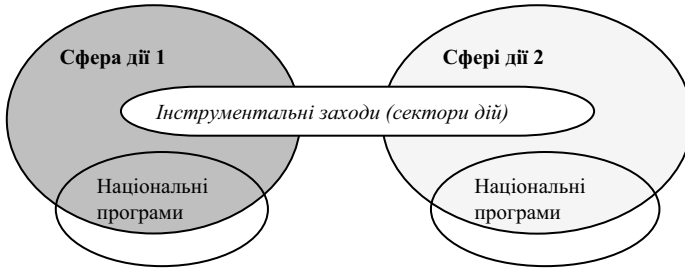
- Сфера дії 1. Генерація знань і навичок у сфері науки і технологій;
- Сфера дії 2. Сприяння співпраці в області досліджень і розробок;
- Сфера дії 3. Секторальний технологічний розвиток та інновації;
- Сфера дії 4. Стратегічні заходи.

Національні програми як основні ініціативи Національного плану впроваджуються в життя через оголошені конкурси на подання пропозицій, за допомогою яких стратегічні пріоритети в галузі науки і технологій будуть реалізовані в найближчі чотири роки. Національні програми пов'язані безпосе-

редньо із інструментальними заходами, які впроваджуватимуть цілі, викладені в кожному розділі Національного плану. На малюнку нижче показано основні елементи структури плану і те, як вони пов'язані один з одним.

Малюнок 2

План структури: елементи та їхні з'єднання

Програми – це формалізовані структури, що містять набір конкретних заходів, пов'язаних з інструментальними заходами у складі одного або декількох інструментів, котрі призначені для задоволення потреб бенефіціарів. Вони реалізуються за допомогою різних видів заходів (державні конкурси, угоди, контракти тощо), що можуть використовувати різні механізми підтримки (субсидії, позики, котрі підлягають мають бути виплачені тощо) під керівництвом одного або кількох органів управління. Програми мають відповідні показники ефективності управління, з кількісними цілями, котрі будуть зазначені в щорічних програмах роботи, а також індикатори для моніторингу прогресу і результатів активності системи та наслідків її діяльності.

Пірамідальна структура

Через зазначену вище схему Національний план має пірамідальну структуру. В її основі розташована матриця, що містить різні напрями дій і визначає відповідальних осіб, і кожна клітина цієї матриці представляє конкретні плани дій (програми), організовані відповідальними менеджерами.

На вершині піраміди розміщені кінцеві цілі, що мають бути досягнуті. Між базисом і верхівкою містяться перехідні цілі, котрі вимагають того, щоб усі дії на базі матриці перетворилися на стратегічні дії, визначені в Сфері дії 4.

Двостороння інтегральна стратегія була розроблена, щоб дозволити рух вгору – від основи піраміди до її верхівки. Вона відрізняється від колишньої односторонньої моделі, спрямованої на забезпечення спеціалізації тим, що:

- з одного боку, політичні стратегії, створені відповідними органами влади у сфері наукових ДР, спрямовують дослідження на розвиток та інновації, надаючи науковим дослідженням більш бізнес-орієнтованого спрямування,

- а з іншого – з точки зору бізнесу, увага, навпаки, повинна спрямовуватися на підвищення обізнаності та орієнтації інноваційних підприємств на фундаментальні та прикладні дослідження.

З огляду на цю перспективу інновація стає кінцевим результатом дії політики у сфері ДР, а отже, доцільно регулювати заходи з ДР, використовув-

ючи точні і комплексні поняття інновацій; це означає визначення на основі комплексного підходу єдиної національної стратегії, яка включає як науково-технологічний, так і бізнес-підходи.

***

7. ІНСТРУМЕНТИ ДІЙ І НАЦІОНАЛЬНІ ПРОГРАМИ

Традиційно у сфері управління термін "інструмент" був пов'язаний з формою або способом державного втручання. Інструмент використовується у фінансовому сенсі (форми допомоги, що надається: субсидії, поворотні кредити тощо) або, навпаки, відноситься до типу діяльності (проекти, гранти тощо).

Національною стратегією з науки і технологій (ENCYТ) визначено, що документи Національного плану мають стати ключовими напрямками діяльності, визначеної для досягнення цілей, і саме таким є бачення інструментів в новому Національному плані, який безпосередньо пов'язаний з однією або кількома цілями ENCYТ.

Інструментальний сектор заходів (Instrumental Strand of Action – ISA) включає в себе набір інструментів, котрі призначені для втілення цілей, сформульованих в ENCYТ, а отже, і цілей, поставлених в Національному плані, на практиці – за допомогою програм та/або ініціатив.

Виходячи з цих понять і визначень, план охоплює такі інструментальні сектори дій і національних програм:

1. Людські ресурси

- 1.1. Національна програма з підготовки людських ресурсів
- 1.2. Національна програма мобільності людських ресурсів
- 1.3. Національна програма з працевлаштування і призначення на посади працівників

2. Проекти у сфері наукових досліджень, розробок та інновацій

- 2.1. Національна програма проектів фундаментальних досліджень
- 2.2. Національна програма проектів прикладних досліджень
- 2.3. Національна програма проектів у галузі дослідно-експериментальних робіт
- 2.4. Національна програма інноваційних проектів

3. Інституційне зміцнення

- 3.1. Національна програма інституційного зміцнення

4. Інфраструктури у сфері науки і технологій

- 4.1. Національна програма розвитку науково-технологічної інфраструктури

5. Використання знань та передача технологій

- 5.1. Національна програма з трансферу технологій, оцінки та сприяння підприємствам, заснованим на технологіях

6. Об'єднання системи та її інтернаціоналізація

- 6.1. Програма розвитку національних мереж
- 6.2. Національна програма державно-приватного співробітництва
- 6.3. Національна програма з інтернаціоналізації наукових досліджень і розробок.

Національний план має спеціальний інструментальний засіб для досягнення мети зі стимулювання науково-технологічної культури в суспільстві: Комплексний план для підвищення рівня обізнаності та поширення науки і технології в Іспанії. Він регулюватиме всі "горизонтальні" ініціативи Національного плану і на основі комплексного підходу, наприклад, запровадить і сприятиме розвитку структур із розповсюдження інформації, інформаційно-комунікаційних структур через відповідні мережі, людські ресурси та інфраструктури (установи з розповсюдження наукової культури, агенти наукової культури, наукові і технологічні музеї тощо).

***

7.2. Інструменти для проектів у сфері наукових досліджень, розробок та інновацій

Цей сектор об'єднує інструменти, котрі стратегічно орієнтовані на захоплення створення нових знань, використовуючи наявні знання для вирішення проблем і розробки інновацій. Виконання відбуватиметься через проведення конкурсів, де представлені пропозиції оцінюватимуться, і з метою просування знань і підвищення конкурентоспроможності бізнесу. Бенефіціарами будуть науково-дослідні організації, організації та компанії з підтримки передачі технологій.

У цьому секторі фінансуватимуться такі заходи: фундаментальні науково-дослідні проекти, прикладні та галузеві науково-дослідні, дослідно-конструкторські та інноваційні проекти, чітко диференційовані проекти, пов'язані з різними фазами і формами створення, застосування і використання знань. Також передбачені проекти зі сприяння розповсюдженню наукових результатів досліджень та зі сприяння науковій культурі. Крім того, фінансування буде надано для ініціатив, спрямованих на: 1) молодих вчених, які починають набувати визнання; 2) проекти високої якості та з високим ступенем ризику, котрі розширюють кордони знань, і проекти з можливим практичним застосуванням інновацій; групи, що є добре консолідованими й висококонкурентоспроможними у міжнародному контексті проведення досліджень на межі наявних знань, за аналогією з CONSOLIDER; 3) засновані дослідницькі групи, які займаються поточною роботою за напрямками досліджень, де не очікуються зміни в короткостроковій перспективі.

Довідковою базою для інструментів є Рамкова програма Співтовариства з державної допомоги для ДРІ, де містяться такі визначення.

Фундаментальні дослідження. Дослідження, проведені на експериментальній або теоретичній основі, основною метою котрих є придбання нових знань про основи спостережуваних явищ і фактів і котрі не мають найближчої перспективи для практичного втілення і прямої дії.

Прикладні дослідження. Науково-дослідна діяльність, спрямована на отримання нових знань, котра вивчає можливості застосування нових технологій для створення нових продуктів чи процесів або для досягнення істотного вдосконалення існуючих продуктів, процесів чи послуг. Вона включає створення компонентів складних систем, що необхідні для проми-

слових досліджень, особливо для спільної перевірки певної технології або застосування технологій, але виключаючи виготовлення прототипів чи остаточної демонстрації нової продукції, процесів або послуг.

Дослідно-експериментальні роботи. Заходи з придбання, поєднання, конфігурації або використання наукових, технологічних знань, бізнес-знань або будь-яких інших знань та існуючих методик для того, щоб розробити плани, структури, демонстраційні засоби або проекти нових, змінених або вдосконалених продуктів, процесів чи послуг. Вона включає підготовку проектів, креслень, планів і будь-якої іншої документації за умови, що вони не призначені для комерційного використання. Сектор також включає розробку прототипів і пілотних проектів, що можуть бути використані в комерційних цілях, коли прототип є кінцевим комерційним продуктом і його виробництво занадто складне. Такі прототипи використовуватимуться виключно для демонстрації і перевірки.

Якщо проекти у галузі дослідно-експериментальних робіт або демонстраційні проекти використовуються для комерційних цілей на більш пізньому етапі, всі доходи, отримані під час такого використання, потрібно вирахувати з витрат, що можуть субсидуватися. Виробництво і дослідно-експериментальні роботи щодо продуктів, процесів і послуг також включені – за умови, що вони не можуть бути застосовані або перетворені для використання в промислових або комерційних цілях. Експериментальна розробка не включає регулярні або періодичні зміни, внесені в продукцію, виробничі лінії, виробничі процеси, існуючі послуги та інші види діяльності в стадії реалізації, навіть якщо такі зміни слугують вдосконаленню.

Інновації, пов'язані з певними процесами. Діяльність із застосування нових або значно вдосконалених методів виробництва або забезпечення (у тому числі серйозні зміни стосовно техніки, персоналу та/чи комп'ютерних програм). Не вважаються інноваціями такі заходи: зміни або покращення другорядного значення, збільшення потенціалу продукції або послуг на основі запровадження подібного виробництва або системи логістики для тих продуктів і послуг, котрі вже використовуються; припинення процесу, проста заміна або збільшення капіталу; зміни, що впливають виключно із чинників зміни цін, персоналізації, періодичних сезонних або інших змін, торгівля новими або значно вдосконаленими продуктами.

Інновації, пов'язані з певними організаціями. Заходи із застосування нових організаційних методів комерційної практики, організації робочих місць або зовнішніх зв'язків компанії. Не розглядатимуться як нововведення такі дії: зміни в торговельній практиці, організація робочих місць або зовнішніх відносин, заснованих на організаційних методах, що вже діють у компанії, зміна стратегії управління, злиття та поглинання, припинення процесу, проста заміна або збільшення капіталу, зміни, що впливають виключно з варіацій цінового фактора, персоналізація, періодичні сезонні або інші зміни і торгівля новими або вдосконаленими продуктами.

Для реалізації цього інструментального сектора заплановано такі національні програми:

- 7.2.1. Національна програма фундаментальних наукових проєктів;
- 7.2.2. Національна програма проєктів прикладних досліджень;
- 7.2.3. Національна програма проєктів у галузі дослідно-експериментальних робіт;
- 7.2.4. Національна програма інноваційних проєктів.

7.2.1. Національна програма фундаментальних наукових досліджень

Мета

Підвищення якості досліджень, чому сприяє інтернаціоналізація діяльності та оцінювання результатів цієї діяльності з точки зору їхнього високого науково-технологічного впливу і внеску у вирішення соціальних, економічних і технологічних проблем.

Метою також є припинення тенденції із фрагментації дослідницьких груп, для того, щоб вони могли досягти достатнього розміру і критичної маси для вирішення завдань, котрі стоять перед дослідженнями в контексті європейського дослідницького простору, сприяючи тим самим участі в кожному проєкті фахівців із високим ступенем віддачі. Ця програма також спрямована на заохочення міждисциплінарних і передових досліджень, здатних мобілізувати додаткові знання з різних наукових галузей, щоб допомогти вирішити проблеми, котрі стоять перед іспанським та європейським суспільством в XXI столітті.

Бенефіціари

Установи державного і приватного сектора: державні науково-дослідні організації, університети, лікарні, технологічні центри, технологічні організації з надання підтримки, компанії тощо.

Інструментарій

Державні конкурси на участь у проєктах.

Тривалість фінансування

Максимум 5 років.

Фінансування

Фінансування надається проєктам перспективних молодих учених, довгостроковим проєктам із високим ризиком, проєктам на межі знань і проєктам для усталених груп з поточної роботи в стабільних напрямках досліджень.

Системні показники, що стосуються безоплатних субсидій:

- (1) Витрати на дослідження і розробки (ДР);
- (2) Витрати на ДР як відсоток від ВВП;
- (3) Витрати на ДР, фінансовані державним сектором;
- (4) Витрати на ДР, що виконуються у державному секторі;
- (5) Відсоток від загального світового обсягу наукового виробництва;
- (6) Число публікацій / кількість дослідників.

7.2.2. Національна програма проєктів прикладних досліджень

Мета

Сприяти діяльності з отримання нових знань, вивчення можливого застосування нових технологій для створення нових продуктів чи процесів або для внесення істотних покращень до існуючих продуктів, процесів чи

послуг. Це включає проведення попередніх конкурсних проектів, результати яких не є такими, що безпосередньо реалізуються на ринку, і спричинюють високі технічні ризики.

Бенефіціари

Установи державного і приватного сектора: державні науково-дослідні організації, університети, лікарні, технологічні центри, науково-технологічні парки, організації з підтримки передачі технологій, компанії, інноваційні бізнес-кластери тощо.

Інструментальні заходи

Державний конкурс проектів.

Тривалість фінансування

Максимум 3 роки.

Фінансування

Фінансування надається проектам, котрі можуть використовуватися для створення або розширення продуктів, процесів і послуг (але фінансуються лише проекти, безпосередньо не пов'язані з ринком). Безоплатні субсидії та авансові відшкодування.

Відповідні системні показники

- (1) Витрати на ДР
- (2) Витрати на ДР як відсоток від ВВП
- (3) Витрати на ДР, фінансовані державним сектором
- (4) Витрати на ДР, виконані у державному секторі
- (5) Видатки на ДР, виконані в приватному секторі
- (6) Відсоток від загальноосвітнього наукового виробництва
- (7) Кількість публікацій / число дослідників
- (8) Кількість патентних заявок, поданих до ЄПВ
- (9) Число патентів, виданих ЄПВ
- (10) Кількість тріадних патентів (triadic patents).

7.2.3. Національна програма проектів у галузі дослідно-експериментальних робіт

Мета

Заохочення технологічного розвитку різних агентів SECYT (системи науки і технологій Іспанії) з метою сприяння підвищенню їхнього технологічного потенціалу для підвищення конкурентоспроможності виробничого сектора. Водночас ця програма спрямована на вирішення питань соціально-економічного і екологічного характеру. Вона також розвиває тематичну спрямованість, сприяючи співробітництву між різними елементами системи для прискорення залучення персоналу із ДР до вирішення стратегічно важливих питань, котрі потребують істотного національного потенціалу та для розширення участі і керівництва іспанськими агентами в Європейських програмах.

Бенефіціари

Державні і приватні установи сектора: державні науково-дослідні організації, університети, лікарні, технологічні центри, науково-технологічні

парки, організації з підтримки передачі технологій, компанії, інноваційні бізнес-кластери тощо.

Інструментальні засоби

Державні конкурси проектів.

Тривалість фінансування

Максимум 3 роки.

Фінансування

Фінансування для проектів, котрі включають створення або істотне поліпшення виробничого процесу, продукту чи послуги з технологічної точки зору. Субсидії, що не підлягають мають повертатися, та авансові відшкодування.

Відповідні системні показники

- (1) Витрати на ДР на підприємствах
- (2) Витрати на ДР на підприємствах у відсотках від ВВП
- (3) Витрати на ДР, фінансовані підприємствами
- (4) Кількість підприємств, що беруть участь в ДР
- (5) Кількість інноваційних підприємств
- (6) Кількість патентних заяв
- (7) Кількість отриманих патентів
- (8) Технологічний баланс

7.2.4. Національна програма інноваційних проектів

Мета

Просування інновацій і проектів з передачі технологій, створених компаніями, котрі залучають їх до роботи і активно адаптують нові технології, а також процеси для адаптації та розвитку технологій для нових ринків. Вони також охоплюють застосування промислових зразків і продуктів, а також технологічних процесів для їхнього технологічного вдосконалення.

Бенефіціари

Виключно інституції приватного сектора: компанії, бізнес-кластери, організації з підтримки трансферу технологій, технологічні центри, науково-технологічні парки, інноваційні бізнес-кластери тощо.

Інструментарій

Державні конкурси проектів.

Тривалість фінансування

Максимум 3 роки.

Фінансування

Фінансування інноваційних проектів безпосередньо пов'язане з підвищенням конкурентоспроможності компаній. Безоплатні субсидії та авансові платежі, що підлягають бути відшкодовані.

Відповідні системні показники

- (1) Видатки на R&D, що виконує бізнес-сектор
- (2) Кількість інноваційних підприємств
- (3) Підприємства з інноваційною продукцією
- (4) Підприємства, що застосовують інноваційні процеси

- (5) Підприємства, котрі співпрацювали у сфері інновацій
- (6) Витрати на інновації як відсоток від ВВП
- (7) Річні темпи зростання інноваційних витрат
- (8) Кількість інноваційних підприємств
- (9) Кількість підприємств у високих і середніх технологічних секторах
- (10) Обсяг виробництва високотехнологічних товарів
- (11) Відсоток зовнішньоторговельних операцій щодо реалізації продукції виробництв, пов'язаних із високими технологіями
- (12) Рівень зайнятості у секторі високих і середніх технологій
- (13) Подані заявки на патенти
- (14) Отримані патенти
- (15) Технологічний баланс.

7.4. Інструменти, що стосуються науково-технологічної інфраструктури

Цей сектор об'єднує інструменти, які стратегічно спрямовані на підвищення іспанських потужностей у сфері інфраструктури з науки і технологій, створюючи сприятливі умови для максимального використання їхніх переваг і внесення вкладу в розбудову та використання таких наукових інфраструктур усіма задіяними в системі. Кінцевими бенефіціарами в основному є науково-дослідні організації, нові та давно існуючі юридичні особи, відповідальні за впровадження Єдиних науково-технологічних потужностей (Singular Science and Technology Facilities – SSTF), а також окремі вчені і навіть організації та компанії з підтримки трансферу технологій.

Інструментальний сектор із науково-технологічних інфраструктур пов'язаний із деякими з ключових секторів дій в ENCYT, таких як розбудова наукових і технологічних потужностей, інтернаціоналізація, а також заходами із зміцнення національної згуртованості. Буде надаватися сприяння заходам із проектування, будівництва, обслуговування та експлуатації особливих науково-технологічних об'єктів, а також для розширення та використання національних потужностей у сфері науки і техніки в міжнародному масштабі, що допомагають підвищити якість результатів наукових досліджень і технологічних розробок в деяких сферах, а також сприятимуть конкурентоспроможності національної промисловості.

Конкретна мета відповідно до цілей, викладених в INGENIO 2010 року, полягає у розробці й періодичному оновленні національної карти SSTF і підтримці або збільшенні науково-технічного потенціалу існуючих SSTFs, щоб заохочувати їх до інтернаціоналізації та максимально використовувати. Через це Консультативний комітет з об'єднаних потужностей відіграватиме ключову роль у визначенні та оцінці SSTFs.

Крім того, особливу увагу буде приділено великим міжнародним об'єктам, щоб сприяти участі у їхньому створенні, обслуговуванні та експлуатації, вдосконаленню та використанню великих міжнародних наукових об'єктів або участі в пов'язаних із ними міжнародних організаціях. Додатковою метою є заохочення та підтримка уявлень про Іспанію як місце роз-

міщення великих міжнародних наукових об'єктів із відповідною діяльністю, котра буде пов'язана з істотними людськими ресурсами. Пріоритет надаватиметься діяльності в рамках європейської структури, зокрема тієї, що стосується об'єктів, включених до плану Європейського форуму зі стратегії щодо дослідних інфраструктур (European Strategy Forum on Research Infrastructures – ESFRI).

Заходи, пов'язані з забезпеченням науково-технологічного обладнання, також отримуватимуть підтримку з метою внесення свого вкладу в розвиток науки і технологій регіональними органами влади і таким чином сприятимуть регіональній згуртованості. З цією метою інфраструктури, котрі дозволяють проведення якісних досліджень у районах, де існує найбільший вплив на виробничий сектор, будуть доступні для науково-технологічної спільноти. Загалом проекти відбиратимуться через державні конкурси проєктів, оцінювані експертами та експертними комісіями; це може бути зроблено на основі угод між різними державними органами.

Слід особливо підкреслити вклад коштів Європейського фонду регіонального розвитку на проведення пов'язаних із цим інструментом заходів. Інфраструктури суспільства знань, котрі є об'єктом розвитку в цій сфері, сприятимуть поширенню загальних і спеціальних телекомунікаційних інфраструктур та розвитку інформаційного суспільства й економіки, заснованої на знаннях.

Усі згадані вище заходи будуть внесені до Національної програми науково-технологічних інфраструктур.

7.4.1. Національна програма розвитку науково-технологічної інфраструктури

Мета

Розвиток науково-технологічної інфраструктури та використання міждисциплінарного підходу для переконання у належному стані інфраструктур та оптимізації їхньої роботи. Сприяння розробці, розбудові, технічному обслуговуванню та експлуатації, розширенню і використанню об'єднаних науково-технологічних потужностей (SSTF) і великомасштабних міжнародних установ (large scale international facilities – LIF) на національному рівні та з міжнародним потенціалом, котрі допоможуть підвищити якість результатів наукових досліджень і технологічних розробок у деяких галузях і підвищити промислову конкурентоспроможність із метою збільшення міжнародної популярності Іспанії. Сприяння діяльності регіональних органів влади з регіонального згуртування – шляхом забезпечення того, щоб інфраструктури, котрі дозволяють проведення якісних досліджень у галузях, що мають найбільший вплив на виробничий сектор, стали доступними для наукової спільноти. Крім того, для зменшення поточного дисбалансу між розміщенням існуючих технологічних центрів і бізнес-спільноти необхідно створити нові центри або сприяти консолідації вже існуючих, де відсутні достатні технічні можливості для задоволення потреб найпередовіших компаній.

Бенефіціари

Установи державного і приватного секторів: державні науково-дослідні організації, університети, технологічні центри, науково-технологічні парки, організації й компанії з підтримки трансферу технологій тощо.

Інструменти

Державні конкурси проектів.

Угоди про співпрацю.

Програмні контракти.

Тривалість фінансування

Максимум 5 років.

Фінансування

Фінансування для проектування, розробки і будівництва інфраструктури та для покриття операційних витрат, а також для посилення дії, забезпечення обладнанням, оновлення, використання і доступу до таких об'єктів. Безоплатні субсидії та авансові платежі, що підлягають відшкодуванню.

Відповідні системні показники

- (1) Витрати на ДР (усього в секторі виконання і в регіональних органах влади)
- (2) Обсяг державного бюджету, що виділяється на ДР (розподіл за регіональними органами влади)
- (3) Кількість підприємств, що ведуть ДР та інноваційну діяльність
- (4) Витрати на інновації як відсоток від ВВП
- (5) Розрахунок річного зростання витрат у сфері інновацій
- (6) Кількість інноваційних підприємств
- (7) Кількість патентних заяв
- (8) Кількість отриманих патентів
- (9) Технологічний баланс
- (10) Обсяг експорту високих технологій.

7.5. Інструменти з використання знань і передачі технологій

Цей сектор дозволить перегрупувати стратегічно спрямовані інструменти на передачу технологій із науково-дослідних організацій до бізнесу, а також підвищити використання знань, створених науково-дослідними організаціями, та стимулювати створення підприємств, заснованих на знаннях.

Кінцеві бенефіціари – переважно науково-дослідні організації, організації й компанії з підтримки передачі технологій.

Крім того, за допомогою інструменту підтримуватиметься створення та зміцнення технологічних підприємств. Статут молодих інноваційних підприємств адресуватиметься молодим підприємствам малого бізнесу з істотною орієнтацією на дослідження.

Низка європейських країн прийняли інструменти для підтримки створення і консолідації технологічних підприємств, відомі як Статут молодих інноваційних підприємств (Statute for Young Innovative Enterprise (YIE)). У цих країнах основними стимулами для запровадження цього інструменту є низка податкових пільг для підприємств, котрі вносяться до каталогу як

молоді підприємства з дуже інтенсивною дослідницькою діяльністю. В Іспанії, проте, такі переваги не будуть надто корисними, оскільки країна вже має найбільш значні податкові пільги для ДР в країнах – членах ОЕСР, зокрема, після набуття чинності 40-відсоткового бонусу для наукових кадрів, уведеного спеціально молодих для молодих інноваційних підприємств.

Через це Національний план включає інструмент, в основу котрого покладена аналогічна ідея європейських колег, проте який враховує особливості іспанської бізнес-спільноти, тож надає компаніям основу вагому підтримку для їхнього розвитку та консолідації. Таким чином, молоді інноваційні підприємства з належними повноваженнями матимуть фінансову базу, обмежену в часі й пропорційну до їхніх витрат на ДР у попередні роки. Ідея полягає у тому, щоб ці підприємства мали можливість отримати ресурси для ДР-діяльності, не подаючи заявок на велику кількість малих грантів, пов'язаних з їхніми проектами.

Цей інструментальний сектор приділятиме особливу увагу передачі технологічних знань із метою забезпечення результатів практичної діяльності державним фінансуванням, а також розширення і заохочення зусиль із прискорення процесів передачі технологій і знань між державним і приватним секторами.

Заходи з підтримки орієнтовані на проекти з вирішення технологічних проблем, які постають перед підприємствами, особливо МСП, і мають допомогти використовувати отримані знання на основі комплексного підходу, враховуючи стратегічне застосування набутих знань.

Проектам зі створення і зміцнення нових технологічних підприємств (Projects for creating and consolidating new technology enterprises – NEOTEC) також буде приділено особливу увагу з метою забезпечення інвестування в технологічні підприємства (МСП), головним чином у їхній початковій фазі, і для надання підтримки зі створення на базі технології інноваційних підприємств, розміщених у наукових і технологічних парках (НТП). Зокрема, буде розроблено механізм на підтримку НТП, котрі діятимуть як інноваційні посередники і матимуть можливість співпрацювати з державною адміністрацією. Також заохочуватимуться заходи щодо зміцнення NEOTEC і фондів для створення на базі технологій інноваційних підприємств у наукових і технопарках (CEIPAR).

Усі згадані заходи знайдуть відображення в Національній програмі з трансферу технологій, оцінки та сприяння підприємствам, заснованим на технологіях.

7.5.1. Національна програма з трансферу технологій, оцінки та сприяння підприємствам, заснованим на технологіях

Мета

Підвищення взаємодії між МСП і науково-дослідними організаціями та сприяння створенню і зміцненню підприємств на базі технології, в основному за рахунок Статуту молодих інноваційних підприємств. Крім того, необхідно збільшити і консолідувати інноваційну базу підприємств, посилюючи роль інноваційних посередників. Важливо, що програма спрямова-

на на заохочення і захист нових технологій, розроблених іспанськими підприємствами для зовнішніх ринків. Вона буде також заохочувати створення систем управління ДР та інноваціями для перетворення їх на істотний фактор конкурентоспроможності.

Бенефіціари

Установи державного і приватного сектора: державні науково-дослідні організації, університети, лікарні, технологічні центри, науково-технологічні парки, організації і компанії з підтримки передачі технологій тощо.

Інструменти

Державні конкурси проектів.

Угоди зі співпраці.

Тривалість фінансування

Максимум 4 роки.

Фінансування

Фінансування для проектів із підвищення результатів передачі технологій із використанням різних механізмів, створення підприємств на базі технологій, ліцензування та видача патентів, спільні проекти на проведення ДР із підприємствами на національному та міжнародному рівні. Безоплатні субсидії та авансові платежі, що підлягають відшкодуванню.

Відповідні системні показники

- (1) Усього видатків на ДР, понесених підприємствами, й у відсотках від ВВП
- (2) Витрати на ДР, фінансовані підприємствами
- (3) Інноваційні видатки як відсоток від ВВП
- (4) Витрати на інновації як відсоток від ВВП
- (5) Розрахунок річного зростання витрат у сфері інновацій
- (6) Кількість заявок на патенти та кількість отриманих патентів
- (7) Баланс технологій
- (8) Корисні моделі
- (9) Число нових або вдосконалених продуктів, котрі було комерціалізовано
- (10) Зміни у витратах на ДР та інновації
- (11) Обсяг ДР та інновацій / обсяг продажів
- (12) Зміни у кількості персоналу, задіяного в ДРІ
- (13) Співвідношення між персоналом у сфері ДРІ / загальною кількістю персоналу
- (14) Зміни у обороті та експорті через ДРІ.

***

7.6.1. Програма розвитку національних мереж

Мета

Підтримка технологічних платформ, мережеских центрів і кластерів інноваційного бізнесу (інноваційних кластерів) з метою підвищення взаємодії ділового співробітництва та співпраці між бізнесом та агентами з інновацій – щодо зміцнення міжнародної конкурентоспроможності у сфері поставок товарів і послуг. Вона спрямована на заохочення науково-технологічних досліджень між різними агентами системи науки і технологій Іспанії шляхом

створення державно-приватних аналітичних центрів, проведення аналізу та обговорення питань, котрі становлять стратегічний національний інтерес для підвищення технічного потенціалу і, отже, підвищення конкурентоспроможності національного сектора виробництва.

Бенефіціари

Державні і приватні установи сектора: державні науково-дослідні організації, університети, лікарні, технологічні центри, науково-технологічні парки, організації підтримки передачі технологій, інноваційні бізнес-кластери тощо.

Інструменти

Державні конкурси проектів.

Тривалість фінансування

Максимум 4 роки.

Фінансування

Фінансування для розвитку і зміцнення стійких структур для спільних досліджень у мережі. Безоплатні субсидії та авансові платежі, що підлягають відшкодуванню.

Відповідні системні показники

- (1) Витрати на ДР, понесені підприємствами, та у відсотках від ВВП
- (2) Витрати на ДР, понесені підприємствами
- (3) Видатки на ДР, фінансовані підприємствами
- (4) Кількість підприємств, котрі проводять діяльність у сфері ДР
- (5) Витрати на інновації як відсоток від ВВП
- (6) Розрахунок річного зростання інноваційних витрат
- (7) Кількість інноваційних підприємств
- (8) Патентні заявки
- (9) Отримані патенти
- (10) Технологічний баланс.

7.6.2. Національна програма державно-приватного співробітництва

Мета

Ця програма спрямована на сприяння реалізації великих проектів, що збільшують науково-технічний потенціал підприємств і національних дослідницьких груп. Разом із тим вона має на меті розширення культурної співпраці в галузі досліджень і технологічного розвитку, а також – надання консультацій учасникам-консорціумам для забезпечення їм ефективнішого доступу до міжнародних (рамкових) програм. Нарешті вона мобілізує малі й середні підприємства для участі у масштабних проектах.

Бенефіціари

Державні та приватні установи сектора: державні науково-дослідні організації, університети, лікарні, технологічні центри, науково-технологічні парки, організації підтримки передачі технологій, інноваційні бізнес-кластери тощо.

Інструменти

Державні конкурси проектів.

Тривалість фінансування

Максимум 5 років.

Фінансування

Фінансування для спільної участі державного та приватного секторів у проєктах зі співробітництва (підпроєкти) або через субпідряд. Безоплатні субсидії та авансові платежі, що підлягають відшкодуванню.

Відповідні системні показники

- (1) Витрати на ДР, понесені підприємствами
- (2) Витрати на ДР, понесені підприємствами та у відсотках від ВВП
- (3) Видатки на ДР, фінансовані підприємствами
- (4) Кількість підприємств, котрі проводять діяльність у сфері ДР
- (5) Витрати на інновації як відсоток від ВВП
- (6) Розрахунок річного зростання інноваційних витрат
- (7) Кількість інноваційних підприємств
- (8) Патентні заявки
- (9) Отримані патенти
- (10) Технологічний баланс.

***

8.2. Стратегічний план дій в галузі біотехнологій

Мета

Сприяння участі Іспанії у розробці біоекономіки, заснованої на знаннях, що підвищує конкурентоспроможність країни у таких секторах, як охорона здоров'я; продовольча промисловість і сільське господарство; промисловість; сектори, що захищають і зміцнюють довкілля.

Тематичні рамки

Біотехнологія є ключовим фактором стрімкого розвитку економіки, заснованої на знаннях. Досягнення в цій галузі сприятимуть зміцненню нових наукових дисциплін, дадуть відповіді на важливі запитання і зумовлять створення інструментів із широким спектром соціально-економічних наслідків. Ці дослідження дуже важливі для успіху будь-якої стратегії, спрямованої на підвищення рівня здоров'я людей, підвищення виробництва сільськогосподарської продукції, харчування, технологій виробництва, виробництва енергії, сталого розвитку та збереження і примноження довкілля. За даними ОЕСР, термін "біотехнології" застосовується до досягнень науки і технологій щодо живих організмів, а також їхніх частин, продуктів і моделей, необхідних для внесення змін до живих і неживих матеріалів для виробництва знань, товарів і послуг.

Біотехнологія не є наукою як такою, але вона включає в себе різні дисципліни, такі, як сільське господарство, біологія, біохімія, генетика, технологія, медицина, мікробіологія, хімія, ветеринарія тощо, продукти харчування в тандемі з додатковими дисциплінами, включаючи технології, ІКТ, матеріали і мікро- та нанотехнології.

Іспанія разом із іншими країнами Європейського Союзу, будує нову економіку на основі біологічних ресурсів і на основі застосування знань

(біоекономіка, заснована на знаннях: (Knowledge Based Bio-Economy – KBBE). Для цього вона повинна мобілізувати соціальних та економічних агентів, що займаються розробкою нових технологій для вирішення соціальних, екологічних та економічних проблем, пов'язаних із виробництвом та сталим використанням поновлюваних біологічних ресурсів. Ця нова економіка коштує Європейського Союзу понад 1,5 млрд євро на рік.

Європейський союз використовує аналогію калейдоскопу за формами і кольорами, що представляють різні галузеві тематичні сфери, щоб проілюструвати міждисциплінарний характер цієї стратегії. Біотехнології, позначені червоним, представляють біотехнології у фармацевтичній сфері та у сфері охорони здоров'я, а біотехнології зеленого кольору – орієнтовані на продовольчий сектор і сільське господарство; білі, або промислові, біотехнології стосуються виробництва хімічної продукції, нових матеріалів або енергії. Нарешті, сірі біотехнології відносяться до виробництва стійких технологій, спрямованих на захист довкілля.

Біотехнологія розвивається завдяки технологічній революції, що уможливило дуже швидке отримання базових знань і через тісну співпрацю з іншими дисциплінами перетворює ці знання в практичні форми, котрі можуть безпосередньо передаватися для потреб суспільства та промисловості. У галузі захисту здоров'я людини іспанські біотехнологічні підприємства досягли помітних досягнень у галузі клінічних молекулярних розробок, що запроваджують біотехнологічні компанії, також були створені великі дослідницькі консорціуми в межах програми CENIT. Підприємства харчових біотехнологій збільшили обсяг спільної роботи з традиційними компаніями для повторної активації розвинених ринків через сектор інноваційної продукції. Прогнозування продовольчого сектора переживає значне зростання завдяки нормативним документам, які визнають потенціал цього нового методу гарантії продовольчої якості, нагляду за якістю і продовольчої безпеки. У цьому контексті вкрай важливо створити інструменти, які дозволяють встановити партнерські відносини між сектором зі створення знань і сектором трансформації (державний сектор і комунікаційні технології) та бізнес-сектором.

Сектор 1. Біотехнології для здоров'я. Напрями: геноміка, протеоміка і метаболоміка для молекулярної характеристики хвороб, терапевтичного лікування, відкриття та розробки нових лікарських препаратів. Розвиток фармагеноміки. Розвиток клітинних і тваринних моделей у пробірці та в природних умовах – для фізіологічних і патологічних досліджень людини. Розробка нових передових підходів в області біоматерії, нових ліків і вакцин. Новітні розробки в галузі клітинної терапії та регенеративної медицини. Біомаркери, біологічні датчики і прилади для інтеграції клінічної діагностики та терапевтичного лікування.

Сектор 2. Біотехнології для виробництва продовольства та сільськогосподарства. Напрями: застосування біотехнологій для поліпшення виробництва та захисту сільськогосподарських культур, підвищення їхньої стійкості, зниження рівня втрат, навантаження на довкілля і для попере-

дження змін клімату. Розвиток репродуктивних технологій для тваринництва. Підвищення рівня здоров'я і стану тварин, а також удосконалення репродуктивних технологій. Аквакультури і рибальство: відтворення і допомога у виборі з використанням відповідних маркерів, оптимізація харчування.

Оптимізація виробничих систем на основі диких популяцій. Застосування біотехнологій для виробництва функціональних і нутрицевтичних продуктів. Харчування і профілактика захворювань. Нутригеноміка. Відстеження походження інгредієнтів і матеріалів сировини. Розвиток рослин для створення продуктів, придатних для промислового використання. Вакцини і ліки, вироблені на заводах.

Сектор 3. Промислові біотехнології. Напрями: застосування біотехнологій для отримання та/або виробництва хімічних продуктів і матеріалів із високою доданою вартістю, що мають істотний промисловий інтерес. Використання мікроорганізмів або ферментів для створення продуктів із відновлюваної сировини, із застосуванням у таких секторах, як хімічна продукція тонкого органічного синтезу, сектор фармацевтичної продукції, харчової промисловості, паперу, текстилю, миючих засобів тощо, біо- та автоматизовані процеси просіювання. Підвищення якості та вибір мікробних штамів для біотрансформації та біотехнологічних процесів. Розвиток ферментних і/або мікробних процесів для виробництва біосумісних і/або біорозкладних полімерів. Синтетична біологія, необхідна для переробки, знезараження або створення матеріалів.

Сектор 4. Біоенергія та розробка біопалива. Напрями: комбіноване використання рослин і/або мікробних систем, як "фабрик" для виробництва енергії. Розробка та оптимізація нових видів і культур для ефективного виробництва біоенергії. Повторне використання продуктів і субпродуктів для отримання біопалива.

Сектор 5. Екологічні біотехнології. Напрями: біотехнології для збереження довкілля, зміцнення та відновлення сил, мінімізація викидів CO₂ та їхніх наслідків для глобальних змін. Біоочищення та біовідновлювана обробка води, відходів і забруднюючих речовин.

Сектор 6. Системна біологія, синтетична біологія та нанобіотехнологія. Біотехнологічні розробки мають чіткий горизонтальний розподіл, необхідний для структурування та мобілізації наукових знань, котрі можуть бути застосовані в широкому спектрі дисциплін. Таким чином мета цього "наскрізного" сектора полягає у створенні нових інструментів, методів і цілісних підходів. Системна біологія спрямована на створення кількісних моделей для динамічних і складних біологічних процесів. Синтетична біологія спрямована на проектування та будівництво штучних біологічних компонентів чи систем, або для вдосконалення та виробництва вже існуючих біологічних систем. Нанобіотехнології є мостом між двома стратегічними напрямками, котрі викликають великий інтерес, зокрема це наночастки

або наносенсори, що виявляють мінімальні зміни рівнів концентрації білків чи хімічних сполук.

Наскрізні сектори. Біотехнологічний розвиток є чітко горизонтальним напрямом досліджень, необхідним для структурування та мобілізації наукового знання. Нові технології мали на увазі, що поширення бази знань спричинить швидкі перетворення методів і продуктів практичного використання в соціально-економічній сфері. Тематичні пріоритети з чітко горизонтальною орієнтацією, запропоновані в цьому секторі, створюватимуть інструменти та методи, котрі можуть бути застосовані до широкого ряду тематичних цілей, пов'язаних із розробкою та реалізацією ряду ключових технологій, спрямованих на задоволення технологічних потреб, що впливають із тематичної мети.

Галузева структура повинна і надалі розвиватися шляхом заохочення і розвитку ДР-інтенсивних бізнес-ініціатив.

Цілі

1. Підтримка зростання і зміцнення підприємницького сектора.
2. Стимулювання інновацій у приватному секторі.
3. Стимулювання державно-приватного партнерства і наукових досягнень.
4. Збільшення відсотку фінансування біотехнологій в сьомій Рамковій програмі.

5. Зміцнення впливу біотехнологій на суспільство.

Кількісні показники, що будуть використані для оцінки успіхів у досягненні цих цілей:

а) відсоткова частка витрат на ДР у сфері біотехнологій, котра виділена із загального обсягу витрат на ДР та інновації;

б) відсоткова частка приватного фінансування в загальному бюджеті ДР та інновацій у сфері біотехнологій;

в) оборот біотехнологічних підприємств;

г) кількість кандидатів наук в галузі біотехнологій;

д) кількість міжнародних публікацій щодо біотехнологій;

е) число міжнародних патентів, зареєстрованих у сфері біотехнологій;

ж) участь Іспанії в проектах, пов'язаних із біотехнологіями, що фінансуються сьомою Рамковою програмою;

з) число випускників і кандидатів наук, які працюють у компаніях, чия діяльність пов'язана з біотехнологіями (Torres-Quevedo Programme).

Інструментальні сектори і програми

Планується проведення таких конкретних заходів.

1. Прийняття нормативного акту щодо молодих інноваційних підприємств.
2. Підвищення фінансування новостворених підприємств у галузі біотехнологій – через NEOTEC-проекти.
3. Надання підтримки передовому досвіду в галузі досліджень і отримання нових результатів шляхом зміцнення державно-приватного партнерства.
4. Підтримка технологічного розвитку в громадських центрах і лікарнях, що сприятиме трансферу знань у бізнес.
5. Розвиток інституційного середовища для підтримки приватного сектора.

На додаток до конкретних видів діяльності будуть використані такі інструментальні сектори заходів (ISAs) і програми:

1. Людські ресурси

- 1.1. Освіта
- 1.2. Мобільність
- 1.3. Працевлаштування і призначення на посади.

2. Проекти

- 2.1. Фундаментальні дослідження
- 2.2. Прикладні дослідження
- 2.3. Проекти у галузі дослідно-експериментальних робіт
- 2.4. Інновації

3. Інституційне зміцнення

4. Інфраструктури

- 4.1. Інфраструктури в сфері науки і технологій
- 4.2. Великі об'єкти.

5. Використання знань

6. Формування та інтернаціоналізація системи

- 6.1. Мережі
- 6.2. Державно-приватне співробітництво
- 6.3. Інтернаціоналізація.

Зв'язок з іншими секторами

- Сектори продовольства, сільського господарства та рибальства
- Сектори довкілля та екоінновацій
- Сектор охорони здоров'я
- Сектор енергетики та змін клімату
- Сектор телекомунікацій та інформаційного суспільства
- Сектор нанонаук і нанотехнологій, нових матеріалів і нових технологічних процесів

***

10. Бюджетні ресурси для фінансування Національного плану

Прогноз бюджетних ресурсів, необхідних для фінансування заходів, здійснюваних у рамках Національного плану ДР та інновацій на 2008–2011 роки, безпосередньо пов'язаний зі цільовими показниками, закріпленими у Ініціативі "2010 – INGENIO" і в Національній стратегії із науки і технологій (ENCYT) до 2015 року.

Програма "INGENIO 2010" встановлює три основні цілі:

- збільшення інвестицій у ДР із 1,13% ВВП 2005 року до 2% 2010 року, для досягнення середнього курсу в ЄС-15;
- збільшення внеску приватного сектора в ДР-інвестиції з 47% 2005 року до 55% 2010 року, а також для досягнення поточного рівня ЄС-15;
- досягнення рівня ЄС-15 в середньому по витратах на ІКТ, збільшення з 5,75% ВВП 2005 року до 7% 2010 року.

Стосовно ENCYT є п'ять показників, котрі відносяться до фінансових ресурсів, пов'язаних із витратами на ДР та інновації. Цільові показники, встановлені для кожного показника, наведено в табл. 8.

Основні цілі ENCYT

Показник	2005	2015
1. Внутрішні валові витрати на ДР (Gross domestic expenditure on R&D – GERD), у відсотковому відношенні до ВВП	1,13	2,50
2. Відсоток GERD, що здійснюється за видом діяльності у підприємницькому секторі	53,80	65,00
3. Відсоток GERD, що фінансується промисловістю	46,30	60,00
4. Витрати на інновації як відсоток від ВВП	1,49	4,00
5. Національний бюджет на R & D & I – глави I–VII (як % від загального бюджету країни)	0,98	2,20

Структурування всіх існуючих джерел ДР-фінансування розраховано для того, щоб оцінити потреби у фінансуванні щодо витрат на ДР:

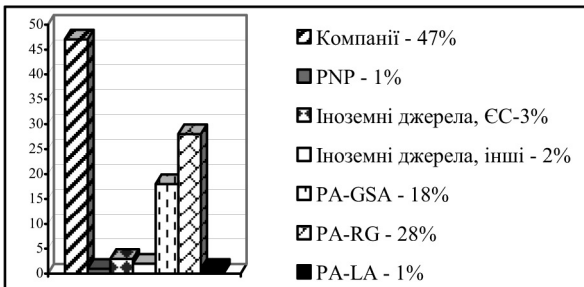
- державні адміністрації (Public Administrations (PA)), відмінність між головною державною адміністрацією (General State Administration (GSA)), регіональними урядами (Regional Governments – RG) та місцевими органами влади (local authorities – LA);

- компанії;
- приватний неприбутковий сектор (Private Non-Profit sector – PNP);
- іноземні джерела, розрізняючи кошти від Рамкової програми ЄС на ДР, інші ресурси з програм ЄС (Європейське космічне агентство тощо) та інших засобів із-за кордону.

Бюджетний кошторис на 2006–2010 роки, затверджений Радою міністрів у листопаді 2005 року, було прийнято до уваги з точки зору витрат на інформаційне суспільство як головної мети діяльності плану "Avanza". Бюджетні ресурси для ДРІ на період 2008–2011 років є похідними від загальної суми бюджетних ресурсів для досягнення цілей, поставлених у INGENIO 2010 року.

10.1. Розподіл фінансування у сфері досліджень і розробок

Фінансування з бюджетів недержавних адміністрацій (Non-Public Administration) спочатку розглядаються як засіб отримання державних ресурсів, необхідних для досягнення поставлених цілей. Діаграма 20 дає огляд різних джерел R&D-фінансування 2005 року на базі статистики Національного інституту статистики (останні дані).

Діаграма 20. Джерела R&D фінансування 2005 року

Зростання фінансування з боку компаній розбито на три основні групи: зростання у ВВП, зростання нефінансових і фінансових бюджетів Головної державної адміністрації (глава 8).

Через невеликий розмір бюджетів адміністрацій відносна важливість фінансування підприємствами приватного неприбуткового сектора у відношенні до ВВП, як очікується, залишиться постійною. І нарешті робляться припущення щодо обсягів фінансування з трьох іноземних джерел фінансування:

Рамкові програми. Включає цілі з отримання прибутків від EuroIngenio – Ініціативи в Рамковій програмі ЄС на 2007–2013 роки.

Інші фонди ЄС. Вони мають той же відсоток зростання, що й загальні іспанські здобутки від роботи в Європейському космічному агентстві та від участі у роботі великих наукових об'єктів. Включає в себе СДП-прогнози щодо збільшення прибутків від внесків 2007 року, той же відсоток зростання очікується в період 2008–2010 років.

Інші іноземні фонди. Їхня питома вага у відношенні до ВВП залишається постійною. Основним планом на 2008–2011 роки державно-адміністративного фінансування передбачені ресурси Державної адміністрації і регіональних урядів, орієнтовані на ДР і на підтримку однакового відсоткового зростання протягом усього періоду. Ці дані використовуються для розрахунків постійного зростання бюджетних ресурсів у Державній адміністрації, і необхідні для досягнення цілей, намічених на 2011 рік.

10.2. Розподіл ресурсів, необхідних для плану "Avanza"

Коли був схвалений план "Avanza", вважалось, що буде необхідним загальний обсяг додаткових ресурсів у розмірі 5700 млн євро, і ця сума була прийнята при проведенні оцінки ресурсів на 2008–2011 роки. Бюджетні ресурси, вже заплановані на "Avanza" в 2006 і 2007 роки, додатково становлять 1,449.3 млн євро. Таблиця 9 показує запланований бюджет для плану Avanza, разом із фінансовою оцінкою 2010 р.

Таблиця 9

План "Avanza" зі зростаючими в 2006 і 2007 роках Ресурсами і прогнозами, тис. євро

Роки	Бюджетні ресурси плану "Avanza"			Збільшення бюджетних ресурсів 2006 року		
	Глава 4–7	Глава 8	Усього	Глава 4–7	Глава 8	Усього
2005	128	364	492			
2006	252	742	994	123	379	502
2007	442	997	1439	314	634	947
2008	553	1122	1675	424	758	1183
2009	641	1262	1903	513	899	1411
2010	744	1405	2149	615	1041	1657
РАЗОМ				1989	3711	5700

10.3. Бюджетні ресурси, необхідні для фінансування Національного плану

Таблиця 10 показує відсоткове збільшення необхідних ресурсів державних адміністрацій на ДРІ-ресурси для досягнення цілей, поставлених на 2011 рік. Враховуючи, що кінцеві користувачі не отримують ці ресурси до

наступного року, ресурси, визначені на 2010 рік, відповідатимуть витратам 2008 і 2009 років. Таблиця показує, що 2011 року цілі можуть бути досягнуті з 16% збільшенням загального обсягу ресурсів Державної адміністрації у 2008–2009 роках і таким само підвищенням ресурсів регіональних органів влади за той же період.

Таблиця 10

Бюджетні ресурси Державних адміністрацій, що виділяються на фінансування Національного плану ДРІ на 2008–2011 роки
(виражені у річних темпах зростання), %

Роки	GSA	RGS	R&D / ВВП	% від фінансування досліджень і розробок (за галузями промисловості)
2008	16	16	1,6	53
2009	16	16	1,8	54
2010	16	16	2,0	55
2011	16	16	2,2	55

Таке бюджетне планування обов'язково має відповідати щорічним показникам нефінансових витрат та цілям бюджетної стабільності, якщо брати до уваги фінансову автономію регіональних органів влади.

Прогноз має бути надано відповідно до запланованих показників програми "2015 – ENCYT", враховуючи, що 16% зростання відповідає проміжним цілям "ENCYT" на 2011 рік, згідно з яким на ДР повинно виділятися 2,2% ВВП, а 55 % фінансування – надходити з приватних джерел.

***

11. ОРГАНІЗАЦІЙНІ СТРУКТУРИ ТА СТРУКТУРИ УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ

11.1. Контекст

Аналіз структур державної адміністрації з організації та управління політикою у сфері ДРІ є життєво важливим для вдосконалення визначення та управління Національним планом ДРІ на 2008–2011 роки.

2007 року основними відомствами з повноваженнями в галузі ДР та інновацій були Міністерство промисловості, туризму і торгівлі (МІТУС), Міністерство освіти і науки (МЕС) і Міністерство охорони здоров'я та у справах споживачів (MSC), які спільно управляли близько 94% бюджетних коштів, виділених у державному бюджеті на політику у сфері ДРІ.

Крім того, значне число міністерств і організацій задіяні у проведенні конкурсів проектів із ДРІ, пов'язаних з їхніми відповідними секторами. Такий широкий діапазон інструментів означає, що додаткова координація і політичні заходи є необхідними, щоб полегшити доступ до системи для користувачів, які потребують надання спеціальної допомоги відповідно до нового Національного плану¹.

¹ За виключенням структур з управління планом "Avanza" для просування інновацій у будівництві житлових будинків, бізнесі, на підприємствах і в органах управління за участю широкого кола додаткових суб'єктів, у тому числі регіональних і місцевих органів влади.

Органи, відповідальні за проведення конкурсів заявок на фінансування ДР та інновацій у 2007 році, перераховані нижче, із зазначенням відмінностей між основними типами інструментів (проекти щодо ДРІ, інфраструктури та людські ресурси).

Проекти у сфері досліджень, розробок та інновацій

Це найбільш важлива сфера підтримки державними адміністраціями науково-технічного розвитку в Іспанії. Управління і фінансування генеральною державною адміністрацією проектів сфері ДР та інновацій виконується за допомогою таких відомств і громадських організацій:

Міністерство освіти і науки

Генеральний секретаріат із науки та технічної політики

Генеральний Директорат із наукових досліджень

Генеральний директорат із технічної політики

Національний інститут досліджень та продовольчих і сільськогосподарських технологій

Національна рада у справах спорту

Міністерство промисловості, туризму і торгівлі

Генеральний секретаріат з енергетики

Генеральний секретаріат із питань промисловості

Генеральний директорат промислового розвитку

Генеральний директорат із питань політики щодо МСП

Генеральний директорат із розвитку інформаційного суспільства

Центр промислового технологічного розвитку

Міністерство охорони здоров'я та у справах споживачів

Інститут здоров'я населення Карлоса III

Урядова делегація з підготовки Національного плану щодо ліків

Міністерство державних робіт (Ministry for Public Works)

Секретаріат

Центр державних досліджень та експериментальних розробок

Міністерство охорони довкілля

Генеральний секретаріат запобігання забрудненню і змінам клімату

Генеральний секретаріат у справах території та біорізноманіття

Генеральний директорат з якості довкілля та його оцінки

Незалежна агенція у справах національних парків

Міністерство сільського господарства, рибальства і продовольства

Генеральний директорат у справах рибальства та ринків збуту

Міністерство праці та соціальних питань

Інститут послуг для літніх людей і соціальних служб

Інститут гігієни праці та гігієни

Інститут у справах жінок

Міністерство закордонних справ і співробітництва

Іспанське агентство з міжнародного співробітництва.

Бенефіціари проектів щодо ДРІ в рамках нинішньої системи, що може бути адаптована до їхніх потреб, знайдуть широкий спектр програм. Існують

також різні рівні фінансування: європейські, національні та регіональні. Вони забезпечують фінансування для якісних проєктів, але через їхню багато чисельність важко обрати, до якої структури подавати заявку на фінансування.

У доповіді ОЕСР 2007 року "Політичні стратегії та інструменти в Іспанії у сфері досліджень, розробок та інновацій: ключові аспекти та рекомендації" підкреслено, що необхідно запроваджувати політичні стратегії, котрі впливатимуть на організаційну структуру системи з метою спрощення управління програмами, наприклад, шляхом створення "єдиного вікна".

Інфраструктури у сфері науки і технологій

Це питання є особливо важливим для системи науки і технологій Іспанії. Більшість з таких інфраструктур були розроблені в 1980-х і 90-х роках без планування їхньої майбутньої діяльності. Їхнє обслуговування, модернізація та разові розширення були профінансовані через низку конкурсів на фінансування проєктів за "Національним планом ДРІ на 2004–2007 роки".

Нині конкурси на фінансування проєктів з інфраструктур оголошують і спільно проводять такі організації:

• Міністерство освіти і науки

Генеральний директорат з наукових досліджень

Генеральний директорат із технічної політики

Національний інститут сільського господарства і продовольства і наукових досліджень і технологій

• Міністерство промисловості, туризму і торгівлі

Генеральний директорат з питань промислового розвитку

Генеральний директорат із питань політики малого та середнього підприємництва

• Міністерство охорони здоров'я та у справах споживачів

Інститут здоров'я населення Карлоса III.

На третій Конференції керівників регіональних урядів, що відбулася в Мадриді в січні 2007 року, було запроваджено план з розбудови сингулярних інфраструктур у сфері науки і технологій, і було визначено найбільш значущі інфраструктури на найближчі 15 років.

Людські ресурси в сфері досліджень і розробок.

Людські ресурси завжди були одним із центральних факторів у наукових досягненнях у розвинених країнах.

В Іспанії управління програмами в цій сфері розподілено між такими агентами:

• Міністерство освіти і науки

Генеральний директорат із наукових досліджень

Генеральний директорат із питань університетів

Іспанська науково-дослідницька рада

Національний інститут наукових досліджень і технологій в галузі сільського господарства та харчової промисловості

• Міністерство охорони здоров'я та у справах споживачів

Інститут здоров'я населення Карлоса III

• **Міністерство закордонних справ і співробітництва**

Іспанське агентство з міжнародного співробітництва.

Можливо зробити такий висновок: 2007 року вісім міністерств і 25 органів влади мали інструменти управління у сфері ДРІ, деякі з них дублювалися і надмірно фінансувалися.

11.2. Принципи менеджменту і ефективного управління Національним планом

Враховуючи заходи державного управління, слід розглядати три основні аспекти розробки програм (з урахуванням потреб, виявлених під час впровадження пілотних програм і проведення аналізу передбачуваних і непередбачуваних наслідків).

Фінансування. Розробка інструментів і розподіл коштів.

Управління. Регулярна термінова публікація оголошень про конкурси пропозицій протягом усього періоду дії Національного плану, прийом поданих проектних пропозицій, приймання ухвалення рішень про фінансування, виділення коштів і моніторинг того, як вони використовуються.

Оцінювання. Аналіз доцільності фінансування пропозиції (оцінка ек-анте), оцінювання фактичних результатів успішних пропозицій і здійснених програм (оцінка ек-пост).

Через це Національний план націлений на нові процедури у рамках традиційних механізмів управління, публікації лише одного пакету умов для кожного інструментального сектора дій і лише одного конкурсу заявок за програмою (із зазначенням різних підпрограм або режимів). Інструменти для стратегічних дій можуть бути згруповані в додаткових конкурсах.

Управління науковими дослідженнями, розробками та інноваціями

Ефективне використання ресурсів ДР та інновацій вимагає наявності механізмів координації програм, котрі дозволять уникнути дублювання і зміцнять взаємодію між різними видами діяльності. Координація та управління цією діяльністю є основним завданням Національного плану і здійснюватиметься на основі:

* Рационалізації структури схем грантів, що спільно регулюватимуться і спільно фінансуватимуться різними підрозділами, котрі проводять заходи з аналогічними цілями.

Відтак:

- буде створено виконавчий комітет національної програми;
- виконавчий комітет відповідатиме за підготовку, затвердження і моніторинг усіх заходів та оголошених конкурсів за програмою;
- виконавчий комітет надішле шестимісячний звіт до комітету Міжвідомчої комісії з науки і технологій (СІСҮТ) з оцінки роботи за кожною програмою;
- будуть затверджені представник міністерства в комітеті та голова комітету.

* Попереднє схвалення діяльності, що є метою конкурсу, здійснюватиметься через комітет з оцінки та нагляду Міжвідомчої комісії з науки і технологій (CAS-CICYT), який представить докладну доповідь про необхідність нового інструменту і його фінансові вимоги.

* Буде проведено оптимізацію нових структур управління (через агенції) і раціоналізацію кількості менеджерів із ДР та інновацій.

* Нинішні структури з управління будуть використані для запуску компаній-початківців, згодом делегуючи управління "стартапами" найбільш відповідним і гнучким структурам.

Доступ до державного фінансування: "єдине вікно"

Однією з основних цілей Національного плану досліджень, розвитку та інновацій на 2008–2011 роки є скорочення адміністративного тягаря з метою вдосконалення системи доступу бенефіціарів до державного фінансування. Упорядкування наявних "вікон", які на сьогодні існують, і скорочення їхньої чисельності через узгодження зусиль із впровадження системи "єдиного вікна" через веб-портал не дасть заявнику подавати один і той же проект кільком структурам з управління і таким чином полегшить доступ іншим користувачам і проведення подальшої оцінки.

Концепція "єдиного вікна" повинна вирішити більшу кількість питань, ніж просто подання пропозицій за конкретною адресою. Вона повинна бути спрямована на спрощення бюрократичних процедур і форм заявок. "Єдине вікно" вводитиметься поступово відповідно до таких критеріїв:

- єдина точка для подання заявок на отримання грантів (через Інтернет). Повністю електронний процес подання заявок для всіх грантів. Починаючи з 2009 року, електронна обробка стає обов'язковою;
- адреса запиту стандартної інформації про гранти. Усі інформаційні системи і мережа інформаційних центрів із досліджень та інновацій додатково отримуватимуть підтримку;
- єдиний інструмент для кожної вимоги. Це допоможе зменшити кількість заявок на фінансування одного і того ж проекту, копії якого подаються до різних структур з управління;
- стандартні аплікаційні форми для всіх заходів, які є правомірними для фінансування згідно Національного плану ДРІ.

Оцінювання досліджень, розробок та інновацій

Різні критерії оцінки потенційних бенефіціарів імовірно створять проблеми при поданні заявок на отримання субсидій, так само, як і розмаїття структур з управління (менеджерів) програмами ще більше скоротить шанси проектів на успіх. Така практика ускладнює процес управління і призводить до дублювань, що в свою чергу зумовлюють неефективну роботу системи.

Крім того, оцінки традиційно зосереджені на аспектах, пов'язаних із визначенням наукової якості проекту "екс-анте" (тобто на попередньому оцінюванні) і осторонь залишаються такі аспекти, як оцінювання технологічних можливостей або подальше оцінювання проекту. Ці два елементи є

ключовою особливістю оцінок, проведених у найбільш розвинених країнах у нашому регіоні, оскільки вони забезпечують отримання максимальної вигоди від ресурсів і підвищення ефективності використання та впливу певної програми. Оцінка ґрунтуватиметься на базисі стандартної процедури, котра включатиме, за можливістю міжнародне оцінювання. За необхідності будуть виконані три види попередньої (екс-анте) оцінки:

- якість і наукові знання. Національне агентство з оцінювання та визначення перспектив або майбутні агентства Міністерства освіти і науки;

- якість і технологічне втілення. Оцінка цього проводитиметься національними колегами і, при необхідності, залучатимуться додаткові національні чи зарубіжні експерти. Орган з управління, чії конкурсні пропозиції вимагають оцінки якості та технологічного втілення, повинен оприлюднювати процедури, котрих необхідно дотримуватися, інформацію щодо системи нагляду та визначати експертів, які найкраще відповідають цілям, що з'являються в процесі щорічної розробки програм.

Якщо ж фінансування проектів надається міністерствами, котрі не займаються управлінням у цій сфері, вони довірять управління (оцінювання) тому органу, котрий вважають найбільш компетентним;

- стратегічні можливості та потенційні наслідки. Департамент міністерства надає фінансову підтримку безпосередньо або через групу експертів.

У виняткових випадках Комітет із оцінки та нагляду Міжвідомчої комісії з науки і технологій може, якщо визнає потрібним, звернутися до цієї Міжвідомчої комісії з пропозиціями щодо нових програм, де належним чином гарантується альтернативна система оцінки проектів за критеріями, що описані вище. Річний графік проведення оцінювання, в якому викладені процеси, котрі мають належним чином структурувати робоче навантаження протягом року. Створення механізмів, необхідних для запобігання систематичному розгляду одних і тих же пропозицій, представлених у різних курсах на надання фінансування за різними програмами.

11.3. Фінансові установи, що здійснюють менеджмент Національного плану

Одна з цілей Закону 28/2006 від 18 липня "Щодо державних агентств" полягає у створенні нової правової бази, котра дозволить державним науковим центрам і фінансовим відомствам здійснювати свою діяльність щодо управління ресурсами з більшою гнучкістю.

Тоді, коли цей план було схвалено, дві державні науково-дослідні установи – Науково-дослідницька рада і Інститут здоров'я Карлоса III перебували в процесі трансформації у агентства з новою правовою концепцією, і це відбуватиметься, в першу чергу, під час дії нового Національного плану з ДРІ. Парламент таким чином підтвердив правову основу для перетворення державних наукових організацій у Державне агентство.

Також буде створено Державне агентство з оцінки наукових і технологічних досліджень, фінансування та визначення перспектив, діяльність якого

поспудуватиметься із заходами Міністерства освіти і науки з фінансування ДРІ, включаючи оцінку заходів, у минулому проведених Національним агентством з оцінювання та визначенням перспектив. Створення цього агентства надасть політиці Головної державної адміністрації у сфері ДРІ гнучкості та організаційної системності для управління інструментами у цій сфері.

Основні риси цієї нової моделі управління

Управління, засноване на визначених цілях, закріплене в договорі на його здійснення, є механізмом, що встановлює зобов'язання Агентства (і його управлінської команди) щодо забезпечення державних послуг, із показниками результатів і конкретних стандартів ефективності та якості.

Більший ступінь автономії, щоб компенсувати підвищену відповідальність за результати. Ця автономність, в основному, відобразатиметься в кадровій політиці (Агентство зможе робити власні оголошення щодо відкритих вакансій відповідно до умов, узгоджених в контракті на здійснення управління, воно матиме керівний персонал, що працюватиме самостійно, і виплата більшості зарплат буде пов'язана з продуктивністю у досягненні намечених цілей), у власній бюджетній системі (Агентство має обмежений бюджет з точки зору загальної суми і передбачуваний бюджет з точки зору внутрішнього розподілу, за винятком кредитів на персонал) і в системі моніторингу (є комітет з внутрішнього контролю, а фінансовий нагляд на основі аудиту триває постійно).

Збільшення потужностей з отримання прибутків, отриманих в обмін на послуги Агентства і шанс заробити доходи за рахунок спонсорської допомоги.

Заміна існуючих організацій: державні агентства будуть не просто новим видом державного органу, а, швидше, забезпечать організаційну модель, яку ґрунтуватимуться стане підґрунтям для існуючих державних органів, чия діяльність і функції пов'язані з концепцією Державного агентства.

11.4. Нормативні бар'єри у сфері наукових досліджень, розробок та інновацій

У системі науки і технологій Іспанії є багато регуляторних бар'єрів, що заважають її ефективній діяльності. Виявлення таких бар'єрів дозволить скласти програму законодавчих реформ, котрі будуть розглянуті протягом періоду 2008–2011 років. Це, таким чином, є більш важливим для наявних умов, ніж розробка конкретних інструментів із підтримки інновацій (субсидії, податкові відрахування, оприлюднення існуючої допомоги тощо).

Особливу увагу слід приділити податковому стимулюванню для ДР, зменшенню корпоративного податку та пільговим соціальним виплатам для наукових кадрів. Податкові пільги для ДР та інновацій були визнані надзвичайно ефективним інструментом зі сприяння діяльності у сфері ДР та інновацій.

За останні шість місяців 2011 року Міністерство фінансів, за сприяння Міністерства промисловості, туризму і торгівлі, представить уряду дослідження ефективності різних засобів і стимулів для ДРІ-діяльності в період

між 2007 і 2011 роками і, за необхідності, адаптує їх до потреб іспанської економіки згідно з нормами співтовариства.

Стосовно ж нормативно-правових реформ для усунення бюрократичних бар'єрів на шляху ДРІ і стимулювання інновацій у період 2004–2007 років і в рамках програми 2010 року "INGENIO" були здійснені такі кроки та заходи.

- Внесені поправки до "Загального закону про субсидії", котрі зроблять адміністративну процедуру для державного фінансування ДР та інновацій більш гнучкою.

- Прийнято новий "Закон про агентства", що дозволить державним науково-дослідним організаціям, таким як Науково-дослідницька рада (CSIC) або Інститут здоров'я імені Карлоса III, набувати правових форм, адаптованих до їхніх потреб щодо проведення закупівель та укладання контрактів.

- Проведено реформу "Закону про університети", який визнає трансфер технологій в якості конкретних видів діяльності професорсько-викладацького складу, дає можливість дослідникам бути найнятими на постійній основі і сприяє п'ятирічному терміну "відпустки для впровадження технологій" для викладачів, які створюють на базі технології підприємства, базуючись на результатах досліджень.

- Прийнято новий "Закон про договори для державного сектора", що сприятиме залученню Адміністрацією інновації шляхом впровадження концепції державних закупівель технологій і виставлення електронних рахунків для всіх компаній, що працюють з нею.

- Прийнято новий "Закон про біомедичні дослідження", який встановлює правові основи для розвитку біомедичних досліджень в Іспанії, гарантує безпечність досліджень і повагу до прав людини.

- Прийнято новий "Закон щодо розвитку інформаційного суспільства", який серед інших заходів дозволяє клієнтам фірм у секторах з особливим економічним впливом проведення всієї бюрократичної роботи з документами за допомогою телекомунікаційних технологій.

- Прийнято новий "Закон про електронний доступ громадян до державних послуг", котрий гарантує, що громадяни і компанії зможуть здійснювати всі процедури з різними адміністраціями за допомогою телекомунікаційних технологій до 2010 року.

Є нові ініціативи, деякі з яких носять нормативний характер і мають бути ухвалені в найближчі кілька років, щоб сприяти і допомагати ДРІ-діяльності у всіх сферах життя суспільства.

У середньостроковому періоді для забезпечення належного функціонування Національного плану ДР та інновацій на 2008–2011 роки необхідні такі основні зміни.

- **Заходи щодо сприяння регулюванню державними політичними стратегіями, спрямованими на підтримку ДР та інновацій:**

- зміни законодавства, що регулює виділення субсидій. На додаток до цих змін необхідно запровадити правила полегшення отримання грантів; норми щодо застосування ДР та інновацій мають бути переглянуті, щоб досягнути

прогресу у скороченні бюрократичного тягаря для дослідників і офіційних керівників. Необхідно провести попередній аналіз щодо альтернатив і переваг, наданих цими положеннями з точки зору обґрунтування субсидій для того, щоб вони були поступово включені до різних нормативних документів;

- схеми підготовки менеджерів у сфері ДР та інновацій на основі передового досвіду в області управління ДР та інноваціями також представлені, надаючи існуючим правовим основам більшої гнучкості;

- створення аудиторської процедури для комп'ютерних систем і процедур з управління з метою підвищення ефективності менеджерів;

- зміни Регламенту, регулюючого реєстрацію інноваційних і технологічних центрів (Королівський указом 2609/1996 від 20 грудня).

- **Нормативні заходи зі зниження бар'єрів і створення сприятливого середовища для інновацій і створення технологічних підприємств:**

- зміни Закону 53/1984 "Щодо конфлікту інтересів" серед співробітників державних адміністрацій. Стаття 12 цього Закону забороняє співробітникам державних наукових центрів володіти часткою, більшою за 10%, у капіталі компанії, створеної на основі цих центрів, або центрів, в яких вони мають фінансовий інтерес. Крім того, Закон забороняє таким співробітникам бути членами рад директорів їхніх компаній. Двадцять четверте додаткове положення нової редакції Закону "Про університети" змінює статтю 12 Закону 53/1984, і звільняє доцентів і професорів університетів від двох згаданих вище обмежень. Регулювання, що містяться в цих додаткових положеннях, мають бути розширені таким чином, щоб включати дослідників із державних науково-дослідних організацій;

- зміни Закону "Про компанії "стартап"". Незважаючи на зусилля, зроблені в плані оцінки і запуску кампаній "стартап", та щодо спрощення пов'язаної з цим паперової роботи, термін, необхідний для створення компанії, як і раніше, довший, ніж у таких країнах, як Португалія;

- зміни Закону 13/1986 "Щодо сприяння та загальної координації наукових і технічних досліджень" (Закон про науку). Цей Закон повинен вдосконалюватися принаймні за такими напрямками: технічна і науково-дослідницька кар'єри (у тому числі, усунення бар'єрів на шляху прийому на роботу іноземних вчених), координація між діяльністю Головної державної адміністрації та регіональних органів влади, інтернаціоналізація співробітників, що працюють у державних наукових центрах, та зміцнення механізмів державно-приватного партнерства.

Додаткова правова реформа цього важливого законодавчого процесу розвитку може включати заходи, які торкатимуться ролі регіональних урядів у системі науки і технологій Іспанії, зокрема реформи системи фінансування університетів. Деякі регіональні урядові органи реформують систему фінансування університетів, щоб винагородити дослідження світового рівня і трансфер результатів їхньої діяльності. Національний план передбачає, що регіональні влади повинні включати механізми стимулювання до їхніх систем фінансування.

11.5. Координація політики у сфері наукових досліджень, розробок та інновацій (ДРІ) у генеральній державній адміністрації

Міжвідомча комісія з науки і технологій відповідає за проектування, розвиток та координацію політики у сфері досліджень, розробок та інновацій, як це передбачено в Законі 13/1986 (Законі про науку). Комісія, що може працювати через пленарні або постійні комітети, зосереджена на роботі, яку забезпечує Комітет з оцінки та нагляду Міжвідомчої комісії з науки і технологій (CAS-CICYT).

На сьогодні діяльність секретаріату CAS-CICYT здійснюється через Бюро з економічних питань прем'єр-міністра і за підтримки різних міністерств, що мають зобов'язання у сфері ДР та інновацій, зокрема Міністерства освіти і науки (за підтримки Іспанського фонду науки і технологій – FESYT), завдяки особливій ролі цього міністерства в координації політики щодо ДР та інновацій, закріпленій в Законі про науку.

Іспанія проводить заходи з міжнародного співробітництва в галузі науки і технологій спільно з великою кількістю країн по всьому світу. Міністерство закордонних справ забезпечуватиме державним і, за необхідності, регіональним адміністраціям підтримку в координації їхніх різних видів діяльності таким чином, щоб вони правильно встановлювали рамки міжнародних відносин і вірно обирали право, що застосовуватиметься. Крім того, міністерство сприятиме участі та присутності в міжнародних організаціях і програмах з інтернаціоналізації діяльності щодо ДР, іспанського менеджерського персоналу і сприятиме більш тісним зв'язкам між цілями і політикою цих організацій та цілями і політикою Іспанії.

***

Стратегія ФРН щодо високих технологій, 2006 рік¹

Зміст

I. Ми приймаємо виклики XXI століття

- Скоординована інноваційна політика є більш необхідною, ніж будь-коли
- Використання потенціалу Німеччини для перетворення на провідний ринок майбутнього

- Сприйняття глобальної конкуренції, як можливості
- Перетворення Німеччини на інкубатор для талантів
- Знання і відповідальність повинні бути поєднані

II. Ми генеруємо новий підхід – "наскрізні" заходи

1. Ми об'єднуємо потужність промисловості та науки

- Нові можливості для співпраці між промисловістю і наукою
- Наука, орієнтована на комерціалізацію, і промисловість, орієнтована на використання результатів наукових досліджень

¹ Die Hightech-Strategie für Deutschland, 2006-08-30: Стратегія прийнята Федеральним міністерством освіти і науки ФРН: <http://cordis.europa.eu/erawatch/index.cfm?fuseaction=search.contentByUUID&UUID=AD2640BC-010A-DECD-45D4C2E6E4C27509&hashCode=42CDF43B960D4383AB14A3414D5443A1&page=1&perPage=10>.

- Сприяння обміну експертами

2. Ми покращуємо умови для високотехнологічних кампаній "старт-ап" та інноваційних малих і середніх підприємств

- Прискорення створення і розвитку нових технологічних фірм
- Збільшення сектора інноваційно-орієнтованих малих і середніх підприємств
- Покращення умов для приватних інвестицій у наукові дослідження і розробки

(НДР)

3. Ми підтримуємо більш швидке поширення нових технологій

4. Ми зміцнюємо міжнародні позиції

• Удосконалення науково-інноваційного потенціалу в рамках міжнародного співробітництва

• Допомога у формуванні європейської політики у сфері наукових досліджень та інновацій

5. Ми інвестуємо в розум

III. Повний вперед! – індивідуальні стратегії у сфері інновацій

Вступ

Інновації для безпечного і здорового життя

• Дослідження в галузі охорони здоров'я та медичні технології – стрімке зростання ринку

Краща якість за меншу вартість

• Технології у сфері безпеки – Жодних шансів для злочинців або терористів

Використання досліджень для захисту свободи

• Рослинництво – нові шляхи для сільського господарства та промисловості

Завтрашні джерела сировини

• Енергетичні технології – завдання для XXI століття

Надійні, ефективні, стійкі

• Екологічні технології – чиста вода, чисте повітря, родючий ґрунт

Комплексний захист навколишнього середовища і збереження ресурсів

Інновації для зв'язку та мобільності

• Інформаційні та комунікаційні технології – Надання імпульсу для головної рушійної сили інновацій

Розроблення стратегії посилення позицій Німеччини в основних секторах економіки і освоєння нових сфер застосування

• Автомобільні та транспортні технології – Мобільність для майбутнього Німеччини як центру логістики Європи

• Авіаційні технології – Створення екологічно чистої та більш безпечної авіації

Менш забруднене повітря, незважаючи на зростаючі обсяги перевезень

• Космічна технологія – освоєння космосу заради Землі

Супутники для спостереження за Землею і навігації

• Морські технології – інновації для океанів

Присутність на світовому ринку за допомогою інноваційних рішень для систем

• Послуги – На шляху до завтрашнього суспільства, заснованого на знаннях

Інновації як рушійна сила високотехнологічних бізнес-моделей

Інновації через "наскрізні" технології

• Нанотехнології – невеликий масштаб з надпотужним економічним потенціалом

Інновації від квантового світу

• Біотехнології – Науки про життя на порозі широкого застосування

Інновації, засновані на визначенні науки XXI століття

- Технології у галузі мікросистем – Прокладаючи шлях для інтелектуальних продуктів
  - Поєднання окремих технологій для створення системних рішень
  - Оптичні технології – Світло, яке породжує економічне зростання і нові робочі місця
  - Століття фотонів
  - Технології у сфері матеріалознавства – Нові конструкції матеріалів
  - Нові властивості, більша ефективність використання матеріалів
  - Виробничі технології – оснащення світової економіки
  - Механічні технології і заводське виробництво "Зроблено в Німеччині"
- IV. Наша реалізація Стратегії високих технологій**
- План дій
  - Скорочення.

I. Ми приймаємо виклики XXI століття

Ми відчуваємо наслідки глобалізації сьогодні більше, ніж будь-коли: з одного боку Німеччина є однією з провідних країн-експортерів у світі, з іншого – тим не менш, багато компаній переносять свої штаб-квартири чи виробничі потужності до інших країн. Німеччина не може конкурувати з ними через високу собівартість. Тому ми повинні бути кращими, ніж конкуренти. Між тим, конкурентні переваги і супутні можливості економічного зростання можуть бути використані тільки через інновації – нові продукти, процеси та послуги. Німеччина має видатні потужності у механіці та автомобільній техніці і є лідером у галузях лазерних технологій, нанотехнологій і медичних технологій. Вона може взяти на себе новаторську роль у ресурсозберігаючих й енергоефективних технологічних процесах та на ринку інноваційних послуг, наприклад, у секторі охорони здоров'я. Ми не можемо дозволити собі задовольнитися досягнутим. Навпаки, ми зобов'язані активізувати свою діяльність, сфокусувати та об'єднати наші зусилля ще більше.

1. Скоординована інноваційна політика потрібна більше, ніж будь-коли

Результати дослідження є рушійною силою нових перспективних технологій. Водночас, зміни в технологіях відкривають захоплюючі нові сфери для досліджень. Інноваційно орієнтоване партнерство між наукою і промисловістю буде продовжувати змінювати наше життя найближчими роками: в галузі молекулярної біомедицини дослідники працюють над новою, індивідуалізованою медициною, яка запропонує можливість зцілення хвороб, які на сьогоднішній день є невиліковними. Нові світи постійно-наймаїної інформації і комунікацій виникають у всіх сферах праці і відпочинку. Сьогодні ультра тонкі, подібні до паперу, екрани моніторів та "Інтернет-речі" є прикладами існуючих конкретних планів у лабораторіях, які зможуть формувати щоденне життя в найближчому майбутньому. Нові, полегшені матеріали відчиняють двері для більш екологічно сумісних, мобільних та ресурсозберігаючих і ефективних виробництв. Нові технології розробляють рішення для основних завдань нашого століття, як то скоро-

чення хвороб, бідності і забруднення навколишнього середовища в умовах зростаючого населення земної кулі.

Широкий прорив нових технологій приносить захоплюючі вигоди для людини і відкриття нових комерційних можливостей в усьому світі. Цей прорив, однак, також швидко змінює ринкові структури, роблячи виклик існуючим бізнес-моделям і знижуючи безпеку праці там, де колись безпека була гарантована на робочому місці. Будь-хто, хто хоче отримати частку в прибутку від технологічних змін і не втратити власні надбання на швидкозмінливих ринках, має стрімко перетворити результати досліджень у конкретну продукцію, процеси, послуги, повністю адаптовані для задоволення потреб ринку. Інтенсивна взаємодія між ринково орієнтованим підприємництвом та дослідженнями, заснованими на знаннях – обидва з яких мають бути спрямовані на спільне бачення – стає дедалі вирішальнішою. У світлі цього наша інноваційна політика спрямована на "наведення мостів" між наукою і промисловістю, а також – між технологіями і галузями їхнього застосування. Стратегічне партнерство стає щораз необхіднішим.

2. Використання потенціалу Німеччини для перетворення на провідний ринок майбутнього

Інновації формуються ринковими стимулами і ринковою динамікою. Провідні ринки розвиваються там, де з'являється велика кількість інновацій, побудованих одна на одній. Такі ринки набувають сили тільки тоді, коли є тісний контакт з вимогливими, зацікавленими й інноваційно орієнтованими клієнтами. Фірми у сфері високих технологій запускають нові продукти і послуги на ринки, які особливо сприйнятливі та інноваційно доброзичливі. І вони дедалі частіше розміщають свої місця проведення науково-дослідної діяльності поблизу від виробничих потужностей. Тому дуже важливо, щоб ми встановили умови, необхідні для лідируючих ринків. Сучасні правила щодо захисту інтелектуальної власності, інтелектуальні ініціативи зі встановлення стандартів і норм, система державних закупівель, які використовують можливості, надані новими технологіями, сприяючи можливостям ринку, є абсолютно необхідними.

Чим більше існує можливих застосувань результатів наукових досліджень, тим сильнішою буде мотивація до проведення науково-дослідної роботи, і тим більший вплив матимуть дослідження. Це також відноситься до площини "зелених" генетичних технологій. Питання про те, наскільки потужно німецькі продукти у сфері нанотехнологій проникатимуть на ринки, також залежить від ступеня ступеню дійсного використання міжнародних норм і стандартів. Положення, що регулюють компенсацію за інновації в нормативній та приватній системах медичного страхування, також впливають на розвиток швидкозростаючих обсягів сектора медичних технологій. Електронний уряд може в інтересах своїх громадян показати шлях для успішного використання ІКТ-рішень. Сучасне законодавство у сфері ІКТ і правила будуть визначати майбутнє ринку інформаційних і комунікаційних технологій. Беручи до уваги інтереси споживачів і надаючи споживачу інформацію на ранній

стадії, можливо підвищити рівень споживання нових продуктів. Використання сучасних енергоефективних технологій і розширення використання поновлюваних джерел енергії може генерувати величезний потенціал і знизити нашу залежність від імпорту енергоносіїв.

Розробка передових ринків також є завданням для всіх політичних секторів, які формують параметри поведінки суспільства щодо промисловості та інновацій.

3. Сприйняття глобальної конкуренції, як можливості

Сьогодні наша країна є частиною глобальної системи інновацій, яка неухильно росте упродовж багатьох років і продовжуватиме зростати в майбутньому. Понад п'ять мільйонів людей в усьому світі в даний час працюють у галузі науки або над розробкою нових продуктів і послуг. Однак, сьогодні тільки один з кожних 20 дослідників і лише один з кожних 20 розробників у світі працює в Німеччині. На початку 1990-х ця цифра була один з кожних 10.

Це збільшує тиск на Німеччину щодо необхідності виробництва інновацій. Зростаючий потенціал інновацій у Південно-Східній Азії надає вигоди не тільки людям, що живуть в цьому регіоні. Як експортно орієнтована країна, Німеччина також буде гравцем, коли їй вдасться затвердити себе центром торгівлі, зв'язку і співпраці, і водночас, захищаючи свої національні інтереси, наприклад, у галузі прав інтелектуальної власності. Здатність розуміти і оцінювати знання, які створюються у всьому світі, а потім перевести його в нові комерціалізовані продукти і послуги, має, з огляду на це, життєво важливе.

Німецький уряд вкладає додаткові 6 млрд євро у дослідження, розробки і інновації в період з 2006 по 2009 рік. Це найбільша за обсягом державна інвестиція в інновації з часу об'єднання Німеччини. Основне завдання на майбутнє буде визначено, а науково-дослідним інститутам і фірмам буде надано стабільні параметри для їхнього фінансового планування. Німецький уряд закликає промисловість і місцеві органи влади слідувати його стратегії і збільшити свої витрати на дослідження та розробки. Більше автономії, самоорганізації, співпраці і конкуренції є основоположними принципами у сфері наукової політики уряду. Її мета полягає у створенні умов, які дозволять університетам та науково-дослідним інститутам, в конкурсі з іншими, помітно підвищити їхні можливості як центрів досконалості, котрі беруть участь у міжнародних дослідженнях.

Інтернаціоналізація професійної підготовки, просування транскордонної мобільності (що також повинна бути досягнута за допомогою політики, спрямованої на залучення працівників верхнього рівня і експертів з-за кордону), а також розширення міжнародних науково-технічних мереж є ключовими відповідями на вирішення проблем, що виникають перед сучасним глобальним суспільством, заснованим на знаннях.

Національна політика Німеччини в галузі досліджень та інновацій повинна розглядатися як частина Європейського дослідницького простору. Політика у сфері наукових досліджень та інновацій також має стати проі-

ритетом під час головування Німеччини в Раді Європейського Союзу в першій половині 2007 року.

4. Перетворення Німеччини на інкубатор для талантів

Інноваційні потужності Німеччині впливають на освітній рівень людей, що живуть у межах її кордонів. Структурні зміни тих галузей промисловості, де винаймають працівників з більш високим рівнем підготовки, будуть продовжені швидшими темпами. Це підвищить необхідність у підвищенні професійної кваліфікації. Однак, у порівнянні з іншими країнами, частка молодих людей в Німеччині, які мають закінчену середню або вищу освіту, скоротиться в довгостроковій перспективі – незважаючи на зростаючу потребу в добре освічених працівниках. Як свідчать нинішні демографічні тенденції, кількість молодих людей, що вступають на ринок праці, буде зменшуватися в майбутньому, що створює небезпеку виникнення нестачі добре підготовлених кваліфікованих робітників – ключового ресурсу для високотехнологічних країн, включаючи й Німеччину. Це може мати серйозні наслідки, зокрема для малих і середніх підприємств. Отже, на найвищому політичному рівні пріоритетна увага приділяється тому, щоб забезпечити Німеччину такою системою освіти і навчання, що сприяє розвитку потенціалу кожної особистості.

Для того, щоб задовольнити потреби цієї галузі, необхідно вжити заходів з надання хороших можливостей для підготовки кадрів у досить великій кількості на всіх рівнях освіти, особливо для великих вікових категорій, ще з часу початку їхнього навчання. Підходящі освітні можливості на високому рівні, які постійно тривають, також повинні бути відкритими для літніх співробітників та осіб, що шукають роботу. Компанії зобов'язані підготувати своїх співробітників відповідно до нових завдань, забезпечуючи підвищення кваліфікації на внутрішньому рівні.

Німецький уряд буде використовувати можливості і засоби, наявні в його розпорядженні, щоб сприяти талантам зробити кар'єру в галузі науки і забезпечити можливість університетам запропонувати високоякісне наукове стажування для швидко зростаючої кількості студентів найближчими роками. Таким чином, талановиті люди, яких необхідно залучати до досліджень і роботи в компаніях, матимуть більше можливостей для їх творчості і залучення. Ми хочемо, щоб Німеччина стала інкубатором талантів.

5. Знання та відповідальність повинні бути поєднані

У довгостроковій перспективі наукова і технічна досконалість і економічне процвітання розвиватимуться тільки в атмосфері інтелектуальної та культурної потужності і різноманіття. Зацікавленість і відкритість кожного індивіда залежатиме від того, як інновації надаватимуть можливість Німеччині вирішувати майбутні завдання. Один з основоположних уроків набутого досвіду полягає у тому, що ми повинні нести відповідальність за використання результатів наукової діяльності і їхнього технічного втілення. Здатність людини зробити більше, ніж вимагають від неї її обов'язки, є ознакою сучасного суспільства.

Технологічний прогрес змінює наше бачення світу з досі невідомою швидкістю. Природничі науки створюють передумови для таких змін і створюють знання щодо їхнього спрямування і технічних "побічних ефектів". Водночас, завдання гуманітаріїв полягає в тому, щоб обміркувати цей перехід з культурної і соціальної точок зору і забезпечити його необхідними важелями. При цьому вони беруть участь у дискусії з приводу нашої концепції розуміння самих себе.

Чого ми насамперед вимагатимемо в Німеччині, так це більшого ентузіазму для можливостей, які можуть бути надані новими технологіями. Тим не менш, успіхи в набутті знань, прогрес у нашому сприйнятті цих процесів і рання оцінка нових знань в інтересах усього людства рівною мірою важливі і мають бути об'єднані. У той же час, ми повинні займатися не тільки етичними аспектами захисту людського життя, але також забезпечувати безпеку споживачів і збереження нашого природного середовища.

У Стратегії з високих технологій коротко викладаються цілі та підходи, які застосовує німецький Уряд у своїй дослідницькій та інноваційній політиці. Уряд Німеччини вважає, що інноваційна політика може бути успішною лише тоді, коли особи, що обіймають відповідальні посади у сфері освіти, наукових досліджень, засобів масової інформації, торгівлі і промисловості, в політичному секторі, уряді та громадському суспільстві, мобілізували всі наявні сили для інновацій у Німеччині. Інновації є результатом індивідуальних зусиль. Тому кожна людина несе відповідальність за майбутнє Німеччини.

II. Ми генеруємо новий підхід – "наскрізні" заходи

Втілюючи наші цілі, ми будемо вживати заходів у п'яти основних взаємопов'язаних сферах і координувати їх один з одним: (1) взаємозв'язок між наукою і промисловістю, (2) приватні наукові дослідження та розробки (НДР) та інноваційні роботи, (3) поширення технології, (4) інтернаціоналізація досліджень, розробок та інновацій і (5) зміцнення і розвиток талантів. Всі ці галузі (і відповідні заходи) спрямовані на впорядкування та скорочення шляху від ідеї до інновації.

Конкуренція і співпраця будуть керівними принципами в таких наших зусиллях.

1. Ми об'єднуємо потужність промисловості та науки. Нові можливості для співпраці між промисловістю і наукою.

Нашою метою є надати новий поштовх розвитку співробітництва між промисловістю і наукою. Саме тому уряд вперше розробив всеосяжну Стратегію щодо кластерів для всіх міністерств. Діапазон дії Стратегії простирається від заходів, розрахованих на повсюдне застосування, до заходів, які вибірково стосуватимуться конкретного регіону або конкретної технології впровадження підходів зі сприяння та фінансування високопотужних і високопродуктивних передових кластерів. Кампанія щодо визначення компетенції мереж Німеччини проводиться Федеральним міністерством

економіки і технологій, і буде спрямована на те, щоб зробити найбільш продуктивні мережі максимально помітними не тільки на національному та міжнародному рівні, але і для потенційних інвесторів також. Стратегія щодо кластерів включає в себе такі види діяльності:

- **зробити обмін між наукою і промисловістю більш помітним:** спільно з Асоціацією донорів зі сприяння природничим та гуманітарним наукам Німеччини, Федеральне міністерство освіти і науки проведе конкурс під назвою "Обміни між промисловістю і наукою". Метою даного конкурсу є виявлення особливо успішних обмінів між промисловістю та науково-дослідними установами, представлення їх громадськості та сприяння прогресивному розвитку концепції, яка підтримує такі відносини. Конкурс призначений для мобілізації можливостей широких сегментів науки та промисловості;

- **розширення обсягів фінансування співпраці у нетехнологічній сфері для малих і середніх підприємств:** Програми спільних промислових досліджень, які провадяться відповідно до галузевих проектів Федерального міністерства економіки і технологій членами німецької Федерації асоціацій промислових досліджень "Отто фон Гюерніке". Фінансування міжгалузевих проектів, яке надається через Програму ZUTECH ("Технології майбутнього для малих і середніх підприємств"), буде збільшено. Крім того, кластерні проекти, які охоплюють увесь процес інновацій – починаючи з фундаментальних досліджень і до трансферу результатів досліджень у нову продукцію – також отримують допомогу. Основна частина досліджень таких проектів буде фінансуватися за рахунок, наприклад, Deutsche Forschungsgemeinschaft (Дослідницький фонд), у той час як прикладні дослідження фінансуватимуться через Програму спільних промислових досліджень, а розробка продукції – через приватний сектор;

- **оптимізація інноваційних процесів і використання потенціалу східних земель Німеччини:** Завдяки Інноваційній ініціативі Нових земель, Федеральне міністерство освіти і науки вже має набір інструментів для розвитку ефективних, потужних місцевостей для інноваційної діяльності в східних землях Німеччини, базуючись на використанні певної стратегії. Інноваційна ініціатива буде поступово розвиватися на постійній основі з метою взяття до уваги спеціальних аспектів інноваційних процесів у східних землях і підвищення наявного потенціалу до нового рівня. Федеральне міністерство транспорту, будівництва і міського розвитку, яке відповідає за розвиток східних земель Німеччини, проведе Конкурс на відповідність досліджень інноваційної промисловості, який буде зосереджений на нових землях;

- **підтримка розробки кластерів в окремих галузях технологій:** Ми розробляємо нові інструменти для розвитку та фінансування кластерів у передових галузях технологій, як то "білі" біотехнології та регенеративна медицина. За їх допомогою ми хочемо створити певний базис – зокрема, шляхом включення компаній на ранній стадії – для ефективного трансферу результатів досліджень у продукцію та послуги (див. Розділ III, де ці заходи описані докладніше);

- **впровадження конкурсу зі сприяння видатним інноваційно-орієнтованим альянсам:** Федеральне міністерство освіти і науки визначить передові кластери для отримання фінансування в результаті конкурсу, котрий поширюється на всі галузі. Така допомога буде спрямована на підвищення загального рівня кластерів, усунення перешкоди для їх стратегічного розвитку та перетворити їх на центри, привабливі для міжнародного співробітництва. Ці заходи могли б відкрити нові ринки для німецьких технологій, продуктів і послуг. Ми очікуємо, що цей конкурс матиме мобілізуючий ефект, який можливо порівняти з ефективністю ініціативи із вдосконалення галузі вищої освіти.

Наука, орієнтована на комерціалізацію, і промисловість, орієнтована на втілення результатів наукових досліджень

Німецький уряд прагне того, щоб науково-дослідні інститути стали більш відкритими для втілення інтересів промисловості. Водночас, промисловість повинна з більшою готовністю втілювати результати наукових досліджень.

- **Реалізація Спільної ініціативи з наукових досліджень та інновацій:** в рамках Спільної ініціативи з наукових досліджень та інновацій федеральний уряд (разом з урядом земель) забезпечує Асоціації національних дослідницьких центрів "Гельмгольц", Товариству Макса Планка, Товариству Фраунгофера, Асоціації Лейбніца та Німецькому дослідницькому фонду стабільність під час фінансового планування та збільшення фінансових грантів, принаймні, на три відсотки після 2010 року. У свою чергу, ці органи взяли на себе зобов'язання підвищити якість, ефективність та можливість у сфері НДР та ув'язати діяльність цих організацій між собою. Найголовніше, вони повинні співпрацювати з компаніями більш інтенсивно, ніж у минулому. З цієї причини вони вибрали співпрацю з промисловістю як пріоритетну тему на 2007 рік.

- **Впровадження наукових грантів на проведення досліджень, які присуджують малі та середні підприємства:** Федеральне міністерство освіти і науки планує запровадити спеціальний дослідницький грант на укладання дослідницьких контрактів, який малі і середні підприємства присуджуватимуть ВНЗ або іншим науково-дослідним установам. Ці гранти призначені для мотивації наукових інститутів до впровадження більшої кількості промислово орієнтованих навчальних дисциплін і до укладання контрактів на проведення досліджень. Такі гранти виділятимуться університетам і науково-дослідним інститутам.

- **Закриття прогалин між науково-дослідною діяльністю та комерціалізацією:** наукові результати досліджень часто не мають відповідного рівня для їхньої комерційної експлуатації. Щоб закрити прогалини між науковими дослідженнями та експлуатацією їхніх результатів, доцільно розглянути комерційно привабливі заявки, щоб визначити можливість їхнього технічного виконання (доказ технологічного характеру). З цієї причини ми плануємо розробити модульну перевірку результатів, яка спочатку буде використовуватися у відповідних спеціалізованих програмах Федерального міністерства освіти і науки.

▪ **Розроблення і використання моделей державно-приватного партнерства на цільовій основі:** Моделі державно-приватного партнерства (ДПП) можуть сприяти розвитку та розширенню науково-дослідних інфраструктур. У світлі цього німецький уряд буде ретельно вивчати державно-приватне партнерство як альтернативний засіб фінансування та інвестування у інфраструктури у сфері високих технологій. У той же час, уряд також братиме до уваги рекомендації Наукової ради щодо державно-приватного партнерства та приватизації системи охорони здоров'я, передбаченої в медичних установах університетів. Крім того, ДПП моделі – такі, як спільні науково-дослідні центри, котрі фінансуються за рахунок промисловості і державного сектора – відкривають можливості для науки і промисловості щодо проведення стратегічних досліджень у тісному співробітництві один з одним. Уряд Німеччини вітає ці ініціативи і закликає науку і промисловість до забезпечення більш інтенсивного використання потенціалу державно-приватного партнерства. Пам'ятаючи про це, уряд прагнучиме до діалогу з наукою і промисловістю, зокрема, щодо визначення відповідних параметрів цієї моделі.

▪ **Створення нової "Ініціативи з НДР у галузі будівництва майбутнього" стимулюватиме інноваційні можливості будівельного сектора:** Нова Ініціатива у сфері будівництва майбутнього, запущена Федеральним міністерством транспорту, будівництва і міського господарства, підтримує так зване "Бачення будівельної промисловості". Зокрема, Європейський ринок висуває високі вимоги до конкурентоспроможності у сфері будівництва, машинобудування та архітектури, головними діючими особами яких, в основному, є малі і середні підприємства. Дослідження та інновації є абсолютними передумовами для цього. Однак, їх важко реалізувати поодиночки, зокрема, в умовах малих підприємств. Завдяки "Ініціативі з будівництва майбутнього" фірми будуть ознайомлені з останніми надбаннями науки і досліджень у цій сфері. Ці дані потім будуть допрацьовані і випробувані під час спільного діалогу.

Сприяння обміну експертами

Інновації є результатом обміну знаннями та інформацією про набутий досвід. Однак, можливість поглянути на речі з іншої точки зору – наприклад, коли дослідники одного з університетів або науково-дослідного інституту тимчасово працюватимуть у компанії, де вони можуть сприяти впровадженню їх ноу-хау, або коли працівники у сфері НДР, задіяні в промисловості, отримують нові ідеї і натхнення від наукової галузі – є на сьогоднішній день в Німеччині надто нечисленними. Саме тому ми будемо сприяти особистій мобільності через належні заходи, чи то у формі тимчасових обмінів між науково-дослідним сектором, промисловістю і державними органами, чи то у формі співпраці в таких проектах як проекти програми PRO INNO II, яку проводить Федеральне міністерство економіки і технологій.

2. Ми покращуємо умови для високотехнологічних кампаній "старт-ап" та інноваційних малих і середніх підприємств

Заохочення створення і зростання нових технологічних фірм

Інноваційні кампанії "старт-ап" є двигуном структурних змін в економіці. Їхні бізнес-ідеї розширюють спектр пропозиції у сфері продуктів і послуг та змушують створені компанії конкурувати за отримання інновацій. Вони створюють значно більше робочих місць, ніж звичайні кампанії-новачки. У світлі цього уряд Німеччини має намір активізувати запуск і полегшити доступ до джерел фінансування та створити привабливі умови для приватних інвестицій венчурного капіталу з боку венчурних фондів та бізнес-янголів не тільки в наукомістких галузях, але і в секторі послуг, заснованих на знаннях.

• **Активізація підприємницького способу мислення і підприємницької діяльності, надання підтримки "спін-офф" компаніям:** середовище для "старт-апів" в університетах та неурядових науково-дослідних інститутах Німеччини буде удосконалюватись. З цією метою Федеральне міністерство економіки і технологій продовжуватиме свою програму "EXIST" для кампаній "старт-ап" на базі університетів, але в зміненому вигляді: робота здійснюватиметься на загальнонаціональній основі, а не тільки в окремих регіонах, EXIST буде фінансувати проекти, спрямовані на розвиток сталої культури "старт-апів" в науковому секторі, і проекти, котрі стимулюють їхнє створення в університетах та науково-дослідних інститутах.

Національна EXIST-SEED програма для фінансування окремих "старт-ап" – проектів у німецьких університетах – буде поступово розроблятися. Це фінансування також стане доступним і для наукомістких послуг у майбутньому. У разі наявності технологічно амбітних "старт-ап" проектів, EXIST-SEED покриє витрати на наукові дослідження і розробки аж до того етапу, коли бізнес-ідея досягне технологічної зрілості. Це також сприятиме переходу окремих проектів на отримання допомоги від Фонду у сфері високих технологій "High-Tech Gründerfonds". Федеральне міністерство освіти і науки буде проводити інтенсивний діалог з науково-дослідними інститутами (не освітніми закладами) щодо розроблення нових інструментів для сприяння розвитку "спін-офф" кампаній. Пілотні проекти провадитимуться для сприяння розвитку успішних моделей практики в цій галузі.

• **Покращення умов для запуску "старт-ап" компаній:** Технологічно-орієнтовані і засновані на знаннях "старт-апи" матимуть переваги від загальних заходів, які є частиною кампанії німецького уряду зі сприяння "старт-ап" компаніям. До прикладу, центральна інформаційна система "startothek", яка з'явилася в Інтернеті на початку 2006 року, пропонує комплексну, сучасну підтримку консультаційних послуг для "старт-апів". Крім того, введення електронного реєстру комерційних підприємств 2007 року прискорить реєстрацію нових компаній.

Внесення істотних змін до Закону Німеччини щодо компаній з обмеженою відповідальністю, знизить мінімальний розмір капіталу, необхідного для започаткування товариства з обмеженою відповідальністю до 10000 євро в майбутньому. Подальші структурні поправки до цього Закону також принесуть користь особам, які започатковують нової компанії. Пла-

ни також передбачають звільнення приватних підприємців від зобов'язань з пенсійного страхування, що також полегшить самостійну працю.

• **Пропозиція для молодих технологічних компаній з доступу до фінансування і нових ринків:** Працюючи разом з партнерами в промисловості та банківською групою KfW, Федеральне міністерство економіки і технологій буде розширювати діяльність "High-Tech Gründerfonds" фонду, який робить венчурний капітал доступним для створення технологій на початковому етапі. Ще кілька німецьких технологічних корпорацій будуть додані до цієї групи інвесторів, а також з метою створення основи для стратегічного партнерства між технологічними "старт-апами" та технологічними компаніями на ранніх етапах їхньої роботи. Крім того, діяльність фонду "High-Tech Gründerfonds" буде узгоджуватись із передпочатковими заходами в університетах та науково-дослідних інститутах і програмами фінансування німецького уряду. Діяльність цього Фонду буде доповнена Старт-фондом "ERP" (Програма відновлення Європи), та Старт-фондом "ERP / VVC Dachfonds" (Європейський інвестиційний фонд), які роблять важливий внесок у мобілізацію приватних інвестицій і венчурного капіталу, і діяльність яких за необхідності надалі може бути розширена. "Kreditanstalt für Wiederaufbau" (Німецька корпорація з надання позик) співпрацює з урядом Німеччини та відповідними партнерами з промисловості і науки для розроблення модельної програми для фінансування досліджень "спін-офф" на основі трансферу фондів на регіональні науково-дослідні проекти, приділяючи особливу увагу східним землям Німеччини.

• **Покращення умов для розвитку венчурного капіталу в Німеччині:** ринок венчурного капіталу для фінансування інновацій в Німеччині помітно слабзорозвинений. Саме тому ми повинні створити привабливі податкові умови для інвестування у венчурний капітал. Обмеження на суму збитку, яку технологічні МСП можуть погасити, і зниження межі матеріальної зацікавленості в участі до одного відсотка мають особливо згубні наслідки. Ми будемо удосконалювати капіталізацію малого і середнього бізнесу, зокрема, створюючи на міжнародному рівні привабливі умови для венчурного капіталу (за рахунок внесення поправок до законодавства про приватний капітал). Закон про приватний акціонерний капітал буде ухвалений в tandemі з корпоративною податковою реформою.

Збільшення частки малих і середніх підприємств в інноваційних процесах. Малі й середні підприємства відіграють ключову роль в якості партнерів у ланцюгу створення вартості, в якості незалежних постачальників інноваційних продуктів і послуг, і як такі, що надають можливість для працевлаштування. Німеччина має сильне ядро з більш, ніж 100 000 інноваційних підприємств малого і середнього бізнесу. Багато які з цих МСП займають лідируючі позиції у сфері технологій. Вони створюють переваги на інноваційній арені, оскільки є швидкими і гнучкими, беруть участь у розвитку галузевих ринків і, зокрема, тих, котрі створюються у відповідь на потреби клієнтів. Однак, при цьому менше однієї третини з цих малих і

середніх підприємств провадять дослідження і розробки на постійній основі. Тому наша мета збільшити кількість малих і середніх підприємств, які беруть активну участь в НДР, і підвищити інноваційний потенціал малих і середніх підприємств Німеччини. Фінансові кошти, надані Федеральним міністерством економіки і технологій для сприяння інноваційній роботі, незалежно від типу технології, які вона включатиме в себе, будуть збільшені від 460 млн євро 2005 року до більш, ніж 670 млн євро 2009-го. Крім того, частка малих і середніх підприємств в участі у програмах фінансування наукових досліджень Федерального міністерства освіти і науки та Федерального міністерства економіки та технологій зростатиме.

Мета нашої роботи спрямована на таке.

• **Зміцнення інноваційного потенціалу малих і середніх підприємств:** Федеральне міністерство освіти і науки використовує свій потенціал для інновацій в Програмі сучасного робочого середовища для фінансування проєктів, присвячених вивченню інноваційних процесів з точки зору персоналу та організаційного розвитку, а також розроблення, тестування і переведення моделі у фактичне застосування в компаніях. Центральна увага приділяється тут процесам розвитку і розширення корпоративних програм, які сприяють інноваціям. Німецький уряд додатково продовжує роботу над Ініціативою "Нова якість роботи" (INQA) і поєднання її з НДР-діяльністю. Учасники сектора забезпечення гігієни і безпеки праці об'єднують свої сили, щоб втілити останні наукові дослідження на практиці.

Федеральне міністерство економіки і технологій розширює свою INNOMAN-програму, за якою надаються консультації малим і середнім підприємствам у Східній землі та Берліні, і підтримує технологію надання консультаційних послуг торговельними палатами країни. Крім того, уряд продовжуватиме активно підтримувати Програму технологічно-орієнтованої мобільності працівників і поширення інформації, згідно з якою промисловість пропонує практичний обмін досвідом між компаніями з різних галузей промисловості і різних обсягів діяльності.

Заходи щодо зміцнення інноваційного потенціалу будуть адаптовані до поточних потреб і краще координуватися на федеральному рівні, а в майбутньому – на рівні окремих земель.

• **Розширення фінансування НДР та інновацій у малих і середніх підприємствах:** Значно більше коштів буде виділено на "PRO INNO II" – первинну програму для фінансування спільних НДР між компаніями і дослідницькими інститутами Федерального міністерства економіки і технологій. До цієї програми також будуть додані нові складові: новачки, які ведуть наукові дослідження та дослідно-конструкторські роботи вперше, або після тривалої перерви, будуть отримувати фінансування без вимоги наявного попереднього досвіду співпраці з іншими компаніями або науководослідними установами. Програма Міністерства "InnoNet" з надання допомоги інноваційним мережам, що складаються з декількох малих і середніх підприємств і, як мінімум, двох науководослідних інститутів, також отри-

має збільшення фінансування і набуде подальшого вдосконалення. Крім того, за допомогою нових заходів, Федеральне міністерство економіки і технологій стимулюватиме передачу технологій з відомих науково-дослідних інститутів до інноваційних МСП.

• **Зміцнення інноваційних повноважень МСП у Східній землі Німеччини:** Багато зовнішніх промислових науково-дослідних центрів у Східній землі Німеччині через свою співпрацю з промисловістю перетворились у визнаних партнерів в інноваційному процесі. На відміну від основних дослідних інститутів, які належать до державного сектора країни, ці об'єкти не отримують базисного урядового фінансування. Щоб компенсувати недоліки, котрі негативно впливають на конкурентоспроможність цих осіб, підготовчі дослідження, які вони проводять, будуть фінансуватися через Програму "INNO-WATT" Федерального міністерства економіки і технологій. Фінансування, що здійснюється через Програму "INNOWATT", також буде поширено на новостворені фірми. Крім того, допомога також буде доступною і для швидкозростаючих компаній, зосереджених на процесі виробництва.

• **Розширення числа МСП, які беруть участь у програмах фінансування наукових досліджень:** Заходи з безпосереднього фінансування проєктів також інтегруватимуть і діяльність малих і середніх підприємств у сфері передових досліджень, насамперед шляхом залучення їх до роботи над спільними проєктами. Обсяг такого фінансування останніми роками збільшився надзвичайно. Водночас, вимоги до якості проєкту, необхідної для надання фінансування, є надзвичайно вимогливими, а стандарти – дуже високими. Уряд планує розробити модульні програми для фінансування малого та середнього бізнесу в усіх відповідних спеціалізованих програмах Федерального міністерства освіти і науки. Починаючи з 2007 року, буде проводитися відповідний конкурс заявок на регулярній основі з, ймовірно, двома датами закриття конкурсів щорічно. Ці Модулі будуть розроблені таким чином, щоб дозволити іншим міністерствам також використовувати її для своїх програм.

• **Запровадження реорганізації структури фінансування:** за допомогою заходів, викладених тут, німецький уряд дозволить створити чітко структурований спектр варіантів фінансування для всіх представників інноваційно орієнтованого малого і середнього бізнесу. Ці варіанти будуть орієнтовані на фірми, які самотужки не ведуть НДР-діяльність, на новачків у сфері НДР та високотехнологічні МСП. За допомогою цього заходу німецький уряд реагує на той факт, що передумови для успішної участі в інноваційній роботі варіюються в залежності від різних груп малих і середніх підприємств.

Крім того, протягом часу, що залишився від поточного законодавчого періоду, фінансування інновацій у рамках Федерального міністерства освіти і науки та Федерального міністерства економіки і технологій буде розглянуте ще раз – щодо шляхів і способів подальшої концентрації і раціоналізації структури фінансування. Ці зусилля спрямовані на збільшення фінансування для потреб галузі і, водночас, на впровадження рекомендацій, прийнятих у ході зовнішнього оцінювання.

Покращення умов для приватних інвестицій у НДР

Німецький уряд зробить такі кроки щодо поліпшення умов участі в НДР для приватного сектора:

- **Зміцнення банківського фінансування інновацій:** понад 1 млрд євро кредитних зобов'язань були здійснені через нову інноваційну програму ERP протягом першої половини 2006 року. Ця програма забезпечує довготривалі позики під низькі відсотки, які включають понижені умови забезпечення безпеки (і часткову відмову від банківської відповідальності). Роблячи це, дана програма Федерального міністерства економіки і технологій усуває основні перешкоди для надання кредитів – відсутність достатнього забезпечення зобов'язань із високим ступенем ризику в НДР-проектах – і, за рахунок використання субординованого боргу, зміцнює статутний капітал компаній-учасниць. З метою підвищення кредитного фінансування інноваційних компаній, Німеччина використовуватиме засоби, визначені в Директиві ЄС для реалізації вимог акціонерного капіталу.

Ми також будемо працювати у діалозі з банками та іншими учасниками, щоб заручитися їхньою підтримкою при врахуванні їхніх нематеріальних активів під час проведення оцінки. Стандарти для оцінки нематеріальних активів також мають до цього безпосереднє відношення. ІТ-інструмент, який компанії можуть використовувати для оцінки їхньої інноваційної активності, в даний час розробляється в рамках проекту, який фінансується Федеральним міністерством освіти і науки. Фахівці у банківській діяльності та у визначенні рейтингу підприємств також беруть участь в цьому проекті. Ми хочемо пов'язати відповідні заходи для розроблення практичних інструментів оцінки нематеріальних активів, щоб знайти нові рішення, широкое визнання і швидко досягнути успіхів.

- **Сприяння роботі фондів:** згідно з коаліційною угодою між правлячим Християнським демократичним союзом і Соціал-демократичною партією, ми будемо і надалі розвивати й удосконалювати чинне законодавство про діяльність фондів. Приватні фонди в Німеччині ще більшою мірою задіяні в наданні допомоги та фінансуванні освіти, науки і досліджень. У Німеччині найближчими роками відбуватиметься величезна за обсягом передача активів у результаті успадкування. Ця ситуація надає можливість закласти іншу міцну основу для фінансування інновацій, які ми можемо підготувати шляхом створення відповідних умов. Крім того, науково-дослідні інститути шукають приватні джерела фінансування в існуючих фондах або фондах, які повинні бути створені.

- **Удосконалення податкової системи Німеччини, яке зробить її більш сприятливою для інновацій:** реформа корпоративного прибуткового податку, яка набуде чинності з 1 січня 2008 року, також надасть бізнесу більше стимулів і можливостей для впровадження інновацій в роботу. Тим часом, нинішня 20-відсоткова ставка зменшення рівня амортизації буде збільшена до 30% з тим, щоб покращити умови інвестування.

• **Значне прискорення оформлення документації:** уряд Німеччини здійснив перші кроки на шляху до зменшення бюрократичних ускладнень, ухваливши Закон про зменшення навантажень на малі і середні підприємства та застосувавши ряд відповідних заходів. Ми будемо систематично використовувати введенні стандарти собівартісної моделі для вимірювання витрат на бюрократію, і знижуватимемо вартість особливо дорогих процедур, які мають відношення до інновацій, та будемо використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології в більшому ступені для адміністративних процесів (запровадження електронного уряду зокрема). За оцінками, МСП у даний час витрачають чотири-шість відсотків від їхнього обороту на адміністративну діяльність, необхідну згідно з вимогами законодавства. Скорочення бюрократії може вивільнити величезні інноваційні можливості. Програма зі зменшення бюрократії в німецькому уряді і вдосконалення законотворчості включає в себе створення незалежного органу для перегляду нових законів і підзаконних актів.

3. Ми підтримуємо більш швидке поширення нових технологій

Німецькі дослідження займають високе місце в міжнародному рейтингу, ФРН є світовим лідером у багатьох сферах техніки. Тим не менше, результати досліджень повинні експлуатуватися в комерційних цілях, перш, ніж вони зможуть зробити внесок у процвітання економіки і створення нових робочих місць. Механізми захисту прав інтелектуальної власності відіграють центральну роль у цьому. Німеччина особливо зацікавлена у функціонуванні міжнародних норм захисту інтелектуальної власності: враховуючи число патентних заявок, вона є одним із світових лідерів експорту високоякісної продукції у сфері технологій і часто страждає від порушення цих норм. Отже, вдосконалення режиму охорони та використання інтелектуальної власності є пріоритетним для уряду Німеччини.

Уряд працює згідно з такими цілями.

• **Трансфер результатів досліджень з університетів і дослідницьких інститутів для комерційного використання:** експлуатація патентів надалі ставатиме професійнішою. У рамках кампанії німецького уряду з використання патентів, Федеральне міністерство економіки і технологій продовжуватиме забезпечення фінансування навіть після 2006 року для експлуатації винаходів, створених в університетах.

Існуюча інфраструктура з експлуатації буде спрямовуватись більш ефективно і більшою мірою враховуючи потреби компаній, що застосовують патенти.

• **Обов'язкове застосування міжнародних норм:** разом з іншими суб'єктами, Німеччина поступово розробляє та вдосконалює існуючі системи захисту інтелектуальної власності таким чином, щоб стимулювати інновації. Це робиться як в рамках Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ), так і на європейському та національному рівнях. Наприклад, ухвалення Директиви ЄС 2004/48/ЄС покращить систему застосування прав інтелектуальної власності. Плани включають впровадження права отримувати від порушників та інших сторін інформацію про треті особи, що беруть участь у порушенні, та ін-

формацію щодо каналів збуту, права на подання та збереження доказів, а також положення про відшкодування збитків. Угоди мають бути чинними і обов'язковими для всіх учасників. Крім того, необхідно вжити заходів для посилення захисту прав інтелектуальної власності на міжнародному рівні.

Виходячи з досвіду Німеччини щодо зростаючої кількості контрафактної продукції навіть у високотехнологічних галузях, а також із помітних обмежень глобальної нормативної бази, наприклад, у випадку Угоди ТРІПС у переговорному процесі в рамках СОТ, Німеччина включитиме це питання до порядку денного Самміту G8, який вона проводитиме 2007 року, і використовуватиме свій термін головування в Раді ЄС, щоб працювати над вирішенням цієї проблеми. Ми хочемо розвинути (разом з промисловістю та країнами-партнерами) стратегію щодо конкретних заходів із поліпшення захисту прав інтелектуальної власності по всьому світу. Це буде включати підтримку ініціативи ЄС щодо гармонізації положень кримінального права щодо цього питання.

- **Розширення правової системи Європейського патенту:** ми працюватимемо для якнайшвидшого вдосконалення правової системи Європейського патенту. Після того, як набуде чинності Лондонський Протокол до Угоди про Європейський патент, витрати на переклад патенту будуть помітно скорочені. Надзвичайно важливим також є ухвалення Угоди про судовий розгляд справ щодо Європейського патенту, і створення єдиної європейської юрисдикції для Європейського патенту. Ми будемо підтримувати впровадження патенту Спільноти, якщо він буде економічно ефективним і юридично безпечним.

- **Приведення авторського права у відповідність із вимогами цифрової ери:** паушальна система оплати авторських прав Німеччини буде істотно переглянута і впроваджена так, як це передбачено правовими нормами. Нові положення дозволять застосувати сучасне використання сьогоденних інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, науці і науково-дослідних цілях, водночас задовольняючи інтереси авторів та видавців.

- **Переконатись у тому, що використання системи управління цифровими правами (DRM) є зручним:** DRM – система призначена для забезпечення виплати за використання он-лайн контенту, і що такий зміст використовується згідно з положеннями відповідного договору. Ключові особливості відповідної системи DRM включають універсальність (іншими словами, контент можна відтворювати у всіх засобах інформації без обмежень), простоту використання (не потрібні довгі тексти угод чи додаткових положень), максимально можливе анонімне користування і стандартизацію технічних аспектів системи управління цифровими правами, щоб засоби передачі інформації могли змінюватися навіть тоді, коли використовуються різні системи DRM. Тільки таким чином можна буде забезпечити конфіденційність користувачів, і, як і раніше, захищати законні інтереси власника авторських прав. І лише так преміум-контент із перевіреною якістю буде ефективно використано на користь сучасного суспільства, заснованого на знаннях.

Крім стимулювання охорони та використання об'єктів права інтелектуальної власності, німецький уряд буде вдосконалювати такі параметри поширення технологій:

- **подальша стандартизація в інноваційних процесах:** успіх німецької високотехнологічної продукції на світових ринках повинен підтримуватися ефективною стратегією зі стандартизації. Надання стандартизації якнайшвидшого розгляду в процесі дослідження і при трансфері результатів досліджень у високотехнологічні продукти і послуги створює конкурентні переваги для Німеччини.

Одна з причин провідної ролі німецьких технологічних фірм із застосування лазерів полягає у тому, що стандартизація була включена в дослідження в кінці 1990-х – це був крок, який допоміг німецькій технології досягнути успіху. Німецький уряд надає підтримку Німецькому інституту стандартизації (DIN) – організації із саморегулювання німецької промисловості – в її систематичному вивченні нових високотехнологічних галузей, щоб визначити аспекти, які потребують стандартизації, та у включенні стандартизації до дослідницького процесу. Крім того, уряд Німеччини більше братиме до уваги результати стандартизації під час надання фінансування наукових досліджень і технологій;

- **використання інноваційного потенціалу за сприяння системи державних закупівель:** щороку в Німеччині федеральні, земельні і муніципальні органи влади укладають контракти на суму близько 260 млрд євро. Це приблизно 12% валового внутрішнього продукту країни. Уряд Німеччини має за мету більш широке використання значного потенціалу цього заходу для забезпечення державного попиту на інновації. Потреби державного сектора у технологіях варіюються від електронного уряду до системи збору платні за проїзд для вантажівок, яку використовують на німецьких автобусах. Існує також потреба у інноваційних екологічних технологіях, таких як передові системи опалення.

Чинні правила укладання контрактів пропонують відповідну структуру для внесення поправок, спрямованих на подальше вдосконалення умов. Всі адміністративні установи та департаменти із закупівель на федеральному, обласному та муніципальному рівнях повинні взяти участь у стратегічно важливому стимулюванні інноваційної діяльності через державні закупівлі. Уряд планує свою подальшу діяльність, базуючись на результатах, наданих "імпульсною групою" по роботі з партнерами інноваційної ініціативи. Звичайна практика щодо науково-дослідних інститутів державного сектора полягає у тому, що обґрунтування державних закупівель має бути оцінене більшою мірою зовнішніми експертами, щоб забезпечити відповідність закупівель майбутнім стандартам для максимальної економічної ефективності і вигоди для користувачів, і тим самим сприяти підвищенню інноваційної орієнтованості. Німецький уряд запровадив Урядову премію для підприємців у сфері інновацій. Ця премія покликана віддати належне зразковим досягненням з боку державних службовців, і, отже, вказати шлях до інновацій

у системі закупівель. Існує істотна необхідність подальшої підготовки фахівців, спрямована на отримання навичок щодо визначення вимог, запрошення до участі в тендері, оцінювання концепції та процедур здійснення закупівель, які спрямовані на інновації (інтегроване управління закупівлями).

Удосконалення інформаційної системи закупівельних організацій є важливою відправною точкою для державних закупівель у сфері інновацій. Уряд Німеччини спрямовує свою діяльність на поглиблення інформаційної інфраструктури в системі державних закупівель. Крім того, доцільно заохочувати закупівельні організації шукати ранню інформацію про останні технічні розробки, наявні на ринку;

- **оптимізація процесів та структур, через електронний уряд:** уряд Німеччини уже встиг закріпити в коаліційній угоді між Християнсько-демократичним союзом і Соціал-демократичною партією, для реорганізації співробітництва в рамках уряду за допомогою інформаційних та комунікаційних технологій. Ми плануємо створити інноваційно-орієнтований уряд і відповідно скоротити видатки шляхом введення IT-підтримки процесів надання найбільш важливих державних послуг. Федеральне міністерство внутрішніх справ розвиватиме нову програму електронного уряду, яка задовольнятиме ці вимоги.

Інновації у сфері електронного уряду відкривають, наприклад, нові канали для доступу до адміністративних послуг, що дозволяють скоротити час обробки і вести процеси з більшою прозорістю.

Супровідні дослідження і оцінки будуть і надалі сприяти розвитку і використанню електронного уряду. Технологічні інновації є засобом для досягнення мети, і в даний час використовуються для далекосяжної модернізації адміністративної системи.

***

III. Повний вперед! Індивідуальні стратегії інновацій

Вступ

Інноваційна політика за своїм обсягом є ширшою за обсяг науково-технічної політики. Необхідно дотриматися багатьох умов, щоб з'явилися нові ідеї у сфері науки і досліджень, щоб мати можливість розвивати свій потенціал на користь людства: наука та промисловість повинні бути об'єднані в прикладних проектах. Підприємці залежать від венчурного капіталу. Стандарти якості можуть зміцнити довіру споживачів до інноваційних продуктів. І швидко зростаючі сектори потребують достатньої кількості молодих кваліфікованих працівників. Саме тому німецький уряд використовує свою High-Tech Стратегію, щоб надавати фінансування для НДР і здійснювати заходи із формування загальних параметрів для інновацій в одну всеосяжну інноваційну політичну стратегію. Всі рішення, ухвалені в дуже широкому обсязі сфер політики, будуть розглянуті з позицій їхнього значення для встановлення умов наукових досліджень та інновацій у Німеччині. З метою встановлення зв'язків між наукою і новими, передовими

ринками, уряд розвиває "прототипні" інноваційні стратегії у 17 високотехнологічних галузях, зокрема: нанотехнології, біотехнології, оптичні технології, мікротехнології та інформаційно-комунікаційні технології вважаються рушійною технологій у всьому світі – технології, які роблять можливим застосування багатьох винаходів у широкому спектрі промислових галузей і трансформують наукові здобутки в сектори економіки. Майстерність цих технологій має життєво важливе значення для високотехнологічних країн. Однак, для експортно орієнтованих країн, як Німеччина, навіть більш важливим є те, що ці високоєфективні технології будуть інтегровані в такі галузі застосування, як автомобілебудування та машинобудування (котрі забезпечують основу для економічної могутності Німеччини) або у захист довкілля чи енергетичні технології, що необхідні для вирішення актуальних проблем у майбутньому. Уряд Німеччини хоче розширити можливості країни, як постачальника технологій.

Використання аналізу SWOT (сильні і слабкі сторони, можливості та загрози) для Німеччини, є відправною точкою, у відповідності з якою федеральний уряд буде розробляти конкретні заходи для кожної високотехнологічної галузі на найближчі декілька років. Ці заходи будуть включати такі важливі елементи:

- фінансування НДР у тематичних програмах,
- формування умов, сприятливих для інновацій,
- партнерство між наукою, промисловістю і політичним сектором щодо відповідних стратегій.

Тематичні програми НДР-фінансування німецького уряду спеціально розроблені для гнучкого й оперативного реагування на нові тенденції і технології і для зв'язку між наукою і промисловістю. Забезпечення фінансування спільних проєктів, в яких компанії та дослідницькі інститути працюють разом, є особливо цінним. Такі проєкти спрямовані на успішне застосування і залучають до виконання всіх необхідних партнерів до ланцюга інновацій та створення доданої вартості. Спільні проєкти пропонують спеціальні переваги для малих і середніх підприємств, зокрема: з одного боку, вони надають МСП можливість мати безпосередній контакт з провідними науково-дослідними інститутами. З іншого – участь великих корпорацій у цих дослідницьких альянсах надає учасникам МСП доступ до глобальних ринків і можливість займатися бізнесом як постачальник.

- Відповідні тематичні програми фінансування НДР повинні бути організовані в майбутньому як рамкові програми на строк до десяти років. Це дасть їм необхідну витривалість для провадження довгострокової стратегії та перспективних технологічних тенденцій.

- Ці рамкові програми будуть розроблені спільно з представниками промисловості, науки і політичної сфері. Працюючи разом, наука і промисловість проєктуватимуть плани технічного прогресу у відповідних галузях. Це буде здійснюватися для координації діяльності у кожній галузі.

- Спеціалізовані програми будуть зведені воедино і організовані таким чином, щоб бути прозорішим. Це дозволить надати більшу прозорість у конкуренції за фінансові ресурси.

- Нові програми фінансування для інформаційних і комунікаційних технологій та для досліджень у сфері безпеки будуть втілювати цю концепцію на постійній основі.

- Це означає, що НДР-політика відіграватиме регулюючу роль в інноваційному процесі. Вона надасть імпульс для формування та організації рамкових умов для визначення потреб інноваційної діяльності.

Німецький уряд буде продовжувати розвивати свої галузеві інноваційні стратегії в ході діалогу з наукою і промисловістю. Новостворений галузевий Науково-промисловий альянс буде займатися цим завданням (див. розділ IV). Ці стратегії і заходи в різних галузях технологій істотно збільшать кількість програм німецького уряду з фінансування "наскрізних" технологічних досліджень МСП, не орієнтованих на конкретної технології, зокрема, це стосується впровадження програми екологічних інновацій Федерального міністерства навколишнього середовища, програми Охорони природи і ядерної безпеки, Фонду високих технологій "High-Tech Grnderfonds" для високотехнологічних "старт-ап" кампаній і програм для МСП Федерального міністерства економіки і технологій.

Інновації для безпечного і здорового життя

***

Енергетичні технології – виклик XXI століття Надійні, ефективні, стійкі

Надійне та економічно вигідне енергопостачання є основою будь-якої сучасної економіки. Проблеми, однак, починають з'являтися на початку XXI століття, наслідки яких повністю не передбачувані: економічне зростання перемістилося до країн, що розвиваються – як Китай та Індія. Економічне зростання ще більше посилюватиме глобальний попит на енергію. Вугілля, нафта, газ і запаси урану є не відновлюваними за своєю природою, а видобуток нафти і газу дедалі більше концентрується в політично нестабільних регіонах. У світлі цього Німеччині буде щораз важче задовольняти свої енергетичні потреби в майбутньому. Водночас, пов'язані з енергетичною промисловістю, викиди парникових газів збільшують можливість розвитку важких кліматичних змін. У світлі цього терміново необхідно розробити інші джерела енергії в довгостроковій перспективі. Втім це може бути зроблено тільки поступово, оскільки енергетична галузь застосовує дуже довгі цикли інвестицій.

Німецька енергетична галузь, однак, пропонує сприятливі передумови для цього: технології атомних електростанцій Німеччини є одними з кращих у світі і забезпечують суттєву частку потреб цього швидкозростаючого світового ринку. Німецькі компанії також є світовими лідерами у багатьох сферах поновлюваних джерел енергії: німецькі виробники вітрових електростанцій, наприклад, становлять приблизно 40% глобального ринку вітро-

вої енергетики. 60% вітчизняного виробництва енергії йде на експорт. Експорт Німеччини, пов'язаний з енергією, отриманою з відновлювальних джерел, становив 2004 року близько 2 млрд євро.

Уряд Німеччини спрямовує діяльність на перехід до сталого енергопостачання в країні. Цей тип енергопостачання буде відповідати критеріям надійності, економічності і екологічності на збалансованій основі. Уряд Німеччини веде роботу зі створення збалансованої структури енергетики без односторонньої залежності. Цілі включають підвищення енергетичної продуктивності німецької економіки вдвічі до 2020 року, в порівнянні з рівнем 1990 року. Частку поновлюваних джерел енергії у загальному обсязі споживання первинної енергії буде збільшено з 5% в даний час, принаймні, до 10% до 2020 року. І викиди парникових газів, таких як двоокис вуглецю (CO₂), і метану (CH₄) повинні бути скорочені з огляду на економічну ефективність, наскільки це можливо. Уряд Німеччини визначатиме конкретні заходи, потрібні для всеосяжного Плану енергетичної політики 2007 року. Дослідження у сфері енергетики будуть основною частиною цього.

Німецький уряд переслідує подвійну стратегію у своїй допомозі з розвитку технологій у сфері енергоносіїв: з одного боку, це надає явний пріоритет обраним технологіям, які могли б сприяти середньостроковій і довгостроковій перспективі для забезпечення сталого та безпечного енергопостачання; з іншого – він приймає досить широкий підхід у менш важливих галузях техніки, де ведеться робота зі збереження і розширення технологічних можливостей для того, щоб зробити німецьку енергетичну систему більш гнучкою і поліпшити її здатність реагувати на виклики.

Аналіз SWAT	
Сильні сторони	Можливості
<ul style="list-style-type: none"> • Продуктивні дослідження в галузі енергетики: якісні фундаментальні дослідження та наявні наукова/технічна інфраструктури, видатні дослідження у галузі промислової енергетики, особливо щодо перспективних напрямів: таких, як сучасна розбудова сучасних електростанцій, сонячні батареї, енергія вітру і паливні елементи. • Успішне співробітництво: функціонування співробітництва між наукою і промисловістю. • Лідерство у сфері технологій: німецькі виробники є світовими лідерами у розбудові електростанцій, вітрових станцій (рівень експорту – понад 50%) і сонячних батарей (25-відсоткова частка світового ринку). 	<ul style="list-style-type: none"> • Модернізація енергопостачання: використання нових технологій під час проведення ремонту і заміни обладнання. • Нові технології: величезний потенціал біопалива другого покоління (синтетичне біопаливо), технології водневих та паливних елементів, сонячна енергія і ядерний синтез. • Експорт технологій: потреби в технологіях, що постійно зростають, у країнах, що розвиваються.
Слабкі сторони	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Відсутність консенсусу: різниця в розумінні суспільством щодо майбутніх джерел енергії. 	<ul style="list-style-type: none"> • Забезпечення конкурентоспроможності, економічного зростання та робочих місць: подальший розви-

Аналіз SWAT	
Сильні сторони	Можливості
<ul style="list-style-type: none"> • Впровадження нових технологій: Незалежно від величезного теоретичного потенціалу, обсягу технічного/комерційного потенціалу, які будуть необхідні для енергетичного забезпечення потреб країни в майбутньому, можуть бути розроблені тільки протягом дуже тривалого часу. • Конкурентоспроможність: новітні технології часто є не достатньо конкурентоспроможними. • Енергоефективність: повільне поширення енергоефективних технологій. 	<p>ток і поширення ефективної системи енергопостачання.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Залежність від викопного палива: залежність має бути зменшена. • Ноу-хау у ядерній безпеці: підтримання забезпечення ядерної безпеки. • Скорочення викидів парникових газів: ефективність енергетичної галузі повинна бути збільшена, необхідно розробляти і більше застосовувати поновлювані джерела енергії, необхідно знижувати викиди CO₂. • Розширення та розвиток відновлюваних джерел енергії: Вартість відновлюваних джерел енергії необхідно знижувати і надалі. Для забезпечення їхньої ринкової конкурентоспроможності станції та устаткування повинні бути придатними для різноманітного і децентралізованого використання.

Розвиток технологій сучасних електростанцій, які використовують природний газ і вугілля

Вугільні і газові електростанції є і будуть залишатися важливим елементом у системі електропостачання в Німеччині. На ці два джерела енергії припадає близько 60% "енергетичного пирога" 2005 року. Вугільні електростанції збільшили свою ефективність на 20% за останні 15 років. Для прикладу, у світі в даний час найкраща електростанція, яка працює на бурому вугіллі і має ККД понад 43%, була введена в експлуатацію 2002 року. Працюючи спільно з промисловістю, німецький уряд розробив програму фінансування "COORETEC", спрямовану на подальше підвищення ефективності виробництва ще на 20% протягом наступних 15 років.

Зробити технології використання паливних елементів і водневих елементів конкурентоспроможними

Вода – це все, що залишається, коли водень і кисень з'єднуються в паливних елементах для виробництва електроенергії і тепла. Ці ефективні, екологічно чисті технології можуть замінити батареї, які використовуються сьогодні в портативних пристроях, таких як ноутбуки, а у випадку стаціонарних систем – звичайні технології згорання, які в даний час використовуються на електростанціях і котельнях. Хоча принцип роботи паливного елемента був виявлений 150 років тому, значні НДР-зусилля все ще будуть необхідними для того, щоб зробити їх максимально надійними і доступними, як і конкуруючі технології. Промисловість і наука спільно працюють

над довгостроковими сценаріями, стратегіями і науково-дослідними проектами щодо паливних елементів. Національна Програма щодо інноваційних технологій водневих та паливних елементів запущена в травні 2006 року, буде продовжувати роботу і надалі, встановлюючи нові пріоритети. Завдяки підтримці та просуванню виникаючих технологій в паливно-енергетичному секторі на цільовий основі в мобільному, стаціонарному і переносних пристроях, ця програма спрямована на прискорення розвитку ринку, що важливо для привабливості Німеччини як місця, сприятливого для промисловості, досліджень та інвестицій. Фундаментальне питання, яке також повинно бути уточненим у зв'язку з цим, як виробити необхідну кількість водно доступним, ефективним та екологічно чистим способом.

Продовжити розробку і будівництво будинків з оптимізованим енергоспоживанням

На приватні господарства припадає більше однієї третини кінцевого споживання енергії в Німеччині, велика частина якої йде на опалення. Хоча споживання теплової енергії для будівель вже знижено з більш, ніж 400 кВт-год/кв.м на рік (kWh/m²a) на початку 1970-х до 100–150 кВт-год/кв.м на сьогодні, ще лишається величезний потенціал для подальшої економії, особливо в існуючому житловому фонді. Енергетичні потреби для будинків повинні бути зменшені вдвічі: нульове споживання енергії є метою будівництва нових будинків. У випадку існуючих будівель, які відремонтовані для поліпшення своєї енергетичної ефективності, мета полягає у помітному зниженні електричного споживання та витрат на опалення.

Програма з Енергетично оптимізованого будівництва (ENOB), яка була розроблена спільно з промисловістю, орієнтована на дослідження щодо продовження розвитку технологічної системи опалення, охолодження, вентиляції та кондиціонування повітря, вимірювання та технології управління, технології теплоізоляції, освітлення. Оскільки громадські будівлі особливо добре підходять для пілотних проектів, нові ініціативи щодо ремонту шкільних будівель, які будуть більш енергоефективними, спрямовані на підвищення уваги до цього та впровадження нових енергозберігаючих технологій серед населення.

Програма оновлення будівель, згідно з якою 1,4 млрд євро на рік були виділені на період 2006–2009 роки, дозволить прискорити поширення нових технологій на ринку і активізувати заходи з помітного зниження енергетичних потреб житлових будинків. Таке відновлення буде просуватися завдяки грантам і податковим пільгам.

Підвищення ефективності використання енергії. На промисловість припадає близько 26% від кінцевого споживання енергії в Німеччині. Промисловість, торгівля і послуги несуть відповідальність за ще 16%. Хоча вимоги німецької промисловості на паливо, які вимірюються валовою доданою вартістю – впали, приблизно, на 30% за останні 15 років, є ще величезний потенціал для підвищення ефективності: нові матеріали, такі як металеві піни, відкривають нові можливості в теплопостачанні і охолодженні.

ванні, а нові принципи конструювання роблять двигуни, приводи, вентилятори і насоси більш енергозберігаючими.

Саме тому уряд Німеччини має намір приділяти більше уваги "раціональному використанню енергії". У фінансуванні НДР-проектів пріоритет віддається оптимізованій утилізації тепла (за рахунок, наприклад, розвитку інноваційних високотемпературних технологічних процесів, холодильної техніки, теплових насосів та технологій акумуляування тепла), а також ефективного використання електроенергії – за рахунок беззбиткового використання надпровідних матеріалів у генераторах та електричних мережах. Багато факторів, однак, перешкоджають поширенню технологій енергоефективності: інвестори і постачальники вищого рівня часто ухиляються від більш високих витрат на інвестиції, тому що економія енергії не в їхніх інтересах, а скоріше стосується користувачів технологій (дилема "інвестор-користувач"). Через відсутність прозорості ринку і надмірно слабку цінову політику, мало покладається на перевірені технології. Працюючи разом з учасниками національного енергетичного сектора та іншими експертами, німецький уряд у найближчі місяці планує розробити заходи щодо усунення таких перешкод у рамках свого загального плану енергетичної політики.

Розгортання поновлюваних джерел енергії

З метою підвищення прибутковості поновлюваних джерел енергії, уряд Німеччини підтримує не тільки фундаментальні дослідження через інституційне фінансування і створення мереж. Він також виділяє кошти на дослідно-конструкторські роботи, які стосуються теми цільових пріоритетів, що визначені в ході дискусії науки з промисловістю:

- **Біоенергетика.** Поліпшення конверсійних технологій. Використання біогазу в паливних елементах. Закачування біогазу до газових мереж. Реалізація комбінування тепло- і енергосистем, що використовують тверде, рідке або газове біопаливо, зокрема, на станціях із маленьким або середнім рівнем потужності.

- **Фотоелектричні технології.** Зниження вартості технологій, в яких застосовуються кремнієві пластини, і які домінують на ринку сьогодні. Поступово розвиваються тонкошарові технології, щоб допомогти цій технології здійснити прорив на ринку.

- **Енергія вітру.** Проведення тестів 12 мульти-мегаватт – установок на морському випробувальному полігоні в Північному морі у важких морських умовах, перш, ніж почати серійне виробництво. Продемонструвати інтерфейсний кабель і дослідити ефект, який мають прибережні вітрові електростанції на природу і навколишнє середовище. Додаткові проекти будуть спрямовані на зниження вартості фундаментів і веж, і вдосконалення конструкцій лопастей.

- **Геотермія.** Скоротити витрати на подальше розроблення за допомогою, зокрема, сейсмічних методів і адаптованих технологій буріння (буріння на великі глибини і діаметри).

- **Технології низькотемпературних сонячних теплових електростанцій.**

Зниження витрат на низькотемпературні сонячні теплові системи і збільшення їхньої частки у споживанні теплової енергії в будівлях, зокрема панелі сонячних установок, які інтегровані у фасади будівель, і мають теплоізоляційні властивості. Поступовий розвиток цієї технології для нових сфер застосування (наприклад, процес теплового або сонячного кондиціонування).

- **Сонячні теплові електростанції.** Буде продовжена робота над удосконаленням цієї технології. Будуть тестуватися пілотні проекти з використання сонячної теплової енергії з подальшим високотемпературним зберіганням тепла, і з опріснення морської води на Близькому Сході чи в Північній Африці.

- **Інтеграція до електричних мереж.** Розвиток та розширення використання відновлюваних джерел енергії спричинить необхідність нових структур постачання і зберігання електроенергії та тепла.

- **Зміцнення досліджень у галузі ядерної безпеки та остаточного захоплення радіоактивних відходів**

Незалежно від рішення уряду про поступову відмову від використання атомних електростанцій, Німеччина, як і раніше, потребуватиме ноу-хау у сфері ядерних технологій на десятиліття вперед, щоб забезпечити збереження та безпеку атомних станцій у країні. Уряд Німеччини має плани щодо збільшення досліджень у галузі ядерної безпеки і постійного зберігання радіоактивних відходів, з метою, по-перше, розробити рішення для проблеми остаточного зберігання в цьому законодавчому періоді, як це передбачено Коаліційною угодою між Керівним Християнсько-демократичним союзом Німеччини і Соціал-демократичної партії, а по-друге, щоб запобігти неминучій втраті досвіду шляхом активізації зусилля щодо сприяння молодим ученим.

Дослідницькі проекти будуть проводитися щоб зберегти у німецького уряду здатність отримати доступ і оцінити безпеку атомних електростанцій у сусідніх країнах і слідувати міжнародним угодам, щоб з'ясувати, якою мірою інші країни домагаються підвищення безпеки реакторів, економічна ефективність, нерозповсюдження і скорочення радіоактивних відходів.

На міжнародному рівні основну увагу в НДР буде дедалі більше спрямовано на реакторні установи майбутнього. Ці зусилля будуть здійснюватися переважно через дослідницькі програми Міжнародного Форуму IV Покоління (GIF). Членство в цій програмі в даний час нараховує десять країн (Аргентина, Бразилія, Велика Британія, Канада, Франція, Японія, Південна Корея, Південна Африка, Швейцарія і США), і Євроатом (в діяльності якого Німеччина бере участь).

Дослідницькі програми Міжнародного проекту з інноваційних ядерних реакторів і паливних циклів (ІНПРО) – до якого належать 26 країн, включаючи Німеччину, – займається питаннями, що стосуються наукових досліджень і розробок для потреб держав-членів у сфері безпеки, утилізації, екологічності, і методів переробки відпрацьованого ядерного палива, які гарантують запобігання поширенню елементів розпаду, а також вирішення економічних питань.

Просування подальших досліджень у сфері термоядерного синтезу

Генерація електроенергії за допомогою термоядерного синтезу становить величезну проблему для досліджень у галузі енергетики. Німеччина прагне забезпечити електроенергію з ядерного синтезу у своїй енергосистемі до 2050 року. Ця мета може бути досягнута лише на основі міжнародного співробітництва. Будівництво Міжнародного термоядерного експериментального реактора (ІТЕР) в м. Кадараш (Франція) буде важливою віхою на шляху до досягнення цієї мети. Партнерами в цьому проєкті є Євроатом, Китай, Японія, Індія, Республіка Корея, Росія та США. ІТЕР надасть можливість отримати чисту енергію від синтезу і сприяти розвитку відповідних систем для перетворення цієї енергії в електричну.

Уряд Німеччини бере участь в ІТЕР-проєкті за договором з Євроатом та відповідно до Угоди з ІТЕР. Це сприятиме впровадженню ключових технологій, як то надпровідні магніти і електричні кабелі і системи для підтримки паливного циклу і нагріву плазми. Центри Гельмгольца в Німеччині беруть особливо активну участь у розвитку цих систем. Високотехнологічні камери опромінення для випробувань матеріалів і, наприклад, нові типи низькотемпературних систем (гелієве охолодження) будуть необхідні для розроблення і будівництва Прототипу Міжнародного центру з опромінення матеріалів термосинтезу (IFMIF). Тестування засобів для оцінки та поліпшення утримання плазми в ІТЕР буде потрібно також для подальшого виробництва електроенергії. Ці НДР-роботи будуть розширювати участь Німеччини в проєкті ІТЕР в порівнянні з минулими програмами. На відміну від системи ІТЕР, яка буде утримувати плазму на основі принципу токамака, на об'єкті Wendelstein 7-X, який у даний час будується в Грайфсвальді (Німеччина), буде вдосконалюватись альтернативний метод стелларатора для використання на електростанціях. По закінченні діяльності "ІТЕР" і "Wendelstein 7-X" буде вирішуватись, який з двох методів використовуватиметься для планування та будівництва наступних електростанцій.

Використання можливостей, що надаються експортом технологій

Німецький уряд буде просувати нові партнерські відносини між промислово-розвиненими країнами і країнами, що розвиваються, які спрямовані, зокрема, на модернізацію учасників систем енергопостачання і збільшення масштабів їхньої діяльності. Механізми проєкту Кіотського протоколу – механізм чистого розвитку (МЧР) та спільного впровадження (СВ) – також можуть бути корисними. Уряд Німеччини сприятиме використанню пов'язаних із проєктом механізмів з метою розширення можливостей німецьких компаній у впровадженні передових технологій на зарубіжних ринках. Ініціатива з експорту відновлюваної енергії також допомагає у розвитку сучасних технологій, які обертаються навколо використання поновлюваних джерел енергії для отримання доступу до ринків. З метою освоєння нових продажів, джерел, співпраці та інвестиційних можливостей, урядова допомога буде зосереджена на інформаційно-консультативних послугах та на встановленні контактів з іноземними фірмами в секторі поновлюваних джерел енергії. Розширення

цієї діяльності, яке включає технології у сфері енергоефективності, в даний час перебуває в стадії обговорення.

Політичні ініціативи щодо індивідуальних досліджень та інноваційної діяльності на 2006–2009 роки		
• Політична стратегія з управління енергетикою буде містити всі заходи для стійкої системи енергозабезпечення в Німеччині.	Федеральний уряд	2007
• Національна Програма технологічних інновацій у використанні водню і паливних елементів буде об'єднувати всі заходи в цій галузі.	BMVBS, BMWi, BMBF	Початок 2006
• Пріоритети в майбутньому фінансуванні НДР-проектів щодо відновлюваних джерел енергії – таких, як випробувальні берегові вітрові електростанції – буде розроблятися у формі стратегії у співпраці між наукою і промисловістю.	BMU	2006
• Створення німецького дослідницького центру біомаси в Східній Німеччині буде зміцнювати наукові дослідження в цій сфері.	BMELV	2007
• Пілотний проект "COORECTEC", спрямований на розвиток і будівництво експериментальної електростанції, яка працює на газу або вугіллі, й практично не утворює CO ₂ .	BMWi	Початок 2006
• Зусилля, спрямовані на сприяння молодим вченим, слід активізувати, щоб запобігти втраті досвіду в галузі досліджень ядерної безпеки	BMWi, BMBF	Початок 2006
• Кампанії з реконструкції шкільних будівель для підвищення їхньої енергоефективності, стимулюватиме обізнаність і запровадження енергозберігаючих технологій серед громадськості.	BMWi	Початок 2006
• Програму модернізації будівництва із застосуванням CO ₂ буде розширено. Ця програма дозволить знизити енергетичні потреби житлового будівництва через прискорене поширення нових технологій.	BMVBS, BMWi	Початок 2006
• Запровадження сертифікатів енергетичної ефективності для будівель, регулювання стимулів у Законі щодо енергетичної промисловості і впровадження Директиви з ефективності кінцевого використання енергії і енергетичних послуг у національне законодавство – ці заходи удосконалять умови для інновацій і підвищення енергоефективності.	Федеральний уряд	Початок 2006

Інновації через "наскрізні" технології Технології створення нових матеріалів – Нові розробки, нові властивості, більша ефективність використання матеріалів

Близько 70% всіх технічних інновацій прямо або опосередковано пов'язані із властивостями матеріалів, які вони використовують. Інновації у сфері матеріалознавства можуть бути використані практично у всіх галузях техніки і промисловості: починаючи з наноструктурованих, і тому особливо стійких до подряпин, фарб в автомобільній промисловості, високотемпературних стійких металевих сплавів, які збільшують ефективність і тер-

мін служби електростанцій, закінчуючи особливо легким та з жорстким армованим волокном пластиком для використання, наприклад, у новому двохпалубному реактивному літаку "Airbus 380". Інноваційні матеріали мають потенціал для зниження забруднення навколишнього середовища (за допомогою, наприклад, розроблення нових систем та фільтрів газорозподільних мембран для електростанцій), економії енергії (з допомогою, для прикладу, нових теплоізоляційних матеріалів), економії ресурсів (за допомогою, наприклад, ефективного, екологічно ефективного використання нових матеріалів), зменшення небезпеки під час руху (за допомогою, наприклад, використання волоконно-композитних пластмас з властивостями "розумного адаптування" в автомобільній та авіаційній промисловості) і поліпшення якості життя (за допомогою, наприклад, високопродуктивної кераміки і нових сплавів металів у медичних технологіях).

Галузі промисловості в Німеччині, котрі залежать від розвитку матеріалознавства – як то автомобільна промисловість, машинобудування, хімічна промисловість, енергетичні технології, електротехнічна промисловість, електронна промисловість, виробництво і переробка металів – генерують сукупний річний обіг в сумі близько 1 трлн євро, та п'ять мільйонів робочих місць.

Уряд Німеччини планує збільшити конкурентоспроможність важливих галузей німецької промисловості за допомогою інноваційних технологій у сфері матеріалознавства. Фінансування, яке надано на технології у цій сфері, також спрямоване на поліпшення умов навколишнього середовища і здоров'я людей. Воно спрямоване на забезпечення розвитку ресурсозберігаючих матеріалів. Таким чином, воно підтримує так званий "підхід четвертого фактора", довготерміновою метою якого є збільшення обсягів виробництва в два рази, використовуючи тільки половину ресурсів.

SWOT Аналіз	
Сильні сторони	Можливості
<ul style="list-style-type: none"> Сильне матеріалознавство: розвинена інфраструктура в університетах та наукових інститутах. 	<ul style="list-style-type: none"> Зміцнення інших секторів: нові матеріали можуть служити рушійною силою для технологій тих секторів промисловості Німеччини, які задіяні в експорті найбільше (автомобільна і хімічна галузі, виробництво обладнання, машинобудування, оптика).
<ul style="list-style-type: none"> Сильні галузі, орієнтовані на користувача: наприклад, автомобільна промисловість, машинобудування, аерокосмічна промисловість, хімічна промисловість, металургія, електротехніка, інженерна та електронна галузі промисловості, енергетичні технології – як рушійна сила інновацій. 	<ul style="list-style-type: none"> Збереження ресурсів: збільшення матеріало- і енергоефективності завдяки новим матеріалам, широке використання ресурсозберігаючих процесів у промисловості, і матеріали, які базуються на основі поновлюваних ресурсів.
<ul style="list-style-type: none"> Співпраця між наукою і промисловістю: взаємозв'язок досягнуто завдяки спільним проектам, що фінансуються Федеральним міністерством освіти і науки. 	
<ul style="list-style-type: none"> Кваліфікована робоча сила: високий рівень освіти і тренування 	

Слабкі сторони	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Час виходу на ринок: виходячи з того, що цикл створення продукції стає дедалі коротшим, час, який витрачається на її розробку, є надто довгим. 	<ul style="list-style-type: none"> • Втрата компетенції у технологічних галузях є неминучою: переміщення подальших етапів отримання доданої вартості в інші країни і складні фінансові ринки для малих і середніх підприємств ставлять інноваційний потенціал Німеччини під загрозу.
<ul style="list-style-type: none"> • Втрата етапів набуття доданої вартості: наприклад, рідкі кристали розроблені в Німеччині, але обладнання для їх використання, таке як плоскі екрани і телевізори, зроблені в Південно-Східній Азії. 	<ul style="list-style-type: none"> • Високі енергетичні та матеріальні витрати: підтримка конкурентоспроможності спричиняє зростання продуктивності виробничих процесів у той час, як енергоспоживання і витрата матеріалів скорочуються.
<ul style="list-style-type: none"> • Плани з розвитку матеріалознавства: промисловість, наука і відповідні політичні сектори не мають певних довгострокових планів. 	<ul style="list-style-type: none"> • Брак кваліфікованої робочої сили: проблеми працевлаштування для молоді в інженерні науки.

Нові технологічні платформи для розроблення матеріалів

Дослідження у сфері матеріалознавства є суто міждисциплінарними: вони охоплюють не тільки матеріалознавство, фізику, хімію і технології виробництва, але й, залежно від галузі застосування, науки про життя та інженерні науки. Матеріалознавчі технології, за своєю природою, є платформою: один матеріал завдяки внесенню змін має потенціал для використання, що ризниється за призначенням. Проте використання цієї платформи останніми роками змінилося: в минулому спочатку розроблялися нові матеріали, потім здійснювався пошук щодо можливостей їхнього застосування (технологічний поштовх). Сьогодні користувачі спочатку формулюють проблему, а потім шукають найкращі рішення з можливого різноманіття матеріалів (ринковий підхід). Саме тому компанії – представники великої індустрії будуть розвивати свою діяльність згідно з планами щодо розроблення матеріалів або технологій протягом наступних 10–15 років і постійно оновлюватимуть та коригуватимуть їх у співпраці з науково-дослідними інститутами. Для підтримки цих планів, уряд Німеччини планує започаткувати діалог між учасниками. Уряд, водночас, стратегічно використовує результати цього діалогу: включає ці плани з розробок у свою роботу з виявлення на ранній стадії тематичних сфер, в яких доцільно оголошувати конкурс для надання фінансування.

Прискорення розроблення нових матеріалів

Фінансування наукових досліджень найближчими роками приверне увагу до таких тем: дослідження у сфері матеріалознавства має на меті далекоглядне конструювання матеріалів, технологій, що використовуються для їхньої обробки, та індивідуальних компонентів цілком за допомогою комп'ютера. Потім вони можуть бути втілені в реальність зі спеціальними властивостями для відповідного застосування. Цей метод обіцяє прискорити розробку і скоротити час виходу на ринок. Останніми роками нанонауки набули принципово нового погляду на дослідження щодо матеріалів, які надають можливість створення матеріалів з абсолютно новими властивос-

тями. Приклади цього включають непроникну властивість скла, яке використовується для сонячних батарей, властивості матеріалів із самоочищення, і застосування в медичних цілях.

Матеріали дедалі частіше виконують одночасно декілька функцій, що в минулому потребувало поєднання різних матеріалів і комплектуючих. Виробництво і переробка високоскладних легких компонентів зі спеціальними структурними та функціональними властивостями стане можливим у першу чергу в галузі транспортних технологій та машинобудування.

Мікроелектроніка працює на усунення обмежень у використанні матеріалів, використовуваних сьогодні через успіхи в мініатюризації і збільшенні інтеграційних функцій. У майбутньому матеріали, використовувани в мікроелектроніці, повинні відповідати зовсім новим вимогам до систем безпеки, охолодження, скринінгу і стабільності. З цієї причини фінансування буде надано для розвитку нових багатофункціональних матеріалів із високим ступенем інтеграції, та розробленню компонентів електроактивних і фотокаталітичних поверхонь в електротехніці і електронній промисловості.

Є теплові, механічні, хімічні та електричні межі витривалості матеріалу. Розширення цих меж має вирішальне значення для підвищення ефективності в багатьох промислових процесах. З цієї причини межі, які обмежують продуктивність застосування матеріалу, повинні бути відкинута.

Підвищення ефективності використання матеріалів

Вартість матеріалів – поряд з витратами на оплату праці – важливий фактор визначення вартості у промисловості. У виробничому секторі, на матеріали припадає від 40 до 50% від загальної вартості виробництва. Тож, існує значний потенціал для підвищення ефективності, тобто, можливість підвищити конкурентоспроможність німецької промисловості і в той же час зменшити навантаження на навколишнє середовище. Для малих і середніх підприємств, які не мають ані необхідного персоналу, ані фінансових коштів на щоденні вимоги до ведення підприємницької діяльності, Федеральне міністерство економіки і технологій має запустити програму фінансування, щоб допомогти ідентифікувати і використовувати їхні можливості. Ця програма дозволяє МСП отримувати спеціалізовані послуги, консультації щодо того, як вони зможуть збільшити ефективність використання матеріалів і досягнути прибуткового рівня у виробництві або використанні їхньої продукції. Федеральне міністерство навколишнього середовища, охорони природи та ядерної безпеки буде запускати програми дій зі збільшення ефективності використання ресурсів на макроекономічному рівні з метою визнання і використання так званих "безпрограшних ситуацій", які сприяють захисту довкілля та сприяють розвитку інновацій. Працюючи спільно з відповідними учасниками, ця програма виявлятиме галузі з потенціалом для підвищення ефективності та розроблятиме конкретні заходи з використання цього потенціалу.

Довгострокова мета німецького уряду полягає у створенні замкненої системи кругообігу речовин на основі моделі, яка існує в природі. Утилізація

побутових відходів має бути розроблена таким чином, щоб до 2020 року поверхневе зберігання даного виду відходів, в основному, стало непотрібним. На національному рівні законодавчі положення, що регулюють утворення звалищ (Постанова про екологічно-сумісне зберігання відходів із населених пунктів і про очисні споруди для біологічних відходів, Постанова про звалища і споруди для довгострокового зберігання відходів, постанови, пов'язані з утилізацією відходів у поверхневих звалищах і супутні адміністративні регламенти) повинні бути взаємопов'язані в одному урядовому документі (постанові). Ця постанова включатиме останні дані і надаватиме додатковий імпульс розвитку безвідходних технологій виробництва. Крім того, розробляється проект федерального законодавства щодо регулювання вимог з утилізації мінеральних відходів у зв'язку з їх поширенням використанням у технічних цілях.

Розробка норм і стандартів для матеріалів

Норми і стандарти є необхідною передумовою для оцінки властивостей матеріалів. Німецькі науково-дослідні інститути надають свої висновки щодо розроблення нормативів і стандартів до міжнародних та національних органів, які на основі цих пропозицій встановлюють норми і стандарти. Як уповноважений органу федеральної адміністрації, Федеральний інститут досліджень і випробувань матеріалів інтенсивно бере участь у виборі найкращої наявної технології та бере участь у пов'язаних з цим проектах зі стандартизації. Норми і стандарти, не встановлені досі для багатьох нових матеріалів, таких як клітинні (стільникові) матеріали, піни і наноматеріали. Національні та міжнародні органи, проте, визнали необхідність цих дій і вже працюють над цим.

Ініціативи у сфері інноваційної політики та індивідуальних досліджень на 2006–2009 роки		
• Плани у сфері матеріалознавства будуть розроблені з метою координації зусиль науки і виробництва у сфері НДР	Починаючи з 2007 року	BMBF
• Програма "Інноваційні матеріали для промисловості та суспільства" розпочнеться з фінансування ініціатив з віртуального розвитку матеріалів, спрощення дизайну з інтегрованими функціями, та розроблення нових матеріалів у сфері електроніки, матеріалів з підвищеною здатністю витримувати надмірні навантаження і наноматеріалів.	Запуск 2006–2008	BMBF
• Програма з фінансування відновлювальних ресурсів сприятиме науковим дослідженням і дослідно-конструкторським роботам щодо матеріалів із поновлюваних джерел, втіленню нових пріоритетів.	2006	BMELV
• Програма Консультування малих і середніх підприємств щодо підвищення прибутковості, завдяки ефективності матеріалів, які використовуються, буде продовжена. Крім того, вводиться в дію Програма зі сприяння Мережі для Прибуткового Підвищення ефективності використання матеріалів, у першу чергу, для малих і середніх підприємств – для підвищення ефективності використання матеріалів у промисловому секторі.	2006	BMWi
• Уряд Німеччини підтримує подальший розвиток Директиви ЄС щодо відходів, і об'єднує різні федеральні правила щодо регулювання існування звалищ в єдиний закон – з метою впровадження системи замкнутого циклу управління відходами.	2006/2007	BMU

***

IV. Наша реалізація Стратегії щодо високих технологій

Завдяки цій Стратегії уряд Німеччини розпочинає процес, який триватиме весь термін його повноважень. Цей процес буде довгостроковим, і в ньому братимуть участь всі міністерства.

Безліч нових програм буде запущено протягом першого року. Список ключових ініціатив уряду в найближчі 12 місяців міститься в кінці цього розділу. Уряд Німеччини планує інвестувати близько 14,6 млрд євро до сектору високих технологій в стратегії, які будуть впроваджені в період з 2006 по 2009 роки. З цієї суми 12 млрд євро будуть спрямовані на наукові дослідження та поширення нових технологій в 17 високотехнологічних секторах. Інші 2700 млн євро підуть на розвиток важливих технологій, через перехресні заходи. Витрати на фінансування фундаментальних досліджень для установ та Спільної ініціативи з наукових досліджень та інновацій становлять близько 14 млрд євро. Через статистичні обмеження, ці витрати можна розподілити на окремі сектори високих технологій тільки в кількох випадках. У процесі подальшої реалізації High-Tech Стратегія повинна бути організована усіма відповідними силами у сфері інновацій у промисловості, науці і політичній сфері. Для підтримки цієї роботи, Німецький уряд запровадив дві платформи для створення і розширення постійного діалогу між усіма зацікавленими сторонами. Співпраця між усіма учасниками процесу, що відповідають за інновації, особливо важлива для успіху Стратегії високих технологій. Запроваджений міністром освіти і науки, Промислово-науковий альянс з досліджень щодо перспектив технологій на ринках майбутнього, що складається з представників промисловості і науки, забезпечить підтримку впровадження та подальшого розвитку Стратегії високих технологій. Це потягне за собою консультування зі стратегічних розробок конкретних заходів міждисциплінарного характеру, а також вироблення рекомендацій для окремих галузей інновацій за допомогою відповідних міністерств. Це робитиметься в тісній співпраці з органами державного рівня (таких як Енергетичний саміт та IT-саміт).

Працюючи особистими експертами, представники Науково-дослідного альянсу будуть просувати окремі тематичні напрямки "High-Tech" стратегії. Ці зусилля будуть спрямовані на виявлення та усунення будь-яких прогалин у відповідних ланцюгах доданої вартості.

Як дорадчий орган Канцлера, Рада з інновацій і зростання зосередиться на найважливіших проблемах і питаннях. Вона генеруватиме імпульс для створення більш інноваційно орієнтованого клімату в суспільстві в цілому, для поліпшення умов для інноваційного виробництва у МСП, а також для усунення перешкод, що виникають під час перетворення ідей у нові продукти і процеси. Чотири робочі групи вже розпочали свою роботу у зв'язку з цим. Реалізація Стратегії щодо високих технологій буде переглядатися на регулярній основі. Уряд Німеччини запровадить первинний огляд і підготує доповідь щодо прогресу, досягнутого на сьогоднішній день у вересні 2007

року. Починаючи з 2008 року, Доповідь Федерального уряду з досліджень та інновацій визначатиме досягнутий прогрес у відповідному Документі.

Фінансування Стратегії з високих технологій на 2006–2009 роки (млн. євро)	
17 секторів високих технологій	11940
Нанотехнології	640
Біотехнології	430
Технології щодо мікросистем	220
Оптичні технології	310
Матеріалознавчі технології	420
Космічні технології	3650
Інформаційно-комунікаційні технології	1180
Технології виробництва	250
Енергетичні технології	2000
Природоохоронні технології	420
Автомобільні технології і технології транспортного руху	770
Авіація та авіаційні технології	270
Морські технології	150
Дослідження в галузі охорони здоров'я і медичної техніки	800
Рослинництво	300
Дослідження у галузі безпеки	80
Технології у сфері послуг	50
Заходи у сфері міжгалузевих технологій (вибірково)	2660
Посилення потужностей науки і промисловості:	
Дослідницькі гранти, конкуренція між кластерами, конкуренція між наукою і промисловістю, регіони з розвинутою промисловістю, конкуренція на перетині трансферу наукових результатів в промисловість	600
Поліпшення умов для інноваційних МСП:	
фінансування інновацій в МСП, незалежно від тематики (PRO INNO, IGF, INNO-WATT, Innonet, NEMO, ERP-інноваційна програма)	1840
Підтримка технологічних кампаній "старт-ап":	
Фонд зі сприяння впровадження високих технологій (High-Tech Grunderfonds seed fund), Програма для кампаній "старт-ап" на базі університетів – "EXIST", моделі передової практики в науково-дослідних організаціях (не університетських).	220
Для довідки:	
Фінансування інституційних досліджень / Спільна ініціатива з досліджень та інновацій	14000
Через статистичні обмеження, фінансування інституційних досліджень може бути розбитим на окремі високотехнологічні сектори лише у декількох випадках.	

***

Операційна програма "Інноваційна економіка" Польщі¹ на 2007–2013 роки

***

1 жовтня 2007 року Європейська Комісія схвалила Операційну програму для Польщі на 2007–2013 роки. Операційна програма "Інноваційна економіка" є складовою частиною Цілі "Конвергенція"², а її загальний бюджет становить близько 9,71 мільярдів євро. Допомога Спільноти через Європейський фонд регіонального розвитку (ЄФРР) сягає 8,25 мільярдів євро, що становить близько 12,3% від усіх інвестицій ЄС, виділених для Польщі в рамках Політики зближення на 2007–2013 роки.

1. Мета та ціль програми

У сфері підтримки підприємств, досліджень і розробок (ДР), та інформаційно-комунікаційних технологій Операційна програма "Інноваційна економіка" на 2007–2013 роки є другою за обсягом багаторічної програмою такого виду – після секторальної Операційної програми "Підвищення конкурентоспроможності підприємств" (2004–2006 роки).

Програма має стати важливим інструментом реалізації цілей щодо зростання та створення робочих місць, окреслених у переглянутій версії Лісабонської стратегії (спрямування майже 95% її бюджету на досягнення таких цілей).

2. Очікувані результати інвестицій

Метою програми є створення 70 000 нових робочих місць, з яких 28 000 – для жінок. Програма також спрямована на створення 60 проектів у сфері досліджень та розробок. За прогнозами, близько 1200 підприємств отримають користь від послуг спеціалізованих науково-дослідних установ, яким надається фінансова підтримка. Очікується, що кількість осіб, зайнятих у сфері досліджень та розробок у Польщі, зросте зі 123 431 до майже 150 000.

3. Пріоритетні напрями

До конкретизованих цілей Операційної програми належать такі:

- підвищення рівня інноваційності підприємств;
- посилення конкурентоспроможності наукової спільноти Польщі;
- покращення економічного розвитку через належний розвиток науки;
- збільшення на міжнародному ринку частки інноваційної продукції, виробленої в Польщі;
- створення постійних та покращених робочих місць;
- збільшення обсягів використання інформаційно-комунікаційних технологій в польській економіці.

Структура Операційної програми "Інноваційна економіка" базується на таких пріоритетних напрямках:

---

¹ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (PO IG), 2007-2013: akapit 353, 363(c), 366.: http://www.pois.gov.pl/Dokumenty/Lists/Dokumenty%20programowe/Attachments/89/POIG_01102008.pdf.
Додаткова інформація: <http://proinfo.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=9220&CO=27>.

² Див. пояснення терміну: <http://n-europe.eu/glossary/term/745>.

Дослідження та розроблення нових технологій (близько 13,4% від загального фінансування)

Мета цього пріоритетного напрямку полягає в посиленні ролі наукової спільноти в економіці Польщі. Впровадження стратегії економічного розвитку, що базується на інноваційних підприємствах, закликає до посилення співпраці між науковою та бізнес-спільнотою.

Сектор досліджень та розробок Польщі не є достатньо оснащеним для надання належної наукової підтримки місцевим підприємствам, що здійснюють свою діяльність в умовах міжнародного середовища з постійно зростаючою конкуренцією. Такий недолік поглиблює технологічний розрив між економікою Польщі та більш інноваційними економіками світу, в тому числі, держав-членів ЄС. Таким чином, для реалізації потенціалу, який може надати наукова спільнота для економіки Польщі, необхідно посилити діяльність її сектору досліджень та розробок. Стимули, що можуть схилити бізнес-спільноту до використання досліджень та розробок, здійснених у Польщі, та водночас захопити місцевих науковців до провадження науково-дослідної діяльності, що є більше орієнтованою на потреби місцевих підприємств, повинні посилити співпрацю між цими двома спільнотами.

Інфраструктура досліджень та розробок (близько 13,4% від загального фінансування)

Метою цього пріоритетного напрямку є посилення конкурентоспроможності наукової спільноти Польщі через модернізацію інфраструктури інформаційних технологій та консолідацію наукових досліджень серед найкращих наукових установ, що здійснюють свою діяльність у Польщі. Застаріле обладнання часто перешкоджає проведенню передових досліджень у Польщі. Неєфективне використання наявної, хоча й розпорошеної, інфраструктури досліджень та розробок, спричиняє низьку якість досліджень. Нестача спеціалізованого обладнання також підсилює неспроможність проводити великомасштабні, часто багатопрофільні, проекти, в тому числі й міжнародного масштабу.

Все це спричинило наявність нагальної потреби у здійсненні інвестицій в інфраструктуру досліджень та розробок Польщі. Заснування сучасних науково-дослідних центрів, обладнаних найновітнішими технологіями та спроможних виконувати найбільш претензійні завдання у сфері досліджень та розробок, уможливить проведення високоякісних досліджень. Удосконалення інфраструктури досліджень та розробок також дозволить польській науковій спільноті підвищити рівень діяльності щодо підвищення кваліфікації її технічного персоналу до міжнародних стандартів. Окрім того, такі центри сприятимуть швидшому впровадженню більш інноваційних технологічних рішень.

Капітал для інновацій (близько 3,5% від загального фінансування)

Цей пріоритетний напрям спрямований на підвищення кількості підприємств, що використовують інноваційні рішення, а також на покращення доступу до міжнародних фінансових ресурсів, за використанням яких надається підтримка інноваційним проектам. Економіка Польщі характеризується неналежним рівнем інноваційності, що спричинено недостатнім рів-

нем фінансової підтримки від місцевих підприємств та, зокрема, малих і середніх підприємств (МСП). Основною причиною такого недоліку є відсутність належної фінансової підтримки інвестицій такого рівня.

Оцінка економічної ситуації показує, що підприємці не бажають здійснювати інвестиції в інноваційні проекти, які характеризуються відносно високим рівнем ризиків упродовж тривалого проміжку часу. Це означає, що існує суттєвий розрив між усвідомлюваним діапазоном ризиків та часовим проміжком щодо показника "затрати-вигоди" стосовно наявного інвестиційного капіталу. Відповідно, дуже часто неможливим є залучення капіталу для реалізації більш ризикових проектів. Наслідком цього є обмеження інвестицій у короткострокові проекти, що створюють відносно незначну вартість. Це, зокрема, стосується високоінноваційних МСП, які знаходяться на ранніх етапах свого розвитку. Таким чином, втручання держави є виправданим у таких випадках, оскільки воно може збільшити обсяги інвестицій в інноваційні рішення, які пропонують громадськості як економічні, так і технологічні переваги. Також, у зв'язку з недостатньою кількістю інноваційних підприємств-початківців, необхідно запровадити стимули для створення компаній, організованих на підставі інноваційних ідей.

Інвестиції в інноваційні проекти (близько 35,3% від загального фінансування)

Цей напрям має на меті підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств на підставі застосування нових рішень. Наразі основними джерелами конкурентної переваги польських підприємств є низька вартість робочої сили та великий внутрішній ринок. Однак, зважаючи на тенденції розвитку та зростаючу глобалізацію, сталий розвиток можна забезпечити лише через посилення конкурентних переваг, що базуються на інноваційних рішеннях. Це означає, що підприємства, які бажають конкурувати на міжнародному рівні, повинні здійснювати інвестиції в новітні рішення, котрі дозволять зміцнити їхню конкурентну позицію на ринку. Це, зокрема, передбачає залучення підприємців до заходів у галузі досліджень та розробок. Відповідно, втручання держави в рамках цього пріоритетного напрямку має бути зосереджено на підтримці проектів, пов'язаних з розробкою, впровадженням та трансфером технологічно- та організаційно-інноваційних рішень.

Поширення інновацій (близько 4,1% від загального фінансування)

Метою цього пріоритетного напрямку є:

- забезпечення підприємців високоякісними послугами та інфраструктурою з метою зміцнення та розвитку їхнього інноваційного потенціалу;
- зміцнення конкурентної позиції підприємств через налагодження партнерських відносин (співпраці).

Поширення інновацій є можливим за умови інтенсивної та постійної співпраці між провайдерами та бенефіціарами інноваційних рішень. Така співпраця часто сприяє досягненню результатів, котрі підприємства ніколи б не отримали самотійно. Співпраця між підприємцями, а також між під-

приємцями та інституціями підтримки бізнесу (переважно науково-дослідними установами), створює умови, що сприяють:

- розробленню та поширенню нових технологічних та організаційних рішень;
- обміну ноу-хау;
- покращенню використання ресурсів.

Економіка Польщі на міжнародному ринку (близько 4,2% від загального фінансування)

Цей пріоритетний напрям спрямований на покращення іміджу Польщі як привабливого економічного партнера, платформи для налагодження вигідних торговельних контактів, привабливого місця для здійснення інвестицій, економічної діяльності та розвитку туристичних послуг. Імідж Польщі на міжнародному ринку є незадовільним, що означає необхідність державного втручання. Державне втручання створить синергію між взаємодіючими сферами стимулювання продажів на Єдиному європейському ринку, водночас залучаючи нові інвестиції та забезпечуючи розвиток туристичного сектору та економіки Польщі. Система обслуговування та підтримки інвестицій та торговельного обміну все ще потребує зміцнення.

Інформаційне суспільство – запровадження електронного управління (близько 8,1% від загального фінансування)

Цей пріоритетний напрям має на меті покращення умов ведення економічної діяльності шляхом покращення доступу до інформаційних ресурсів та електронних послуг щодо державного управління. Позиції економіки Польщі на міжнародному ринку, зокрема в Європейській Спільноті, залежать від доступності публічної інформації та електронних послуг, що надаються громадянам та підприємцям через суспільні ресурси. Посилення використання інформаційно-комунікаційних технологій державними адміністраціями дозволить підвищити ефективність їхніх послуг. Збільшення обсягів використання державними адміністраціями інформаційно-комунікаційних технологій також позитивно вплине на оптимізацію адміністративних витрат. Рішення, передбачені цим пріоритетним напрямком, допоможуть посилити економічну активність через усунення перешкод, що існують між бізнесом та державним управлінням, а також через розширення можливостей для підприємців щодо використання суспільних інформаційних ресурсів.

Інформаційне суспільство – підвищення рівня інноваційності економіки (близько 14,6% від загального фінансування)

Цей пріоритетний напрям спрямований на стимулювання розвитку цифрової економіки через сприяння створенню нових та інноваційних електронних послуг, а також інноваційних електронних рішень для бізнесу. Така підтримка дозволить зменшити технологічний, економічний та ментальний опір суспільства використанню таких видів послуг. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє оптимізувати діяльність підприємств та безпосередньо впливає на інноваційність та конкурентоспроможність. Інформаційно-комунікаційні технології стимулюють здійснення змін в організації, впливають на бізнес-моделі підприємств та спри-

яють збільшенню обсягів інвестицій в кадрові ресурси. Збільшення обсягів використання інформаційно-комунікаційних технологій на підприємствах та пов'язані з ним організаційні зміни суттєво впливають на зростання валового внутрішнього продукту (ВВП). Збільшення кількості осіб, що займаються власним бізнесом, є визначальним для економічного розвитку Польщі. Підтримка підприємств сектору МСП також передбачає забезпечення широкосмугового доступу до мережі Інтернет.

Технічна допомога (близько 3,4% від загального фінансування)

Метою цього пріоритетного напрямку є забезпечення підтримки управління, реалізації та моніторингу Програми, а також забезпечення ефективного використання коштів Спільноти та національних ресурсів відповідно до законодавства. Однією з умов для належного освоєння коштів Спільноти є забезпечення належного управлінського потенціалу. Це вимагає значних фінансових видатків на забезпечення ефективного управління, впровадження, інформування, моніторингу та оцінювання Операційної програми "Інноваційна економіка".

4. Координуючий орган

Міністерство регіонального розвитку
Департамент з питань управління програмами щодо конкурентоспроможності та інноваційності.

PL – 00-926 Польша, Варшава

вул. Вспульна 2/4

(ul. Wspólna 2/4

PL – 00-926 Warszawa)

Аніта Весоловська (Anita Wesołowska)

***

Розподіл фінансування за пріоритетними напрямками

Пріоритетний напрям	Внесок ЄС	Власний внесок країни	Загальний державний внесок
Дослідження та розробка нових технологій	1 104 380 000	194 890 589	1 299 270 589
Інфраструктура досліджень та розробок	1 104 380 000	194 890 589	1 299 270 589
Капітал для інновацій	289 000 000	51 000 000	340 000 000
Інвестиції в інноваційні проекти	2 915 254 000	514 456 588	3 429 710 588
Поширення інновацій	339 148 000	59 849 647	398 997 647
Економіка Польщі на міжнародному ринку	349 038 080	61 594 955	410 633 035
Інформаційне суспільство – запровадження електронного управління	670 000 000	118 235 294	788 235 294
Інформаційне суспільство – підвищення рівня інноваційності економіки	1 203 485 200	212 379 741	1 415 864 941
Технічна допомога	280 200 000	49 447 059	329 647 059
Всього:	8 254 885 280	1 456 744 462	9 711 629 742

Операційна програма "Інноваційна економіка" Польщі¹

Національна стратегічна рамкова програма на 2007–2013 роки

ЗМІСТ

ВСТУП

1. Оцінка обраних напрямів, спрямованих на створення та розвиток наукоміської економіки

- 1.1 Опис сектора підприємств Польщі
- 1.2 Сектор підприємств Польщі в порівнянні з сектором підприємств ЄС
- 1.3 Інноваційний рівень підприємств, що здійснюють свою діяльність у Польщі
- 1.4 Фінансові результати сектора підприємств Польщі
- 1.5 Інвестиції в сектор підприємств
- 1.6 Міжнародна торгівля
- 1.7 Рівень зайнятості та ефективність праці в секторі підприємств
- 1.8 Нормативно-правова база сектора підприємств
- 1.9 Інституції підтримки бізнесу
- 1.10 Фінансування підприємств на ранніх етапах розвитку
- 1.11 Співпраця підприємців
- 1.12 Економічне стимулювання та популяризація Польщі
- 1.13 Співпраця між науковим сектором та економікою
- 1.14 Оцінка діяльності в галузі досліджень та розробок
- 1.15 Потенціал кадрових ресурсів в галузі досліджень та розробок
- 1.16 Науково-дослідне обладнання
- 1.17 Інфраструктура ІТ для науки
- 1.18 Науково-технічна співпраця на міжнародному рівні
- 1.19 Ринок ІТ Польщі
- 1.20 Рівень інфраструктури передачі даних в країні
- 1.21 Рівень розвитку електронного сервісу в державному управлінні
- 1.22 Використання інформаційних та комунікаційних технологій
- 1.23 Доступ до Інтернету та рівень комп'ютеризації населення

2. Свот-аналіз

3. Оцінка ефективності внутрішньої та зовнішньої підтримки сектора підприємств у 2000–2006 роках

- 3.1 Характеристика підтримки, що надається сектору підприємств
- 3.2 Аналіз та оцінка внутрішньої та зовнішньої підтримки сектора науки
- 3.3 Підтримка з фондів ЄС
  - 3.3.1 Підтримка підприємств в рамках програм підготовки до вступу до ЄС
  - 3.3.2 Підтримка підприємств в рамках структурних фондів Європейського Союзу
- 3.4 Підтримка інституцій підтримки бізнесу
- 3.5 Підтримка сектора науки в рамках структурних фондів

4. Стратегія

- 4.1 Основна мета
- 4.2 Конкретизовані цілі
- 4.3 Стратегія досягнення конкретизованих цілей
  - 4.3.1 Конкретизована ціль 1. Підвищення інноваційного рівня підприємств

¹ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (PO IG), 2007-2013: akapit 353, 363(c), 366: http://www.poisg.gov.pl/Dokumenty/Lists/Dokumenty/%20programowe/Attachments/89/POIG_01102008.pdf.

- 4.3.2 Конкретизована ціль 2. Посилення конкурентоспроможності польської науки
- 4.3.3 Конкретизована ціль 3. Посилення ролі науки в розвитку економіки
- 4.3.4 Конкретизована ціль 4. Збільшення частки інноваційної продукції польського виробництва на міжнародному ринку
- 4.3.5 Конкретизована ціль 5. Створення постійних та покращених робочих місць
- 4.3.6 Конкретизована ціль 6. Зростання обсягів використання інформаційних та комунікаційних технологій в економіці

5. Пріоритетні напрями, що реалізуються в рамках програми

- 5.1 Пріоритетний напрям 1. Дослідження та розробка нових технологій
- 5.2 Пріоритетний напрям 2. Інфраструктура досліджень та розробок
- 5.3 Пріоритетний напрям 3. Капітал для інновацій
- 5.4 Пріоритетний напрям 4. Інвестиції в інноваційні проекти
- 5.5 Пріоритетний напрям 5. Поширення інновацій
- 5.6 Пріоритетний напрям 6. Економіка Польщі на міжнародному ринку
- 5.7 Пріоритетний напрям 7. Інформаційне суспільство – запровадження електронного управління
- 5.8 Пріоритетний напрям 8. Інформаційне суспільство – підвищення рівня інноваційності економіки
- 5.9 Пріоритетний напрям 9. Технічна допомога

6. Система реалізації Операційної програми "Інноваційна економіка"

- 6.1 Управління та реалізація
  - 6.1.1 Загальні зауваження
  - 6.1.2 Координуючий орган
  - 6.1.3 Органи-посередники
  - 6.1.4 Орган завірення
  - 6.1.5 Контрольно-ревізійний орган
- 6.2 Процедури з аудиту та контролю
  - 6.2.1 Аудит систем управління та контролю
  - 6.2.2 Контроль за реалізацією проектів
- 6.3 Фінансові потоки
  - 6.3.1 Орган, відповідальний за отримання платежів
  - 6.3.2 Процедури щодо отриманих відсотків
- 6.4 Моніторинг
  - 6.4.1 Комітет з питань моніторингу
- 6.5 Оцінка
- 6.6 Процедура відбору проектів
- 6.7 Обмін електронними даними, спрямований на виконання вимог щодо платежів, моніторингу та оцінки
  - 6.7.1 Національна система ІТ на 2007–2013 роки (SIMIK 07-13)
  - 6.7.2 Національна та локальна системи моніторингу та звітування
  - 6.7.3 Характеристика національної системи ІТ
  - 6.7.4 Опис процедур, передбачених у зв'язку із забезпеченням надійності комп'ютерних систем бухгалтерської звітності та фінансового моніторингу
  - 6.7.5 Інформація щодо внутрішнього обміну даними між центральним органом та установами, що подали заявки щодо отримання доступу/модифікації прав доступу до системи SFC2007
- 6.8 Інформування та промо-заходи
  - 6.8.1 Цілі Плану комунікацій
  - 6.8.2 Річний план дій

6.8.3 Методи оцінки інформаційних та промо-заходів

6.9 Відповідність політиці Спільноти

7. Проект фінансового плану

8. Категорії втручання структурних фондів у 2007–2013 роках

Орієнтовний розподіл програмного використання коштів фондів за категоріями (в євро)

Реалізація Лісабонської стратегії в рамках пріоритетних напрямків

9. Додатки

9.1 Орієнтовна фінансова таблиця зобов'язань за Програмою відповідно до пріоритетних напрямів та за роками (в євро)

9.2 Попередня оцінка та оцінка прогнозованого макроекономічного ефекту

9.3 Оцінка прогнозованого впливу на довкілля, у тому числі великомасштабних проектів

9.4 Звіт про соціальні консультації

9.5 Орієнтовний перелік основних проектів

9.6 Перелік організаційних схем

9.6.1 Інституційна схема Операційної програми "Інноваційна економіка"

9.6.2 Організаційна схема із зазначенням позицій Координуючого органу, Органу завірення, Контрольно-ревізійного органу та Органу, відповідального за отримання платежів від ЄС

9.6.3 Фінансові потоки та завірення за національними операційними програмами

9.6.4 Діаграма структури Національної системи ІТ

10. Перелік аббревіатур, використаних у Програмі

***

2. СВОТ-аналіз

122. СВОТ-аналіз передбачає описання характерних особливостей сектора підприємств та сектора науки, а також інформаційного суспільства, через "сильні" та "слабкі сторони", та охарактеризування зовнішніх факторів, що впливають на такі сектори польської економіки – через "можливості" та "загрози".

123. Сильні сторони вказують на аспекти, що становлять конкурентні переваги таких секторів та на яких має базуватися реалізація Операційної програми "Інноваційна економіка" (далі за текстом – "ОП ІЕ"), тоді як слабкі сторони – це недоліки секторів, які ОП ІЕ повинна усунути або зменшити.

124. Можливості – це події, що відбуваються в середовищі секторів підприємств та науки, а також інформаційного середовища, котрі необхідно використати для досягнення цілей ОП ІЕ – як загальних, так і конкретизованих. Загрози походять від зовнішніх факторів. Впровадження ОП ІЕ має на меті забезпечити сприяння обмеженню впливу таких загроз на такі сектори.

Сильні сторони	Слабкі сторони
а) значне збільшення обсягів продажу продукції та послуг польських підприємств на ринках 25 Держав-членів ЄС після 1 травня 2004 року;	а) невелика частка високотехнологічної продукції та галузей в структурі експорту;
б) надзвичайно висока спроможність польських компаній пристосовуватися до змін у зовнішніх умовах комерційної діяльності, зокрема, до	б) невелика частка нової та модернізованої продукції серед реалізованої продукції;
	с) високий рівень зношеності основних фондів на підприємствах та декапіталізації

¹ Журнал законів № 64, позиція 565.

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>конкуренції на Єдиному європейському ринку (ЄЄР) (незважаючи на зростання затрат на робочу силу);</p> <p>с) високий економічний потенціал польської економіки;</p> <p>d) трансформація структури прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в інвестиції з нульового циклу;</p> <p>e) привабливе розміщення іноземних інвестицій в деяких галузях (у тому числі в інноваційній діяльності);</p> <p>f) велика кількість висококваліфікованих працівників;</p> <p>g) висока та стабільна частка дослідників у загальній кількості осіб, залучених до науково-дослідної діяльності наукових центрів;</p> <p>h) збільшення кількості аспірантів та співробітників зі ступенем доктора наук у секторі досліджень та розробок (ДР);</p> <p>i) відносно сучасна та постійно зростаюча інфраструктура ІТ у сфері науки;</p> <p>j) регульована нормативно-правова база щодо інформатизації управління – Закон від 17 лютого 2005 року "Про інформатизацію діяльності установ, що виконують функції державного управління"¹ та відповідні виконавчі акти;</p> <p>k) електронні реєстри державної адміністрації;</p> <p>l) зростання кількості підприємств, що постійно використовують інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ) у своїй господарській діяльності (здійснення торгівлі через Інтернет, налагодження бізнес-контактів та створення веб-сторінок);</p> <p>m) високий інтерес та обізнаність щодо ІТ серед молоді;</p> <p>n) сучасна система Пунктів колективного доступу до мережі Інтернет (ПКДІ).</p>	<p>науково-дослідного обладнання;</p> <p>d) низький рівень інвестиційних витрат підприємств, зокрема в МСП;</p> <p>e) недостатній рівень розвитку сектора послуг;</p> <p>f) низькі показники продуктивності підприємств, що здійснюють свою діяльність у Польщі (в порівнянні з 15 державами-членами ЄС);</p> <p>g) недостатнє визнання бренду <i>Польщі</i> та торговельних марок польських компаній за кордоном;</p> <p>h) низький рівень інтернаціоналізації підприємств (відсутність уніфікованої системної підтримки);</p> <p>i) слабке прагнення до співпраці між підприємствами та науковими установами;</p> <p>j) низький рівень співпраці між підприємцями;</p> <p>k) невідповідність систем підтримки бізнесу потребам підприємців та галузі ДР;</p> <p>l) низький рівень інноваційності компаній та слабке прагнення таких компаній до інноваційності;</p> <p>m) низький рівень обізнаності щодо необхідності забезпечення конкурентоспроможності через застосування інноваційних рішень;</p> <p>n) обмеження доступу до зовнішніх джерел фінансування для інноваційної діяльності підприємств, зокрема МСП (зокрема, обмеження доступу до зовнішніх джерел фінансування для інноваційних підприємств-початківців);</p> <p>o) відсутність про-інноваційних та про-підприємницьких освітніх програм у польських вищих навчальних закладах;</p> <p>p) недостатнє забезпечення сектора підприємств сучасними технологіями, у тому числі інформаційними та комунікаційними технологіями;</p> <p>q) слабкий винахідницький рівень та недостатня обізнаність серед підприємців щодо прав інтелектуальної власності та їх використання;</p> <p>r) невідповідність науково-дослідної діяльності потребам підприємств (що спричинено, зокрема, небажанням наукового персоналу діяти в цьому напрямку);</p> <p>s) невелика кількість надаваних патентних прав;</p> <p>t) низький рівень загальних витрат у галузі ДР, у тому числі набагато нижчий від оптимального рівень позабюджетних витрат;</p> <p>u) неефективна структура бюджетного фінансування науково-дослідної діяльності (переважання фінансування, що надається юридичним особам, а не на конкретні проекти, відносно низький рівень бюджетних витрат у галузі прикладних досліджень та розробок);</p> <p>v) несприятливий віковий склад наукових</p>

Сильні сторони	Слабкі сторони
	<p>співробітників;</p> <p>w) невідповідна організаційна та фрагментована структура сектора ДР;</p> <p>x) незначний досвід польських команд у впровадженні великомасштабних міжнародних дослідницьких проєктів;</p> <p>y) низький рівень розвитку інфраструктури, зокрема в сільській місцевості;</p> <p>z) обмежений доступ та низький рівень послуг з електронного управління;</p> <p>aa) невелика частка польськомовного тексту в Інтернеті;</p> <p>bb) застарілі та розосереджені державні реєстри;</p> <p>cc) недостатній розвиток інфраструктури передачі даних у країні.</p>

Можливості	Загрози
<p>a) посилення привабливості та підвищення рівня довіри до Польщі як наслідок її вступу до ЄС;</p> <p>b) відкритість економіки та можливості легкої передачі продукції та капіталу;</p> <p>c) посилення інтенсивності діяльності, спрямованої на виконання пріоритетних напрямків Лісабонської стратегії;</p> <p>d) підтримка за рахунок коштів ЄС, спрямована на інвестиції, що сприяють економічному зростанню та створенню нових робочих місць;</p> <p>e) доступ до світових досягнень у сфері підприємництва та інновацій;</p> <p>f) сприятливі тенденції у трансформації секторної структури економіки: збільшення частки сектора послуг у структурі ВВП;</p> <p>g) створення узгодженої системи підтримки бізнесу, що відповідає потребам підприємців, зокрема потребам інноваційних компаній;</p> <p>h) підвищення ефективності праці;</p> <p>i) надходження іноземних інвестицій в галузі передових технологій, що базуються на науково-дослідній діяльності;</p> <p>j) вдосконалення інституційного та правового середовища для комерційної діяльності;</p> <p>k) пришвидшення модернізації та підвищення ефективності секторів, що є результатом підвищення ефективності трансферу інноваційних рішень;</p> <p>l) зміцнення наукових мереж та об'єднань, а також технологічних платформ;</p> <p>m) участь Польщі у створенні Європейського наукового простору (СНП);</p> <p>n) ініційоване комплексне реформування науково-дослідного сектора, що фінансується державою;</p> <p>o) реструктуризація та об'єднання найкращих наукових установ та дослідницьких команд в рамках багаторічних стратегічних дослідницьких програм, орієнтованих на пріоритетні напрями;</p>	<p>a) високі показники дефіциту державного бюджету по відношенню до ВВП (та тенденція до зменшення таких показників у наступних роках);</p> <p>b) погіршення економічної ситуації у світі та ЄС, що може призвести до сповільнення темпів економічного зростання;</p> <p>c) низька купівельна спроможність польського населення, що обмежує попит на послуги з передачі даних;</p> <p>d) невідповідність структури професійних кваліфікацій потребам економіки;</p> <p>e) висока вартість ведення комерційної діяльності;</p> <p>f) нестабільне та непрозоре правове середовище;</p> <p>g) економічні процедури з надмірним регулюванням;</p> <p>h) управління, що не є прихильним до підприємців;</p> <p>i) труднощі, пов'язані з процесами реструктуризації деяких галузей промисловості;</p> <p>j) спрямованість державної підтримки переважно на сектори з відсталим рівнем розвитку;</p> <p>k) негнучкий ринок праці та висока вартість робочої сили (не пов'язана з витратами на виплату заробітної платні), що не є привабливим для осіб, які бажають зайнятися своєю власною бізнес-діяльністю;</p> <p>l) відсутність про-інноваційного підходу серед підприємців;</p> <p>m) "відплив умів";</p> <p>n) низький рівень безпеки економічних угод;</p> <p>o) непослідовна реалізація політики, спрямованої на збільшення витрат в галузі ДР, що спричиняє низький обсяг коштів, виділених в державному бюджеті на науку</p>

<p>p) розвиток Національної інноваційної системи через реалізацію узгодженої політики в галузі інновацій;</p> <p>q) реалізація регіональних інноваційних стратегій, що стимулюють створення Регіонів знань;</p> <p>r) розвиток електронного сервісу (е-сервісу) із залученням висококваліфікованих кадрових ресурсів;</p> <p>s) збільшення доступу до державного е-сервісу для громадян та підприємств та підвищення інтересу до такого виду послуг;</p> <p>t) посилення участі польських інституцій в Європейських програмах з розвитку інформаційного суспільства;</p> <p>u) падіння цін на телефонний зв'язок та доступ до мережі Інтернет як наслідок технологічного розвитку та посилення конкурентоспроможності цього сектора;</p> <p>v) революційний розвиток ІКТ, прогнозований на 2010–2015 роки;</p> <p>w) зростання інтересу до технологій передачі даних серед населення, що не мають доступу до цифрових технологій (серед іншого населення похилого віку, інвалідів, молодих осіб, що перебувають у середовищі, позбавленому доступу до цифрових технологій);</p> <p>x) розвиток цифрових комунікаційних технологій.</p>	<p>(відсутність впливу системи важелів державного регулювання), та недостатнє позабюджетне фінансування галузі ДР;</p> <p>p) неспроможність вищих навчальних закладів та наукових установ переорієнтувати свою науково-дослідну діяльність з метою задоволення потреб економіки;</p> <p>q) відсутність підприємницького підходу серед дослідників;</p> <p>r) серйозна загроза позбавлення доступу до інформації, зокрема, в сільській місцевості та соціально вразливих групах;</p> <p>s) наявність мовного бар'єру, що спричиняє необхідність здійснення перекладу польсько-комовних текстів у мережі Інтернет;</p> <p>t) надзвичайно низькі темпи розвитку послуг у сфері електронного управління;</p> <p>u) відсутність досвіду в управлінні IT- проектами в межах державної адміністрації.</p>
--	--

***

4. Стратегія

4.1. Основна мета

156. ОП ІЕ є компонентом системи ефективного використання Польщею структурних фондів Європейського Союзу в 2007–2013 роках. Ключовим стратегічним документом, положення якого є "точкою відліку" для ОП ІЕ, є Лісабонська стратегія¹ (редакцію поновлено 2000 року), в якій визначено дві пріоритетні цілі: економічне зростання та створення робочих місць, відповідно до цілей сталого розвитку² та *Стратегічних керівних принципів Спільноти*. На національному рівні, це такі документи:

*Стратегія розвитку країни на 2007–2015 роки, Національна стратегічна рамкова програма на 2007–2013 роки та Програма національних реформ щодо реалізації Лісабонської стратегії на 2005–2008 роки*³.

¹ Порядок денний економічного та соціального відновлення Європи, СОМ (2000) 7, Брюссель, 28 лютого 2000 року.

² Базовим документом, в якому викладено положення поновленої версії Лісабонської стратегії, є Комплексний пакет керівних принципів на 2005-2008 рр., тобто Загальні керівні принципи щодо економічної політики та Керівні принципи щодо зайнятості, об'єднані в одному документі, Зростання та зайнятість – комплексні керівні принципи на 2005-2008 рр., СОМ (2000) 141, Брюссель, квітень 2005 року.

³ Документ було ухвалено Радою Міністрів 27 грудня 2005 року.

157. ОП ІЕ не суперечить положенням Лісабонської стратегії та сприяє досягненню її цілей в контексті виділення 90% фінансового сприяння на заходи в наступних галузях: ДР, інновації, інформаційні та комунікаційні технології.

158. Такі заходи також сприяють впровадженню в Польщі висновків Саміту Ради Європи, що відбувся в березні 2006 року, в рамках збільшення інвестицій в науку та інновації. Також в таких заходах дотримано рекомендації Ради Європи, які було запропоновано на Саміті в березні 2007 року, та висновки, викладені у Звіті Європейської Комісії за 2006 рік про реалізацію поновленої версії Лісабонської стратегії, в рамках стимулювання діяльності в галузі ДР та інноваційності.

159. ОП ІЕ є доповненням до документів Спільноти, розроблених в рамках фінансового періоду з 2007 по 2013 рік: Сьома рамкова програма з наукових досліджень, технологічного розвитку та демонстраційної діяльності на 2007–2013 роки¹ та Рамкова програма "Конкурентоспроможність та інновації" на 2007–2013 роки².

160. Базовим стратегічним документом, що поєднує положення поновленої версії Лісабонської стратегії та Політики зближення на 2007–2013 роки, є Стратегічні керівні принципи Спільноти (СКПС)³. У рамках СКПС Комісія висунула пропозиції щодо зосередження заходів втручання Політики зближення на цілях поновленої Лісабонської Стратегії, а саме на стимулюванні посилення конкурентоспроможності економіки та на покращенні рівня зайнятості. В СКПС цілі Політики зближення, що має бути досягнуто на рівні Спільноти, визначено таким чином: покращення привабливості Європи та її регіонів щодо знаходження роботи та здійснення інвестицій, розвиток знань та інноваційності для економічного зростання, а також створення достатньої кількості покращених та постійних робочих місць.

161. Національним документом, на який безпосередньо посилається ОП ІЕ, є Національна стратегічна рамкова програма (НСРП). Її ціль визначено як створення умов для посилення конкурентоспроможності польської наукомісткої економіки та підприємництва, забезпечення зростання рівня зайнятості та посилення соціальної, економічної та територіальної єдності Польщі⁴.

¹ Документ було ухвалено Рішенням № 1982/2006/WE Європейського парламенту та Ради Європи від 18 грудня 2006 року про Сьому рамкову програму Європейської Спільноти з досліджень, технологічного розвитку та демонстраційної діяльності (2007–2013 роки).

² Рішення № 1639/2006/ЄС Європейського парламенту та Ради Європи від 24 жовтня 2006 року про створення Рамкової програми "Конкурентоспроможність та інновації" (2007–2013 роки), Офіційний вісник, L 310/15, від 9 листопада 2006 року.

³ Політика зближення в підтримку зростання та зайнятості: Стратегічні керівні принципи Спільноти на 2007–2013 роки, Рішення Ради Європи від 6 жовтня 2006 року про стратегічні керівні принципи Спільноти щодо зближення (2006/702/ЄС).

⁴ Національна стратегічна рамкова програма на 2007–2013 роки про підтримку економічного зростання та зайнятості – документ ухвалено Радою Міністрів 29 листопада 2006 року.

162. Мета, сформульована таким чином, закликає до вжиття зосереджених заходів, спрямованих на посилення конкурентоспроможності польської економіки через підвищення рівня її інноваційності¹. Необхідно покращити рівень інноваційності підприємств, зокрема МСП, в усіх галузях, тобто у відношенні до продукції (як вироблених товарів, так і надаваних послуг), технологій та бізнес-процесів (як внутрішніх, так і зовнішніх), маркетингових стратегій та методології, у тому числі бізнес-моделей, та організації, у тому числі реорганізації бізнес-процесів.

163. Інновації є ключовим фактором, що сприяє створенню нових покращених робочих місць, зокрема наукоємних робочих місць, що є необхідним наразі, зокрема у зв'язку із зростанням кількості випускників вищих навчальних закладів у Польщі. Інновації сприяють створенню нових наукоємних робочих місць двома шляхами.

164. По-перше, інновації забезпечують підвищення продуктивності та ефективності підприємств та зростання рівня задоволеності їхніх клієнтів, таким чином зміцнюючи їхню конкурентну позицію на ринку. Наразі технологічно розвинуті країни виконують такі цілі через, перш за все, здійснення інновацій, що полягають у зборі та обробці спеціальної інформації, а також у використанні їхніх знань, що безпосередньо забезпечує створення наукоємних робочих місць. По-друге, інновації є джерелом нових видів продукції (продукції та послуг), як у виробництві, так і споживанні (в широкому розумінні). Нові види продукції відкривають нові ринки та нові можливості для економічної діяльності, що, знову ж таки, сприяє створенню нових робочих місць.

165. Інновації в секторі підприємств повинні сприяти зменшенню тиску на довкілля, як на національному (через підвищення ефективності використання відновлювальних та невідновлювальних ресурсів, зменшення обсягів речовин, що забруднюють воду та повітря, та відходів, що не піддаються утилізації), так і на глобальному рівні (через підвищення ефективності використання енергії з метою зменшення викидів парникових газів. За можливості, очікується, що інноваційні зміни у наразі застосовуваних системах та засобах приведуть до зменшення коефіцієнтів тиску на довкілля (показників на одиницю продукції чи послуг), а поставка/надання нової продукції/послуг буде здійснюватися у спосіб, що відповідає вимогам сфери охорони довкілля та ефективного використання ресурсів, зокрема енергії.

166. Вплив інвестицій, здійснюваних в рамках ОП ІЕ стосовно змін клімату та зростання обсягів викидів парникових газів, має періодично переглядатися в рамках моніторингу та оцінки реалізації документів в рамках НСПП за використанням засобів технічної підтримки.

---

¹ Порівняйте з "Порядок денний економічного та соціального відновлення Європи, СОМ (2000) 7, Брюссель, 28 лютого 2000 року" (див. одне з попередніх посилань).

167. Реалізація ОП ІЕ має сприяти покращенню використання технологій охорони довкілля, через, зокрема, стимулювання наукових досліджень та поширення екологічно чистих технологій. Зокрема, важливим є просування екологічно-чистої редукції та послуг на Єдиному європейському ринку (ЄЄР) та сприяння експорту такої продукції та послуг.

168. Інновації, зокрема ті, що пов'язані з застосуванням нових інформаційних та комунікаційних технологій в галузі організації та менеджменту, є обов'язковим елементом перетворення польської економіки на цифрову наукоємну економіку та перетворення польського суспільства на інформаційне суспільство, котре може мати кращий рівень життя. На підставі аналізу потреб польської економіки, наданого в оцінці, а також на підставі аналізу стратегічних цілей вищезазначених документів, було визначено основну мету програми, а саме: розвиток економіки Польщі на базі інноваційних підприємств.

169. Цю мету має бути досягнуто через вжиття заходів, що разом становлять комплексний процес, який є одним із найважливіших компонентів, що сприяють соціально-економічному розвитку країни. До компонентів цього процесу належать інвестиції в кадрові ресурси та галузь ДР, які повинні забезпечити кращі можливості для здійснення високоякісних заходів з розвитку, що, у свою чергу, спричинить результати, які можна буде використати в економіці. Такі результати повинні сприяти створенню нових інноваційних підприємств, розвиток яких має здійснюватися через надання капіталу для інвестицій в інновації та через співпрацю та спільну діяльність численних інституцій підтримки бізнесу. Окрім того, має надаватися підтримка для їхнього виходу на міжнародні ринки через здійснення промо- та інформаційних заходів. Сприяння використанню інформаційних та комунікаційних технологій у господарській діяльності повинна сприяти посиленню конкурентоспроможності польських підприємців на ринку ЄС. Збільшення проникнення на ринок швидкісного Інтернету має спричинити активізацію освоєння електронного сервісу, як державного, так і комерційного. Досягнення основної цілі за використанням усіх зазначених компонентів буде більш ефективним за використанням інформаційних та комунікаційних інструментів.

170. У контексті реалізації поновленої версії Лісабонської стратегії необхідним є забезпечення фундаменту для стабільного економічного зростання, що має відповідати принципам сталого розвитку. Щодо екологічних питань, особливу увагу необхідно звернути на заходи, що є сприятливими як для економіки, так і для довкілля, таким чином, реалізуючи безпрограшну стратегію.

171. Для здійснення моніторингу ходу реалізації заходів, спрямованих на досягнення основної мети ОП ІЕ, було ухвалено наступні показники.

172. Показники моніторингу, пов'язані з основною метою ОП ІЕ

Показник	Базове (вихідне) значення показника ¹	Прогнозоване значення показника в цільовому році	Частота розрахунку показника	Джерело даних
Частка підприємств, що здійснюють інвестиції в інноваційну діяльність, у загальній структурі промислових підприємств ²	41,1% (2006)	50,9%	Щороку	Головне управління статистики (ГУС)"Наука і технології-2005" – табл. 2.5
Частка підприємств (у тому числі МСП), що здійснюють витрати, пов'язані з інноваційною діяльністю, в загальній структурі промислових підприємств ³	Підлягає визначенню	Підлягає визначенню	Щороку або кожні два роки	ГУС
Частка підприємств, що здійснюють витрати, пов'язані з інноваційною діяльністю, в загальній структурі підприємств сектора послуг	23,2%(2006)	32,0%	Кожні два роки	ГУС
Частка реалізованої нової та модернізованої продукції в загальній структурі реалізованої продукції в промисловості ⁴	22,7%(2006)	30,7%	Щороку	ГУС"Наука і технології-2005" – табл. 2.13
Частка реалізованої нової та значно покращеної продукції в загальній структурі реалізованої продукції в промисловості (у тому числі дані щодо МСП) ⁵	Підлягає визначенню	Підлягає визначенню	Щороку або кожні два роки	ГУС
Частка реалізованої нової та модернізованої продукції в загальній структурі реалізованої продукції в секторі послуг	7,7%(2006)	10,2%	Кожні два роки	ГУС "Інноваційна діяльність підприємств сектора послуг у 2001–2003 роках" – табл. 7.1
Витрати, пов'язані з інноваційною діяльністю (у вигляді відсоткової частки від вартості реалізованої продукції всіх підприємств) (<i>Інноваційні витрати</i>)	1,67%(2006)	2,12%	Щороку	Електронна інформаційна система (ЕІС) – показник 3.3
Інвестиційні витрати на науково-дослідну діяльність в рамках охорони довкілля, млн злотих	0,3	6,1	Щороку	ГУС "Охорона довкілля"

¹ Базові (вихідні) значення усіх показників ОП ІЕ, якщо не зазначено інше, стосуються 2006 року.

² Дані стосуються суб'єктів економічної діяльності, штат персоналу яких налічує понад 49 осіб.

³ Значення цього показника необхідно розрахувати до кінця першого кварталу 2008 року найпізніше.

⁴ Дані стосуються суб'єктів економічної діяльності, штат персоналу яких налічує понад 49 осіб.

⁵ Значення цього показника необхідно розрахувати до кінця першого кварталу 2008 року.

173. Реалізація ОП ІЕ має сприяти створенню наукомісткої економіки, наданню підтримки підприємствам на ранніх етапах розвитку і підприємствам, що впроваджують інноваційні технологічні та організаційні рішення, посиленню співпраці між підприємствами, інституціями підтримки бізнесу та науковими установами, також через створення та розвиток інформаційного суспільства.

174. Що стосується важливості сектора МСП в розвитку економіки та наявних перешкод для його розвитку, більшість документів, розроблених в рамках ОП ІЕ, спрямовано виключно, або зокрема, на сектор МСП. Водночас, щодо необхідності в пріоритетному ставленні до цієї групи бенефіціарів, Координуючий орган повинен спрямувати щонайменше 65% коштів, виділених на безпосередню підтримку підприємств в рамках ОП ІЕ, для бенефіціарів сектора МСП.

175. Зважаючи на необхідність адаптування положень ОП ІЕ до змін в економічних умовах, в рамках обраних пріоритетних напрямків передбачено можливість подання пілотних проектів, що спрямована на випробування нових видів проектів чи нового способу доступу до та ідентифікації таких проектів, котрі можна включити до ширшого контексту Програми впродовж наступних років, або які можна використати в наступних періодах розробки програми. Результати реалізації таких проектів не потрібно враховувати під час моніторингу кількісних показників Програми.

176. Реалізація пілотних проектів – це метод діяльності, що розпочинається генеруванням нових ідей в рамках інноваційної стратегії, із залученням усіх зацікавлених сторін. Потім нові розроблені ідеї випробовуються в невеликих пілотних проектах, реалізованих упродовж невеликого періоду часу. В подальшому результати таких проектів аналізуються, а проекти, котрі було успішно впроваджено, розробляються далі та корегуються відповідно до цілей Програми. Успішні проекти аналізуються задля забезпечення можливості навчання та отримання висновків, зроблених на підставі помилок.

177. Невелика команда, з-поміж іншого, повинна здійснювати управління: експериментальним процесом, у тому числі розробкою чи адаптацією інноваційної стратегії (у тому числі регіональних) у співпраці з зацікавленими сторонами; визначенням основних пов'язаних сфер пілотного проекту; відбором проектів; моніторингом; аналізом та поширенням результатів таких проектів. Хід реалізації пілотних проектів має систематично аналізуватися під час засідань Комітету з питань моніторингу та окреслюватися в річних звітах про виконання ОП ІЕ.

***

5. Пріоритетні напрями, що реалізуються в рамках програми

5.1. Пріоритетний напрям 1: Дослідження та розробка нових технологій

270. **Мета пріоритетного напрямку.** Метою цього пріоритетного напрямку є посилення ролі наукового сектора в економіці через науково-дослідну діяльність у напрямках, що визнані як пріоритетні для соціально-економічного розвитку країни.

***

287. У рамках цього пріоритетного напрямку необхідно надати підтримку таким заходам:

а) визначення напрямів науково-дослідної діяльності та розробок у зв'язку з посиленням сталого економічного зростання для покращення якості життя польського суспільства та раціоналізації коштів, наданих для наукових досліджень через співфінансування проектів, що стосуються:

I. Національної програми "*Foresight Polska 2020*" ("Прогноз для Польщі на 2020 рік") та інших програм з прогнозами;

II. підготовки стратегій щодо розвитку певних галузей науки та економіки;

III. підготовки стратегій щодо технологічних платформ, що функціонують в Польщі та в яких використовуються результати методу прогнозування (метод "форсайт");

б) підтримка реалізації державної наукової, науково-технічної та інноваційної політики через фінансування стратегічних програм щодо досліджень та розробок за тематичними напрямками, визначеними в ОП ІЕ;

с) реалізація проектів, спрямованих на підвищення інтересу до обрання наукової кар'єри молодими науковцями, у тому числі:

I. прикладних проектів (що здійснюються студентами, випускниками¹ та аспірантами), які можна використати в цілях потреб економіки;

II. проектів (в яких можуть взяти участь студенти, випускники та аспіранти), спрямованих на області пріоритетної важливості, що реалізуються найкращими дослідницькими командами Польщі відповідно до напрямків, визначених ОП ІЕ;

III. проектів, що реалізуються під час аспірантури в рамках міжнародної співпраці наукових установ;

д) підтримка проектів, що реалізуються визначними іноземними науковцями відповідно до пріоритетних напрямків ОП ІЕ, які формують дослідницькі команди в польських наукових установах;

е) співфінансування дослідницьких проектів, результати яких спрямовано на безпосереднє застосування та відповідність потребам конкретних секторів економіки або секторів особливої соціальної важливості (проекти з розвитку);

ф) підтримка забезпечення захисту прав промислової власності, розробленої в наукових установах Польщі в рамках науково-дослідної діяльності та розробок;

г) співфінансування проектів, до яких належать технічні, технологічні або організаційні проекти (прикладні промислові дослідження та розробки), що реалізуються підприємствами, групами підприємств чи іншими

---

¹ Кінцевими бенефіціарами підтримки можуть бути випускники вищих навчальних закладів, які вони закінчили щонайбільше 3 роки тому, за умови, що вони мають постійне місце роботи в науковій або дидактичній галузі, в науковій установі.

юридичними особами, що спроможні безпосередньо застосувати результати таких проектів на практиці (цільові проекти);

h) підтримка програми ЄТІ+ (ЕІТ+ – Європейський технологічний інститут+).

288. У рамках цього пріоритетного напрямку необхідно надати допомогу, що не підлягає відшкодуванню, таким групам бенефіціарів:

a) наукові установи;

b) наукові мережі¹ та науково-промислові об'єднання² (у тому числі центри досконалості (ЦД), центри передових технологій (ЦПТ) та установи, залучені до програми ЄТІ+);

c) організаційні одиниці, що займаються управлінням та організацією досліджень та розробок;

d) польські технологічні платформи;

e) підприємці (зокрема МСП);

f) науковці (зокрема молоді) та наукові команди;

g) студенти;

h) установи, що займаються проведенням проектів із прогнозування, з-поміж інших наукових установ, органи державного управління;

i) установи, що здійснюють свою діяльність на користь науки – установи, що задіяні до безстрокових заходів, пов'язаних із розвитком, пропагуванням та практичним застосуванням науки, та сприяють посиленню інноваційності економіки, окрім провадження науково-дослідної діяльності (наприклад, Фонд польської науки);

j) Національний центр наукових досліджень та розвитку (НЦНДР);

k) Міністр з питань науки.

289. Державна допомога. У рамках цього пріоритетного напрямку будь-які заходи, що стосуються підтримки цільових проектів, повинні здійснюватися згідно з правилами щодо надання державної допомоги.

290. Очікувані результати реалізації пріоритетного напрямку:

a) збільшення частки досліджень та розробок (що проводяться в наукових установах), пов'язаних з потребами підприємців;

b) підвищення рівня інноваційності підприємств;

c) збільшення частки витрат в галузі досліджень та розробок у структурі ВВП, зокрема комерційних витрат;

d) посилення конкурентоспроможності польської науки на міжнародному рівні.

---

¹ Наукова мережа – це група наукових установ, що є юридичними особами, які, на підставі договору, займаються організованою кооперативною діяльністю, пов'язаною з безперервними спільними науковими дослідженнями та розробками, спрямованими на розвиток наукових напрямків мережі.

² Науково-промислове об'єднання – це група організаційних одиниць (до яких належить щонайменше одна наукова установа та щонайменше один підприємець), яка займається реалізацією спільних проектів, на підставі договору, стосовно наукових досліджень, розробок чи інвестицій, спрямованих на задоволення потреб наукових досліджень чи розробок.

291. Показники моніторингу, пов'язані з пріоритетним напрямом¹

Показник	Базова (вихідна) величина	Прогнозоване значення показника (у цільовому році)	Частота розрахунку показника	Орган, відповідальний за подання значення показника
Вихідні показники				
Кількість проектів, яким надається підтримка	0	1 500	Щороку	Орган-посередник другого рівня (ОП II)
Кількість робочих місць, пов'язаних з науково-дослідною та проектно-конструкторською діяльністю та створених під час реалізації проектів	0	3 000	Щороку	ОП II
Результативні показники				
Частка витрат, пов'язаних з науково-дослідною та проектно-конструкторською діяльністю в загальній структурі витрат, пов'язаних з інноваційною діяльністю, промислових підприємств*	7,53%	15%	Щороку	ГУС
Частка витрат, пов'язаних з науково-дослідною та проектно-конструкторською діяльністю в загальній структурі витрат, пов'язаних з інноваційною діяльністю, малих та середніх підприємств ²	Підлягає визначенню	Підлягає визначенню	Щороку	ГУС
Частка витрат, пов'язаних з науково-дослідною та проектно-конструкторською діяльністю, що стосується потреб підприємств**, у структурі витрат у рамках ВВП на ДР (ВВП ДР)	26,9%(2004)	48%	Щороку	ОП II / ГУС
Кількість осіб, залучених до науково-дослідної та проектно-конструкторської діяльності (у тому числі жінки)*** - у вигляді відсотку від загальної кількості залучених осіб	123 431 (52 645) 0,92%(2005)	150 000 (67 500) 1,08%	Щороку	ГУС / ЄВРОСТАТ (Статистичне управління європейських спільнот)

* Дані стосуються суб'єктів економічної діяльності, штат персоналу яких налічує понад 49 осіб.

** Витрати, пов'язані з науково-дослідною та проектно-конструкторською діяльністю, що стосується потреб підприємств – це сума коштів державного співфінансування цільових проектів, витрат, пов'язаних з проектами розвитку і запущених проектів, та витрат підприємств на дослідження та розробки.

*** Станом на 31 грудня.

***

¹ Значення цього показника необхідно розрахувати до кінця першого кварталу 2008 року.

² Значення цього показника необхідно розрахувати до кінця першого кварталу 2008 року.

5.2. Пріоритетний напрям 2: Інфраструктура досліджень та розробок.

296. Мета пріоритетного напрямку. Метою цього пріоритетного напрямку є посилення конкурентоспроможності польської науки через консолідацію та модернізацію інфраструктури наукових досліджень та ІТ провідних наукових установ, що здійснюють свою діяльність у Польщі.

***

309. У рамках цього пріоритетного напрямку необхідно надати підтримку таким заходам:

а) розвиток центрів із високим науково-дослідним потенціалом, у тому числі тих, що діють як науково-промислові об'єднання¹ та регіональні науково-промислові об'єднання, через співфінансування розвитку їхньої науково-дослідної інфраструктури (наприклад, у центрах передових технологій та лабораторіях, що надають спеціалізовані послуги для підприємців, а також в рамках програми ЄПІ+²);

б) розвиток інфраструктури досліджень та розробок у спеціалізованих лабораторіях, у тому числі лабораторіях, що діють як наукові мережі³ (наприклад, центри досконалості);

в) підтримка проектів, що реалізуються в рамках Плану розвитку Польщі (Polish Roadmap) за напрямом "Великі об'єкти науково-дослідної інфраструктури" (спорудження будівель та закупівля обладнання);

г) проекти, що стосуються інвестицій, пов'язаних зі створенням нової, спільної науково-дослідної інфраструктури, а також із передачею такої інфраструктури, спрямованою на створення нового науково-дослідного центру;

д) проекти, спрямовані на підтримку та розвиток сучасної інфраструктури ІТ для науки, через здійснення інвестицій в мережі та обладнання надрегіональної важливості, зважаючи на їхню надзвичайну важливість для науки;

е) забезпечення постійного доступу для наукового сектора до цифрових ресурсів;

ж) проекти, що стосуються розвитку цифрових інформаційних ресурсів для науки (створення та підтримка баз даних щодо наукових результатів, а також забезпечення доступу до наукових публікацій);

---

¹ Науково-промислове об'єднання – це група організаційних одиниць (до яких належить щонайменше одна наукова установа та щонайменше один підприємець), яка займається реалізацією спільних проектів, на підставі договору, стосовно наукових досліджень, розробок чи інвестицій, спрямованих на задоволення потреб наукових досліджень чи розробок.

² Підтримка певних проектів, що пов'язані з програмою ЄПІ+, впроваджуваною в рамках ОП ІЕ, не має надаватися щодо ідентичних правомірних витрат, котрі можна покрити з інших ресурсів ЄС. Координуючий орган повинен забезпечити необхідне національне співфінансування таких проектів.

³ Наукова мережа – це група наукових установ, що є юридичними особами, які на підставі договору, займаються організованою кооперативною діяльністю, пов'язаною з безперервними спільними науковими дослідженнями та розробками, спрямованими на розвиток наукових напрямів мережі.

h) проекти, пов'язані з розвитком перспективних застосувань та телеінформаційних послуг для науковців.

310. У рамках цього пріоритетного напрямку необхідно надати допомогу, що не підлягає відшкодуванню, таким групам бенефіціарів:

- a) наукові установи;
- b) наукові мережі та науково-промислові об'єднання (у тому числі ЦД та ЦПТ);
- c) вищі навчальні заклади;
- d) організаційні одиниці, що займаються дослідженнями та розробками, а також їх організацією;
- e) провідні одиниці міської обчислювальної мережі (МOM);
- f) центри високопродуктивних обчислень;
- g) установи, задіяні в рамках програми ЄТІ+.

311. Державна допомога: за цим пріоритетним напрямком не передбачено жодної державної допомоги.

312. Очікувані результати реалізації пріоритетного напрямку:

- a) покращення інфраструктури та лабораторного обладнання національних науково-дослідних центрів з найвищим науково-дослідним потенціалом;
- b) підвищення рівня конкурентоспроможності польських науково-дослідних центрів;
- c) розширення та збагачення пропозиції науково-дослідних послуг, які надають наукові установи підприємствам;
- d) посилення трансферу результатів досліджень та розробок в економіку;
- e) покращення якості управління наукою в Польщі через створення ефективних механізмів забезпечення доступу до інформації.

313. Показники моніторингу, пов'язані з пріоритетним напрямком

Показник	Базове (вихідне) значення	Прогнозоване значення показника (в цільовому році)	Частота розрахунку	Орган, відповідальний за подання значення показника
Вихідні показники				
Кількість підтримуваних проектів інфраструктури ДР – у тому числі проектів великомасштабної науково-дослідної інфраструктури	0 0	60 10	Щороку	Орган-посередник (ОП)
Кількість новостворених робочих місць для спеціалістів як результат реалізації проектів щодо функціонування великомасштабної науково-дослідної інфраструктури	0	1 000	Щороку	ОП
Результативні показники				
Ступінь амортизації науково-дослідного обладнання*	79,5% (2004)	60%	Щороку	ГУС
Частка ресурсів (у тому числі бюджет та ресурси ОП ІЕ), призначених для закупівлі науково-дослід-	13,6% (2005)	30%	Щороку	ОП ІІ

Показник	Базове (вихідне) значення	Прогнозоване значення показника (в цільовому році)	Частота розрахунку	Орган, відповідальний за подання значення показника
ного обладнання місцевого значення** в загальній структурі ресурсів, призначених для закупівлі науково-дослідного обладнання				
Кількість підприємств, що отримують користь від послуг підтримуваних науково-дослідних та спеціалізованих лабораторій (загалом)	0	1 200	Щороку	ОП ІІ
Кількість акредитацій, отриманих підтримуваними науково-дослідними та спеціалізованими лабораторіями	0	30	Щороку	ОП ІІ

*Станом на 31 грудня.

**Обладнання, що використовується більш ніж однією науковою установою в рамках укладеного договору.

***

5.3. Пріоритетний напрям 3: Капітал для інновацій

317. Цілі пріоритетного напрямку:

- а) збільшення кількості підприємств, що здійснюють свою діяльність на підставі інноваційних рішень;
- б) покращення доступу до зовнішніх джерел фінансування для інноваційних проєктів.

***

329. У рамках пріоритетного напрямку 3, підтримка має надаватися, з-поміж іншого, таким заходам:

а) ініціювання інноваційної діяльності через визначення та перевірку інноваційних ідей, що мають високий маркетинговий потенціал, підтримка створення підприємств сектора МСП на підставі таких ідей;

б) підтримка таких МСП на ранніх етапах їхнього розвитку (діяльність яких базується на інноваційних рішеннях) через здійснення інвестицій в основні фонди;

с) активізація ринку приватних інвесторів через створення сприятливих умов для ініціювання співпраці приватних інвесторів з підприємствами МСП, котрі шукають фінансові ресурси для реалізації своїх інноваційних проєктів.

330. У рамках пріоритетного напрямку 3 також можливим є рефінансування пілотних проєктів, спрямованих на випробування нових видів проєктів чи способів доступу до та визначення тих проєктів, що можуть бути успішно впровадженими в значному обсязі впродовж наступних років реалізації ОП ІЕ або в рамках операційних програм у наступних фінансових періодах. Результати такого виду проєктів не потрібно включати до кількісних показників реалізації цього пріоритетного напрямку.

331. У рамках пріоритетного напрямку 3 підтримка має надаватися таким групам бенефіціарів:

- а) МСП;
- б) Національний фонд основного капіталу та основні фонди;
- в) інституції підтримки бізнесу, що надають підтримку для створення нових інноваційних фірм, у тому числі, зокрема, центри трансферу технологій та інновацій, технологічні акселератори, інкубатори, науково-технологічні парки, потенційні інвестори (наприклад, бізнес-ангели);
- д) організації підприємців та роботодавців.

332. Інструменти підтримки. Фінансування частини правомірних витрат у вигляді субсидій та надання капіталу для фондів венчурного капіталу.

333. Державна допомога. Надання державної допомоги передбачено (підтримка, що надається на підставі звільнення від блоку зобов'язань стосовно консультаційних послуг для МСП, венчурний капітал та незначна підтримка).

334. Очікувані результати реалізації пріоритетного напрямку. Реалізація заходів, передбачених пріоритетним напрямком 3, сприятиме створенню системи зовнішнього фінансування інноваційної діяльності підприємців на ранніх етапах їхнього розвитку: для підприємців, які, з огляду на короткий період провадження своєї комерційної діяльності та високий ризик своїх проєктів, не спроможні скористатися пропозицією банківського сектора. Зокрема, очкуються наступні результати:

- а) зростання кількості капіталовкладень в інноваційні проєкти компаній: насамперед тих, що знаходяться на ранніх етапах свого розвитку;
- б) зміцнення системи установ, що надають зовнішню фінансову та консультаційну підтримку підприємствам;
- в) зростання кількості новостворених компаній, діяльність яких базується на високоінноваційних рішеннях;
- г) зростання кількості підприємств, що використовують у своїй діяльності новітні технології;
- д) зростання обсягів здійснення інвестицій в МСП з приватним капіталом.

335. Показники моніторингу, пов'язані з пріоритетним напрямком

Показник	Базове (вихідне) значення	Прогнозоване значення показника (в цільовому році) ¹	Частота розрахунку	Джерело даних
Вихідні показники				
Кількість проєктів, що отримали підтримку	0	Підлягає визначенню	Щороку	ОП II
Результативні показники				
Кількість нових робочих місць, створених на підприємствах, що отримують підтримку (загалом/жінки/чоловіки)	0	4 500/ 1 800/2 700	Щороку	ОП II

¹ Цільові значення цих показників необхідно розрахувати до кінця першого кварталу 2008 року.

Показник	Базове (вихідне) значення	Прогнозоване значення показника (в цільовому році) ¹	Частота розрахунку	Джерело даних
Кількість підприємств, що використовують венчурний капітал та капітал, надаваний приватними інвесторами (початковий етап (здійснення посівних інвестицій), етапи "розкрутки" та розширення загалом) в рамках надаваної підтримки	0	309	Щороку	ОП II
Кількість підтримуваних новостворених підприємств (до двох років з моменту їх заснування)	0	Підлягає визначенню	Щороку	ОП II
Частка нових МСП, яким надається підтримка в рамках пріоритетного напрямку, що проіснували 18 місяців з моменту отримання підтримки	0	Підлягає визначенню	Щороку	ОП II
Кількість інвестицій, здійснених у підприємства з посівним капіталом	3	Підлягає визначенню	Щороку	Європейська асоціація ризикового капіталу (ЄАРК)
Кількість інвестицій, здійснених у підприємства-початківці	9	Підлягає визначенню	Щороку	ЄАРК
Обсяг приватних фондів, залучених до фінансування інноваційних проєктів	0	216 млн. євро	Щороку	ОП II

336. Взаємозв'язок з іншими програмами. З огляду на специфічність запланованого втручання, очікується, що впровадження пріоритетного напрямку 3 буде здійснюватися на центральному рівні. Цей пріоритетний напрям є взаємопов'язаним з:

а) 16 регіональними операційними програмами (РОП) стосовно:

I. розвитку інструментів фінансування економічної та інвестиційної діяльності, позикових коштів та кредитних гарантій – в рамках РОП підтримка надається проєктам, спрямованим на капіталізацію гарантійних та позикових фондів, що діють на місцевому та регіональному ринках.

***

5.4. Пріоритетний напрям 4: Інвестиції в інноваційні проєкти

339. Мета пріоритетного напрямку: підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств через застосування нових рішень.

***

363. У рамках цього пріоритетного напрямку необхідно надати підтримку таким заходам:

а) підтримка впровадження результатів ДР, отриманих шляхом здійснення науково-дослідної діяльності та розробок на підставі співфінансування в рамках Пріоритетного напрямку 1 (у рамках одного комплексного проєкту, що охоплює як дослідження та розробки, так і впровадження їхніх результатів, за умови виконання критеріїв економічного обґрунтування);

б) впровадження результатів досліджень та розробок, що є результатом реалізації програми "Технологічна ініціатива";

с) впровадження малими та середніми підприємствами власних або придбаних нових технологій, виробництво нової продукції або вдосконалення старої продукції на базі таких технологій через співфінансування, забезпечене Фондом технологічного кредитування;

д) консультування та здійснення інвестицій, необхідних для підприємств для проведення науково-дослідної діяльності, у тому числі діяльності, спрямованої на отримання статусу науково-дослідного центру;

е) організація курсів підвищення кваліфікації, надання консультацій та здійснення інвестицій підприємствами, необхідне для підготовки та впровадження промислових зразків та функціональних схем;

ф) здійснення нових інвестицій у сферу застосування нових високоінноваційних організаційних та технологічних рішень у виробничому секторі та секторі послуг, у тому числі рішень, результатом яких є зменшення шкідливого впливу на довкілля;

г) нові інвестиції підприємств виробничого сектора, що передбачають використання інноваційних рішень значної важливості для економіки з огляду на розмір інвестицій та кількість нових робочих місць, створених у зв'язку з такими інвестиціями; перевага має надаватися інноваційним рішенням світового масштабу та рішенням, що містять компонент ДР;

h) створення значної кількості робочих місць на підприємствах сектора послуг сучасного рівня;

і) здійснення нових інвестицій, пов'язаних із започаткуванням науково-дослідної діяльності підприємствами.

364. У рамках пріоритетного напрямку 4 також можливим є рефінансування пілотних проектів, спрямованих на випробування нових видів проектів чи способів доступу до та визначення тих проектів, що можуть бути успішно впровадженими в значному обсязі впродовж наступних років реалізації ОП ІЕ або в рамках операційних програм у наступних фінансових періодах). Результати такого виду проектів не потрібно включати до кількісних показників реалізації цього пріоритетного напрямку.

365. У рамках пріоритетного напрямку 4 необхідно надати допомогу, що не підлягає відшкодуванню, таким групам бенефіціарів: підприємствам та BGK (Bank Gospodarstwa Krajowego – Банк національного господарства).

366. Інструменти підтримки. Співфінансування частини правомірних витрат у вигляді грантів та співфінансування, забезпечене Фондом технологічного кредитування.

367. Державна допомога. Надання державної допомоги передбачено (регіональна державна допомога, підтримка, що надається на підставі звільнення від блоку зобов'язань стосовно консультаційних послуг для МСП, та підтримка організації курсів підвищення кваліфікації).

368. Очікувані результати реалізації пріоритетного напрямку. Реалізація пріоритетного напрямку 4 має сприяти посиленню застосування нових та су-

часних рішень у сфері продукції (товари та послуги), процесів (у тому числі технологічних процесів), маркетингу та організації (логістика та ІТ у сфері менеджменту та поширення). В першу чергу очікуються наступні результати:

- a) збільшення обсягу нових інвестицій підприємств;
- b) зростання кількості інноваційних підприємств;
- c) зростання обсягу витрат підприємств на ДР;
- d) зростання кількості підприємств, що використовують екологічні технології чи отримали допомогу для розробки екопродукції;
- e) зростання кількості новостворених постійних робочих місць.

369. Показники моніторингу, пов'язані з пріоритетним напрямом¹

Показник	Базове (вихідне) значення	Прогнозоване значення показника (в цільовому році) ²	Частота розрахунку	Джерело даних
Вихідні показники				
Кількість проєктів, що отримують підтримку	0	Підлягає визначенню	Щороку	ОП II
Кількість підприємств, що отримують підтримку (у тому числі МСП), які самостійно здійснювали впровадження інновацій	0/0	1 200/ підлягає визначенню	Щороку	ОП II
Результативні показники				
Кількість робочих місць, створених на підприємствах, що отримують підтримку (загалом/жінки/чоловіки), у тому числі МСП	0	42 500 17 000/25 500 (дані щодо МСП підлягають визначенню)	Щороку	ОП II
Кількість підприємств (у тому числі МСП), котрі розпочали здійснення науково-дослідної та проєктно-конструкторської діяльності в результаті наданої підтримки	0	Підлягає визначенню	Щороку	ОП II
Кількість нових робочих місць, пов'язаних з ДР, в секторі підприємств (у тому числі МСП), створених в результаті наданої підтримки	0	Підлягає визначенню	Щороку	ОП II
Кількість проєктів, що реалізуються спільно науково-дослідними установами та підприємствами	0	Підлягає визначенню	Щороку	ОП II
Кількість патентів, виданих підприємствам (у тому числі МСП) в рамках реалізації проєктів	0	Підлягає визначенню	Щороку	ОП II
Кількість МСП, що запровадили організаційні інновації в рамках наданої підтримки	0	Підлягає визначенню	Щороку	ОП II
Кількість підприємств (у тому числі МСП), що отримали підтримку для запровадження екологічних технологій чи розвитку екопродукції	0	Підлягає визначенню	Щороку	ОП II

***

¹ Цільові значення цих показників необхідно розрахувати до кінця першого кварталу 2008 року.

² Цільові значення цих показників необхідно розрахувати до кінця першого кварталу 2008 року.

5.5. Пріоритетний напрям 5: Поширення інновацій

373. Цілі пріоритетного напрямку:

- а) забезпечення для підприємців високоякісних послуг та інфраструктури, спрямованих на зміцнення та використання їхнього інноваційного потенціалу;
- б) зміцнення конкурентної позиції підприємств через налагодження партнерських відносин.

***

392. У рамках пріоритетного напрямку 5 необхідно надати підтримку таким заходам:

- а) здійснення інвестицій, надання консультаційних послуг та організація підвищення кваліфікації у зв'язку із налагодженням партнерських відносин міжрегіонального масштабу (у тому числі створення кластерів);
- б) комплексна підтримка інноваційних центрів (наприклад, науково-технологічні парки, технологічні інкубатори, центри трансферу технологій), що розташовані в регіонах із найвищим потенціалом розвитку;
- с) підтримка створення та розвитку мереж підтримки бізнесу міжрегіонального масштабу, що надають послуги у зв'язку з інноваційною діяльністю підприємців;
- д) підтримка щодо користування підприємцями правами інтелектуальної та промислової власності;
- е) інформування та промо-заходи щодо захисту прав промислової власності та промислового проектування.

393. У рамках пріоритетного напрямку 5 також можливим є рефінансування пілотних проектів, спрямованих на випробування нових видів проектів чи способів доступу до та визначення тих проектів, що можуть бути успішно впровадженими в значному обсязі впродовж наступних років реалізації ОП ІЕ або в рамках операційних програм у наступних фінансових періодах. Результати такого виду проектів не потрібно включати до кількісних показників реалізації цього пріоритетного напрямку.

394. У рамках пріоритетного напрямку 5 необхідно надати допомогу, що не підлягає відшкодуванню, таким групам бенефіціарів:

- а) групи підприємців, зокрема: кластери, виробничі ланцюги МСП та великих підприємств, технологічні мережі (МСП та наукові установи), представлені юридичними особами, що володіють законним правом на здійснення діяльності від їхнього імені; технологічні платформи;
- б) мережі інституцій підтримки бізнесу загальнонаціонального рівня, міжрегіональні мережі інституцій підтримки бізнесу;
- с) спеціалізовані інноваційні центри (установи, що здійснюють управління науково-технологічними парками, технологічними інкубаторами, центрами передових технологій, консультативно-дослідними центрами з питань продуктивності праці та ефективності виробництва, центрами спеціалізованих послуг для підприємців);

д) підприємці.

395. Інструменти підтримки. Співфінансування частини правомірних витрат у вигляді грантів.

396. Державна допомога. Надання державної допомоги передбачено (горизонтальна допомога для досліджень, розробок та інноваційної діяльності, регіональна державна допомога, незначна допомога, підтримка, що надається на підставі звільнення від блоку зобов'язань стосовно захисту прав промислової власності та консультаційних послуг для МСП).

397. Очікувані результати реалізації пріоритетного напрямку. Реалізація пріоритетного напрямку 5 має сприяти збільшенню частки інноваційних підприємств через збільшення обсягу партнерських відносин та покращення послуг, надаваних таким підприємцям, через:

а) збільшення кількості суб'єктів, залучених до партнерських відносин (зокрема, МСП та наукових установ);

б) покращення якості та доступності послуг, які надають інституції з підтримки бізнесу для інноваційних підприємств;

в) посилення ролі інституцій з підтримки бізнесу в процесі трансферу підприємствам інноваційних рішень;

г) підвищення рівня обізнаності підприємців щодо переваг від співпраці;

е) підвищення рівня обізнаності підприємців щодо переваг від використання промислових зразків та індивідуальних проектів як джерела їхніх конкурентних переваг;

ф) збільшення кількості патентних заявок та інших заявок щодо захисту прав промислової власності.

398. Показники моніторингу, пов'язані з пріоритетним напрямком

Показник	Базове (вихідне) значення	Прогнозоване значення показника (в цільовому році) ¹	Частота розрахунку	Джерело даних
Вихідні показники				
Кількість проектів, що отримали підтримку	0	Підлягає визначенню	Щороку	ОП II
Кількість установ, залучених до заходів співпраці, яким надається підтримка (поділені на підприємств, у тому числі МСП, та інституції підтримки бізнесу)	0	600/підлягає визначенню	Щороку	ОП II
Результативні показники				
Кількість підприємств (у тому числі МСП), що впроваджували інноваційні заходи за підтримки інституцій з підтримки бізнесу	0	600	Щороку	ОП II
Кількість робочих місць, створених на підприємствах, що отримують підтримку (загалом/жінки/чоловіки)	0	1 125/ 450/675	Щороку	ОП II
Кількість проектів, реалізованих у співпраці з науковими установами та підприємствами	0	Підлягає визначенню	Щороку	ОП II
Кількість поданих патентних заявок до Європейського патентного відомства (ЕПО) та Відомства США з патентів та товарних знаків (USPTO) як результат отриманої підтримки	0	Підлягає визначенню	Щороку	ОП II

***

¹ Цільові значення цих показників необхідно розрахувати до кінця першого кварталу 2008 року.

Національна політика Чеської Республіки в галузі досліджень, розробок та інновацій на 2009–2015 роки¹

ЗМІСТ

I. Передумови для національної політики в галузі досліджень, розробок та інновацій

- I.1 Реформа системи досліджень, розробок та інновацій у Чеській Республіці
- I.2 Внесення змін до Закону № 130/2002 "Про сприяння розвитку галузі досліджень та розробок"
- I.3 Пріоритетні напрями галузі прикладних досліджень, розробок та інновацій
- I.4 Міжвідомчі концепції в галузі досліджень, розробок та інновацій
- I.5 Внесення змін до Закону № 586/1992 "Про податок з доходу"
- I.6 Структурні фонди ЄС
- I.7 Біла книга з досліджень, розробок та інновацій Чеської Республіки
- I.8 Стратегічні документи ЄС
- I.9 Тенденції державної підтримки галузі досліджень, розробок та інновацій за кордоном

II. Основні принципи національної політики в галузі досліджень, розробок та інновацій

- II.1 Система управління дослідженнями, розробками та інноваціями
- II.2 Пріоритетні напрями підтримки в галузі досліджень, розробок та інновацій за рахунок коштів національного бюджету
- II.3 Посилення залежності суми допомоги від досягнутих результатів
- II.4 Використання результатів досліджень та розробок в інноваціях як показник ефективності державної підтримки
- II.5 Інтернаціоналізація досліджень, розробок та інновацій
- II.6 Забезпечення висококваліфікованих кадрових ресурсів для галузі досліджень, розробок та інновацій
- II.7 Дослідження, розробки, інновації та суспільство
- II.8 Зв'язок з політикою (концепціями) в інших галузях
- II.9 Проведення періодичної оцінки Реформи, Національної політики в галузі досліджень, розробок та інновацій та системи державної підтримки

III. Цілі та заходи національної політики в галузі досліджень, розробок та інновацій

- Ціль 1: Забезпечення стратегічного менеджменту досліджень розробок та інновацій на всіх рівнях
- Ціль 2: Фокусування державної підтримки галузі досліджень, розробок та інновацій на потреби сталого розвитку
- Ціль 3: Підвищення ефективності системи державної підтримки галузі досліджень, розробок та інновацій
- Ціль 4: Застосування результатів досліджень та розробок в інноваціях та посилення державно-приватної співпраці у галузі досліджень, розробок та інновацій
- Ціль 5: Посилення участі чеської республіки у міжнародній співпраці в галузі досліджень, розробок та інновацій

---

¹ Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 – 2015 (2009-03-31): <http://cordis.europa.eu/erawatch/index.cfm?fuseaction=search.contentByUUID&UUID=DC693F5E-C73C-F802-6608324D75847CB6&hashCode=C548CD278ED47BA8B2E5F7CFBA544518&page=1&perPage=10>.

Ціль 6: Забезпечення висококваліфікованих кадрових ресурсів для галузі досліджень, розробок та інновацій

Ціль 7: Створення у чеській республіці середовища, що забезпечує стимулювання досліджень, розробок та інновацій

Ціль 8: Забезпечення ефективних зв'язків з політикою в інших галузях

Ціль 9: Ретельна оцінка системи досліджень, розробок та інновацій

IV. Основні принципи національної політики в галузі досліджень, розробок та інновацій після 2015 року

IV.1 Передумови для нової національної політики в галузі досліджень, розробок та інновацій

IV.2 Фінансові аспекти нової національної політики в галузі досліджень, розробок та інновацій

IV.3 Міжнародні аспекти нової національної політики в галузі досліджень, розробок та інновацій

IV.4 Регіональні аспекти нової національної політики в галузі досліджень, розробок та інновацій

V. Вимоги та наслідки

V.1 Вимоги щодо законодавства Чеської Республіки

V.2 Вимоги щодо національного бюджету Чеської Республіки

V.3 Інші вимоги

V.4 Вплив на чеську економіку

V.5 Вплив на чеське суспільство

V.6 Вплив на довкілля Чеської Республіки

VI. Пріоритетні напрями прикладних досліджень, розробок та інновацій у Чеській Республіці на 2009–2011 роки

I. Передумови для національної політики в галузі досліджень, розробок та інновацій

I.1 Реформа системи досліджень, розробок та інновацій у Чеській Республіці

Фундаментальну основу Національної політики в галузі досліджень, розробок та інновацій на 2009–2015 роки (далі за текстом – "НПДРІ") становить Реформа системи досліджень, розробок та інновацій Чеської Республіки, ухвалена Постановою Уряду № 287 від 26 березня 2008 року (далі за текстом – "Реформа"). Хоча більшість заходів Реформи було впроваджено у 2008 та 2009 роках, насправді, вони ще не дадуть результатів кілька років (до 2012 року, або, навіть, пізніше). Тому впровадження Реформи є лише першим етапом процесу введення в дію НПДРІ. У Реформі визначено сім основних цілей:

1. Спрощення надання підтримки в галузі досліджень та розробок (далі за текстом – "ДР") – сприяння діяльності установ в залежності від її результатів, та діяльності команд – в залежності від їхніх проектів.

2. Забезпечення значного зменшення кількості наявних 22 бюджетних статей, за якими надається підтримка галузі ДР у Чеській Республіці; спрощення діловодства.

3. Стимулювання досягнення досконалості в галузі наукових досліджень, сприяння такій досконалості, отримання користі від результатів та їх застосування в галузі інновацій.

4. Створення залежності підтримки програм з досліджень та розробок від співпраці між представниками сфери державних наукових досліджень та користувачами результатів ДР, що базується на пропорційному розподілі фінансування з державних та приватних джерел.

5. Створення більш гнучкої організаційної структури галузі державних наукових досліджень.

6. Забезпечення наявності необхідних експертів для галузі досліджень, розробок та інновацій (далі за текстом "ДРІ").

7. Залучення Чеської Республіки до міжнародної співпраці у галузі досліджень, розробок та інновацій.

Підготовка та хід реалізації Реформи передбачає певні обмеження, що послаблюють результати різних заходів у досягненні цілей, перелічених вище. Одними з важливих обмежень Реформи були часові обмеження на підготовку, котрі завадили розробці та достатньому обговоренню більш детальних змін у системі досліджень, розробок та інновацій. Іншим вагомим обмежуючим фактором, що перешкоджає реалізації Реформи, є політична ситуація, котра не є прихильною до реформування державного управління в галузі ДРІ. Зокрема, існують перешкоди для внесення змін до Закону "Про сферу повноважень", що є необхідним для уніфікації повноважень та відповідальності у сфері ДРІ (наразі вони розкидані між органами державної адміністрації) та використання моделі управління національною інноваційною системою, котра є успішною в країнах, де інноваційна сфера є більш розвинутою. Чітке визначення повноважень та відповідальності у сфері ДРІ, яке не надано в Реформі, також є важливою передумовою для трансферу нових знань до сфери інновацій.

Однак під час підготовки НІДРІ було вжито низку заходів щодо реформування, котрі загалом посприяли поступовому розвитку сфери ДРІ у Чеській Республіці. Зокрема, було підготовлено зміни до Закону № 130/2002 "Про сприяння розвитку галузі досліджень та розробок", які в подальшому було ухвалено Постановою Уряду № 1145 від 10 вересня 2008 року. Зміни було ухвалено в Законі № 110/2009, який набуде чинності 1 липня 2009 року.

Іншим важливим заходом у зв'язку з Реформою стало висунення пропозиції щодо здійснення змін у системі державного управління в галузі досліджень, розробок та інновацій (ухвалено Постановою Уряду № 1305 від 20 жовтня 2008 року), котра, після зменшення кількості бюджетних статей щодо ДРІ до одинадцяти, передбачає врегулювання (зменшення) кількості посад та спрощення діловодства в системі державного управління в галузі ДРІ. Положення Реформи також відбилися у відомчій та міжвідомчій політиці, проєкті Операційної програми "Дослідження та розробки для галузі інновацій" (далі за текстом – "ОП ДРІ") та в концепції Інформаційної системи з досліджень та розробок, котрі також було ухвалено Урядом у дру-

гому півріччі 2008 року. Не в останню чергу положення Реформи також відображено в проєкті витрат, закладених в національному бюджеті Чеської Республіки для галузі досліджень та розробок на 2009 рік (з прогнозами на 2010 та 2011 роки), який було ухвалено Постановою Уряду № 793 від 27 червня 2008 року та який став частиною Закону № 475/2008 "Про національний бюджет Чеської Республіки на 2009 рік" та становить основу для проєкту витрат, закладених в національному бюджеті Чеської Республіки для галузі досліджень та розробок на 2010 рік (з прогнозами на 2011 та 2012 роки), підготовка якого наразі перебуває на завершальному етапі.

***

III. Цілі та заходи національної політики в галузі досліджень, розробок та інновацій

ЦІЛЬ 1: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ДОСЛІДЖЕНЬ, РОЗРОБОК ТА ІННОВАЦІЙ НА ВСІХ РІВНЯХ

Ціль полягає у забезпеченні стратегічного менеджменту ДРІ на центральному рівні, що базується на проведенні ретельної систематичної оцінки впливу Національної політики в галузі ДРІ та систематичного аналізу заходів у цій сфері. Всі ці компоненти стратегічного менеджменту повинні застосовуватися ефективно з метою забезпечення гнучкого реагування політики в галузі ДРІ на зміни в умовах розвитку суспільства знань. Запровадження стратегічного менеджменту окремими науково-дослідними організаціями є також важливим, зокрема в контексті зміцнення "третьої ролі" університетів (чи "другої ролі" науково-дослідних установ).

А 1-1: Заснування єдиного координаційного органу на центральному рівні Державної адміністрації, відповідального за сферу ДРІ

Кінцевий термін: 2013 рік; відповідальність: Уряд, за пропозицією Ради з питань наукових досліджень та розробок (далі за тестом – "Рада з питань НДР").

З метою реалізації стратегічного менеджменту ДРІ та підвищення ефективності системи державної підтримки ДРІ, необхідно створити координаційний орган, відповідальний за здійснення стратегічного менеджменту ДРІ, у тому числі координування державної підтримки ДРІ. Координаційний орган має бути створено у 2013 році шляхом трансформування поточної структури Ради з питань НДР, котра вже займається реалізацією багатьох із зазначених вище напрямів діяльності. Щодо політики в галузі ДРІ, такий орган повинен в основному здійснювати координацію діяльності центральних урядових установ, що мають відношення до політики в галузі ДРІ. Щодо державної підтримки ДРІ, координаційний орган має надавати пропозиції Уряду стосовно розподілу державних витрат (інституційних та спеціального призначення (цільове фінансування)) в галузі ДРІ, проводити оцінку показника "затрати-ефективність" по відношенню до досягнутих результатів та визначати пріоритетні напрями цільового регулювання державної підтримки прикладних досліджень. Координаційний орган у своєму складі повинен мати раду, що складатиметься із провідних експертів у галузі фундаментальних та прикладних досліджень, розробок та інновацій.

Керівник координаційного органу, який також має входити до складу Уряду, повинен в достатньому обсязі володіти здібностями та фінансовими можливостями для здійснення стратегічного менеджменту системи ДРІ. Також він зобов'язаний виконувати встановлений порядок денний, пов'язаний з питаннями координування державної підтримки ДРІ.

А 1-2: Заснування Чеського технологічного центру відповідно до змін до Закону № 130/2002

Кінцевий термін: 2010 рік; відповідальність: Рада з питань НДР.

Важливу роль в ефективній системі державної підтримки ДРІ відіграє ефективна структура впровадження. Хоча цільова підтримка фундаментальних досліджень у Чеській Республіці є досить зосередженою (причому Агентство грантів Чеської Республіки (далі за текстом – "АГ ЧР") відіграє провідну роль), цільова підтримка прикладних досліджень є дуже фрагментованою. З метою забезпечення зосередження (і, таким чином, впорядкування) підтримки прикладних досліджень, Закон № 130/2002 у змінений редакції регулює сферу компетенції Чеського технологічного агентства (далі за текстом – "ЧТА"). Відповідно до цього Закону, має бути створено установи Технологічного агентства, відповідальні, в рамках своєї компетенції, за проведення діяльності з розподілу поступово зростаючих державних витрат у галузі прикладних досліджень, котрі ЧТА має розпочати використовувати у 2011 році. Після проведення оцінки діяльності, ЧТА необхідно підготувати другу фазу розвитку, котра передбачає оптимізацію діяльності та організаційної структури агентства.

А 1-3: Сприяння впровадженню та вдосконаленню НПДРІ за кошти національного бюджету

Кінцевий термін: починаючи з 2009 року; відповідальність: Рада з питань НДР – до 2013 року, новостворений координаційний орган – з 2013 року.

Невід'ємним елементом стратегічного менеджменту політики в галузі ДРІ є система постійного моніторингу та оцінки системи ДРІ, а також забезпечення професійної аналітичної та концептуальної бази (групи експертів з питань ДРІ) для політики в галузі ДРІ. Проведення аналізу та базових досліджень, а також їх ефективне використання особами та органами, відповідальними за ухвалення рішень, є бажаним не лише в процесі розробки політики з питань ДРІ, але й під час її впровадження. Такі аналізи та дослідження можуть становити основу для вжиття корегувальних заходів. У 2009-2013 роки така підтримуюча діяльність політики в галузі ДРІ має здійснюватися за використанням коштів, асигнованих на діяльність Ради з питань НДР, зокрема на дослідження на вимогу державної адміністрації, що здійснюються у відповідності з Законом "Про державні закупівлі". Упродовж наступних років кошти новоствореного координаційного органу повинні використовуватися на підтримку безперервної діяльності організації, що проводить систематичну підготовку базових аналізів, звітів щодо оцінки, а також передових та концептуальних досліджень у галузі ДРІ. З метою забезпечення систематичного підходу, така діяльність спеціалістів

у напрямку стратегічного менеджменту ДРІ має проводитися відповідною організацією в рамках довгострокового контракту, укладеного з новоствореним координаційним органом, котрий потім буде використовувати результати такої діяльності у здійсненні стратегічного менеджменту політики ДРІ, а також у цільовому регулюванні державної підтримки галузі прикладних досліджень, розробок та інновацій.

А 1-4: Зміцнення ролі менеджменту університетів та інших науково-дослідних організацій

Кінцевий термін: починаючи з 2011 року; відповідальність: Міністерство освіти, молоді та спорту (МОМС).

Окрім центрального рівня державного адміністрування системи ДРІ, необхідно забезпечити вдосконалення контролю менеджменту в університетах та інших державних науково-дослідних організаціях з метою зміцнення "третьої ролі" університетів та науково-дослідних установ¹. Належне залучення представників інших галузей до менеджменту університетів та інших науково-дослідних організацій допоможе посилити контроль за менеджментом в університетах та інших науково-дослідних організаціях. Невід'ємною частиною стратегічного менеджменту досліджень в установах є концептуальний підхід до впровадження результатів науково-дослідної діяльності на практиці (див. розділ II.4).

ЦІЛЬ 2: ФОКУСУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ГАЛУЗІ ДОСЛІДЖЕНЬ, РОЗРОБОК ТА ІННОВАЦІЙ НА ПОТРЕБИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

З метою зосередження потужностей та ресурсів для отримання практичних результатів науково-дослідної діяльності необхідно визначити, ретельно та професійно, потреби суспільства та пріоритетні напрями галузі наукових досліджень, котрі допоможуть задовольнити такі потреби. Особливу увагу необхідно звернути на такі напрями у формульованні політики ДРІ та розподілі державних коштів у галузі прикладних досліджень та розробок.

А 2-1: Перегляд пріоритетних напрямів галузі прикладних досліджень, розробок та інновацій у зв'язку із потребами сталого розвитку Чеської Республіки.

Кінцевий термін: 2011 рік; відповідальність: Рада з питань НДР.

Необхідно продовжити надання державної підтримки в галузі прикладних досліджень, розробок та інновацій, зокрема, у зв'язку із потребами сфери застосування, що відображені в пріоритетних напрямках галузі прикладних досліджень, розробок та інновацій. Пріоритетні напрями галузі прикладних досліджень, розробок та інновацій має бути визначено відповідно до цілей, які необхідно досягнути в галузі наукових досліджень, та

---

¹ Тому університети повинні виконувати не лише освітню та науково-дослідну функцію, але й також співпрацювати з іншими установами суспільства знань. Інші науково-дослідні організації (зовнішні університети) мають виконувати переважно науково-дослідну функцію, до того ж ще й відігравати освітню роль та співпрацювати з іншими установами суспільства знань.

відносно потреб сталого розвитку Чеської Республіки на всіх його трьох рівнях (економічний, соціальний та екологічний розвиток), відповідно до отриманих результатів, традицій у сфері ДРІ, наявних потужностей у науково-дослідній галузі та прогнозованих тенденцій у галузі ДР та технологій. Пріоритетні напрями має бути визначено незалежно та професійно. Процес розробки пріоритетних напрямів має бути відкритим та прозорим, причому наголос має ставитися на залученні користувачів ДРІ (сфера застосування) та співфінансування від приватних джерел. Для визначення стратегічних напрямів галузі ДРІ Чеської Республіки мають застосовуватися результати ретельних аналізів науково-дослідного та інноваційного потенціалу Чеської Республіки та передових досліджень (прогнозів), розроблених незалежним агентством з питань систематичної підготовки базових аналізів та передових досліджень у галузі ДРІ (див. також Захід А 1-3). На відміну від поточних пріоритетних напрямів галузі прикладних досліджень, розробок та інновацій, у подальшому кількість та обсяг (за тематикою) таких напрямів має бути зменшено.

А 2-2: Першочергове спрямування державної підтримки в галузі ДРІ на пріоритетні напрями, що відповідають потребам суспільства та економіці знань Чеської Республіки.

Кінцевий термін: 2012 рік – тендер; 2013 рік – фінансування проекту; відповідальність: ЧТА у співпраці з Радою з питань НДР (або з новоствореним координаційним органом (з 2013 року)) та АГ ЧР.

Визначені пріоритетні напрями має бути трансформовано у програми цільової підтримки прикладних досліджень, розробок та інновацій, котрі мають анонсуватися Чеським технологічним агентством та іншими провайдерами державної підтримки. У визначенні пріоритетних напрямів галузі прикладних досліджень, розробок та інновацій (див. Захід А 2-1) частку державних коштів, котрі має бути виділено на цільову підтримку прикладних досліджень, розробок та інновацій за визначеними пріоритетними напрямками, необхідно розраховувати професійно. Разом з тим наголос має бути поставлений на створенні зв'язків між фундаментальними дослідженнями та подальшими етапами інноваційного процесу (прикладні дослідження, експериментальні розробки та впровадження їхніх результатів в інноваціях), зокрема у пріоритетних напрямках, що відповідають потребам суспільства та економіці знань Чеської Республіки.

ЦІЛЬ 3: ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ГАЛУЗІ ДОСЛІДЖЕНЬ, РОЗРОБОК ТА ІННОВАЦІЙ

Однією з основних умов збалансованого розвитку національної інноваційної системи є наявність ефективної системи державної підтримки галузі досліджень та розробок. *Ціль полягає у створенні механізмів надання, використання та оцінки державної підтримки галузі ДРІ задля забезпечення сприяння розвитку досконалості галузі наукових досліджень Чеської Республіки та придатності результатів ДРІ до використання в інноваціях.*

А 3-1: Розподіл інституційної підтримки ДР на підставі оцінки результатів ДР, отриманих науково-дослідними організаціями.

Кінцевий термін: 2012/2015 роки; відповідальність: Рада з питань НДР – до 2012 року, новостворений координаційний орган – з 2013 року.

Інституційна підтримка становить – та продовжуватиме становити (незважаючи на зростаюче звернення уваги на цільову підтримку) – значну частку в структурі державних витрат у галузі ДРІ. Важливою передумовою для забезпечення ефективності інвестування державних коштів у ДР як інституційної підтримки є послідовне та регулярне проведення оцінки результатів досліджень, зазначених у звітах, наданих установами, що отримали підтримку. Система оцінки результатів інституційної підтримки має бути прозорою та такою, що забезпечує достатнє стимулювання в аспекті обсягів допомоги, що залежить від отриманих результатів. У Реформі визначено методологію проведення оцінки результатів на підставі бібліометричних даних, патентної діяльності та інших показників, що стосуються використання результатів ДРІ. Цю методологію належить у подальшому розвинути з метою забезпечення кращого відображення якості результатів в аспекті як досконалості, так і їхньої відповідності практичному застосуванню, а також задля попередження стрімкого зростання кількості результатів низької якості. В подальшому до системи оцінки ДР необхідно включити результати аудитів системи державної підтримки ДРІ, що проводяться у відповідності із Заходом А 9-2 (розділ III.9) приблизно раз на кожні п'ять років та окреслюють не лише результати, але й потужність, стратегії та інші показники потенціалу стосовно майбутнього розвитку оцінюваних інституцій. Починаючи з 2012 року, інституційна підтримка має надаватися з бюджетних статей¹ за результатами оцінки отриманих результатів, за винятком дослідницьких проєктів, що закінчуються після 2011 року.

А 3-2: Збільшення частки фінансування галузі ДР, що надається у формі цільової підтримки.

Кінцевий термін: до 2015 року; відповідальність: Рада з питань НДР – до 2012 року, новостворений координаційний орган – з 2013 року.

Державні витрати в галузі ДР повинні відповідати потребам суспільства знань не лише в аспекті темпів зростання своїх обсягів, але й також в аспекті своєї структури. Важливість цільової підтримки повинна зрости в структурі державних витрат у галузі ДР; збільшення фінансування галузі ДР, запланованого на 2012- 2015 роки, належить спрямувати переважно на цільову підтримку. Основна мета полягає у досягненні, до 2015 року, такого показника співвідношення цільової та інституційної підтримки як 60:40. Такий показник має бути іншим щодо співвідношення фундаментальних досліджень та прикладних досліджень і розробок. Також необхідно створити достатньо конкурентоспроможне середовище у відборі проєктів в рам-

¹ Відповідно до Статті 7 (6) Закону № 130/2002, в редакції Закону № 110/2009, надавач допомоги може скорегувати суму допомоги на підставі більш деталізованої оцінки за використанням міжнародно-визнаної методології.

ках програм, фінансованих з виділених державних ресурсів, яке підтримується більш зосередженою системою реалізації таких програм (див. наступні заходи). Окрім зростання частки цільової підтримки прикладних досліджень, належить збільшити частку фінансування фундаментальних досліджень, що наявне у формі грантових проєктів, оскільки витрати, пов'язані з фундаментальними дослідженнями, мають відповідати потребі щодо створення нових знань, що слугують основою для інших етапів ДРІ. В Чеській Республіці частка ресурсів, виділених на підтримку фундаментальних досліджень у загальній структурі державної підтримки ДР є меншою, ніж в інших країнах. Підтримка фундаментальних досліджень у Чеській Республіці відрізняється від підтримки в розвинутих країнах переважно в тому, що цільова підтримка, що здійснюється через грантові проєкти, все ще не покриває значну частину зарплат персоналу, залученого до таких проєктів. Багаторічна непослідовність з боку надавачів підтримки для ДР у поєднанні із запізнілим застосуванням більш чіткої системи оцінки результатів ДР спричинили ситуацію, за якої поширеним результатом прикладних досліджень були – та продовжують бути – статті в журналах та дуже часто ці публікації є низької якості. Необхідно збільшити частку державних витрат у галузі фундаментальних досліджень, зокрема щодо цільової підтримки. Змінена система оцінки результатів ДР повинна посилити тиск на провайдерів допомоги та бенефіціарів з метою значного збільшення кількості та покращення якості результатів прикладних досліджень, котрі можна безпосередньо використати для нової продукції, технологій та послуг.

А 3-3: Проведення ретельної оцінки всіх програм цільової підтримки, оголошення нових програм, що базуються на перегляді результатів попередніх програм, а також вжиття відповідних заходів відповідно до результатів постійних оцінок, управління та корегування цих програм.

Кінцевий термін: безстроковий захід; відповідальність: Рада з питань НДР та всі провайдери цільової підтримки для галузі ДРІ; з 2013 року – новостворений координаційний орган.

Оголошення та адміністративне управління державними закупівлями та контрактами у сфері ДР здійснюється (чи має здійснюватися) Агентством грантів Чеської Республіки (фундаментальні дослідження), Чеським технологічним агентством (прикладні дослідження, розробки та інновації, за винятком ДР у галузі сільського господарства, безпеки, оборони та охорони здоров'я) та іншими надавачами державної підтримки (Міністерство освіти, молоді та спорту, Міністерство промисловості та торгівлі, Міністерство внутрішніх справ, Міністерство культури, Міністерство оборони, Міністерство охорони здоров'я та Міністерство сільського господарства). З метою забезпечення належної ефективності державних коштів, інвестованих у галузь ДР, має проводитися періодична оцінка результатів та наслідків усіх програм цільової підтримки на всіх етапах їх реалізації (попередня, проміжна та фактична ("ex-post") оцінка). Нові програми цільової підтримки мають запускатися після отримання результатів ретельної оцінки попе-

редніх програм. Управління такими, чи корегування таких програм має здійснюватися далі на підставі постійних оцінок. Програми цільової підтримки прикладних досліджень мають неухильно відповідати пріоритетним напрямкам розвитку суспільства знань та потребам спільноти користувачів (див. також розділ III.2).

А 3-4: Стимулювання побудови та розвитку центральної інфраструктури ДРІ, а також створення сталого механізму фінансування її функціонування.

Кінцевий термін: безперервно до 2015 року – реалізація ОП ДРІ; 2012 – оголошення Національної програми підтримки центральної інфраструктури/капітального розвитку досліджень та розробок; 2014 рік – запуск програми сприяння введенню в дію інфраструктури, що забезпечується в рамках ОП ДРІ та іншими джерелами; Відповідальність: МОМС.

Підтримка створення та розвитку центральної інфраструктури ДРІ є однією з важливих цілей Реформи, а в законодавстві її передбачено змінами до Закону № 130/2002. У зв'язку з цими документами та відповідно до Міжвідомчої концепції підтримки центральної інфраструктури ДРІ до 2015 року, підготовленої Міністерством освіти, будівництво центральної інфраструктури має здійснюватися за підтримки, передбаченої ОП ДРІ та, у Празі (регіоні, який не включено до переліку цілей Регіональної політики ЄС щодо конвергенції), за підтримки, передбаченої Операційною програмою "Конкурентоспроможність" та, зокрема, Національною програмою капітального розвитку досліджень та розробок. Під час побудови центральної інфраструктури особливу увагу необхідно звернути на її відповідність пріоритетним напрямкам сталого розвитку Чеської Республіки та принципам сталого фінансування, на зв'язки з європейською науково-дослідною інфраструктурою та участь у підвищенні кваліфікації дослідників та студентів. Відповідно до вищезазначеної концепції МОМС, фінансування функціонування інфраструктури має здійснюватися у формі інституційної підтримки, цільової підтримки, за рахунок ресурсів міжнародних науково-дослідних програм та приватних фондів.

А 3-5: Розширення наявної інформаційної системи щодо ДРІ з метою покращення управління знаннями в державному та приватному секторах.

Кінцевий термін: починаючи з 2009 року; відповідальність: Рада з питань НДР.

Інформацію щодо науково-дослідних проектів, фінансованих з державних джерел, та щодо їхніх результатів наразі можна отримати з Інформаційної системи щодо досліджень та розробок (далі за текстом – "ІС ДР"). Відповідно до Реформи та змін до Закону № 130/2002, ІС ДР необхідно розширити та додати моніторинг проектів, що стосуються інновацій. Інформаційний реєстр результатів, котрий містить дані щодо отриманих результатів (наприклад, назву та вид результату, опис, рік застосування та ступінь конфіденційності), належить розширити з метою покращення використання

знань, створюваних у державному секторі. Цей захід покращить придатність до використання результатів інноваційної галузі в корпоративній сфері. Зокрема, це стосується даних, що дозволять потенційним користувачам отримати важливу інформацію стосовно вимог щодо подальших ДР, необхідну для наближення до етапу, на якому знання мають комерційну цінність, у тому числі інформацію щодо часових рамок та витрат на фінансування подальших розробок. Цілі та кінцеві терміни визначено в Концепції інформаційної системи щодо ДРІ, ухваленій Постановою Уряду № 1335 від 3 листопада 2008 року.

ЦІЛЬ 4: ЗАСТОСУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА РОЗРОБОК В ІННОВАЦІЯХ ТА ПОСИЛЕННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОЇ СПІВПРАЦІ У ГАЛУЗІ ДОСЛІДЖЕНЬ, РОЗРОБОК ТА ІННОВАЦІЙ

Окрім забезпечення досконалості досліджень та розробок, у Чеській Республіці також необхідно покращити використання результатів ДРІ в інноваціях; такий захід дозволить посилити конкурентоспроможність бізнес-сектора, покращити стан здоров'я населення та якість життя в Чеській Республіці. Таким чином, основна мета полягає в забезпеченні наявності достатнього обсягу практичних знань, створенні механізмів оперативного та легкого трансферу таких знань до сфери практичного застосування, а також посилення "поглинаючої здатності" сфери застосування в аспекті використання нових знань щодо ДР в інноваціях.

А 4-1: Сприяння розробці стратегій у науково-дослідних організаціях, метою яких є впровадження на практиці результатів ДР та захист прав інтелектуальної власності.

Кінцевий термін: 2010; відповідальність: Міністерство освіти, Академія наук Чеської Республіки (далі за текстом – "АН ЧР") та інші засновники науково-дослідних організацій.

Основною передумовою для успішної комерціалізації нових знань стосовно ДРІ, що створюються в рамках науково-дослідних організацій, є розробка ефективних стратегій щодо трансферу знань, котра має здійснюватися за фінансової підтримки відповідно до Пріоритетного напрямку 3 ОП ДРІ. Такі стратегії мають стати ефективним способом стимулювання передачі знань для їхнього застосування на практиці та вирішення питань щодо регулювання прав інтелектуальної власності (у тому числі правила щодо розподілу коштів, отриманих від продажу ліцензій, та прав інтелектуальної власності), а також повинні містити принципи щодо створення компаній (зокрема "спін-офф" підприємств), що базуються на нових знаннях щодо ДР, створених в рамках таких організацій. Невід'ємна частина будь-якої стратегії має містити основні принципи щодо реалізації та оцінки діяльності в цій сфері.

А 4-2: Мотивування персоналу науково-дослідних організацій до створення знань в інноваційній сфері та до співпраці з комерційними підприємствами

Кінцевий термін: 2010; відповідальність: Міністерство освіти, АН ЧР та інші засновники науково-дослідних організацій.

Також важливим заходом для науково-дослідних організацій є створення мотивуючої системи оцінки роботи дослідників, у розробці якої належить взяти до уваги, окрім якості науково-дослідної діяльності, практичну застосовність результатів прикладних досліджень. Таким чином, ефективні механізми, у вигляді правил щодо поширення коштів, отриманих від комерціалізації ДРІ, необхідно "вбудувати" в систему оплати праці дослідницького персоналу. Такі механізми мають бути достатньо обґрунтованими для забезпечення мотивації дослідників до створення знань, застосовних на практиці, розробки інноваційних рішень, реалізації таких знань (рішень) на ринку (наприклад, через здійснення продажу ліцензій, створення "спін-офф" компаній тощо) та укладення додаткових контрактів на таких підставах. Належить забезпечити стимулювання науково-дослідних організацій до створення таких механізмів за використанням системи оцінки результатів ДР, за якою має надаватися інституційна підтримка для ДР (див. Захід А 3-1).

А 4-3: Запуск програми сприяння комерціалізації результатів ДР, отриманих в рамках університетів та державних науково-дослідних організацій.

Кінцевий термін: 2013; відповідальність: МОМС.

Для університетів, науково-дослідних інститутів та асоціацій науково-дослідних установ ОП ДРІ (у Празі – ОП "Прага Конкурентоспроможність" та ОП "Прага Адаптація") є джерелом підтримки створення центрів трансферу технологій (знань), завдання яких полягає в наданні підтримки працівникам таких установ у здійсненні комерціалізації нових знань, що стосуються ДР. З метою підвищення ефективності трансферу нових знань до практичної сфери, необхідно створити програму, що забезпечуватиме такі центри ресурсами для провадження їхньої діяльності (на додаток до заходу А 4-10), тобто надаватиме якісні послуги з консультування щодо комерціалізації знань, пов'язаних з ДР (наприклад, огляд потенціалу знань та аналіз найкращих способів їх використання), та, зокрема, (в цілях маркетингу) сприятиме створенню нових компаній ("спін-офф" підприємств), надаватиме підтримку у поданні заявок на патенти тощо. Така програма також має надавати фінансування для ДР, необхідне для застосування знань, пов'язаних з ДР, на практиці.

А 4-4: Сприяння побудові та розвитку регіональної інфраструктури ДРІ у зв'язку із центральною інфраструктурою з одного боку та сферою застосування (сферою інновацій) з іншого.

Кінцевий термін: безперервно до 2015 року – реалізація ОП ДРІ та Операційної програми "Підприємництво та інновації" (далі за текстом – "ОП ПІ"); 2012 рік – оголошення Національної програми підтримки центральної інфраструктури/капітального розвитку досліджень та розробок; відповідальність: Міністерство освіти (ОП ДРІ та Програма капітального розвитку

досліджень та розробок), Міністерство промисловості та торгівлі (далі за текстом – "МПТ") (ОП П).

Інвестування в інфраструктуру ДРІ на національному та регіональному рівні має забезпечити створення щільної мережі ефективних компаній та організацій, що є достатньо спроможними здійснювати свою власну науково-дослідну діяльність та відповідати вимогам інноваційних підприємств. До 2015 року створення та розвиток цієї інфраструктури має здійснюватися переважно за підтримки, передбаченої в рамках ОП ДРІ та ОП П, відповідно до Національної стратегічної програми розвитку, а в Празі – у рамках ОП "Прага Конкурентоспроможність" та Національної програми капітального розвитку досліджень та розробок. Після завершення операційних програм початковий розвиток інфраструктури має здійснюватися за підтримки, передбаченої спеціальною програмою.

Під час формування цієї інфраструктури особливу увагу необхідно звернути на створення взаємозв'язків із центральною інфраструктурою ДРІ, інтенсивність співпраці (у тому числі використання цієї інфраструктури) зі сферою застосування, а також на фінансову автономність та стабільність. Основною метою інфраструктури є проведення досліджень відповідно до вимог сфери застосування та використання результатів досліджень, отриманих у рамках центральної інфраструктури, для розвитку сфер конкретного застосування.

А 4-5: Запуск програми підтримки великомасштабних проектів, що охоплюють весь цикл ДРІ, із залученням науково-дослідних організацій та підприємств.

Кінцевий термін: 2011; відповідальність: ЧТА.

З метою посилення використання результатів ДРІ державного сектора та покращення співпраці між дослідницькими командами університетів, інститутів та комерційних підприємств, Чеське технологічне агентство має розробити та запустити багатопрофільні програми, орієнтовані на вирішення проблем, для сприяння розвитку великомасштабних проектів, що орієнтовані на технології та охоплюють весь інноваційний цикл (тобто проектів, що включають такі компоненти як фундаментальні та прикладні дослідження, розробки та подальше випробування для подальшого практичного застосування). Такі програми, до яких залучено дослідницькі команди з державного сектора та сфери застосування (підприємства), можуть також слугувати важливим фінансовим джерелом для інфраструктури, досліджень та розробок (див. Захід А 3-4). Фокус уваги таких більш масштабних та довгострокових програм має систематично відповідати пріоритетним напрямкам розвитку суспільства знань та базуватися на одностайній думці експертів державного та корпоративного сектора, що гарантує покращення застосування знань, пов'язаних з ДР, на практиці, та фінансову стабільність (автономність) науково-дослідних центрів. Також має бути створено прозору в адміністративному аспекті систему підтримки реалізації таких програм; ця система повинна забезпечити ефективне об'єднання коштів з різних джерел та професійний відбір проектів.

А 4-6: Запуск програми підтримки впровадження інновацій малими та середніми підприємствами (МСП) зі зверненням особливої уваги на стимулювання дослідних випробувань.

Кінцевий термін: 2014; відповідальність: МПТ.

Оскільки саме малі та середні підприємства (МСП) переважно зазнають впливу недоліків ринку ДРІ в корпоративному секторі, державна підтримка має стати стимулом, який потребують МСП для залучення до науково-дослідної та інноваційної діяльності. До 2014 року для цієї цілі мають застосовуватися наявні програми підтримки промислових досліджень та розробок та ОП ІІІ (Програма з інновацій). За результатами оцінки результатів цих програм належить розробити програму подальших заходів щодо підтримки досліджень та інновацій в МСП, особливу увагу в рамках якої буде звернено на просування фази, що знаходиться на межі між розробками та впровадженням інновацій (зокрема, дослідним тестуванням).

А 4-7: Сприяння співпраці між МСП та науково-дослідними організаціями через надання ваучерів на проведення спільних ДРІ.

Кінцевий термін: до 2011 року, оцінка необхідних законодавчих змін; 2012 рік – впровадження законодавчих змін та запуск програми (звернення до якої має бути розпочато з 2013 року); відповідальність: ЧТА.

ЧТА має оголосити програму інноваційних ваучерів для МСП, призначених для покриття витрат, пов'язаних з інноваціями щодо продукту чи послуги. Такі ваучери є чинними та придатними до використання в науково-дослідних організаціях та дозволяють МСП оперативно та легко налагоджувати зв'язки з такими науково-дослідними організаціями та укладати невеликі контракти, спрямовані на придбання зовнішнього ноу-хау (наприклад, зовнішні ДР, трансфер знань тощо). До реалізації цієї програми, котра має бути простою в адміністративному аспекті як для користувачів, так і для провайдерів державної підтримки, необхідно провести оцінку відповідних змін у законодавстві, встановити фінансову вартість таких ваучерів (вартість ваучерів може варіювати в залежності від виду інноваційної діяльності та внеску підприємства) та визначити кількість ваучерів, що підлягають випуску.

А 4-8: Оцінка можливості створення фондів венчурного капіталу за участю приватних та державних фондів.

Кінцевий термін: 2011; відповідальність: Рада з питань НДР.

Окрім забезпечення сприятливого податкового середовища та належного регулювання, варто також заохочувати інвестування венчурного капіталу в інноваційні початкові підприємства (старт-апи), що відзначаються високим потенціалом до зростання, через створення спеціальної фінансової інфраструктури (у тому числі з поєднанням фондів передпосівних інвестицій, створених в рамках ОП ДРІ). У зв'язку з цим, перевіреною моделлю за кордоном є створення фондів венчурного капіталу, зосереджених переважно на інвестуванні у новостворені МСП, орієнтовані на технології, за участю приватних та державних фондів. Таким чином, необхідно детально про-

аналізувати правові, фінансові та інші можливості застосування такої моделі в Чеській Республіці.

А 4-9: Заохочення розвитку якісних послуг з консультування, спрямованих на активізацію науково-дослідної та інноваційної діяльності на підприємствах та покращення використання результатів ДР на практиці.

Кінцевий термін: 2011; відповідальність: МПТ.

Одночасно з розвитком інноваційної інфраструктури, необхідно також покращити доступність та якість допоміжних послуг з консультування МСП з питань ДР та впровадження інновацій, менеджменту ДРІ та передачі знань державними науково-дослідними установами до сфери їх практичного застосування. Розвиток цієї соціальної інфраструктури наразі здійснюється за підтримки, передбаченої ОП ПІ (Програма з консультування). Після проведення проміжної оцінки ефективності Програми з консультування, котра охоплює користувачів таких пропонованих послуг, необхідно розробити заходи щодо подальшого розвитку якісних послуг з консультування для МСП.

А 4-10: Заохочення створення національної та міжнародної технологічної платформи.

Кінцевий термін: 2010; відповідальність: МПТ та ЧТА.

Відповідно до відкритого інноваційного підходу, котрий набуває форми глобалізаційного прогресу в галузі ДР та інновацій, важливою рушійною силою інновацій, зокрема щодо ефективності інвестицій у ДРІ та більш оперативного трансферу знань між різними суб'єктами інноваційного процесу, є взаємна співпраця всіх учасників національної інноваційної системи на регіональному, національному та транснаціональному рівні. З цієї причини необхідно також ініціювати та забезпечити фінансову підтримку для створення технологічних платформ, до складу яких входять науково-дослідні організації (у тому числі університети), підприємства та бізнес-асоціації, представники державного управління, фінансові посередники та інші учасники національної інноваційної системи. Такі платформи повинні сприяти розвитку співпраці між усіма учасниками на національному та міжнародному рівні. У зв'язку з цим також має бути застосовано і потенціал кластерів. Підтримку для таких заходів має бути забезпечено в рамках ОП ПІ (Програма зі співпраці).

ЦІЛЬ 5: ПОСИЛЕННЯ УЧАСТІ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ У МІЖНАРОДНІЙ СПІВПРАЦІ В ГАЛУЗІ ДОСЛІДЖЕНЬ, РОЗРОБОК ТА ІННОВАЦІЙ

Важливою умовою для того, щоб підтримувати належний рівень конкурентоспроможності та йти в ногу зі світовим технологічним розвитком в усіх сферах, є міжнародна співпраця в галузі ДРІ. Таким чином, основною метою є посилення участі чеських дослідницьких команд у міжнародних дослідженнях та активна участь Чеської Республіки у створенні Європейського наукового простору (ЄНП), що допоможе зміцнити конкурентоспроможність чеської економіки та розвиток суспільства знань Чеської Республіки.

А 5-1: Продовження підтримки діяльності організацій, що надають загальну інформацію щодо можливостей участі в програмах ЄС та комплексні послуги, що сприяють залученню чеських дослідницьких команд до міжнародних програм.

Кінцевий термін: безстроковий захід; відповідальність: МОМС, МПТ.

Вже багато років діяльність організації, що допомагає дослідницьким командам приєднатися до рамкових програм Європейської Спільноти з досліджень, технологічного розвитку та демонстраційних заходів та надає відповідну інформацію та рекомендації, здійснюється за підтримки Міністерства освіти, молоді та спорту. Аналогічно, ресурси Комісії та МПТ використовуються для надання підтримки діяльності мережі, що надає послуги з підтримки та інформацію для розвитку інноваційного підприємництва. Роботу таких організацій необхідно продовжувати заохочувати, а їхню діяльність та послуги належить в подальшому покращувати та розширювати, таким чином, створюючи додаткові умови для посилення залучення чеських команд до міжнародної діяльності в галузі досліджень та інновацій. Необхідно забезпечити надання рекомендацій щодо фінансування та захисту прав інтелектуальної власності, консультування щодо можливостей для участі в ЄНП та проведення спеціальних заходів підвищення кваліфікації з метою покращення якості проектних пропозицій, які чеські установи (команди) подають до міжнародних програм з досліджень та розробок. Має бути проведено оцінку переваг та результатів міжнародних програм із розвитку ДРІ Чеської Республіки. Необхідно забезпечити аналітичну та стратегічну документацію для підготовки висновків експертів та офіційних представників Чеської Республіки у відповідних комітетах Комісії.

А 5-2: Забезпечення сприятливих умов для науково-дослідних організацій для посилення участі дослідницьких команд у міжнародних програмах.

Кінцевий термін: 2011; відповідальність: МОМС, АН ЧР.

Поряд із наданням консультативних послуг з метою сприяння участі дослідницьких команд у міжнародних програмах, необхідно створити належну базу в науково-дослідних організаціях для дослідницьких команд, залучених до міжнародної співпраці, з метою забезпечення необхідного адміністрування та бухгалтерського обліку, сприяння вирішенню фінансових та правових питань, забезпечення співфінансування для ухвалених проєктів тощо. Стратегічне управління дослідженнями та розробками в науково-дослідних організаціях повинно також передбачати ефективне мотивування дослідників до більш активного залучення до міжнародної співпраці в галузі ДР, зокрема до участі в рамкових програмах ЄС.

А 5-3: Активна участь у розвитку ЄНП та діяльності визначних міжнародних науково-дослідних організацій.

Кінцевий термін: 2009; відповідальність: МОМС.

У Реформі окреслено створення інформаційної системи, що забезпечить надання інформації щодо результатів переговорів, здійснюваних на загаль-

ноєвропейському рівні, у тому числі щодо думок та позицій Чеської Республіки, та дозволить покращити координування відповідних заходів. Залучення Чеської Республіки до розвитку Європейського наукового простору (ЄНП) необхідно надалі посилювати через її активну участь у створенні концептуальних документів, а також у підготовці та впровадженні стратегій з ДРІ (наприклад, реформування патентної системи Європи та узгодження правил щодо фінансування національних та європейських проєктів), або через участь у провідних міжнародних науково-дослідних організаціях (CERN (Європейська організація з ядерних досліджень), EMBL (Європейська молекулярно-біологічна лабораторія), ESA (Європейське космічне агентство) тощо). Крім того, за необхідності, Чеська Республіка повинна брати активну участь у підготовці міжнародних дослідницьких програм Держав-членів ЄС, зосереджених на актуальних питаннях сталого розвитку на наднаціональному рівні (розробка спільних програм). Необхідно також визначити напрями досліджень, що мають бути розроблені Чеською Республікою в рамках такої міжнародної співпраці.

ЦІЛЬ 6: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ КАДРОВИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ГАЛУЗІ ДОСЛІДЖЕНЬ, РОЗРОБОК ТА ІННОВАЦІЙ

Створення нових результатів досліджень та здатність до освоєння та ефективного використання таких нових знань є ключовою передумовою для розвитку суспільства знань. Таким чином, основною метою політики в галузі ДРІ є забезпечення належної кількості висококваліфікованих дослідників та збільшення кількості випускників університетів, кваліфікація яких відповідає зростаючим вимогам щодо здібностей та навичок у зв'язку із розвитком суспільства знань.

А 6-1: Розробка системи посад для фахівців зі ступенем доктора наук, що займаються за результатами проведення державних конкурсів.

Кінцевий термін: до 2013 року – реалізація Операційної програми "Освіта для конкурентоспроможності" (далі за текстом – "ОП ОК"); 2014 – початок роботи над програмою.

Необхідно створити програму зі запровадження посад для фахівців із ступенем доктора наук, що займаються за результатами проведення тендерів, з метою покращення освіти та забезпечення розвитку молодих дослідників. Такі посади мають надавати чудові можливості талановитим, висококваліфікованим випускникам зі ступенем доктора наук для продовження своєї наукової кар'єри у провідних чеських науково-дослідних інститутах, і, таким чином, повинні стати альтернативою посадам за кордоном, на котрі такі випускники часто погоджуються після завершення свого навчання у Чеській Республіці. Така програма має бути відкритою для іноземних випускників, таким чином, відкриваючи перспективу залучення талановитих висококваліфікованих молодих дослідників різної спеціалізації.

А 6-2: Запуск програми заохочення дослідників (зокрема, аспірантів та молодих дослідників) до проходження стажування у провідних європейських та світових центрах.

Кінцевий термін: 2013; відповідальність: МОМС.

Отримання досвіду в галузі досліджень за кордоном, участь у міжнародній науково-дослідній співпраці та налагодження зв'язків на міжнародному рівні є важливими передумовами для подальшого розвитку наукової кар'єри молодих дослідників та дотримання світових тенденцій у відповідних галузях. З цією метою Міністерство освіти повинно оголосити програму, що має стати ефективним засобом заохочення молодих дослідників та аспірантів до проходження стажування за кордоном, а потім до повернення до Чеської Республіки ("гранти на повернення"). Такий грант має дозволяти таким дослідникам створювати свої власні дослідницькі команди (що складаються з молодих дослідників) у своєму "материнському" центрі після повернення назад до Чеської Республіки та продовжувати дослідження, які вони розпочали за кордоном.

А 6-3: Забезпечення перспективи для випускників університетів у галузях, пов'язаних із прикладними дослідженнями та розробками та із впровадженням інновацій, або у наукоємних сферах.

Кінцевий термін: 2010; відповідальність: МОМС.

Важливим фактором розвитку кар'єри випускників є їхня перша робота. Зважаючи на такий факт, Міністерство освіти має підготувати програму щодо проектів МСП, котрі надають фінансову підтримку для влаштування на роботу (тобто прийняття на роботу на визначений термін) недавніх випускників вищих навчальних закладів та аспірантів у наукоємних галузях (зокрема в напрямках діяльності, пов'язаних з ДРІ), в рамках реалізації якої такі працівники залучаються до певного проекту, важливого для стратегічного розвитку МСП, котре взяло їх до себе. Співпраця між МСП та університетом також може забезпечити подальше навчання нового співробітника у зв'язку з роботою над проектом.

ЦІЛЬ 7: СТВОРЕННЯ У ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ СЕРЕДОВИЩА, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ СТИМУЛЮВАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ, РОЗРОБОК ТА ІННОВАЦІЙ

Важливим завданням розвитку ДРІ є створення про-інноваційного середовища, котре повинно не лише стимулювати комерційну та науково-дослідну діяльність, але й створювати сприятливі умови для культивування інтересу до результатів ДРІ (тобто щодо пропозиції нової продукції та попиту з боку споживачів) та позитивно впливати на всіх учасників інноваційного процесу та їхню співпрацю.

А 7-1: Покращення якості висвітлення досліджень розробок та інновацій у ЗМІ.

Кінцевий термін: 2013; відповідальність: Рада з питань НДР.

Окрім покращення інноваційного середовища в аспекті пропозиції, також важливим є посилення загального сприйняття інновацій у суспільстві. Важливу роль в цьому процесі відіграє оприлюднення ДРІ. Оскільки посилення оприлюднення ДРІ значно сприяє підвищенню обізнаності щодо ДРІ серед журналістів, фінансову підтримку має бути спрямовано на створення

та функціонування інформаційної системи (веб-порталу), з якої журналісти зможуть отримати високоякісну, актуальну та надійну інформацію щодо ДРІ (наприклад, інформацію про нові відкриття, переваги ДР, майбутні конференції та іншу діяльність). Також необхідно створити посилання на подібні сайти за кордоном (AlphaGalileo). Кошти ОП "Освіта для конкурентоспроможності" мають бути використані для підтримки проєктів, в рамках яких пропонуються курси підвищення кваліфікації для журналістів, для покращення якості журналістики, орієнтованої на інновації. Необхідно також надати фінансову підтримку для участі Чеської Республіки у міжнародній ініціативі "Інноваційна журналістика".

А 7-2: Сприяння заходам, метою яких є популяризація ДРІ та їхніх переваг для суспільства.

Кінцевий термін: безстроковий захід; відповідальність: МОМС.

Також важливим є надання підтримки заходам (програмам, проєктам), котрі чітко ілюструють для громадськості використання та застосування науки, а також її переваги для суспільства. Хоча в Чеській Республіці проводяться численні заходи такого типу вже впродовж багатьох років (наприклад, "Ніч науки", "Наука на сцені", "Ніч музеїв", "Тиждень науки й техніки", "ІН-НОВАЦІЇ, Тиждень досліджень, розробок та інновацій у Чеській Республіці", "Премія «Інновація року»" тощо), актуальними завданнями є посилення оприлюднення таких заходів та їхнє спрямування на важливі слабкі сторони національної інноваційної системи Чеської Республіки (такі як відсутність інтересу серед молоді до вивчення природничих та технічних наук, а також науки загалом). З цієї причини кошти ОП "Освіта для конкурентоспроможності" щороку використовуються для сприяння організації обраних напрямів діяльності в усіх регіонах Чеської Республіки. Вони також мають популяризуватися (оприлюднюватися в ЗМІ) на національному рівні. ОП "ДРІ" має також забезпечувати підтримку діяльності спеціалізованих закладів з метою привернення уваги дітей та молоді до технічних та природничих наук, а також сприяння налагодженню міцних взаємозв'язків між наукою та творчістю (Науковий центр, "Техманія" (Techmania) тощо).

А 7-3: Презентація результатів чеських ДРІ за кодоном.

Кінцевий термін: безстроковий захід; відповідальність: МОМС.

Також важливим є спрямування журналістської діяльності на створення в ЗМІ іміджу Чеської Республіки як технологічно розвинутої країни. З огляду на це, Міністерство освіти має надавати фінансову підтримку діяльності, що вигідно презентує результати чеських ДРІ за кордоном. У розробці та впровадженні такого сприяння міністерство має співпрацювати з іноземними місіями та організаціями Чеської Республіки, що представляють її за кордоном, такими як CZELO та "ЧехІнвест" (CzechInvest). Фінансова підтримка має надаватися, наприклад, для залучення належних експертів, розробки промоматеріалів, висвітлення такої діяльності в закордонних ЗМІ тощо.

ЦІЛЬ 8: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНИХ ЗВ'ЯЗКІВ З ПОЛІТИКОЮ В ІНШИХ ГАЛУЗЯХ

Оскільки, окрім НПДРІ, стратегії та концепції, пов'язані з розвитком суспільства знань, також розробляються в окремих міністерствах, важливим є посилення синергії, що виникає у зв'язку із впровадженням таких концепцій. Тому основним завданням є ефективно координування діяльності різних урядових відомств, виконавчих органів та інших надавачів державної підтримки для ДРІ з метою забезпечення взаємодії різних заходів та їхнього синергетичного сприяння посиленню конкурентоспроможності чеської економіки та покращенню якості життя в Чеській Республіці.

А 8-1: Зміцнення ролі координуючого органу в розробці та реалізації політики та концепцій в галузі ДРІ.

Кінцевий термін: безстроковий захід; відповідальність: Уряд, за пропозицією Ради з питань НДР та Національної економічної Ради Уряду (NERV).

Координування розробки та реалізації політики стосовно розвитку суспільства знань має базуватися, в першу чергу, на створенні інституційних та методологічних зв'язків. Ключовим фактором є тісний взаємозв'язок між політикою в галузі ДРІ та освітньою політикою, що базується на тісній співпраці між відповідними центральними органами влади. Однак також важливим є забезпечення узгодження діяльності, що здійснюється в рамках НПДРІ, з промисловою, регіональною та соціальною політикою та концепціями, пов'язаними з ДРІ (наприклад, у галузі охорони здоров'я, оборони, безпеки, сільського господарства тощо). Важливу роль у координуванні діяльності органів, відповідальних за розробку та реалізацію політики в таких галузях, має відігравати новостворений координуючий орган (див. розділ III.1), котрий, окрім розробки політики в галузі ДРІ, має відповідати за координування державної підтримки, що стосується ДРІ (стосовно ДРІ), в усіх відповідних галузях (для отримання більш детальної інформації щодо функцій координуючого органу див. пункт А 1-1).

А 8-2: Посилення розробки та використання аналізів та базових досліджень для підготовки концептуальних документів та розробки відповідної політики.

Кінцевий термін: починаючи з 2009 року; відповідальність: Рада з питань НДР – до 2012 року, новостворений координуючий орган – з 2013 року.

У підготовці всіх стратегічних та концептуальних документів у відповідних галузях мають ретельно використовуватися результати оцінок (див. також розділ III.9), аналізи та подальші базові дослідження, що надають характеристику поточної ситуації, а також передових досліджень, в рамках яких застосовуються такі сучасні методи як передбачення. Окрім того, необхідно забезпечити підтримку для досліджень, спрямованих на взаємодію соціальних, економічних та екологічних питань, причому особливу увагу слід звернути на безперервне сприяння процесу ухвалення рішень в державному управлінні. Така діяльність має здійснюватися окремими виконавцями, котрі можуть, з цією метою, залучити незалежну професійну організацію, за підтримку діяльності якої відповідає новостворений координуючий орган (див. розділ III.1).

ЦІЛЬ 9: РЕТЕЛЬНА ОЦІНКА СИСТЕМИ ДОСЛІДЖЕНЬ, РОЗРОБОК ТА ІННОВАЦІЙ

Ціль полягає у створенні системи постійної оцінки ДРІ в Чеській Республіці на всіх рівнях з метою забезпечення належної ефективності використання державних коштів, інвестованих у ДРІ. Також для такої оцінки необхідно створити інституційний фонд із чітко визначеними повноваженнями.

А 9-1: Проведення постійної оцінки впровадження Реформи системи ДРІ та реалізації НПДРІ, а також результатів заходів такої Реформи та НПДРІ стосовно встановлених цілей.

Кінцевий термін: починаючи з 2009 року; відповідальність: Рада з питань НДР – до 2012 року, новостворений координуючий орган – з 2013 року.

Першим кроком у створенні системи постійної оцінки ДРІ є проведення оцінки ходу реалізації та результатів Реформи, ухваленої Урядом у березні 2008 року, впровадження якої є важливою передумовою для успішної реалізації НПДРІ. Необхідно здійснювати систематичний моніторинг та оцінку різних впроваджуваних заходів, а також їхні взаємозв'язки та результати, у досягненні цілей, визначених Реформою (тобто не лише здійснювати адміністративну перевірку). Після проведення оцінки Реформи, необхідно забезпечити постійну оцінку впровадження та виконання всіх заходів, визначених у НПДРІ, зі зверненням особливої уваги на оцінку впливу різних заходів на досягнення визначених цілей. Оцінка реалізації НПДРІ має оцінюватися на постійній основі (строки реалізації та відповідальність за впровадження визначено для кожного заходу). Результати початкової оцінки має бути надано Уряду у 2011/2012 роках (щодо результатів міжнародного аудиту ДРІ – див. наступний захід), а сама оцінка повинна містити наступні кроки реалізації НПДРІ. Окрім НПДР, необхідно також забезпечити ретельну оцінку всіх відповідних горизонтальних та секторних політик (чи стратегій та концепцій) та стратегій, розроблених у регіонах (краях). У зв'язку з реалізацією НПДРІ та підготовкою нових стратегічних документів у цій галузі, необхідно посилити важливість проведення систематичної оцінки, аналізів та передових досліджень в цілях політики в галузі ДРІ з метою забезпечення безперервного процесу, що передбачає проведення оцінки, аналізу, передових досліджень та визначення концепції, у тому числі формування зв'язків між заходами.

А 9-2: Впровадження методології з оцінки результатів ДР та запровадження схеми періодичної та об'єктивної оцінки системи підтримки ДРІ на всіх рівнях.

Кінцевий термін: починаючи з 2009 року; відповідальність: Рада з питань НДР – до 2012 року, новостворений координуючий орган – з 2013 року.

Кінцевою метою є запровадження періодичної, систематичної та об'єктивної оцінки системи підтримки ДРІ в Чеській Республіці на всіх рівнях. Окрім оцінки системи підтримки ДРІ на рівні провайдерів підтримки, визначених Постановою Уряду № 644 від 23 червня 2004 року, необхідно також забезпечити здійснення комплексної оцінки всієї системи під-

тримки ДРІ Чеської Республіки на національному рівні (комплексний аудит державної підтримки ДРІ у Чеській Республіці). У здійсненні такого комплексного аудиту ДРІ, що має проводитися періодично приблизно раз на п'ять років, необхідно відійти від адміністративної оцінки, що наразі переважає, до оцінки результатів та впливу підтримки на досягнення досконалості чеськими ДР, придатності результатів ДР до практичного застосування, підвищення конкурентоспроможності та покращення якості життя та розвитку суспільства Чеської Республіки. В такій оцінці необхідно надати переконливу інформацію щодо переваг підтримки ДРІ. Окрім загальнонаціональної оцінки та оцінки провайдерів, необхідно також забезпечити проведення оцінки (створення програми проведення оцінки) бенефіціарів за використанням державних коштів (проведення аудиту науково-дослідних організацій). В таких оцінках бенефіціарів необхідно не лише порівняти якість науково-дослідної діяльності окремих підрозділів (департаментів, груп) та забезпечити базу для розподілу коштів в залежності від якості досліджень, але й також визначити стратегічний напрям, якого мають дотримуватися науково-дослідні організації в майбутньому.

А 9-3: Оцінка системи ДРІ на національному рівні із залученням визнаної іноземної організації.

Кінцевий термін: 2011; відповідальність: МОМС.

З метою посилення об'єктивності, до проведення комплексної оцінки (аудиту) всієї системи державної підтримки галузі ДРІ на національному рівні, відповідно до Заходу А 9-2, необхідно залучити визнаний іноземний центр, що володіє достатнім професійним досвідом. Такий іноземний центр має бути обраний на підставі проведення тендеру між багатьма потенційними іноземними партнерами. Така іноземна установа має здійснювати такий аудит у співпраці з національним центром, що також має бути обраний на конкурсній підставі.

***

Національна інноваційна політика Чеської Республіки на 2005–2010 роки¹

ЗМІСТ

I. Вступ

- I.1. Потреба у наявності національної інноваційної політики
- I.2. Концептуальна база національної інноваційної політики
  - I.2.1. Визначення інновації
  - I.2.2. Покоління інноваційної політики у розвинутих країнах

II. Переваги та недоліки інноваційних процесів у Чехії

III. Зв'язок національної інноваційної політики та актів ЄС та національних актів

¹ Narodni inovacni politika Ceské republiky na leta 2005-2010: <http://cordis.europa.eu/erawatch/index.cfm?fuseaction=search.contentByUUID&UUID=7D87A362-E2E1-6986-6F8876293E9E982C&hashCode=C548CD278ED47BA8B2E5F7CFBA544518&page=1&perPage=10>.

III.1. Посилання на документи ЄС

III.2. Посилання на національні документи

IV. Бачення національної інноваційної політики

V. Цілі, завдання, механізми та заходи національної інноваційної політики

V.1. Зміцнення галузей досліджень та розробок як джерела інновацій

V.1.1. Щорічне збільшення обсягу державних витрат у галузі досліджень та розробок та досягнення рівня 1% ВВП до 2010 року; таке збільшення має бути спрямоване особливо на промислові дослідження

V.1.1.1. Збільшення обсягу та зміни у структурі державних витрат у галузі досліджень та розробок

V.1.1.2. Визначення фактичних пріоритетних напрямів у галузі досліджень та розробок (довгострокових основних напрямів наукових досліджень)

V.1.1.3. Розподіл державних витрат у галузі досліджень та розробок відповідно до досягнутих результатів

V.1.2. Забезпечення захисту прав інтелектуальної власності на результати досліджень та розробок

V.1.2.1. Ефективна підтримка захисту прав інтелектуальної власності

V.1.2.2. Застосування законів та положень щодо захисту прав інтелектуальної власності

V.1.3. Забезпечення узгодженого використання національних та європейських фондів у галузі наукових досліджень, розробок та інновацій

V.1.3.1. Застосування змін у правилах ЄС щодо розподілу ресурсів структурних фондів та Фонду згуртування

V.1.3.2. Зміни у правилах ЄС щодо надання підтримки у галузі досліджень та розробок

V.1.3.3. Координація діяльності з досліджень та розробок у Чехії

V.1.3.4. Заснування Технологічного агентства Чехії

V.1.3.5. Програми сприяння інноваційному розвитку в регіонах

V.1.4. Сприяння заснуванню науково-дослідних організацій та організацій із впровадження результатів їхньої діяльності

V.1.4.1. Спрощення процедури заснування нових науково-дослідних організацій та підтримка їхньої діяльності

V.1.5. Надання непрямої підтримки орієнтованим на інновації дослідженням та розробкам

V.1.5.1. Податкові пільги, що стимулюють розвиток досліджень та розробок у комерційному секторі

V.1.6. Налагодження ефективного поінформування громадськості щодо успішних інновацій, отриманих у галузі досліджень та розробок

V.1.6.1. Підтримка заходів щодо поінформування громадськості в галузі інновацій у Чехії

V.2. Створення державно-приватних партнерств

V.2.1. Налагодження ефективної співпраці державного та приватного секторів щодо спільних програм та проектів

V.2.1.1. Програма(и) сприяння мобільності між науковим та приватним секторами

V.2.1.2. Програма сприяння створенню налагоджених технологічних платформ

V.2.1.3. Фонд фінансування спільних державно-приватних проектів

V.2.2. Посилення конкурентоспроможності малих та середніх підприємств (МСП) через підтримку запровадження та використання інформаційних та комунікаційних технологій (ІКТ)

V.2.2.1. Підтримка запровадження та використання інформаційних технологій на малих та середніх підприємствах

- V.2.3. Забезпечення умов для діяльності новостворених компаній, заснованих з метою використання результатів досліджень та розробок
  - V.2.3.1. Сприяння створенню нових технологічних фірм, заснованих з метою використання результатів досліджень та розробок
  - V.2.3.2. Сприяння трансферу знань та технологій
- V.3. Забезпечення трудовими ресурсами інноваційної сфери
  - V.3.1. Забезпечення трудовими ресурсами на всіх рівнях інноваційних процесів
    - V.3.1.1. Зміни в показниках та критеріях підтримки, яка надається державним закладам вищої освіти в галузі освіти та наукових досліджень
    - V.3.1.2. Мотивування до закінчення вищих навчальних закладів за науково-технічними спеціалізаціями
    - V.3.1.3. Програми підвищення кваліфікації, орієнтовані на працівників та менеджерів у галузі досліджень та розробок
    - V.3.1.4. Усунення перешкод для міжвідомчого руху трудових ресурсів у сфері інноваційних процесів на національному та міжнародному рівні
- V.4. Підвищення ефективності діяльності державної адміністрації у галузі наукових досліджень, розробок та інновацій
  - V.4.1. Зменшення кількості наявних 22 бюджетних підрозділів (департаментів), за якими надається підтримка галузі досліджень та розробок
    - V.4.1.1. Спрощення системи підтримки досліджень та розробок шляхом внесення змін до Закону про сферу повноважень (№2/1969 Coll.) та інших законів
  - V.4.2. Визначення сфери зобов'язань та відповідальності державної адміністрації в галузі інновацій
    - V.4.2.1. Внесення змін до Закону про сферу повноважень з метою призначення центрального адміністративного органу з питань інновацій
  - V.4.3. Забезпечення наявності взаємодії між заходами, що здійснюються державою та потребами підприємств й інших учасників інноваційного процесу
    - V.4.3.1. Розширення сфери повноважень Ради з питань наукових досліджень та розробок (РНДР) питаннями галузі інновацій
    - V.4.3.2. Створення інформаційної системи для інновацій
  - V.4.4. Забезпечення безперервного та узгодженого процесу розробки стратегій і політики та його взаємозв'язків із програмами заходів
    - V.4.4.1. Взаємне узгодження та координування індивідуальної державної та регіональної політики відповідно до стратегії економічного зростання

VI. Висновки

VII. Перелік скорочень

I. ВСТУП

I.1. Потреба у наявності національної інноваційної політики

Конкурентний тиск, що постійно зростає та посилюється, перетворюється на побічний ефект глобалізації. Тому природно постають запитання: наскільки та яким чином окремі підприємства, регіони та країни зможуть протидіяти такому тиску та залишитися конкурентоспроможними. За умов глобалізованої економіки так звані стратегії "дешевої економії", за якими переважно низькі затрати (низькі заробітні плати, низькі валютні курси тощо) використовуються як джерело конкурентних переваг, видаються абсолютно непридатними для майбутнього Чеської Республіки (ЧР). А саме зростаюче змагання великих країн зі значною пропозицією дешевої робочої сили (китайської,

індійської тощо) не дозволяє забезпечувати подальший розвиток та перспективи чеської економіки на підставі таких наявних порівняльних переваг. Таким чином, у першу чергу необхідно звертати щораз більше уваги на інноваційний потенціал підприємств, зростання якості трудових ресурсів, а також на наукові дослідження та технології, що вважаються ключем до зростання європейської конкурентоспроможності як джерела переваг.

Але що стосується таких джерел конкурентоспроможності, наразі Чеська Республіка перебуває на рівні, нижче середнього у Європі. Зокрема, вона відстає у таких сферах як інтенсивність інноваційної активності на рівні компаній, трансфер технологій, використання потенціалу об'єднань, витрати компаній на наукові дослідження, розробки та інновації, патентна діяльність, взаємодія науково-дослідної галузі та промисловості, використання венчурного капіталу, а також у багатьох аспектах, що стосуються розвитку та використання трудових ресурсів (див. Додатки).

Наведені вище факти, без сумніву, відбивають відсутність будь-якої довготривалої систематичної та узгодженої політики Чеської держави, спрямованої на створення значною мірою проінноваційного середовища. У країнах із розвинутою економікою така політика відіграє одну з важливих ролей сучасної держави в інтересах громадськості. Інноваційна політика розробляється та реалізовується на національному та регіональному рівнях, що охоплюють відносно значну низку суспільних ініціатив, спрямованих на підтримку інноваційної діяльності та стимулювання створення проінноваційного середовища. За своєю спрямованістю така політика встановлює чимдалі міцніші природні взаємозв'язки з науково-дослідною, промисловою, соціальною та іншими політиками. Але водночас будь-яка інноваційна політика повинна відповідати певним умовам кожної країни чи регіону. До сьогодні Чехія ще не розробила власну інноваційну політику; єдиним відповідним документом з 1992 року була Національна інноваційна стратегія (затверджена Постановою Уряду від 24 березня 2004 року № 270). Однак не можна не звернути увагу на той факт, що, зокрема, впродовж останніх років з'явилася низка заходів підтримки як інноваційної діяльності, так й інноваторів, переважно з боку Міністерства промисловості та торгівлі (МПП) та агентства "ЧехІнвест" (CzechInvest). Проте такі поодинокі заходи не можуть замінити "компактну" та узгоджену інноваційну політику, що є надзвичайно важливою з точки зору подальшого розвитку.

Потреба у наявності такої політики знаходить дедалі більший відгук також після вступу Чехії до ЄС, у рамках якого інноваційна діяльність вважається пріоритетною за умов постійно зростаючого конкурентного тиску світової економіки, причому обсяги впровадження інноваційної політики, як вірного напрямку Європейської Спільноти, постійно зростають.

Інноваційна діяльність є переважно завданням компаній. Держава може сприяти інноваційним процесам, створюючи базові умови для ведення бізнесу та усуваючи будь-які види перешкод інституційного та/або правового характеру. Безпосередні втручання чи заходи, здійснювані чи вживані дер-

жавою, допускаються лише у випадках, коли середовище вільного ринку не спроможне вирішувати проблеми спонтанно.

***

IV. БАЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Національна інноваційна політика (НІП) визначає умови для досягнення такого стану речей, за якого підприємства та інші організації Чеської Республіки активно здійснюють інновації щодо своєї продукції, технологій та послуг, а також методів організації та управління, і забезпечують неухильне зростання продуктивності праці та конкурентоспроможності на міжнародних ринках, водночас зберігаючи високий рівень зайнятості.

З цією метою державою:

- забезпечує сприятливі базові правові та інституційні умови;
- усуває у гнучкий спосіб перешкоди для інноваційної діяльності;
- бере активну участь у створенні нових інструментів ЄС щодо підтримки галузі наукових досліджень, розробок та інновацій і нових правових положень ЄС, що передбачають підтримку галузі наукових досліджень, розробок та інновацій, й інкорпорує такі положення до чеського законодавства у швидкий та належний спосіб;

- сприяє обраним напрямом інноваційних процесів за допомогою як прямих, так і непрямих інструментів, відповідно до правових положень ЄС за рахунок державних фондів ЧР та бюджетних фондів ЄС.

Таке бачення має бути впроваджено через чотири стратегічні цілі:

1. Зміцнення галузі досліджень та розробок (ДР) як джерела інновацій.
2. Створення налагоджених державно-приватних партнерств.
3. Забезпечення трудовими ресурсами інноваційної сфери.
4. Підвищення ефективності діяльності державної адміністрації у галузі наукових досліджень, розробок та інновацій.

Для кожної **цілі** цією програмою визначаються **завдання**, необхідні для її досягнення, **механізми** для виконання відповідних завдань, а для кожного механізму наявні **заходи**, необхідні для його реалізації, **координатори та менеджери**, **строки реалізації**, **показники реалізації (успіху)** та **метод оцінки**.

***

Така узгоджена взаємодія вертикальних та горизонтальних рівнів НІП є однією з її основних характеристик, перевагою, що забезпечує її синергетичну дію.

Заходи, котрі було впроваджено під час підготовчої фази НІП, фіксуються в залежності від контексту (подібно, зокрема, до рекомендацій ЄС) та позначаються як **заходи, які вже впроваджені**.

Оцінку реалізації всіх цілей, завдань, механізмів та заходів НІП має бути здійснено 2007 року, і, відповідно до результатів такої оцінки, до НІП необхідно внести відповідні зміни. Щороку має проводитися оцінка НІП у рамках Аналізу поточного стану галузі наукових досліджень та розробок у Чеській Республіці та Порівняння із ситуацією за кордоном, що надаються

чеському Уряду. Якщо інше прямо не передбачено цим документом нижче, метод оцінки має базуватися на таких двох документах.

***

V. ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ, МЕХАНІЗМИ ТА ЗАХОДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

***

V.2.3. Забезпечення умов для діяльності новостворених компаній, заснованих з метою використання результатів досліджень та розробок

V.2.3.1. Сприяння створенню нових технологічних фірм, заснованих з метою використання результатів досліджень та розробок (ДР)

Ситуація, що склалася у промисловості, спричинила застій у розвитку її трансформаційних характеристик та відзначається відносно незначним зверненням уваги на інноваційну галузь. На таку ситуацію також має вплив надзвичайно значне орієнтування іноземних інвесторів на використання інвестиційних стимулів та тимчасових відносних переваг. Технологічні фірми, засновані з метою впровадження результатів ДР, окрім декількох прогресивних іноземних інвесторів та чеських фірм, повинні стати основною силою у розбудові наукоємної економіки.

Такі фірми створюються та отримують підтримку у зв'язку із зростаючим запровадженням на ринку нових виробничих технологій, нової продукції та послуг. У більшості випадків це малі підприємства, які часто є початківцями; однак у довгостроковій перспективі вони представляють дуже значний елемент інноваційної системи (зокрема, вони стають дедалі бажанішими та цікавішими для партнерів у застосуванні *Відкритої інноваційної системи*). Такі фірми борються, зокрема, із нестачею коштів, необхідних для здійснення передпочаткової діяльності, а також для етапів заснування та запуску підприємства.

Існує потреба у наявності консалтингових служб, освітніх програм та програм підвищення кваліфікації. Серйозною проблемою є також відсутність належної матеріальної бази. У розвинених країнах такі фірми зазвичай мають зручне розташування поблизу материнської інституції (найчастіше це університет), в якій вони можуть знайти для себе свою професійну та матеріально-технічну базу (наприклад, спеціальні інструментальні технології тощо). У такому випадку вони є переважно так званими "спін-офф" підприємствами, що створюються через відділення від іншої юридичної особи (університету, державного науково-дослідного інституту (НДІ)) з метою комерціалізації результатів ДР, і засновуються вони переважно викладачами, дослідниками та студентами такого університету чи дослідницької інституції. Така ситуація не є поширеною в Чеській Республіці здебільшого через нестачу коштів та недовершеність законодавства.

Інша причина полягає в недостатньому моніторингу досліджень та розробок, що здійснюються за підтримки державних фондів, а також в недо-

статньому моніторингу використання їхніх результатів у світлі рівних умов з фірмами, заснованими з метою використання результатів ДР.

Розвиток цього сегменту потребує збільшення обсягів фінансової підтримки і розширення сфери прикладних (промислових) досліджень. У випадку "спін-офф" компаній, цінності чеського академічного середовища повинні зазнати значних змін (необхідним є усунення наявного невеликого бажання щодо заохочення створення "спін-офф" компаній, слабкої готовності брати на себе ризики, заздрощі тощо). Сприяння створенню "спін-офф" підприємств потребує розроблення спеціальної програми заохочення, підтримки досліджень та розробок, що безпосередньо передують створенню таких фірм. Більш того, така програма дозволить вищим навчальним закладам та ДНДІ створити необхідні матеріальні та фінансові умови для таких "спін-офф" компаній.

Захід 31:

V.2.3.1.a Моніторинг досліджень та розробок, що здійснюються за підтримки з державних фондів, та використання їхніх результатів у світлі рівних умов із фірмами, заснованими з метою використання результатів ДР.

V.2.3.1.b Оголошення спеціальної програми сприяння заснуванню "спін-офф" компаній, що створюються через відділення від іншої юридичної особи (університету, ДНДІ) з метою подальшої комерціалізації результатів ДР. Програма спрямована на заохочення, в розумній мірі, досліджень та розробок, що безпосередньо передують створенню таких "спін-офф" компаній.

Програма є багаторічною та передбачає ухвалення та впровадження проєктів, метою яких є створення "спін-офф" підприємств, що мають відношення до високих технологій та фактичних пріоритетних напрямків ДР. Перевага має надаватися проєктам, запропонованим молодими дослідниками та студентами (претендентами на здобуття вченого ступеню доктора наук).

V.2.3.1.c У зв'язку із реалізацією програми, визначеної у пункті **V.2.2.1.b**, має бути розроблена програма підтримки новостворених інноваційних фірм та компаній з високим потенціалом зростання (початкові підприємства, "спін-офф" компанії). Окрім державних фондів Чехії, необхідно використовувати кошти інвесторів приватного венчурного капіталу, а в подальшому також ресурси Європейського інвестиційного фонду та кошти ЄС відповідно. Програма повинна спрямовуватись на створення відповідних матеріальних та фінансових умов для підприємств-початківців та "спін-офф" компаній, в яких є власне ноу-хау, вони бажують комерціалізувати результати ДР, але не мають установчого капіталу.

Координатор та Менеджер: а) Рада з питань наукових досліджень та розробок (РНДР); б) Міністерство освіти, молоді та спорту (МОМС); с) Міністерство промисловості та торгівлі (МПТ).

Строки: а) 2006 і далі; б) та с) – 2007.

Показники реалізації:

Збільшення обсягів практичного застосування нових знань, здобутих у державних вищих навчальних закладах та НДІ, досягнення визначених ці-

лей програми та її критеріїв, ухвалених Урядом, *зокрема*, зростання кількості "спін-офф" компаній, що орієнтовані на високі технології та мають відношення до фактичних пріоритетних напрямів ДР (довгострокові основні напрями наукових досліджень).

V.2.3.2 Сприяння трансферу знань та технологій

Забезпечення підтримки для створення та функціонування центрів трансферу знань та технологій, технологічних інкубаторів та науково-технологічних парків при вищих навчальних закладах та НДІ є одним із важливих заходів, що сприяє практичному впровадженню результатів ДР. На сьогодні така діяльність вже дуже ефективно просувається через структурні фонди ЄС, а саме в рамках програми "PROSPERITY" (Оперативна програма "Промисловість та підприємництво" (Industry and Enterprise Operational Programme)) та в Єдиному програмному документі (ЄПД) 2, Захід 21, та ЄПД 3, Захід 4.2. Стосовно важливості та потенційних переваг таких заходів, необхідно забезпечити їхню постійність також у наступному плановому періоді, тобто після 2007 року.

Захід 32:

V.2.3.2.a Підтримка та розширення, в залежності від випадку, структурних програм на 2007–2013 роки, що сприяють створенню та функціонуванню центрів трансферу технологій, технологічних інкубаторів та науково-технологічних парків при вищих навчальних закладах та ДНДІ (а саме програма "PROSPERITY"), завданням яких є сприяння комерціалізації нових знань та технологій, а також забезпечення для них можливості надання підтримки впродовж усього періоду реалізації програми.

Координатор та менеджер: Міністерство регіонального розвитку, співпраця з МПТ.

Строки: 2007–2013 роки.

Показники реалізації (успіху):

Досягнення визначених цілей програми та виконання критеріїв її успіху, ухвалених Урядом, *зокрема*, зростання кількості насправді інноваційних високотехнологічних фірм.

***

ПІДТРИМКА КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ І РОЗРОБОК ТА ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

**Консолідований Закон Данії "Про трансфер технологій
у державних науково-дослідних установах"¹**
від 09.06.2004 року зі змінами від 25.06.2010 року

Мета

§ 1. Закон спрямований на посилення конкурентоспроможності шляхом заохочення обміну новітніми знаннями та технологіями між державними науково-дослідними установами і промисловістю, у тому числі створення нових підприємств на базі наукових установ, а також покращення співпраці між державними науково-дослідними установами й фондами, об'єднаннями та іншими підприємствами.

§ 2. Під державним науково-дослідним інститутом мається на увазі університет, що підпадає під дію Закону "Про університети", а також галузеві науково-дослідні інститути, які підпадають під дію закону "Про галузеві науково-дослідні інститути", зокрема, визначені у частині 3 зазначеного Закону.

Част. 2. Під трансфером технологій у цьому Законі мається на увазі ідентифікація, оцінювання, охорона, маркетинг і передача прав на інтелектуальну власність для комерційної експлуатації.

Част. 3. Галузевий науково-дослідний інститут має лише засновувати компанії та співпрацювати з фондами, об'єднаннями згідно з цим законом та у відносинах, що не викликають конфлікту інтересів з огляду на виконання державних завдань та проектів від міністерств.

§ 3. Угоди між державним науково-дослідним інститутом та комерційними і приватними установами мають укладатися на умовах, що існують на приватному ринку.

¹ Lov nr. 483 af 9. juni 2004 om teknologioverførsel m.v. ved offentlige forskningsinstitutioner (Bekendtgørelse nr 753 af 17. juni 2010 af lov om teknologioverførsel m.v. ved offentlige forskningsinstitutioner): <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=132448>.

Анотація. The act allows for universities and sectoral research institutes to establish a limited company responsible for the transfer of knowledge/technology to the private sector. These companies shall support commercialisation of intellectual property rights and they shall be co-owners of science parks, incubators and spin-off companies.

Додаткова інформація: <http://proinfo.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=-1404&CO=3>.

Заснування державними науково-дослідними інститутами компаній та їх участь у діяльності компаній.

§ 4. Задля виконання визначених у § 1 цього Закону цілей державний науково-дослідний інститут може засновувати та володіти одним акціонерним товариством і бути співвласником одного чи декількох акціонерних товариств, заснованих іншими державними науково-дослідними інститутами. Юридична адреса та головний офіс товариства мають бути розташовані у Данії.

Част. 2. Інвестиції державного науково-дослідного інституту в товариства, вказані у част. 1, а також частка придбаних акцій у таких товариствах не може перевищувати таких сум:

- 1) 5 мільйонів крон, або
- 2) 3% від загального обороту від дослідницької та розробницької діяльності інституту, який визначений в останньому офіційному статистичному звіті.

Част. 3. Вартість визначених у частині 2 інвестицій розраховується на момент інвестування, а вартість акцій розраховується на момент їх придбання або передачі.

Част. 4. Акційні портфелі, придбані відповідно до Закону "Про винаходи в державних науково-дослідних установах", отримані як подарунок або такі, що підпадають під дію повідомлення про інвестування коштів фонду, а також винагорода від керівництва не підлягають врахуванню до обмежень, визначених у частині 2.

Част. 5. Товариствами, що створюються науково-дослідними інститутами, можуть у повному обсязі володіти винятково науково-дослідні інститути одноосібно чи спільно.

Част. 6. Державні науково-дослідні інститути, які є співвласниками відповідних юридичних осіб, використовують їхні ресурси, одержані у формі дивідендів, на власну діяльність у рамках науково-дослідних потреб.

Част. 7. Державний науково-дослідний інститут має визначити в річному звіті інформацію про дохід та придбані акції відповідно до част. 1, а також обсяг операцій між державним науково-дослідним інститутом та компаніями, в яких інститут має свою частку.

Част. 8. У разі банкрутства компанії, створеної відповідно до част. 1, заснування нової компанії може відбутися лише за згоди уряду.

Част. 9. Міністр науки, технологій і розробок може регулювати суми, вказані в част. 2, за погодженням уряду.

§ 5. Працівники та члени правління одного чи декількох державних науково-дослідних інститутів, що володіють акціонерним товариством, яке засновано згідно з § 4, а також – представники працівників акціонерного товариства не можуть утворювати більшість у керівництві товариства.

Част. 2. *Співробітники* одного чи декількох державних науково-дослідних інститутів, що заснували або володіють акціями компанії, не можуть, у той самий час, бути працівниками такої компанії.

§ 6. Акціонерне товариство, засноване відповідно до § 4, повинно мати за мету досягнення комерційного успіху та проводити діяльність, пов'язану з трансфером технологій на ринкових умовах.

§ 7. Акціонерне товариство, засноване відповідно до § 4, не повинно купувати частку в інших компаніях, за винятком акціонерних товариств та товариств з обмеженою відповідальністю (за винятком товариств, відповідальність яких не є обмеженою).

Част. 2. Акціонерне товариство, засноване відповідно до § 4, не має права надавати позики, у тому числі – субординовані позики, або застави чи будь-які інші форми гарантій.

§ 8. Акціонерне товариство, засноване відповідно до § 4, може реалізувати власні мету та діяльність таким чином:

1) Засновувати або придбавати акції в акціонерних товариствах чи товариствах з обмеженою відповідальністю, що мають ті самі цілі що й акціонерні товариства, котрі визначені у § 6, а також залучати акціонерні товариства, що засновані згідно з § 4, сертифіковані технічні сервісні центри, фонди розвитку, асоціації та регіональні об'єднання, в тому обсязі, який відповідає повноваженням місцевої влади. Учасники повинні володіти створеною компанією у повному обсязі.

2) Засновувати або придбавати акції акціонерного товариства, яке займається орендою нерухомості та здає в оренду будівлі для наукових установ.

3) Придбавати акції інноваційних компаній, створених згідно із Законом "Про технології та інновації".

4) Засновувати або придбавати частку в акціонерному товаристві або товаристві з обмеженою відповідальністю, яке ставить за мету модернізацію винаходів із врахуванням охорони прав інтелектуальної власності.

Част. 2. Акціонерне товариство, засноване відповідно до § 4, та наукова установа не повинні окремо чи спільно володіти такими частинами компанії, що передбаченні частиною 1, пп. 1-3, які б відносилися до акціонерного товариства, заснованого відповідно до § 4, як дочірня компанія до материнської згідно із Законом "Про акціонерні товариства". Акціонерне товариство, засноване відповідно до § 4, та галузевий науково-дослідний інститут не повинні окремо чи спільно володіти такими частинами компанії, що зазначені в частині 1, пп. 1-3, які б відносилися до акціонерного товариства, заснованого відповідно до § 4, або до одного чи декількох галузевих науково-дослідних інститутів, як дочірня компанія відноситься до материнської згідно із Законом "Про акціонерні товариства".

Част. 3. Акціонерні товариства, засновані згідно з § 4, які мають таке ж відношення до одного чи декількох галузевих науково-дослідних інститутів, яке має дочірня компанія до материнської, мають право окремо засновувати або купувати частку в компанії, що передбачена част .1 п. 4, зі згоди правління акціонерного товариства.

Част. 4. Право власності на компанію, передбачену част. 1 п. 4, оформлюється не довше, ніж протягом двох років з урахуванням § 9, част. 1, п. 1.

Част. 5. Для того аби акціонерне товариство, засноване відповідно до § 4, мало можливість засновувати або купувати частки в компаніях, що передбачено частиною 1, пп. 1, 2-4, статут акціонерного товариства має відповідати положенням §§ 7 та 9.

§ 9. У разі заснування акціонерним товариством, заснованим відповідно до § 4, компанії, яка не відповідає умовам, передбаченим у § 8, част. 1, пп. 1-4, або якщо один або декілька державних науково-дослідних інститутів купують акції або частки в такій компанії, застосовуються такі правила:

1) Акціонерне товариство, засноване відповідно до § 4, та державний науково-дослідний інститут не повинні окремо чи спільно мати таке відношення до компанії, яке дочірня компанія має до материнської згідно із Законом "Про акціонерні товариства".

2) Акціонерне товариство, засноване відповідно до § 4, перед придбанням такої частки компанії, що перевищує 15 відсотків від загальної кількості акцій компанії, повинне розробити стратегію продажу таких акцій.

Співпраця між державним науково-дослідним інститутом і фондами та об'єднаннями

§ 10. Державний науково-дослідний інститут може заснувати фонд за кошти, одержані в подарунок, від імені дарувальника, у тому числі комерційний фонд, мета якого пов'язана з діяльністю наукового інституту, та заснування такого фонду може бути здійснене винятково на кошти дарувальника.

Част. 2. Науковий інститут має право на інвестування коштів у фонд, мета якого полягає в будівництві житлових приміщень (гуртожитків) неподалік від інституту та надання їх в оренду на короткий термін студентам чи туристам. Житло для студентів має будуватися у відповідності до положень Закону "Про соціальне житло". Загальні інвестиції інституту згідно із част. 1 не можуть перевищувати таких сум:

- 1) 5 мільйонів крон, або
- 2) 3% від інвестицій в інститут від Агентства з питань університетів та будівництва за поточний фінансовий рік.

Част. 3. Видатки відповідно до § 53 а, част. 2, пункт 2 Закону "Про соціальне житло" не враховуються при визначенні суми згідно з част. 2.

Част. 4. У щорічному звіті університет має відобразити інформацію про видатки згідно з част. 2.

§ 11. Державний науково-дослідний інститут має право обмежити фінансування фонду чи об'єднання, у тому числі комерційного фонду чи об'єднання, якщо мета діяльності фонду чи об'єднання пов'язана з діяльністю наукового інституту.

Част. 2. У щорічному звіті інститут має викласти інформацію про видатки згідно з част. 1.

§ 12. Співробітники державного науково-дослідного інституту не можуть бути одночасно працівниками фонду або об'єднання, що засновані державним науково-дослідним інститутом згідно з § 10, або до якого застосовується обмеження фінансування згідно з § 11, за винятком, коли фонд

або об'єднання додержується державних норм із працевлаштування та заробітної платні.

§ 13. Державний науково-дослідний інститут має брати участь у керівництві фондом чи об'єднанням, якщо мета діяльності фонду чи об'єднання пов'язані з діяльністю наукового інституту.

Част. 2. Державний науково-дослідний інститут повинен гарантувати відсутність будь-якої відповідальності, що може виникнути у зв'язку із керівництвом або тісною співпрацею з фондом чи об'єднанням.

Част. 3. Якщо оборот комерційного фонду або об'єднання становить понад 30 мільйонів крон за останні три роки, то участь державного науково-дослідницького інституту у керівництві фондом чи об'єднанням регулюється § 5, част. 1, якщо інше не передбачене дарувальником або засновником.

Укладення інститутом угод про оренду або суборенду обладнання

§ 13а. Інститут має право в обмеженому обсязі укладати угоди про оренду або суборенду обладнання для надання послуг, які сприяють інтеграції інституту та громадськості. Обладнання надається у разі необхідності його використання студентами або установами з надання послуг, пов'язаних із навчанням чи роботою.

Інші положення

§ 14. Комітет з питань технологій та інновацій може надавати рекомендації Міністру науки, технології і розробок щодо §§ 4-9 цього Закону, у тому числі щодо інших видів діяльності, що спрямовані на стимулювання трансферу технологій.

***

Наказ Міністерства підтримки роботи Уряду Іспанії, що встановлює вимоги до створення нормативно-правової бази для реалізації державної допомоги у сферах науки та інновацій і стимулює підтримку знань та передачу технологій, що визначено в Національному плані наукових досліджень, розробок та технологічних інновацій на 2008–2011 роки RE/545/2008 від 29.02.2008 року¹

***

П'яте. Види діяльності, які одержують державну підтримку:

Підпрограма "OTRI": допомога, спрямована на покращення результатів науково-дослідної діяльності в дослідних університетах та державних установах, розвиток співпраці в галузі дослідної діяльності та зі сприяння кон-

---

¹ ORDEN PRE/545/2008, de 29 de febrero, por la que se establecen las bases reguladoras para la concesión de ayudas públicas a la ciencia y tecnología en la línea instrumental de actuación de utilización del conocimiento y transferencia tecnológica, enmarcada en el Plan Nacional de Investigación Científica, Desarrollo e Innovación Tecnológica, 2008-2011:

<http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=9172&CO=16>.
Додаткова інформація: <http://www.mityc.es/industria/es-ES/Paginas/Index.aspx>.

солідації та підвищенню професійного рівня людських ресурсів у сфері передачі технологій. Підтримка повинна надаватися на такі види діяльності:

реалізація стратегічного плану передачі технологій ("PETRA"): виконується індивідуально через підпрограму "OTRI", яка є обов'язковою для підприємства-заявника. В плані чітко вказуються цілі стратегії та заходи, визначені установою, а також команда спеціалістів, відповідальна за реалізацію передачі технологій, і загальний бюджет, необхідний для втілення запланованих заходів. План не передбачає покриття технічного забезпечення та адміністративної роботи підприємства-заявника. Тривалість стратегічного плану "PETRA" становить сорок вісім місяців. Підтримка стратегічного плану передачі "PETRA" є разовою і дійсною лише на період реалізації проекту; декілька стратегічних планів передачі "PETRA" не можуть відбуватись одночасно.

Проект "спрямування": здійснюється підприємством як в індивідуальній формі, так і спільно з іншими підприємствами, до яких входять підпроекти таких самих підприємств-учасників. Поміж таких організацій одна виконує обов'язки координатора та представника усіх учасників. Проект створюється як цільовий захід особливого призначення. У рамках плану "PETRA" при вирішенні питань фінансування розглядається, що передбачається отримати при впровадженні, який вплив реалізації основних завдань, враховується створення спеціалізованого відділу фахівців з передачі технологій та реалізації організаційних заходів, спрямованих на отримання інноваційних можливостей; досліджуються очікувані результати тренінгів з питань аналізу та експертного оцінювання, вивчається розроблення нових методик, засобів, які допомагають полегшити процес передачі, а також соціальне значення плану передачі тощо. Весь проект має орієнтуватись на виконання різних завдань цієї підпрограми, а також на певну групу підприємств чи установ, а не лише на окремі підприємства-заявники. Тривалість проекту "спрямування" не повинна перевищувати тридцяти шести місяців.

Підпрограма "JEI": підтримка надається для проведення фундаментальних досліджень і досліджень у рамках промислової діяльності, а також на діяльність у сфері розробок, які визначені у плані наукових досліджень підприємства (далі – "НДПП"). Зміст НДПП детально розглядається на відповідних зборах.

Підпрограма "CEIPAR": підтримка надається проектам, спрямованим на створення та розвиток інноваційних технологічних компаній, розташованих в інкубаторах наукових та технологічних парків та/або розташованих в об'єднаннях компаній, які співпрацюють із цими парками на основі Договору про співпрацю з питань технологічного розвитку. У проекті беруть участь органи управління технопарків, а також бізнес-інкубатори, згадані у попередньому пункті, та створені інноваційно-технологічні підприємства.

У кожному проекті має бути детально роз'яснено кожен з видів діяльності, перерахованих нижче:

заходи, здійснювані органом управління, які мають за мету створення та існування інноваційно-технологічних підприємств технопарків та підприємницьких центрів, пов'язаних зі згаданими вище парками за Договором про співпрацю з питань технологічного розвитку.

заходи, спрямовані на створення, розширення та вдосконалення інкубаторів, розташованих у межах технопарків та підприємницьких центрів, пов'язаних зі згаданими вище парками за Договором про співпрацю з питань технологічного розвитку, а також заходи щодо консультативної діяльності та з надання підтримки, створених в них інноваційних технологічних підприємств.

діяльність, пов'язана із запуском і початковим розвитком новостворених інноваційних технологічних підприємств, розміщених у бізнес-інкубаторах, які є підрозділами технопарків або підприємницьких центрів, пов'язаних зі згаданими вище парками за Договором про співпрацю з питань технологічного розвитку.

***

Повідомлення Федерального міністерства освіти та наукових досліджень ФРН стосовно Директиви про стимулювання розвитку центрів інноваційної компетенції в нових федеральних землях "Створюємо переваги – забезпечуємо таланти" від 02.04.2009 року¹

ДРУГА ФАЗА СТИМУЛЮВАННЯ

1. Правові основи надання дотацій

Заснована 2002 року під егідою Федерального міністерства освіти та наукових досліджень ФРН – інноваційної ініціативи "Підприємства регіону", – програма "Центри інноваційної компетенції: створюємо переваги – забезпечуємо таланти" націлена на заснування потужних базових міжнародних дослідних центрів у нових федеральних землях. Дослідні центри вже сьогодні дають потужні імпульси для розвитку Східної Німеччини, адже їхня діяльність, спрямована на вирішення визначених ключових питань, виходить за межі країни та спрямована на забезпечення держави молодими кадрами задля майбутнього, а нові технології та інноваційні процеси здобувають визнання у всьому світі.

Оцінка роботи перших шести центрів інноваційної компетенції 2008 року показала, що вони досягли успішних результатів у реалізації зазначених вище цілей. Завдяки фінансовій підтримці Федерального міністерства освіти та наукових досліджень ФРН, центрам та групам молодих фахівців вдалося не ли-

¹ Beschluss der Bundesregierung über die Einrichtung der wissenschaftlichen Expertenkommission Forschung und Innovation (vom 23. August 2006): <http://www.e-fi.de/index.php?id=40&L=0>.

Анотація. Програма передбачає розвиток центрів інноваційної компетенції через фінансування проектів центрів з участі у провідних міжнародних дослідженнях та з поширення технологічних і проектних інновацій на підприємствах регіону.

Додаткова інформація: <http://www.e-fi.de/expertenkommission.html?&L=1>.

ше порівнятися до міжнародних стандартів у сфері певної дослідної спеціалізації, а й досягнути постійного та поновлюваного профілювання вищих навчальних закладів у відповідних сферах науки завдяки впровадженню стратегічної концепції роботи кожного центру. І навіть більше – вони стали першими власними стимуляторами економічного розвитку своїх регіональних центрів. Так було засновано декілька технологічно орієнтованих підприємств, але є ще й такі, що перебувають на стадії планування.

Однак усі експерти-учасники погоджуються, що порівняно невеликий п'ятирічний термін стимулювання розвитку центрів інноваційної компетенції є недостатнім для того, щоб центри міцно закріпилися на вершині міжнародних досліджень. Іншим провідним інститутам, зазвичай, потрібно не менше десяти років для створення високоякісного продукту у сфері науки. Те саме стосується й нових технологій та інноваційних процесів, для яких, як правило, розроблялися перші базові принципи, але які до початку використання в економіці необхідно кваліфікувати в центрах відповідно до спеціалізованого напрямку дослідницьких робіт.

Обидва аспекти дають можливість Федеральному міністерству освіти та наукових досліджень ФРН, а також шести центрам інноваційної компетенції першого кола асигнувань, чий асигнування закінчується 2010 року, після успішної експертизи здійснити широке фінансове стимулювання (терміном до п'яти років) щонайменше однієї нової групи молодих фахівців. Мета цього стимулювання полягає як у стимулюванні постійного представництва центрів у провідних міжнародних дослідженнях, так і в підвищенні їхньої ролі як вихідного пункту для економічно успішних нових технологій та інноваційних процесів на підприємствах свого регіону. Оскільки вони безпосередньо зосереджені на досягненні цих цілей, також повинні стимулюватися й інші стратегічні інвестиції та спільні проекти центрів з іншими партнерами, які займаються дослідженнями і розробками.

Центри, які є кандидатами на подальше фінансування, повинні, починаючи з цільового фактичного аналізу, і надалі розвивати свої стратегічні концепції, особливо за такими напрямками:

активне оснащення та здійснення *провідних міжнародних досліджень* у спеціалізованій сфері компетенції центру з урахуванням найважливіших внутрішніх та іноземних наукових установ, які також працюють у цій сфері (аналіз конкуренції);

удосконалення і подальше розроблення вже отриманих у центрі результатів досліджень із нових технологій та інноваційних процесів на підприємствах регіону (у співпраці з промисловістю);

подальше зміцнення *міжнародного іміджу* за допомогою необхідних для цього покращень, відповідної бази та штату компетентних працівників;

додаткові поштовхи для подальшого навчання молодих кадрів за рахунок підвищення привабливості центру для блискучих, молодих, закордонних та вітчизняних науковців, а також за рахунок тісного зв'язку між спрямованістю досліджень і наявними пропозиціями у сфері освіти.

Дотації Федерального міністерства освіти та наукових досліджень ФРН є гарантом підтримки проєктів та основою для досягнення зазначеної вище мети відповідно до цієї Директиви, до загальних приписів Федерального міністерства освіти і наукових досліджень ФРН про дотації на витратній основі та стосовно адміністративних положень § 44 "Положення про федеральний бюджет". Заявники не можуть висувати вимоги щодо надання дотацій. Крім того, відповідальний за асигнування орган влади ухвалює рішення на власний розсуд у рамках виділених бюджетних коштів.

2. Об'єкт дотацій

Дотації поділяються на три різні модулі:

Модуль 1 охоплює стимулювання, відповідно, щонайменше однієї між-дисциплінарної комбінованої групи молодих фахівців у шести центрах інноваційної компетенції першого кола програми стимулювання. Директор або керівник цієї групи призначається після проведення спеціальних виборів (див. пункт 7 Директиви "Про стимулювання"). Робоча група повинна обробляти теми досліджень, які перебувають в особливому фаховому фокусі відповідного центру, чим робить свій внесок до започаткування міжнародних провідних досліджень. Якщо одна група стимулює розвиток іншої, то вона повинна присвятити себе переважно такій дослідній роботі, що покращувала б наявні результати основного дослідження центру для цільових технологічних і проєктних інновацій, а також – на підприємствах регіону.

Модуль 2 передбачає стимулювання стратегічних інвестицій шести центрів інноваційної компетенції першого кола стимулювання, якщо вони засновані в руслі стратегічної концепції і необхідні для досягнення цілей цієї програми.

Модуль 3 включає стимулювання спільних проєктів шести центрів інноваційної компетенції першого кола асигнування з іншими партнерами, які займаються дослідженнями і розробками, якщо ці проєкти стратегічно необхідні для постійної участі центру у сфері міжнародних провідних досліджень або для поширення технологічних і проєктних інновацій на підприємствах регіону.

3. Одержувачі дотацій

Заявки на участь у модулі 1 та 2 можуть подавати державні неприбуткові вищі навчальні заклади в нових федеральних землях, у яких з 2005 року здійснюється стимулювання груп молодих фахівців у центрі інноваційної компетенції, або відповідні центри та установи самостійно:

- університет імені Ернста Моріса Арндта в Грейфсвальді або Центр інноваційної компетенції "FunGene";
- університет у місті Росток або Центр інноваційної компетенції "Celisca";
- університет в Лейпцизі або Центр інноваційної компетенції "ICCAS";
- університет імені Фрідріха Шиллера в Єні або Центр інноваційної компетенції "UltraOptics";

- Технічний університет Льменау або Центр інноваційної компетенції "MacroNano";
- Дрезденський технічний університет або Центр інноваційної компетенції OncoRay.

Подавати заявку на участь у модулі 3 можуть, поряд із зазначеними вищими навчальними закладами, їхні партнери за спільними проектами, що описані в пункті 2 цієї Директиви. Це можуть бути й інші державні неприбуткові вищі навчальні заклади, дослідні установи за межами університетів та інші подібні установи, а також підприємства промислового сектора економіки в нових землях.

4. Умови отримання дотацій

Передумовою субсидіювання є кваліфікований подальший розвиток стратегічної концепції центрів інноваційної компетенції після 2003 року. При цьому дуже важливо дотримуватися вимог, що визначені в пункті 1 цього документа, використовувати колишній досвід центру інноваційної компетенції (аналіз планових і фактичних показників) та власну позицію в міжнародній конкуренції.

Важливою передумовою для отримання дотації у модулі 1 є, окрім іншого, забезпечення установою-заявником груп молодих спеціалістів умовами роботи, необхідними для проведення їхніх дослідницьких проектів (базове устаткування лабораторії, прилади й інша інфраструктура) у центрі інноваційної компетенції і підтримка керівників груп молодих спеціалістів в усіх відношеннях у рамках проекту. Також передумовою є впровадження визначеної стратегічної концепції. Відповідні пояснення надаються установами, що дають фінансування (див. пункт 7.2 цього документа).

Крім того, заявники повинні у власних інтересах ознайомитися із рамковою дослідною програмою ЄС і перевірити, чи підпадає запропонований проект до визначених європейських компонентів, за якими надається виняткове фінансування з боку ЄС. Також вони повинні перевірити, наскільки можливим є доповнення національного фінансування можливим фінансуванням з боку Європейського Союзу. За результатом такої перевірки складається короткий звіт.

Надання дотації для модулів 1 і 2 здійснюється за умови, якщо вона згідно зі статтею 3 Настанов Європейської Комісії про надання державної допомоги для досліджень, розробок та інновацій не кваліфікується як допомога у розумінні першої частини статті 87 Договору про заснування Європейського Співтовариства.

5. Характер, вид і обсяг фінансування

Дотації на проекти груп молодих спеціалістів надаються у формі безповоротної допомоги на термін до п'яти років.

Основною для обчислення розміру допомоги дослідницьких проектів є додаткові визнані витрати, які можуть **покриватися до 100%**.

Фінансування надається проекту – в залежності від технічних вимог – на витрати на основі стандартних настанов Федерального міністерства

освіти та наукових досліджень ФРН щодо фінансування проєктів, з такими особливостями:

- **Персонал** (якщо не запланований) однієї дослідної групи молодих фахівців:

- керівник групи молодих фахівців; тут
- особи, що закінчили докторантуру, докторанти, технічні службовці – як правило, не більше чотирьох робочих місць;

- половина штатної одиниці для завдань щодо менеджменту групи молодих спеціалістів (серед іншого: фінансове планування, підготовка співпраці, планування й проведення атестацій/контролю, патентна стратегія, підтримка науковців – молодих спеціалістів, планування роботи засобів масової інформації); а також

- виплати тимчасово залученому персоналу (студентам і/або науковим співробітникам).

- Не субсидуються витрати на будівництво, на великі інвестиції, комп'ютерні послуги й оренду плату.

- Доручення третім особам або виробничі послуги сторонніх осіб не повинні перевищувати 10% загальних фінансованих витрат.

- Під час проєкту можна зробити запит щодо окремого проживання для членів групи молодих вчених (крім технічних службовців і студентів) за кордоном

- або проживання іноземних науковців і студентів у відповідному центрі інноваційної компетенції.

Необхідно детально обґрунтувати проєктні роботи й цілі проживання, а також очікувану користь для центру. Загалом можна вимагати надання тимчасових місць проживання для іноземних науковців і студентів у центрі, якщо

- вони не проживали в Німеччині останні два роки,
- їхня робота або навчання за останні два роки були тематично пов'язані з основними напрямками роботи центру і
- вони – студенти, яким ще не виповнилося 28 років.

Найвища межа дотації цих витрат встановлюється згідно з положеннями Закону ФРН "Про витрати на відрядження". В окремих обґрунтованих випадках можна робити запит щодо обмеженої кількості робочих місць для іноземних науковців.

Додаткові витрати з дотацій на персонал бенефіціарів, які фінансуються переважно з державних коштів, можна отримати в рамках тарифних положень і визнати як такі, що підлягають фінансуванню, якщо службовці через ці витрати не будуть працевлаштовані краще, ніж відповідні державні службовці Німеччини.

Суворо заборонено накопичення коштів центрів інноваційної компетенції: "Створюємо переваги – забезпечуємо таланти" – *Друга Фаза* – й коштів для стимулювання виробництва інших федеральних програм, з метою повного фінансування в рамках окремих проєктів. Яким чином може відбува-

тися спільне стимулювання проектів з іншими державними інвесторами залежить від правової форми заявника або від виду проекту і в окремих випадках це підлягає перевірці.

6. Інші умови надання дотацій

Складовою рішення про надання дотації на витратній основі є загальні додаткові умови договору про надання проектам допомоги у формі дотацій (ANBest-P), та спеціальні додаткові положення договору про надання допомоги у формі дотацій Федерального міністерства освіти і наукових досліджень ФРН на витратній основі (BNBest- BMBF98).

При фінансуванні за модулем 3, складовою рішень про надання дотації є, в основному, додаткові умови договору про надання допомоги у формі дотацій проектам з досліджень і розробок комерційним підприємствам (NKBF 98).

***

Постанова Уряду Фінляндії про Центр науково-технологічних досліджень VVT¹ від 12.11.2010 року

Рішенням Уряду ухвалено таке

§ 1

Організаційний статус

Центр науково-технологічних досліджень VVT є підрозділом, що входить до складу адміністративного управління Міністерства праці та економіки. Центр досліджень є безпартійною і некомерційною експертною організацією, яка працює зі своїми клієнтами самостійно.

§ 2

Мета діяльності

Метою діяльності центру досліджень є створення наукової, техніко-економічної інформаційної бази і ноу-хау високого міжнародного рівня, а також створення технологій та інновацій для потреб підприємництва чи інших сфер життя суспільства. У своїй сфері діяльності центр досліджень сприяє технологічній та економічній конкурентоспроможності підприємств, а також підтримує соціальну політику у сфері проектування та розвитку.

§ 3

Завдання

Завданнями центру досліджень є:

---

¹ Laki Teknologian tutkimuskeskus VTT:stä (Annettu 12 päivänä marraskuuta 2010) (953/2010): <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20100953>.

Анотація. Технічний дослідний центр Фінляндії є державною дослідницькою організацією, яка здійснює дослідження у галузі технологій та надає інноваційні послуги. Завдання VVT становить підвищення технологічного рівня Фінляндії та задоволення потреб державного і приватного сектору досліджень і розробок. VVT здійснює діяльність під егідою Міністерства праці та економіки.

Додаткова інформація: <http://www.vtt.fi/vtt/index.jsp>.

- 1) проведення наукових досліджень і надання комерційних послуг у різних технологічних галузях;
- 2) проведення наукових досліджень у сфері комерції;
- 3) надання професійних послуг щодо розвитку та використання технологій;
- 4) проведення оцінки на відповідність поставленим вимогам.

Центр досліджень може виконувати частину з доручених йому завдань шляхом керування акціонерним товариством, яке виконує відповідні завдання, та несе відповідальність за його корпоративне управління згідно з § 6 Закону № 1368/2007 "Про державну корпоративну власність та корпоративне управління".

Центр досліджень виконує також інші завдання, пов'язані з дослідною та інноваційною діяльністю, які ставляться перед ним Міністерством праці та економіки, або ж визначені спеціальною постановою Уряду.

§ 4

Генеральний директор

Центр досліджень очолює генеральний директор, який призначається Урядом. Генеральний директор здійснює управління, контроль і сприяє розвитку діяльності центру досліджень та відповідає за досягнення цілей та ефективність роботи перед Міністерством праці та економіки і правлінням центру досліджень.

Генеральний директор приймає рішення з усіх питань центру досліджень, які не врегульовані спеціальними постановами.

Генеральний директор ухвалює регламент роботи. У згаданому регламенті він має право передавати повноваження щодо прийняття рішень іншим співробітникам центру досліджень.

У виняткових випадках генеральний директор може приймати рішення стосовно питань, які належать до компетенції інших посадових осіб центру досліджень.

§ 5

Правління

У центрі досліджень формується правління, яке надає підтримку керівництву центру досліджень на стратегічному рівні.

Уряд призначає членів правління один раз на три роки. До складу правління може входити не менше п'яти і не більше семи членів, один з яких є представником Міністерства праці та економіки. Уряд призначає голову і заступника голови правління. До членів ради директорів не може бути обрано особу, яка перебуває у службових відносинах з центром досліджень. У представника, обраного з-поміж персоналу, є право бути присутнім і виступати на засіданнях, за винятком питань, пов'язаних із призначенням на посади.

Засідання правління має належні повноваження, коли присутній голова або його заступник, а також не менше половини членів правління. Правління ухвалює рішення простою більшістю голосів з питань, які висуває голова правління. У разі рівності голосів приймається рішення, яке підтримав голова правління.

§ 6

Завдання правління

Правління здійснює управління, контроль та сприяє розвитку діяльності центру досліджень. Правління ухвалює рішення стосовно загальної політики центру досліджень, а також розподілу коштів.

§ 7

Компанії, якими керує центр досліджень

Центр досліджень може безпосередньо або через акціонерне товариство, яким він управляє, вкладати оперативні фонди центру досліджень у рамках державного бюджету в компанії та інші організації з обмеженою відповідальністю, які:

- 1) створюються для співпраці, що сприятиме комерціалізації досліджень або технологій;
- 2) створюються для отримання комерційної вигоди від технологій;
- 3) створюються для організації діяльності дослідного центру за кордоном; або
- 4) перебирають на себе частину завдань дослідного центру.

Центр досліджень може використовувати як інвестиції, визначені у пункті 1, права інтелектуальної власності, що йому належать, а також обладнання для досліджень та інші основні засоби.

Центр досліджень може через акціонерне товариство, яким він керує, здійснювати згадані в пункті 1 інвестиції в компанії або організації, зареєстровані в інших країнах.

Центр досліджень може надавати акціонерному товариству, яким він керує, допоміжні послуги як компенсацію за ринковою ціною.

§ 8

Право на отримання благодійних внесків

Центр досліджень має право приймати благодійні внески на свою діяльність.

§ 9

Контроль інтересів

Центр досліджень надає підтримку від імені держави, несе відповідальність за неї та здійснює нагляд за інтересами та правами держави в судах і в установах з усіх питань, що належать до юрисдикції центру досліджень, якщо не передбачено інше.

§ 10

Детальні положення

Більш детальні положення щодо організації та персоналу, керівництва, оплати праці членів правління, призначення персоналу, а також обов'язкових вимог щодо кандидатів на посаду генерального директора центру досліджень встановлюються постановою уряду.

м. Гельсінкі, 12 листопада 2010 року

ПІДТРИМКА СТВОРЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНО ОРІЄНТОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ

**Директиви щодо допомоги, яка надається для заснування і розвитку
молодих інноваційних технологічних підприємств відповідно
до § 11 Z 6 Закону "Про підтримку наукових досліджень і технологій"
Федерального міністерства транспорту, інновацій і технологій Австрії
від 11.09.2007 року¹**

***

1. Преамбула

1.1. Мотивація

Інновація та підтримка інноваційної діяльності для сталого та орієнтованого на майбутнє розвитку економіки є центральними елементами Лісабонського процесу та, у зв'язку з цим, європейської та австрійської технологічної та інноваційної політики.

Незважаючи на позитивний розвиток останніми роками (число підприємств, які займаються дослідженнями і розробками, зросло майже у всіх галузях економіки), в Австрії існує структурний дефіцит у формі порівняно низької спеціалізації у динамічних і високотехнологічних галузях. Цей структурний дефіцит може зашкодити зростанню австрійської економіки у довгостроковій перспективі.

Завданням політики є покращення цих рамкових умов і організація їх у такий спосіб, щоб у власних, переважно малих, підприємствах підвищилася мотивація комерційної реалізації креативних ідей і наукових розробок.

Важливим є не тільки збереження хороших позицій Австрії у європейському інноваційному середовищі, а й подальше тенденційне їх поліпшення. Для цього Австрії, передусім, потрібні поряд з індустрією, яка інтенсивно підтримує наукові дослідження, активні, конкурентоспроможні та економічно неза-

¹ Seed financing-Richtlinien gemäß Erlaß des Bundesministeriums für Verkehr, Innovation und Technologie vom 19.02.2003 im Rahmen des Innovations- und Technologiefondsgesetz (ITFG): <http://rili.awsg.at/Inventory.aspx?id=2010&version=2>.

Анотація. Програма сприяє доступу до фондового ринку та діє як посередник між підприємцем та фондовим ринком передових високотехнологічних компаній. Вона становить особливий вид перед-установчої позики другої черги на ризиковий капітал обсягом до EUR 730,000 для заснування чи запуску нових високотехнологічних компаній. Фінансування супроводжується коучингом і моніторингом нових підприємців з боку висококваліфікованих спеціалістів з питань достартового фінансування.

Додаткова інформація: <http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=8040&CO=1>.

лежні малі технологічні підприємства з яскраво вираженою науково-дослідною та креативною діяльністю для реалізації результатів цих досліджень.

Заснування високотехнологічних підприємств є однією з істотних рушійних сил економічного розвитку. Новоствореним підприємствам надається особливе значення у процесі виникнення інновацій, у збереженні та зміцненні конкурентоспроможності економіки країни та, насамперед, у створенні нових робочих місць. Засновники інноваційних підприємств повинні постійно долати різноманітні перешкоди. Наприклад, у більшості випадків важко знайти достатній капітал для реалізації нових ідей. Існує також проблема асиметричної інформації. Таким чином, зі свого боку, інвестор не може відповідно оцінити якості предмету діяльності підприємства, здібностей засновника та ринкових шансів інновацій під час фази досліджень і розробки. З боку потенційного засновника часто існує незнання ринку та рамок умов, а здібності менеджерів, які займаються супроводом діяльності, відносно важко оцінити. Пошук кваліфікованого персоналу теж може бути пов'язаний з проблемами.

У зв'язку з вказаними вище причинами, вирішальне значення відводиться допомозі, яка надається молодим інноваційним підприємствам.

Інноваційні та високотехнологічні підприємства потребують цільової та орієнтованої на конкретні проекти підтримки, яку можна гнучко використовувати.

1.2. Мета цих Директив

Директиви мають відповідати особливим вимогам до надання допомоги для заснування та розвитку молодих інноваційних високотехнологічних підприємств. Заснування молодих високотехнологічних підприємств має бути полегшене, а відсоток виживання таких підприємств має збільшуватися. Завдяки цьому частка цих підприємств у загальній кількості австрійських МСП у довгостроковій перспективі повинна збільшуватися. Це стане можливим завдяки впорядкованому та прозорому наданню цієї допомоги в рамках законодавства ЄС щодо такої допомоги.

2. Підстави

2.1. Мета програм допомоги

Допомога на підставі цих Директив надається переважно в рамках специфічних програм, цілі яких мають бути визначені у письмовій формі у програмних документах та опубліковані.

Ці цілі мають бути у зрозумілій спосіб обґрунтованими, придатними до здійснення, а також має існувати можливість перевірки можливостей їх досягнення за допомогою індикаторів.

Допомога і підтримка заснування і розвитку молодих інноваційних високотехнологічних підприємств пов'язана з високим ризиком, який виправдовує використання державних засобів у інтересах загальної вигоди для допомоги амбіційним проектам з наукових досліджень і розробок, коли такі проекти в інших випадках не проводяться або проводяться у мінімальному обсязі.

Особливу увагу слід звернути на надання допомоги проектам, які показують ознаки рушійного впливу в напрямі досліджень, розробок та інновацій. Слід створити поштовхи для інноваційних процесів, продуктів та послуг.

Основною метою цих Директив є створення відповідного інструментарію для підтримки потенційних засновників, а також для надання допомоги молодим малим інноваційним високотехнологічним підприємствам.

Ідея заснування має бути орієнтованою на високі технології та бути інноваційною, а також мати перспективи сталого економічного успіху. Допомога не надається проектам, які відповідають звичайному стану науки і техніки або мають за мету тільки поступовий розвиток.

Крім того, допомога має надаватися тим молодим малим високотехнологічним підприємствам, які до моменту надання допомоги проіснували менше шести років, розробляють нові або істотно покращені продукти, послуги та технології у порівнянні зі станом у цій галузі економіки в Європейському Співтоваристві, та які несуть у собі ризик технічної та економічної невдачі або їх витрати на дослідження і розробки становлять мінімум 15% від їхніх загальних виробничих витрат.

Загальною метою всіх цих програм допомоги є підтримка заснування нових високотехнологічних підприємств за допомогою інших грошових надходжень без отримання частки у прибутку (безповоротна допомога), а також консультативні послуги та допомога молодим інноваційним високотехнологічним підприємствам протягом перших шести років з початку їхнього заснування за допомогою інших надходжень з отриманням частки у їх прибутку (допомога, яка повертається у випадку економічного успіху).

Ця загальна мета розглядається у зв'язку з економічно-політичними та суспільно-політичними цілями. Проекти, які отримують допомогу, мають робити істотний внесок у покращення австрійської економічної структури, у створення довготривалих висококваліфікованих робочих місць, а також у зміцнення вітчизняного витратно-дохідного балансу. Істотне значення надається захисту навколишнього середовища, соціальним та суспільним впливам.

2.2. Оцінювання

Для всіх програм допомоги, які базуються на цих Директивах, має бути складена письмова концепція оцінювання, котра містить мету, цілі та процедури, а також терміни перевірки досягнення мети, для якої надається допомога, та визначає відповідні індикатори. Задля збору відповідної інформації повинен бути забезпечений відповідний моніторинг.

***

3. Вид та розміри допомоги

Положення пункту 3.2 застосовуються у відповідності до законодавства ЄС про державну допомогу на виконання наукових досліджень, розробок та інновацій "*de minimis*" – Регламенту (ЄС) № 1998/2006, з останніми змінами і доповненнями.

3.1. Види допомоги

Допомога надається у формі

1. Інших грошових надходжень із отриманням частки у прибутку (допомога із зобов'язанням повернення у випадку успіху проекту) молодим інноваційним підприємствам, які було засновано менше шести років тому до надання допомоги.

Датою заснування вважається запис у реєстровій книзі підприємств та організацій.

Отримувач допомоги має негайно надати організації, яка здійснює допомогу, відповідно до положення § 33 ARR 2004, інформацію про розміри прибутку (надлишку), який ставиться безпосередньо або опосередковано за мету на основі проекту, котрий отримує допомогу (відповідно до пункту 2.3), і сплатити його даній організації до досягнення розміру отриманої допомоги.

Зобов'язання щодо частки у отриманні прибутку виникають у фінансовому/господарському році, у якому вперше виникне прибуток (надлишок), і закінчуються в будь-якому випадку через п'ять років після завершення проекту. Участь у отриманні прибутку обмежується у рамках одного (фінансового) року отриманням максимум 50% річного прибутку.

2. Інші грошові надходження без отримання частки прибутку (безповоротна допомога) засновникам високотехнологічних підприємств.

3. Консультаційні послуги малим і середнім підприємствам (далі – "МСП") у рамках затвердженого проекту, який отримує допомогу. Інноваційні консультаційні послуги, що можуть надаватися тільки самою організацією, котра надає допомогу, користуються допомогою у максимальному розмірі 450 годин, причому (у зв'язку з тим, що йдеться про неприбуткову організацію) ця послуга надається за ціну, яка у відповідному розмірі покриває тільки витрати організації, що надає допомогу.

Інші послуги, котрі підтримують інновації, виконуються комерційними надавачами послуг. Надання допомоги на сплату послуг, що підтримують інновації (як з боку організації, що надає допомогу, так і з боку комерційних надавачів послуг) становить за період трьох років не більше 200 000 євро на одного отримувача допомоги.

3.2. Розміри допомоги (відповідно до законодавства ЄС про конкуренцію)

Розмір допомоги базується на відповідності проекту вимогам та на потребі у допомозі, а також на положеннях рамкових засад Співтовариства щодо державної допомоги на інновації і розроблення Регламенту (ЄС) № 1998/2006 до допомоги "*de-minimis*", в останній редакції зі змінами і доповненнями.

3.2.1. Допомога для молодих підприємств

Розміри допомоги для інших надходжень із отриманням частки у прибутку (допомога із зобов'язанням її повернення у випадку успіху проекту) відповідно до пункту 3.1, Z 1 засновується на пункті 5.4 рамкових засад Співтовариства щодо державної допомоги на інновації і розробки "щодо допомоги молодим інноваційним підприємствам".

Розмір допомоги не може перевищувати 1 мільйон євро.

На територіях надання допомоги відповідно до статті 87 ч. 3 літ. "а" Договору ЄС – 1,5 мільйони євро; на територіях надання допомоги відповідно до статті 87 ч. 3 літ. "с" Договору ЄС – 1,25 мільйона євро.

3.2.2. Допомога засновникам високотехнологічних підприємств

Розміри допомоги для інших надходжень без отримання частки у прибутку (безповоротна допомога) відповідно до пункту 3.1, Z 2 засновуються на положеннях Регламенту Комісії (ЄС) № 1998 від 15.12.2006 року (ОВ L 379 від 28.12.2006 року) про допомогу "*de-minimis*", і можуть у зв'язку з цим сягати до 100% від витрат, на які може надаватися допомога.

3.2.2.1. Витрати, на які може надаватися допомога відповідно до пунктів 3.2.1 – 3.2.2.

Без порушення положень в пункті 3.3, може надаватися допомога, наприклад, на такі витрати, що виникли безпосередньо під час розвитку або під час заснування підприємства:

- витрати на створення концепцій та на навчання;

- гонорари залученим експертам;

- витрати на персонал (максимально у розмірі, який відповідає федеральним державним тарифам);

- предметні інвестиції, пов'язані з проектом у відповідних частках (оснащення лабораторій, випробувальні апарати, виробничі машини і т. д.);

- виробничі засоби;

- витрати на забезпечення виходу на ринок;

- промислові розробки;

- витрати на службові поїздки та на навчання;

- витрати на захист авторських прав (наприклад, патенти, торгові та промислові марки, зразки або промислові моделі, ліцензійні права).

3.2.3. Допомога на консультаційні послуги щодо інновацій та на послуги, що підтримують інновації

Розміри допомоги на консультаційні послуги відповідно до пункту 3.1, Z 3 засновуються на пункті 5.6 засад Співтовариства щодо державної допомоги на інновації і розробки "Допомога на оплату консультаційних послуг щодо інновацій та на послуги з підтримки інновацій".

Така допомога протягом трьох років не може перевищувати 200 000 євро на одного отримувача (без порушення допомоги "*de-minimis*" на інші витрати, на які надається допомога).

Надавач послуг повинен мати національну або європейську сертифікацію. В протилежному випадку допомога складатиме лише 75% витрат, на які може надаватися допомога.

Отримувач допомоги повинен використовувати державну допомогу на те, щоб придбавати послуги за ринкові ціни (або, якщо у випадку надавача послуг йдеться про неприбуткову організацію, за ціну, що покриває витрати цієї організації з допустимою націнкою).

3.2.3.1. Витрати, на які надається допомога

Без порушення положень пункту 3.3, відповідно до пункту 5.6 рамкових засад Співтовариства щодо державної допомоги на інновації і розробки витратами, на які може надаватися допомога, є такі витрати.

У випадку послуг щодо інноваційного консультування:

витрати на консультування щодо ведення діяльності підприємства; на технічну підтримку; на послуги з передачі технологій; на навчання; на консультації щодо передачі майнових прав; на захист інтелектуальної власності та на купівлю відповідних прав та ліцензійних угод; на консультування щодо використання назв та імен.

У випадку послуг з підтримки інновацій:

витрати на офіс; на бази даних; на фахову літературу; на дослідження ринку; на використання лабораторій; на знаки якості; на випробування та сертифікацію.

3.2.4. Кумуляція

Стосовно кумуляції діють найвищі межі відповідно до загальних засад ЄС для видів державної допомоги на дослідження і розробки, незалежно від того, чи підтримка проекту фінансується винятково з державних засобів чи частково походить від Співтовариства, за винятком спеціальних та обмежених умов фінансування Співтовариством держав в рамках відповідних рамкових програм щодо допомоги на дослідження і розробки, які започатковуються відповідно до Глави XVIII Договору ЄС або Глави II Договору "Євратом".

Допомога для проектів у сфері досліджень і розробок не може кумулюватися з підтримкою "*de-minimis*" тих самих витрат, які покриваються допомогою.

3.3. Відповідність витрат / витрати, які не покриваються допомогою

Застосовуються такі підстави для всіх проектів, які одержують підтримку відповідно до пунктів 3.2.1 – 3.2.3:

Витратами, які охоплюються допомогою, є всі витрати, що стосуються проекту, або видатки, які виникли безпосередньо, фактично та додатково (до звичайних виробничих витрат) на тривалість науково-дослідної діяльності, яка одержує допомогу.

Витрати на персонал та витрати на відрядження підлягають виділенню на них допомоги тільки до того рівня, який відповідає тарифній схемі заробітної платні Федерації та приписам щодо витрат на відрядження від 1955 року за працю порівнянних федеральних службовців.

Нарахування цих витрат має орієнтуватися на основі економічності, ощадливості та відповідності поставленій меті.

Витратами, на які не надається допомога, є такі:

- витрати, які не пов'язані безпосередньо з проектом, котрий одержує допомогу, наприклад: придбання нерухомості, автомобілів; зведення будівель; рутинні зміни вже наявної продукції; на технології виготовлення та послуги; неспецифічне обладнання будівель;

- витрати, які виникли перед поданням заявки;

- витрати, які з причини положень ЄС щодо конкурентного права не вважаються витратами, що можуть покриватися допомогою.

3.4. Дата визнання витрат / тривалість проекту

Визнаються лише витрати, які виникають з моменту подачі клопотання на отримання допомоги.

Максимальна тривалість проекту повинна бути визначена у програмному документі.

Термін дії проекту може бути продовжено на термін до дванадцяти місяців, якщо не виникає жодних додаткових витрат, які покриваються допомогою. Інші продовження потребують нового клопотання про надання допомоги.

4. Особливі передумови для надання допомоги

4.1. Отримувачі допомоги

Отримувачами можуть бути лише фізичні та юридичні особи або об'єднання осіб, які перебувають поза федеральним управлінням (недержавні організації).

У випадку отримувачів допомоги, значення терміна "МСП" відповідає визначенню Регламенту Комісії (ЄС) № 70/2001 від 12.01.2001 року (ОВ. L 10 від 13.01.2001 року, с. 33–42), з останніми змінами, внесеними Регламентом Комісії (ЄС) № 364/2004 від 25.02.2004 року (ОВ. L 63 від 28.02.2004 року, с. 22–29), з останніми змінами і доповненнями.

Отримувачами допомоги, визначеними у пп. 4.1.1 – 4.1.3, можуть бути такі суб'єкти:

4.1.1. Молоді інноваційні підприємства відповідно до пункту 3.2.1.

У випадку отримувачів допомоги йдеться про мале інноваційне підприємство, яке до моменту надання йому допомоги проіснувало не більше шести років.

У випадку отримувача допомоги йдеться про інноваційне підприємство, якщо:

- експертним висновком незалежного експерта на підставі бізнес-плану може бути доведено, що отримувач допомоги у найближчому майбутньому розробить продукти, послуги або технології, які є технічно новітніми, або у порівнянні зі станом науки і техніки у відповідній галузі економіки у державах-членах Співтовариства є істотно покращеними, та несуть у собі ризик технічної або індустріальної невдачі;

- витрати отримувача допомоги у рамках умов фінансування досліджень і розробок принаймні у одному з трьох років перед наданням йому допомоги або у випадку новоствореного підприємства до завершення фінансового року в рамках аудиту поточного ділового року склали мінімум 15% від його загальних, підтверджених незалежним аудитором виробничих витрат.

Отримувач може одержати допомогу тільки один раз за період, у якому він розглядається, як молоде інноваційне підприємство. Допомога може надаватися додатково до інших видів допомоги відповідно до рамкових засад Співтовариства щодо державної допомоги на дослідження і розробки Регламенту (ЄС) № 364/2004, або за умовами пізніших регулювальних актів щодо наданої допомоги на дослідження і розробки, а також до затвер-

джених Комісією видів допомоги на основі Настанов щодо допомоги для забезпечення ризикового (венчурного) капіталу.

Інші види допомоги на дослідження і розробки або допомога щодо ризикового капіталу можуть надаватися отримувачеві тільки через три роки після надання допомоги для молодих інноваційних підприємств.

4.1.2. Засновник високотехнологічного підприємства відповідно до пункту 3.2.2.

У випадку отримувача допомоги йдеться про фізичну особу, яка має намір заснувати нове високотехнологічне підприємство. Ідея створення має бути технологічно орієнтованою на інновацію, а також мати сталі перспективи економічного успіху.

Заявник на отримання допомоги повинен відповідати певним технічним та економічним передумовам та мати такі здібності з точки зору ведення справ підприємства, які дозволяють очікувати успішної комерційної діяльності підприємства у довгостроковій перспективі.

4.1.3. Послуги консультування щодо інновацій та послуги з підтримки інновацій відповідно до пункту 3.2.3.

У випадку отримувача допомоги йдеться про МСП (пункт 4.1 другий абзац).

4.2. Проекти, яким може надаватися допомога

1. Проекти з підтримки заснування високотехнологічних підприємств.
2. Проекти з надання допомоги малим високотехнологічним інноваційним підприємствам протягом перших шести років після їх заснування.
3. Послуги з консультування щодо інновацій та послуги з підтримки інноваційного розвитку.

***

6. Правові умови

6.1. Правові рамкові умови

6.1.1. Право на допомогу

Розмір допомоги засновується на відповідності проекту та на реальну потребу у фінансуванні.

Проект може отримати допомогу тільки тоді, якщо його реалізація без такої допомоги не буде можливою в необхідному обсязі та у запланований період часу.

Ці Директиви не обмежують право на одержання допомоги будь-якими причинами чи розмірами імовірної допомоги.

6.1.2. Відповідність нормам ЄС

Відповідність проектів, яким може надаватися допомога, засновується на:

- рамкових засадах ЄС щодо державної допомоги на наукові дослідження, розробки й інновації (ОВ С 323 від 30.12.2006 року, с. 1–26) – дійсні до 31.12.2013 року.

або підпадають під положення щодо звільнення від певних вимог:

- Регламенті (ЄС) № 1998 Комісії від 15.12.2006 року про застосування статей 87 та 88 Договору ЄС до допомоги "*de-minimis*" (ОВ № L 379 від 28.12.2006 року, с. 5–10) – термін дії до 31.12.2013 року.

Щодо розміру підприємств, то у цьому випадку діє визначення МСП відповідно до конкурентного законодавства ЄС. (Визначення малого та середнього підприємства відповідно до Рекомендації 2003/361/ЄС від 6 травня 2003 року, (ОВ L 124 від 20.5.2003 року, с. 36–41).

Усі приписи ЄС підлягають застосуванню в останній чинній редакції.

6.1.3. Внутрішні державні правові приписи

Федеральний закон "Про підтримку та надання допомоги на наукові дослідження та розробку технологій" (BGBl. № 434/1982) з останніми змінами, внесеними BGBl. I №. 36/2007, у відповідній чинній редакції.

Закон "Про дотримання рівності" (BGBl. I № 66/2004), у останній чинній редакції.

Федеральний закон "Про рівність осіб з обмеженими можливостями" (BGBl. I № 82/2005), у останній чинній редакції, а також Заборона дискримінації відповідно до § 7b Федерального закону "Про найману працю" (BGBl. Nr. 22/1970), у останній чинній редакції (див.: Зобов'язання відповідно до § 8 ч. 3 Федерального закону "Про найману працю").

Положення Розпорядження Федерального міністра фінансів про загальні рамкові умови для надання допомоги із числа федеральних засобів (BGBl. II № 51/2004), у відповідній останній чинній редакції, має допоміжне застосування.

6.2. Організаційні рамкові умови

6.2.1. Організації, які отримують завдання щодо реалізації надання допомоги

На реалізацію надання допомоги можуть отримати завдання організації, які надають таку допомогу, передусім установа "Austria Wirtschaftsservice GmbH" (AWS) або інші відповідні інституції (установи, які реалізують надання допомоги). Відповідальний Федеральний міністр може в окремих випадках теж виконувати реалізацію надання допомоги.

6.2.2. Збір інформації про всі отримані засоби допомоги та координація дій у випадку отримання багаторазової допомоги

Збір інформації про всі отримані засоби допомоги:

Організація, яка надає допомогу, перед наданням цієї допомоги повинна зібрати дані про розміри тих засобів, на отримання яких заявник подав клопотання або збирається подати таке клопотання до іншого органу Федерації або до інших правових суб'єктів, включаючи інші територіальні об'єднання для оплати одних і тих самих послуг, навіть якщо призначених для іншої мети, або дані про те, чи таку допомогу йому вже надано, або дано згоду на її надання, та яку допомогу з числа державних засобів або із засобів ЄС він отримав на покриття витрат на такі самі послуги протягом останніх п'яти років перед подачею клопотання про отримання допомоги. З цією метою заявник на отримання допомоги має зобов'язатися під загрозою застосування відповідних санкцій у випадку невиконання, що він повідомить про подібні факти, включаючи інформацію про допомогу, на яку він буде подавати заяву у майбутньому.

Координація у випадку багаторазової допомоги

Відповідна організація, що надає допомогу, у процесі подачі заявки повинна вимагати від заявника повідомлення про вже наявні подібні проекти. Якщо інший розпорядчий орган або інший правовий суб'єкт, включаючи інші територіальні об'єднання, збирається надати підтримку заявникові для покриття тієї ж послуги, не зважаючи на відмінність мети, тоді організація, яка надає підтримку, має узгодженим чином діяти разом з іншими правовими суб'єктами. Якщо один проект отримував допомогу від різних органів, які таку допомогу надають, тоді у процесі перевірки підтверджень про кінцеве використання має бути виконаний облік розміру допомоги у грошовій формі, який базується на фактично визнаних відповідними організаціями, які надають допомогу, витратах. Установа, яка реалізовує надання допомоги, має перевірити дотримання допустимих меж. У випадку перевищення цих допустимих меж слід виконати скорочення відповідних часток в рамках координації з відповідними організаціями, які надають таку допомогу.

***

**Федеральне міністерство транспорту, інновацій і технологій Австрії.
Секція III Відділ інновацій**

**Спеціальні директиви з розвитку центрів підтримки засновників
нових підприємств, які вийшли з академічної (університетської) сфери
AplusB Academia Business.**

Програма для засновників підприємств "спін-офф" на 2001–2006 роки¹

Преамбула

Мотивація

Численні дослідження сфери створення нових підприємств в Австрії показали, що заснування підприємств з академічним підґрунтям та/або у сегментах високих технологій – однозначно недостатньо представлені:

- лише 2% всіх новостворених підприємств можна віднести до сфери високих технологій. Якщо до них додати підприємства сфери надання послуг, то ця частка зростає 7% від усіх новостворених підприємств;

---

¹ Sonderrichtlinien für die Förderung von Zentren zur Unterstützung akademischer Gründer und Gründerinnen. AplusB – Academia Business – Spin-off Gründerprogramm 2001 bis 2006: <http://www.ffg.at/sites/default/files/aplusrichtlineseptember2006.pdf>.

Анотація. Програма AplusB фінансує створення спеціалізованих центрів AplusB, що мають сприяти утворенню технологічно-орієнтованих компаній spin-off з академічного сектору та надає науковцям професійну підтримку в процесі перетворення вдалої ідеї на рентабельний бізнес. Проекти виконуються принаймні двома партнерами, які спільно організують центр та отримують для нього субсидії. Як правило, один з партнерів повинен бути академічною установою (університет, політехнічний коледж, науково-дослідний інститут), а другий партнер повинен володіти випробуваним ноу-хау у питаннях підтримки та управління заснуванням дослідницьких і високотехнологічних підприємств.

Додаткова інформація: <http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=9383&CO=1>.

- лише 8,3% засновників мають завершену вищу освіту, а 0,3% мають ступінь доктора. Імовірність започаткування підприємництва після завершення університетської освіти є порівняно низькою;

- існують факти, які свідчать про те, що кількість "академічних спін-оффів", тобто наукомістких і технологічних підприємств, що вийшли з університетів та науково-дослідних інститутів, є досить низькою. При цьому в Австрії, як і в інших країнах, до цього часу немає систематичного зростання їхньої кількості.

Перед обличчям цієї структурної проблематики за допомогою нової програми "AplusB" буде здійснена спроба створити центри, які нададуть можливість науковцям з університетів, спеціалізованих вищих навчальних закладів та з науково-дослідних організацій знайти допомогу і супровід на важкому шляху від хорошої ідеї до створення підприємства за допомогою засобів стимулювання, кваліфікування й підтримки. При цьому йдеться не лише про конкретну підтримку на стадії заснування, а й про те, щоб міцніше закріпити думку про можливість підприємництва в академічному мисленні і діяльності.

У цей час здійснюється багато для підтримки заснування нових підприємств. Тому програма "Aplus B" фокусується на таких трьох специфічних сферах:

по-перше, вона концентрується на цілком специфічному типі засновників, які спрямовані на дослідну та технологічну інтенсивність, і у зв'язку з цим можуть в особливій мірі зробити свій внесок у покращення технологічної конкурентоспроможності. Таким чином, йдеться про специфіку в плані цілей та цільової групи;

по-друге, програма спрямована на економічну реалізацію ноу-хау, які були розроблені в академічних установах і, таким чином, на інтенсифікацію та зміцнення дослідної співпраці між наукою та промисловістю. З цієї причини велике значення надається тісному зв'язку потенційного засновника з його академічним підґрунтям;

по-третє, йдеться про відмінність від більшості заходів з підтримки новозаснованих підприємств, і не тільки тому, що допомога потрібна тим особам, які вже ухвалили рішення про заснування підприємства, а й тому, що ця ініціатива вже перед заснуванням підприємства робить ставку на молодих науковців. Привабливість самостійного підприємництва як можливого кар'єрного кроку повинна акцентуватися на більш ранній стадії, тобто має бути створений стимул для розвитку в бік заснування нового підприємства за допомогою пропозицій щодо навчання та консультування, а також за допомогою надання різних оптимальних можливостей щодо вибору місцезнаходження підприємства;

по-четверте, у поєднанні з іншими заходами щодо передачі знань та технологій мають бути здійснені конкретні кроки, які розвиватимуть в університетах, спеціалізованих вищих навчальних закладах та у науково-дослідних організаціях загальний позитивний клімат для заснування нових підприємств.

Розбудова та завдання нових центрів "AplusB"

Заходи підтримки покликані надавати допомогу у створенні й функціонуванні центрів "AplusB" у рамках процедури відбору на конкурсній основі. Предметом заявок є заплановане створення центру "AplusB" у відповідності до цих спеціальних директив.

Щодо заявників на отримання допомоги, то йдеться про ідеальний випадок партнерства різноманітних організацій (університетів, науково-дослідних організацій, спеціалізованих ВНЗ, підприємств "Venture Capital", регіональних агенцій підтримки, територіальних об'єднань, фірм тощо). Мінімальною вимогою є наявність двох партнерів.

В рамках окремих ініціатив слід надати можливість розбудувати свій конкретний центр відповідно до місцевих обставин за допомогою поєднання відповідних заходів. У рамках регіонального партнерства слід звертати увагу на те, чи не існують вже програми або інвестиції, які можуть взяти на себе певні заходи, та де можна використати поєднання зусиль з уже існуючими. Для того, щоб забезпечити виконання поставлених цілей та відповідні стандарти якості, програми надання допомоги і проекти повинні відповідати певним критеріям, які визначені у цих директивах.

Основні дані проєктів, яким може надаватися допомога

Концентрація на стимулюванні та підготовці заснування підприємств

У процесі:

стимулювання заснувань нових підприємств;

допомоги у підготовці до заснування;

самого заснування;

підтримки молодих, інноваційних засновників.

Спектр заходів центру "AplusB" концентрується на фазах 1) та 2). Передбачені заходи повинні, відповідно, мати таку концепцію, щоб визначені у директивах цільові групи:

отримували зацікавленість та мобілізувалися для заснування (Фаза 1; сюди відносяться відповідні заходи, інформаційна робота тощо. Цільовою групою цієї фази поряд з науковим персоналом є студенти і професори);

як потенційні засновники (проєктанти) отримували консультації, підвищення кваліфікації, фінансову допомогу та супровід (Фаза 2 та наголос на заходи центру "AplusB"; сюди відносяться поряд з науково-фаховим консультуванням та коучингом, консультаціями, підвищенням кваліфікації, також і фінансова підтримка проєктантів);

отримували після заснування оптимальні стартові умови. Після заснування надається венчурне фінансування чи інші інструменти фінансування інновацій для підтримки нових підприємств, які відповідають спектру можливостей центрів.

***

Процес відбору відповідних кандидатів для центру "AplusB"

Процес відбору, самостійно проведений у центрі після Фази 1) визначає право на участь у Фазі 2) і, таким чином, прийняття до центру в ролі проєктанта. Точні критерії для прийняття мають бути визначені відповідними

органами центру самостійно. Певні мінімальні критерії (передусім, надання зовнішніх експертних висновків щодо концепції проекту) зазначені у цих директивах письмово.

"AplusB" є програмою допомоги Федерального міністерства транспорту, інновацій і технологій (далі – "ФМТІТ").

Проведення такої процедури входить до обов'язків товариства з підтримки наукових досліджень у рамках структурних програм ("FFG-Forschungsförderungsgesellschaft" mbH) (до 1-го вересня 2004 року це Товариство мало назву "Technologie Impulse GmbH. – TIG") (далі в тексті – ТПНД (FFG)).

1. Заходи підтримки

1.1. Мета заходів підтримки

Метою заходів підтримки і надання допомоги є довгострокове підвищення кількості й успішності нових підприємств, засновники яких вийшли з університетів, спеціалізованих вищих навчальних закладів та науково-дослідних організацій.

Звідси виходять такі менші цілі:

довгострокове підвищення кількості академічних спін-оффів;

підвищення якості (інтенсивності технологій і знань) та ймовірності успіху таких новостворених підприємств;

розширення потенціалу нових підприємств, де засновниками є особи, що вийшли з академічної сфери, зі спеціалізованих вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ;

покращення результатів досліджень у процесі підприємницької діяльності; підтримка інших заходів з трансферу нових технологій.

1.2. Законні вимоги

Ці спеціальні директиви не передбачають жодних законних вимог щодо підстав та розміру надання підтримки.

2. Отримувачі допомоги

Отримувачами допомоги можуть виступати консорціуми заявників, зокрема, акціонерні компанії чи акціонерні компанії на стадії заснування (трудові групи або об'єднання як перехідна форма). Уже на момент подання заявки слід забезпечити, щоб заплановану структуру-засновника можна було чітко розпізнати. У будь-якому випадку завдання окремих партнерів, а також організаційна структура мають бути зазначені в документації.

Це, в першу чергу, стосується питання взаємозв'язку між учасниками, який виникає через можливості навчальної та фінансової підтримки, на яку вони розраховують. У випадку отримання згоди має бути забезпечена прозора звітність та контроль через створення відповідних органів та комітетів центру "AplusB".

Суб'єктами центрів "AplusB" є акціонерні товариства. Як перехідна форма протягом перших 12 місяців заснування діяльність центрів може здійснюватися трудовими групами або об'єднаннями з відповідними статутами. Аналогічним чином діє вимога заснування дочірнього товариства не пізніше, ніж упродовж 12 місяців, якщо у складі є засновники акціонерного товариства, головною метою діяльності якого не є робота центру "AplusB" (це стосуєть-

ся, насамперед, неуніверситетських науково-дослідних установ). Слід забезпечити, щоб, принаймні, одна академічна установа (тобто університет, організація, яка викладає курс спеціалізованої вищої освіти, або неуніверситетська науково-дослідна установа) та щонайменше одна організація з документально засвідченим ноу-хау були засновниками наукомістких новостворених підприємств. Якщо жодний із засновників не є університетом, тоді має бути підписаний договір про співпрацю з хоча б одним австрійським університетом та чітко визначені завдання університету (університетів).

Одночасно слід забезпечити умови, щоб, принаймні, 50% частки у товаристві належало інституціям, яким доручено представляти громадські інтереси.

Цільовими групами, які розглядаються під час відбору проєктантів у центри "AplusB", у першу чергу є особи з післядипломною освітою (випускники, дисертанти, університетські асистенти та асистенти на договірній основі, дослідники, що фінансуються спонсорськими засобами) та науковці зі вченим ступенем з університетів та спеціалізованих ВНЗ, а також наукові працівники неуніверситетських науково-дослідних установ. Розширення кількості кандидатів за рахунок розгляду студентів останніх курсів, університетських асистентів, а також випускників із досвідом роботи (з відповідним зв'язком із академічним закладом), також є можливим. Під час проведення заходів з інформування та стимулювання слід забезпечити, щоб до цільової групи таких заходів було включено також і студентів та викладачів (професорів) (див. пункт 4.2).

3. Передумови надання допомоги

3.1. Проєкти, яким може надаватися допомога

Допомога може надаватися на створення та виконання поточної роботи центрів "AplusB", а також її можуть отримувати проєктанти у рамках проєктів, які входять до таких центрів, і які перебувають на стадії реалізації. Ці центри є організаціями зі структурою, визначеною відповідно до пункту 2, які комбінують різноманітні заходи (див. пункт 4) з метою стимулювання і підтримки створення академічних спін-оффів.

3.2. Тривалість проєкту

Термін дії підтримки центрів "AplusB" становить десять років. Обов'язковим є проведення проміжних оцінювань на третьому році та на п'ятому році після початку проєкту, а також підготовка річних звітів, результати яких є визначальними для надання подальшого фінансування (див. пункти 9.2 та 7.3).

3.3. Обов'язок щодо тривалості роботи

Діє вимога обов'язкового функціонування протягом 10 років за умови одержання позитивної проміжної оцінки на п'ятому році.

3.4. Територія надання допомоги

Територією надання допомоги є вся федеральна територія. Щодо території надання допомоги структурними фондами ЄС – див. пункт 3.5.

3.5. Структурні фонди ЄС

Проекти, які відповідають критеріям оперативних програм щодо цільових територій структурних фондів ЄС або критеріям спільних ініціатив, можуть отримувати співфінансування із засобів ЄФРР.

У цьому випадку отримувач допомоги зобов'язується виконувати інформаційні та публічні заходи відповідно до Регламенту Комісії (ЄС) № 1159/2000 (ОВ L 130 від 31.05.2000 року, с. 30, з урахуванням Регламенту Ради (ЄС) № 1260/1999 від 21 червня 1999 року).

Межі для сум співфінансування ЄС базуються на статті 29 Регламенту Ради (ЄС) № 1260/1999 від 21 червня 1999 року (Регламент про структурні фонди).

3.6. Дотримання законодавчих вимог

Передумовою для надання допомоги є дотримання законодавчих вимог, передусім вимог законів "UG 2002", Закону "FHSTG", Закону "Про дотримання рівності", законодавства про працю та соціальний захист, природоохоронного законодавства та законодавства ЄС про конкуренцію.

У випадку постачання товарів і послуг слід застосовувати положення відповідних актів Федерації щодо закупівель. Без порушення положень Федерального закону "Про державні закупівлі" (2006, BGBl. I Nr. 17) з метою забезпечення конкурентних умов повинно залучатися декілька документально підтверджених пропозицій, якщо це є доцільним з точки зору суми прогнозованої вартості закупівлі.

Основним завданням цієї допомоги є сприяння розвитку інфраструктури, а не звичайного надання допомоги підприємствам. Імовірні переваги щодо витрат окремих підприємств залишаються у межах розрахованого ефекту підтримки, дозволеного конкурентним законодавством у межах фінансування для допомоги малим і середнім підприємствам або допомоги "*de minimis*".

3.7. Підтвердження можливості реалізації проекту

Технічна та економічна можливість реалізації проекту складається заявником на отримання допомоги відповідно до положень "Настанов для заявників" максимально розгорнуто і переконливо. З дотриманням критеріїв надання допомоги за пунктом 4 мають бути обов'язково враховані такі пункти:

новизна та привабливість рішень, які застосовуються;

потенціал у регіоні: точний аналіз цільової групи, характеристика актуального стану, оцінка потенціалу на основі розгляду ситуації щодо попиту і пропозицій;

планування змісту проекту: опис предмету проекту та поставлених цілей включаючи очікувану користь від реалізації проекту та, крім того, заплановані заходи, партнери, використання наявних ініціатив/програм, заплановані розміри центру, включаючи план структури (кількість проєктантів), робочий план із проміжними етапами, критерії для прийому проєктантів;

штатний розпис, організація і керівництво;

точний план витрат та фінансування на 3 роки, оціночний розрахунок витрат та фінансування на п'ять років відповідно до умов, визначених

у пунктах 6.2 та 6.3, договори про наміри публічних і приватних співфінансувальників та надавачів допомоги.

На п'ятому році терміну дії проекту заявник має надати нові підтвердження технічної та економічної можливості реалізації проекту на наступні п'ять років. Вони повинні містити разом з організаційним планом та планом змісту проекту також і точний план фінансування із врахуванням умов у пунктах 6.2 та 6.3, та оцінюються в рамках проміжного оцінювання на п'ятому році "*ex-ante*" (див. пункт 9.2).

***

5. Визнання витрат

5.1. Витрати, які покриваються допомогою

У розумних межах можуть бути визнані такі витрати, які покриваються допомогою:

інвестиції, необхідні для проекту:

- проектно-планові витрати та будівельні заходи (адаптація) (див. пункт 4.2 "Матеріальна інфраструктура");
- витрати на інфраструктурні об'єкти.

операційні витрати центру:

а) пов'язані з роботою центру:

- витрати на власні послуги та на послуги третіх осіб;
- матеріальні затрати;
- витрати на оренду будівлі та предметів устаткування, а також на дослідне, лабораторне і технічне оснащення;
- витрати на створення концепцій та на проведення навчань;
- витрати на програмне забезпечення;
- транспортні витрати (пов'язані з проектом);

б) пов'язані з проектантами:

- пов'язані з проектом витрати на персонал;
- витрати на консультування та супровід;
- витрати на навчання та на підвищення кваліфікації;
- витрати, пов'язані з використанням техніки;
- витрати на матеріали та досліді;
- витрати на програмне забезпечення;
- витрати на офісну інфраструктуру;
- витрати на підготовку до успішного збуту;
- транспортні витрати (пов'язані з проектом).

с) витрати на стимуляцію, інформування та роботу з громадськістю (див. пункт 4.2 "Заходи щодо стимуляції, інформування і роботи з громадськістю") мають бути відображені окремо.

Витрати на персонал охоплюються допомогою до рівня, визначеного у пункті 8 "Розпорядження Федерального міністра фінансів стосовно директив для визначення та відображення фінансових впливів нових правостановлюючих заходів", де встановлено відповідні нормативи (Закон BGBl. II Nr. 50/1999, Додаток 3, у чинній редакції).

5.2. Витрати, які не покриваються допомогою

Витрати на придбання нерухомості та нерухомого майна.

Будівельні інвестиції, інвестиції в обладнання й інфраструктуру для спорудження, оснащення та роботи підприємства, яке має бути засноване.

Витрати, які не безпосередньо не пов'язані з проектом, який отримує підтримку.

Витрати, які виникли перед поданням заявки.

Витрати на резервні фонди (наприклад на оплату за оформлення документів) та на податок на додану вартість.

5.3. День, коли набирає чинності визнання витрат

Визнаються витрати, які виникають з моменту подачі заявки на отримання підтримки (див. пункт 8.1).

6. Вид та розміри допомоги

6.1. Вид допомоги

Допомога центрам "AplusB" надається у формі безповоротних позик.

6.2. Розміри допомоги

Допомога Федерації в рамках положень цих директив протягом перших п'яти років періоду роботи центру може становити не більше 45% загальних витрат, які покриваються допомогою (пункт 5.1).

Під час наступних п'яти років періоду діяльності предметна допомога може становити в середньому не більше 35% від загальних витрат, які покриваються підтримкою.

6.3. Фінансування

Попередньо фінансування проекту має бути забезпечене у рамках його організації у формі договорів про наміри.

Протягом перших п'яти років терміну дії роботи центру передумовою для отримання частки допомоги від Федерації, що становить до 45%, є наявність допомоги від федеральної землі, що становить принаймні 35%, а також наявність частки власних засобів, що становить принаймні 20% загальних витрат, які підлягають допомозі.

Під час наступних п'яти років (6–10 років) терміну дії роботи центру надається федеральна допомога, що становить 35% від загальних витрат, що отримують допомогу, за умови виконання вимог щодо здійснення власної частки фінансування, яка становить, як правило, 30% (не менше 25%) від загальних витрат, що підлягають допомозі. Якщо ж частка власного фінансування піднімається до рівня понад 30%, то частки федерального і земельного фінансування зменшуються у відповідному розмірі аліквотно.

На шостому році частка федеральної допомоги може становити не більше 40%, у наступні роки частка допомоги від Федерації має бути визначена таким чином, щоб вона (сумарно за 6–10 років) не перевищувала в середньому 35%. На 10-му році частка допомоги від Федерації може становити не більше 30%.

Підставами для обліку допомоги під час другого періоду є витрати, які підлягають допомозі, максимальний розмір якої відповідає п'ятикратному розміру

визнаних витрат 5-го року першого періоду підтримки. На один рік можна подавати заявку на отримання допомоги на витрати у розмірі, що відповідають витратам 5-го року першого періоду отримання допомоги. Затверджена сумарна федеральна допомога при цьому не може перевищувати затверджену сумарну федеральну допомогу першого періоду отримання допомоги.

Власними засобами вважаються пожертви центрові, зворотні сплати позик від колишніх проєктантів, а також внески всіх організацій, пов'язаних із материнською структурою. Розмір власних засобів може забезпечуватися у формі товарів, послуг та робіт розміром 100%.

Якщо надання допомоги проєктам такого виду є можливим на основі інших правових підстав, то на допомогу за цими директивами можна претендувати тільки тоді, коли це необхідно для досягнення відповідної мети.

6.4. Уникнення надто малих сум допомоги

Проєкти, в яких допомога Федерації може становити менше 10% витрат, не можуть отримувати таку допомогу.

***

10. Припинення та вимога повернення допомоги

10.1. Факти, за якими вимагається повернення допомоги

Отримувач допомоги (декілька об'єднаних нероздільних отримувачів допомоги) зобов'язаний негайно відшкодувати отриману допомогу, як необґрунтоване з правової точки зору збагачення, за умови виставлення вимог на основі законних претензій установи, яка надала допомогу, установи, яка виконує реалізацію надання допомоги, або від ЄС у письмовій формі, причому претензія на вже затверджені або ще невиконані цій особі засоби підтримки скасовуються, якщо передусім

a) органи або уповноважені особи надавача допомоги, установи, яка виконує реалізацію підтримки, або ЄС були невірно або неповністю проінформовані про істотні та важливі обставини,

b) отримувач допомоги не надав звіти, підтвердження або необхідну інформацію, та якщо у цих випадках були неуспішними письмові попередження з відповідними строками та з чіткими вказівками на правові наслідки невиконання вимог, а також отримувачем підтримки не було виконано інших, передбачених цими директивами, вимог,

c) отримувач допомоги за власною ініціативою, без будь-яких зволікань і в будь-якому випадку ще до проведення контролю або до повідомлення про такий контроль повідомить про події, які затримують строки реалізації проєкту, що отримує допомогу, або роблять неможливим його виконання, або вимагатимуть його зміни;

d) на майно отримувача допомоги до завершення проєкту або протягом терміну 3 років після його завершення відкриється конкурсне провадження (процес банкрутства) через неплатоспроможність боржника, або буде відхилено відкриття конкурсного провадження через нестачу майна, яке покриває витрати;

е) отримувач допомоги перешкоджає проведенню передбачених контрольних заходів (пункт 7.5) або, якщо вже неможливо перевірити правомірність використання допомоги протягом часу, передбаченого для зберігання документів (десять років від кінця того року, в якому було виплачено останню частку допомоги);

ф) отримувач допомоги використав засоби допомоги повністю або частково не за призначенням;

г) проект, який отримує цю фінансову допомогу, не може бути проведений або без згоди надавача допомоги не може бути своєчасно проведений або ж своєчасно не проведений;

h) матеріальні та/або нематеріальні цінності, створені в рамках проекту, що отримує підтримку, відчужуються або передаються третім особам до завершення проекту або протягом одного року після його завершення, і у зв'язку з цим втрачається початкова мета, задля якої було надано допомогу;

і) підприємство, яке отримало допомогу, не дотримувалося положень "Закону про дотримання рівності",

j) органи ЄС вимагають призупинення та/або повернення або

к) отримувачем допомоги не було дотримано інших передумов отримання допомоги, передусім таких, які мають забезпечити досягнення мети, задля якої надавалася допомога.

У випадках, визначених у пунктах 10 lit. a–c, f, h, i та k, відбувається нарахування відсотків суми зворотної сплати від дня виплати допомоги за ставкою, вищою на 3% від діючої базової річної відсоткової ставки, оголошеної Австрійським національним банком із використанням методу складного відсотка (сумарного відсотка).

У випадках, визначених у пунктах 10 lit. d, e, g та j, таке нарахування відсотків передбачено на той випадок, коли під час виникнення причини для вимоги повернення в отримувача допомоги або в осіб, послугами яких він користується для забезпечення вимог керівних документів, або для проведення проекту, який отримує цю допомогу, виникла заборгованість; без заборгованості відбувається нарахування відсотків на суму зворотної сплати у розмірі 4% на рік від дня виплати допомоги із використанням методу складного відсотка (сумарного відсотка).

Якщо вказані вище відсоткові ставки є нижчими за відсоткову ставку, встановлену ЄС для зворотних вимог, то застосовується відсоткова ставка ЄС.

У випадку затримки повернення допомоги під час зворотної сплати вимоги вступає в силу нарахування відсотків за затримку у розмірі 4% до чинної базової річної відсоткової ставки з моменту настання затримки.

10.2. Рішення про припинення чи вимогу повернення допомоги

Рішення про припинення або про вимогу повернення допомоги приймається надавачем допомоги.

***

**Наказ Міністерства промисловості, туризму і торгівлі Іспанії,
що визначає надання допомоги у створенні інноваційних
технологічних підприємств у структурі технопарків у рамках програми
СЕПАР (CEIPAR) № ITC/231/2007 від 01.02.2007 року¹**

***

РОЗДІЛ I

Загальні положення

Перше. *Мета наказу.*

1. Цей наказ покликаний запровадити нормативні засади для реалізації схеми надання допомоги, що призначена для заохочення створення та розвитку інноваційних технологічних підприємств у бізнес-інкубаторах, як підрозділів технопарків.

2. Допомога в рамках цього наказу надається відповідно до Регламенту Комісії (ЄС) №1998/2006 щодо імплементації статей 87 у 88 Договору ЄС з питань надання мінімальної допомоги (Офіційний вісник ЄС L 379, від 28.12.2006).

***

Четверте. *Типи проектів та види діяльності, на які надається допомога.*

1. Допомога надається проектам, які були представлені органами управління технопарків і охоплюють комплекс заходів, що сприяють створенню та розвитку інноваційно-технологічних підприємств у відповідному парку. До кожного проекту має надаватися детальна інформація про кожен з видів діяльності, перерахованих нижче:

а) створення, розвиток і вдосконалення бізнес-інкубаторних підрозділів підприємства;

б) запуск та початковий розвиток інноваційно-технологічних підприємств у бізнес-інкубаторних підрозділах технопарків.

2. Технопарки, в яких працюють бенефіціари, мають відповідати таким вимогам:

с) мати відповідну і придатну територію, а також місця, призначені для проведення громадських заходів (конференц-зали, аудиторії та інші приміщення загального призначення, які можуть використовуватися для проведення засідань), та/або інші будівлі, призначені для створення підприємств, окрім тих, що надаються для розвитку телекомунікаційної інфраструктури тощо.

---

¹ ORDEN ITC/231/2007, de 1 de febrero, por la que se regulan las bases para la concesión de ayudas a la creación de empresas innovadoras de base tecnológica en parques científicos y tecnológicos dentro del programa CEIPAR:

<http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail &id=9172&CO=16>

Анотація. Головною метою програми "CEIPAR" є підтримка проектів, сфокусованих на створенні та розвитку кампаній, заснованих на інноваційних технологіях, розташованих в інкубаторах наукових і технопарків та/або кампаній, які є членами асоціацій, пов'язаних з цими парками.

Додаткова інформація: <http://www.mityc.es/industria/es-ES/Paginas/Index.aspx>.

d) бути спроможними на цілковиту оперативність роботи парку й ефективне запровадження інноваційних технологічних підприємств.

***

Сьоме. *Характеристика допомоги.*

1. Передбачена фінансова підтримка надається у вигляді щорічних грантів.

2. Інноваційно-технологічним підприємствам, які отримують грант на кожних зборах, надається безкоштовна технічна допомога з управління підприємством за рахунок Європейського соціального фонду і Міністерства промисловості, туризму і торгівлі в рамках програми КРЕСЕ (CRECE) зі створення і консолідації підприємств, що запропонована Школою виробничого менеджменту (EOI).

3. Крім того, підприємства-бенефіціари на кожних зборах мають перевагу в отриманні допомоги у формі пайової позики, що регулюється спеціальною угодою про співпрацю. Угода підписується між Міністерством промисловості, туризму і торгівлі й Державним підприємством з питань інновацій (ENISA) щодо надання ряду пайових позик, які надаються згідно з додатковим положенням пункту 2 Закону № 6/2000 "Про термінові фінансові заходи для стимулювання заощаджень малими та середніми підприємствами, а також компаніями сімейного типу".

Директива Федерального Міністерства економіки і технологій ФРН щодо підтримки культури підприємницької незалежності у вищих навчальних закладах від 08.04.2010 року¹

1. Мета фінансування

Молоді підприємства й новостворені інноваційні підприємства є необхідними для належного функціонування конкуренції. Як носії нових форм створення вартості, вони є головним елементом загальноекономічних структурних змін і суттєвим чином сприяють економічному зростанню. Особливо це стосується дослідних та наукомістких новостворених підприємств, які зароджуються у закладах сфери науки, і представляють собою особливо стійку форму передачі знань і технологій. Крім того, такі підприємницькі риси як особиста відповідальність, передбачення ризику та самостійність є стимулами для розвитку підприємств та ринків.

---

¹ Richtlinie des Bundesministeriums für Wirtschaft und Technologie zur Förderung einer Kultur der unternehmerischen Selbständigkeit an Hochschulen EXIST-Gründungskultur – die Gründerhochschule vom 8. April 2010 (Bundesanzeiger Ausgabe Nr. 56 vom 14. April 2010, S. 1322): http://www.exist.de/imperia/md/content/pdf_sonstiges/richtlinie_gruendungskultur_gruenderhochschule.pdf.

Анотація. Програма "Культура підприємництва" сприяє реалізації проєктів в університетах та науково-дослідних інститутах, спрямованих на розвиток підприємницьких навичок та створення наукомістких старт-ап компаній. На підтримку цих заходів університети і дослідницькі інститути отримують грант на безповоротній основі на трирічний період.

Додаткова інформація: <http://www.exist.de/exist-gruendungskultur/index.php>.

Але потенціал підприємницького мислення та дій недостатньо розкрито в німецьких вищих навчальних закладах. Процес перенесення результатів досліджень у ринкові інновації гальмується не лише через нестачу фінансових ресурсів, але й через нестачу підприємницької сміливості. Підприємницька активність розглядається в навчальних програмах вищих навчальних закладів лише як другорядна, що зумовлює нестачу комплексних стратегічних ініціатив для заснування міцної культури заснування підприємств. Програма федерального Міністерства економіки і технологій "Створення підприємств малого і середнього бізнесу у сфері науки (EXIST)" спрямована на усунення цього недоліку.

Метою схеми "засновницька культура EXIST" є створення у вищих навчальних закладах широкого розуміння підприємництва та втілення засновницької культури як стратегічної мети. Для цього необхідно сприяти поширенню підприємницького духу в науковому середовищі.

З цією метою Федеральне міністерство економіки і технологій оголошує конкурс **"Вища школа засновників"**.

Вищі навчальні заклади-учасники повинні сформулювати цілісну вузівську стратегію засновницької культури та підприємництва і впроваджувати її за допомогою відповідних заходів й інструментів, а також за допомогою заснування системи заохочень, обумовленої загальною стратегією, адміністративних структур і механізмів регулювання.

Загальна стратегія покладається на керівництво вищого навчального закладу і спрямована на залучення всіх головних осіб вищого навчального закладу до досліджень, навчального процесу, трансферу й управління.

Таким чином вищі навчальні заклади-учасники повинні розвинути засновницьке профілювання та заснувати потужну засновницьку культуру, яку буде впроваджено на усіх рівнях вищого навчального закладу – від керівництва до факультетів і відділів.

Для потреб цієї директиви засновницька культура у вищому навчальному закладі повинна бути охарактеризована таким чином:

- укріплення напрямів засновницької спеціалізації у вищому навчальному закладі (структурні засади, план розвитку, система стимулювання);
- створення додаткових адміністративних структур і механізмів регулювання;
- оптимальні умови заснування, особливо для закладів із високим потенціалом розвитку (сприятливі умови для заснування і засновників);
- посилення підприємницького мислення й дій (зовнішнє та внутрішнє підприємництво);
- ефективна експлуатація перспективних знань і технологічних підприємств за місцем знаходження вищого навчального закладу як елемента трансферу знань і технологій.

Також стимулювання конкретних проектів створення підприємств у вищих навчальних закладах може додатково покриватися й іншими схема-

ми в рамках програми EXIST, зокрема засобами стипендії для засновників EXIST і допомоги на трансфер технологій EXIST.

2. Предмет фінансування

Предметом фінансування є:

- на першому етапі ("фаза планування") – розроблення плану, згідно з яким вищі навчальні заклади представлять свою загальну стратегію щодо заснування підприємств та конкретний план її впровадження в рамках "Мети фінансування" (див. пункт 1), та

- на другому етапі ("фаза проектування") – оперативне впровадження розробленого плану розвитку.

Конкурс проводиться у два етапи з інтервалом між ними півтора роки.

2.1. Фаза планування

На фазі планування вищі навчальні заклади повинні:

1. розробити загальну стратегію щодо заснування підприємств, включаючи потреби у відповідних адміністративних структурах і механізмах регулювання, а також належне управління якістю, та

2. надати пояснення у плані реалізації щодо того, за допомогою яких дій можна досягнути цієї стратегії та розвинути напрям із заснування підприємств.

Рекомендується супроводити фазу планування відповідними зовнішніми консультаційними послугами.

Вимоги до конкретного змісту, окремих елементів та всього плану загалом, оцінювання запланованих заходів і діапазону дій залишаються на розсуд вищих навчальних закладів.

Практичні рекомендації щодо розроблення загального плану представлено в настановах, які можна знайти на сайті www.exist.de.

2.2. Фаза проектування

На фазі проектування вищі навчальні заклади впроваджують визначені положення плану розвитку, складеного на етапі планування, і затверджують напрям із заснування підприємств як стратегічну мету вищого навчального закладу. Сюди, передусім, включені такі структурні заходи:

- диференціювання загальної стратегії із заснування підприємств;
- розроблення і встановлення погодженої системи стимулювання, адміністративних структур, процесів і механізмів регулювання;
- встановлення й визначення у вищому навчальному закладі структур, що підтримують процес заснування підприємств, а також об'єднання із зовнішніми партнерами;
- облік, оцінювання й перевірка адміністративних структур, що сприяють заснуванню підприємств та заходів з управління якістю.

Оптимальна загальна стратегія із заснування підприємств та побудовані на її основі ефективні структури й діяльність передбачають використання у сфері вищої школи синергії існуючих пропозицій із заснування підприємств та раціональний поділ праці з іншими вищими навчальними закладами й регіональними партнерами у відповідних сферах. Таку співпрацю може бути здійснено через субпідряди (див. пункт 3).

Крім того, діяльність із заснування підприємств та проекти, представлені в плані, на етапі проектування у вищих навчальних закладах здійснюються в рамках "Метри фінансування" (див. пункт 1). Ця діяльність повинна бути завжди спрямована на такі сфери діяльності:

- підвищення обізнаності, ідентифікація та мотивація потенційних засновників;
- зв'язок засновницької активності в межах і за межами вищого навчального закладу, включаючи внутрішні органи;
- заходи щодо розроблення й утилізації невикористаного інноваційного потенціалу для заснування наукомістких і технологічних підприємств;
- розроблення і впровадження навчальних курсів, які тісно пов'язані з практикою щодо підвищення рівня підприємницької незалежності в рамках основного навчання;
- практична підтримка й підтримка засновників при підготовці заснування й перших кроках розвитку підприємства, включаючи фінансування підприємства.

Перелік визначених сфер не є вичерпним. При виборі відповідної діяльності й заходів, пов'язаних із заснуванням підприємств, необхідно особливо враховувати досвід і результати минулих EXIST-мереж і подібних ініціатив, наприклад, публікації про "Належні практики" в рамках додаткового наукового дослідження програми EXIST (www.exist.de). Має йтися про здійснення неприбуткової діяльності згідно з пунктом 3.1 загальних обмежень Співтовариства щодо державних субсидій для досліджень, розвитку та інновацій (2006/С 323/01), або аналогічних діючих національних положень.

3. Одержувачі фінансування

Подати свою заявку на участь у конкурсі можуть всі вищі навчальні заклади в Німеччині через керівництво вищого навчального закладу як формального заявника. Уповноважені подавати заявку можуть мати субпідряди з метою виконання частини зобов'язань, особливо для залучення інших партнерів з цієї сфери, наприклад, інших вищих навчальних закладів, дослідних установ, зовнішніх установ зі сприяння заснуванню, фінансових посередників, регіональних партнерів тощо.

Заявникам, які перебувають на стадії ліквідації чи щодо яких було порушено конкурсне провадження, не можуть бути одержувачами жодної допомоги. Це поширюється і на заявників-юридичних осіб, на власників юридичних осіб, котрі подали відповідні заяви згідно з § 807 Цивільного процесуального кодексу або § 284 Податкового кодексу (1977 року) або зобов'язалися їх подати.

4. Умови отримання фінансування

Діяльність повинна бути пов'язаною із загальною стратегією університету і на фазі проектування повинна чітко демонструвати свою спроможність до сталого розвитку. Через це до такої діяльності слід залучати представників регіонального рівня. У рамках цієї програми допомога не надається на окремі індивідуальні проекти.

Участь в інших відповідних федеральних або місцевих програмах не є перешкодою в отриманні фінансування, якщо проекти, що фінансуються іншими фінансовими засобами для додаткового стимулювання розвитку, конкретно описано й фінансово обґрунтовано в плані. Нemoжливе стимулювання за цією програмою разом із стимулюванням іншої програми з тією ж самою метою. Допускається фінансування власної участі вищих навчальних закладів фінансовими засобами для стимулювання розвитку, наданими країною місцезнаходження спеціально з цією метою.

Заявники повинні (також у власних інтересах) ознайомитися із Рамковою програмою ЄС щодо досліджень у рамках національного майбутнього проекту. Вони мусять перевірити, чи має майбутній проект специфічні європейські компоненти, на які може надаватися лише допомога з боку ЄС. Крім того необхідно перевірити, наскільки можливою у сфері національного майбутнього проекту є додаткова участь ЄС, і чи можливо подати заявку на одержання такої додаткової допомоги. Результат перевірок необхідно коротко представити в національному клопотанні щодо надання допомоги із зазначенням відповідної програми ЄС.

Вимоги до оформлення документів представлено в настановах, які можна знайти на сайті www.exist.de. Оцінювання заявок – див. пункт 6.

5. Вид, обсяг і розмір фінансування

Допомога надається як безповоротний грант (фінансування проекту) у формі доповнення фінансування з власних джерел.

5.1. Фаза планування

Фінансування під час фази планування (див. пункт 2.1) відбувається на строк до шести місяців. Покриваються цільові витрати проекту у розмірі до 70 000 євро або до 80%.

В основному покриваються такі витрати фази планування (див. пункт 2.1):

- витрати на персонал;
- витрати на відрядження;
- витрати на зовнішні консультування (витрати на замовлення у третіх осіб послуг, пов'язаних з проектом).

До витрат застосовуються встановлені принципи подання заявок на допомогу, а також відповідні додаткові умови договору і пам'ятки (див. пункт 6.1).

5.2. Фаза проектування

Фінансування на фазі проектування (див. пункт 2.2) відбувається на строк до п'яти років. Цю фазу поділено на три- та дворічну фазу проектування (див. пункт 6.2.2). На етапі проектування максимальний розмір допомоги становить 1 мільйон євро на рік. У перший та другий роки проекту частка фінансування може становити до 85%, у третій рік проекту – до 70% і в четвертий і п'ятий роки проекту – до 50%.

В основному покриваються такі витрати фази проектування (див. пункт 2.2):

- витрати на персонал;
- витрати на відрядження;

- література;
- потреба в оргтехніці / витратні матеріали;
- витрати на замовлення у третіх осіб послуг, пов'язаних із проектом;
- інвестиції, пов'язані з проектом. Інвестиції у будівництво не враховуються.

До витрат застосовуються встановлені принципи подання заявок на допомогу, а також відповідні додаткові умови договору і пам'ятки (див. пункт 6.1).

***

Берлін, 8 квітня 2010 року

Директива Федерального міністерства економіки і технологій ФРН щодо стимулювання заснування підприємств (стипендія для засновників EXIST) у рамках програми "Створення підприємств малого і середнього бізнесу у сфері науки" від 03.05.2007 року¹

1. Мета фінансування та правові основи стимулювання

1.1. Мета фінансування

Цією директивою федеральне Міністерство економіки і технологій поновлює колишній захід EXIST-SEED. Починаючи з 01.09.2007 року на основі цієї директиви ухвалюється рішення щодо підтримки проектів.

"Стипендія для засновників EXIST" є частиною програми "Створення підприємств малого та середнього бізнесу у сфері науки (EXIST)", що сприяє поліпшенню засновницького клімату у вищих навчальних закладах і дослідних установах. "Стипендія для засновників EXIST" сприяє підготовці створення інноваційних підприємств малого та середнього бізнесу з вищих навчальних закладів і дослідних установ на початковому етапі заснування підприємств, особливо розробці потужного бізнес-плану та розвитку торговельної продукції та послуг.

Зокрема, цілями "стипендії для засновників EXIST" є:

- фінансове та матеріальне забезпечення засновників із вищих навчальних закладів і дослідних установ на підготовчому етапі заснування під-

---

¹ Richtlinien des Bundesministeriums für Wirtschaft und Technologie zur Förderung von Unternehmensgründungen (EXIST-Gründerstipendium) im Rahmen des Programms "Existenzgründungen aus der Wissenschaft" vom 3. Mai 2007 (Bundesanzeiger Ausgabe Nr. 88 vom 11. Mai 2007, S. 4875): http://www.exist.de/imperia/md/content/exist-gruenderstipendium/rili_exist-gruenderstipendium.pdf. *Анотація.* Програму "Створення підприємств малого та середнього бізнесу у сфері науки" спрямовано на підтримку інноваційних стартапів бізнес-проектів в університетах і науково-дослідних установах. Грант надається для допомоги вченим, випускникам університетів і студентам із метою перетворення їхніх бізнес-ідей у бізнес-плани та впровадження їхніх ідей у продукти та послуги. Для покриття витрат особи отримують грант від 800 до 2 500 євро на місяць залежно від їхнього ступеня на максимальний термін у 12 місяців. Також фінансується придбання матеріалів та обладнання (на суму 10 000 євро для стартапу однієї компанії та 17 000 євро для команди стартапів компаній) та фінансування навчання (5 000 євро).

Додаткова інформація: http://www.exist.de/englische_version/index.php.

приємства, на якому ведеться підготовка бізнес-плану та розвиток ідеї торговельної продукції та послуг;

- сприяння розвитку підприємницьких навичок студентами, випускниками/випускницями й науковцями та заснуванню власного підприємства;
- підвищення рівня підприємницького мислення й активності.

"Стипендія для засновників EXIST" підтримує намагання вищих навчальних закладів і дослідних установ підвищувати кількість та якість заснування дочірніх компаній у сфері науки та допомогти засновникам у створенні дочірніх компаній. Поширюючи цей захід у дослідних установах, Федеральне міністерство економіки і технологій і Федеральне міністерство освіти і досліджень здійснюють значний внесок у рамках стратегії розвитку високотехнологічних галузей федерального уряду та покращують загальні умови для створення інноваційних підприємств.

1.2. Правова основа

Кошти на гранти надаються за Секцією 9 Федерального бюджету і фінансуються за рахунок засобів Європейського соціального фонду (ЄСФ) відповідно до цієї Директиви, а також загальних адміністративних приписів згідно з §§ 23 та 44 Кодексу про федеральний бюджет. Претензії заявника щодо надання гранту не приймаються. Відповідний компетентний орган ухвалює рішення на власний розсуд. Надання гранту можливе за умови наявності відповідних коштів у бюджеті.

2. Предмет стимулювання

Предметом стимулювання є розробка бізнес-ідеї до рівня бізнес-плану щодо випуску торговельної продукції та надання послуг, а також цілеспрямована підготовка до заснування підприємства, що проводитиме діяльність у традиційних вільних професійних сферах, зокрема: лікарів, дизайнерів, адвокатів, консультантів із податкових питань, архітекторів, аптекарів, інженерів-будівників та інженерів-проектувальників, митців, консультантів із питань господарської діяльності підприємств тощо.

Стимулювання надається заявникам щодо інноваційних проектів вищих начальних закладів і дослідних установ Німеччини.

У тому числі здійснюється стимулювання заснування підприємств малого й середнього бізнесу науковими співробітниками вищих навчальних закладів, а також випускниками вищих навчальних закладів і колишніх наукових співробітників, якщо вони закінчили вищий навчальний заклад або працювали за трудовим договором у вищому навчальному закладі чи дослідній установі не більше, ніж п'ять років тому. Студенти також можуть брати участь у проектах створення підприємств, однак лише якщо на момент подання заявки вони провчилися принаймні половину терміну. Групи засновників, члени яких на момент початку проекту переважно є студентами, допускаються до виконання лише у виняткових випадках.

Ідея створення підприємства повинна базуватися принаймні на одному із таких пунктів:

- технічну інновацію щодо продукту або процесу, котру необхідно впровадити на власному підприємстві (включаючи виробництво, збут і реалізацію);

- нові інноваційні послуги, що будуть надзвичайно корисними для клієнтів на ринку та створюватимуть унікальну торговельну пропозицію щодо ринкових очікувань.

Ідея створення підприємства повинна базуватися на міцних засадах сталого економічного успіху. Засновники повинні, головним чином, виступати розробниками ідей та ноу-хау.

3. Одержувачі фінансування

Заявки на участь можуть подавати вищі навчальні заклади й дослідні установи в Німеччині. Заявники повинні бути об'єднані однією мережевою моделлю, котра бере участь у заснуванні підприємств (мережа засновників) і має відповідати таким вимогам:

- надавати широкий спектр інтегрованих послуг для підприємців і тренерів, якими може оперувати установа-заявник;

- участь у ній мають брати декілька активних і досвідчених партнерів регіонального рівня, обізнані в питаннях підтримки заснування підприємств;

- мати координаційний центр для засновників;
- забезпечувати постійне існування мережі засновників;
- мати досвід підтримки створення підприємств малого й середнього бізнесу у сфері науки.

У будь-якому разі до уваги беруться настанови ЄС щодо державної допомоги на дослідження, розробки та інновації.

4. Умови отримання гранту

Передумовою отримання гранту є підтримка засновників у рамках мережі засновників чи через тренера (консультанта) з досвідом підтримки створення підприємств малого та середнього бізнесу у сфері науки. Обслуговуюча мережа засновників нових підприємств зобов'язана разом із засновниками провести принаймні два презентаційних заходи щодо результатів підготовки бізнес-плану і його коригування.

Установа-заявник призначає одного викладача вищої школи, а дослідна установа – керівника дослідної групи у якості фахового куратора і безкоштовно надає засновникам у користування необхідні ресурси (лабораторії, майстерні, приміщення, обчислювальні центри, а також інші інфраструктурні засоби), а також здійснює управління фінансовими засобами для стимулювання розвитку.

Мережа засновників за погодженням із засновником призначає кваліфікованого тренера з питань заснування і передає дані щодо його кваліфікації та рекомендації на підтримку його кандидатури до Німецької ради з акредитації.

Засновники разом із тренером і куратором до початку надання допомоги складають план-графік заходів із навчання і консультацій, який документально підтверджує перетворення робочого плану на бізнес-план. У ньому чітко визначаються такі етапи:

- не пізніше, ніж через місяць після початку надання допомоги, пред'явлення плану-графіка заходів із навчання і консультацій, де по пунктах будуть викладені потреби засновників і названі необхідні послуги тренера, а також подальші заплановані заходи з підвищення кваліфікації;
- представлення проміжного бізнес-плану перед мережею засновників через п'ять місяців, зокрема, з відображенням стану його розробки, огляду ринку, оцінки користі для клієнтів, унікальних торговельних характеристик і конкурентних переваг;
- надання кінцевого бізнес-плану через десять місяців, разом з оцінкою мережею засновників чи тренером одержувача гранту.

Одночасне поєднання "стипендії для засновників" з іншою стипендією, відносинами за трудовим договором чи з програмою надання фінансування, що спрямовані на забезпечення засновника фінансовими засобами для нормального існування, не допускаються.

Проведення додаткових оплачуваних робіт за сумісництвом обсягом понад п'ять годин на тиждень не допускається.

Дозволяється заснування й придбання інших підприємств протягом періоду запровадження заходів із підтримки, однак такі дії не допускаються на початковому етапі проекту.

5. Вид, обсяг і розмір гранту

Фінансування надається у формі гранту шляхом додавання власних коштів на фінансування проекту.

Допомога надається у формі безповоротного гранту. Період надання допомоги у кожному випадку – до одного року.

Основа нарахування – витрати, що безпосередньо стосуються реалізації проекту; допускається покриття до 100% таких витрат.

Витрати на персонал надаються у формі персональних стипендій, що можуть надаватися не більше, ніж трьом особам. Розмір персональної стипендії залежить від вченого ступеня засновників і визначається таким чином:

Студенти, які провчилися принаймні половину терміну: 800 євро на місяць.

Випускники з принаймні однією закінченою вищою освітою: 2 000 євро на місяць.

Засновники з науковими ступенями: 2 500 євро на місяць.

Для дітей, яких утримує засновник, нараховується доплата – 100 євро на дитину в місяць.

Персональна стипендія включає всі можливі збори і відрахування до соціальних фондів. Засновники несуть персональну відповідальність за сплату відповідних зборів і платежів до соціальних фондів.

До витрат, що покриваються грантом, зараховуються матеріальні витрати (включаючи ліцензії, програмне забезпечення тощо, податки й інші пов'язані з проектом витрати на консультаційні послуги й інвестиції) загалом до 10 000 євро для окремих засновників і до 17 000 євро для групи засновників (до трьох осіб). На тренінги щодо заснування і створення під-

приємств може надаватися додатково ще 5 000 євро, котрі не дозволяється використовувати на інші цілі.

6. Інші положення щодо надання грантів

Складовою частиною рішення про надання гранту є "Загальні додаткові умови договору про надання допомоги проектам" (ANBest-P) та "Особливі додаткові умови договору про надання грантів на витратній основі" (BNBest- BMBF98).

Крім того, застосовуються відповідні положення щодо спільного фінансування ЄСФ. Фінансова участь Європейського соціального фонду здійснюється на основі Регламенту (ЄС) № 1083/2006 від 11 липня 2006 року, що встановлює загальні положення про Європейський фонд регіонального розвитку, Європейський соціальний фонд і Фонд гуртування, і скасовує Регламент (ЄС) № 1260/1999; Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 1081/2006 від 5 липня 2006 року про Європейський соціальний фонд і скасування Регламенту(ЄС) № 1784/1999; та Регламенту Комісії (ЄС) № 1828/2006 від 8 грудня 2006 року, що встановлює детальні правила застосування Регламенту (ЄС) №1083/2006.

***

Берлін, 3 травня 2007 року

Директива Федерального міністерства економіки і технологій ФРН щодо стимулювання і створення дослідних підприємств (трансфер досліджень EXIST) у рамках програми "Створення підприємств малого і середнього бізнесу у сфері науки" від 02.12.2010 року¹

1. Мета фінансування та правова основа стимулювання

1.1. Мета фінансування

Упровадження нових результатів досліджень у промисловість через новостворені підприємства є особливо ефективною формою популяризації знань і технологій, розроблених вищими навчальними закладами й дослідними установами. Проте в дійсності технології, що є результатом академіч-

---

¹ Richtlinie des Bundesministeriums für Wirtschaft und Technologie zur Förderung von forschungsintensiven Unternehmensgründungen (EXIST-Forschungstransfer) im Rahmen des Programms "Existenzgründungen aus der Wissenschaft" vom 2. Dezember 2010 (Bundesanzeiger Ausgabe Nr. 190 vom 15. Dezember 2010, S. 4167): http://www.exist.de/imperia/md/content/exist-forschungstransfer/richtlinie_exist-forschtransfer_anlagen.pdf.

Анотація. Програма "Трансфер досліджень" сприяє здійсненню особливо складних технологічних бізнес-старт-ап проектів на передпочатковому та початковому етапі. Метою першого етапу фінансування є підтримка наукових колективів в університетах і науково-дослідних інститутах для оцінки технологічної можливості використання ідей та підготовки бізнес-старт-ап. У ході другого етапу фінансування новостворені технологічно орієнтовані компанії можуть бути підтримані до 150.000 євро для розробки дослідного зразку тощо.

Додаткова інформація:

http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw_measures&page=detail&id=7672&CO=6.

них досліджень, не знаходять практичного використання, оскільки потребують витратних і ризикових розробок.

За допомогою схеми "трансфер досліджень EXIST" результати досліджень із потенціалом комерціалізації повинні бути основою заснування підприємства, спочатку в науковій установі (вищому навчальному закладі або дослідній установі) вони повинні вдосконалюватися для того, щоб забезпечити принципове технічне виконання ідеї виробництва і можливість заснування підприємства. Переважно йдеться про технологічні сфери з відносно тривалим терміном розвитку, як, наприклад, енергетична, оптична, біотехнології, технології у сфері довкілля, матеріалознавство, медична техніка, мікросистеми, а також складові інформаційних і комунікаційних технологій.

Підприємства, що створюються за підтримки схеми "трансфер досліджень EXIST", після закінчення стимулювання в науковій установі повинні бути спроможними продовжувати самостійну діяльність і залучати зовнішні засоби фінансування для прискореного розвитку й виходу на ринок, зокрема, за допомогою Фонду сприяння високотехнологічним підприємствам. Допомога з боку досвідчених науковців, які виступатимуть для таких підприємств у якості кураторів, є надзвичайно важливою у цьому напрямі.

За допомогою схеми "трансфер досліджень EXIST" Федеральне міністерство економіки і технологій доповнює схему "EXIST-стипендія" широкого спектра дії спеціальним заходом, спрямованим на вдосконалення, для особливо складних із технічного боку проектів зі створення технологічних підприємств (далі – стартап-проекти). Це сприятиме зростанню кількості створення нових наукомістких підприємств у сферах високих і передових технологій.

1.2. Правова основа

Кошти на гранти надаються за Секцією 9 Федерального бюджету і фінансуються за рахунок засобів Європейського соціального фонду (ЄСФ) відповідно до цієї директиви, а також загальних адміністративних приписів згідно з §§ 23 та 44 Кодексу про федеральний бюджет. Претензії заявника щодо надання гранту не приймаються. Відповідний компетентний орган (далі – орган фінансування) ухвалює рішення про надання допомоги на власний розсуд. Надання гранту можливе за умови наявності відповідних коштів у бюджеті.

Крім того, стосовно спільного фінансування ЄСФ застосовується Операційна програма Федерації щодо Європейського соціального фонду на 2007–2013 роки (CCI: 2007DE05UPO001), Регламент (ЄС) № 1083/2006 від 11 липня 2006 року, що встановлює загальні положення про Європейський фонд регіонального розвитку, Європейський соціальний фонд та Фонд гуртування, і скасовує Регламент (ЄС) № 1260/1999; Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 1081/2006 від 5 липня 2006 року про Європейський соціальний фонд і скасування Регламенту (ЄС) № 1784/1999 та Регламент Комісії (ЄС) № 1828/2006 від 8 грудня 2006 року, що встановлює детальні правила застосування Регламенту (ЄС) №1083/2006, в останніх чинних редакціях.

2. Об'єкт стимулювання

Стимулювання включає такі фази:

2.1. Фаза підготовки до заснування (фаза I) – фінансування проекту дослідно-конструкторських робіт.

Під час фази I у вищих навчальних закладах і дослідних установах Німеччини необхідно створити дослідні групи, котрі проводитимуть дослідно-конструкторські роботи з роз'яснення фундаментальних питань щодо залучення наукових результатів до технічної продукції і технологій, здійснюватимуть розробку бізнес-планів із бізнес-ідей і здійснюватимуть цільову підготовку запланованого створення підприємства.

2.2. Фаза заснування (фаза II) – підтримка підприємств.

Об'єктом фінансування цієї фази є подальші дослідно-конструкторські роботи, заходи щодо ділової активності в нещодавно заснованих технологічних підприємствах, а також створення умов для зовнішнього фінансування підприємств.

3. Одержувачі фінансування

3.1. Подавати заявки на участь у фазі I можуть вищі навчальні заклади й дослідні установи Німеччини, що працевлаштовують дослідні групи, зазначені в пункті 2.1.

Заявки на участь можуть подавати вищі навчальні заклади й дослідні установи в Німеччині. Заявники повинні бути об'єднані однією мережевою моделлю, що підтримує ідею заснування (мережа засновників), котра має відповідати таким вимогам:

- надавати широкий спектр інтегрованих послуг для підприємців і тренерів, котрими може оперувати установа-заявник;
- забезпечувати участь декількох активних і досвідчених партнерів регіонального рівня, які обізнані в питаннях підтримки заснування підприємств;
- наявність координаційного центру для засновників;
- забезпечення постійного існування мережі засновників;
- досвід у підтримці створення підприємств малого й середнього бізнесу у сфері науки.

3.2. Подавати заявки на участь у фазі II можуть винятково малі технологічно-орієнтовані підприємства промислового сектора з правовою формою акціонерної компанії і місцем розміщення в Німеччині, котрі на момент надання гранту відповідають критеріям Комісії ЄС щодо мікропідприємств (згідно з Рекомендацією Комісії ЄС від 6 травня 2003 року про визначення мікропідприємств; ОВ L 124/36 від 20 травня 2003 року), та котрі було засновано протягом або в результаті фази I. Понад 50% участі в підприємстві повинно перебувати у володінні засновників, які працюють на підприємстві, особливо власників ноу-хау з дослідної групи. Щонайменше один член дослідної групи повинен працювати у керівництві новоствореного підприємства й винятково на цьому підприємстві. Запит на стимулювання фази II можна також робити для підприємства, що ще перебуває у стадії заснування.

До надання допомоги застосовуються загальні обмеження для державної допомоги на дослідження, розробки та інновації ЄС та вимоги до допомоги "*de minimis*" (нині: Регламент (ЄС) № 1998/2006). Фінансування у фазі II є допомогою "*de minimis*".

3.3. Заявникам, з приводу майна яких було розпочато конкурсний процес або здійснено запит щодо такого процесу, ніяка допомога не надаватиметься. Це розповсюджується й на власників юридичних осіб-заявників, які подали заяву згідно з § 807 Цивільного процесуального кодексу або § 284 Податкового кодексу (1977 рік), якщо подання такої заяви є обов'язковим.

4. Умови отримання допомоги

4.1. Фаза I

Члени дослідної групи повинні мати академічний ступінь (щонайменше диплом, ступінь магістра тощо), причому один представник дослідної групи повинен бути техніком або асистентом-лаборантом. Також фінансування надається особам із підприємницько-економічною компетенцією, які пізніше мають стати членами групи засновників.

Керівник проекту повинен продемонструвати та підтвердити свій досвід у сфері управління проектами. Передбачається, що група має досвід та можливості проведення технологічної експертизи й досвід щодо здійснення підприємницької діяльності.

Основні роботи проекту, що обробляється, повинні виходити з дослідного проекту й іншої наукової роботи, котра проводиться за участі одного або декількох членів дослідної групи і демонструє значний потенціал для реалізації в економіці. Вихідним пунктом завжди є технічна базова інновація.

Дослідно-конструкторський проект спрямовується на технічно особливо складну інноваційну ідею щодо продукції або технології, для реалізації котрої знадобиться щонайменше 1–1,5 року лише дослідно-конструкторських робіт.

Технічну/технологічну спроможність ще можна не підтверджувати, тобто проект має бути зв'язаний зі значним, проте зваженим технічним ризиком.

Дослідно-конструкторський проект не стимулюється на етапі підготовки до заснування згідно з іншими програмами федерації, земель або Європейської Комісії з проектного стимулювання дослідно-конструкторських робіт.

Планування й керування дослідно-конструкторським проектом і діяльністю з підготовки до заснування підприємства повинні відбуватися за допомогою комп'ютерної системи управління проектами.

Заявник – вищий навчальний заклад або дослідна установа – зобов'язаний створити дослідній групі відповідні робочі умови (надати основне лабораторне обладнання та забезпечити іншу інфраструктуру) і задовольняти всі потреби дослідної групи.

До початку проекту необхідно узгодити використання прав інтелектуальної власності у фазі I, а також основну ідею дослідження.

Заявник – вищий навчальний заклад або дослідна установа – підтримує дослідну групу через викладача вищого навчального закладу або керівника

дослідної групи, який супроводжує весь проект як фаховий куратор. Особливо заохочується супроводження дослідно-конструкторського проекту партнером з економічної сфери або з досвідом роботи в економіці.

Дослідна група зобов'язана за підтримки мережі засновників вибрати тренера, який супроводжуватиме стартап-проект і підтримуватиме дослідну групу в усіх питаннях щодо заснування, та погодити план проведення тренінгів, де буде описано основні кроки підвищення кваліфікації засновників упродовж усього проекту. Навчання з питань заснування повинно розпочатися протягом шести місяців після початку проекту.

Проведення економічної діяльності у процесі надання допомоги дозволяється, однак не повинне здійснюватися на етапі початку проекту.

4.2. Фаза II

Необхідно довести базову технічну здійсненність інновації (*proof of concept*). Дослідно-конструкторські роботи з виготовлення прототипу та із підготовки технологічного процесу ще не завершено. Необхідне проведення подальших дослідно-конструкторських робіт.

Є погоджена концепція розвитку підприємства (бізнес-план).

Підприємство необхідно заснувати як акціонерне товариство з місцезнаходженням у Німеччині до початку фази II. Необхідно внести основний капітал у розмірі щонайменше 25 000 євро.

Для реалізації в економіці потрібно забезпечити охорону всіх без обмежень прав щодо основного винаходу колишнього дослідження та із фази I. Це регулюється договором між вищим навчальним закладом або дослідною установою і підприємством, що створюється, наприклад, у рамках ліцензійного або посередницького договору. Ліцензійний платіж підприємства, що створюється, (або грошова вартість участі в підприємстві) повинен відповідати ринковим традиціям. Виконавець проекту має довести, що дотримано відповідних ринкових умов.

Підприємству, що створюється, необхідно надати можливість використовувати або купувати прилади, придбані у фазі I на кошти для стимулювання розвитку цього заходу. Необхідно відшкодувати вартість (грошову вартість участі у підприємстві, що відповідає ринковим умовам) використання й придбання цих або інших приладів вищими навчальними закладами й дослідними установами, а також використання приміщень й інфраструктури. Виконавець проекту повинен довести, що дотримано відповідних ринкових умов.

Основні носії ноу-хау з фази I вкладають свої знання й свою працю в нове підприємство і представлені щонайменше однією особою в керівництві підприємства.

Стартап-проект надалі супроводжує тренер. Необхідно надати договір з тренером, у якому описано зміст і основні пункти діяльності тренера.

Стартап-проект не стимулюється іншими програмами підтримки створення підприємств федерації, земель або Європейської Комісії. Це не розповсюджується на програми кредитування або інвестування.

5. Вид, обсяг і розмір фінансування

Допомога надається у формі гранту для фінансування витрат проекту шляхом доповнення власних витрат.

Допомога надається у формі безповоротного гранту.

5.1. Фаза I

Основа нарахування – це витрати, безпосередньо пов'язані з реалізацією проекту (далі – цільові витрати) (у Хельмхольц-центрах або інститутах Фраунгофського товариства). Проекти дослідних установ, що фінансуються державою і федеральними землями, – інституту Фраунгофського товариства, Хельмхольц-центрів, товариства Макса Планка й об'єднання Лейбніц – можуть одержувати кошти на покриття до 90% цільових витрат, проекти вищих навчальних закладів та інших дослідних установ – до 100%.

Повне фінансування проектів вищих навчальних закладів і дослідних установ можливе лише за умови можливості виконання мети проекту в необхідному обсязі й поширюється лише на цільові витрати. Умови такого фінансування визначаються у формальній заявці (див. пункт 7.2.1).

Період надання допомоги становить до 18 місяців і може бути подовжений ще до шести місяців у випадках незапланованих затримок дослідно-конструкторських робіт зі збереженням обсягів робіт.

Цільовими витратами визнаються:

- витрати на персонал не більше трьох осіб дослідної групи, які є технічними чи науковими асистентами або лаборантами;

- витрати на ще одну особу з виробничо-економічною компетенцією, яка має стати членом групи засновників, обсягом до 12 людино-місяців; у випадку посади з повною зайнятістю, як правило, шість місяців після початку фази I;

- матеріальні витрати до 60 000 євро на:
  - предмети споживання (пристрої та інші рухомі речі до 5000 євро),
  - витратні матеріали,
  - засоби виробництва (пристрої та інші рухомі речі понад 5000 євро),
  - видання замовлень,
  - права на правовий захист,
  - дослідження ринку,
  - проектне консультування та консультування зі створення підприємства (до 10 000 євро),
  - студентський допоміжний персонал (договір підряду),
  - інші матеріальні адміністративні витрати згідно з Директивою Федерального міністерства економіки і технологій "Про допомогу".

Предмети споживання, засоби споживання й основні засоби виробництва не можна зараховувати до основного оснащення заявників. Податок з обороту на товар та інші послуги третіх осіб належить тоді до цільових витрат, якщо заявник не має права на вирахування попередньо внесеної частини податку з обороту із загальної суми заборгованості за податками з обороту. Знижки враховуються вже при формуванні кошторису.

В окремих обґрунтованих випадках можуть фінансуватися матеріальні витрати понад 60 000 євро, наприклад, на матеріал для демонстрації технічної спроможності й на основні засоби виробництва, якщо вони вкрай необхідні й на фазі II для подальшого технічного вдосконалення.

5.2. Фаза II

Загалом підприємству у фазі II надається безповоротний грант на потреби заснування в розмірі до 150 000 євро. Засноване підприємство для фінансування фази II повинне показати власні засоби/власний капітал засновників, а також за необхідності акціонерний капітал у співвідношенні 1:3 розміру гранту. Тривалість терміну роботи у фазі II не повинна перевищувати 18 місяців. Надається фінансування на таке:

- витрати на персонал, розмір котрих не повинен перевищувати відповідні позиції допомоги фази I;
- амортизаційні відрахування на спеціальне проектне оснащення;
- замовлення у третіх осіб;
- матеріальні витрати;
- витрати на реєстрацію захисту промислових прав.

З метою компенсації інших витрат покривається загальна сума до 90% на основні витрат на персонал.

6. Інші умови надання допомоги

6.1. Фаза I

Складовою рішення про надання допомоги є "Загальні додаткові умови договору про надання допомоги проектам" (ANBest-P) та "Особливі додаткові умови договору про надання допомоги на витратній основі" (BNBest-BMBF98).

Для Хелмхольц-центрів і Фраунгофського товариства складовою рішення про надання допомоги є "Загальні додаткові умови договору про фінансування підприємств промислового сектора у рамках проектів досліджень і розробок" (NKBF 98) з обмеженнями, які регулюються рішенням про надання допомоги.

Бенефіціар протягом 3 місяців повинен довести відповідне цільове застосування допомоги. В якості доказу додається бізнес-план, при припиненні подальшої розробки стартап-проекту додається відповідний висновок.

При наданні фінансових засобів з Європейського соціального фонду мають бути враховані рівні можливості для чоловіків і жінок, а також відсутня дискримінація.

У рамках усього процесу необхідно дотримуватися положень щодо інформації і публічності діяльності Європейського соціального фонду згідно зі статтею 9 Регламенту Комісії (ЄС) № 1828/2006 від 8 грудня 2006 року, що встановлює правила з впровадження Регламенту Ради (ЄС) № 1083/2006.

6.2. Фаза II

Складовою рішення про надання фінансування є "Загальні додаткові умови договору про фінансування підприємств промислового сектора у

рамках проектів досліджень і розробок" (ANBest-P-Kosten), а також інші додаткові умови договору (див. Додаток А).

Заявка на допомогу має базуватися на витратах проекту. Кожен орган, що надає допомогу (далі – донор) після одержання розрахунку витрат раз на квартал здійснює виплату в розмірі своєї частки, зазвичай у середині відповідного кварталу. При поданні розрахунку витрат на наступний квартал необхідно обрахувати витрати, що дійсно виникли у минулому кварталі. Переплати й недоплати з минулого кварталу вирівнюються виплатами у поточному кварталі. Якщо на квартал надається загальний середній запит, бенефіціар все одно повинен надати розрахунок витрат за минулий квартал. Допомога вираховується відповідно до часток із передбачуваних власних й інших засобів бенефіціара.

***

Берлін, 2 грудня 2010 року

***

Додаток А. Інші додаткові умови до фази II

1. Результати й використання

Результатами за цими додатковими умовами є всі наукові висновки, винаходи, винайдені об'єкти, процеси і програма розрахунків, що виникають при реалізації проекту, в формі облікової документації, схем експерименту, моделей і макетів (прототипів) усіх етапів розробки й виготовлення продукції в певній сфері.

Результати належать бенефіціару, і лише він має право на їхнє використання. Якщо бенефіціар отримує прибутки від використання результатів або їхніх частин шляхом надання прав користування об'єктами промислової власності, видачі ліцензій або продажу інших знань і документів протягом періоду фінансування, тоді він повинен повернути донору всі одержані суми прибутку в розмірі не більше, ніж надана частка фінансування. Якщо бенефіціар не повертає згадані у попередньому реченні кошти донору, він повинен сплачувати відсотки за користування згаданими коштами в розмірі додаткових восьми відсотків до базової відсоткової ставки з моменту одержання прибуткового платежу згідно з §247 Цивільного кодексу. Реалізація, передача або продаж результатів проекту упродовж періоду фінансування потребують попереднього погодження з донором.

Бенефіціар повинен дотримуватися положень законодавства про винаходи найманих працівників. Прибутки бенефіціара від укладення договорів, предметом котрих є використання результатів або їхніх складових, наприклад, від передачі прав використання об'єктів промислової власності і/або новітніх технологій, видачі ліцензій, інших знань або документів, залишаються у бенефіціара.

У всіх випадках, коли неексклюзивні результати та їхні складові викликають особливий інтерес громадськості, донор має право на їхнє використання і трансфер.

2. Додаткове зменшення витрат через інвестування

Додаткове положення до пункту 2 ANBest-P-Kosten

Якщо бенефіціар отримує додаткові інвестиційні надходження від об'єктів, котрі було створено або виготовлено винятково для проекту, і котрі протягом терміну проекту повинні бути амортизовані, він повинен у відповідних частках виплатити донору частку коштів від цих надходжень згідно з часткою фінансування проекту у загальному фінансуванні. Сума, котру необхідно сплатити, після надходження до бенефіціара, має бути невідкладно переказана до Федерального казначейства Галле із відповідним

значенням призначення платежу. Якщо бенефіціар не повертає згадані у попередньому реченні кошти донору, він повинен сплачувати відсотки за користування згаданими коштами в розмірі додаткових восьми відсотків до базової відсоткової ставки з моменту одержання прибуткового платежу згідно з §247 Цивільного кодексу. Зазначені вище положення є дійсними також для інвестиційних грантів, котрі були одержані одразу після завершення або після складання балансу проекту.

3. Обов'язок надавати інформацію

Додаток до пункту 4 ANBest-P-Kosten

Протягом трьох років після закінчення фінансування фази заснування необхідно щорічно до 3 грудня подавати до фонду, котрий здійснив фінансування, короткий звіт щодо стану економічного розвитку підприємства.

Внесення змін до пункту 4.5 ANBest-P-Kosten

Термін змінюється залежно від умов виплати від двох до трьох місяців.

4. Компенсація залишкової вартості засобів підприємства

Додаток до пункту 5.6 ANBest-P-Kosten

По закінченні проекту бенефіціар повинен визначити подальше використання засобів підприємства. Донор може відмовитися від компенсації залишкової вартості, якщо засоби підприємства надалі використовуватимуться на інновації. Виручку від реалізації засобів підприємства необхідно одразу пропорційно повернути донору відповідно до квоти допомоги.

Об'єкти розробки (макети, прототипи тощо) є результатами проекту й повинні розглядатися як такі.

5. Фіксовані доплати

Додаткове положення до пункту 6.1.4 ANBest-P-Kosten

Витрати на відрядження не покриваються як цільові витрати, вони мають покриватися за рахунок разової доплати згідно з № 6.2.

Додаткове положення до пункту 6.2 ANBest-P-Kosten

Інші витрати проекту компенсуються за рахунок разової доплати у розмірі до 90% основних витрат на персонал.

Конкурс для проектів "Бізнес-інкубатори і стартовий капітал для технологічних підприємств", Франція, 1999 рік¹

Загальний огляд

Міністр з питань досліджень і технологій та Міністр економіки, фінансів і промисловості прагнуть сприяти створенню інноваційних технологічних підприємств, здатних підвищити дослідний потенціал державних лабораторій. З цією метою вони оголошують конкурс серед вищих навчальних закладів, дослідних організацій, фахівців підприємств та фахівців венчурних фондів.

---

¹Appel à projets Incubation et capital-amorçage des entreprises technologiques de mars 1999: <http://media.enseignementsup-recherche.gouv.fr/file/99/8/6998.pdf>.

Анонція. Передбачається надання грантів для розвитку бізнес-інкубаторів, що надають послуги інноваційним технологічним підприємствам, а також коштів для часткового фінансування стартового капіталу технологічних підприємств.

Додаткова інформація:

<http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=5092&CO=5>.

Проекти повинні охоплювати повністю чи частково процес створення технологічних підприємств. Проекти будуть обиратися для організацій, що займаються підтримкою створення та правового забезпечення діяльності підприємств (інкубатори), та організацій, які надають фінансування цим підприємствам (стартовий капітал).

Підтримка держави здійснюватиметься у формі грантів для бізнес-інкубаторів та через авансування стартового капіталу відповідно до умов, визначених далі, та у межах загальної суми 200 мільйонів франків.

Зусилля держави щодо створення підприємств через фінансування бізнес-інкубаторів та стартового капіталу, а також через створення національного конкурсу на отримання допомоги для створення інноваційного технологічного підприємства, супроводжуються, окрім того, допомогою, що безпосередньо надається підприємствам державою, Національним агентством ANVAR чи Європейською комісією для фінансування проектів підприємств у сфері технологічних досліджень.

Критерії відбору

Оцінювання представлених проектів спиратиметься на їхню здатність супроводжувати упродовж тривалого періоду часу створення інноваційного сталого підприємства.

Особлива увага буде приділятися наявності міцних та взаємних зв'язків між державними чи приватними лабораторіями та з осередками молодих спеціалістів. Партнерські відносини з кількома державними установами є додатковим позитивним фактором. У багатьох випадках такі відносини будуть необхідні для досягнення необхідних результатів.

Професійність зазначеної діяльності, менеджера проекту та організаторів проекту є також визначною.

Привілейованими проектами будуть проекти, орієнтовані на розроблення інформаційних та комунікаційних технологій, мультимедіа (зокрема з навчальною метою), біотехнологій, нових речовин, мікротехнологій, та технологій, пов'язаних із навколишнім середовищем, якістю та безпекою.

Прийнятні проекти

Будь-яка юридична особа державної чи приватної форми власності може брати участь у конкурсі. Зв'язок із закладами вищої освіти чи дослідними організаціями є основним критерієм для прийняття документів.

До участі допускаються як бізнес-інкубатори, які супроводжують підприємства з моменту створення, так і організації, що надають стартовий капітал для фінансування діяльності новостворених підприємств.

Ці два типи підтримки підприємств є взаємодоповнюючими. Тому між ними будуть створюватися партнерські взаємовідносини. Пов'язані структури повинні чітко визначити зв'язки між собою. Декілька бізнес-інкубаторів можуть бути пов'язані з одним стартовим капіталом та спільно чи окремо брати участь у конкурсі. Один кандидат може представляти весь проект (бізнес-інкубатор та стартовий капітал), однак його запит на допомогу не може подаватися лише щодо одного із двох аспектів.

У випадку проектів щодо стартового капіталу, що не пов'язані з бізнес-інкубаторами, документи, що подаються на участь у конкурсі, повинні висвітлювати визначені засоби підтримки проектів зі створення підприємств спільно з державними лабораторіями. У випадку проектів бізнес-інкубаторів, не пов'язаних зі стартовим капіталом, документи, що подаються на участь у конкурсі, повинні висвітлювати джерела фінансування, що будуть необхідні для створення рівних умов для стартового капіталу новостворених підприємств.

Можливість надання державної допомоги буде розглядатися після отримання повного пакету документів.

У виняткових випадках представлені проекти можуть повторно взяти участь у конкурсі, детально обґрунтувавши суттєві зміни, що можуть відбутися у випадку отримання державної допомоги.

За всіх обставин, допомога включатиме лише витрати, пов'язані із договорами бізнес-інкубаторів, підписаних після подання заявки та/чи інвестування стартового капіталу, які мали місце після подання заявки на отримання допомоги.

БІЗНЕС-ІНКУБАТОРИ ПІДПРИЄМСТВ

Прийнятні проекти

До розгляду допускаються проекти супроводу створення технологічного підприємства будь-якої правової форми, що частково або повністю надає такі послуги:

- виявлення та оцінювання проектів зі створення підприємства у межах вищих навчальних закладів чи дослідних організацій,
- розміщення та матеріально-технічне забезпечення проектів щодо створення підприємства та новостворених підприємств,
- підтримка винахідників у розробленні бізнес-планів, зокрема щодо організаційних, юридичних, комерційних питань, питань охорони промислової власності, та стосовно підбору управляючого персоналу,
- надання інформації та підтримка зв'язків із промисловістю, менеджерами, фінансистами та науковцями для створення та фінансування підприємства,
- підвищення кваліфікації засновників підприємства.

Такі структури будуть позначатися терміном "бізнес-інкубатор".

Конкурс не стосується інвестицій в нерухомість, пов'язаних із періодом інкубації підприємств та загальними витратами структур, що не мають відношення до проекту створення підприємства.

Бізнес-інкубатори, разом із фізичними особами чи підприємствами, які вони підтримують, укладають договір, що визначає перелік послуг, які надаються, та спосіб їх відшкодування.

Бізнес-інкубатори мають налагодити тісні зв'язки із вищими навчальними закладами або дослідними організаціями. Проекти бізнес-інкубаторів, що пропонуються з державних установ, можуть виконуватися у межах внутрішніх підрозділів. Перевага надаватиметься організації, що є філіалом, або товариству, яке належить одній чи кільком установам. Якщо заявка подається щодо проекту, який не відповідає цьому критерію, у відповідних

документах має пояснюватися, які саме юридичні та фінансові положення будуть застосовані, щоб діяльність інкубатора проводилася окремо від іншої діяльності установи, та щодо використання призначеної допомоги лише нею самою.

Існування зв'язків між стартовим капіталом та іншими джерелами фінансування підприємства від початку інкубаційного періоду є позитивним фактором для отримання погодження проекту.

У будь-якому випадку державні підприємства, від яких залежать проекти бізнес-інкубаторів, повинні конкретизувати засоби, які вони планують безпосередньо чи через посередників передати із їх власного бюджету у володіння засновнику підприємства.

Проекти бізнес-інкубаторів повинні показувати їх можливість працювати стало і злагоджено. Допомога держави надається на термін, що не перевищує трьох років. Проекти бізнес-інкубаторів з цією метою подають свій власний план розвитку, який повинен передбачати підтримку як мінімум 15 проектів створення підприємств упродовж перших трьох років. Проекти бізнес-інкубаторів подають також свої фінансові плани, де розписано спосіб відшкодування створеними підприємствами послуг, наданих під час фази інкубації.

Форма державної підтримки

Держава субсидує новостворені підприємства бізнес-інкубаторів у рамках бюджету в 100 мільйонів франків.

Виділені гранти можуть покривати до 50% таких внутрішніх та зовнішніх витрат, які можуть доповнюватися підтримкою новостворених підприємств, що створюються у межах бізнес-інкубатора на етапах, що передують комерціалізації товарів:

1) витрати на персонал та частину обладнання та матеріали, призначені для дослідної діяльності і розробок підприємства;

2) витрати на техніко-економічне, промислове та комерційне обґрунтування; витрати на отримання послуг та консалтингу, зокрема для захисту та використання прав промислової власності;

3) загальні витрати та експлуатаційні витрати бізнес-інкубатора, що виникли безпосередньо в результаті підтримки цих проектів.

Надання гранту визначається договором, укладеним між Міністром національної освіти, досліджень та технологій та бізнес-інкубатором, на термін, що не перевищує трьох років; Договором визначаються способи використання гранту та визначається спільна мета сторін щодо створення економічної діяльності.

Договір передбачатиме періодичність здійснення платежів, що обумовлюється регулярним підтвердженням використання коштів, що були надані раніше, та виконанням завдань з підтримки створених підприємств.

Контроль та оцінювання використання державної допомоги

Заявники повинні запропонувати список показників, які дозволяють виміряти вплив бізнес-інкубаторів, включаючи зокрема:

- кількість створених робочих місць;

- частку підприємств бізнес-інкубатора, що виникли з державних лабораторій;
- частку власних коштів бізнес-інкубатора у фінансуванні.

Вони повинні накопичувати дані для цих показників та щорічно передавати їх до Міністерства національної освіти, досліджень і технологій (управління технологіями), яке буде передавати їх до уповноваженого комітету, визначеного в розділі IV. Відповідні державні установи повинні доводити цю інформацію до відома їх ради правління.

Разом із цим, бізнес-інкубатор надаватиме управлінню технологіями на підтвердження платіжної вимоги бухгалтерські документи, а саме:

- підсумок своєї діяльності та звіти за минулий період,
- прибутково-видатковий кошторис поточного року,
- стан програми, що містить кількість розглянутих проектів зі створення,
- перелік поточних проектів на договірній основі (перерваних чи завершених), вказуючи для кожного з них суму проплачених витрат і, орієнтовно, суму та терміни витрат, які необхідно ще оплатити,
- перелік створених підприємств, їх товарообіг та кількість створених робочих місць.

Протягом від 12 до 18 місяців після підписання договору, держава та бізнес-інкубатор спільно складають перший звіт програми. У світлі цього звіту та якщо цілком очевидно, що дослідницької мети досягнути не вдасться, Міністр національної освіти, досліджень і технологій або бізнес-інкубатор мають повне право на розірвання договору. Це рішення буде повідомлене іншій стороні рекомендованим листом із підтвердженням отримання.

У випадку дострокового розірвання договору, держава зобов'язується виплатити допомогу щодо розірваних договорів, яка належить до виплати до дати повідомлення про розірвання договору.

У випадку, якщо вся надана сума або її частина не були використані, або були використані не за призначенням, яке встановлене договором, від бізнес-інкубатора буде вимагатися повернення суми, що буда використана неналежним чином.

***

СТАРТОВИЙ КАПІТАЛ

Прийнятні проекти

"Стартовим капіталом" у цьому документі називається внесок власного капіталу у створювані технологічні підприємства, які демонструють значний потенціал розвитку, та які поки не здійснюють комерційної діяльності або перебувають на фазі розроблення чи оцінювання якості своїх технологій.

"Стартовим капіталом" у цьому документі вважаються будь-які кошти, що призначені для формування 75% інвестиції у підприємства, діяльність яких пов'язана з дослідженнями у державному секторі. Кошти надаються на початковій стадії розвитку підприємства під час першого відбору інвесторів або якщо фонд товариства зріс від моменту першого відбору інвесто-

рів. При виконанні зобов'язань за підписаними договорами про надання допомоги перевага надаватиметься проектам із показником 75%.

Такі стартові капітали будуть підтримуватися державою у межах суми до 100 мільйонів франків.

Частка стартового капіталу, призначена для такого інвестування, становить базу для визначення суми можливої допомоги держави. Така база не повинна бути меншою за 25 мільйонів франків.

***

Кошти інвестуються лише у малі і середні підприємства, окрім будь-яких інвестицій в інші венчурні фонди чи стартовий капітал.

Мета внесків у стартовий капітал має передбачати, що:

- частка, якою володіють приватні інвестори, становитиме не менше 30% статутного капіталу. До неї не зараховуються частки, якими володіють державні установи, товариства, що в основному забезпечуються державним капіталом, чи організації Європейського Союзу (наприклад, Європейський інвестиційний фонд), включаючи ті організації, які виступають посередниками у конкурентних секторах. Зокрема, допомога у рамках Європейського технологічного фонду, яка безпосередньо стосується стартового капіталу, може також використовуватися, однак не вважатиметься приватною участю. Слід зауважити, що певні державні системи (SOFARIS, Європейські інвестиційні фонди тощо) можуть вимагати участі приватного сектора загальним обсягом понад 30%.

- частка участі дослідних та освітніх установ у формі авансування статутного капіталу та інших джерел не перевищує 40% капіталу. Не рахується частка участі у капіталі державних установ, компаній, якими переважно володіє держава, та комунальних підприємств.

***

Контроль та оцінювання використання державної допомоги

Заявники повинні запропонувати список показників, які дозволяють виміряти вплив надання стартового капіталу, включаючи зокрема:

- кількість створених робочих місць;
- частку підприємств, що фінансуються за рахунок проектів державних лабораторій;
- частку підприємств, що фінансуються із проектів, які походять від бізнес-інкубаторів, із окремим визначенням бізнес-інкубатори, що фінансуються державою в рамках цього конкурсу,
- кумулятивний ефект на зростання приватного фінансування,
- суму внутрішнього прибутку від здійсненого інвестування.

Вони повинні накопичувати дані для цих показників та щорічно передавати їх до Міністерства національної освіти, досліджень і технологій (управління технологіями), яке буде передавати їх до уповноваженого комітету, визначеного в розділі IV. Відповідні державні установи повинні доводити цю інформацію до відома їхньої ради правління.

***

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ

Федеральний закон Австрії "Про спеціальні заходи стимулювання малих і середніх підприємств", 1996 рік¹

***

Мета

§ 1. (1) Цей федеральний закон має за мету забезпечити державну підтримку малих і середніх підприємств (МСП) через заходи стимулювання, визначені у другій статті, за підтримки федерального міністра з економічних питань.

(2) Заходи стимулювання покликані сприяти розвитку малих і середніх підприємств, підвищити рівень зайнятості, збільшити інноваційність і динамізм економіки, що у свою чергу приведе до створення або підвищення рентабельності (структурних покращень) існуючих МСП шляхом полегшення їхнього пристосування до мінливих ринкових умов, підвищення їхньої конкурентоспроможності, а також заснування нових конкурентоспроможних МСП.

Варіанти заходів стимулювання:

§ 2. (1) До заходів стимулювання належать такі:

1. надання дотацій для покриття витратів на аннуїтетні, відсоткові та кредитні виплати;
2. інші види грошової допомоги;
3. покриття інших видів витрат, зокрема, на оплату консультацій або одержання послуг.

(2) Подальшими заходами стимулювання можуть використовуватися взяття зобов'язань (через надання відповідних забезпечень і гарантій) через державне підприємство *Austria Wirtschaftsservice GmbH* (надалі – "AWS") та взяття зобов'язань і надання позик (кредитів) "*Австрійським готельно-туристичним банком*" (*Österreichische Hotel- und Tourismusbank Gesell-*

¹ Bundesgesetz vom 20. August 1996 über besondere Förderungen von kleinen und mittleren Unternehmen (KMU-Förderungsgesetz) (BGBl. Nr. 432/1996): <http://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10007820>.

Анотація. The aim of this program is to improve equity financing of SMEs in Austria through guarantees for private non-institutional investors. Generally, eligible for financial support are business ventures in the area of production facilities, intangible assets (such as technology transfer, marketing or product design) or other costs such as registration of a patent or costs of a merger and acquisition. These business ventures could be both financed from internal financial sources or be highly leveraged.

Додаткова інформація: <http://neu.awsg.at/portal/cCardDatabase.php?dgn=29&dse=5&dsi=20>.

schaft m.b.H.) (надалі – "АГТБ") у межах правових і фінансових можливостей зазначених установ.

(3) Для одного проекту допускається застосування більше одного заходу поміж визначених у першій і другій частинах, а також через загальні заходи стимулювання, що відповідають меті цього закону, за участі інших суб'єктів права.

(4) Порядок подання заявок про надання допомоги відповідними претендентами безпосередньо цим законом не визначається.

Практична реалізація

§ 3. (1) Стимулювання здійснюється у певні етапи, що визначаються на договірних засадах. В окремих складних випадках передбачається, що Федеральний Міністр з економічних питань може здійснювати заходи стимулювання без їх обумовлення.

(2) Відповідні договори в будь-якому разі повинні регулювати таке:

1. Зобов'язання розрахункової установи щодо виконання переданих їй обов'язків, як визначено цим Законом та параграфом 4 "Настанови", буде оприлюднене пізніше.

2. Зобов'язання розрахункової установи щодо належного розпорядження наданими засобами стимулювання.

3. Права довірителя (замовника) на здійснення впливу та нагляду.

4. Винагороду за виконання доручень.

5. Істотні умови договору про подальше підвищення кваліфікації працівників, що укладаються з особами й установами, які претендують на надання допомоги, розрахунок та надання засобів стимулювання (коштів), а також нагляд за дотриманням умов зазначених договорів.

6. Передумови для вимог про повернення наданих засобів стимулювання.

7. Підстави для припинення договорів.

8. Юрисдикцію.

(3) Розрахункова установа повинна виконувати покладені на неї обов'язки з дотриманням засад економності, ефективності і доцільності у відповідності до належної комерційної практики.

(4) За цим федеральним законом, діяльність розрахункової установи підлягає контролю з боку Рахункової палати.

Настанови

§ 4. (1) Для належної реалізації заходів стимулювання ухвалюються відповідні Настанови.

(2) Цей документ повинен у будь-якому разі містити визначення щодо такого:

1. Предмет стимулювання.

2. Необхідні кошти.

3. Персональні та ділові передумови для надання сприяння.

4. Вид і ступінь сприяння.

5. Розмір будь-якого відшкодування (включаючи відповідальність та обробку платежів).

6. Порядок:

- a) здійснення запитів (тип і обсяг необхідних документів і матеріалів);
- b) прийняття рішення за запитом на надання допомоги;
- c) надання коштів (у якій формі);
- d) здійснення права контролю;
- e) припинення надання допомоги та вимоги про їх повернення.

7. Підсудність.

(3) Ці Настанови будуть оприлюднені в *Офіційному додатку до газети "Вінер Цайтунг"* (Amtsblatt zur Wiener Zeitung). Беручи до уваги особливий характер такого стимулювання, і, зокрема, зважаючи на обсяг таких Настанов, оприлюднення буде обмежене інформуванням про те, що такі Настанови були ухвалені, та зазначенням про те, кого вони стосуються і де з ним можна ознайомитися.

Рішення про надання допомоги

§ 5. (1) Повноваження щодо прийняття рішень належать Федеральному Міністру з економічних питань, який, у свою чергу, має право делегувати такі повноваження відповідній розрахунковій установі в разі незначного фінансового або сутнісного значення відповідного випадку. У такому разі розрахункова установа приймає рішення від імені та за кошт держави. Рішення стосовно надання допомоги повідомляється Федеральним Міністром з економічних питань або – в разі делегування повноважень – відповідною розрахунковою установою заявнику у формі відповідної письмової пропозиції. Якщо AWS пропонує взяти на себе зобов'язання або якщо ÖNT пропонує взяття зобов'язань та/або надання кредиту (позики), тоді такі заходи здійснюються від їхнього власного імені та за їхній власний кошт.

(2) Для забезпечення результату, який планується досягти через здійснення заходів стимулювання, у пропозиції стосовно надання допомоги зазначаються необхідні зобов'язання та умови.

***

Директиви щодо надання допомоги для молодих підприємців та для інновацій в МСП Федерального міністерства економіки, сім'ї та молоді Австрії за погодженням з Федеральним міністерством фінансів у редакції станом на 19.05.2009 року¹

***

1. Преамбула

1.1. Цілі та мета допомоги

Метою цієї допомоги є підтримка молодих підприємців, зміцнення та посилення потенціалу зростання, інноваційного потенціалу економічно самостійних малих і середніх підприємств. Сюди входить, перш за все, допомога у заснуванні нових підприємств та допомога спадкоємцям підприємств, а також для заходів щодо зміцнення конкурентоспроможності та

¹ Programm "Jungunternehmer – und Innovationsförderung für KMU-Haftungsübernahmen" (vom 19. Mai 2009): <http://rili.awsg.at/Inventory.aspx?id=1188&>.

щодо посилення (власної) капітальної бази. Таким чином, має бути зроблений активний внесок у стабілізацію та покращення ситуації із зайнятістю населення. У зв'язку з цим, істотного значення набуває створення привабливих можливостей фінансування.

1.2. Європейський контекст

Постановка цілей цієї допомоги узгоджується зі стратегічною спрямованістю підприємницької політики Європейського Союзу на те, щоб наданням такої допомоги для МСП підвищити інноваційну міцність, конкурентну спроможність та потенціал зростання економіки загалом та зробити внесок у створення робочих місць.

1.3. Програми допомоги та оцінювання

Допомога на підставі цих Директив надається в основному в рамках конкретних програм, цілі яких мають бути визначені письмово у програмних документах та опубліковані. Ці цілі повинні бути у зрозумілий спосіб обгрунтовані, мають бути здійсненними, а також має існувати можливість перевірки їхнього досягнення за допомогою індикаторів. З метою оцінювання програм повинен бути забезпечений відповідний моніторинг.

Програмні документи складає Федеральне міністерство економіки і праці за погодженням з Федеральним міністерством фінансів. Програмні документи мають охоплювати такий мінімальний зміст:

- цілі програми;
- дані про правові підстави ЄС;
- термін дії програми;
- деталі щодо проектів, які можуть отримувати допомогу;
- деталі щодо виду надання допомоги та щодо її обсягів, а також щодо витрат, на які може надаватися допомога;
- отримувач допомоги;
- визначення терміну дії проекту;
- збір персональних даних із диференціацією щодо статі (за можливістю);
- індикатори для перевірки досягнення мети;
- моніторинг та концепція оцінювання.

2. Предмет допомоги та проекти, які можуть отримувати допомогу

2.1. Предмет допомоги

За допомогою сприяння фінансуванню підприємств та підтримки заходів щодо покращення структури фінансування підприємств повинна бути зміцнена конкурентоспроможність та динаміка розвитку австрійських малих і середніх підприємств.

Допомога спрямована на:

- молодих підприємців (це особи, які вперше виконують економічно самостійну діяльність);
- новостворені та придбані підприємства;
- новостворені високотехнологічні підприємства;

- орієнтовані на зростання підприємства та/або інноваційні підприємства, які вже присутні на ринку;
- підприємства у стабілізаційній фазі.

2.2. Проекти, які можуть отримувати допомогу

2.2.1. Фінансування інвестицій, виробничих засобів та інших витрат проектного характеру

Допомога надається на проведення проектів із власним та/або залученим фінансуванням. Допомога може надаватися як для матеріальних, так і для нематеріальних інвестицій (таких, як передача технологій, розроблення продукції та маркетинг), для виробничих засобів (наприклад, на закупівлю товарів) та на інші попередньо визначені витрати (наприклад, у зв'язку з продажем підприємств та із продовженням ведення діяльності підприємств, витрати на реєстрацію патентів).

2.2.2. Заходи стабілізації підприємств

Допомога надається заходам, пов'язаним зі стабілізацією підприємств, якщо вони:

- забезпечують шанси на успіх у довгостроковій перспективі,
- слугують збереженню робочих місць;
- відбуваються за участі самого підприємства та кредиторів.

У рамках цих стабілізаційних заходів має стабілізуватися економічний стан підприємств, які перебувають під потенційною загрозою закриття, однак не є неплатоспроможними.

3. Заявник на отримання допомоги

3.1. Особисті передумови

Заявниками на отримання допомоги можуть бути фізичні та юридичні особи, а також товариства, які ведуть від власного імені та за власний рахунок або планують протягом наступних 12 місяців створювати та вести:

- а. комерційні МСП (за винятком підприємств сфери, визначеної торговельною палатою як "туристична діяльність та дозвілля"), або
- б. МСП, яке надає технічні послуги або інфраструктурні послуги для підприємств, визначених у пункті "а".

3.2. Формальні передумови

3.2.1. Підприємство, яке прагне отримувати допомогу, повинне бути резидентом Австрії або мати виробничі потужності на її території.

3.2.2. Підприємствами, які можуть отримувати допомогу, є МСП, які підпадають під положення чинного визначення малих і середніх підприємств відповідно до законодавства ЄС. Об'єднані підприємства будуть розглядатися як одне ціле у рамках цього визначення.

3.2.3. Не допускаються випадки, коли проти отримувача допомоги або у випадку товариств проти керуючого засновника Товариства існують:

3.2.3.1. застосовані процедури примусового виконання, процедури конфіскації за § 361 Промислового кодексу 1994 та інші подібні процедури (наприклад, дисциплінарна процедура);

3.2.3.2. конкурсні процедури (банкрутство) (включаючи врегулювання боргових зобов'язань або вилучення майна), процедури врегулювання взаємних розрахунків або інші подібні процедури, завершені без виконання плану сплат або без виконання примусових розрахунків;

3.2.3.3. відхилені заяви щодо банкрутства за браком покриття процедурних витрат.

3.2.4. Допомога середнім підприємствам, які вже отримували допомогу в рамках допомоги з метою їх порятунку або реструктуризації в сенсі правових положень про допомогу під час періоду реструктуризації, виключена.

3.2.5. Щодо наданої згоди на допомогу від 01.01.2009 року діє положення про те, що підприємства, які не виконали порядок щодо зворотних вимог на основі рішення Комісії щодо встановлення протиправності та невідповідності наданої допомоги у відношенні до спільного ринку, є виключеними із числа можливих претендентів на надання допомоги.

4. Витрати та проекти, на які надається допомога

4.1. Допомога може надаватися для фінансування у зв'язку з проектами, вказаними у пункті 2.2, тобто для фінансування інвестицій, виробничих засобів та інших проектних витрат, для заходів із покращення структури власного капіталу, для прийняття чужого капіталу (передусім у зв'язку з купівлею підприємств або з продажем підприємств) та для заходів стабілізації підприємств.

4.2. Витрати, на які не може надаватися допомога

Допомога не може надаватися на такі витрати

4.2.1. Витрати, які виникли до подання заявки про допомогу.

Якщо допомога засновується на Регламенті Комісії (ЄС) № 1628/2006 від 24 жовтня 2006 року (винятки для регіональної допомоги), то замість цього діє таке:

Проекти, роботи над якими було розпочато до того, як було подано заявку на отримання допомоги, або до того, як "*Austria Wirtschaftsservice*" проінформувала заявника допомоги письмово про те, що на основі першого враження (за умови детальної перевірки) проект виконує вимоги щодо придатності на отримання допомоги.

4.2.2. Витрати, які не пов'язані з підприємницьким проектом.

4.3. Проекти, на які не може надаватися допомога

4.3.1. Із числа претендентів на надання допомоги виключаються проекти, які не мають вірогідних шансів на успіх, та/або не дають можливості очікувати сталого позитивного розвитку підприємства.

4.3.2. Допомога на основі "Австрійського акту про допомогу" (№ 47a/2009) може надаватися тільки тим підприємствам, які не були у скрутному становищі станом на 01.07.2008 року. Такі види допомоги все ж можуть надаватися підприємствам, які не перебували у скрутному становищі станом на 01.07.2008 року, але з причини глобальної фінансової та економічної кризи після цього потрапили у скрутне становище.

5. Види та обсяги допомоги

"Austria Wirtschaftsservice" може взяти (прийняти на себе) гарантії (поручительство, відповідальність) відповідно до пункту 2 згідно з положеннями Федерального закону "Про особливі види допомоги малим і середнім підприємствам" (BGBl. № 432/1996) у чинній редакції. Обумовлення гарантій має відбуватися відповідно до банківських вимог щодо особистих гарантій (тобто відповідно до "Basel II").

У будь-якому випадку "Austria Wirtschaftsservice" може брати на себе гарантії на одне зобов'язання обсягом до 2,0 мільйонів євро капіталу плюс відсотки та інші витрати та на максимальний термін, що становить 20 років. У гарантійних пропозиціях "Austria Wirtschaftsservice" повинні бути визначені відповідні зобов'язання та умови дотримання відповідних комерційних умов.

Під час оцінювання заявок на отримання допомоги щодо взяття гарантій "Austria Wirtschaftsservice" має враховувати, що економічні обставини підприємства, для фінансування якого надаються гарантії, дозволяють очікувати, що зобов'язання, на які виконується поручительство/даються гарантії, можуть бути відповідно виконані протягом терміну гарантії або гарантований власний капітал протягом терміну гарантії збереже свою вартість. Крім того, із врахуванням пріоритетів допомоги, "Austria Wirtschaftsservice" повинна зважати на виважений розподіл ризиків між інституцією, яка фінансує, іншими інвесторами, заявником на отримання допомоги та публічними інтересами. У зв'язку з цим має бути передбачене залучення гарантій винятково з особистою відповідальністю засновників товариства та/або обумовлення адекватної частки власних фінансових

Заявник на отримання допомоги має сплатити організації "Austria Wirtschaftsservice" за взяття гарантій на термін обумовленого строку гарантії винагороду не менше 0,6% річних. Підставою для розрахунків у кожному випадку є сума фінансування, що перебуває під поручительством чи гарантією, відповідно до плану погашення гарантійної пропозиції у обсязі гарантійної відповідальності. Для проектів з особливо високим ризиком або для окремих категорій проектів у гарантійній пропозиції можуть бути визначені вищі ставки або залежні від успіху винагороди. Для окремих категорій проектів можуть бути визначені інші умови.

Розмір будь-якої винагороди за обробку або винагороди за боргову розписку визначається організацією "Austria Wirtschaftsservice" у відповідних умовах до пропозиції.

Детальні визначення стосовно винагород за гарантії та за обробку мають бути викладені у програмних документах відповідно до пункту 1.3.

***

7. Умови кредитування

Фактичні витрати "Austria Wirtschaftsservice" на гарантовані кредити не можуть перевищувати процедурну відсоткову ставку, визначену Федеральним міністерством економіки і праці за погодженням з Федеральним міністерством фінансів (із дотриманням встановленої Європейською Комісією рекомендованої відсоткової ставки в рамках правових положень про допо-

могу). Спеціальне регульоване положення щодо кредитної частини, яка не забезпечується з боку "Austria Wirtschaftsservice", має бути визначено в положеннях "Austria Wirtschaftsservice".

Крім того, витрати, які виникли (наприклад, поштові, інформаційні, реєстраційні та кредитні збори, витрати на сплату витягів із земельної книги, витрати на оцінку нерухомості), виставляються в рахунок у порядку їх виникнення або одноразово (паушально) у обсязі, що обмежується 1% від кредитної

Для окремих категорій кредитів у гарантійній пропозиції можуть бути визначені інші положення. Детальні визначення у зв'язку з цим встановлюються у програмних документах, визначених у пункті 1.3.

Для попереднього та проміжного фінансування діють такі ж умови.

Процедурна відсоткова ставка публікується окремо і має бути виставлена для ознайомлення на інтернет-сторінці як Федерального міністерства економіки, сім'ї та молоді, так і "Austria Wirtschaftsservice".

У випадку фінансування від інших осіб (наприклад, лізинг) "Austria Wirtschaftsservice" має визначити в гарантійній пропозиції відповідні зобов'язання та умови із відповідним застосуванням положень, які є чинними стосовно кредитного фінансування.

***

Австрія. Програмний документ відповідно до пункту 1.3 Директиви "Взяття гарантійних зобов'язань для МСП" від 19.05.2009 року¹

Гарантії на власний капітал

1. Цілі програми

Малі й середні підприємства складніше за великі підприємства знаходять доступ до ризикового капіталу. Істотною причиною такої ринкової прогалини є так звані "інформаційні асиметрії" (тобто, нерівні можливості доступу до інформації), надто великі витрати на трансакції та недостатній досвід приватних інвесторів у сфері таких видів участі у фінансуванні. Особливо вираженою ця ринкова прогалина є у випадку новостворених та молодих підприємств, які не можуть ще продемонструвати історію своєї діяльності.

За допомогою цієї програми через часткове убезпечення від ризику втрати платоспроможності у випадку фінансування ризикового капіталу має бути створено мотивацію приватним інвесторам брати участь у новостворених та молодих підприємствах. Має бути покращена структура фінансування цих підприємств з метою фінансування інноваційних проєктів та проєктів розвитку. Таким чином, повинен бути здійснений внесок у забезпечення сталого розвитку (в сенсі поліпшення потенціалу розвитку та підвищення успішності) новозаснованих і придбаних підприємств та має бути досягнуте зростання динаміки й конкурентоспроможності Австрії, як

¹ Programmdokument "Eigenkapitalgarantien" gemäß Punkt 1.3 der Richtlinien "Haftungsübernahmen für KMU" vom 19. Mai 2009: <http://neu.awsg.at/portal/media/3888.pdf>.

економіко-географічної одиниці. Ціллю цієї програми є надання допомоги для фінансування, а також зміцнення потенціалу зростання економічно малих і середніх підприємств (МСП), які мають ускладнений доступ до фінансування через теперішню фінансову та економічну кризу.

2. Правові підстави ЄС

2.1. Настанови ЄС про державну допомогу на підтримку інвестицій з ризиковим капіталом у малі й середні підприємства, опубліковані в Офіційному віснику Європейського Союзу 2006/С 194/02 від 18.08.2006 року.
2.2. Для заяв на отримання допомоги, включаючи вже надані згоди на отримання допомоги з 17.12.2008 року до 31.12.2010 року: Повідомлення Комісії "Тимчасові рамкові умови Співтовариства щодо надання державної допомоги для полегшення доступу до фінансових засобів у теперішній фінансовій та економічній кризі" від 17.12.2008 року; оприлюднено та затверджено ЄК під номером N 47d/2009 – Венчурний капітал.

3. Термін дії програми

Клопотання та заявки в рамках даної програми можна подавати до 31.12.2010 року до "Austria Wirtschaftsservice". Заявки відповідно до пункту 2.2 можна подавати до "Austria Wirtschaftsservice" до 31.10.2010 року.
4. Отримувачі допомоги

- Допомогу отримують малі й середні підприємства у відповідності до чинних положень правових актів ЄС щодо конкуренції, які були засновані або придбані не давніше, ніж п'ять років тому ("молоді підприємства"). Придбанням вважається набуття більше половини капіталу товариства.

- Допомога не прив'язується до жодної юридичної форми (односібні підприємства, акціонерні та приватні компанії).

- Об'єднані підприємства розглядаються як одне ціле.

- Підприємство повинне бути резидентом Австрії.

5. Деталі щодо проектів та витрат, які можуть отримувати допомогу

Допомогу отримують проекти з інновацій та забезпечення зростання підприємств, які фінансуються власними засобами зовнішніх інвесторів.

5.1. Витрати, на які може надаватися допомога:

- матеріальні та нематеріальні інвестиції (такі, як передача технологій, розробка продукції та маркетинг);

- виробничі засоби.

5.3. Проекти та витрати, які не можуть отримувати допомогу:

- проекти, розпочаті перед подачею заявки на отримання допомоги (тобто вже було підписано договір про придбання);

- проекти, які не мають вірогідних шансів на успіх, та/або не дозволяють очікувати сталого позитивного розвитку;

- проекти, які вже отримували допомогу в рамках Гарантійного фонду "Double Equity".

6. Деталі щодо допомоги та її розмірів

а) Прийняття на себе гарантійних зобов'язань –

допомога надається у формі прийняття на себе гарантійних зобов'язань ("гарантія на власний капітал") для фінансування власного капіталу, і відповідає таким умовам:

- участь відбувається у формі додаткових готівкових засобів;
- інвестор є учасником товариства, який має найменшу частку (міноритарним);
- якщо участь не відбувається безпосередньо у формі володіння часткою у товаристві (а, наприклад, у формі негласного внеску), тоді діють такі умови:
  - засоби участі надаються підприємству на термін не менше десяти років,
  - нарахування відсотків на ці засоби участі залежать винятково від прибутку,
  - у випадку банкрутства, засоби такої участі вважаються кредиторськими зобов'язаннями другої черги,
  - у випадку участі у формі нетипових негласних внесків або командитних внесків, виключається розподіл збитків;
- участь керівників або членів правління та близьких родичів членів товариства, які мають найбільшу частку, виключається;
- гарантія на власний капітал покриває ризик інвестора щодо втрати внесеного ним власного капіталу у разі настання гарантійного випадку у розмірі до 70% внесеного власного капіталу.

Сума фінансування власного капіталу, надана підприємству одним або декількома інвесторами, в рамках дванадцятимісячного періоду не може перевищувати 2,5 мільйона євро (тобто максимальне зобов'язання "*Austria Wirtschaftsservice*" становить 1,75 мільйона євро).

У випадку комбінації декількох гарантій на власний капітал для учасників одного й того ж підприємства сума гарантованого власного капіталу не може перевищувати у будь-який момент 2 мільйонів євро.

У випадку комбінування з іншими гарантійними інструментами, частка "*Austria Wirtschaftsservice*" у сумарному фінансовому ризику підприємства не може перевищувати 50% (виняток становлять підприємства, орієнтовані на високі технології, у їх випадку частка "*Austria Wirtschaftsservice*" у ризику може становити до 75%). У будь-якому випадку, вимагається відповідна частка ризику решти істотних власників підприємства.

Якщо гарантований власний капітал використовується для фінансування витрат, які відповідно до правових актів ЄС щодо державної допомоги підлягають допомозі, тоді верхні межі для відповідних заходів допомоги скорочуються через три роки після першого гарантованого капітального фінансування на 50% (у регіональних проєктах, де надається допомога, вони скорочуються на 20%). Винятком з порядку такого скорочення є допомога на здійснення наукових досліджень та на наукові розробки.

b) Винагороди та оплати

Фіксована винагорода за гарантію становить не менше 0,6% річних та є формально необмеженою у бік збільшення. На практиці фіксована винагорода за взяття зобов'язань встановлюється у розмірі 5% річних. Визначення

розміру винагороди відбувається із застосуванням рейтингової системи "Austria Wirtschaftsservice".

Додаткові винагороди за гарантію, що залежать від економічного успіху, є можливими, причому на практиці застосовуються такі регулювання:

1) винагорода за надання гарантії, що залежить від економічного успіху, визначається як відсоткова ставка від кожної даної поручителем гарантованої суми участі, якщо ця сума винагороди покривається річним прибутком. Це правило застосовується, як мінімум, у випадку внесків, подібних до внесків у власний капітал (наприклад, негласних внесків); розміри такої додаткової винагороди, яка залежить від економічного успіху, коливаються в рамках від 1 до 5% річних;

2) гарантійна винагорода, що залежить від економічного успіху, визначається у формі частки виплат інвесторові з його участі у товаристві (наприклад, під час розподілу прибутку, прибутків від продажів). Це правило застосовується здебільшого у випадку участі в капіталі товариства; розміри такої додаткової винагороди, що залежить від економічного успіху, коливаються у рамках від 5 до 25% (частка виплат).

Нараховується винагорода за обробку не менше 0,5% від суми участі.

7. Подання заявки на отримання допомоги

Подання заявки на отримання допомоги має відбуватися перед початком проведення проекту (до укладення договору про участь) у формі одного або двох виданих "Austria Wirtschaftsservice" формулярів. Документи подаються до "Austria Wirtschaftsservice".

8. Визначення терміну дії проекту

Проекти мають бути завершені протягом двох років (починаючи з дати пропозиції щодо допомоги).

9. Збір особистих даних з диференціацією щодо статі

У випадку подання заявки на допомогу заявник має надати інформацію про актуальну ситуацію щодо зайнятості (стан еквівалентів повного робочого дня) на підприємстві, із зазначенням статі працівників.

10. Індикатори для перевірки досягнення цілей

Оцінювання цієї програми має виконуватися у відповідності до плану оцінювання та у рамках плану оцінювання "Austria Wirtschaftsservice".

Для моніторингу та для оцінювання цієї програми мають застосовуватися такі індикатори:

10.1. Індикатори контролю виконання (= індикатори результатів)

Кількість МСП, які отримують допомогу	Кількість проектів, які отримують допомогу	Кількість заявок на отримання допомоги	Обсяг участі у євро	Гарантоване зобов'язання у євро	Створені робочі місця		Збережені робочі місця	
					Ч	Ж	Ч	Ж

Ці головні індикатори повинні бути деталізовані таким чином:

- за секторами економіки (ÖNACE-3-значно),
- за Федеральними землями (або деталізовані регіональні коди),
- за новоствореними і придбаними підприємствами,
- за розмірами підприємств (одноосібні підприємства, найменші підприємства, малі підприємства, середні підприємства),
- за обсягами проекту,
- за інвесторами (наприклад, фізичні особи, працівники, родичі, підприємство),
- за категоріями витрат,
- за правовими підставами ЄС (передусім для оцінювання заходів відповідно до пункту 2.2).

10.2. Індикатори контролю ефективності (індикатори результатів/впливу)

У світлі спрямованості на цілі допомоги (полегшений доступ молодих підприємств до ризикового капіталу для проектів з інновацій і зростання) для (зовнішнього) оцінювання ефективності допомоги мають бути залучені такі індикатори:

- коефіцієнт забезпеченості власними засобами (як проекту, так і підприємства),
- коефіцієнт зростання новозаснованого чи придбаного (переданого) підприємства, яке отримує допомогу,
- вимірювання ефективності зайнятості,
- вимірювання ефективності зростання продажів;
- рентабельність новозаснованого чи придбаного (переданого) підприємства, яке отримує допомогу (CF та підсумковий річний баланс у відношенні до обороту),
- ступінь інноваційності МСП, яке отримує допомогу,
- вимірюється на основі частки в обороті продукції/послуг, які є новішими, ніж 3 роки,
- вимірюється на основі характеристик інноваторів відповідно до CIS
- вимірюється на основі витрат на персонал на одного зайнятого працівника,
- вимірюється на основі інноваційних витрат та витрат на дослідження і розробки у співвідношенні з оборотом;
- вимірюється на основі співвідношення AFA та інвестиційного капіталу;
- співвідношення обсягів проекту та потужності фінансування (=загальна сума фінансування),
- інноваційна частка проектів, які отримують допомогу (на кожному підприємстві) (опитування),
- ефект підтримки допомоги на рівні підприємства (опитування),
- коефіцієнти успішності (= коефіцієнти виживання) підприємств, які отримують допомогу (період спостереження: 4 роки після взяття зобов'язань).

На основі вимірювань контрольної групи (типів новозаснованих підприємств) новостворені/новопридбані (передані) підприємства, які отримують

ли допомогу через цю програму мають показати кращі за пересічні результати розвитку.

Для уможливлення збору даних у тексті згоди на надання допомоги мають бути включені положення про те, що отримувач допомоги зобов'язується надати всю необхідну інформацію.

11. Моніторинг та концепція оцінювання

На базі вказаних у пункті 10 індикаторів та з врахуванням плану оцінювання "*Austria Wirtschaftsservice*" (включаючи положення про внутрішні та зовнішні оцінювання) перше оцінювання проводиться не пізніше, ніж через 4 роки після початку терміну дії програми.

Умови щодо гарантій власного капіталу відповідно до Закону Австрії "Про допомогу МСП" від 19.05.2009 року¹

Підставами для гарантій власного капіталу "*Austria Wirtschaftsservice Gesellschaft m.b.H.*" (далі – "*aws*") є Федеральний закон "Про спеціальні умови щодо допомоги малим і середнім підприємствам" № 432/1996, (далі – Закон про допомогу МСП) та Директиви Федеральногоного міністерства економіки, сім'ї та молоді "Допомога для молодих підприємців та для інновацій у малих і середніх підприємствах. Прийняття на себе гарантійних зобов'язань".

Якщо пропозиція щодо гарантій "*aws*" не містить жодних доповнень та винятків, то поряд з вказаними вище Директивами щодо надання допомоги та програмним документом, наведені нижче положення використовуються у якості договірних положень.

1. Предмет гарантій

1.1. Гарантії приймаються для забезпечення участі у власному капіталі малих і середніх підприємств (далі – "підприємства"), які було засновано або придбано менше п'яти років тому до подачі заявки на допомогу.

1.2. Власний капітал надається у розпорядження підприємств у формі участі з обмеженою відповідальністю або у формі інших внесків із характером власного капіталу; це можуть бути, зокрема:

1.2.1. акції; частки у товаристві з обмеженою відповідальністю; командитні частки;

1.2.2. подібні до власного капіталу негласні внески, позики із отриманням замість відсотків частки у розподілі прибутку та подібні інструменти фінансування.

1.3. Усіх форм участі стосується таке: власний капітал має надаватися у розпорядження інвестором у формі додаткових готівкових засобів, які відповідно підвищують ризиковий (венчурний) капітал підприємства (початкова участь або збільшення капіталу).

---

¹ Bedingungen für Eigenkapitalgarantien gemäß KMU-Förderungsgesetz (Fassung: 19.5.2009): <http://neu.awsg.at/portal/media/2973.pdf>.

1.4. Щодо власного капіталу відповідно до пункту 1.2.1 діє таке: може йтися тільки про міноритарну участь (менше 50% від часток у товаристві). Прийняття гарантії виключається також у випадках, коли, незважаючи на наявність міноритарної участі, відповідним учасником (засновником) Товариства може здійснюватися домінуючий вплив на підприємство (наприклад, через договір синдикату).

1.5. Щодо подібних до власного капіталу внесків відповідно до пункту 1.2.2 діє таке:

Засоби надаються у розпорядження підприємствам на термін не менше 10 років; винагорода за надання у розпорядження власного капіталу має бути виключно залежною від прибутку. Крім того, на випадок запровадження судового врегулювання заборгованостей та конкурсної процедури (процедури банкрутства) щодо майна підприємства у договорі про участь має бути чітко обумовлено другорядність щодо вимог інших кредиторів. Прийняття гарантії виключається, якщо інвестор може здійснювати домінуючий вплив на підприємство. В інших випадках співвідношення часток регулюється в рамках звичайних комерційних умов.

1.6. Виключаються фінансова участь членів Правління або керівників, таким самим чином виключається участь другого із подружжя (шлюбними та іншими партнерами), родичами по прямій лінії та родичами бічної лінії другого та третього ступеня, які працюють на підприємстві, а також третіми особами, які діють від імені та на користь вказаних осіб. Участь, що виходить з вказаного вище кола осіб, має спільно враховуватися також і у випадку встановлення співвідношення часток відповідно до пункту 1.4.

1.7. У випадку участі працівників підприємства як це визначено § 3 Закону "Про забезпечення застави", є передумова, щоб участь (передусім негласний внесок або подібний фінансовий інструмент) відбувалася цілком добровільно, а підписання або збереження трудового договору не ставилося у залежність від такої участі. Це підтверджується підписом гарантійної пропозиції особи, яка приймає на себе гарантії (у цьому випадку працівник).

1.8. У договорі про участь має бути включено положення, за яким підприємство та його істотні члени (учасники) гарантують повноту та достовірність документів, наданих з метою оцінювання договору про участь. Крім того, підприємство та його мажоритарні учасники у договорі про участь мають зобов'язатися отримати згоду інвестора та "aws" перед проведенням вказаних нижче заходів, у протилежному випадку вони відповідають перед інвестором та "aws" за шкоду, яка заподіяна у зв'язку з цим, до повного обсягу такої шкоди та звільняють інвестора та "aws" від можливої шкоди та скарг:

- відчуження або передача більшості часток товариства під час терміну дії гарантії, якщо гарантовану частку не повернуто повністю. Це стосується також правових угод, які (аналогічно передачі часток у товаристві) призводять до істотної зміни щодо розподілу акцій;

- незаплановані вилучення під час терміну дії гарантії, а саме така передача майна будь-якого виду членам товариства, яку не містили планові документи, надані під час перевірки часток, або на яку не було надано письмової згоди "aws".

1.10. У випадку участі у формі подібних до власного капіталу внесків відповідно до пункту 1.2.2 у договорі про участь має бути визначено, що потрібною є згода інвестора на проведення правових та/економічних змін на підприємстві, якщо ці зміни істотно плывають на позиції інвестора. У будь-якому випадку згоди потребують такі дії:

- зміна юридичної форми підприємства;
- злиття з іншими підприємствами;
- поділ підприємства;
- перенесення частини виробництва або всього виробництва до інших підприємств;
- зміна предмету діяльності підприємства;
- відмова від частини або від усієї ділової діяльності підприємства;
- збільшення капіталу/зменшення капіталу;
- підписання угод щодо інших, подібних до власного капіталу, часток.

2. Обсяг гарантії

2.1. Гарантія охоплює, у разі настання гарантійного випадку, розмір відсоткової ставки, вказаної у гарантійній пропозиції (гарантійній квоті), відповідну до частки у товаристві виплату власного капіталу, внесеного з відповідним підтвердженням та не забраного інвестором ("гарантійного") капіталу (отримувачем гарантії) відповідно до пункту 1. Будь-які частки у прибутку гарантією не охоплюються.

2.2. Квота гарантії становить до 70%.

У гарантійній пропозиції можуть передбачитися скорочення гарантійної квоти під час терміну дії гарантії.

3. Претензії "aws"

3.1. Претензії, що виходять з гарантії, можуть виставлятися, якщо доведено настання гарантійного випадку.

3.2. Істотними складовими гарантійного випадку є:

3.2.1. Відкриття конкурсної процедури (процедури банкрутства) відносно майна підприємства

та чітке очікування того, що не відбудеться примусової, призначеної судом мирової угоди між кредитором та боржником;

3.2.2. Відхилення заявки на відкриття конкурсної процедури (процедури банкрутства) відносно майна підприємства через непокриття процедурних витрат або скасування банкрутства у зв'язку з цим;

3.2.3. Судове підтвердження (примусового) врегулювання заборгованостей, якщо воно реалізується як ліквідаційне врегулювання, або стосовно засобів, подібних до власного капіталу (пункт 1.2.2), якщо вони скорочуються через (примусове) врегулювання відповідно до квот;

3.2.4. Зменшення гарантованого власного капіталу після відкриття судової процедури врегулювання заборгованостей або у рамках позасудової процедури врегулювання заборгованостей через відмову від прав участі або через зменшення капіталу, якщо завдяки цьому буде можливою санація підприємства та "aws" надав на це свою письмову згоду.

4. Термін дії гарантії та розірвання гарантійної угоди

4.1. Термін дії гарантії становить максимум 10 років і визначається у гарантійній пропозиції.

4.2. Гарантія може бути розірвана отримувачем гарантії із відмовою від претензій шляхом повідомлення, надісланого ним рекомендованим листом. Розірвання є чинним із закінченням кожного відповідного календарного півріччя, якщо повідомлення про розірвання надійшло до "aws" не пізніше, ніж за 14 днів до закінчення календарного півріччя, в іншому випадку – в кінці наступного календарного півріччя.

4.3. "aws" може розірвати гарантійну угоду з негайним набранням чинності таким розривом, якщо отримувач гарантії не виконує умови гарантійної пропозиції та свої зобов'язання, незважаючи на призначення додаткових термінів виконання.

5. Особливі зобов'язання отримувача гарантії

Отримувач гарантії зобов'язаний:

5.1. надавати в будь-який час на запит до "aws" або до призначених "aws" осіб інформацію про всі деталі та стан юридичних актів, які лежать в основі гарантійного договору, та забезпечувати можливість ознайомлення зі своєю документацією та бухгалтерськими документами в обсязі, необхідному для оцінки будь-якого комерційного випадку;

5.2. сплачувати винагороду за гарантію у домовлені строки;

5.3. перед кожною зміною Договору про участь отримувати згоду "aws";

5.4. негайно, але не пізніше, ніж протягом шести тижнів після того, як стало відомо про настання гарантійного випадку, надіслати відповідне письмове повідомлення "aws";

5.5. невідкладно повідомляти "aws", якщо йому:

5.5.1. стане відомо, що підприємством порушено умови гарантійної пропозиції або юридичних актів, які лежать в основі гарантійної пропозиції;

5.5.2. стане відомо, що дані, які підприємство надало "aws" у зв'язку з правовими актами, що лежать в основі гарантійного договору, передусім стосовно своїх майнових обставин, можуть бути невірними або неповними;

5.5.3. стане відомо, що підприємство припиняє свої оплати;

5.5.4. стануть відомі інші обставини, через які ставиться під серйозну загрозу позитивний розвиток підприємства;

5.6. у процесі реалізації своїх прав члена товариства також забезпечувати дотримання прав "aws".

6. Зобов'язання підприємства

Підприємство зобов'язане:

6.1. надавати у будь-який час на запит до "aws" або до призначених "aws" осіб інформацію про всі деталі та стан юридичних актів, які лежать в основі гарантійного договору, та забезпечувати можливість ознайомлення зі своєю документацією та бухгалтерськими документами в обсязі, необхідному для оцінки будь-якого комерційного випадку;

6.2. перед істотною зміною підстав участі (наприклад, договору про участь) отримувати згоду "aws".

6.3. вести справи із належною відповідальністю, прийнятою в комерційній діяльності, передусім берегти із такою ж ретельністю права інвестора частки та "aws", які виходять із договорів про участь, а також зі складеної підприємством гарантійної пропозиції та з умов гарантій щодо **Винагорода за гарантії, обробку та боргові розписки**

7.1. Розміри гарантійної винагороди

Гарантійна винагорода становить за кожне розпочате календарне півріччя терміну дії гарантії мінімум 0,3% від кожної гарантованої суми власного капіталу відповідно до пункту 2 та визначається у гарантійній пропозиції.

Для окремих часток та категорій часток у гарантійній пропозиції можуть бути встановлені вищі фіксовані ставки винагороди та/або залежні від економічного успіху складові частини винагороди.

7.2. Нарахування гарантійної винагороди

7.2.1. Нарахування як одноразова сума

Фіксовані гарантійні винагороди мають бути сплачені отримувачем гарантії "aws", як правило, попередньою оплатою за весь термін дії гарантії відповідно до гарантійної пропозиції у формі одноразового платежу протягом чотирнадцяти днів від надходження підтвердження про прийняття гарантійної пропозиції.

З метою визначення суми одноразового платежу із суми періодично визначених гарантійних винагород знімаються відсотки, визначені у пропозиції допомоги (облікова ставка).

Якщо гарантійна винагорода не надійшла до "aws" протягом платіжного терміну, вказаного у першому абзаці, то гарантійна угода скасовується без наступних пояснень та дій з боку "aws".

Запізнені оплати не впливають на набирання чинності гарантійною угодою, якщо не буде укладена нова письмова гарантійна угода.

У випадку платежів шляхом перерахування визначальною для своєчасності надходження платежу є дата валютування.

Не існує претензії на повну або часткову компенсацію сплаченої гарантійної винагороди.

7.2.2. Поточні нарахування

За гарантовані частки понад 150 000 євро може бути нарахована гарантійна винагорода як одноразова сума відповідно до пункту 7.2.1, або винагорода, що сплачується безперервно "aws" у кожному випадку на початку календарного півріччя від початку терміну дії гарантії.

У випадку безперервного нарахування, перша оплата винагороди має бути сплачена негайно після отримання повідомлення про надання гарантії, наступні винагороди – після отримання відповідних приписів.

"aws" має право у гарантійному випадку нарахувати готівкову вартість запланованої і не сплаченої гарантованої винагороди разом з гарантійною оплатою. Фактор віднімання відсотків для нарахування готівкової вартості визначається "aws" у гарантійному випадку і орієнтується на довготривалий середній показник відсоткової ставки відповідно до пункту 7 Директив "Допомога для молодих підприємців та для інновацій на малих і середніх підприємствах. Прийняття на себе гарантійних зобов'язань" Федерального міністерства економіки, сім'ї і молоді.

У випадку дострокового розірвання гарантії її отримувачем або підприємством, або у випадку розірвання гарантії відповідно до пункту 4.3 гарантійна винагорода, яка має сплачуватися за період між початком півріччя, який іде після розірвання гарантії, та терміном закінчення гарантії, нараховується відповідно до пункту 7.2.1, при чому застосовується облікова ставка, яка діє на момент розірвання.

Умови нарахування винагород, які залежать від економічного успіху, визначаються у гарантійній пропозиції. У випадку дострокового розірвання гарантії з винагородою, залежною від економічного успіху, діє залежна від економічного успіху винагорода як фіксована винагорода і призначається відповідно до вказаного вище правила щодо фіксованих винагород як одноразова сума.

7.3. Винагорода за обробку

За обробку заявок на отримання гарантій "aws" призначається винагорода за обробку у розмірі 0,5% суми участі, але не менше 75 євро.

Для окремих часток або категорій участі можуть бути визначені і вищі ставки винагород.

7.4. Винагорода за боргові розписки

За складання гарантійних боргових розписок "aws" призначається винагорода не менше 0,2% від гарантійної суми частки.

8. Нарахування гарантійної суми

8.1. У випадку виникнення відповідальності, отримувачу гарантії належить отримання гарантійної суми у розмірі гарантійної квоти від сплаченого, та у момент настання випадку відповідальності – забезпеченого власного капіталу. Якщо засоби, подібні до власного капіталу, підлягають (пункт 1.2.2) у рамках (примусового) врегулювання заборгованостей відмові, що відповідає квоті врегулювання, тоді нараховується гарантійна квота від суми відмови; стосовно гарантованої залишкової суми і надалі діє гарантія за умовами гарантійної пропозиції.

8.2. Надходження від реалізації часток у майні товариства, а також будь-які інші додаткові суми відповідно до пункту 11, що відносяться до засобів участі у товаристві, стягуються у обсязі гарантійної квоти.

9. Час перерахування суми гарантії

Гарантійна сума має бути сплачена (якщо не домовлено нічого іншого) не пізніше, ніж протягом чотирьох місяців після визнання "aws" настання випадку відповідальності.

10. Спеціальні зобов'язання отримувача гарантії після визнання настання випадку відповідальності та відшкодування витрат.

10.1. Отримувач гарантії зобов'язаний

10.1.1. Відступити на користь "aws" або на користь уповноважених "aws" осіб свої права щодо участі та всі претензії, що виходять з його участі та пов'язані з нею, а також виконати всі необхідні правові дії з моменту визнання настання випадку відповідальності або у пізніший термін, встановлений "aws", незалежно від будь-якого законодавчого переходу (§ 1658 АБВВ). Виконати всі необхідні для реалізації своїх прав щодо участі заходи від власного імені, але за згодою "aws", крім випадків, коли претензії або вимоги представляє сам "aws" самостійно;

10.1.3. Виконувати вказівки щодо проведення певних заходів кримінального переслідування;

10.1.4. Усі надходження, незважаючи на їх приналежність, у розмірі гарантійної квоти негайно передавати до "aws"; сюди відносяться також інші переваги щодо майна, тобто такі, як виплачені за період після виплати гарантійної суми відсотки, складені відсотки або відсотки за прострочення, або багаторазова виручка у випадку реалізації часток у майні підприємства. У випадку запізнення оплати отримувач гарантії має сплатити відсотки у розмірі, визначеному в пункті 11.2, останнє речення.

10.2. Якщо для отримувача гарантії у зв'язку із заходами відповідно до пунктів 10.1.2 та 10.1.3 виникають витрати, вони можуть бути компенсовані в обсязі гарантійної квоти, якщо ці заходи виконано у зв'язку із вказівкою або за згоди "aws".

11. Звільнення від відповідальності

11.1. Реалізація відповідальності виключається, якщо

11.1.1. Виникли збитки, які було спричинено отримувачем гарантії або його виконавчими помічниками навмисно або через грубу недбалість;

11.1.2. Якщо отримувач гарантії навмисно або через грубу недбалість порушує положення гарантійного договору або спричиняє випадок виникнення відповідальності;

11.1.3. Отримувач гарантії навмисно або через грубу недбалість порушив відповідні законодавчі положення в країні або за кордоном; винятком є випадок, коли отримувач гарантії доведе, що настання випадку виникнення відповідальності первісно не пов'язане з цим правом. Отримувач гарантії у заявці на отримання допомоги навмисно або через грубу недбалість надав недостовірну або неповну інформацію, передусім про майнове становище та щодо надходжень підприємства, або

стосовно навмисних або грубих недбалих порушень договірних умов підприємством за останні три роки перед поданням заявки.

11.2. Якщо виключення з настання відповідальності базується на обставинах, які вступили в дію або сталися тільки після визнання випадку настання відповідальності, тоді визнання настання випадку, який спричиняє відповідальність, скасовується. У цьому випадку отримувач гарантії має повернути вже отримані суми разом з відсотками у розмірі суми, що є вищою на три відсотки від відповідної базової відсоткової ставки Австрійського національного банку.

12. Передача претензій отримувача гарантії третім особам

Передача гарантованої участі та/або претензій, що виходять з гарантії, які прийняв "aws", потребує (у випадку інших припинень гарантії) письмової згоди "aws". Передача претензій не зачіпає зобов'язань отримувача гарантії перед "aws".

13. Прийняття пропозиції

Гарантійна пропозиція набирає юридичної сили тільки з моменту відповідного повернення складеної отримувачем гарантії та підприємством гарантійної пропозиції, та після надходження гарантійної винагороди. Гарантійна пропозиція скасовується, якщо юридична чинність не настає протягом відповідного призначеного строку.

14. Виставлення претензій, що виникають з гарантійного договору правовим шляхом

Заява на визнання випадку виникнення відповідальності має письмово подаватися у випадках інших правових втрат не пізніше, ніж протягом чотирьох місяців після кінцевого терміну гарантії; документи, необхідні для оцінки заяви, мають додаватися до неї. Якщо "aws" відхиляє визнання випадку виникнення відповідальності або відкликає його, або протягом чотирьох місяців після подачі заяви отримувачем гарантії щодо визнання випадку виникнення відповідальності не надав у зв'язку з цим жодних пояснень, тоді отримувач гарантії має право виставити свої претензії протягом восьми місяців з моменту подачі своєї заяви у випадку інших правових втрат перед відповідними судами в Австрії.

15. Підсудність, місце виконання, застосовне законодавство

Місцем підсудності та місцем виконання є винятково місто Відень. "aws" може виставляти перед судом претензії також за місцем резидентства / місцем проживання отримувача гарантії. Застосовується австрійське законодавство.

Комітет з питань технологій та інновацій¹ Данії.
Директиви щодо інноваційного ваучера
для малих і середніх підприємств від 01.01.2011 року

***

Мета

Інноваційний ваучер має за мету заохотити малі й середні компанії до використання тих можливостей та потенціалу, що надається науковими установами.

Інноваційний ваучер повинен посилити увагу з боку наукових установ до інформаційних потреб малих і середніх підприємств, і тим самим сприяти забезпеченню якості та соціальній актуальності державних досліджень. Метою інноваційного ваучера є сприяння розвитку всіх типів інновацій стосовно малих і середніх підприємств.

Існує вимога часткового фінансування взаємодії із науковою установою з боку підприємства.

1. Опис інноваційного ваучера

Інноваційний ваучер надає знижку підприємствам на 1) купівлю наукових розробок, або 2) дослідну співпрацю із науковою установою. Інноваційний ваучер застосовується в разі запиту підприємства до наукової установи з метою розроблення дослідного чи інноваційного проекту або проекту розвитку підприємства для покращення продуктивності, а також підвищення інноваційного потенціалу та потенціалу зростання підприємства.

2. Існує два типи інноваційного ваучера

2.1. Базовий інноваційний ваучер

Підприємство може подати заявку на отримання базового інноваційного ваучера, якщо йому необхідна підтримка в розробленні проекту з подальшою купівлею технологій у науковій установі. Державна підтримка може становити до 100 000 крон, які перераховуються до наукової установи. Ці кошти спрямовуються на консультування, проведення тренінгів, навчання, що ґрунтуються на новітніх дослідженнях у сфері, котра стосується конкретного проекту розвитку підприємства, та/або придбання технологій чи оплати співпраці у сфері інновацій, яка базується на дослідницькій діяльності наукової установи. Дослідження та розроблення можуть здійснюватися у формі науково-дослідних проектів, впровадження запозичених технологій з конкуруючих підприємств або укладання угод з Комітетом із питань тех-

¹ Rådet for Teknologi og Innovation. Retningslinjer for Videnkupon til små og mellemstore virksomheder Videnkupon til små og mellemstore virksomheder skal fremme samarbejdet mellem små og mellemstore virksomheder (SMV) og videninstitutioner med henblik på at øge forsknings-, innovations- og udviklingsaktiviteterne i SMV erne (januar 2011): <http://proinfo.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiv.measures&page=detail&id=9613&CO=3>.

Анотація. Ваучер покриває 50% вартості проекту з проведення розробок та передбачає покриття витрат на проведення досліджень державними науковими організаціями або членами Групи передових технологій (установи GTS). Фінансування покриття ваучера становить 6700–13300 євро.

Додаткова інформація: <http://www.fi.dk/tilskud/forskings-og-innovationsprogrammer/samspil-mellem-erhverv-og-vidensinstitution/videnkupon>.

нологій та інновацій. Дослідження та розроблення повинні здійснюватися протягом трьох років.

Базовий інноваційний ваучер покриває витрати, пов'язані з виконанням одного або декількох із таких видів діяльності:

- Розроблення та покращення якості продукту.
- Запозичення та впровадження нових технологій.
- Впровадження інновацій задля розвитку бізнесу, у тому числі розроблення нових маркетингових стратегій та пошук нових національних і міжнародних ринків для продуктів компанії, а також нестандартні маркетингові рішення, що приведуть до збільшення продажів на комерційному ринку.
- Вирішення технічних проблем та впровадження новітніх технологій, що випереджають технології конкурентів.

Тривалість проекту становить не більше 12 місяців.

2.2. Розширена версія інноваційного ваучера

Підприємство може подати заявку на отримання розширеного інноваційного ваучера, якщо є потреба у підтримці наукових досліджень з боку наукової установи. Фінансова підтримка у разі розширеного інноваційного ваучера може становити до 500 000 крон. Ці кошти перераховуються до наукової інституції та покривають витрати на дослідницьку діяльність, що здійснюється в рамках співпраці між науковою установою та малими чи середніми підприємствами.

Для отримання розширеного інноваційного ваучера, проект має відповідати певним вимогам:

- Мета проекту має полягати у пошуку нових рішень актуальних проблем.
- Проект має бути визначений як дослідний, або як проект із розвитку в рамках програми Фраскати (*Frascati*) у сфері досліджень і розвитку, започаткованої Організацією економічної співпраці і розвитку (*OECP*) (більше інформації на сторінці www.videnkupon.dk).
- Підприємство і наукова установа мають брати участь у дослідницькій діяльності.
- Проект має проходити в рамках формальної угоди про співробітництво між сторонами, що беруть у ньому участь.

Тривалість проекту не може перевищувати 18 місяців.

Під поданням заявки на отримання розширеного інноваційного ваучера для фінансування реальної наукової співпраці мається на увазі, що наукова інституція, яка бере участь у проекті, має власну дослідну базу та досвід роботи в конкретній галузі.

2.3. Загальні правила для двох типів інноваційного ваучера

Два типи інноваційного ваучера спрямовані відповідно на:

1. Малі й середні підприємства, що раніше не співпрацювали з науковими та дослідними інституціями (базовий інноваційний ваучер).
2. Малі й середні підприємства, які готові до дослідної співпраці, та такі, що вже мали досвід співпраці із науковими та дослідними інституціями (розширений інноваційний ваучер).

Інноваційний ваучер в обох випадках має застосовуватися для передачі знань та наукового потенціалу від наукової інституції до підприємства у

зв'язку з реалізацією спільного проекту. Під передачею знань мається на увазі комерційно спрямована дослідницька діяльність, консультації з приводу застосування технологій та наукових розробок, або навчання персоналу, що ґрунтується на останніх наукових дослідженнях інституту. Під час виконання проекту науковий інститут також може проводити нові досліді.

Фінансова підтримка не надається на виконання стандартних завдань, як наприклад тести, екзамени, сертифікація або організація курсів для працівників підприємства. Інноваційний ваучер не може використовуватися задля фінансування виробництва стандартної продукції. Фінансова підтримка також не надається з метою виконання тих самих проектів із розвитку для інших підприємств.

Інноваційний ваучер має використовуватися для співпраці з науковими установами, наприклад університетами, галузевими дослідними інститутами та Затвердженими технологічними службовими інститутами (ЗТСІ). Департамент досліджень та інновацій публікує список наукових установ, де можна використати інноваційний ваучер. (Список доступний на сторінці www.videnkupon.dk.)

Якщо підприємство бажає використати свій ваучер у певному інституті, що не зазначений у списку Департаменту досліджень та інновацій, наприклад у зарубіжному науковому інституті, то такий вибір має, перш за все, бути затверджений секретаріатом Департаменту досліджень та інновацій. Обраний підприємством науковий інститут буде затверджений, якщо секретаріат визначить його таким, що має достатній професійний рівень метою сприяння розвитку інноваційного та науково-дослідного співробітництва між підприємствами, надається можливість подати заявку одразу декільком підприємствам. Але максимальна сума фінансової підтримки для спільної заявки залишається незмінною – 100 000 крон для базового інноваційного ваучера, та 500 000 крон для розширеного інноваційного ваучера. Решта потрібних коштів виділяється підприємствами, що подали заявку. Також має бути призначена одна компанія, що нести економічну відповідальність під час виконання проекту. До максимальної суми підтримки включені накладні витрати на наукові інституції.

Підприємству надається можливість використати інноваційний ваучер у співпраці з декількома сертифікованими науковими інституціями.

У разі співпраці між підприємством та науковою установою за розширеним інноваційним ваучером, має бути укладено угоду про захист інтелектуальної власності. На сторінці Департаменту досліджень та інновацій розміщені типові угоди, що можуть бути використані для укладення угод у конкретних випадках.

До отримувача інноваційного ваучера висуваються такі вимоги:

- Підприємство має перебувати у приватній власності.
- Підприємство має відповідати визначенню малих і середніх підприємств ЄС (визначення – www.videnkupon.dk).

- Підприємство не повинне отримувати іншої державної допомоги для проекту, що фінансується інноваційним ваучером.

- Підприємство має існувати не менше одного року на момент подачі заявки, і воно не повинне бути банкрутом або бути на стадії ліквідації. Якщо протягом останнього року підприємство змінило форму власності та отримало новий реєстраційний номер (*у державному управлінні Данії з питань підприємницької діяльності*), якому не більше року на момент подачі заявки, то має бути подана документація на засвідчення існування підприємства впродовж більше, ніж одного року. У разі отримання нового реєстраційного номера після банкрутства, підприємство може подавати заявки лише після річного терміну існування свого реєстраційного номера.

- Підприємство може отримати базовий та розширений інноваційний ваучер лише один раз. Водночас, одне підприємство може подати заявку на подовження фінансування базового інноваційного ваучера шляхом отримання розширеного інноваційного ваучера.

- Підприємство має право отримати базовий інноваційний ваучер задля придбання технологій/знань або укладення договору про співпрацю у сфері інновацій, якщо воно не купувало послуги у наукових інституцій на загальну суму понад 50 000 крон упродовж останніх трьох років з моменту подачі заявки. Це обмеження втрачає свою силу, якщо підприємство має намір використати розширений інноваційний ваучер для фінансування проекту у сфері досліджень або розробок.

- Неможливо подати заявку на обидва види ваучера одночасно.

- На момент подачі заявки має бути укладена угода про конкретний проект співпраці.

Підтримка не надається:

- Фондам, іншим приватним юридичним особам, заснованим за державні кошти, або благодійним організаціям.

- Підприємствам, які отримують державні, регіональні або комунальні субсидії, що становлять понад половину обороту.

- Підприємствам, котрі засновані на підставі закону.

3. Які витрати покриває інноваційний ваучер?

Базовий інноваційний ваучер

Базовий інноваційний ваучер покриває до 40 відсотків загальних витрат на придбання знань або співпрацю у сфері інновацій. Компанія повинна профінансувати решту витрат самостійно. Таким чином, інноваційний проект або проект із придбання знань із загальним бюджетом не менше 250 000 крон може бути профінансований на 100 000 крон, які будуть перераховані відповідному науковому інституту. Компанія має профінансувати решту витрат, що становитиме 150 000 крон.

Розширений інноваційний ваучер

При великому дослідному проекті або проекті з розвитку, ваучер покриває 25 відсотків загальних витрат. Решта коштів виділяється підприємством. Наприклад, проект загальним бюджетом 2 000 000 крон отримує до-

помогу у розмірі 500 000 крон, що перераховуються науковій установі. Решту коштів у розмірі 1,5 мільйонів крон виділяє підприємство.

Самофінансування підприємства

Самофінансування підприємства може частково або повністю мати форму робочих годин, що їх витрачають співробітники підприємства на виконання завдань у рамках проекту. У разі такої форми самофінансування погодинна ставка становитиме 600 крон, включаючи накладні витрати. Самофінансування може також мати форму готівкової оплати, але не більше 50 відсотків від загального обсягу самофінансування. Готівкові виплати можуть, наприклад, покривати витрати на консультації або матеріали, необхідні для виконання проекту. Купівля або оренда обладнання і витратних матеріалів не вважається формою самофінансування наукової установи

Керівництво покриває – в запланованому обсязі – ті робочі години, що були витрачені на співпрацю з іншим науковим інститутом у процесі виконання проекту, і на фінансування якого була подана заявка. Керівництво також покриває витрати на технічну допомогу (консультації) з боку іншого сертифікованого наукового інституту задля виконання проекту. Допомога не надається для купівлі матеріалів, оренди обладнання або презентації проекту.

***

Наказ Міністерства освіти і науки Іспанії, що регулює процедуру надання позик з метою зміцнення співпраці підприємницького сектора з університетами й іншими державними дослідними центрами у сфері наукових досліджень, розробок і технологічних інновацій через кредитні установи¹ ECI/3778/2005 від 01.12.2005 року

***

Для досягнення мети необхідно зміцнювати зв'язки між науковими центрами і підприємницьким сектором, що у свою чергу сприятиме створенню нової культури стабільної співпраці, необхідної для побудови автентичної системи трансферу технологій, яка б була ефективною і стабільною та відповідала вимогам промислового сектора.

***

Згідно з цим, встановлюється:

¹ ORDEN ECI/3778/2005, de 1 de diciembre, por la que se regulan las bases del procedimiento para la concesión y gestión de préstamos para el fomento de la colaboración del sector empresarial con Universidades y otros Centros Públicos de Investigación en la I+D+I a través de entidades de crédito: <http://proinfo.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiv.measures&page=detail&id=-228&CO=16>.

Анотація. Програма надає фінансову підтримку підприємствам, особливо МСП, для здійснення короткострокових та середньострокових науково-дослідних та інноваційних проектів у співпраці з університетами та іншими державними науково-дослідними центрами через фінансово-кредитні установи, такі як банки, об'єднання банків, конфедерації ощадних банків тощо. Міністерство освіти та науки відкриває конкурс для відбору установ, здатних надавати підтримку у вигляді пільгових кредитів з нульовою процентною ставкою.

Додаткова інформація: <http://www.educacion.es/portada.html>.

Перше. *Мета та сфера застосування.*

1. Метою цього наказу є встановлення процедури надання безвідсоткових позик і управління ними Міністерством освіти і науки для зміцнення співпраці у сфері наукових досліджень, розробок і технологічних інновацій через кредитні установи, коли характеристики засобів або програм зі зміцнення співпраці, на які надаються згадані вище позики, є доцільними.

2. Процедура, встановлена в цьому Наказі, застосовується до засобів або програм, які мають такі характеристики:

а) метою програми є масштабне залучення численних груп та інвестицій, моделі яких містяться у самій програмі і є достатньо простими для запровадження;

б) сума позики не перевищує 200 000 євро;

в) кредитні установи, окрім управління позикою, повинні здійснювати заходи, які спрямовані на масштабне розповсюдження програм.

3. За умов, які передбачені попередніми пунктами цього параграфа, Державний секретаріат з питань університетів і наукових досліджень має обрати шляхом проведення публічної конкурсної процедури кредитні установи або асоціації, федерації чи конфедерації кредитних установ (надалі – "кредитні установи") для передачі їм відповідних бюджетних коштів для надання позик.

***

П'яте. *Рішення та повідомлення.* Державний секретаріат з питань університетів і наукових досліджень або його підконтрольний орган є уповноваженими на вирішення цього питання. Після розгляду заявок результати оголошуються не пізніше, ніж через двадцять календарних днів з моменту створення Комісії.

Рішення щодо надання або про відмову надання позики надсилається до кожної кредитної установи, до якої заявник звертався.

Позитивне рішення повинно включати таке:

а) визначення об'єкта;

б) посилання на цей Наказ як на правову норму, що регулює процедуру проведення конкурсних процедур про надання позики, та перелік кредитних установ, обраних для конкретної програми, про яку йдеться;

в) терміни;

г) фінансування;

д) гарантії, у разі необхідності. У залежності від обставин, надання гарантії у такій само формі, як це необхідно для подання до Державного секретаріату з питань університетів та наукових досліджень, засоби створення та процедура скасування;

е) характеристики позик, що надаються кредитними установами: мета, тип позичальника та вимоги щодо визначення його типу, фінансові інвестиції, максимальний обсяг та відсоток грошових інвестицій, максимальний термін погашення позики та інші характеристики, що відповідають цілям. У всіх випадках відсоткова ставка дорівнює нулю. Не нараховується жоден вид комісії, за винятком витрат на нотаріальні дії, які покладаються на позичальника.

- Жодні додаткові гарантії та застави від позичальника не вимагаються;
- г) зобов'язання, які бере на себе кредитна установа бенефіціара, що включають найкращі пропозиції кредитної установи, затверджені Державним секретаріатом з питань університетів і наукових досліджень;
  - h) склад та діяльність адміністративно-технічної комісії;
  - і) визначення інформації для подання концесієдавцю та документації, яка має зберігатися в кредитній установі з метою полегшення перевірки встановлених вимог та зобов'язань;
  - j) термін і форма акредитації надходження кредитних коштів позичальнику;
  - к) форма та термін погашення позики, отриманої кредитною організацією, з урахуванням відсоткової ставки;
  - l) зобов'язання відшкодувати кошти, у разі невиконання кредитною установою зобов'язань, встановлених у цьому Наказі або умовами конкурсної процедури;
  - m) кредитна організація має підлягати перевірці та контролю щодо управління коштами, здійснюваних Державним секретаріатом з питань університетів і наукових досліджень, а також будь-яким іншим фінансовим перевіркам та контролю, які здійснюються компетентним органом, як державним, так і на рівні Союзу, і надавати необхідну інформацію для виконання зазначених вище дій.

Рішення про надання позики може поширюватися на одного або декількох бенефіціарів, відповідно до умов конкурсної процедури.

Рішення може бути оскаржене у Національному суді протягом двох місяців, починаючи з наступного дня після дати, коли було повідомлено про ухвалення рішення. Це положення не обмежує права на звернення щодо перегляду рішення Державним секретаріатом з питань університетів і наукових досліджень протягом одного місяця. У такому випадку оскарження у судовому порядку не дозволяється до винесення позитивного чи негативного рішення за результатами перегляду.

***

Королівський законодавчий декрет 1579/2006 щодо схеми надання допомоги, передбаченої у Програмі підтримки інноваційної діяльності малих і середніх підприємств (InnoEmpresa) від 22.12.2006 року

***

Стаття 1. Схема надання допомоги.

1. Цей Королівський законодавчий декрет встановлює схему надання допомоги, передбачену у Програмі підтримки інноваційної діяльності малих та середніх підприємств (ІнноЕмпреза (InnoEmpresa)), метою якої є підтримка інноваційної діяльності та конкурентоспроможності малих і середніх підприємств (МСП) шляхом реалізації проектів у сфері технологій, організації та управління.

2. Ця схема надання допомоги ухвалена відповідно до Регламенту Комісії (ЄС) № 70/2001 від 12 січня 2001 року щодо імплементації статей 87 і 88 Договору ЄС стосовно надання державної допомоги малим та середнім підприємствам, зі змінами, внесеними Регламентом Комісії (ЄС) № 364/2004 від 25 лютого 2004 року.

3. Отримувати допомогу відповідно до цього Королівського законодавчого декрету мають право проекти або види діяльності, перелічені у Додатку, що відповідають вимогам, які встановлені у статтях, наведених нижче.

***

Стаття 6. Розмір надання допомоги.

1. Максимальний розмір надання грошової допомоги встановлюється з урахуванням обмежень, визначених Європейською комісією, і відображених у наведеній нижче таблиці, на основі затвердженої регіональної карти допомоги для Іспанії:

Вид діяльності або проекту	Максимальний розмір допомоги (сума)		
	Регіони, що не отримують допомогу	Стаття 87.3 а) Договору ЄС	Стаття 87.3 с) Договору ЄС
Інвестиції у матеріальні і нематеріальні активи, за винятком передбачених у статті 5.1.a) 1:		Максимальний рівень регіональної допомоги +15 відсоткових	Максимальний рівень регіональної допомоги +10 відсоткових
Малі підприємства	15,00 %		
Середні підприємства	7,50 %		
Пільгова допомога (дослідження та консультаційні послуги)	до 50 %.	до 50 %.	до 50 %.

***

Директива Федерального міністерства економіки і технологій
"Інноваційна програма ERP".
"Додатковий капітал ERP для малих і середніх підприємств
щодо сприяння інноваційній динаміці у німецькій економіці"
від 28.05.2008 року¹

Мета програми полягає у довгостроковому фінансуванні комерційних досліджень і розроблення нової продукції, технологій чи послуг (частина I програми), а також їхнього випуску на ринок (частина II програми). Програма спрямована на підприємства, які вже більше двох років присутні на ринку. Для малих підприємств (визначення малих і середніх підприємств згідно з Рекомендацією Комісії ЄС від 6 травня 2003 року (ОВ L 124/36 від 20 травня 2003 року, К [2003] 1422 final)) вводиться спеціальне "підприємницьке вікно для малих підприємств" зі зниженою додатковою відсотковою ставкою.

Якщо заявник виконує всі умови, він отримує інтегрований фінансовий пакет, який складається з традиційної позики (кредитний транс) та додаткової позики (додатковий транс).

Уряд та банк реконструкції сприяють виконанню цієї програми шляхом часткової відповідальності за погашення кредиту.

Головні напрями стимулювання визначають вимоги стосовно малих і середніх підприємств та їхньої співпраці з науковими установами.

Частина I: фаза кредитування досліджень і розробок

1. Мета

Кредити спрямовуються на додаткове фінансування витрат фази досліджень і розробок. Метою проєктів має бути розроблення нової вдосконаленої продукції, процесів виробництва або послуг із використанням нових технологій. Покриваються такі витрати:

- розумні витрати на персонал, накладні витрати, витрати на відрядження, матеріальні витрати й витрати на обчислювальну техніку;
- прямі витрати на дослідження і розробки, а також на консалтингові і подібні послуги;
- інвестиційні витрати, які виникають у проєкту;

---

¹ Richtlinie ERP-Innovationsprogramm ERP-Nachrangkapital für kleine und mittelständische Unternehmen zur Förderung der Innovationsdynamik in der deutschen Wirtschaft des Bundesministeriums für Wirtschaft und Technologie vom 28. Mai 2008 (Bundesanzeiger Ausgabe Nr. 93 vom 25. Juni 2008, S. 2202): <http://www.foerderdatenbank.de/Foerder-DB/Navigation/Foerderrecherche/suche.html?get=032bd5de7f71ae3c8aa8b7417fbafec3;views=document&doc=4034&typ=RL>.

Анотація. За програмою МСП надаються позики, які зазвичай складаються із двох трансів: класичного банківської кредиту (із процентними ставками нижче ринкових) та субординованого кредиту (від 50 до 60 відсотків суми загального кредиту залежно від розміру загального кредиту). Для дуже маленьких фірм передбачені особливо низькі процентні ставки. Для субординованих кредитів застави не потрібно. Кредит надається через банк, що обслуговує МСП, який отримує кошти для фінансування кредиту від державної банківської групи KfW.

Додаткова інформація:

<http://proinfo.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=7659&CO=6>.

- витрати на подальші розробки й покращення на основі досвіду комерційного використання, включаючи витратами на випробування;
- заходи із забезпечення якості в рамках проектів досліджень і розробок.

Фаза досліджень і розробок закінчується разом із завершенням дослідно-конструкторських робіт, необхідних для комерційного використання.

2. Відповідність

Комерційні підприємства та незалежні особи вільних професій, які вже більше двох років ведуть активну діяльність на ринку (від початку ведення діяльності). Вони повинні мати власний інноваційний проект на території Німеччини або брати істотну участь у подібному проекті. Для подання заяви за системою "підприємницького вікна для малих підприємств" є обов'язковим дотримання умови щодо визнання розміру підприємства як малого.

3. Умови кредитування

а) Нарахування відсотків: відсоткова ставка виплачується в залежності від приналежності до відповідної категорії кредитоспроможності. У нових федеральних землях (Бранденбург, Мекленбург-Форпомерн, Саксонія, Саксонія-Ангальт, Тюрінген) та в Берліні відсоткова ставка становить номінально на 0,25% у рік менше, ніж в інших федеральних землях.

б) Термін дії: до 10 років.

с) Виплата: 100%.

д) Максимальна сума: 5 мільйонів євро на один проект.

Частина II: Стимулюючі позики для випуску на ринок

1. Мета

Стимулюючі позики використовуються для додаткового фінансування витрат фази випуску на ринок. До них належать:

– витрати на консалтингові послуги, навчання, ринкові дослідження та ринкову інформацію, якщо ці заходи спрямовані на забезпечення унікальних інформаційних потреб, що виникають під час впровадження інноваційної продукції, процесів і послуг на ринок;

– інвестиції, пов'язані із впровадженням нової продукції або технологій виробництва (наприклад, організація виробництва).

Фаза впровадження товарів/послуг на ринку завершується не пізніше, ніж через три роки після початку комерційного використання.

2. Відповідність

Комерційні підприємства та незалежні особи вільних професій, які відповідають критеріям малих і середніх підприємств Комісії ЄС (визначення малих і середніх підприємств згідно з Рекомендацією Комісії ЄС від 6 травня 2003 року (ОВ L 124/36 від 20 травня 2003 року, К [2003] 1422 кінцевий)), і які вже ведуть активну діяльність на ринку понад 2 роки (від початку ведення діяльності). Вони повинні самостійно впроваджувати інноваційну продукцію, технології або послуги на території Німеччини або брати активну участь у їхньому впровадженні на ринку.

3. Умови кредитування

а) Нарахування відсотків: відсоткова ставка виплачується в залежності від приналежності до відповідної категорії кредитоспроможності. У нових федеральних землях (Бранденбург, Мекленбург-Форпомерн, Саксонія, Саксонія-Ангальт, Тюрінген) та в Берліні відсоткова ставка становить номінально на 0,25% у рік менше, ніж в інших федеральних землях.

б) Термін дії: до 10 років.

в) Виплата: 100%.

г) Максимальна сума:

старі федеральні землі: 1 мільйон євро на один проект;

нові федеральні землі: до 2,5 мільйона євро на один проект.

д) Обсяг:

старі федеральні землі: до 50% визнаних витрат;

нові федеральні землі та Берлін: до 80% визнаних витрат.

Інші умови, що застосовуються до усіх частин програми, та умови надання

1. Часткове звільнення від відповідальності

Кредитні інститути звільнюються від майнової відповідальності за повернення додаткового траншу шляхом відступу від положень пункту 7 Загальних умов надання коштів у рамках ERP. Банк має право на повернення кредитних коштів з боржника після задоволення вимог усіх існуючих і майбутніх кредиторів.

Забезпечення кредитного траншу банку підлягає загальним засадам забезпечення кредитних коштів. Забезпечення кредитного траншу банківськими гарантіями виключається. Щодо додаткового траншу підприємства не надають жодних гарантій (забезпечення).

2. Відношення між додатковим і кредитним траншем

Частка додаткового траншу в інтегрованому фінансовому пакеті кредитного траншу та додаткового траншу для заявників з груповим товарооборотом

– до 50 мільйонів євро: 60%;

– понад 50 мільйонів євро: 50%.

За бажанням заявника інноваційний проект також може фінансуватися за рахунок кредитного траншу у розмірі 100% (відмова від додаткового траншу).

3. Пільговий період

При наданні кредитного траншу можливе надання пільгового періоду (до двох років). Погашення кредиту починається з моменту завершення пільгового періоду в розмірі фіксованого квартального внеску. Погашення кредиту додаткового траншу починається в розмірі 12 рівних квартальних часток до кінця терміну дії договору.

Протягом пільгових років виплачуються відсотки за користування наданими коштами кредиту. Дострокове повне або часткове незаплановане погашення кредиту обох траншів не допускається.

У випадку лише кредитного фінансування (0% додаткового траншу) погашення кредиту починається з моменту завершення пільгового періоду в розмірі фіксованого квартального внеску. Дострокове повне або часткове

повернення коштів дозволяється за умови виплати відшкодування за дострокове повернення коштів.

4. Процедура подання заявки

Заявки можуть подаватися до будь-якої кредитної установи. Банк реконструкції надає позику в рамках програми ЄПВ.

5. Інші умови надання фінансової допомоги

Загальні умови надання коштів у рамках ERP є невід'ємною частиною цієї Директиви, за винятком пунктів 5, 7 і 8.

Директива Федерального Міністерства економіки і технологій ФРН щодо стимулювання спільних промислових досліджень і розробок від 03.12.2008 року¹

1. Мета фінансування та правова основа стимулювання

1.1. Стимулювання спільних промислових досліджень і розробок має на меті полегшити для малих і середніх підприємств доступ до результатів досліджень, тісно пов'язаних з їхньою діяльністю, шляхом підтримки науково-дослідних проектів. Користь від стимулювання таких проектів буде найбільш відчутною для інноваційних малих і середніх підприємств в обробній промисловості, у тому числі – щодо інноваційних складових ремісничого виробництва, а також для підприємств сектора надання послуг, для яких актуальні науково-технічні питання.

За допомогою стимулювання спільних промислових досліджень і розробок мають бути розроблені наукомісткі знання й розвинуті технологічні платформи для галузевого чи міжгалузевого використання. Крім того, за допомогою стимулювання спільних промислових досліджень і розробок надається підтримка тривалим галузевим або міжгалузевим дослідним мережам середніх підприємств, університетів і дослідних установ. Доступ до діяльності, яка проводиться в рамках стимулювання спільних промислових досліджень і розробок, є відкритим для всіх без винятку зацікавлених підприємств.

1.2. Поширення результатів стимулювання спільних промислових досліджень і розробок в економіці, особливо на середніх підприємствах, – є важливою складовою цієї програми. Усі підприємства на рівних умовах можуть користуватися результатами проектів, які підтримуються в рамках програми стимулювання спільних промислових досліджень і розробок. Для підвищення

---

¹ Richtlinien des Bundesministeriums für Wirtschaft und Technologie zur Förderung von Unternehmensgründungen (EXIST-Gründerstipendium) im Rahmen des Programms "Existenzgründungen aus der Wissenschaft" vom 3. Mai 2007 (Bundesanzeiger Ausgabe Nr. 88 vom 11. Mai 2007, S. 4875): http://www.exist.de/imperia/md/content/exist-gruenderstipendium/rili_exist-gruenderstipendium.pdf.

Додаткова інформація:

<http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=7672&CO=6>.

привабливості програми для малих і середніх підприємств до відбору та розподілу проектів залучаються підприємства малого і середнього бізнесу.

Зважаючи на системний характер багатьох науково-технічних питань, що є важливими для малих і середніх підприємств та асоціацій середніх підприємств з великими підприємствами в промислових потребах, для досягнення мети спільних промислових досліджень і розробок залучення великих підприємств також є важливим.

1.3. Спираючись на результати стимулювання спільних промислових досліджень і розробок, середні підприємства можуть розвивати особливі рішення для нових процесів, продуктів і послуг для того, щоб таким чином покращити власну конкурентоспроможність.

1.4. Федеральне міністерство економіки і технологій є органом влади, який надає фінансування на конкретні науково-дослідні проекти і розробки в рамках допомоги на спільні промислові дослідження і розробки згідно з цією Директивою на основі § 23, 44 Правил федерального бюджету та Загальних адміністративних приписів. Претензії заявника щодо надання допомоги не приймаються. Крім того, відповідальний за фінансування орган влади ухвалює рішення на власний розсуд. Надання допомоги можливе за умови наявності відповідних бюджетних коштів.

1.5. Розмір частки фінансування через модифіковане часткове фінансування (див. пункт 5.1) повинен залежати від обґрунтування зростаючих витрат (див. пункт 5.4) із урахуванням зацікавленості у конкретних проектах. Крім того, промисловість повинна покривати витрати на розбудову й утримання галузевих і транскордонних мереж, а також на іншу транскордонну діяльність у рамках проектів.

2. Об'єкт стимулювання

2.1. Стимулювання відбувається без тематичного обмеження певними технологічними сферами або галузями.

2.2. Стимулюються науково-технічні проекти досліджень і розробок, які орієнтовані на отримання нових знань, передусім, у сфері розробок і використання сучасних технологій, та які можуть стати економічно прибутковими особливо для групи малих і середніх підприємств. Заявки на науково-дослідні проекти і розробки повинні включати пропозиції щодо їхнього впровадження у промисловість, тези щодо їхньої реалістичності та економічного значення.

2.3. Науково-дослідні проекти і розробки повинні:

- приводити до результатів, які є основою розвитку нової або значно удосконаленої продукції, процесів і послуг, або
- приводити до укладення норм, стандартів тощо.

2.4. Програма "Технології майбутнього для малих і середніх підприємств" (далі – "ZUTECH") покликана стимулювати проекти, котрі займаються розробкою системного підходу в міждисциплінарній співпраці.

2.5. Програма стимулювання "CLUSTER" покликана підтримувати декілька тематично пов'язаних науково-дослідних проектів і розробок (надалі –

"CLUSTER-проекти"), які разом утворюють загальний CLUSTER-проект, і можуть охоплювати спектр проектів від фундаментальних досліджень до конкретної реалізації у продукції, процесі чи сфері надання послуг. CLUSTER-проекти, які стимулюються в рамках спільних промислових досліджень і розробок, повинні відповідати критеріям таких досліджень і розробок. Проекти фундаментальних досліджень чи їх реалізації, котрі входять до складу загального CLUSTER-проекту, повинні фінансуватися з інших джерел. Останні переважно фінансуються самою галуззю економіки.

2.6. У рамках європейської ініціативи "Колективні дослідження" здійснюються міжнаціональні науково-дослідні проекти і розробки (далі – "загальні CORNET-проекти"), які реалізуються спільно установами з двох і більше європейських держав чи регіонів, та доступ до результатів яких доступний усім підприємствам на рівних умовах. Стимулювання спільних промислових досліджень і розробок може при цьому охоплювати фінансування проектів окремого об'єкту капітального будівництва (далі – "CORNET-проекти"), які повинні здійснюватися у Німеччині відповідно до положень щодо стимулювання спільних промислових досліджень і розробок.

Одним зі способів вирішення питання щодо фінансування таких проектів (див. пункт 5.2.5) може бути надання разової суми на координацію загального CORNET-проекту через німецьку дослідну асоціацію або дослідну установу.

2.7. Період часу, передбачений на стимулювання спільних промислових досліджень і розробок, має становити не більше трьох років.

3. Одержувачі допомоги

3.1. Подавати заявки на одержання допомоги можуть самостійні неприбуткові дослідні установи, які є повноправними членами Федерації промислових дослідних асоціацій (Бюро промислової естетики), які є відкритими для всіх зацікавлених сторін, якщо вони ведуть активну економічну діяльність, а також, якщо вони виконують усі умови, визначені в Додатку 1 до цієї Директиви, з дотриманням положень Закону "Про прозорість".

3.2. Якщо дослідні асоціації не можуть самостійно реалізувати проект промислових досліджень і розробок, допускається повне або часткове його виконання за участю дослідних установ. Дослідні установи повинні володіти необхідною науковою кваліфікацією для досягнення потрібних показників реалізації спільних промислових досліджень і розробок (див. пункт 7.6).

3.3. У випадках пункту 3.2.

3.3.1. Дослідні асоціації, як останній одержувач, передають дослідним установам кошти допомоги у розмірі, визначеному в рішенні про надання допомоги, якщо при цьому йдеться про державні неприбуткові дослідні установи і вищі навчальні заклади чи неприбуткові дослідні установи, які є відкритими для всіх зацікавлених сторін. Якщо неприбуткові дослідні установи здійснюють економічну діяльність, мають бути дотримані всі

вимоги, зазначені в Додатку 1 до цієї Директиви, з дотриманням положень Закону "Про прозорість", та

3.3.2. Дослідні асоціації передають підприємствам проекти з досліджень і розробок у розмірі, встановленому в рішенні про надання допомоги, на основі процедури державних закупівель. У відповідних договорах на виконання проектів із досліджень і розробок має бути визначено, що будь-які права інтелектуальної власності на результати реалізації проектів із досліджень і розробок належать дослідним асоціаціям як замовникам.

3.4. Дослідні асоціації й дослідні установи зобов'язані під час реалізації проекту та після його завершення здійснювати заходи з впровадження, передбачені в заявці (див. пункт 2.2). Також протягом шести місяців після закінчення періоду фінансування спільних промислових досліджень і розробок дослідна установа здійснює подальше поширення усіх результатів, якщо щодо них не може бути забезпечено жодних прав інтелектуальної власності. Вона пропонує до реалізації за ринковими умовами права інтелектуальної власності, які виникли в результаті фінансованого проекту промислових досліджень і розробок; у разі потреби такі дії підтримуються урядом через агенції з комерціалізації патентів.

3.5. Заявникам, які перебувають на стадії ліквідації чи щодо яких було порушено конкурсне провадження, не можуть бути одержувачами жодної допомоги. Це поширюється і на заявників-юридичних осіб, на власників юридичних осіб, які подали відповідні заяви згідно з § 807 Цивільного процесуального кодексу або § 284 Податкового кодексу (1977 року), або зобов'язалися їх подати.

3.6. Заявки за цим документом можна подавати до 31 грудня 2013 року. Беручи до уваги результати модифікованого часткового фінансування, протягом 2013 року буде ухвалено рішення щодо подовження терміну дії реалізації цієї політики.

4. Умови отримання допомоги

4.1. Стимулювання спільних промислових досліджень і розробок може фінансуватися за умови їхньої відповідності призначенню допомоги (див. пункт 1.1) та об'єкту допомоги (див. пункти 2.2 – 2.6), а також стандартам якості (див. пункт 7.6).

4.2. При варіанті стимулювання ZUTECH, проекти досліджень і розробок повинні виконуватися спільно декількома дослідними асоціаціями Бюро промислової естетики та опрацьовуватися щонайменше двома дослідними установами з різними напрямками діяльності.

4.3. Не фінансуються окремі проекти досліджень і розробок:

- 4.3.1. які повністю або частково виконуються за дорученням третіх осіб;
- 4.3.2. які одночасно фінансуються в рамках інших технологічно орієнтованих програм держави, земель або Європейського Союзу;
- 4.3.3. які можуть призвести до одноосібних конкурентних переваг окремих підприємств;

4.3.4. які слугують переважно науковій або професійній освіті й підвищенню кваліфікації;

4.3.5. на момент надання рекомендації щодо надання допомоги через Бюро промислової естетики, фінансування яких вже розпочалося (див. пункт 7.9).

4.4. Для запропонованих проектів досліджень і розробок необхідно створити комітет, який супроводжуватиме ці проекти. Він виконуватиме функцію консультування й регулювання для забезпечення актуальності діяльності й сприятиме впровадженню результатів при використанні промислової співпраці, особливо для малих і середніх підприємств. До цього комітету мають входити половина або щонайменше п'ять представників зацікавлених малих і середніх підприємств. Будь-які відхилення від попереднього речення повинні бути обгрунтовані дослідною асоціацією.

5. Вид, обсяг і розмір допомоги

5.1. Допомога надається у вигляді безповоротних грантів (фінансування проекту) у формі модифікованого доповнення власного фінансування, а у виняткових обгрунтованих випадках можливе здійснення повного фінансування (див. пункт 5.4).

5.2. За рахунок допомоги покриваються такі витрати:

5.2.1. витрати на працівників, які беруть участь у реалізації проекту досліджень і розробок відповідно до фактичних витрат часу за максимальними ставками, встановленими органом фінансування; при цьому до уваги беруться лише ті працівники, які працюють за трудовими договорами з установою (дослідною асоціацією або дослідною установою), котра реалізовує проект;

5.2.2. витрати на придбання обладнання, необхідного для проведення спільних промислових досліджень і розробок, у повному обсязі, якщо вартість в окремих випадках перевищує суму в 2500 євро;

5.2.3. витрати на послуги третіх осіб, пов'язані з виконанням цілей проекту, у повному обсязі, та

5.2.4. інші витрати в розмірі разової суми 20% загального розміру витрат, визначених у пункті 5.2.1 (витрати на персонал) і пункті 5.2.2 (витрати на обладнання); витрати згідно з пунктом 5.2.2 беруться до уваги лише тоді, коли їхній загальний розмір не перевищує 50000 євро;

5.2.5. витрати CORNET-проекту (пункт 2.6) на координацію транснаціонального загального CORNET-проекту (пункт 2.6) в розмірі разової суми до 5% узгодженої допомоги на проведення CORNET-проекту згідно з пунктами 5.2.1 – 5.2.4, або не більше 20000 євро, якщо така координація відбувається через німецьку дослідну асоціацію чи дослідну установу. При цьому необхідно переконливо обгрунтувати додаткові витрати на координацію транснаціонального загального CORNET-проекту в додатку до заяви на отримання допомоги.

5.3. Якщо максимальні суми, встановлені органом фінансування в пункті 5.2.1, на утримання персоналу у сфері, що зазначена в пункті 3 договору згоди, нижчі, ніж на іншій території Федерації, то підвищується – на відміну від пункту 5.2.4 – разова сума на **Інші витрати** дослідних установ за місцем знаходження в цій сфері на 22%; у таких випадках необхідно обраховувати разову суму окремо для кожної дослідної установи, що бере участь у проєкті досліджень і розробок.

5.4. Витрати промислового сектора на проєкт досліджень та розробок (далі – "власні проєктні витрати") попередньо плануються при поданні заявки в залежності від проєктів досліджень і розробок, встановлюються як витрати й зводяться до загального плану фінансування разом з витратами, що підлягають фінансуванню, та які визначені в пункті 5.2. При цьому витрати, котрі фінансуються за рахунок допомоги, та витрати промислового сектора (власні проєктні витрати), які припадають на період фінансування проєкту досліджень і розробок, подаються у звіті окремо.

До витрат на проєкт промислового сектора належать витрати на:

- видатки, майно чи послуги, пов'язані з проєктом;
- дослідні установки і прилади, які не були придбані за державні кошти, відповідно до їх використання в рамках відповідного проєкту досліджень і розробок, а також

- витрати членів проєктного комітету, пов'язані з реалізацією проєкту (на основі розумної добової суми).

Деталі процесу підтвердження для цих проєктних витрат узгоджуються між Бюро промислової естетики й органом фінансування.

6. Інші випадки надання допомоги

6.1. В основі рішення Федерального міністерства науки і технологій про надання допомоги дослідним установам лежать "Загальні додаткові умови договору про надання допомоги проєктам" (ANBest-P). Вони є складовою рішення про надання допомоги.

6.2. Якщо дослідна асоціація, як останній одержувач, передає кошти допомоги дослідній установі, то в основі договору про передачу коштів також лежать положення "Загальних додаткових умов договору про надання допомоги проєктам" (ANBest-P).

***

Директива Федерального міністерства економіки і технологій ФРН щодо "Центральної інноваційної програми для підприємств малого і середнього бізнесу" від 26.11.2010 року¹

1. Мета, правова основа

1.1. "Центральна інноваційна програма для підприємств малого та середнього бізнесу" спрямована на підтримку інноваційності та конкурентоспроможності малих і середніх підприємств, а також ремісничого виробництва та представників вільних професій для досягнення зростання підприємств разом зі створенням і збереженням робочих місць.

Ця Програма відповідає принципу субсидіарності та іншим законодавчим положенням ЄС щодо державної допомоги на дослідження, розробки та інновації, та сприятиме:

- стимулюванню МСП на шляху до більших зусиль у напрямі розвитку ринкових досліджень, розробок² та інновацій;
- зменшенню технічного та економічного ризику технологічних проєктів, пов'язаних із дослідженнями та розробками;
- швидкому впровадженню результатів досліджень і розробок у ефективні ринкові інновації;
- посиленню співпраці підприємств малого і середнього бізнесу та дослідних установ і розширенню трансферу технологій;
- залученню підприємств малого й середнього бізнесу до досліджень і розробок у інноваційних мережах;
- покращенню управління інноваціями, співпрацею і мережами МСП.

1.2. Федеральне міністерство економіки і технологій ФРН надає допомогу згідно з цією Директивою та загальними адміністративними положеннями §§ 23, 44 Кодексу про федеральний бюджет. Претензії заявника щодо надання допомоги не приймаються. Федеральне міністерство економіки і технологій ФРН приймає рішення про надання допомоги на власний розсуд. Допомога надається за умови наявності відповідних коштів у бюджеті.

2. Об'єкт фінансування

2.1. Спільні та індивідуальні проєкти

---

¹ Richtlinie des Bundesministeriums für Wirtschaft und Technologie zum "Zentralen Innovationsprogramm Mittelstand (ZIM)" vom 26. November 2010 (Bundesanzeiger Ausgabe Nr. 187 vom 9. Dezember 2010, S. 4087); <http://www.zim-bmwi.de/download/infomaterial/Endfassung%20%20RL%20ZIM%20v.%2026.11.10.pdf>.

Анотація. Метою програми є підвищення інноваційної спрямованості діяльності малих та середніх підприємств, що включає:

- підтримку кооперації,
- підтримку мереж,
- індивідуальну підтримку підприємств.

Додаткова інформація: <http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=-1475&CO=6>.

² За основу взято визначення досліджень і розробок згідно з рамковими положеннями ЄС щодо державної допомоги на дослідження, розробки й інновації від 22.11.2006 року (див. Додаток 1).

Об'єктом фінансування є дослідження і розробки інноваційної продукції, технологій або технічних послуг без обмеження певними технологіями та галузями.

Фінансування може надаватися на такі спільні чи індивідуальні проекти досліджень і розробок:

а) спільні проекти досліджень і розробок між щонайменше двома підприємствами (малими підприємствами);

б) спільні проекти досліджень та розробок між щонайменше одним підприємством і щонайменше однією дослідною установою, включаючи спільні проекти, котрі повинні інтегрувати у міждисциплінарній співпраці різні технології та проводитися не менш як чотирма МСП і, як мінімум, двома дослідними установами;

в) проекти досліджень і розробок підприємств, котрі пов'язані з договором на проведення досліджень і розробок партнерами, за умови, що договір передбачає передачу не менше 30% і не більше 30% людино-місяців усього проекту;

г) індивідуальні проекти як окремі виробничі проекти досліджень і розробок підприємств.

Термін виконання проектів не повинен перевищувати трьох років.

2.2. Проекти мереж

Допомога може надаватися на розвиток інноваційних мереж (мінімум) з шістьма підприємствами (далі – мережа)¹ без обмеження певними технологічними сферами й галузями. Об'єктом фінансування є надання послуг управління та організації з розробки концепції мережі та заснування мережі у фазі 1 і для кінцевого організованого впровадження концепції мережі у фазі 2 (Додаток 2 містить типовий перелік відповідних завдань і послуг).

Фінансування мережі, як правило, обмежується 3 роками. При цьому фаза 1 не може тривати більше, ніж 12 місяців. Наступна фаза 2 може бути розпочата лише після позитивного оцінювання фази 1.

Проекти партнерів із досліджень та розробок, котрі виникли в результаті роботи мережі, можуть підтримуватися згідно з пунктом 2.1 цієї Директиви або іншими заходами стимулювання досліджень і розробок.

2.3. Надання інноваційних послуг і консультацій підприємствам малого і середнього бізнесу

При здійсненні названих вище спільних та індивідуальних проектів додатково можуть фінансуватися допоміжні послуги та консультації щодо інновацій для підприємств малого і середнього бізнесу, котрі тісно пов'язані з проектом досліджень і розробок, та з економічних причин повинні бути надані кваліфікованим зовнішнім підприємством. Такі додаткові витрати не повинні перевищувати 1000 євро на один запит. Метою цієї

¹ Під мережею мається на увазі організована й визначена договором співпраця декількох підприємств і установ, які взаємодоповнюють одне одного в процесі розробки і впровадження технологій у виробництво й організації в ланцюгах видів діяльності, які створюють вартість, на одному або декількох технологічних полях.

допомоги є підтримка складного та дорогого для підприємств малого і середнього бізнесу впровадження отриманих результатів досліджень і розробок на ринок, в результаті чого реалізуються ефективні у плані товарообороту і зайнятості інновації та підвищується рентабельність коштів, витрачених на дослідження і розробки.

Згідно із загальними обмеженнями ЄС, фінансування надається на такі послуги: консультування з питань управління; технічна підтримка; послуги з трансферу технологій; навчання; захист прав інтелектуальної власності та торгівля відповідними правами і ліцензійними договорами; консультування щодо використання стандартів; витрати на офісні приміщення; банки даних; фахові книгарні; дослідження ринку; користування лабораторіями; знаки якості, тестування та сертифікація¹.

3. Вимоги до заявників та бенефіціари

3.1. Спільні проекти

3.1.1. Право подавати заявки на участь у програмі для спільних проектів згідно з пунктом 2.1, а), б) і в) мають малі й середні підприємства усіх правових форм, що розміщуються в Німеччині, якщо:

- на момент подання заявки там працює менше 250 працівників;
- річний дохід за минулий рік становив менше 50 мільйонів євро, або річний баланс не перевищував 43 млн євро.

Заявник також повинен відповідати визначенню "самостійного підприємства" згідно з Рекомендацією Комісії ЄС від 6 травня 2003 року² про визначення мікро-, малих і середніх підприємств, а саме Глави I, ст. 3 Додатка. Згідно зі ст. 6.2 і 6.3 Додатка I до зазначеної Рекомендації таке самостійне підприємство разом зі своїми підприємствами-партнерами та пов'язаними підприємствами не повинно порушувати зазначені вище умови щодо кількості працівників і річного доходу чи балансового результату; при цьому не має значення, йдеться про вітчизняних або зарубіжних власників цих підприємств (виняток – державні акціонерні товариства, підприємства з венчурним капіталом та інституційні інвестори, якщо останні не здійснюють контроль ні окремо, ні спільно).

3.1.1. Право подавати заявки на участь у програмі для спільних проектів також мають дослідні установи³ Німеччини, якщо вони є партнерами з підприємством-заявником та фінансування потрібне для субпроєкту.

До дослідних установ належать:

- а) державні дослідні установи⁴;

¹ Див. пункт 5.6 Загальних обмежень згідно з рамковими положеннями ЄС щодо державної допомоги на дослідження, розробки й інновації від 22.11.2006 року.

² Опубліковано в Офіційному віснику Європейського Союзу (L 124/36 від 20.05.2003 року).

³ Дослідні установи повинні окремо документально довести свої витрати та прибутки від неекономічної та економічної діяльності згідно зі Законом-директивою "Про прозорість" від 16.08.2001 року.

⁴ Сюди не належать юридично – несамостійні установи країни, що виконують дослідження і розробки. Надається допомога юридично несамостійним федеральним установам та установам, що виконують дослідження і розробки.

б) приватні некомерційні дослідні установи (наприклад, некомерційні і зовнішні промислові дослідні установи), якщо

– їхня наукова компетенція всюди визнана, є результатом наукового прогресивного дослідження і впродовж тривалого часу вироблялися послуги промислового дослідження, які в якісному співвідношенні можна порівняти з дослідними установами, названими в пункті а), і

– вони мають достатньо кваліфікований науково-технічний персонал, який проводить дослідження і розробки, і його кількість становить до 50% у загальній чисельності працюючих (до 10 осіб), мають за наявності необхідну технічну інфраструктуру, і

– вони мають більше 50% своєї економічної доданої вартості від проведення досліджень за договорами чи державним замовленням.

Усі інші приватні установи вважаються підприємствами, незалежно від їхньої правової форми і власного визначення.

3.1.3. До спільних проєктів також не можуть належати зарубіжні підприємства, а також зарубіжні партнери, і згідно з цією Директивою вони не можуть отримувати допомогу.

3.1.4. Не мають права подавати заявки на участь підприємства та дослідні установи:

а) що перебувають у стадії ліквідації чи щодо яких було порушено конкурсне провадження, не можуть бути одержувачами ніякої допомоги. Це поширюється і на заявників – юридичних осіб, на власників юридичних осіб, які подали відповідні заяви згідно з § 807 Цивільного процесуального кодексу або § 284 Податкового кодексу (1977 року) або зобов'язалися їх подати;

б) які належать до сільськогосподарської, лісової, рибної чи транспортної сфери.

3.2. Індивідуальні проєкти

Згідно з пунктом 2.1 г) мають право подавати заявку на участь у проєктах підприємства всіх правових форм із місцезнаходженням у Німеччині, якщо вони відповідають усім критеріям пункту 3.1.1 і якщо немає жодних причин для їхнього недопущення згідно з пунктом 3.1.4.

3.3. Проєкти мереж

3.3.1. Мають право подавати заявку на участь у проєктах мереж установи, які відповідають за управління мережею, якщо згідно з пунктом 3.1.4. немає жодних причин для їхнього недопущення.

Ними можуть бути:

– зовнішні установи управління мережею, або

– дослідна установа, що бере участь в управлінні мережею. Вона повинна мати необхідну технологічну компетенцію,

володіти досвідом у сфері управління проєктами та маркетингу,

тісно співпрацювати у сферах власної діяльності з підприємствами та дослідними установами,

мати досвід у проведенні навчальних заходів, що присвячені інноваційним процесам і

не мати власної економічної зацікавленості в результатах роботи мережі та не володіти інвестиціями у підприємствах мережі (нейтральний посередник).

Підприємства, що беруть участь у мережі, повинні зробити власний фінансовий внесок. Партнери мережі та наближені до них особи не повинні володіти інвестиціями в керівній установі. Фінансування послуг з управління мережею та організаційних послуг такої установи у Німеччині згідно з положеннями ЄС є допомогою "*de minimis*".

3.3.2. До проєктів мережі можуть також долучатися закордонні партнери; проте згідно з цією Директивою, вони не зможуть отримувати допомогу "*de minimis*".

3.4. Надання послуг щодо підтримки інновацій та консультування підприємств малого і середнього бізнесу

Подавати заявку на отримання таких послуг мають право підприємства малого і середнього бізнесу, чії спільні та індивідуальні проєкти були затверджені до отримання допомоги.

4. Умови отримання допомоги

Допомога надається спільним та індивідуальним проєктам і проєктам мережі згідно із загальними засадами економічної ефективності та економії, якщо вони:

- не могли б реалізуватися без допомоги або могли б реалізуватися лише зі значними затримками,
- обтяжені значним технічним ризиком, і
- підвищують сталу конкурентоспроможність підприємств до відповідного рівня інноваційності і тим самим відкривають нові перспективи розвитку на ринку та створюють або зберігають робочі місця.

4.1. Умови для спільних та індивідуальних проєктів

4.1.1. Спільні та індивідуальні проєкти мають бути спрямовані на створення нової продукції, технологій або технічних послуг, котрі за своїми функціями, параметрами або ознаками значно перевершують існуючу продукцію, технології або технічні послуги та орієнтуються на міжнародні стандарти. Технологічний рівень ефективності підприємств та їхньої інноваційної компетенції необхідно підвищувати за допомогою уведення підприємства в нову технологічну сферу або нової комбінації сучасних технологій на підприємстві.

4.1.2. Спільні проєкти мають здійснюватися на засадах пропорційного партнерства, де всі партнери виробляють інноваційні послуги та разом виводять результати на ринок. З метою підвищення інноваційної компетенції всіх підприємств-учасників та з метою уникнення одностороннього домінування одного підприємства при двосторонніх проєктах, витрати одного партнера не можуть перевищувати 70% цільових витрат будь-якого

---

¹ Правило "*de-minimis*" згідно з Регламентом Комісії ЄС № 1998/2006 від 15.12.2006 року про застосування статей 87 та 88 Договору ЄС до допомоги "*de-minimis*".

з партнерів, а при проведенні проектів більше ніж двома партнерами – не перевищувати 50% (або людино-місяців у випадку транснаціональних проектів, якщо не всі партнери здійснюють розрахунки в євро). На одну або декілька дослідних установ не повинно припадати більше 50% цільових витрат проекту всіх партнерів.

4.1.3. При проведенні спільних проектів досліджень і розробок малим підприємством і дослідною установою, між ними має бути укладений договір про співпрацю партнерів-учасників, повинен що має містити щонайменше такі положення:

- опис та цілі проекту досліджень і розробок, а також розмежування підпроектів (проект);
- визначення частки досліджень і розробок кожного з партнерів у системі загальних витрат проекту;
- повний робочий план усіх залучених партнерів-учасників із визначенням обсягу робіт, термінів, витрат на персонал у людино-місяцях;
- визначення економічної доцільності передачі замовлень третім особам;
- регулювання правового захисту та права використання, а також спільного використання та впровадження на ринок результатів співпраці.

При здійсненні проектів досліджень і розробок, що передбачають субпідприємні відносини, договір субпідприємства на проведення досліджень і розробок укладається з подібним змістом, включаючи календарний план і план погашення платежів¹.

4.1.4. При проведенні проектів досліджень і розробок необхідно забезпечити виконання обробки проекту згідно зі сталими принципами і правилами відповідних наукових і технічних дисциплін (*lege artis*) та дотримання інших основних положень кращої наукової практики. Первинні дані зберігаються протягом 5 років після завершення проекту. Згідно з п. 6.4.3 проміжні та кінцеві результати необхідно підтвердити документально на випадок перевірки за місцем проведення діяльності.

4.2. Умови для проектів мереж

4.2.1. Допомога надається лише на управлінські та організаційні послуги, що відповідають вимогам п. 2.2 та Додатку 2, і надаються бенефіціаром або заявником. Діяльність і послуги управління мережею між партнерами мережі та її керівництвом повинні регулюватися договором.

Установа, яка відповідає за управління мережею, повинна надавати послуги переважно силами власних спеціалістів. Залучення третіх осіб можливе лише за умови економічної доцільності і не більше однієї четвертої загального обсягу робіт. При цьому виключається можливість передачі субпідприємства партнерам мережі.

---

¹ Для регулювання прав на інтелектуальну власність рекомендуються типові договори, видані Федеральним міністерством економіки ФРН (www.bmwi.de).

4.2.2. На обох фазах необхідно змістовно визначити проектні етапи точного і принаймні річного контролю досягнутих результатів, реалізація котрих є умовою продовження надання допомоги.

4.3. Умови фінансування послуг, що підтримують інновації, та консультативних послуг для підприємств малого і середнього бізнесу

Фінансування надається лише на послуги для підприємств малого і середнього бізнесу, які:

– у рамках цієї Директиви доповнюють фінансування спільного проекту досліджень і розвитку або індивідуальний проект і, якщо при їхньому виконанні встановлюється, що цей проект досліджень і розвитку може бути успішно завершено, або

– якщо успішний проект досліджень і розробок не закінчився понад 6 місяців тому і необхідні послуги для його впровадження на ринок.

4.4. Контроль досягнутого результату та виключення можливості фінансування спільних, індивідуальних проектів і проектів мереж

4.4.1. Загалом усі проекти разом із заявкою на надання фінансування повинні подати концепцію оцінювання ефективності реалізації проекту. Для цього необхідно зрозуміло та реалістично описати мету проекту і визначити технічні й економічні цільові критерії, котрих можна досягти з помірними витратами до завершення проекту, і котрі є основою контролю досягнутої ефективності у відповідний часовий проміжок до завершення проекту.

4.4.2. Фінансування не надається, якщо:

а) проект підтримується в рамках іншого заходу стимулювання досліджень і розробок держави, земель або Європейської Комісії. Це положення не стосується кредитних та інвестиційних програм. З останніми можлива кумуляція (наприклад "Інноваційна програма ЄПВ"), якщо згідно з настановами ЄС від 22.11.2006 року загальний розмір допомоги не перевищує допустиму інтенсивність;

б) проект було розпочато або в законному порядку було укладено договори між партнерами-учасниками до підтвердження надходження заявки. Наявні договори не перешкоджають фінансуванню лише тоді, якщо в тексті договору про надання допомоги їх існування визначено як умова досягнення ефективності результатів проекту;

в) весь проект або його складові виконуються від імені третьої особи;

г) партнери співпрацюють один з одним (включаючи підрядників) – таким чином йдеться про афілійоване підприємство або об'єднання афілійованих підприємств згідно з визначенням ЄС¹. Це стосується також партнерських дослідних установ. Не надається допомога також у випадку, якщо одна або декілька осіб, об'єднані суспільно-правовими або посадовими обов'язками, мають змогу окремо або у випадку узгодження ділових відно-

---

¹ Рекомендація комісії ЄС від 6 травня 2003 року щодо визначення мікро-, малих і середніх підприємств, опублікована в Офіційному віснику Європейського Союзу (L 124/36 від 20.05.2003 року).

син між партнерами, що співпрацюють, разом справляти значний вплив на (принаймні) двох партнерів;

д) йдеться про проекти, що мають навчальний характер, або метою котрих є розробка інформаційних систем і типовими складовими котрих є банки даних, платформи, конфігуратори, каталоги, інструкції тощо, або якщо йдеться про розвиток систем управління, в основі яких перебувають переважно організаторські та виробничо-економічні концепції або методики, а не технологічні концепції;

е) проекти враховують періодичні та регулярні зміни в існуючій продукції та технологіях, включаючи розробку і виготовлення прикладного програмного забезпечення без значної частки технічного вирішення проблем, а також зміни та пристосування стандартного та системного програмного забезпечення, що не перевищують існуючий рівень техніки і знань.

4.5. Умови для підприємств та установ

4.5.1. Підприємства та установи для забезпечення належного виконання проектів повинні відповідати таким вимогам.

Вони повинні володіти необхідним технологічним і виробничо-економічним потенціалом для успішного проведення проекту й для впровадження його результатів, зокрема:

- а) достатнім кваліфікованим науково-технічним потенціалом, або
- б) відповідним новим обладнанням, або
- в) підтримувати працівників інших дослідних установ засобами урегульованого договором тимчасового працевлаштування, для того щоб мати змогу виконувати складні та ризиковані проекти.

Підприємства повинні пройти стадію заснування і бути спроможними надати власну фінансову частку, необхідну для проекту.

Підприємства та установи повинні мати належну звітність.

4.5.2. Не надається допомога підприємствам і установам:

- які у випадку попередніх заходів фінансування, особливо у рамках програм PRO INNO II, InnoNet, INNO-WATT і NEMO, за останні три роки не надали жодного належного доказу для використання коштів або не виконали своїх обов'язків щодо виконання проекту;
- якщо їхнє нещодавнє державне фінансування не привело до сталих позитивних економічних результатів.

4.6. Умови для фізичних осіб

4.6.1. Фізичні особи, залучені до проекту, можуть одержувати фінансування, якщо вони мають відповідну кваліфікацію і досвід.

4.6.2. Виключається можливість надання допомоги фізичним особам-учасникам проектів, якщо:

- їхня діяльність підтримується в рамках інших програм стимулювання державою, федеральними землями або Європейською Комісією і така допомога припадає на період фінансування за цією програмою та використання робочого часу цієї особи призведе до надання допомоги за двома заходами, або

- вони одержують кошти в рамках процедур підвищення зайнятості, матеріальної допомоги чи подібних заходів з підтримки ринку праці, або
- до дослідних установ необхідно залучати працівників на повну зайнятість (без урахування кадрового резерву).

5. Вид, обсяг і розмір допомоги

5.1. Допомога надається як безповоротний грант (фінансування проекту) у формі фінансування частки участі.

5.2. Розміри грантів

5.2.1. Спільні та індивідуальні проекти

Фінансування проектів підприємств згідно п. 2.1 відбувається в основному у межах цільових витрат, що зазначенні у поданій нижче таблиці.

Розмір та місцезнаходження підприємства	Індивідуальні проекти і партнерські проекти згідно з п. 2.1	Проекти між малими підприємствами, дослідними установами та спільні проекти згідно з п. 2.1 ¹
Малі підприємства ² в старих федеральних землях	40%	45%
Малі підприємства в нових федеральних землях	45%	50%
Середні підприємства ³ в старих федеральних землях	35%	40%
Середні підприємства в нових федеральних землях	35% ⁴	45%

Допомога дослідним установам може становити до 100% (якщо підприємства, котрі співпрацюють, відмовляються від надбавки за співпрацю) або 90% цільових витрат (якщо проект досліджень і розробок перевищує 175 000 євро). При цьому дослідна установа повинна дотримуватись і користуватися правом на опублікування та розповсюдження результатів досліджень. У протилежному випадку вони одержують допомогу як підприємства, що співпрацюють.

¹ Надбавка спільним проектам на відміну від індивідуальних проектів надається лише підприємствам при проведенні проектів досліджень і розробок, що об'єднують принаймні одне підприємство й принаймні одну дослідну установу, та технологічних спільних дослідних проектів, що об'єднують принаймні чотири підприємства малого і середнього бізнесу та принаймні дві дослідні організації, якщо відповідно до загальних положень настанов ЄС про державну допомогу на дослідження, розробки та інновації, пункт 5.1.3, дослідна установа несе 10% витрат проекту зі своїх господарських прибутків.

² Малі підприємства визначаються згідно з визначенням ЄС від 6 травня 2003 року (ОВ ЄС № L 124 від 20 травня 2003 року) підприємства з менш ніж 50 працівниками та річним балансом до 10 мільйонів євро або річним доходом до 10 мільйонів євро.

³ Середні підприємства згідно з визначенням ЄС від 6 травня 2003 року (ОВ ЄС № L 124 від 20 травня 2003 року) це підприємства з менш ніж 250 працівниками та річним балансом до 43 мільйонів євро або річним доходом до 50 мільйонів євро.

⁴ Якщо потужні підприємства з власними спеціалістами-дослідниками фактично виробляють послуги промислового дослідження згідно з визначенням ЄС, ця ставка фінансової допомоги може бути підвищена на 10%.

5.2.2. Проекти мереж

Допомога проектам мереж диференціюється як дегресивна. На фазі 1 покривається до 90% витрат. Для фази 2 діють такі ставки фінансування: перший рік – 70%, другий рік – 50% і за необхідності в третьому році – 30%. Різниця покривається зростаючими власними грошовими засобами партнерів-учасників мережі. По закінченні фінансування партнери самі несуть організаторські та транзакційні витрати.

5.2.3. Надання послуг і консультацій щодо інновацій підприємствам малого і середнього бізнесу

Згідно з пунктом 5.4.3 такі витрати покриваються за ставкою 50%.

5.3. Цільові витрати

5.3.1. Спільні проекти, індивідуальні проекти і проекти мереж

Цільові витрати – це пов'язані зі здійсненням проекту витрати, які виникли через статті витрат, перелічених у п. 5.1.4 рамкових положень Комісії ЄС і п. 6 Загальних додаткових положень щодо фінансування проектів на витратній основі (Додаток 4, п. 5.1 § 44 Кодексу про федеральний бюджет), за таких умов¹.

А) Витрати на персонал

За основу витрат на персонал береться загальна сума заробітної плати фізичних осіб-учасників у місяць подання заявки. Витрати на утримання персоналу розраховуються на підставі погодинних ставок заробітної плати в рік подання заявки та виробничих годин, відпрацьованих у відповідний рік. Витрати на заробітну плату покриваються у розмірі до 80 000 євро на особу в рік. Якщо керівники підприємства або власники фірми беруть участь у проекті, тоді розраховуються лише основні витрати проекту на провідних працівників; це положення застосовується також і до зайнятих підприємців без фіксованої оплати праці. Людино-години проекту на день розраховуються отримувачами допомоги власноруч з моменту початку проекту і до фактичного часу (до тижневого терміну) фізичними особами-учасниками в картках обліку відпрацьованих годин або за допомогою відповідних електронних носіїв.

Б) Витрати на замовлення послуг у третіх осіб

Замовленням послуг у третіх осіб вважаються виробничі послуги сторонніх осіб, що надаються третіми особами лише з технічних або економічних причин. В основному допомога надається при виконанні спільних та індивідуальних проектів до 25% цільових витрат на утримання персоналу (в обгрунтованих виняткових випадках при виконанні проектів досліджень і розробок, які передбачають реалізацію договору з партнером, до 70%, якщо підприємство бажає замовити проведення досліджень і розробок у дослідній установі) і при виконанні проектів мереж – до 25% цільових витрат.

¹ Вказівки щодо розрахунку витрат можна знайти в Інтернеті: www.zim-bmwi.de. Вони передаються разом з документами на участь.

В) Інші витрати¹

Усі інші витрати підприємств і зовнішніх дослідних установ управління мережею, пов'язані з виконанням проекту, з метою раціоналізації ведення діяльності, як правило, обмежуються і тим самим можуть становити до 100% цільових витрат на утримання персоналу для дослідних установ, з яких покриватися може до 75%.

Крім того, згідно з доповненням *ANBest-P-Kosten*, до цільових витрат відносяться матеріальні витрати, амортизація спеціальних пристроїв і обладнання проекту, витрати на відрядження та збільшення основних витрат на утримання персоналу протягом виконання проекту.

Для проектів мереж разом до цільових витрат відносяться також загальні адміністративні роботи установи управління мережею (наприклад, секретаріату, бухгалтерії, допоміжного персоналу).

При проведенні транснаціональних проектів з метою компенсації підвищених транзакційних витрат і з метою стимулювання міжнародних проектів ця ставка для підприємств малого і середнього бізнесу може бути підвищена до 120%.

5.3.2. Послуги щодо інновацій і консультаційні послуги для підприємств малого і середнього бізнесу

Покриваються витрати підприємств на проекти згідно з визначенням ЄС щодо послуг третіх осіб (без ПДВ) згідно з п. 2.3.

5.4. Розмір цільових витрат

5.4.1. Спільні та індивідуальні проекти

При реалізації спільних проектів згідно з п. 2.1 покриваються витрати на проект окремого підприємства і при проведенні індивідуальних проектів у розмірі до 350 000 євро. У формі співпраці спільних технологічних дослідних проектів, що об'єднують принаймні чотири підприємства малого і середнього бізнесу та принаймні дві дослідні організації, верхня межа всіх витрат розраховується за кількістю співпрацюючих партнерів, помноженою на 350 000 євро; максимальна верхня межа допомоги спільному проекту – 2 млн євро. Підприємства малого і середнього бізнесу разом повинні покривати загальні витрати спільного проекту в розмірі до 50%. Для дослідної установи такі витрати становлять до 350 000 євро. Розмір допомоги підприємствам малого і середнього бізнесу розраховується за множенням цільових витрат на ставку допомоги згідно з п. 5.2.1.

5.4.2. Проекти мереж

Послуги з управління мережею та організації (див. Додаток 2) можуть покриватися у розмірі до 350 000 євро, причому на фазу 1 припадає до 150 000 євро.

5.4.3. Надання інноваційних послуг та консультацій підприємствам малого і середнього бізнесу

Згідно з п. 2.3, покриваються витрати на послуги для підприємств малого і середнього бізнесу до 50 000 євро на проект досліджень і розробок.

***

---

¹ Інвестори можуть знизити або обмежити в часовому відношенні названі ставки в обгрунтованих випадках для спеціальних груп одержувачів допомоги.

Додаток 2

Завдання та послуги організації з управління мережею

Допомога охоплює такі послуги:

- залучення малих і середніх підприємств, а також дослідних установ та інших підприємств і установ як партнерів мережі;
- профіль "SWOT (слабкі й сильні сторони, можливості й загрози)" партнерів мережі, а також можливості відкриття ефектів синергії та переваг співпраці в мережі. Сюди відноситься аналіз технічної потужності, наявного потенціалу досліджень і розробок ситуації на ринку;
  - координація науково-дослідної роботи в мережі та розробка майбутніх проектів;
  - визначення потенційних користувачів і клієнтів та аналіз їхніх вимог;
  - аналіз та оцінка потенційних конкурентів, а також перешкод на шляху виходу на ринок;
  - успішне виконання основних технологічних завдань і здійснення діяльності мережі з підготовки товару до продажу на основі оцінювання ринку;
  - сприяння і навчання щодо процесів координації між партнерами мережі;
  - визначення можливостей плідної співпраці у мережі, обмін досвідом, а також спрямованість специфічної фахової компетенції;
  - розробка концепції маркетингу згідно з перспективними технологічними завданнями;
  - сталий розвиток концепції мережі, включаючи її фінансування;
  - супровід проекту мережі на фазі впровадження та виходу на ринок;
  - підготовка та організація презентаційних заходів, презентації в Інтернеті, а також підтримка мережі у зв'язку із громадськістю (включаючи проведення ярмарків);
  - пропозиції та замовлення необхідних тренінгів з підвищення кваліфікації;
  - оновлення концепції фінансування відповідно до зміни умов і структури партнерів мережі;
  - керування договірними зв'язками та моніторинг успішності проекту засобами поетапного планування мережі;
  - оцінювання економічних результатів проекту мережі і висновків для продовження діяльності мережі на засадах самостійного фінансування; розробка перспективного розвитку мережі.

Результати управління мережею, котрих необхідно досягнути та котрі необхідно представити:

I. До моменту завершення фази 1:

- договірне регулювання співпраці в мережі (договір мережі);
- концепція проектів досліджень і розробок (інноваційна концепція);
- концепція фірмових виробів і захисту промислових прав;
- уточнена маркетингова концепція;
- проект роботи з широкою громадськістю.

II. До моменту завершення фази 2:

- досягнуті результати проекту досліджень і розробок;
- досягнуті економічні результати партнерів мережі;
- корегування згаданої вище фази 1 відповідно до виробленої концепції;
- концепція подальшої самостійної діяльності мережі.

**Постанова Уряду Швеції щодо Положення про державне фінансування
за участі акціонерної компанії "Алмі Форетагспартнер АБ"
(Almi Företagspartner AB) і компаній, які входять до її концерну¹
від 10.02.2009 року**

Уряд ухвалив таке:

Вступні положення

§ 1. Алмі Форетагспартнер АБ (головна компанія), а також компанії, що входять до її концерну, та інші зацікавлені компанії отримують згідно із Законом (1994:77) "Про право остаточного рішення для компаній регіонального розвитку", право фінансувати малі й середні підприємства тієї ж сфери діяльності. Фінансування має відбуватися за наявності економічного обґрунтування та лише в рамках цього Положення.

Компанії регіонального розвитку повинні співпрацювати з іншими фінансовими організаціями задля ухвалення ефективних фінансових рішень, а також вжиття усіх необхідних заходів, щоб запобігти зменшенню власного капіталу і знизити ризики.

На сьогоднішній день Положення застосовується лише частково у випадку, коли допомога, отримана від Департаменту економічного розвитку, згідно з Положенням (1995:1254) "Про державну підтримку науково-технічних досліджень, промислових розробок та інновацій", надається у вигляді кредиту головній компанії або компанії з її концерну.

§ 2. Фінансування надається в рамках, визначених головною компанією, та при залученні ресурсів, що належать компанії, акціонерному товариству "АБ Свенск Експорткредит" (*AB Svensk Exportkredit*) або її дочірнім компаніям. До фінансування може також залучатися Структурний фонд ЄС або національні фонди співфінансування.

***

Види фінансування

§ 7. Види фінансування:

1. позика,
2. вклад,
3. гарантія, або
4. акції (капітал).

---

¹ Förordning om statlig finansiering genom Almi Företagspartner AB och bolag som ingår i dess concern (SFS 2009:41): <http://www.riksdagen.se/webbnav/?nid=3911&bet=2009%3A41>.

Анотація. МСП, які потребують фінансової підтримки з комерціалізації інноваційних проєктів, можуть подавати заявки на інноваційні позики від ALMI Företagspartner AB. Компанії, що отримали позичку, повинні використовувати її на фінансування тих видів діяльності, які забезпечують успішну комерціалізацію, як то розробка продукції, діяльність з охорони прав інтелектуальної власності та маркетингові дослідження. Пріоритетне право отримання позички мають компанії, яким складно знайти інші джерела фінансування.

Додаткова інформація:

<http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=9446&CO=17>.

Загальні умови фінансування

§ 8. Фінансування має бути використане для заохочення створення нових підприємств або для розвитку існуючих. Компанії регіонального розвитку не беруть участі у фінансуванні, яке може відбутися відповідно до § 7 п. 1–3 за правилами звичайного кредитного ринку в стандартних ринкових умовах. Рішення про фінансування відповідно до 7§ п. 4 має бути ухвалене в рамках однієї компанії.

Для кожної форми фінансування повинен бути передбачений спеціальний план дій. Рішення про фінансування має ухвалюватися з огляду на умови використання ресурсів, ознайомлення з діяльністю компанії та інших умов, що необхідні компанії у сфері технічного розвитку для участі у фінансуванні.

§ 9. Фінансування згідно з § 7 п. 1–3 надається як допомога "*de minimis*" відповідно до Регламенту Комісії (ЄС) № 1998/2006 від 15 грудня 2006 року про застосування статей 87 та 88 Договору ЄС до допомоги "*de minimis*"¹, і може надаватися лише з урахуванням обмежень, описаних у Регламенті і в §§ 18–20 Положення (1988:764) про державну підтримку промислового сектора.

§ 10. Види фінансування § 7 п. 1–3 можуть бути скомбіновані між собою та з іншими формами державного фінансування того ж самого проекту. Загальний обсяг допомоги не може перевищувати вказаний у § 9.

Особа, яка подає заявку на отримання фінансування, повинна також вказати всі інші джерела фінансування, що були задоволені або відхилені попередньо.

Загальні положення щодо позик

§ 11. При кредитуванні розмір ставки визначається нормальним рівнем відсоткової ставки, рівнем ризику та іншими обставинами для кожного окремого випадку. Відсоткова ставка може бути змінною протягом періоду кредитування. Також ставка може бути прив'язана до прибутку позичальника.

Повідомлення Європейської комісії щодо перегляду методів визначення індикативної та дисконтної ставок² застосовується при затвердженні ринкової ставки та вирахуванні суми фінансової підтримки згідно з § 9.

§ 12. Термін повернення цілей не повинен перевищувати терміну, що потрібен для досягнення цілей, які зазначив позичальник при отриманні позики.

§ 13. При отриманні кредиту позичальник має надавати гарантії з урахуванням свого фінансового стану, обґрунтованої економічної мобільності та інших факторів.

У випадку особливих причин, позичальник може отримати кредит без надання гарантій або з меншою пріоритетністю, ніж у інших кредиторів.

***

¹ ОВ L 379, 28.12.2006 року, с. 5 (Celex 32006R1998).

² ОВ С 14, 19.1.2008 року, с. 6 (Celex 52008XC0119).

Спеціальні положення щодо позик на інноваційні проекти

§ 21. Позика на інновації надається для виконання інноваційних проєктів, що передбачають розробку першого прототипу продукту чи послуги або комерціалізацію. Позика має бути спрямована на витрати, пов'язані із розробкою продукту, послуги, охорону прав інтелектуальної власності або на дослідження ринку.

§ 22. Позика може покривати до 50% від загальної суми фінансування та надається за умови забезпечення позичальником решти фінансування.

§ 23. Зобов'язання за такою позикою кредиту можуть бути списані частково або повністю, якщо позичальник доведе, що реалізація проєкту приносить незначні результати.

У разі списання позики, частина друга § 11 не буде застосовуватись. Сума позики буде вважатися такою, що не підлягає поверненню.

***

Інші положення

§ 39. Отримувач фінансування визнається таким, що повинен повернути позичку, якщо

1) кошти були надані через недостовірну або неповну інформацію від одержувача;

2) одержувач суттєво порушив умови фінансування, або

3) у разі виникнення інших обставин, за яких мета фінансування проєкту не може бути досягнута.

Якщо одержувач коштів визнається таким, що повинен їх повернути згідно з першим пунктом, компанія Алмі Форетагспартнер АБ чи інша компанія з її концерну буде вимагати повернення грошей повністю або частково.

§ 40. За обставин, що визначені в § 39 п. 1 або 2, повернення позики може вимагатися протягом десяти років з моменту її виплати.

ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

**Австрія. Директива щодо "Європейської програми відбудови"
від 01.01.2011 року¹**

Мета

У рамках технологічної програми "Європейська програма відбудови" (надалі – ЄПВ) надається підтримка проєктів досліджень, розробок та інновацій, зокрема науково-дослідницьких проєктів, спрямованих на прикладне застосування експериментальних розробок. Що стосується змісту програми, то разом з технічною складовою проєкту підприємствам-учасникам програми буде надана можливість вирішення різних необхідних нагальних проблем.

Ключове завдання проєкту спрямоване на підтримку науково-дослідних проєктів для найбільш пріоритетних галузей промисловості, як то біотехнології, екологічно чисті технології у галузі енергетики, що характеризуються довшим за звичайні технології розвитком. Щодо підприємств-постачальників проміжної продукції для літаків, то підтримка може бути надана лише цивільним авіаційним проєктам та проєктам у галузі цивільних розробок супутникових систем.

Одним із чергових завдань програми є підтримка науково-дослідницьких центрів міжнародних концернів.

Заявники

Подати заявку про надання підтримки фондом ЄПВ можуть юридичні особи і підприємства з постійним представництвом та науково-дослідницькими центрами в Австрії, які реалізують проєкти в галузі промислових досліджень та дослідно-конструкторських розробок. (Визначення діяльності у сфері досліджень, розробок та інновацій згідно із законодавством ЄС про державну допомогу.)

Фінансову підтримку можуть отримати:

---

¹ Richtlinie "erp-Technologieprogramm" ab 01.01.2011: <http://rili.awsg.at/Inventory.aspx?id=1185&version=4>.
Анотація. Технологічна програма передбачає спільне фінансування проєктів досліджень та розробок у галузях промисловості з особливим потенціалом, таких як аерокосмічна галузь, біотехнології, екологічно чисті технології та енергетика. Мета даної програми – заохочення проєктів, що стосуються впровадження нових продуктів, процесів чи інноваційних послуг у зазначених вище галузях, шляхом надання кредитів з мінімальними відсотковими ставками
Додаткова інформація:
<http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=9306&CO=1>.

- проекти в галузі науково-експериментальних досліджень, мета яких полягає у впровадженні інноваційної, значно покращеної продукції та технологій виробництва продукції чи надання послуг;

- проекти для розроблення зразків-прототипів, пілотних і/або демонстраційних установок, а також установок для проведення випробувань.

Фінансову допомогу підприємства можуть отримати за умови, якщо до початку діяльності та реалізації їхніх проектів вони подали заявку на надання підтримки і кредиту фондом ЄПВ.

У випадку надання фінансової допомоги для здійснення проектів великих організацій, підприємства-заявники повинні надавати докази про розширення інноваційної діяльності у сфері науково-дослідницьких розробок (доказ про ефективність проекту, про збільшення масштабів роботи, про пришвидшення реалізації проекту, збільшення затрат на виконання поставлених підприємством завдань).

Щоб уникнути ймовірного припинення фінансування з боку товариства з підтримки наукових досліджень у рамках структурних програм (FFG), фонд ЄПВ відбирає заявників за критерієм "готовності проекту на шляху до ринку".

Витрати, що можуть бути оплачені за рахунок допомоги

- Витрати, пов'язані з наймом персоналу (дослідники, техніки та інший персонал, залучений до науково-дослідного проекту).

- Витрати на придбання приладів та обладнання на весь час їхнього використання у науково-дослідних проектах.

Якщо інструменти та устаткування використовуються для цього проекту не протягом всього терміну їхньої служби, тоді допомогою охоплюється їх використання тільки під час тривалості науково-дослідного проекту, визначеної на підставі амортизації за належним бухгалтерським обліком.

- Витрати на оренду приміщень на весь час їхньої експлуатації для потреб науково-дослідного проекту. Амортизація будівель на час діяльності проекту допустима лише згідно із загальновизнаними принципами належного бухгалтерського обліку.

- Витрати на підрядні дослідження, поглиблення технічних знань та придбання патентів, замовлені безпосередньо у третьої особи за ринковими цінами або ж отримання ліцензії на використання патенту за умови, що угоду уклали за звичайними комерційними умовами та без наявності жодних інших домовленостей.

- Витрати на консультації та еквівалентні послуги, які використовуються винятково для проведення науково-дослідної діяльності.

- Додаткові витрати, які є безпосередньо результатом науково-дослідної діяльності.

- Інші поточні витрати (а саме, на матеріали, поставки та інше), які є безпосередньо результатом науково-дослідної діяльності.

Використання коштів проекту вимагає ведення окремого обліку. Усі кошти, що надаються фондом, мають відповідати категорії "промислові

дослідження" або ж "експериментальні розробки". Будь-який дохід від комерційного використання прототипів та пілотних установок повинен бути вирахований (див. визначення діяльності у сфері досліджень, розробок та інновацій законодавства про державну допомогу ЄС).

Якщо витрати поширюються й на інші проекти та види діяльності, вони повинні бути пропорційно розподілені між ними у проекті.

Витрати, які не охоплюються допомогою

Витрати, які виникли перед подачею заявки про фінансову підтримку проекту, не можуть бути оплачені за рахунок допомоги.

Розмір кредиту

Від 100 000 євро до 7,5 мільйонів євро на проект.

Розмір кредиту фонду ЄПВ розраховується відповідно до методології Європейською комісією для розрахунку базової відсоткової ставки, причому максимальну величину відсоткової ставки не дозволяється перевищувати згідно з положенням про кумуляцію суми допомоги.

Умови надання кредиту фонду ЄПВ

Назва, позначення	Період використання	Пільговий період (відстрочка початку погашення кредиту)	Строки погашення кредиту
Технологічна програма	1/2 року	3 роки	3 роки
"Галузі майбутнього"	1/2 року	3 – 5 років	3 – 7 років
Виробнича інфраструктура у сфері досліджень і розробок	1/2 року	5 років	5 – 10 років

Відсоткові ставки та процедура погашення кредиту

Див. "Умови надання та розмір кредиту фонду ЄПВ"

Особливі умови для "галузей майбутнього"

Для проектів у найбільш пріоритетних галузях промисловості (біотехнології, енергетика, екологічно чисті джерела енергії) пільговий період погашення може бути продовжено на термін до 5 років, а строки погашення кредиту можуть бути збільшені до 7 років. Період використання становить половину календарного року і може бути продовжений до одного року за рахунок пільгового періоду погашення кредиту.

Тривалість імплементації проекту може становити три роки.

Правові основи надання допомоги

Регламент (ЄС) № 800/2008, що встановлює певні категорії допомоги, які є сумісними із загальним ринком відповідно до статей 87 та 88 Договору ЄС (Офіційний вісник Європейського Союзу L 214 від 9 серпня 2008 року).

Стаття 31 – Допомога проектам у сфері досліджень і розробок

Визначення діяльності у сфері досліджень, розробок та інновацій:

▪ "промисловими дослідженнями" є планові та критичні дослідження для отримання нових знань та навичок з метою створення нової продукції, технологій і послуг та можливості вдосконалення уже існуючих продукції, технологій і послуг. До них відносяться також створення окремих компонен-

тів складних систем, необхідних для проведення промислових досліджень та, зокрема, для загальної перевірки загальних правил, крім тих об'єктів дослідження, які підпадають під критерій "структурні вдосконалення";

- "структурними вдосконаленнями" вважаються отримання, комбінування, формування та використання існуючих наукових, технічних, економічних та інших відповідних знань і навичок для розроблення планів та заходів чи концепцій для інноваційної, зміненої, покращеної продукції, технологій і послуг. Це визначення включає в себе також інші можливі види діяльності для визначення, планування і документації нової продукції, технологій та послуг, а також створення нових проектів, схем, планів та іншого документального матеріалу, якщо вони не використовуються у комерційних цілях.

Також не виключається розроблення прибуткових комерційних прототипів та експериментальних зразків, якщо при створенні таких зразків обов'язково йдеться про кінцевий продукт комерційної діяльності, на його виробництво тільки з метою демонстрації та аналізу продукту можуть бути витрачені надто великі кошти. При подальшому комерційному використанні демонстративних та експериментальних зразків із спонсорської підтримки, що надається фондом, має бути вираховано отримані в результаті їхнього застосування доходи.

Допомога може бути призначена для експериментального виробництва та випробування продукції, технології й послуг у тому разі, коли вони не зможуть бути використаними в промисловості та з комерційною метою, а також не зможуть бути трансформовані, перетворені в галузі промисловості з комерційною метою їхнього подальшого використання.

Експериментальні розробки не охоплюють природні та закономірні зміни продукції, виробничих ліній, виробничих процесів, існуючих послуг та інших поточних операцій, навіть якщо ці зміни є значними удосконаленнями.

Положення про кумуляцію суми допомоги

Якщо проект отримує допомогу з інших можливих джерел надання підтримки (держава, Федеральна земля), то потрібно визначити кумульований фактичний розмір допомоги (еквівалент сукупності допомоги). Кумульована сума усіх джерел фінансової допомоги, включаючи мінімальну допомогу, не повинна перевищувати наведеної нижче максимально допустимої інтенсивності допомоги.

Максимально допустима інтенсивність допомоги:

- промислові дослідження – до 50%;
- експериментальні розробки – до 25%.

До цих максимальних розмірів допомоги можуть додаватися додаткові бонуси:

- проекти МСП:
  - 10 відсоткових пунктів для середніх підприємств,
  - 20 відсоткових пунктів для малих підприємств;

- проекти співпраці між підприємствами або між підприємствами і науково-дослідними інститутами;
- 15 відсоткових пунктів у межах, встановлених Загальним регламентом про звільнення груп компаній (див. стаття 31, частина 4), особливо якщо проект класифікується як проект співпраці.

Спеціальні положення

У випадку, якщо кумулятивна сума допомоги для проекту у сфері досліджень, розробок та інновацій перевищує 3 мільйони євро, про це надсилається повідомлення до Європейської Комісії, де воно буде згодом опубліковане на сайті Генерального директорату з питань конкуренції.

Великі проекти у сфері досліджень, розробок та інновацій спочатку повинні бути нотифіковані та затверджені Європейською Комісією. Великими проектами вважаються, враховуючи також профінансоване техніко-економічне обґрунтування, проекти, кумулятивна сума допомоги яких перевищує:

- 10 мільйонів євро для проектів, в яких перевагу мають промислові дослідження;
- 7,5 мільйонів євро для всіх інших проектів.

Загальні положення для програми ЄПВ

Див. "Загальні положення програми ЄПВ для промислового та комерційного секторів".

**Наказ Міністерства підтримки роботи Уряду Іспанії,
згідно з яким регулюються основні положення, схеми надання
допомоги та управління Національним планом наукових досліджень
і технологічних інновацій (2004–2007), що спрямовані на вдосконалення
технічних розробок, PRE/690/2005 від 18.03.2005 року¹**

***

Три. Цілі.

1. Основні сфери діяльності, перелічені зазначені у цьому Наказі, спрямовані на новітні досягнення у науково-дослідній сфері і сприяють реалізації прагнень мети Національного плану наукових досліджень і технологічних інновацій у сфері технологічних розробок. Це такі цілі:

¹ ORDEN PRE/690/2005, de 18 de marzo, por la que se regulan las bases, el régimen de ayudas y la gestión del Plan Nacional de Investigación Científica, Desarrollo e Innovación Tecnológica (2004-2007) en la parte dedicada al *fomento de la investigación técnica*: <http://proinfo.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=-239&CO=16>.

Анотація. За програмою заохочення технічних досліджень (PROFIT) надаються субсидії та кредити з низькими процентними ставками на наукові розробки на підприємствах та їх об'єднаннях, у державних та приватних науково-дослідних центрах та університетах. Головним пріоритетом програми є підтримка інноваційної діяльності підприємств.

Додаткова інформація:

<http://proinfo.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=-239&CO=16>.

а) сприяння реалізації проектів наукових досліджень і технологічних розробок, що призначені збільшити технологічні можливості науково-технологічних підприємств;

б) розширення й оптимізація використання науково-технологічних підприємств, державної та приватної інфраструктури дослідної діяльності;

с) надання підтримки і допомоги системі науково-технологічних підприємств під час їх співробітництва в міжнародних програмах в у галузі наукових досліджень і технологічних розробок;

д) поліпшення і розширення співпраці в галузі наукових досліджень і технологічних розробок серед усіх підприємств-учасників науково-технологічної сфери, з метою сприяння розвитку масштабних проектів, які охоплюють максимальну кількість видів діяльності вартісного ланцюга вартості;

е) сприяння залученню інвестицій для реалізації проектів у сфері наукових досліджень і технологічних розробок, спрямованих на ефективне використання енергії, зменшення викидів шкідливих газів, які викликають парниковий ефект.

2. Конкретні цілі програм, підпрограм і стратегічних дій, які мають бути досягнуті за їх результатами, будуть визначені у кожній із них під час проведення відповідних конкурсних процедур згідно з цим Наказом за сферами діяльності, які зазначені у попередньому пункті.

***

Вісім. Форми допомоги на фінансування проектів і заходів

1. Фінансування проектів і заходів у галузі технологічних досліджень і розробок може надаватися з урахуванням обмежень, що зазначені у пунктах п'ять та одинадцять цього Наказу, у таких формах:

а) гранти;

б) позики.

2. Крім того, бенефіціари можуть одержати рефінансування фінансових гарантій на позики, які видані фінансовими установами і які можуть вимагатися під час проведення конкурсних процедур за цим Наказом, відповідно до пункту двадцять три із застосуванням положень другого доповнення до цього наказу.

3. Допомога, яку отримує бенефіціар, може надходити у будь-якій формі з перелічених у попередніх пунктах, враховуючи особливості кожного проекту або виду діяльності, рівня ризику, та, в деяких випадках, у залежності від суб'єкта, котрий отримує допомогу; фінансова підтримка не повинна перевищувати лімітів, встановлених у рамках конкурсних процедур щодо надання державної допомоги на дослідження і розробки (96/С 45/06).

4. Якщо конкурсна процедура передбачає можливість надання допомоги у формі позики чи субсидії, експертна комісія відповідно до статті вісімнадцять за позитивних результатів оцінювання може запропонувати надання позики замість запитуваної субсидії, якщо допомога у формі позики дорівнює еквіваленту грошового розрахунку у формі субсидії. Зацікавлена сторона, у свою чергу, зазначає під час подання заявки чи буде вона згодна на отримання позики замість субсидії, однак вона повинна усвідомлювати, що відмова від одного з видів допомоги може призвести до ненадання комісією будь-якого з видів допомоги.

5. Крім грантів і позик, заходи, визначені у програмі, можуть отримувати й інші види допомоги на розвиток наукових досліджень, розробок і технологічних інновацій, визначені у відповідному регламенті реалізації програми, але в будь-якому випадку така допомога не може перевищувати лімітів, встановлених рамками Співтовариства для державної допомоги на дослідження і розробки (96/C45/06).

***

Одинадцять. *Фінансування проектів і видів діяльності: розміри допомоги*

Вид діяльності або проект	Максимальна сума допомоги бенефіціару у вигляді субсидії	
	Підприємства та інші установи	МСП
Проекти промислових досліджень.	До 50% від визнаних витрат проекту.	До 60% від визнаних витрат проекту
Технічно-економічні дослідження промислових проектів.	До 75% від визнаних витрат на дослідження	До 75% від визнаних витрат проекту.
Технічно-економічні обґрунтування проектів технологічних розробок.	До 50% від визнаних витрат на дослідження.	До 50% від визнаних витрат проекту.
Проекти технологічних розробок.	До 25% від визнаних витрат проекту. До 50% від визнаних витрат проекту у випадку розробки Технологічних центрів.	До 35% від визнаних витрат проекту.
Додаткові заходи	До 50% від визнаних витрат на вид діяльності, 75% у випадку некомерційних установ. До 95% від визнаних витрат на вид діяльності, за умови що експертна комісія кваліфікує її як некомерційну організацію суспільного інтересу.	До 50% від визнаних витрат проекту.
Додаткові заходи в у сфері міжнародного співробітництва: проекти і види діяльності спрямовані на участь у програмах EUREKA, IBEROEKA, Рамкова програма Європейського Союзу для IDT та інших інші програми міжнародного співробітництва у сфері наукових досліджень, розробок та технологічних інновацій.	До 75% від визнаних витрат на проекти промислових досліджень на етапі визначення. До 50% від визнаних витрат на проекти розвитку на етапі визначення.	До 75% від визнаних витрат на проекти промислових досліджень на етапі визначення. До 50% від визнаних витрат на проекти розвитку на етапі визначення.
Дослідні проекти Національної програми соціальних, економічних і правових наук.	До 75% від визнаних витрат, призначених на для функціонування проектів. До 95% від визнаних витрат на функціонування проектів за умови, що експертна комісія кваліфікує їх як проекти суспільного інтересу.	

***

Наказ Міністерства підтримки роботи Уряду Іспанії PRE/402/2006 від 16.02.2006 року, що вносить зміни до Наказу PRE/690/2005 від 18.03.2005 року, згідно з яким регулюються засадничі положення, схеми надання допомоги та управління Національним планом наукових досліджень, розробок і технологічних інновацій (2004–2007), що спрямовані на вдосконалення технічних розробок¹

***

"П'ять. Загальний бюджет спрямовується на надання допомоги проектам. Для отримання фінансової допомоги проекти промислових досліджень і технологічних розробок відповідно до підпунктів а) та с) пункту чотири цього наказу повинні мати мінімальний бюджет 60 000 євро у разі гранту та 1 000 000 євро у разі кредиту; але за винятком проектів, у яких Національний центр наукових досліджень, розробок і технологічних інновацій або приватний центр університетських досліджень і розробок є бенефіціаром за рішенням Державного управління з питань університетів і наукових досліджень у рамках надання допомоги за «Національної енергетичною програмою», проектів у рамках програми «Надання допомоги технологічним центрам», а також проектів у рамках співпраці між Державним секретаріатом з питань телекомунікацій та інформаційного суспільства, мінімальний бюджет яких може бути встановлений у відповідних рішеннях."

***

Закон Люксембургу "Про створення Національного товариства кредитів та інвестицій" від 02.08.1977 року²

Ми, Жан, з ласки Божої, Великий герцог Люксембургу, герцог Нассау;
Наша досвідчена Державна Рада;
За згодою Палати депутатів;

Беручи до уваги рішення Палати депутатів від 14 липня 1977 року та рішення Державної Ради від 20 липня 1977 року, у яких йдеться про заборону повторного голосування;

Наказуємо:

---

¹ ORDEN PRE/402/2006, de 16 de febrero, por la que se modifica la Orden PRE/690/2005, de 18 de marzo, por la que se regulan las bases, el régimen de ayudas y la gestión del Plan Nacional de Investigación Científica, Desarrollo e Innovación Tecnológica (2004-2007) en la parte dedicada: <http://www.mityc.es/industria/es-ES/Paginas/Index.aspx>.

Анотація. Програма заохочення технічних досліджень (PROFIT). Програма надає субсидії та кредити з низькими процентними ставками на наукові розробки на підприємствах та їх об'єднаннях, державних та приватних науково-дослідних центрах та в університетах. Хоча слід зазначити, що головним пріоритетом програми є фірми. Таким чином, підтримка інших типів організацій має бути пов'язана із здійсненням ними підприємницької діяльності.

² Loi du 2 août 1977 portant création d'une Société Nationale de Crédit et d'Investissement (Mémorial A n° 45 du 08.08.1977): *Art. 4, 6*: <http://www.legilux.public.lu/leg/a/archives/1977/0045/a045.pdf#page=12>.

Анотація. Закон стосується створення Національного кредитно-інвестиційного товариства та умов видання середньо- та довгострокових позик, що надаються цим товариством
Додаткова інформація: <http://www.innovation.public.lu/html/portal/EN/81/87/104/110/115/C1532/>.

Ст. 1. (1) Цим Законом засновується державна установа у формі юридичної особи під назвою "Національне товариство кредитів та інвестицій". Далі у документі Національне товариство кредитів та інвестицій називається "Національне товариство".

(2) Перед третіми особами Національне товариство вважається комерційним.

(3) Національне товариство вважається ощадним банком згідно зі статтею 1 Постанови великого герцога від 19 червня 1965 року щодо банківських та кредитних операцій, а також емісії цінних паперів.

Ст. 2. Товариство розташоване у Люксембурзі.

Ст. 3. У цьому документі термін "Уповноважені міністри" означає Міністра фінансів та Міністра національної економіки, які діють на підставі спільного рішення, а також Міністра закордонних справ та зовнішньої торгівлі, котрий діє на підставі спільного рішення щодо питань експортних кредитів, визначених у статті 7, питань частки в іноземних підприємствах, визначених у статті 10 абзац (4), та позик, що надаються іноземним підприємствам відповідно до статті 10 абзацу (4).

Ст. 4. (1) Національне товариство засноване з метою надання середньострокових і довгострокових кредитів задля створення, розширення, переобладнання, переорієнтації та раціоналізації промислових підприємств, а також для надання послуг, які повинні мати ключовий вплив на економічний розвиток. Ці інвестиційні операції повинні відповідати вимогам щодо захисту навколишнього середовища та загального підтримання території в належному стані, підтримувати загальний економічний інтерес та бути здатними здійснювати свій внесок як у розвиток та вдосконалення структури економіки, так і у покращення територіального розподілу економічної діяльності.

(2) Отримувати кредити, передбачені у цій статті, можуть лише підприємства, у яких власний капітал становить щонайменше двадцять мільйонів франків.

(3) Інші загальні умови кредитування, які передбачає ця стаття, встановлені у постанові Великого герцога.

(4) Сума кредиту як інвестиційний кредит, що надається товариству, не може перевищувати суму власного капіталу товариства.

Ст. 5. (1) Також Національне товариство разом із кредитними установами, обраними компетентними міністрами з цією метою, може залучати депозитні кошти для інвестиційного кредитування малих і середніх підприємств під відповідальність цих кредитних установ.

(2) Загальні умови надання таких кредитів зафіксовані у Постанові Великого герцога.

(3) Національне товариство виконує обов'язки Державного казначейства відносно інвестиційних кредитів, наданих відповідно до постанови міністрів від 5 травня 1948 року, а також додаткових законів, пов'язаних з нею, та виступає відповідним гарантійним фондом.

Ст. 6. Тривалість позик та кредитів, передбачених у статтях 4 та 5 цього Закону, не може перевищувати десять років; на довший термін позики мо-

жуть надаватися лише з дозволу компетентних міністрів, але не більше, ніж на п'ятнадцять років.

***

Ст. 10. (1) Національне товариство може, за дозволом компетентних міністрів, задля створення, розширення, переобладнання, переорієнтації та раціоналізації промислово-торговельних підприємств (форма організації яких, відповідно до законодавства Люксембургу, – акціонерні товариства чи товариства з обмеженою відповідальністю, що знаходяться у Великому Герцогстві Люксембург):

а) вступати до асоціацій, груп, науково-дослідних об'єднань, утворених з метою створення чи реорганізації підприємств;

б) вносити частку капіталу під час заснування товариства, брати участь у збільшенні капіталу чи здійснювати переважне право на придбання акційних часток, як член акційного товариства;

с) отримувати іншими способами частку капіталу;

д) підписуватися на конвертовані облігації.

(2) Національне товариство також має за мету купівлю та управління цінними паперами, які йому передані державою, а також тими, які воно може отримати за договором дарування чи за заповітом.

(3) Частки, що передбачають здійснення визначної мети п.(1) повинні враховувати загальний економічний інтерес та відповідати критеріям, визначеним у статті 4 цього Закону.

(4) Незважаючи на зазначені вище положення, Національне товариство може купувати, за згодою компетентних міністрів, частки в іноземних підприємствах для кращого забезпечення економіки Люксембургу сировиною та енергією, а також для збільшення експорту продукції Люксембургу. Уповноважені міністри також можуть дозволити Національному товариству надавати позики, що відповідають загальним умовам, передбаченим статтею 4 цього Закону, іноземним підприємствам, часткою капіталу яких воно володіє.

(5) Національне товариство може вступати чи збільшувати свою встановлену раніше частку капіталу за соціальними правами лише за попередньою та взаємною згодою ради управління та керівників цього підприємства.

Однак, ця згода не обов'язкова, якщо йдеться про цінні папери, що є предметом державних асигнувань, зазначених у статті 12(1).

(6) Лише за згодою Урядової Ради пайова частка у товаристві для реалізації мети, визначеної в п.(1), може перевищувати сорок дев'ять відсотків капіталу цього товариства чи суму, що відповідає десяти відсоткам власного капіталу Національного товариства.

Загальна сума операцій з інвестиційного кредитування в одному товаристві не може перевищувати двадцять п'ять відсотків власних та позикових коштів Національного Товариства.

***

**Постанова Великого Герцога Люксембургу від 18.06.2005 року,
що встановлює загальні умови інвестиційних кредитів, передбачених
статтею 5 Закону від 02.08.1977 року
"Про створення Національного товариства кредиту та інновацій"¹**

***

Ст. 3. Фінансування інвестицій

(1) Інвестиційні кредити призначені для фінансування матеріальних та нематеріальних активів, що підлягають амортизації, а також придбання земельних ділянок, які використовуються винятково для професійних цілей. Нерухомість, що слугує для непрофесійного використання, транспортні засоби, а також сировина чи готова продукція не відносяться до сфери інвестиційного кредитування.

(2) За винятком інвестування проектів на початкових стадіях, які можуть тривати до трьох років, проект інвестування, для якого запитується надання інвестиційного кредиту, повинен становити не менше 12500 (двадцять тисяч п'ятсот) євро.

(3) Інвестиційні кредити можуть також використовуватися на викуп підприємств, якщо тільки такі інвестиційні проекти відповідають критеріям, які визначені у пунктах (1) та (2) вище.

Ст. 4. Частка інвестування, що покривається інвестиційним кредитом

(1) Інвестиційні кредити можуть надаватися у обсязі, що не перевищує 60% відсотків від загальної суми інвестицій, визначених у попередній статті, відповідно до особистих показників підприємства та показників на національному рівні. У випадку, якщо інвестування надається вперше, ця частка може сягати 75%.

(2) Інвестиційні кредити для одного й того ж проекту можуть перевищувати 2 500 000 євро лише за згодою компетентних міністрів.

Ст. 5. Повернення кредитів

---

¹ Règlement grand-ducal du 14 décembre 2005 fixant les conditions générales des prêts à moyen et long terme prévus à l'article 4 de la loi modifiée du 2 août 1977 portant création d'une Société Nationale de Crédit et d'Investissement et modifiant la limite de fonds propres requis par l'article 4, alinéa 2, de la loi modifiée du 2 août 1977 portant création d'une Société Nationale de Crédit et d'Investissement (Mémorial A n° 212 du 23.12.2005): <http://www.legilux.public.lu/leg/a/archives/2005/0212/a212.pdf#page=2>.

Анотація. Позики надаються на придбання професійного обладнання, необхідного для виробничої діяльності або надання послуг, в тому числі природоохоронного обладнання, а також землі виключно для професійного використання. Виключення становлять: частини будівель, що використовуються не в професійних цілях, приватні автомобілі, а також товарно-матеріальні запаси. Вартість проекту, на який може надаватися позика, повинна становити щонайменше 100.000 євро. Мінімальна сума, що може надаватися для реалізації проекту становить на цей час 25.000 євро.

Максимальна сума, що може надаватися на проект становить на цей час: 10.000.000 євро (окрім випадків, коли Міністр економіки і міжнародної торгівлі та Міністр фінансів видають спеціальний дозвіл). Витрати на інвестиції в середньому становлять від 25 до 30% від загальної суми інвестицій. Загальна сума позики не може перевищувати обсяг власного капіталу компанії.

Додаткова інформація: <http://www.snci.lu/en/instruments.php?catid=1181>.

Доступ до інвестиційних коштів, про які йдеться у статті 1, буде надаватися по мірі фактичного використання і потреб інвестиційного проекту, які визначені у статті 3, чи для покриття фактичних витрат заявників.

З цією метою кожне звернення про виплату, адресоване кредитною установою Національному Товариству, повинно бути підкріплене / підтверджене відповідними документами: рахунки, квитанції чи договори. Кошти стають доступними для кредитної установи лише після того, як відповідні виплати вони були здійснені відповідною кредитною установою.

***

Постанова Великого Герцога Люксембургу від 14.12.2005 року, що встановлює загальні умови середньо- та довгострокового кредитування, передбаченого у статті 4 Закону від 02.08.1977 року "Про створення Національного товариства кредиту та інновацій", з останніми змінами, та щодо змін і обмежень на власний капітал, передбачених у статті 4, параграф 2 Закону від 02.08.1977 року "Про створення Національного товариства кредиту та інновацій"¹

***

Ст. 1. Фінансування інвестицій

(1) Середньо- та довгострокові кредити призначені для фінансування амортизованих матеріальних і нематеріальних активів відповідно до чинних економічних та фінансових критеріїв, а також на придбання земельних ділянок, що використовуються винятково у професійних цілях. Середньо- та довгострокове кредитування нерухомості, що використовується не за професійним призначенням, транспортних засобів, а також запасів сировини чи готової продукції не передбачене.

(2) Сума інвестиційного проекту, на який може бути виділений кредит, повинна становити щонайменше 100 000 (сто тисяч) євро.

(3) Середньо- та довгострокові позики можуть також надаватися на фінансування викупу підприємства, оскільки такі інвестиційні проекти відповідають критеріям, зазначеним в пунктах (1) та (2) цієї Постанови.

---

¹ Règlement grand-ducal du 14 décembre 2005 fixant les conditions générales des prêts à moyen et long terme prévus à l'article 4 de la loi modifiée du 2 août 1977 portant création d'une Société Nationale de Crédit et d'Investissement et modifiant la limite de fonds propres requis par l'article 4, alinéa 2, de la loi modifiée du 2 août 1977 portant création d'une Société Nationale de Crédit et d'Investissement (Mémorial A n° 212 du 23.12.2005): <http://www.legilux.public.lu/leg/a/archives/2005/0212/a212.pdf#page=2>.

Анотація. Позики надаються для придбання професійного обладнання, необхідного для виробничої діяльності або надання послуг, у тому числі природоохоронного обладнання, а також земельних ділянок виключно для використання у професійних цілях. Виняток становлять: частини будівель, що використовуються не в професійних цілях, приватні автомобілі, а також товарно-матеріальні запаси. Вартість проекту, на який може надаватися позика, повинна становити щонайменше 100 000 євро. Мінімальна сума на проект: 25 000 євро. Максимальна сума на проект: 10 000 000 євро (окрім випадків, коли Міністр економіки і міжнародної торгівлі та Міністр фінансів видають спеціальний дозвіл). Витрати на інвестиції в середньому становлять від 25 до 30%. Загальна сума позики не може перевищувати обсяг власного капіталу компанії.

Додаткова інформація: <http://www.snci.lu/en/instruments.php?catid=1181>.

(4) Середньо- та довгострокові позики можуть також надаватися для фінансування інвестицій, здійснених в інтересах захисту навколишнього середовища, природного середовища та інвестицій з метою економії енергії на підприємствах, якщо вони відповідають критеріям, визначеним пунктами (1) та (2) цієї Постанови.

(5) Середньо- та довгострокові позики можуть також надаватися для фінансування витрат, безпосередньо пов'язаних із науково-дослідною програмою чи проектом підприємства, що передбачає впровадження продукту чи послуги для використання на ринку або розробку нових засобів виробництва чи збуту. Це і є причиною появи витрат, які стають необхідними для надання можливості створення амортизаційного фонду на період, більший, ніж один рік, згідно з поточними економічними та фінансовими критеріями. Для цих позик обмеження щодо мінімальної суми власних ресурсів підприємства, які визначені статтею 4 параграф 2 Закону від 2 серпня 1977 року "Про створення Національного товариства кредиту та інновацій", з останніми змінами, а також зі змінами, внесеними статтею 9 Постанови Великого Герцога, не застосовуються.

Ст. 2. Мінімальний та максимальний розмір середньо- та довгострокових позик

Середньо- та довгострокові позики промисловим підприємствам чи підприємствам із надання послуг відповідно до умов, визначених Законом від 2 серпня 1977 року "Про створення Національного товариства кредиту та інновацій", не можуть бути нижчими за 25 000 євро (двадцять п'ять), та перевищувати 10 000 000 (десять мільйонів) євро.

Зазначений вище ліміт не застосовується щодо позик, які надаються на покриття науково-дослідних витрат.

Ст. 3. Частка інвестицій, що покривається Національним товариством кредиту та інновацій

Середньо- та довгострокові позики можуть фінансувати, відповідно до здобутків підприємства за планом розвитку державної економіки та внутрішнім розвитком підприємства, не більше 50% інвестицій, визначених статтею 1. У виняткових випадках та за згоди компетентних міністрів, ця частка може сягати 75%.

У випадку отримання декількох середньо- та довгострокових позик й отримання допомоги будь-якими іншими засобами від Національного товариства кредиту та інновацій на один і той самий проект, загальна допомога не може перевищувати 75% вартості всіх інвестицій.

Ст. 4. Використання кредитних коштів

Використання наданих кредитних коштів здійснюватиметься по мірі ефективного освоєння коштів в інтересах інвестування, визначеного у статті 1, чи на погашення витрат, здійснених третіми особами як попередній внесок.

Ст. 5. Відсотки

Відсоткова ставка середньо- та довгострокових кредитів встановлюється радою правління. Вона може переглядатися у разі надання кредиту терміном понад 5 років.

Ст. 6. Тривалість середньо- та довгострокових позик

У рамках, визначених статтею 6 Закону від 2 серпня 1977 року "Про створення Національного товариства кредиту та інновацій", тривалість середньо- та довгострокових позик визначається згідно з природою інвестування.

Ст. 7. Погашення позики

(1) Кредитний Договір між Національним товариством кредиту та інновацій та позичальником визначає регулярність та терміни платежів.

(2) Цей Договір може надавати пільговий період на користування кредитом терміном до 2 років, як щодо основної суми, так і відсотків, або обох складових одночасно.

(3) У випадку непередбачених фінансових труднощів під час періоду погашення кредиту, підтверджених документально та доведених позичальником, останній може просити відстрочку платежів на термін, що не перевищує один рік.

(4) Дострокове погашення кредиту може бути здійснене на прохання позичальника та відповідно до умов, встановлених НТКІ.

(5) Національне товариство кредиту та інновацій може вимагати дострокового погашення кредиту у таких випадках:

- a) припинення професійної діяльності позичальника;
- b) продаж майна, що купувалося за кошти кредиту;
- c) зміни наглядового акціонерного складу;
- d) шахрайська діяльність позичальника.

У випадку, визначеному в п. d), Національне товариство кредиту та інновацій може вимагати сплати додаткових відсотків, що мають зворотну силу щодо дати першого виділення коштів кредиту, відсоткова ставка яких відповідатиме ставці, котра застосовується до прострочених платежів, яка визначається у відповідному кредитному договорі.

Ст. 8. Способи забезпечення виконання зобов'язань

Національне товариство кредиту та інновацій визначає способи матеріального й персонального забезпечення виконання зобов'язань для позичальника середньо- та довгострокових позик, які вважаються необхідними для гарантування повернення наданих позик.

Ст. 9. Мінімальний необхідний власний капітал

Мінімальна сума власного капіталу, що вимагається статтею 4 параграф 2 Закону від 2 серпня 1977 року "Про створення Національного товариства кредиту та інновацій", становить 25 000 євро.

Ст. 10. Скасування

Постанова Великого Герцога від 30 листопада 1977 року, яка визначає загальні умови надання середньо- та довгострокових кредитів, передбачених статтею 4 Закону від 2 серпня 1977 року "Про створення Національно-

го товариства кредиту та інновацій", з усіма внесеними до неї змінами, скасовується цією Постановою.

Ст. 11. Виконання та набуття чинності

За виконання цієї Постанови, що буде опублікована у офіційному виданні, та яка вступить у силу першого числа місяця після її публікації, відповідають Міністр фінансів та Міністр економіки і зовнішньої торгівлі.

*Міністр фінансів,
Люксембурзький палац,
14 грудня 2005 року
Міністр економіки та зовнішньої торгівлі*

Директива Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН "Премія за проведення досліджень", 2007 рік¹

1. Мета, правова основа

1.1. Мета

З метою сприяння розвитку Європейського Союзу щодо створення динамічного економічного простору необхідно максимально зосередитися на дослідженнях, розробках та інноваціях. Зважаючи на визначений виклик і стратегію, погоджену Європейською Радою в Лісабоні та Барселоні, фінансування інвестицій у дослідження і розвиток 2010 року слід збільшити до 3% валового національного продукту. Поміж іншого, Німеччина також має власне завдання, що полягає у постійному підвищенні і зміцненні потенціалу свого дослідного простору.

З цією метою було створено програму підтримки "Премія за дослідження", як міжвідомчий технологічний інструмент широкого спектру дії Міністерства освіти і досліджень ФРН у рамках "Високотехнологічної стратегії Німеччини" Федерального уряду Німеччини. Федеральне міністерство освіти і досліджень ФРН має намір таким чином зменшити структурні прогалини щодо державних досліджень у співпраці з промисловістю, особливо на малих і середніх підприємствах. Задля цього вищі навчальні заклади та дослідні установи, котрі фінансуються спільно державою та федеральними землями, можуть отримати відповідну премію після реалізації досліджень

---

¹ Förderrichtlinie des Bundesministeriums für Bildung und Forschung „Forschungsprämie“ vom 7. Februar 2007 (Bundesanzeiger Ausgabe Nr. 28 vom 8. Februar 2007, S. 1402): <http://www.bmbf.de/foerderungen/7483.php>.

Анотація. Програма пропонує 25% бонус до загальної суми контрактів на проведення науково-дослідних робіт для державних науково-дослідних організацій від фірм, у яких задіяні менше 1,000 працівників. Бонус виплачується науково-дослідним організаціям (а не індивідуальним дослідникам або фірмам) і не може бути використаний для зменшення обсягу платежів фірмами, які виконують контракт на проведення науково-дослідних робіт. Бонус може бути використано для різноманітних заходів у науково-дослідних організаціях для покращення умов співробітництва з фірмами.

Додаткова інформація:
<http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=-1355&CO=6>.

і розробок за договором на замовлення середніх підприємств, щоб у рамках основної чи додаткової діяльності і надалі розвивати свою компетенцію у сфері трансферу знань і технологій, а також продовжувати розвивати співпрацю, орієнтовану на комерційні підприємства.

Необхідно мотивувати державні дослідження, визначати та займатися важливими для економіки темами, а також інтенсивно сприяти швидкому й ефективному впровадженню результатів досліджень і розробок в інновації на користь науки, економіки та суспільства.

Зважаючи на наведене вище, цілями програми визначаються такі:

- більше спрямування державних досліджень на потреби економіки,
- більш послідовне впровадження наукових результатів досліджень у нову продукцію, технології і послуги,
- полегшення співпраці з економікою, особливо з середніми підприємствами, через усунення структурних перешкод і створення додаткових навичок.

"Премія за проведення досліджень" повинна мобілізувати додатковий потенціал установ, які виконують договори на проведення досліджень і розробок, для широкої співпраці з економікою. Це має привести до загального збільшення обсягів діяльності у сфері досліджень і розробок.

1.2. Правова основа

Гранти надаються проектам згідно з цією директивою та загальними адміністративними положеннями §§ 23, 44 Кодексу про федеральний бюджет. Претензії заявника щодо надання допомоги не приймаються. Компетентний орган ухвалює рішення на власний розсуд. Надання допомоги можливе за умови наявності відповідних коштів у бюджеті.

2. Об'єкт надання допомоги

Премія за проведення досліджень надається як фінансова допомога на нові й додаткові проекти та діяльність, що відповідають цілям фінансування, які визначені у пункті 1.1, та інтенсифікують співпрацю науки з економікою, особливо з середніми підприємствами.

Зокрема, фінансується:

- передача знань і технологій, орієнтована на попит;
- заходи, спрямовані на експлуатацію результатів досліджень і розробок;
- підвищення компетенції науковців, особливо молодих, орієнтованої на застосування результатів досліджень і розробок та співпрацю для полегшеного переходу у сферу економіки;
- удосконалення управління співпрацею з економічною сферою, особливо з малими і середніми підприємствами.

Більш детальні роз'яснення наведені у додатку до цієї директиви.

Премія за проведення досліджень і розробок за договорами комерційних замовників, а також на здійснення власної економічної діяльності підприємства. Компетентний орган залишає за собою право поетапного контролю викорис-

тання наданих коштів. Результати фінансованого проекту і його діяльності повинні бути доступними на недискримінаційних та ринкових умовах.

Допомога надається проектам, які не фінансуються будь-якими державними фондами (у тому числі й фондами Європейського Союзу). Разом із заявкою на отримання премії за проведення досліджень подається відповідне підтвердження (див. примітку до пункту 7.1).

3. Одержувачі допомоги

Право подавати заявку мають винятково державні та визнані державою вищі навчальні заклади, а також дослідні установи, що фінансуються спільно державою і федеральними землями.

4. Передумови отримання допомоги

Премія за проведення досліджень надається за умови дотримання всіх наведених вимог:

- здійснення досліджень і розробок за договором було замовлено середнім підприємством, яке налічує не більше 1000 працівників;
- здійснення досліджень і розробок за договором було завершено і замовники прийняли виконані роботи та оплатили їх за ринковими умовами;
- здійснення досліджень і розробок за договором було реалізовано працівниками університету / дослідної установи;
- строк виконання досліджень і розробок за договором було обмежено терміном у 2 роки;
- погоджена оплата за договором на здійснення досліджень і розробок становила не менше 10000 євро (без ПДВ).

Для потреб надання премії за здійснення досліджень і розробок у рамках відповідного договору, термін "дослідження і розробки" визначається таким чином: дослідження і розробки включають набуття нових наукових знань і використання науково-технологічних результатів для одержання значно вдосконаленої продукції, процесів чи послуг.

Не розглядаються замовлення щодо надання звичайних ринкових технічних послуг, проведення перевірки відповідності товару загальноприйнятим стандартам та здійснення ринкових досліджень. Також до розгляду не приймаються договори на здійснення досліджень і розробок, щодо яких виконавцем договору або стороною замовника (навіть у рамках субпідряду) було подано заявку на державне фінансування, або для яких будь-яке державне фінансування було надане.

Також до розгляду не приймаються договори на здійснення досліджень і розробок, які укладені між університетами/дослідними установами і пов'язаними з ними фізичними і юридичними особами.

Разом із заявкою на отримання премії за проведення досліджень подається відповідне роз'яснення щодо виконання умов, перелічених у цьому пункті (див. примітку до пункту 7.1).

5. Вид та обсяг, розмір премії за проведення досліджень

Премія за проведення досліджень надається за відповідною заявкою як безповоротний грант через фінансування проекту у фіксованому розмірі

(фіксована сума фінансування). Грант становить 25% договірної суми (без ПДВ), однак не більше 100 000 євро на один договір на здійснення досліджень та розробок.

Премія за проведення досліджень повинна бути використана протягом двох років після її отримання.

6. Інші умови надання допомоги

Складовою рішення про надання допомоги є "Особливі додаткові положення щодо "Премії за проведення досліджень".

***

Берлін, 7 лютого 2007 року

***

Додаток до Директиви "Премія за проведення досліджень"

Об'єкт фінансування

- Передача знань та технологій, орієнтована на попит.
- Проекти подальшого розвитку структур трансферу технологій.
- Розроблення стратегій – наприклад, позиціонування/фокусування установи на дослідженні актуальних тем.
- Проект досліджень і розробок із розповсюдження знань та усунення стратегічних недоліків співпраці.
- Проект із розповсюдження знань з метою широкого використання.
- Заходи оцінювання результатів досліджень і розробок.
- Пошук ринкових ідей / напрямів.
- Підтвердження результатів досліджень і розробок.
- Техніко-економічне обґрунтування, проведене у межах установи.
- Розвиток стратегій захисту промислових прав / стратегій ліцензування з метою охорони знань.
- Підвищення компетенції науковців, особливо молодих, орієнтованої на застосування результатів досліджень і розробок та співпрацю для полегшеного переходу у сферу економіки.
- Спеціалізовані фахові проекти підвищення кваліфікації наукових та науково-технічних працівників із метою подальшого підвищення кваліфікації людських ресурсів.
- Тимчасовий обмін спеціалістами зі сферою промисловості (включаючи розробку стратегії для процесів обміну).
- Навчання складанню договорів про співпрацю та веденню переговорів.
- Удосконалення управління співпрацею з промисловістю, особливо з малими і середніми підприємствами.
- Розроблення інструментів управління з використанням компетенції дослідної установи.
- Стратегії комунікації та роботи з громадськістю, орієнтовані на попит.
- Поширення результатів дослідження на конференціях, симпозиумах, семінарах.
- Відвідування підприємств, круглі столи з питань досліджень, регіональна діяльність, наприклад із торговельно-промисловими палатами.
- (Промислові) ярмарки і виставки.
- Розроблення секторальних чи технологічних ноу-хау.

Закон Польщі про деякі форми підтримки інноваційної діяльності від 30.05.2008 року¹

Розділ I

Загальні положення

Стаття 1

Закон визначає принципи підтримки інноваційної діяльності з питань:

- 1) надання банками-кредиторами технологічного кредиту і надання премії на технологію Банком державного господарства;
- 2) надання підприємству статусу дослідного центру.

Стаття 2

1. Використані в тексті закону терміни мають таке значення:

1) дослідження – наукові дослідження згідно з визначенням, поданим в пункті 3 ст. 2 закону "Про принципи фінансування науки" від 30 квітня 2010 року (Урядовий вісник № 96, поз. 615);

2) банк-кредитор – банк, який видає технологічний кредит згідно з угодою, укладеною з Банком державного господарства;

3) інноваційна діяльність – діяльність, що полягає в опрацюванні нової технології та впровадженні нової технології для створення нових або значно поліпшених товарів, процесів чи послуг;

4) інвестиція в технологію – інвестиція, яка ґрунтується на:

а) придбанні нової технології, її впровадженні та застосуванні для створення нових або значно поліпшених товарів, процесів чи послуг, або

б) впровадженні власної нової технології та застосуванні її для створення нових або значно поліпшених товарів, процесів чи послуг;

5) наукова одиниця – наукова одиниця згідно з визначенням, поданим в підпунктах а-е пункту 9 ст. 2 Закону "Про принципи фінансування науки" від 30 квітня 2010 року;

б) технологічний кредит – кредит, який надається банком-кредитором підприємстві для реалізації інвестиції в технологію, цей кредит частково сплачується із коштів Фонду технологічного кредитування у формі премії на технологію, умови надання та розмір якої визначено в законі;

---

¹ Ustawa z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz.U. 2008 nr 116 poz. 730): Rozdziały 1-3, Art. 29-34: <http://isip.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20081160730>.

Анотація. Закон регламентує надання кредиту на впровадження нових технологій. Банк державного господарства виступає в ролі посередника при видачі технологічних кредитів на суму до PLN 4m (близько 1,1 млн євро) після представлення оплачених рахунків за продукції/послуги, реалізовані як результат придбання і використання нових технологій.

Додаткова інформація:

<http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=9220&CO=27>.

7) малий підприємець – мале підприємство згідно з визначенням, поданим у Додатку I до Регламенту Комісії (ЄС) № 70/2001 від 12 січня 2001 року про застосування статей 87 та 88 Договору ЄС до державної підтримки малого і середнього бізнесу (ОВ L 10 від 13.01.2001 року), зі змінами, внесеними Регламентом Комісії (ЄС) № 364/2004 від 25 лютого 2004 року, що вносить зміни до Регламенту (ЄС) № 70/2001 та розширює його сферу застосування з метою включення допомоги на дослідження і розробки (ОВ L 63 від 28.02.2004 року);

8) мікропідприємець – мікропідприємство згідно з визначенням, поданим у Додатку I до Регламенту Комісії (ЄС) № 70/2001 від 12 січня 2001 року про застосування статей 87 та 88 Договору ЄС до державної підтримки малого і середнього бізнесу (ОВ L 10 від 13.01.2001 року), зі змінами, внесеними Регламентом Комісії (ЄС) № 364/2004 від 25 лютого 2004 року, що вносить зміни до Регламенту (ЄС) № 70/2001 та розширює його сферу застосування з метою включення допомоги на дослідження і розробки (ОВ L 63 від 28.02.2004 року);

9) нова технологія – технологія у формі об'єкта права промислової власності або послуги для дослідження і розробки (згідно з визначеннями Польської класифікації виробів і послуг), яка дає можливість створення нових або значно поліпшених товарів, процесів чи послуг та не застосовується у світі довше 5 років;

10) розробки – розробки згідно з визначенням, поданим в пункті 4 ст. 2 Закону "Про принципи фінансування науки" від 30 квітня 2010 року;

11) премія на технологію – грошова сума, надана підприємцеві із коштів Фонду технологічного кредитування згідно з умовами, визначеними в законі, на часткову сплату технологічного кредиту;

12) підприємець – підприємство згідно з визначенням, поданим у Додатку I до Регламенту Комісії (ЄС) № 70/2001 від 12 січня 2001 року про застосування статей 87 та 88 Договору ЄС до державної підтримки малого і середнього бізнесу (ОВ L 10 від 13.01.2001 року), зі змінами, внесеними Регламентом Комісії (ЄС) № 364/2004 від 25 лютого 2004 року, що вносить зміни до Регламенту (ЄС) № 70/2001 та розширює його сферу застосування з метою включення допомоги на дослідження і розробки (ОВ L 63 від 28.02.2004 року);

13) середній підприємець – середнє підприємство згідно з визначенням, поданим у Додатку I до Регламенту Комісії (ЄС) № 70/2001 від 12 січня 2001 року про застосування статей 87 та 88 Договору ЄС до державної підтримки малого і середнього бізнесу (ОВ L 10 від 13.01.2001 року), зі змінами, внесеними Регламентом Комісії (ЄС) № 364/2004 від 25 лютого 2004 року, що вносить зміни до Регламенту (ЄС) № 70/2001 та розширює його сферу застосування з метою включення допомоги на дослідження і розробки (ОВ L 63 від 28.02.2004 року);

14) власна частка – частка підприємця у фінансуванні інвестиції на технологію, яка не походить із коштів технологічного кредиту чи з інших наданих державою коштів, а саме у формі кредиту, поруки чи гарантії на умовах вигідніших, ніж ті, що існують в даний час на ринку;

15) використовувані матеріальні засоби – матеріальні засоби, які включають:

а) будинки, будівлі та їх частини – якщо від кінця року, у якому було закінчено будівництво цих об'єктів, минуло щонайменше 5 років,

б) інші матеріальні засоби, крім землі, які підприємець використовував протягом 6 місяців і більше – які не були придбані чи створені із залученням державної допомоги;

16) закінчення впровадження інвестиції в технологію – сплата підприємцем, який реалізує інвестицію в технологію, усіх рахунків, пов'язаних із витратами для реалізації інвестиції в технологію.

2. Якщо в законі йдеться про рахунки, під цим визначенням слід також розуміти інші рівноцінні бухгалтерські документи.

Розділ 2

Надання технологічного кредиту і премії на технологію

Стаття 3

1. Технологічний кредит надається банком-кредитором платоспроможному мікро-, малому чи середньому підприємцеві.

2. Надання технологічного кредиту та премії на технологію відбувається згідно з положеннями Регламенту Комісії (ЄС) № 1628/2006 від 26 жовтня 2006 року про застосування ст. 87 та 88 Договору ЄС до регіональної інвестиційної підтримки (ОВ L 302 від 01.11.2006 року) (далі – "Регламент Комісії (ЄС) № 1628/2006"), а також з положеннями, що стосуються витрат коштів із бюджету Європейського Союзу.

3. Технологічний кредит не може надаватися на реалізацію:

1) великого інвестиційного проекту згідно з положеннями, виданими на основі пункту 2 ст. 10 закону "Про державну підтримку" від 30 квітня 2004 року (Урядовий вісник 2007 року № 59, поз. 404);

2) інвестиції у сфері чорної металургії, синтетичних волокон, гірничої промисловості, суднобудування, рибальства та водного господарства;

3) інвестиції, що полягають у створенні продуктів, які імітують молоко та молочні вироби, про які йдеться в част. 2 ст. 3 Регламенту ЄС № 1898/87 від 2 липня 1987 року про охорону знаків, що застосовуються у промисловості для молока і молочних виробів (ОВ L 182 від 03.07.1987 року, с. 36; Спеціальне польське видання ОВ, розділ 3, т. 7, с. 247);

4) інвестиції до первинного виробництва (обробка, розведення, вирощування) продуктів, перелічених у Додатку I до Договору про заснування ЄС.

4. Технологічний кредит не може надаватися на придбання, лізинг чи оренду матеріального засобу, у якому втілювалася нова технологія, що

була предметом інвестиції в технологію, профінансованої за допомогою технологічного кредиту.

5. Банк-кредитор не має права встановлювати залежність надання технологічного кредиту від здійснювання підприємцем експортної діяльності товарів чи послуг, які виникли в результаті інвестиції на технологію, або від створення підприємцем закордонної дистрибуційної мережі чи від функціонування такої мережі, або від надання переваги національним товарам перед імпортованими.

6. Відсоткова ставка за технологічним кредитом не може перевищувати середню відсоткову ставку кредитів, які надаються банком-кредитором.

7. Умови надання технологічного кредиту, в першу чергу комісія та сплати, не можуть бути менш вигідними, ніж умови, які пропонуються банком-кредитором за всіма інвестиційними кредитами.

8. Банк-кредитор може укладати угоди про надання технологічного кредиту до 31 жовтня 2013 року.

Стаття 4

1. Власна частка у фінансуванні інвестиції підприємця, який реалізує інвестицію в технологію, не може становити менше 25% витрат, про які йдеться в част. 5 та 6 ст. 10.

2. Початок реалізації інвестиції в технологію, яка фінансується за допомогою технологічного кредиту, може здійснюватися лише після вираження зобов'язання надати премію на технологію Банком державного господарства.

3. Банк державного господарства може видавати зобов'язання на надання премії на технологію до 15 вересня 2013 року.

4. Виробництво товарів чи надання послуг, що стали результатом реалізації інвестиції в технологію, повинні відбуватися на території того ж самого воєводства, де була реалізована інвестиція в технологію, або у столиці Республіки Польща місті Варшава, якщо інвестиція в технологію реалізувалася у м. Варшава, протягом 3 років з дати закінчення інвестиції в технологію. У разі недотримання цієї умови підприємець повинен повернути суму премії на технологію разом з відсотками, про які йдеться в част. 2 ст. 14 Регламенту Ради (ЄС) № 659/1999 від 22 березня 1999 року про принципи застосування статті 93 Договору ЄС (ОВ L 83 від 27.03.1999 року).

Стаття 5

1. Заяву на надання технологічного кредиту підприємець подає до банку-кредитора.

2. Протягом 60 днів від дати подання заяви, про яку йдеться в част. 1, банк-кредитор укладає з підприємцем договір, у якому визначаються умови технологічного кредиту, або виражає своє зобов'язання надання технологічного кредиту. Під час надання технологічного кредиту або вираження свого зобов'язання надати технологічний кредит, банк-кредитор оцінює платоспроможність підприємця.

3. За посередництва банку-кредитора підприємець подає заяву до Банку державного господарства про надання премії на технологію, до цієї заяви додається кредитний договір або зобов'язання банку надати технологічний кредит і такі документи:

1) рекомендація, надана підприємцеві на його прохання науковою одиницею або центром досліджень і розробок, які не пов'язані з підприємством, або загальнопольським науково-технічним товариством. Рекомендація повинна підтверджувати, що технологія, яка буде впроваджуватися внаслідок реалізації інвестиції в технологію і фінансуватися із коштів технологічного кредиту, є дійсно новою. Сфера діяльності установи, котра видає рекомендацію, повинна бути пов'язана з інвестиціями в технології;

2) інформацію, спільно опрацьовану підприємцем та установою, що надала рекомендацію згідно з пунктом 1, яка повинна містити:

а) характеристику технології та ознайомлення із можливістю її впровадження з метою створення нових або значно покращених товарів, процесів чи послуг,

б) опис способу впровадження технології з метою створення нових або значно покращених товарів, процесів чи послуг, які повинні стати результатом реалізації інвестиції в технологію і фінансуватися із коштів технологічного кредиту,

в) виклад та обґрунтування використання матеріальних і нематеріальних засобів, а також прав, необхідних для впровадження технології з метою створення нових або значно покращених товарів, процесів чи послуг, які повинні стати результатом реалізації інвестиції в технологію і фінансуватися із коштів технологічного кредиту,

г) опис товарів, процесів чи послуг, які повинні стати результатом реалізації інвестиції в технологію і фінансуватися із коштів технологічного кредиту;

3) довідку про те, що кошти т.зв. власної частки не походять із коштів, отриманих внаслідок державного фінансування;

4) інформацію про допомогу, одержану на погашення витрат, про які йдеться в част. 5 і 6 ст. 10, з урахуванням част. 2 ст. 10;

5) копії документів, які доводять, що підприємець належить до групи мікро-, малих чи середніх підприємств, це може бути зокрема: завірений фінансовий звіт, рахунок прибутків і видатків, довідка про сплату внесків на медичне та соціальне страхування працівників за останні 2 роки, дійсна виписка із реєстру підприємців, угода або статут товариства, запис про реєстрацію в обліку економічної діяльності;

6) бізнес-план інвестиції в технологію, який містить фінансовий графік та обґрунтований список видатків, про які йдеться в част. 5 і 6 ст. 10, із врахуванням част. 2 ст. 10.

Стаття 6

1. Банк-кредитор перевіряє заяву, про яку йдеться в част. 3 ст. 5, з точки зору формальності. Якщо у заявці виявлено недоліки, зокрема неповноту інформації, банк-кредитор викликає підприємця з метою їх усунення. Повну заявку

банк-кредитор передає до Банку державного господарства разом зі своїм зобов'язання надання технологічного кредиту або кредитним договором.

2. Якщо до заяви були додані неправильно складені документи, про які йдеться в част. 3 ст. 5, Банк державного господарства за посередництвом банку-кредитора закликає заявника до усунення недоліків протягом 14 днів з дати отримання повідомлення про виявлення недоліків у документах, при недотриманні цього терміну заява не розглядається.

3. Заявник передає правильно складені документи у Банк державного господарства за посередництвом банку-кредитора. Про дотримання терміну, про який йдеться в част. 2, свідчить дата подання доповненої заяви у банк-кредитор.

Стаття 7

1. Банк державного господарства розглядає відповідність заяви про надання премії на технологію положенням закону на основі аналізу документів, про які йдеться в част. 3 ст. 5.

2. Банк державного господарства розглядає заяви про надання премії на технологію у тому порядку, в якому ці заяви надходили.

3. Банк державного господарства розглядає заяви про надання премії на технологію до того часу, поки не вичерпуються усі кошти, передбачені на виплату премій на технології, визначені у фінансовому плані Фонду технологічного кредитування та переданих у формі завдатку на рахунок Фонду технологічного кредитування.

4. Банк державного господарства зобов'язується надати премію на технологію не пізніше, ніж до кінця наступного місяця після того, в якому було подано повну заяву, або після того, в якому було усунуто недоліки в заяві.

Стаття 8

1. Банк-кредитор підписує із підприємцем, перед яким існує зобов'язання надати технологічний кредит, договір про надання технологічного кредиту протягом 30 днів з дати одержання інформації з Банку державного господарства про отримання підприємцем зобов'язання банку на надання премії на технологію. У разі недотримання цього терміну, зобов'язання надати премію на технологію вважається недійсним.

2. Банк-кредитор передає копію договору про надання технологічного кредиту Банкові державного господарства протягом 7 днів з дати підписання договору або повідомляє Банку державного господарства про виконання підприємцем інших, ніж надання зобов'язань на видачу премії на технологію, умов, викладених в кредитному договорі, упродовж 7 днів з дати виконання підприємцем цих додаткових умов.

3. Банк державного господарства укладає договір на виплату премії на технологію протягом 30 днів з дати:

1) отримання копії кредитного договору надання технологічного кредиту, або

2) отримання повідомлення, про яке йдеться в част. 2, або вираження зобов'язання надати премію на технологію, залежно від того, яка з цих подій відбулася пізніше – якщо вираження зобов'язання надати премію було однією з умов кредитного договору для видачі технологічного кредиту, або

3) вираження зобов'язання надати премію на технологію – якщо вираження такого зобов'язання було однією з умов кредитного договору для видачі технологічного кредиту.

4. Банк державного господарства має право контролювати підприємця у питаннях, що стосуються достовірності довідок, інформації, копій документів, наданих Банкові державного господарства, а також у питаннях, що стосуються реалізації зобов'язань та інвестицій в технологію.

5. Банк державного господарства повідомляє підприємцеві факсом, поштою або електронним зв'язком про термін планованої перевірки не пізніше, ніж за 5 днів до її здійснення.

6. Перевірку, про яку йдеться в част. 4, можуть здійснювати лише уповноважені особи, які мають на це письмове доручення, підписане Президентом Банку державного господарства чи іншою повноважною особою, у якому чітко вказаний підприємець, який підлягає перевірці.

7. Підприємець зобов'язаний забезпечити перевіряючим:

1) вільний доступ до приміщень та обладнання, за допомогою яких реалізується інвестиція в технологію;

2) доступ до документів, пов'язаних із предметом перевірки, зокрема до рахункових і податкових книг, дотримуючись положень про дотримання таємниці, що охороняється законом;

3) надання усних та письмових роз'яснень.

8. Банк державного господарства повинен ознайомити підприємця з результатами та висновками проведеної перевірки упродовж 30 днів з дати закінчення перевірки.

9. Підприємець може подати письмові застереження щодо висновків перевірки протягом 14 днів з дати їх отримання.

10. Банк державного господарства аналізує застереження, про які йдеться в част. 9, і упродовж 14 днів надає копії документу про остаточні висновки перевірки підприємцеві і банку-кредитору.

11. Підприємець зобов'язаний повернути отриману премію на технологію у розмірі, який відповідає частці технологічного кредиту, використаній не за призначенням, разом з відсотками, про які йдеться в част. 2 ст. 14 Регламенту Ради (ЄС) № 659/1999 від 22 березня 1999 року про принципи застосування статті 93 Договору ЄС (ОВ L 83 від 27.03.1999 року).

Стаття 9

1. Банк державного господарства має право виплачувати премію на технологію до 31 грудня 2015 року.

2. Технологічний кредит частково виплачується у формі премії на технологію, що надається із коштів Фонду технологічного кредитування у порядку, визначеному законом.

3. Премія на технологію виплачується одноразово або частинами, залежно від розміру продажів, про які йдеться в част. 6.

4. Виплата всієї премії на технології або її частин відбувається на заяву підприємця, подану за посередництвом банку-кредитора до Банку державного господарства.

5. Заяви на виплату частин премії на технологію можуть подаватися до Банку державного господарства не частіше, ніж 1 раз за 3 місяці.

6. Премія на технологію або її частина виплачується банку-кредитору в розмірі, який відповідає вартості нетто (без податку від товарів і послуг) продажу товарів чи послуг, що стали результатом інвестиції в технологію, підтвердженої сплаченими рахунками, за період з дати закінчення інвестиції в технологію до дати подання заяви на виплату премії на технологію, або першої частини премії на технологію, або за період між датою останньої зафіксованої заяви на виплату частини премії на технологію і датою наступної заяви на виплату частини премії на технологію. Вартість продажу в іноземній валюті перераховується у злоті за офіційним курсом Нацбанку на день здійснення оплати, у випадку, якщо в той день курс не оголошено, за курсом, оголошеним попереднього дня.

7. Премія на технологію для цілей регулювання податку із доходів юридичних та фізичних осіб розглядається як повернення підприємцеві витрат на придбання або створення матеріальних і нематеріальних засобів, а також юридичних прав, про які йдеться у пункті 6 част. 5 ст. 10.

Стаття 10

1. Розмір премії на технологію не може перевищувати:

1) грошової суми, що дорівнює 4 мільйони злотих;

2) ліміту державної допомоги для мікро-, малого чи середнього підприємця, визначеного у положеннях част. 2 ст. 10 Закону "Про державну допомогу" від 30 квітня 2004 року, щодо витрат, про які йдеться в част. 5, і 50% вартості витрат, про які йдеться в част. 6, з урахуванням част. 2.

2. За допомогою премії на технологію можуть бути погашені задокументовані сплаченими рахунками і профінансовані з коштів технологічного кредиту витрати, про які йдеться в част. 5 і 6, але при цьому віднімається податок з товарів і послуг та акцизний збір; до уваги беруться витрати, які були зафіксовані після дати вираження Банком державного господарства свого зобов'язання надати премію на технологію.

3. Премія на технологію, призначена на покриття витрат, про які йдеться в част. 5, разом з іншою допомогою, зокрема допомогою "*de minimis*", виділеною на погашення тих самих витрат, а також допомогою на створення робочих місць у рамках інвестиції в технологію, не може перевищувати ліміту державної допомоги на інвестицію, визначеного для мікро-, малого

і середнього підприємця у положеннях, виданих на основі част. 2 ст. 10 Закону "Про державну допомогу" від 30 квітня 2004 року.

4. Премія на технологію, призначена на покриття витрат, про які йдеться в част. 6, разом з іншою допомогою, зокрема допомогою "*de minimis*", виділеною на погашення тих самих витрат, не може перевищити 50% вартості цих витрат.

5. Витратами підприємців на реалізацію інвестиції в технологію вважаються витрати на:

1) придбання за ринковими цінами нових або тих, що були у використанні, матеріальних засобів, за винятком транспортних засобів, придбаних підприємцем, який займається діяльністю у галузі транспорту;

2) оренду або лізинг матеріальних засобів, крім земельних ділянок, будинків та будівель, якщо договір оренди або лізингу передбачає обов'язок придбання підприємцем матеріального засобу після закінчення терміну оренди або лізингу;

3) оренду або лізинг ґрунтів, будинків та будівель, якщо оренда або лізинг будуть тривати мінімум 3 роки з дати закінчення інвестиції в технологію;

4) розбудову існуючих будівель, будинків, машин, обладнання, що є матеріальними засобами;

5) установку і впровадження в роботу машин та обладнання, що є матеріальними засобами;

6) придбання або лізинг, якщо договір лізингу передбачає обов'язок придбання після закінчення терміну лізингу, нематеріальних та юридичних засобів згідно з Регламентом Комісії (ЄС) № 1628/2006 від 24 жовтня 2006 року про застосування статей 87 та 88 Договору ЄС до регіональної інвестиційної допомоги, які:

а) є активами підприємця згідно із Законом "Про бухгалтерський облік" від 29 вересня 1994 року (Урядовий вісник за 2002 рік № 76, поз. 694, з подальшими змінами¹) та будуть використовуватися підприємцем і залишатися винятково на території закладу, в якому була реалізована інвестиція в технологію, профінансована із коштів технологічного кредиту протягом 3 років з дати закінчення інвестиції в технологію,

б) були придбані у третіх осіб за ринковою ціною,

в) підлягають амортизації згідно з положеннями Закону "Про бухгалтерський облік" від 29 вересня 1994 року.

6. До витрат на реалізацію інвестиції в технологію також зараховуються витрати на виконання незалежними експертами попередніх робіт, навчання, експертизи та технічних проектів, необхідних для запровадження нової технології у рамках інвестиції в технологію згідно з Регламентом Комісії

¹ Зміни в тексті цього Закону були оприлюднені в Урядовому віснику за 2003 р. – № 60 поз. 535, № 124 поз. 1152, № 139 поз. 1324, № 229 поз. 2276; за 2004 р. – № 96 поз. 959, № 145 поз. 1535, № 146 поз. 1546, № 213 поз. 2155; за 2005 р. – № 10 поз. 66, № 184 поз. 1539, № 267 поз. 2252; за 2006 р. – № 157 поз. 1119, № 208 поз. 1504; за 2008 р. – № 63 поз. 393.

(ЄС) № 70/2001 від 12 січня 2001 року про застосування статей 87 та 88 Договору ЄС до державної підтримки малого і середнього бізнесу (ОВ L 10 від 13.01.2001 року).

7. Матеріальні засоби, про які йдеться в пунктах 1–5 част. 5, повинні бути функціонально пов'язані та застосовуватися для реалізації мети, визначеної у кредитному договорі до технологічного кредиту.

Стаття 11

1. Банк державного господарства перераховує премію на технологію з метою погашення частини кредиту на рахунок у банку-кредитору, який вказується в договорі про виплату премії на технологію, після сплати останнього траншу технологічного кредиту.

2. Банк державного господарства переказує премію на технологію у повному обсязі або її першу частину на рахунок, про який йдеться в част. 1, після пред'явлення за посередництвом банку-кредитора таких документів:

1) копії рахунків та квитанцій про їх сплату, що засвідчують витрати, про які йдеться в част. 5 та 6 ст. 10;

2) копії договорів оренди чи лізингу, якщо рахунки, про які йдеться в пункті 1, стосуються витрат, про які йдеться в пунктах 2, 3, 6 част. 5 ст. 10;

3) декларації про розмір продажів, про які йдеться в част. 6 ст. 9, за період з дати закінчення реалізації інвестиції в технологію до дати подання заяви на виплату премії на технологію у повному обсязі або першої її частини;

4) рекомендацій, наданих підприємцеві однією з установ, перелічених у пункті 1 част. 3 ст. 5, у яких на основі спостережень та аналізу відповідної документації підтверджується запровадження нової технології в рамках інвестиції в технологію, профінансованої технологічним кредитом, та початок виробництва товарів чи надання послуг, про які йдеться в част. 6 ст. 9;

5) інформації про цільову допомогу, що була надана кожному підприємцеві, який реалізує інвестицію в технологію, зокрема слід подати інформацію про допомогу, отриману на фінансування витрат, про які йдеться в част. 5 і 6 ст. 10;

6) зобов'язання, що виробництво товарів і надання послуг, які стали результатом інвестиції в технологію, будуть продовжуватися на території вєводства, де була реалізована інвестиція в технологію, або у столиці м. Варшава, якщо інвестиція в технологію реалізовувалася у м. Варшава, мінімум протягом 3 років із дати закінчення інвестиції в технологію, в іншому випадку підприємець зобов'язаний повернути отриману премію на технологію;

7) довідку про відсутність заборгованості зі сплати податку на прибуток за рік, який передує роковій подання заяви на виплату премії на технологію у повному обсязі або її першої частини;

8) довідку про відсутність заборгованості зі сплати податку на товари і послуги на кінець місяця, який передує місяцю подання заяви на виплату премії на технологію у повному обсязі або її першої частини;

9) довідку про відсутність заборгованості зі сплати акцизного збору на кінець місяця, який передує місяцю подання заяви на виплату премії на технологію у повному обсязі або її першої частини;

10) довідку про відсутність заборгованості зі сплати локальних податків і зборів на кінець місяця, який передує місяцю подання заяви на виплату премії на технологію у повному обсязі або її першої частини;

11) довідку про відсутність заборгованості з виплати внесків на медичне та соціальне страхування на кінець місяця, який передує місяцю подання заяви на виплату премії на технологію у повному обсязі або її першої частини.

3. Банк державного господарства переказує частину премії на технології на рахунок, про який йдеться в част. 1, після пред'явлення за посередництвом банку-кредитора таких документів:

1) декларації про розмір продажів, про які йдеться в част. 6 ст. 9, за період з дати подання останньої зафіксованої заяви на виплату частини премії на технології до дати подання заяви на виплату чергової частини премії на технологію;

2) довідку про відсутність заборгованості зі сплати податку на прибуток за рік, який передує рокові подання заяви на виплату чергової частини премії на технологію;

3) довідку про відсутність заборгованості зі сплати податку на товари і послуги на кінець місяця, який передує місяцю подання заяви на виплату чергової частини премії на технологію;

4) довідку про відсутність заборгованості зі сплати акцизного збору на кінець місяця, який передує місяцю подання заяви на виплату чергової частини премії на технологію;

5) довідку про відсутність заборгованості зі сплати локальних податків і зборів на кінець місяця, який передує місяцю подання заяви на виплату чергової частини премії на технологію;

6) довідку про відсутність заборгованості з виплати внесків на медичне та соціальне страхування на кінець місяця, який передує місяцю подання заяви на виплату чергової частини премії на технологію.

Стаття 12

1. Протягом 30 днів з дати отримання Банк державного господарства укладає договір з банком-кредитором, у якій визначаються умови співпраці, зразок договору затверджується міністром економіки.

2. Договір, про який йдеться в част. 1, передбачає зокрема зобов'язання банку-кредитора передавати усю необхідну для проведення перевірок і звітності інформацію та документи Банкові державного господарства, що виникає з положень, які стосуються витрати коштів Європейського Союзу.

Стаття 13

До питань надання технологічного кредиту і питань, пов'язаних з виконанням кредитного договору, укладеного при наданні технологічного кредиту, які не регулюються у цьому розділі, застосовуються положення Зако-

ну "Про банківське право" від 29 серпня 1997 року. (Урядовий вісник за 2002 рік № 72, поз 665, з подальшими змінами¹)

Розділ 3

Фонд технологічного кредитування

Стаття 14

Для потреб цього Закону створюється державний цільовий фонд у формі банківського рахунку під назвою "Фонд технологічного кредитування", далі – "Фонд".

Фондом розпоряджається міністр економіки.

Банківське обслуговування Фонду здійснюється Банком державного господарства.

Розпорядник Фонду укладає з Банком державного господарства угоду, в якій визначається сфера компетенції Банку державного господарства, а також плата за обслуговування Фонду.

Плата, про яку йдеться в част. 4, встановлюється після погодження із міністром державних фінансів.

Стаття 15

1. Коштами Фонду є:

1) дотації із державного бюджету у розмірі, визначеному законом про бюджет;

2) відсотки від накопичень коштів Фонду в банках;

3) надходження від інвестицій коштів Фонду у цінні папери, емітовані Державним казначейством для учасників фондів грошового ринку, про які йдеться в ст. 178 Закону "Про інвестиційні фонди" від 27 травня 2004 року (Урядовий вісник № 146, поз. 1546, з подальшими змінами²);

4) інші надходження.

2. Кошти Фонду призначаються на:

1) виплату премії на технологію;

2) плату Банкові державного господарства за обслуговування Фонду.

Стаття 16

1. Основою фінансової діяльності Фонду є річний фінансовий план, який складається на кожен бюджетний рік.

2. Річний фінансовий план зокрема визначає:

1) прибутки і витрати;

---

¹ Зміни в тексті цього Закону були оприлюднені в Урядовому віснику за 2002 р. – № 126, поз. 1070, № 141, поз. 1178, № 144, поз. 1208, № 153, поз. 1271, № 169, поз. 1385 і 1387 і № 241, поз. 2074; за 2003 р. – № 50, поз. 424, № 60, поз. 535, № 65, поз. 594, № 228, поз. 2260 і № 229, поз. 2276; за 2004 р. – № 64, поз. 594, № 68, поз. 623, № 91, поз. 870, № 96, поз. 959, № 121, поз. 1264, № 146, поз. 1546 і № 173, поз. 1808; за 2005 р. – № 83, поз. 719, № 85, поз. 727 і № 167, поз. 1398; за 2006 р. – № 104, поз. 708, № 157, поз. 1119, № 190, поз. 1401 і № 245, поз. 1775; за 2007 р. – № 42, поз. 272 і № 112, поз. 769.

² Зміни в тексті цього Закону були оприлюднені в Урядовому віснику за 2005 р. – № 83 поз. 183, № 183 поз. 1537 і 1538, № 184 поз. 1539; за 2006 р. – № 157 поз. 1119; за 2007 р. – № 112 поз. 769.

- 2) стан коштів Фонду станом на початок і кінець бюджетного року;
- 3) збори і зобов'язання.
3. Проект річного фінансового плану складає розпорядник Фонду.
4. Витрати Фонду, передбачені у фінансовому плані, виконуються у межах наявних коштів, що включають поточні надходження і залишок коштів за попередні періоди.
5. Звіт про виконання річного фінансового плану Фонду складає розпорядник Фонду згідно з відповідними положеннями.
6. У випадку, якщо кошти Фонду не було використано протягом відповідного періоду на цілі, вказані в част. 2 ст. 15, розпорядник Фонду може покласти їх на депозитні рахунки у банках або інвестувати кошти Фонду у цінні папери, емітовані Державним казначейством для учасників фондів грошового ринку, про які йдеться в ст. 178 Закону "Про інвестиційні фонди" від 27 травня 2004 року.
7. Відкриття депозитних рахунків та інвестування коштів Фонду в цінні папери, емітовані Державним казначейством, не може бути перешкодою для термінової виплати коштів для цілей, передбачених част. 2 ст. 15.
8. Банк державного господарства у період до кінця місяця, який настає після кожного кварталу, подає міністрові економіки звіт про виконання фінансового плану Фонду.
9. Міністр економіки передає звіт, про який йдеться в част. 8, міністрові державних фінансів протягом місяця з дати його отримання.

Стаття 29

Грошові кошти, накопичені на банківському рахунку Фонду, створеного на основі Закону "Про деякі форми підтримки інноваційної діяльності" від 29 липня 2005 року, становлять грошові кошти Фонду, утвореного згідно з част. 1 ст. 14 цього Закону.

Стаття 30

Фонд технологічного кредитування, утворений згідно з част. 1 ст. 14 цього Закону, приймає усі активи і зобов'язання Фонду технологічного кредитування, створеного на основі закону "Про деякі форми підтримки інноваційної діяльності" від 29 липня 2005 року.

Стаття 31

1. Депозитні відсотки з депозитних вкладів у банках, відсотки від наданих технологічних кредитів, а також інші надходження Фонду технологічного кредитування, створеного на основі закону "Про деякі форми підтримки інноваційної діяльності" від 29 липня 2005 року, вважаються надходженнями Фонду технологічного кредитування, утвореного згідно з част. 1 ст. 14 цього Закону.

2. Витрати, визначені для Фонду технологічного кредитування, створеного на основі закону "Про деякі форми підтримки інноваційної діяльності" від 29 липня 2005 року, вважаються витратами Фонду технологічного кредитування, утвореного згідно з част. 1 ст. 14 цього Закону.

Стаття 32

Банк державного господарства від імені міністра економіки погашає технологічні кредити, надані Банком державного господарства, до початку дії цього Закону із коштів Фонду технологічного кредитування, створеного на основі закону "Про деякі форми підтримки інноваційної діяльності" від 29 липня 2005 року. Погашення відбувається за принципами, визначеними у ст. 33 і 34.

Стаття 33

1. Банк державного господарства погашає технологічні кредити частинами, розмір яких становить 20% від вартості нетто, вказаної у пред'явлених підприємцем рахунках з продажу товарів чи послуг, які стали результатом інвестиції в технологію, профінансованої із коштів технологічного кредиту, разом з підтвердженням про оплату. Рахунки і підтвердження про оплату підприємець подає не частіше, ніж двічі на рік.

2. Повний обсяг суми часткового погашення технологічного кредиту не може перевищувати:

1) суми, що дорівнює 1 млн злотих за середнім курсом Нацбанку станом на день погашення;

2) 50% від суми використаного капіталу технологічного кредиту;

3) у поточному календарному році – коефіцієнт, що дорівнює 10% суми капіталу використаного технологічного кредиту на кількість років, які минули з дати надання технологічного кредиту підприємцеві;

4) 30% витрат, про які йдеться в част. 7, у випадку інвестиції в технологію, реалізованої у містах Варшава чи Познань, враховуючи част. 3–6;

5) 40% витрат, про які йдеться в част. 7, у випадку інвестиції в технологію, реалізованої у містах Вроцлав, Краків чи Гданськ–Гдиня–Сопота, враховуючи част. 3–6;

6) 50% витрат, про які йдеться в част. 7, у випадку, якщо інвестиція реалізується на територіях, не перелічених в пунктах 4 і 5, враховуючи част. 3–6.

3. Допомога у формі часткового погашення, про яке йдеться в част. 1, повинна об'єднуватися з іншою державною допомогою, одержаною підприємцем в інших формах та з інших джерел, призначеною для інвестиції в технологію і профінансованою із коштів технологічного кредиту, або для створення робочих місць, пов'язаних з цією інвестицією; у сумі вся допомога не повинна перевищувати лімітів, про які йдеться в пунктах 4–6 част. 2 та в част. 4–6.

4. У випадках, коли часткове погашення стосується технологічного кредиту, наданого на інвестицію в технологію у сфері моторизації, максимальний розмір державної допомоги становить 30% лімітів, про які йдеться в пунктах 4–6 част. 2, якщо повний обсяг бруто державної допомоги, про який йдеться в част. 3, перевищує суму 5 мільйонів євро.

5. У випадках, коли часткове погашення стосується технологічного кредиту, наданого на інвестицію в технологію у сфері суднобудування, максимальний ліміт державної допомоги становить 22,5% витрат, про які йдеться в част. 7.

6. У випадку, коли часткове погашення стосується мікро-, малого чи середнього підприємця згідно з визначенням, поданим у Регламенті Комісії (ЄС) № 70/2001 від 12 січня 2001 року про застосування статей 87 та 88 Договору ЄС до державної підтримки малого і середнього бізнесу (ОВ L 10 від 13.01.2001 року), зі змінами, внесеними Регламентом № 364/2004/ЄС від 25 лютого 2004 року (ОВ L 63 від 28.02.2004), далі – "Регламент № 70/2001", максимальний розмір лімітів, про які йдеться в пунктах 4–6 част. 2, підвищується на 15% брутто, за винятком підприємців, які здійснюють діяльність у транспортній сфері.

7. Часткове погашення без врахування податку на товари та послуги й акцизного збору може охоплювати такі витрати, пов'язані з реалізацією інвестицій в технологію, підтверджені рахунками:

1) на придбання за ринковими цінами нових або тих, що були у використанні, матеріальних засобів за винятком транспортних засобів, придбаних підприємцем, який займається діяльністю у галузі транспорту;

2) на вдосконалення існуючих матеріальних засобів;

3) на установку і впровадження в роботу матеріальних засобів;

4) на попередні роботи, зокрема необхідне навчання, проведення експертиз, створення технічних проєктів, що безпосередньо стосуються впровадження нової технології, в яку інвестуються кошти із технологічного кредиту, а також кошти, необхідні для технологічної легалізації продукту (виробу чи послуги), які є результатом цієї інвестиції;

5) на придбання нематеріальних і юридичних засобів у формі: патентів, ліцензії, непатентованих технічних, технологічних знань та знань у сфері організації та управління, які у випадку підприємця, що не є мікро-, малим чи середнім підприємцем згідно з Регламентом № 70/2001, не можуть перевищувати 25% витрат, про які йдеться в пунктах 1 і 2, за умови, що:

а) будуть становити власність одержувача кредиту і будуть ним використовуватися винятково на території того регіону (згідно з положеннями про Номенклатуру територіальних одиниць для статистичних цілей (NTS), у якому реалізовувалася інвестиція в технологію, профінансована із коштів технологічного кредиту, протягом 5 років з дати закінчення інвестиції,

б) були придбані у третіх осіб на ринкових умовах;

в) підлягають амортизації згідно з податковими положеннями.

8. Часткове погашення технологічного кредиту для цілей податку на прибуток розглядаються як повернення підприємцеві витрат на придбання або створення матеріальних засобів для власних потреб, а також нематеріальних чи юридичних засобів, про які йдеться в пункті 5 част. 7.

Стаття 34

Часткове погашення відбувається за умови, що одержувач кредиту пред'явить такі документи:

1) рахунки, що фіксують витрати, про які йдеться в част. 7 ст. 33;

2) рахунки, що фіксують продаж товарів чи послуг, які стали результатом інвестиції в технологію, профінансованої технологічним кредитом, відповідно за період від закінчення цієї інвестиції до дати часткового погашення або за період від дати останнього погашення до дати чергового погашення;

3) рекомендації, надані науковою установою, дослідним центром чи науково-технічним товариством загальнопольського значення, сфера діяльності яких пов'язана з інвестицією в технологію, профінансованою із коштів технологічного кредиту, у яких підтверджується новизна технології, на яку був виданий технологічний кредит;

4) інформацію про державну допомогу, надану для реалізації інвестиції в технологію, профінансованої технологічним кредитом, відповідно за період від дати першого погашення або за період від дати останнього погашення до дати чергового погашення;

5) зобов'язання в тому, що господарська діяльність, пов'язана з реалізацією інвестиції в технологію, профінансованої технологічним кредитом, буде провадитися мінімум 5 років з дати закінчення інвестиції, під загрозою повернення підприємцем погашеної державою частки технологічного кредиту;

6) довідку, видану начальником відповідного фінансового управління про відсутність заборгованості зі сплати податків за відповідний період з дати закінчення інвестиції до дати погашення або за період з дати останнього погашення до дати чергового погашення;

7) довідку, підписану війтом (бурмістром, мером міста), про відсутність заборгованості з виплати податків та місцевих зборів;

8) довідку, видану відповідним місцевим відділом соціального страхування, про відсутність заборгованості з виплати внесків на соціальне та медичне страхування за відповідний період з дати закінчення інвестиції до дати погашення або за період з дати останнього погашення до дати чергового погашення.

КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Наказ Міністерства промисловості, туризму та торгівлі Іспанії, що регулює засади та порядок проведення конкурсу з надання субсидій на 2007 рік із метою підтримки міжнародних патентних заявок ІТС/608/2007 від 14.03.2007 року¹

Інноваційна діяльність є одним із головних рушіїв економічного зростання, вона сприяє підвищенню рівня продуктивності за рахунок збільшення показників конкурентоспроможності інноваційних підприємств. Одним з ключових аспектів інноваційного процесу в багатьох галузях є захист інноваційної діяльності за допомогою патентів, зокрема, захист інновацій на міжнародному рівні, що є основою для конкурентоспроможності на рівних умовах в контексті більш глобальних дій.

Що стосується економічного середовища, в якому зростає інтернаціоналізація компаній, Іспанія має збільшити кількість патентів національного виробництва на міжнародному ринку, щоб стабілізувати власну конкурентоспроможність. Захист цих патентів тісно пов'язаний з європейською патентною системою. Але існують певні труднощі стосовно сприятливої співпраці іспанських підприємств із названою вище системою. Однією з проблем є географічна відстань, яка віддаляє Іспанію від організації з управління європейською патентною системою, оскільки Європейське патентне відомство розташоване в Мюнхені та не використовує робочою іспанську мову.

У зв'язку з цим великого значення набуває стимулювання міжнародного захисту за допомогою субсидій з метою підвищення конкурентоспроможності підприємств, особливо малих і середніх, які здійснюють пошук нових ринків за межами Іспанії.

¹ ORDEN ITC/608/2007, de 14 de marzo, por la que se regulan las bases y la convocatoria para el año 2007 de la concesión de subvenciones para el fomento de las solicitudes de patentes en el exterior: <http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=9170&CO=16>.

Анотація. Програма спрямована на заохочення подання заявок на отримання патентів на винаходи, створені в Іспанії, за кордоном для забезпечення конкурентоспроможності країни у зв'язку із глобалізацією підприємств. Головною проблемою іспанських підприємств є використання англійської як офіційної мови для подання заявки та географічна відстань до Європейського патентного відомства. Програма передбачає фінансування частини витрат на подання заявки у процентному відношенні (наприклад, національні та регіональні ставки зборів за подання заявки, перекладацькі послуги, ставки ЄПВ тощо).

Додаткова інформація: <http://www.oepm.es>.

Допомога, що регулюється цим наказом, призначена для захисту інновацій за рахунок патентів на міжнародній арені з метою забезпечення сприятливої експлуатації та передачі іспанських технологій. З метою подолання основних перешкод на шляху до отримання європейського чи міжнародного патенту заявником, згадана вище допомога полягає у виділенні коштів на переклад та оплату зборів різних офіційних державних та регіональних патентних відомств.

Нормативно-правова база та процедура надання цих субсидій має відповідати нормам, встановленим у Законі 38/2003 від 17 листопада 2003 року, Загальному Законі про субсидії, Королівському декреті 887/2006 від 21 липня 2006 року, відповідно до якого затверджено Регламент надання субсидій, та Закону 30/1992 від 26 листопада 1992 року "Про правову систему державних адміністративних органів та загального адміністративного провадження".

На місцевому рівні ця допомога визначається відповідно до Регламенту Комісії (ЄС) №1998/2006 від 15 грудня 2006 року стосовно застосування статей 87 та 88 Договору ЄС до допомоги "*de minimis*". Така система обмежує суму максимальної допомоги, котра становить 200 000 євро (100 000 євро у випадку, якщо компанії працюють у галузі автомобільних перевезень) протягом будь-якого періоду тривалістю три фінансові роки.

У зв'язку з цим ухвалюються такі рішення.

Стаття 1. Мета Наказу

1. Цим Наказом регулюються основи надання субсидій на подання патентних заявок за кордоном та порядок проведення конкурсу щодо надання такої допомоги на 2007 рік.

2. Допомога спрямовується на погашення частини витрат на міжнародне патентування у відповідності до національних та європейських процедур, встановлених у Європейській патентній конвенції (надалі – "ЄПВ") або у Договорі "Про патентну кооперацію" (надалі – "ДПК").

Стаття 2. Типи допомоги

а) Для отримання цієї допомоги необхідно, щоб пріоритетні заявки, які подаються за кордон відповідно до Паризької конвенції чи міжнародні заявки за Договором про патентну кооперацію (ДПК), подавалися через Іспанський центр з патентів і товарних знаків як приймаюче відомство згідно з Договором про патентну кооперацію", або щоб заявка на видачу європейського патенту була подана до Іспанського центру з патентів і товарних знаків відповідно до положень статті 2 Королівського декрету 2424/1986 від 10 жовтня 1986 року, що стосується застосування Конвенції "Про видачу європейських патентів", підписаної 5 жовтня 1973 року в Мюнхені.

б) Заявки на допомогу можуть включати в себе відповідні витрати на одну чи більше пріоритетних заявок.

с) Витрати, які можуть покриватися субсидією, повинні виникнути протягом періоду з 1 червня 2006 року до моменту закінчення терміну по-

дачі заявок на конкурс. У разі витрат на переклад, патентні заявки мають бути подані у межах того ж періоду.

д) Допомога, на яку подаються заявки, регулюється Регламентом Комісії (ЄС) 1998/2006 від 15 грудня 2006 року щодо застосування статей 87 і 88 Договору ЄС про допомогу "*de minimis*": "Жодним національним або міжнародним адміністративним органом чи державним закладом не надаються субсидії, розмір яких перевищує 200 000 євро (100 000 у випадку підприємств, що займаються автомобільними перевезеннями) протягом будь-якого періоду впродовж трьох фінансових років, у тому числі не надається субсидія, сума якої заявлена".

е) Субсидії надаються на конкурсній основі. Однак відповідно до положень статті 55.1 Королівського декрету 887/2006 від 21 липня 2006 року, згідно з яким затверджено Регламент Закону 38/2003 від 17 листопада 2003 року, якщо заявки подані до завершення терміну їхньої подачі, вони відповідають висунутим до них вимогам та затребуваний ними обсяг фінансування не перевищує передбачених меж запланованого фінансування, вони задовольняються у відповідному обсязі без проведення конкурсу.

Стаття 3. Бенефіціари

1. Бенефіціарами можуть стати:

а) Компанія: організація з будь-якою правовою формою, що здійснює економічну діяльність і заснована на законних підставах на момент подання заявки на отримання допомоги. Для цілей цього наказу, поняття "компанія", зокрема, включає – публічні комерційні товариства, публічні організації та приватні установи.

б) Некомерційні приватні науково-дослідні центри: будь-яка приватна некомерційна організація, що має статус юридичної особи, яка продемонструвала свої можливості і дієздатність у діяльності чи проектах із наукових досліджень і технологічних розробок. Технологічні центри не входять до переліку таких організацій.

в) Технологічні центри: мають статус юридичної особи і були засновані на законних підставах як некомерційні організації, метою яких є підвищення конкурентоспроможності компаній шляхом удосконалення технологій і технологічних процесів; організація має бути зареєстрована як Центр інновацій і технологій (ЦІТ) в Реєстрі, котрий регулюється Королівським декретом 2609/1996 від 20 грудня 1996 року за умови, що право власності урядового відомства не є переважним.

г) Державні дослідні інститути, які визначаються і регулюються Законом 13/1986 від 14 квітня 1986 року стосовно вдосконалення та розвитку науково-технологічних досліджень. Крім того, для цілей цього закону, розгляду підлягають державні дослідні заклади:

- які входять до складу або є залежними від державних органів;
- інші державні центри досліджень і розробок.

е) Некомерційні вищі навчальні заклади, їхні відділи та інститути відповідно до положень Конституційного Закону 6/2001 від 21 грудня 2001 року "Про вищі навчальні заклади".

ф) Інші публічно-правові корпорації: зазначені у статті 2 Закону 30/1992 від 26 листопада 1992 року "Про правове регулювання державних органів та про загальне адміністративне провадження", згаданий вище.

г) Угрупування або об'єднання, у тому числі:

спільні підприємства (СП);

об'єднання, що створені за економічними інтересами, утворені об'єднанням компанії (або компаній) з іншими установами;

галузеві некомерційні комітети підприємців, які в процесі своєї діяльності реалізують проекти з досліджень і розробок у рамках свого сектора; інші об'єднання бенефіціарів, зазначені у пунктах а), b), c), d) і e) цього параграфа.

h) Фізичні особи.

2. Не можуть бути бенефіціарами фізичні або юридичні особи, які виконують деякі з умов, що визначені у ст. 13.2 та 3 Загального закону "Про субсидії".

Стаття 4. Компетентні органи щодо розгляду і винесення рішення про порядок надання допомоги

Компетентним органом, який відповідає за розгляд заявок про надання допомоги, є Департамент з видачі патентів та надання технологічної інформації, при цьому не обмежуючи повноваження Генерального секретаря з питань управління економікою та фінансами. Рішення за результатами розгляду ухвалюється головним управлінням Іспанського центру з патентів і товарних знаків.

Стаття 5. Складання та подання заявок

1. Заявки на отримання допомоги повинні відповідати зразку, викладеному в Додатку до цього наказу, і є доступними для заповнення і подання протягом проведення конкурсу за Інтернет-адресою Іспанського центру з патентів і товарних знаків www.oertm.es. Згаданий зразок складається з двох елементів: заявки на отримання допомоги та анкети. Остання має заповнюватися лише юридичною особою.

2. Організації, які включені до реєстру підприємств Міністерства промисловості, туризму і торгівлі, що здійснюють діяльність у сфері досліджень і розробок, регулюються Наказом ІТС/570/2006 від 22 лютого 2006 року (ВОЕ від 3 березня 2006 року), та звільнені від заповнення анкет.

3. Бажаючі можуть подати заявку на допомогу разом з документацією, необхідною для он-лайн реєстрації в Іспанському центрі з патентів і товарних знаків, за допомогою електронного підпису, затвердженого у згаданому реєстрі відповідно до положень Закону ІТС/915/2005 від 4 квітня 2005 (ВОЕ від 12 квітня 2005 року), на основі якого було створено он-лайн реєстр в Іспанському центрі з патентів і товарних знаків.

4. Крім того, заявки на допомогу, надруковані із заповнених в електронній формі засобів, згаданих у параграфі 1, із проставленим власноруч підписом можуть подаватися разом з іншою необхідною документацією до реєстру Іспанського центру з патентів і товарних знаків, за адресою: П. Кастеяна, 75, 28071 Мадрид, чи за будь-якою адресою, згаданою в статті 38.4 Закону 30/1992 від 26 листопада 1992 року "Про правове регулювання державних органів і загальне адміністративне провадження", і будуть направлені у відповідний орган для розгляду.

Заявки на отримання субсидії мають супроводжуватися такими документами:

а) копія ідентифікаційного коду для юридичних осіб, у випадку якщо заявник є юридичною особою;

б) заявка, в якій вказується чи була отримана або заявлена допомога від будь-якого державного органу, національної, міжнародної державної або приватної організації, у зв'язку з проектом або діяльністю (їх частинами), які були предметом заявки на отримання субсидії і, у разі необхідності, вказується визначена сума; а також у випадку отримання або подання заявки на державну допомогу за умови дотримання положення "*de minimis*" упродовж останніх трьох років і, за необхідності, вказується сума;

в) документи, які підтверджують та відповідають концепції субсидії, у тому числі й оригінали документів, що підтверджують витрати, або їх завірнені копії;

г) копія заявки на патент або патенти з перекладом, анотацією, зауваженнями та описом, які подані до патентних відомств за кордоном. Подання такої заявки за кордоном перевіряється в Іспанському центрі з патентів і товарних знаків. У разі неможливості здійснення такої перевірки, від заявника вимагається засвідчена копія або копія, засвідчена в організації, де був здійснений переклад.

5. Згадана заявка має супроводжуватися підтвердженням повноважень заявника, яка надається з рештою документації за допомогою будь-яких засобів, що підтверджують її автентичність, відповідно до положень Розділу III Королівського Декрету 772/1999 від 7 травня 1993 "Що регулює процедуру подання заявок, документів і скарг до Державної Адміністрації, а також видачі копій документів або повернення оригіналів та порядок ведення їх реєстрації".

6. Заявники повинні підтвердити, що на момент подання заявки у них відсутні заборгованості по сплаті податків та обов'язкових соціальних зборів. Таке підтвердження має здійснюється відповідно до положень Наказу Міністерства економіки і фінансів від 28 квітня 1986 року та від 25 листопада 1987 року, "Про підтвердження заявником відсутності заборгованості по сплаті податків та обов'язкових соціальних зборів з метою отримання субсидії або державної допомоги".

Відповідно до статті 23 Загального Закону "Про субсидії" та пункту 22 Регламенту до цього Закону, подання заявки на отримання субсидії призводить до

автоматичного надання заявником дозволу компетентному органу звернутися безпосередньо до відповідних податкових служб та органів соціального забезпечення про отримання інформації щодо заборгованостей, згаданих у попередньому абзаці. Якщо у своїй заявці заявник прямо відхиляє надання такого дозволу, він зобов'язаний подати такі підтвердження самостійно.

У випадку, якщо згадані документи не можуть бути засвідчені належним чином за допомогою електронних засобів, до заяви мають додаватися первинні документи.

7. Якщо подана документація є неповною, або в ній містяться помилки, які можна виправити, відповідальна особа протягом десяти робочих днів, починаючи з наступного дня після отримання заявки, має усунути недолік або доповнити необхідні документи з попередженням, що у разі невиконання таких дій заявка буде відхилена відповідно до положень статті 71 Закону 30/1992 від 26 листопада 1992 року.

Стаття 6. Термін подання заявки

Термін подання заявки і супровідної документації становить один місяць і починається з наступного дня після опублікування повідомлення про проведення конкурсу у "Офіційному державному бюлетені".

Стаття 7. Розгляд

Орган, відповідальний за розгляд заявки згідно зі статтею 4, має офіційно здійснювати такі дії, які вважатиме за потрібне для визначення, ознайомлення та перевірки відомостей, на основі яких має бути прийняте рішення.

Стаття 8. Вивчення й оцінювання заявок

1. Заявки підлягають вивченню й оцінюванню за участі уповноваженого органу, відповідального за розгляд і оцінювання.

2. Результати оцінювання, здійсненого відповідним органом, передаються експертній комісії. Ця комісія надає остаточну оцінку та пропозицію щодо прийняття або відхилення заявок на фінансування діяльності.

3. Критерії для прийняття рішення щодо надання допомоги мають враховувати такі аспекти:

а) Оцінюється збільшення кількості заявок за кордоном. Під збільшенням кількості заявок мається на увазі зростаюче число міжнародних, регіональних чи національних заявок, зареєстрованих на національному рівні.

б) Другим критерієм для оцінювання є момент подання заявки на патент, у цьому разі пріоритет надається заявкам, поданим раніше або тим, що відповідають корисній іспанській моделі або, при необхідності, заявкам Договору про патентну кооперацію та європейським заявкам.

4. Діяльність експертної комісії регулюється відповідно до положень Розділу II Глави II Закону 30/1992 від 26 листопада 1992 року "Про правове регулювання державних органів і загальне адміністративне провадження".

5. Експертну комісію очолює заступник голови Департаменту з видачі патентів і технологічної інформації. Членами комісії є: Генеральний секретар Іспанського центру з патентів і товарних знаків, представник рівня

заступника генерального директора, призначеного кожним із наступних підрозділів міністерств і державних виконавчих органів: Головне управління з питань інформаційного суспільства, Технічне управління, Головне управління з промислового розвитку, Головне управління політики в сфері малого і середнього бізнесу, Центр промислово-технічних розробок, Іспанський Інститут зовнішньої торгівлі та Головне управління з питань дослідної діяльності при Міністерстві освіти і науки.

6. Радник Генерального секретаря Іспанського центру з патентів і товарних знаків виконує обов'язки секретаря Експертної Комісії з правом дорадчого голосу.

Стаття 9. Призначення і обсяг субсидій

1. Допомога буде надаватися у вигляді субсидій, призначених на фінансування витрат, які виникли в результаті діяльності, яка визначена в першому Розділі цього Наказу. Витрати, які можуть покриватися субсидіями:

а) Платежі за обробку заявок в державних чи регіональних установах з питань патентування у відповідності до національного або регіонального порядку видачі патентів, а також платежі, пов'язані з поданням чи публікацією необхідних перекладів з метою визнання дійсності виданих патентів. Субсидується до 75% від розміру таких витрат.

б) Витрати на переклад патентних заявок, за умови що ці переклади призначені для подання у рамках одного процесу, в розмірі 400 євро за переклад кожної поданої заявки на патент. Субсидується лише переклад однієї патентної заявки на кожну з мов.

в) Платежі, що виплачуються відповідно до Договору про патентну кооперацію за умови використання Іспанського центру з патентів і товарних знаків у якості відомства одержувача, Міжнародного органу пошуку або Міжнародного органу попередньої експертизи. Субсидується до 75% від розміру таких витрат.

Будь які суми, які виникли внаслідок несвоєчасної сплати зазначених вище платежів, а також додаткові витрати – не покриваються субсидіями.

Субсидії можуть застосовуватися як до всього проекту, так і до будь-якої його діяльності, що підлягає субсидуванню, або ж до частини такої діяльності.

2. Надання субсидій здійснюється у рамках наявних бюджетних коштів, за статтею витрат 20.102.421N, підстави 441, 442, 471 та 484 витратної частини на Іспанський Центр з патентів і товарних знаків (Міністерство промисловості, туризму і торгівлі) на 2007 рік, "Програма сприяння патентуванню закордоном".

3. Загальна максимальна сума субсидій у рамках цієї програми не може перевищувати 1 845 000 євро.

4. Сума індивідуальної допомоги не має перевищувати 60 000 євро на кожного заявника.

5. У жодному разі надана допомога не має перевищувати, з урахуванням інших видів допомоги, наданих бенефіціару за період в три роки, максима-

льну суму в 200 000 чи 100 000 євро, відповідно до встановленої норми "*de minimis*".

Стаття 10. Пропозиція і прийняття субсидії

1. Після проведення оцінювання, Експертна комісія публікує доповідь, після чого розробляє проекти попередніх розпоряджень регулюючого органу, обґрунтовані належним чином, у яких заявникам повідомляється, що протягом 10 днів заявники повинні подати доказові документи, які вони вважатимуть доцільними.

2. Після розгляду доказових документів, зацікавленій стороні, яка була запропонована в якості бенефіціара, надсилається повідомлення про остаточне рішення щодо надання субсидії, на яке вона має надіслати акцепт протягом 10 днів. Пропозиція визнається неакцептованою, коли протягом зазначеного терміну від неї не надійшло жодної відповіді.

3. Після прийняття остаточного рішення Генеральний директорат Іспанського центру з патентів і товарних знаків видає наказ про надання заявленої допомоги, або, при необхідності, рішення про ненадання у зв'язку з відмовою від права або фізичної неможливості фінансування проекту. Згадане рішення припиняє свою дію в адміністративному порядку.

4. Подані заявки розглядаються і рішення щодо них повідомляються протягом шести місяців з дати початку подання заявок. Якщо після завершення такого терміну рішення по конкретній заявці так і не було оголошене, вона вважається відхиленою.

5. Рішення щодо надання допомоги вмотивовується із зазначенням:

а) Ідентифікації бенефіціара або бенефіціарів на отримання допомоги. Вид діяльності, її характеристики і мета.

б) Розмір допомоги.

с) Зобов'язання зі сторони одержувача інформувати про факт надання допомоги при будь-якій діяльності чи зв'язку з виконанням проекту.

д) того, що надання допомоги здійснюється відповідно до Регламенту Комісії (ЄС) № 1998/2006 від 15 грудня 2006 року про застосування статей 87 і 88 Договору ЄС до допомоги "*de minimis*".

6. У рішенні про ненадання допомоги вказуються причини відмови.

7. Зацікавлена сторона отримує повідомлення у відповідності до положень статей 58 і 59 Закону 30/1992 від 26 листопада 1992 року "Про правове регулювання державних органів і загальне адміністративне провадження".

Стаття 11. Засоби правового захисту

1. Рішення про порядок надання допомоги може бути оскаржене з правом повторного розгляду протягом місяця і в тому ж органі, який видавав це рішення відповідно до статей 116 та 117 Закону 30/1992. Незважаючи на зазначене вище, рішення про порядок надання допомоги може бути оскаржене до адміністративної колегії Національного суду протягом двох місяців, починаючи з наступного дня після дати повідомлення про остаточне рішення.

2. Оскарження може подаватися через он-лайн реєстрацію на веб-сайті Іспанського центру з патентів і товарних знаків протягом періоду, визначеного у цій статті, та у відповідності до загального порядку подання оскаржень.

Стаття 12. Виплата субсидій

Виплата допомоги, зазначеної у цьому Наказі, здійснюється у випадку відповідності бенефіціара усім вимогам, наведеним у статті 34.5 Закону "Про субсидії".

Замість свідоцтв, передбачених статтею 22 Закону "Про субсидії", заявник може подати заяву, що міститься у Додатку I за умови, що загальний розмір допомоги, наданої кожному заявникові під час конкурсної процедури, не перевищує 3000 євро, або якщо субсидії надаються державним установам, агентствам, державним органам або ж організаціям і закладам державного сектора.

Стаття 13. Документація

Одержувач субсидії протягом двадцяти календарних днів з дати винесення рішення про надання допомоги зобов'язаний надати затребувану від нього документацію та сприяти проведенню належних перевірок, щоб забезпечити успішну реалізацію діяльності, що підлягає фінансуванню. Також одержувач субсидії підлягає фінансовому нагляду і контролю з боку Генерального управління фінансово-контрольної служби Іспанського уряду, а також Рахункової палати.

Стаття 14. Правопорушення.

1. Недотримання вимог цього Наказу та інших чинних положень, якщо такі є і вони визначені відповідними рішеннями про надання субсидії, призведе до відмови у праві отримання допомоги, або до зобов'язання відшкодувати отриману допомогу та пеню в залежності від затримки виплати, починаючи від дати виплати субсидії до дати на яку призначене відшкодування, у відповідності до належної процедури відшкодування, яка визначена у статті 37 Закону 38/2003 від 17 листопада 2003 року "Про субсидії".

2. У випадку вчинення адміністративних правопорушень щодо субсидій та державної допомоги, застосовуються положення Розділу IV Закону 38/2003 від 17 листопада 2003 року "Про субсидії",

Порушення можуть класифікуватися як незначні, тяжкі або особливо тяжкі відповідно до статей 56, 57 та 58 згаданого Закону. Санкції за невиконання визначені у статті 66 цього ж Закону.

Стаття 15. Загальні положення

Допомога, згадана у цьому Наказі, також регулюються положеннями Закону 38/2003 від 17 листопада 2003 року "Про субсидії", Королівського декрету 887/2006 від 21 липня 2006 року, згідно з яким затверджується Регламент надання субсидій, Закону 30/1992 від 26 листопада 1992 року "Про правове регулювання державних органів і загальне адміністративне провадження", та Закону 47/2003 від 26 листопада 2003 року "Про бюджет".

Заключні положення і набуття чинності

Цей Наказ набуває чинності на наступний день після його опублікування в "Офіційному державному бюлетені".

Загальні умови – патентна ініціатива для МСП, ФРН, 2011 рік¹

1. Мета / Правова основа

1.1. Мета заходу

Федеральне міністерство економіки і технологій ФРН у рамках програми "SIGNO – захист ідей промислового використання" передбачає здійснювати підтримку трансферу технологій через більш ефективне використання об'єктів права інтелектуальної власності.

SIGNO покликана підтримувати вищі навчальні заклади, малі і середні підприємства й незалежних винахідників у сфері правового захисту та реалізації їхніх інноваційних ідей в економіці.

SIGNO покликаний цілеспрямовано займатися стимулюванням використання об'єктів права інтелектуальної власності та стимулюванням патентної діяльності вищих навчальних закладів та малих і середніх підприємств.

1.2. Правова основа

Федеральне міністерство економіки і технологій ФРН надає проектам допомогу згідно з цією Директивою, а також загальними адміністративними приписами §§ 23 та 44 Кодексу про федеральний бюджет. Претензії заявника щодо надання допомоги не приймаються. Федеральне міністерство економіки і технологій ФРН, або уповноважені ним інстанції, приймають рішення на власний розсуд. Надання допомоги здійснюється у разі наявності відповідних коштів у бюджеті.

2. Об'єкт стимулювання

"Патентна ініціатива для МСП" спрямована на підтримку малих і середніх підприємств, які бажають вперше захистити результати своїх науково-дослідних проектів засобами охорони прав інтелектуальної власності (через отримання патентів та охорону промислових зразків), або які востаннє подавали заявку на отримання охоронних документів понад п'ять років тому. "Патентна кампанія для малих і середніх підприємств" сприяє стратегічному розумінню патентної системи, підвищенню знань викорис-

¹ Rahmenbedingungen – KMU-Patentaktion (Januar 2011): http://www.signo-deutschland.de/signo-unternehmen/content/e4154/e4422/e5104/fileobject5107/Rahmenbedingungen-KMUPatentaktion_ger.pdf.
Анотація. Програма SIGNO (до 2007: INSTI) підтримує МСП, індивідуальних винахідників та університети для охорони прав інтелектуальної власності. Програма складається з трьох підпрограм: Signo для університетів, Signo для підприємств та Signo для винахідників.

Додаткова інформація:

<http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=7642&CO=6>.

тання прав інтелектуальної власності, створенню своєрідних "дорожніх карт" для використання патентів, а також передачі ноу-хау.

Стимулювання надається на здійснення таких видів підтримки (від TP1 до TP5):

TP 1: Дослідження стану технології

Повинне бути проведене високоякісне дослідження стану технології для оцінки патентоспроможності й створення найкращої основи для реєстрації.

TP 2: Аналіз ефективності витрат

Аналіз ефективності витрат являє собою важливий захід для економічно обґрунтованого отримання патентів та охорони промислових зразків та для допомоги в попередньому оцінюванні шансів впровадження винаходу.

TP 3: Отримання патентів та охорона промислових зразків. Допомога патентних повірених (представників) під час процесу реєстрації та перевірки для уникнення неперспективних заявок з недостатньо розкритим змістом та незрозумілими формулюваннями, що, як правило, не мають жодних шансів на отримання охоронних документів проте щонайменше уповільнюють та ускладнюють процес та відкривають простий обхідний шлях для конкурентів.

TP 4: Підготовка до експлуатації винаходу

Допомога патентних повірених (представників) для поліпшення перспектив успішного впровадження захищеного винаходу в економіку.

TP 5: Отримання патентів або захист промислових зразків в іноземних країнах.

Фінансування послуг патентних повірених (представників) та зборів для патентних заявок в іноземних країнах, щоб полегшити відповідним компаніям необхідні кроки на шляху успішної реалізації їх винаходу також і за межами Німеччини.

3. Одержувач допомоги

Подавати заявку на отримання допомоги мають право:

- мікро-, малі й середні комерційні підприємства та самостійні працівники вільних природознавчих/технічних професій;
- підприємства з місцем розташування в Німеччині та промислові об'єкти – з місцем розташування виробництва в Німеччині;
- підприємства, які відповідають критеріям чинного визначення малого й середнього підприємства Європейської Комісії (ОВ L 124/36 від 20.05.2003 року),
- підприємства, які займаються або надають можливість займатися дослідженнями і розробками, та
- які за останні 5 років не подавали заявок на отримання патенту.

Разом із заявкою підприємство має подати роз'яснення щодо отримання статусу мікропідприємства або малого і середнього підприємства для того, щоб довести право підприємства на участь у "Патентній ініціативі для МСП".

У рамках "Патентної ініціативи для МСП" не розглядаються заявки щодо захисту прав промислової власності, які вже фінансуються державою, федеральними землями або ЄС (принцип субсидіарності).

4. Вид, обсяг та розмір допомоги

Допомога надається як безповоротний грант (фінансування проекту) у формі часткового фінансування витрат на використання зовнішніх послуг у відповідності до Регламенту (ЄС) № 1998/2006 від 15.12.2006 року щодо застосування статей 107 і 108 Договору ЄС до допомоги "de-minimis" (ОВ L379 від 28.12.2006 року).

Розмір фінансування одного проекту становить до 50%, але не більше 16 000 євро. Податок на додану вартість належить до витрат, які не покриваються, таким чином фінансування надається лише на суму нетто.

Послуги, що покриваються допомогою, згруповані у відповідних видах підтримки. Для кожного виду підтримки грант становить до 50% документально підтверджених зовнішніх витрат у таких межах:

<u>Вид підтримки</u>	<u>Максимальний розмір допомоги</u>
TP 1	800 євро
TP 2	800 євро
TP 3	2100 євро
TP 4	1600 євро
TP 5	2700 євро

Невикористані кошти (не більше 50% найвищого розміру допомоги відповідного виду підтримки) можна використовувати на покриття додаткових витрат інших видів підтримки; не можна перевищувати квоту стиmuлювання понад 50% для комплексного проекту. Кошти від невиконаних проектів не можуть бути використані з іншим призначенням.

Види підтримки включають:

TP1: Дослідження стану техніки

- Дослідження у відповідних он-лайн або CD-ROM базах даних (національні, міжнародні), а також традиційні дослідження в патентних описах, у спеціалізованих бібліотеках та архівах тощо.

- Аналіз / оцінювання результатів.

TP 2: Аналіз ефективності витрат

- Оцінювання перспектив комерційної експлуатації винаходу в розрізі аналізу ефективності витрат.

- Дискусії з представниками підприємства, якому надається підтримка (сфери: управління, виробництво, маркетинг, винахідники).

- Проведення додаткових пошуків на базі спеціалізованих джерел (он-лайн або CD-ROM бази даних, бібліотеки та архіви тощо).

- Аналіз / оцінювання результатів.

TP 3: Реєстрація патентів та охорона промислових зразків

- Послуги патентного повіреного (представника) (консультування, гонорари повірених/представників за підготовку заявки та/або реєстрацію заявки на отримання патентів або щодо охорони промислових зразків).

- Збори, що сплачуються патентному відомству.

ТР 4: Підготовка до експлуатації винаходу

- Консультування в процесі пошуку партнерів для співпраці або подальші можливості фінансування впровадження або використання винаходу.
- Використання належних інноваційних бірж та бірж співпраці.
- Підготовка огляду ринку (потенціал, конкуренти, можливості збуту тощо).
- Проведення перших заходів щодо використання винаходу (підготовка рекламних матеріалів і маркетингової концепції, участь у виставках, зовнішнє створення прототипів, виробництво і адаптація процесу, розміщення на ринку тощо).
- Реєстрація торговельної марки або промислового зразка.
- Консультування з питань необхідних технічних випробувань у процесі розроблення продукту чи процесу, оцінювання концепції за технічними критеріями експертизи. Витрати на проведення випробувань допомогою не охоплюються.

ТР 5: Отримання патентів в іноземних країнах

- Послуги патентного повіреного (представника) (консультування, європейська та/або міжнародна реєстрація патенту та/або отримання патенту в патентних відомствах іноземних країн).
- Збори, що сплачуються патентному відомству, витрати на переклад.

***

6. Інформація, необхідна для отримання допомоги.

Допомога підприємствам або виробництву згідно з цією Директивою (пункт 3) є субвенцією у розумінні § 264 Кримінального кодексу разом з § 2 Закону "Про грошову допомогу". Для одержання коштів у рамках цієї ініціативи важливими є такі факти:

1. Факти, необхідні для погодження та надання допомоги.
  - інформація щодо типу підприємства, назви, правової форми, місця розташування, діяльності, виробничих підрозділів, щодо галузі, кількості працівників, обороту та суми річного балансу;
  - інформація щодо статусу малого або середнього підприємства;
  - інформація, що підтверджує відсутність дій із захисту промислових прав за останні п'ять років;
  - підтвердження, що раніше не надавалося жодного іншого фінансування з боку держави, федеральних земель або Європейської комісії, не робився запит на отримання такого фінансування, та не було отримано згоди від перерахованих вище інстанцій на отримання фінансування; що не робився і в цей момент не готується запит на отримання допомоги від будь-якого іншого партнера SIGNO;
  - пояснення про наміри використання;
  - заява про допомогу "*de minimis*";
  - підтвердження про те, що кредиторська заборгованість відсутня, підприємство є платоспроможним і з приводу його майна не ведуться жодні

судові процеси щодо банкрутства, секвестрації згідно з § 807 Цивільно-процесуального кодексу або §284 Положення про порядок стягнення податків, зборів або мита.

2. Факти, що мають значення для подальшого надання, використання або вимоги на повернення допомоги.

- це факти, що мають значення для подальшого надання, використання або вимоги на повернення допомоги. Особливо це стосується інформації, яка встановлюється організатором проекту і закріплюється у додатках до умов виконання проекту;

- крім того, важливими для надання допомоги є факти, що підтверджують цільове використання допомоги.

3. Фіктивні угоди, зловживання службовим становищем.

- факти, що приховуються фіктивними угодами або фіктивними домовленостями, а також юридичні угоди або дії зловживання можливостями, пов'язаними з допомогою, на яку подається заявка (див. § 4 Закону "Про грошову допомогу");

- гранти повертаються бенефіціаром, якщо вони були отримані в результаті надання неправдивої або неповної інформації.

***

Розпорядження міністра науки і вищої освіти Республіки Польща про програму "ПАТЕНТ ПЛЮС (PATENT PLUS) – підтримка патентування винаходів"¹ від 12.08.2008 року

Згідно із частиною 5 статті 15 Закону від 8 жовтня 2004 року "Про принципи фінансування науки" (Урядовий вісник № 238, поз. 2390, з подальшими змінами і доповненнями) наказую так:

§ 1

1. Програма "ПАТЕНТ ПЛЮС (PATENT PLUS)" – підтримка патентування винаходів" (надалі – "програма") може включати:

1) кошти, надані у рамках додаткового фінансування або кошти, отримані внаслідок рефінансування, необхідні для підготовки патентної заявки

---

¹ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 sierpnia 2008 r. w sprawie programu "PATENT PLUS – wsparcie patentowania wynalazków" (Dz.U. 2008 nr 156 poz. 971): <http://isip.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20081560971>.

Анотація. Завдання програми – сприяння іноземному патентуванню винаходів, що створені у Польщі та трансферу технологій з науково-дослідних інститутів до промисловості шляхом підтримки охорони прав інтелектуальної власності на результати досліджень Інша мета – підвищення обізнаності персоналу сфери досліджень і розробок щодо важливості охорони об'єктів права інтелектуальної власності, а також сприяння співпраці з бізнес сектором.

Додаткова інформація:

<http://www.nauka.gov.pl/ministerstwo/inicjatywy-ministerstwa/programy-ministra/patent-plus/>.

для подання до Патентного бюро Республіки Польща, для проведення міжнародної, регіональної процедури реєстрації чи для проведення процедури подання такої заявки до патентних відомств інших держав, а також кошти, необхідні для роботи патентного повіреного;

2) фінансування заходів, пов'язаних із залученням нових партнерів і для комерціалізації винаходів, а також додаткове фінансування для спеціальної підготовки і популяризації знань щодо охорони промислової власності.

2. Фінансування заходів із джерел фінансування науки, що не походять із державного бюджету, можливе лише у випадках особливо важливих для реалізації наукової та науково-технічної державної політики та має відбуватися згідно принципів, наведених у цьому Розпорядженні, з урахуванням мети та способу витрати коштів, які визначаються суб'єктом, що їх надає.

3. Умовою отримання рефінансування для витрат, про які йдеться в частині 1 пункту 1, є подання заявки до Патентного бюро Республіки Польща.

§ 2

1. Міністр науки (далі – "міністр") у рамках програми надає фінансування:

- 1) науковим організаціям;
- 2) навчальним закладам;
- 3) академічним інкубаторам підприємств;
- 4) центрам з трансферу технологій;
- 5) центрам вдосконалення;
- 6) технопаркам;
- 7) науково-підприємницьким консорціумам;
- 8) суб'єктам, які здійснюють діяльність на благо науки;
- 9) організаціям, які підтримують трансфер технологій і підприємництво та знаходяться на території Республіки Польща (надалі – "уповноважений суб'єкт").

2. У рамках програми фінансування для реалізації завдань, про які йдеться в § 1 част. 1 пункт 1, може надаватися суб'єктам, переліченим у част. 1 пунктах 1–6, які подали заявку на патентування винаходу разом з іншими суб'єктами.

§ 3

1. Фінансування надається на основі заявки, зразок якої подано в Додатку № 1 до розпорядження.

2. Заявки подаються до департаменту при міністерстві у двох екземплярах двічі на рік у період до 31 березня або до 30 вересня.

3. Заявку складає керівник уповноваженого суб'єкта або особа, яка його представляє.

4. Заявка може містити прохання про додаткове фінансування кількох завдань, перелічених у 1 частині § 1.

5. Заявки розглядаються та оцінюються комісією, яка скликається згідно із частиною 1 статті 30 або згідно із частиною 2 статті 30 Закону від 8 жовтня 2004 року "Про принципи фінансування науки"(надалі – "комісія").

6. До розгляду приймаються заявки, які відповідають усім формальним вимогам, наведеним у розпорядженні. Неповна заявка повертається заяв-

нику разом з повідомленням, у якому вказуються причини повернення. Доопрацювання і повторне подання заявки можливе у термін 14 днів з дати отримання повернення.

§ 4

Під час розгляду заявки до уваги беруться такі критерії:

- 1) можливість комерціалізації винаходу, для патентування якого виділяється додаткове фінансування;
- 2) можливість застосування винаходу підприємствами, які знаходяться на території Республіки Польща;
- 3) співвідношення коштів та обсягу завдань, які охоплюються у заявці, враховуючи мету, види запланованих завдань та кількість осіб, яких планується перекваліфікувати;
- 4) технічна та кадрова основа для забезпечення організації перекваліфікації;
- 5) відповідність тематики курсу для перекваліфікації та мети програми;
- 6) показник кількості заявок на винаходи, що надходили від заявника, або кількість наданих патентів, кількість запатентованих винаходів, а також історія заявок на патентування винаходів від суб'єкта, який подає заявку на додаткове фінансування або рефінансування;
- 7) можливість для державної економіки отримання прибутків з-за кордону від продажу чи ліцензійних виплат внаслідок використання прав промислової власності, які охоплює заявка на додаткове фінансування або рефінансування із програми;
- 8) попередня співпраця заявника із підприємцями з метою комерціалізації рішень, опрацьованих у науково-дослідній організації.

§ 5

1. Оцінювання заявки включає надання пропозиції про виділення коштів на заходи, які реалізуються у рамках програми, та їх розмір, або надання пропозиції щодо відмови у виділенні коштів та обґрунтування цієї пропозиції.

2. Комісія представляє міністрові пропозиції щодо фінансування окремих заходів.

§ 6

1. Розмір наданих коштів не може перевищувати вказаний у заявці.

2. Розмір наданих коштів може сягати 90% від усіх коштів, запланованих для реалізації заходів у рамках програми.

3. Уповноважений суб'єкт забезпечує надання решти необхідних коштів, що становить не менше 10% від усіх коштів, запланованих на реалізацію заходів у рамках програми.

4. У випадку проектів, які реалізуються в науково-промислових консорціумах, не менше 10% від усіх запланованих витрат для реалізації завдань становлять власні кошти суб'єкта, який вказаний як керуючий у договорі про створення консорціуму.

§ 7

Заявки, згідно з якими прийнято позитивне рішення комісії і додаткове фінансування яких перевищує розмір 1 мільйон злотих, надсилаються на розгляд до спеціальної комісії Наукової Ради.

§ 8

За результатами розгляду й оцінювання заявок міністр видає рішення про надання коштів або відмову у наданні коштів для реалізації завдань у рамках програми.

§ 9

1. Кошти, видані для реалізації заходів у рамках програми, передаються уповноваженому суб'єктові згідно з договором, у якому визначаються умови виконання, фінансування та розрахунків щодо виконаних заходів (надалі – "договір").

2. У випадку заходів, які в рамках програми заплановано реалізовувати у термін понад 1 рік, сума додаткового фінансування передається частинами.

3. Зразок договору опрацьовується у спеціальному департаменті міністерства та передається уповноваженому суб'єктові.

4. У разі отримання коштів для виконання завдань у рамках програми, уповноважений суб'єкт повинен додати до договору:

1) довідку з банку, де відкрито поточний рахунок, про наявність на рахунку коштів у розмірі, необхідному для виконання завдань або про кредитоспроможність суб'єкта щодо обсягу власних коштів, які вимагаються;

2) довідку про відсутність будь-якої заборгованості перед державою;

3) довідку з Відділу соціального страхування про відсутність заборгованості по внесках на соціальне та медичне страхування;

4) у випадку науково-промислового консорціуму – угоду про створення консорціуму, у якій вказано суб'єкти, які його створили, та опис розподілу обов'язків, пов'язаних із реалізацією завдань у рамках програми.

5. Договір підписується керівником та головним бухгалтером уповноваженого суб'єкта та складається не пізніше, ніж через місяць від дня отримання рішення про надання коштів для реалізації завдань у рамках проекту. Недотримання визначеного терміну вважається за відмову уповноваженого суб'єкта від наданих коштів.

6. Умови, визначені в договорі, можуть бути змінені на основі заяви уповноваженого суб'єкта, яка подається не пізніше, ніж за три місяці до закінчення реалізації завдань, визначених в договорі.

§ 10

Розрахунки коштів, переданих уповноваженому суб'єктові для реалізації завдань у рамках програми, відбуваються на основі річних звітів та кінцевого звіту.

§ 11

1. Уповноважений суб'єкт складає річний звіт про реалізацію заходів, виконаних у рамках програми. Зразок річного звіту подано у Додатку № 2 до

розпорядження, звіт подається у двох екземплярах, термін подачі – до 31 березня наступного року, але не раніше, ніж через 6 місяців з дати укладення договору.

2. Річний звіт про реалізацію заходів, виконаних у рамках програми, підлягає перевірці на відповідність з кошторисом та графіком, які додаються до договору.

3. У випадку розходжень із кошторисом та графіком річний звіт відправляється на розгляд комісії.

4. За результатами оцінювання і розгляду, про які йдеться в частині 3, повинні виноситися пропозиції, що стосуватимуться:

- 1) продовження фінансування;
- 2) припинення або зменшення фінансування;
- 3) припинення дії угоди або ймовірного застосування санкцій згідно з договором.

§ 12

Неподання річного звіту у визначений термін або подання у звіті неправдивої інформації є підставою для припинення подальшого фінансування, а також може призвести до розірвання договору і вимоги повернення виплачених коштів.

§ 13

1. Уповноважений суб'єкт складає кінцевий звіт про виконання завдань у рамках програми, зразок якого подано в Додатку № 3 до розпорядження, звіт складається у двох екземплярах і подається протягом 60 днів з дати закінчення реалізації проекту.

2. Кінцевий звіт оцінює комісія. У випадку, коли додаткове фінансування із коштів на науку перевищує 1 мільйон злотих, звіт подається на розгляд до відповідної комісії Наукової Ради.

3. Міністр на основі розгляду та оцінювання кінцевого звіту в рамках програми визнає угоду:

- 1) виконаною;
- 2) виконаною, з вимогою повернення неправильно використаних коштів або стягненням штрафу;
- 3) повністю або частково невиконаною, з одночасним поверненням неправомірно використаних коштів та зі застосуванням штрафних санкцій.

4. На основі кінцевого звіту про реалізацію завдань у рамках програми міністр складає звіт за договором.

5. Міністр повідомляє уповноваженому суб'єкту про розрахунок за договором.

6. Неправильно використані кошти надані для реалізації у рамках програми підлягають поверненню на банківський рахунок відповідного управління міністерства разом з відсотками, які нараховуються згідно з умовами, наведеними в договорах.

§ 14

1. Уповноважений суб'єкт несе відповідальність за цільове використання коштів для реалізації завдань у рамках програми.

2. Міністр має право контролювати процес реалізації завдань та правильність використання коштів, наданих для реалізації завдань у рамках проекту.

§ 15

1. Боргові зобов'язання, що виникають внаслідок розрахунків коштів, наданих для реалізації завдань у рамках програми, анулюються у тому випадку, коли настає одна з таких передумов:

1) боржник був вилучений із відповідного реєстру, а відповідальність за борги не передалася третім особам;

2) з'являється обґрунтоване припущення, що в результаті накладення арешту не буде отримано більшої суми, або процес опису майна не дав належних результатів;

3) відбулося списання боргу у рамках переговорів з позикодавцями боржника;

4) суд відхилив рішення про оголошення банкрутства боржника або анулював процедуру банкрутства.

2. Міністр у відповідь на обґрунтовану заяву боржника чи заяву з управління може повністю або частково списати заборгованість, перенести термін сплати або дозволити сплату поетапно у тому випадку, коли склалися такі обставини:

1) настала надзвичайна економічна ситуація, яку сторони не могли передбачити під час укладення договору і через яку сплата зобов'язання боржником призвела б до значного погіршення його фінансового становища;

2) боржник перебуває у скрутному життєвому становищі;

3) це обґрунтовано науковим ризиком, який пов'язаний із особливостями виконуваних завдань.

3. Сплата відстроченого або розстроченого боргу, відбувається на основі відповідного договору, укладеного з боржником.

§ 16

1. Кошти, надані у рамках програми уповноваженому суб'єктові-підприємцеві, становлять допомогу "*de minimis*", про яку йдеться у Регламенті Комісії (ЄС) № 1998/2006 від 15 грудня 2006 року щодо застосування статей 87 та 88 Договору ЄС до допомоги "*de minimis*" (ОВ L 379/5 від 28.12.2006 року)

2. Допомога, про яку йдеться в 1 частині, може надаватися суб'єкту-підприємцеві у тому випадку, коли загальна вартість цієї допомоги у сумі з іншою допомогою "*de minimis*", яка надавалася протягом поточного календарного року і двох попередніх календарних років, не перевищує суми 200 000 євро, а для автотранспортних підприємств – 100 000 євро.

§ 17

Згідно з розпорядженням, допомога "*de minimis*" не може надаватися уповноваженому суб'єктові-підприємцеві, якщо він:

1) перебуває у скрутному економічному становищі у розумінні законодавчих положень, що стосуються порятунку та реструктуризації проблемних підприємств, або

2) перебуває в процесі реструктуризації із залученням державної допомоги.

***

**Міністерство економіки та транспорту Угорщини.
Умови конкурсу "Підтримка захисту прав промислової власності
угорських винаходів за кордоном (IPARJOG_08).
Керівництво для заявників", 2008 рік¹**

***

1. Обґрунтування, мета підтримки

Відповідно до Закону "Про Фонд наукових і технологічних інновацій" 2003 року (далі – "Закон про Фонд") Національний науково-дослідний і технологічний департамент (ННДТД) на підставі наказу Міністра економіки та транспорту, в інтересах підвищення конкурентоспроможності держави, оголошує конкурс "Підтримка захисту прав промислової власності угорських винаходів за кордоном".

Мета підтримки – сприяння інноваційним процесам в угорській економіці, підвищення її конкурентоспроможності, розширення експорту, сприяння захисту прав промислової власності угорських винаходів за кордоном.

Для цього конкурс підтримує одержання, оновлення і збереження міжнародного захисту прав: на патенти, сорти рослин, промислові зразки, експериментальні розробки для представників малого і середнього бізнесу, фізичних осіб, неприбуткових організацій, науково-дослідних установ, навчальних закладів, а також реалізацію права, пов'язаного із захистом промислової власності.

2. Призначення, джерела і сума допомоги

Призначення допомоги викладено в пункті а) у частини (1) 8§ Закону ХС 2003 року "Про Фонд наукових і технологічних інновацій".

---

¹ A magyar találmányok külföldi iparjogvédelmi oltalmának támogatása (IPARJOG_08): <http://www.nih.gov.hu/palyazatok-eredmenyek/archiv-felhivasok/iparjog08/magyar-talalmanyok-080620>.

Анотація. The objective of the measure is to foster innovation processes within the Hungarian economy, boost its competitiveness, facilitate export by supporting international IPR protection activities of Hungarian SMEs, individuals and higher education institutions. Financial resources are provided for acquiring, renewing and maintaining utility models, designs and international IPR protection. The scheme also supports enforcement of international IPR.

Додаткова інформація:

<http://www.nih.gov.hu/palyazatok-eredmenyek/archiv-felhivasok/iparjog08/magyar-talalmanyok-080620>.

Джерело допомоги визначене підрозділом 1 (Підтримка вітчизняних інновацій) розділу LXIX (Фонд наукових і технологічних інновацій) Закону CLXIX 2007 року "Про державний бюджет на 2008 рік".

Правила надання і використання допомоги викладені у положеннях Постанови Уряду № 133/2004 (IV. 29) "Про обслуговування і використання Фонду наукових і технологічних інновацій", а також Постанови Уряду № 146/2007 (VI. 26) "Про правила надання державної допомоги з коштів Фонду наукових і технологічних інновацій".

Для досягнення цілей конкурсу Національний науково-дослідний і технологічний департамент за рахунок Фонду наукових і технологічних інновацій забезпечує:

200 мільйонів (двісті мільйонів) форинтів.

Конкурс є безперервним. Якщо рамкова сума, що призначена для конкурсу, вичерпається, конкурс буде зупинено.

3. Очікувана кількість конкурсних проєктів, що можуть одержати підтримку

Очікувана кількість конкурсних проєктів, що можуть одержати підтримку: 10–20 на рік.

У рамках визначеної мети підтримку можуть одержати 20–40 проєктів. Ця кількість має індикативний характер та у залежності від кількості учасників може бути більшою чи меншою.

4. Коло претендентів, що мають право на підтримку

Право на підтримку за конкурсом мають фізичні особи-резиденти Угорщини, представники малого і середнього бізнесу, які розташовані в Угорщині (або зарубіжні підприємства, що мають філії в Угорщині) (згідно з 3§ Закону XXXIV 2004 року "Про суб'єкти малого і середнього бізнесу та підтримку їх розвитку"), неприбуткові організації з правом юридичної особи, а також бюджетні органи та їхні установи, що мають статус юридичної особи.

5. Форма, умови надання допомоги; термін, на який надається допомога

Форма підтримки – допомога не вважається підтримкою для діяльності учасника конкурсу – без визначеного зобов'язання щодо повернення остаточної допомоги (надалі – "безповоротна допомога або грант").

Умови надання допомоги

Допомогу може одержати учасник конкурсу, який:

- має права на винахід, сорти рослин, корисну модель або дослідний зразок і

- у зв'язку з поданням заявки за кордоном подає або подав заявку про пріоритет до Патентного відомства Угорщини.

Критерієм подання заявки на конкурс є користування у справі про захист за кордоном послугами вітчизняного офіційного представника.

Термін надання допомоги не перевищує 36 місяців. Учасник конкурсу повинен здійснити проєкт протягом трьох років.

6. Розмір допомоги

На момент оголошення конкурсу рамкова сума, яка призначена для допомоги, становить 200 мільйонів форинтів. Максимальна допомога, що може надаватися за один проект, становить 10 мільйонів форинтів.

Розмір гранту в рамках конкурсу становить 100% витрат, і не може перевищувати 10 мільйонів форинтів.

Якщо учасник конкурсу не є платником ПДВ, базою для розрахунку загальних витрат є валова собівартість проекту плюс ПДВ. Якщо учасник конкурсу є платником ПДВ, то базою для розрахунку загальних витрат є чиста собівартість без ПДВ.

Установа, котра ухвалює рішення, у вмотивованих випадках (наприклад, нецільових витратах) може визначити і менший розмір допомоги. Якщо учасник конкурсу згоден здійснити конкурсний проект при зменшеному розмірі допомоги, він зобов'язаний (упродовж 15 днів з моменту одержання повідомлення) заявити про це в письмовій формі.

Бенефіціари мають можливість, у рамках організації конкурсу, брати аванс.

Допомога, що надається в рамках конкурсу, вважається допомогою "*de minimis*". Положення щодо допомоги "*de minimis*" викладені у Регламенті Комісії ЄС № 1998/2006/ЄС від 15 грудня 2006 року про застосування статей 87 і 88 Договору ЄС до допомоги "*de minimis*" (ОВ L 379 від 28.12.2006 року). У відповідності до цього один суб'єкт підприємницької діяльності (протягом трьох років) може одержувати мінімальну суму допомоги з будь-якого джерела на суму, що не перевищує суми в форинтах, яка відповідає 200 000 євро. У період будь-яких трьох років суб'єкт підприємницької діяльності, який працює у сфері наземних перевезень, може одержати допомогу на суму, що не перевищує суми в форинтах, що відповідає 100 000 євро.

При одержанні визначеної допомоги "*de minimis*", учасник конкурсу повинен виконувати спеціальні зобов'язання з обліку та надання інформації відповідно до Регламенту Комісії ЄС № 1998/2006/ЄС від 15 грудня 2006 року про застосування статей 87 і 88 Договору ЄС до допомоги "*de minimis*" (ОВ L 379 від 28.12.2006 року).

Бенефіціар повинен повідомити про те, яку суму допомоги ("*de minimis*") він одержував протягом останніх трьох років перед наданням допомоги. Згідно з Регламентом Комісії ЄС № 1998/2006/ЄС допомога "*de minimis*" не може надаватися:

- у вугільній промисловості;
- на види діяльності, пов'язані з виробництвом продуктів сільського господарства, перерахованих у Додатку № 1 до Договору про заснування Європейської Співтовариства;
- до переробки і маркетингу продуктів сільського господарства, перерахованих у Додатку № 1 до Договору про заснування Європейської Співтовариства, якщо сума допомоги:

- визначається на підставі ціни чи кількості таких продуктів, якщо вони придбані у первинних виробників, у підприємств, які торгують такими продуктами, або

- залежить від повної або часткової передачі її первинним виробникам;
- у транспортній галузі – для придбання транспортних засобів підприємствами, що здійснюють комерційні перевезення;
- у галузі риболовлі й аквакультури;
- для підтримки експорту;
- як допомога для надання переваги виробництву вітчизняних продуктів перед імпортними продуктами;
- підприємствам, що перебувають у скрутному становищі.

Мінімальна допомога ("*de minimis*") не може додаватися до державної допомоги на ті самі цільові витрати, якщо їхня загальна сума перевищить розмір, визначений регламентами про інтенсивність допомоги і Регламентом Європейської Комісії. Бенефіціар повинен зберігати документи, пов'язані з наданням допомоги, протягом десяти років з моменту ухвалення рішення про надання допомоги.

7. Винятки

Не можуть брати участь у конкурсі і не мають права на одержання допомоги такі правові суб'єкти:

- підприємства, які перебувають на межі банкрутства, у стані ліквідації або припинення;
- які перед оголошенням цього конкурсу в проекті, що заявлений на конкурс та розпочатий з метою надання коштів Фонду наукових і технологічних інновацій (надалі – "Фонд"), та відповідно до положень, що викладені у параграфі (2) 16§ Закону ХС 2003 року про Фонд, надали недостовірні або неповні відомості, або з власної вини не виконали повністю угоду про надання допомоги;
- мають невиконане протягом 60 днів і задавнене платіжне зобов'язання до Фонду, або цільових асигнувань згідно з параграфом (2) 16§ Закону про Фонд.;
- мають заборгованість перед державними структурами;
- проти яких виданий наказ Європейської Комісії про обов'язкове повернення допомоги;
- щодо яких доведено, що під час подання конкурсного проекту були надані недостовірні відомості, що не відповідають дійсності, та які суттєво впливають на фаховий і фінансовий зміст проекту;
- у зв'язку з поданням міжнародної заявки не було подано заявку про пріоритет до Патентного відомства Угорщини.

8. Види діяльності, на які надається допомога

- Одержання, підтримання та оновлення захисту за кордоном прав промислової власності на винаходи, сорти рослин, корисні моделі або дослідні зразки і використання пов'язаних з цим правових послуг.

▪ На правовій консультації, консультації із захисту промислової власності (на вітчизняних/зарубіжних офіційних представників), пов'язані із здійсненням прав.

Допомога може надаватися:

- на витрати, пов'язані з одержанням зарубіжного патенту, захисту за кордоном сорту рослин, корисної моделі або дослідного зразка;
- на витрати, пов'язані з продовження міжнародного патенту, захисту за кордоном сорту рослин, корисної моделі або дослідного зразка;
- на витрати, пов'язані з поновленням захисту корисної моделі;
- на витрати, пов'язані з іншими процедурами захисту інтелектуальної власності в органах за кордоном;
- на витрати, пов'язані зі здійсненням прав стосовно міжнародного захисту прав інтелектуальної власності.

9. Цільові витрати

Звертаємо увагу на те, що цільові витрати, які можуть бути використані для допомоги за рахунок Фонду наукових і технологічних інновацій, можуть витратитися з моменту взяття на облік конкурсного проекту. Кошти, які витрачені у зв'язку з проектом, що підтримується, до затвердження проекту, не можуть бути враховані як цільові.

Для виконання завдань, котрі визначенні цим конкурсом, цільовими вважаються такі кошти:

- витрати на одержання, підтримання і поновлення захисту прав промислової власності і пов'язані з цим витрати на послуги із захисту прав промислової власності;
- за дорученням: витрати виключно на послуги (послуги спеціалістів, консультації тощо), пов'язані з цим проектом згідно з 78§ Закону "Про бухгалтерський облік";
- інші матеріальні витрати: витрати, що здійснюються виключно згідно з параграфом (2) 78§ Закону "Про бухгалтерський облік".

Якщо учасник конкурсу не є платником ПДВ, базою для розрахунку загальних витрат є валова собівартість проекту, плюс ПДВ. Якщо учасник конкурсу є платником ПДВ, то базою для розрахунку загальних витрат є чиста собівартість без ПДВ.

Аванс може надаватися згідно з параграфом (3)-(4) 18§ Постанови Уряду № 133/2004 (IV. 29.)

10. Критерії оцінювання і відбору

Конкурсні проекти у процесі оцінювання обробляються конфіденційно і з дотриманням принципу рівних можливостей.

Оцінювання конкурсних проектів проводиться на підставі таких критеріїв:

- узгодженість цілей пропозиції і програми;
- фаховий, науковий, технічний зміст проектною пропозиції, її новизна і соціальна необхідність;

- шанси одержання захисту прав промислової власності в країнах, що вказані в проекті;
- шанси на реалізацію винаходу, що є предметом захисту в країнах, що вказані в проекті;
- вплив продукту, процесу на навколишнє середовище;
- господарська діяльність підприємства і попередня інноваційна діяльність;
- здійсненність винаходу, його фахове і економічне значення, соціальна можливість використання за вітчизняними і зарубіжними стандартами;
- відношення винаходу до передових технологій;
- обґрунтованість витрат, пропорційність допомоги й очікуваного результату.

Попередня експертна оцінка об'єктів промислової власності у Франції¹, 2000 рік

Попередня оцінка об'єктів промислової власності є одним з інструментів, що запроваджено Національним інститутом промислової власності (INPI) з 2000 року для допомоги у використанні об'єктів права інтелектуальної власності МСП.

Кількість оцінок з 2004 по 2008 роки збільшилося з 270 до 900. Урядом очікується, що 2012 року буде проведено 1200 оцінок. Вартість оцінки становить 1,500 євро та надається без сплати цієї суми МСП.

Базуючись на об'єктивному та кваліфікованому аналізі, при попередній експертній оцінці береться до уваги сукупність об'єктів промислової власності (патенти, торговельні марки, промислові зразки), що наявні на підприємстві, з урахуванням контрактів, ліцензій, інформаційних досліджень (пошуків), купівлі й продажу (трансферу) технологій.

Така оцінка дає можливість підприємству побачити власні конкурентні переваги як завдяки захисту, який надає промислова власність, так і за рахунок іншого можливого використання: технологічного, правового, ліцензування, партнерства, оцінки активів тощо.

Попередня експертна оцінка дозволяє визначити напрями діяльності та внутрішні можливості підприємства для впровадження політики промислової власності. Експертна оцінка дає чітке уявлення про учасників ринку та ціни на промислову власність.

Вартість здійснення попередньої експертної оцінки становить 1500 євро. Для підприємства надання цієї послуги є повністю безкоштовним, оскільки

---

¹ Pré-diagnostics de la propriété industrielle: http://www.inpi.fr/fileadmin/mediatheque/pdf/INPI_Pre-diagnostic.pdf.

Додаткова інформація: <http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=9463>.

програма фінансується за рахунок Національного інституту промислової власності (INPI).

ЧОТИРИ ОСНОВНІ ЕТАПИ

Здійснення попередньої експертної оцінки проходить у чотири етапи, які становлять половину робочого дня на підприємстві.

Вивчення підприємства та його середовища: сектор діяльності, конкуренти.

Відвідання підприємства: аналіз продукції, послуг, організації, фінансового стану та інше.

Складання звіту з чотирьох частин: акт оцінки стану приміщення, можливий розвиток, шляхи діяльності, засоби та інструменти для їх реалізації.

Повернення на підприємство для ознайомлення з результатами попередньої експертної оцінки.

Результати попередньої експертної оцінки є конфіденційними.

Експертна оцінка здійснюється експертами Національного інституту промислової власності, які мають відповідні спеціальні знання і навички для проведення таких експертиз, а також фахівцями Ради промислової власності, експертами регіональних торгово-промислових палат (ARIST) чи окремими відібраними INPI консультантами, які спеціалізуються у цій галузі.

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Постанова Міністерства фінансів Угорщини про детальні правила і використання джерел допомоги у рамках Оперативної програми економічного розвитку досліджень, розробок та інновацій для підвищення конкурентоспроможності, а також для організації Регіональних оперативних програм досліджень, розробок та інновацій № 22/2007 від 29.08.2007 року¹

З метою подолання низької активності вітчизняних підприємств у сфері наукових досліджень, розробок та інновацій (далі – НДРІ), кращого використання існуючих потужностей і результатів, а також створення умов, сприятливих для співпраці між сторонами процесу НДРІ, на підставі повноважень, наданих мені п.(9) § 24 Закону XXXVIII 1992 року "Про державний бюджет", виконуючи функції, визначені в п.(7) §53 Закону CXXVII 2006 року "Про державний бюджет Угорської Республіки на 2007 рік", після погодження з міністром фінансів, що діє на підставі положень, викладених у п. а) § 1 Постанови уряду №169/2006 (VII. 28) "Про функції та повноваження міністра фінансів" – затверджую таке:

Сфера дії

§ 1. (1) Ця Постанова поширюється на використання, управління та операції з фінансовими засобами, призначеними для Оперативної програми економічного розвитку (далі – "ОПЕР") у сфері досліджень, розробок та інновацій для підвищення конкурентоспроможності в рамках Західно-задунайської оперативної програми, Північно-алфйолдської оперативної програми, Оперативної програми північної Угорщини, Оперативної програми центральної Угорщини, Середньо-задунайської оперативної програми, Південно-задунайської оперативної програми (далі – РОП).

(2) Правила проведення конкурсів, вимоги до змісту матеріалів конкурсантів, порядок їхнього оцінювання, правила укладання договорів і за-

¹ 22/2007 (VIII. 29) MeHVM rendelet a Gazdaságfejlesztési Operatív Program K+F és innováció a versenyképességért prioritására és a Regionális Operatív Programok K+F és innováció tárgyú konstrukcióira rendelt források felhasználásának részletes szabályairól és a támogatás jogcímeiről: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0700022.MEV.

Анотація. Постановою визначаються схеми підтримки інноваційного розвитку підприємств в Угорщині, включаючи фінансування галузевих досліджень та експериментальних розробок.

Додаткова інформація:

<http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=9276&CO=20>.

твердження розмірів виплат для надання державної допомоги, а також завершення програм і система контролю регулюються окремою постановою.

Визначення понять

§ 2. У цій Постанові

1) *державна допомога* – допомога "*de minimis*" (далі – допомога) згідно з п. в) 1 і 5 §1. Постанови уряду № 85/2004 (IV.19) про державну допомогу і карту регіональної допомоги (далі – Постанова про допомогу) у відповідності до п. (1) статті 87 Договору про заснування Європейського Співтовариства;

2) *малий і середній бізнес* (далі – МСБ) – підприємства, які на момент подання заяви про державну допомогу згідно зі статтями 87 і 88 Договору ЄС відповідають вимогам одного з типів підприємств, що визначені у Додатку I Регламенту Європейської Комісії № 800/2008 від 6 серпня 2008 року визначення певних категорій допомоги, сумісною що поєднується зі спільним ринком;

***

4) *дослідна організація* – організація, головна мета якої незалежно від правового статусу і способу фінансування, полягає у проведенні фундаментальних досліджень, експериментальних розробок, а також у розповсюдженні результатів шляхом навчання, публікації або передачі технологій. Такі організації весь одержаний прибуток реінвестують у власну діяльність, поширення її результатів або навчання. Ті підприємства, котрі можуть вплинути на науково-дослідну організацію, зокрема в якості акціонера або члена, не можуть мати переважного доступу до потенціалу досліджень організації та досягнутих результатів досліджень;

5) *фундаментальні дослідження* – експериментальні та теоретичні роботи, основною метою яких є отримання нових наукових і технологічних знань в Угорщині та іноземних країнах у галузі фундаментальних прикладних наук без наміру якого-небудь конкретного застосування або використання;

6) *галузеве дослідження* – дослідження, спрямоване на отримання наукових і технологічних знань, їхнє практичне впровадження з метою розробки нових продуктів, процесів або послуг, а також для значного поліпшення існуючих продуктів, процесів і послуг; що включає створення складових частин комплексних систем, необхідних для галузевих досліджень, за винятком зразків, що можуть мати комерційне застосування;

7) *допомога для проектів НДРІ* – допомога, що надається проектам фундаментальних і галузевих досліджень або експериментальних розробок;

8) *експериментальні розробки* – впровадження результатів прикладних досліджень у проекти, а саме – розробка нових чи покращених продуктів, процесів, послуг (сюди відноситься також і виготовлення прототипів, що не мають комерційного застосування), разом із тим не вважаються експериментальною розробкою звичайні зміни існуючих продуктів, виробничих процесів, послуг, навіть якщо ці зміни сприяли розвитку цього продукту, процесу або послуги, але на рівні експериментального виробництва і тестування від-

носяться до експериментальних розробок, якщо вони не можуть бути використані чи перетворені винятково на комерційний продукт;

9) *інноваційні процеси* – застосування нових чи значно поліпшених способів виробництва або надання послуг, включаючи значні зміни в техніці, обладнанні або у програмному забезпеченні;

10) *організаційна інновація* – застосування нових способів організації в комерційній практиці, організації робочих місць або зовнішніх зв'язків підприємства, при цьому, якщо зміни в цих сферах базуються на раніше застосовуваних способах організації, зміні стратегії управління, злиття та поглинання, припиненні використання одного з процесів, заміні або залученні капіталу, на змінах ціни реалізації та пов'язані із пристосуванням до потреб торгівлі новими чи значно поліпшеними продуктами, – все це не вважається інновацією;

11) *висококваліфіковані кадри* – вчені, інженери, дизайнери і маркетингологи, які мають вищу освіту і не менше п'яти років професійного досвіду в цій сфері; також їм враховується професійний стаж навчання чи роботи в докторантурі;

12) *наймання висококваліфікованих кадрів* – використання бенефіціаром тимчасових працівників протягом певного періоду, після чого співробітник має право повернутися до попереднього роботодавця;

13) *інноваційні кластери* – незалежні одна від одної компанії – групи інноваційних новостворених підприємств малого та середнього бізнесу, великих підприємств, а також науково-дослідних організацій, що діють в одній галузі, мета котрих полягає у сприянні інноваційній діяльності через інтенсивне співробітництво, розподіл засобів, обмін знаннями та досвідом, крім того, ефективно сприяють передачі технологій, створенню мереж і розповсюдженню інформації між компаніями, що входять до кластеру;

14–15) ***

16) *інтенсивність допомоги* – виражене у відсотках співвідношення обсягу допомоги і витрат, що розраховані за поточною вартістю;

17) *обсяг допомоги* – розмір державної допомоги, що надана бенефіціару та розрахована за способом, викладеним у Додатку 2 до Постанови про допомогу;

18) *підприємство в скрутному становищі* – підприємство, визначене у Додатку 8 Постанови про допомогу;

19) *власні джерела* – відповідно до визначень, викладених у п. 33 § 2 Постанови уряду № 217/1998 (XII.30) "Про порядок виконання державного бюджету";

20) *держава – учасник СЕП* – держава – член Європейського Союзу та інша держава – член Договору про Європейський економічний простір;

21) *організація, що надає допомогу*, – це організація, за рішенням котрої приймаються рекомендації стосовно надання проекту фінансової допомоги;

22) *молоде інноваційне підприємство* – мале підприємство-бенефіціар, котре на момент надання допомоги існує до 6 років і вже працювало у сфе-

рі НДРІ, а також у спосіб, визначений у цій Постанові, може підтвердити, що в майбутньому представить нові інноваційні продукти та послуги;

23) *допомога, що надається у сфері НДРІ*, – це допомога, що надається іншим видам діяльності у сфері НДРІ незалежно від вже існуючої допомоги проектів (проєкту);

24) *джерела* – бюджетні асигнування пріоритетних досліджень, розробок та інновацій ОПЕР, а також для рамкових проектів у межах регіональних оперативних програм НДРІ;

25) *відповідні витрати* – перелік витрат, визначений згідно з пунктом 10 § 1. Постанови уряду "Про окремі категорії допомоги", що визначені законодавством ЄС.

Призначення допомоги

§ 3. Джерела, призначені для фінансування пріоритетних досліджень, розробок та інновацій ОПЕР, а також для рамкових програм у межах регіональних оперативних програм НДРІ, використовуються за такими призначеннями:

- a) допомога для проектів НДРІ;
- b) допомога на технічне обґрунтування досліджень;
- c) допомога представників МСБ та щодо витрат, що виникли через патентування і захист прав промислової власності;
- d) допомога, що надається молодим інноваційним підприємствам;
- e) допомога, що надається в сфері послуг для функціональної і організаційної інновації;
- f) допомога, що надається для інноваційних і консалтингових послуг і таких, що запроваджують інноваційні послуги;
- g) допомога, що надається для наймання висококваліфікованих кадрів;
- h) допомога, що надається інноваційним кластерам;
- i) допомога, що надається для підготовки наукових праць, аналізів з НДРІ;
- j) допомога на придбання матеріальних засобів і нематеріальних активів, необхідних для розміщення на ринку результатів проектів НДРІ;
- k) допомога розвитку людських ресурсів для НДРІ;
- l) використання інноваційних результатів НДРІ;
- m) допомога у маркетингу;
- n) допомога, що надається великим підприємствам стосовно інноваційних і консалтингових послуг;
- o) допомога, що надається великим підприємствам через захист інтелектуальної власності;
- p) допомога, що надається на розвиток нерухомості та інфраструктури для НДРІ;
- q) ***
- r) надання послуг стосовно бізнес-консалтингу і ринкового розвитку для МСБ.

Кому може бути надана допомога (бенефіціари)

§ 4. Допомога, що надається за рахунок визначених джерел, на які поширюється дія цієї постанови, – незалежно від предмету конкурсу – може надава-

тися господарським товариствам у формі юридичної особи або без неї, приватним підприємцям, кооперативам, бюджетним установам та їхнім інститутам, заснованим у формі юридичних осіб, неприбутковим юридичним особам, які розташовані в Угорщині або державі – члені ЄСП і мають філію в Угорщині.

Види допомоги

§ 5. На підставі призначень, що визначені у § 3, для суб'єктів права можуть бути надані такі види допомоги:

- а) остаточна допомога без зобов'язань повернення (безповоротна), котра не вважається допомогою для основного виду діяльності заявника;
- б) допомога, котра підлягає поверненню, що визначене в окремому законодавчому акті;
- с) поручництво на пільгових умовах, що визначене в окремому законодавчому акті;
- д) надання капіталу, що визначене в окремому законодавчому акті.

Категорії допомоги

§ 6. На підставі призначень і видів діяльності з підтримки, вказаних у п. а)–q) § 3, можуть бути надані такі категорії допомоги:

а) допомога, котра надається стосовно видів діяльності, що визначені у п. а) § 3, вважається допомогою, котра надається відповідно до проектів НДРІ і на котру поширюються положення, викладені у §§1–8, § 22, а також у §§ 30 і 31 цієї Постанови;

б) допомога, котра надається стосовно видів діяльності, визначених у п. б) § 3, вважається допомогою, що надається для технічно здійснених досліджень, на котру поширюються положення, викладені у §§ 1–7, § 10, § 23, а також у §§ 30 і 31 цієї Постанови;

с) допомога, котра надається для видів діяльності, визначених у п. с) § 3, вважається допомогою, що надається для допомоги представників МСБ і для погашення витрат, що виникли через патентування, захист прав промислової власності, на котру поширюються положення, викладені у §§ 1–8, § 11, § 24, а також у §§ 30 і 31 цієї Постанови;

д) допомога, котра надається відповідно для видів діяльності, визначених у п. d) § 3, вважається допомогою, котра надається молодим інноваційним підприємствам, на які поширюються положення, викладені у §§ 1–7, § 12, § 20, а також у §§ 30 і 31 цієї Постанови;

е) допомога, котра надається для видів діяльності, визначених у п. е) § 3, вважається допомогою, що надається в сфері послуг для інноваційного процесу та організаційної інновації, на котру поширюються положення, викладені у §§ 1–7, § 13, § 25, а також у §§ 30 і 31 цієї Постанови;

ф) допомога, котра надається для видів діяльності, визначених у п. f) § 3, вважається допомогою, котра надається для інноваційних і консалтингових послуг і таких, що запроваджують інноваційні послуги, на які поширюються положення, викладені у §§ 1–7 § 14, § 18, § 26, а також у §§ 30 і 31 цієї Постанови;

г) допомога, котра надається для видів діяльності, визначених у п. g) § 3, вважається допомогою, що надається для наймання висококваліфікова-

них кадрів, на котру поширюються положення, викладені у §§ 1–7, § 15, § 19, § 27, а також у §§ 30 і 31 цієї Постанови;

h) допомога, котра надається для видів діяльності, визначених у п. h) § 3, вважається допомогою, що надається інноваційним кластерам, на котру поширюються положення, викладені у §§ 1–7, § 16, § 21, а також у §§ 28–31 цієї Постанови;

i) на підставі пп. i), l), m), n), o) § 3 може бути надана допомога "*de minimis*", на котру поширюються положення Регламенту Комісії ЄС № 1998/2006 від 15 грудня 2006 року про застосування статей 87 і 88 Договору ЄС до допомоги "*de minimis*", §§ 1–6, §§ 30–32 цієї Постанови, а також § 15 Постанови міністра канцелярії прем'єр-міністра Угорщини (МенВМ) №8/2007 (III.19) (далі – Постанова міністра) про детальні правила, що стосуються четвертого пріоритету Оперативної програми економічної конкурентоспроможності, Оперативної програми економічного розвитку і першого пріоритету Оперативної програми центральної Угорщини;

j) на підставі п. k) § 3. може надаватися допомога на навчання, на котру поширюються положення, викладені у §§ 1–6, §§ 30–32, §2 і § 14 цієї Постанови, а також положення Постанови "Про позаблоковий статус";

k) на підставі пп. j) і p) § 3 може надаватися регіональна інвестиційна допомога (далі – інвестиційна допомога), на котру поширюються положення, викладені у §§ 1–6, § 9, §§ 31–32. цієї Постанови, §2 і §§ 8–13 цієї Постанови, а також положення Постанови "Про позаблоковий статус";

l) ***

m) на підставі пункту r) § 3 може надаватися допомога МСБ для одержання консультацій і участі у виставках, на котру поширюються положення, викладені у §§ 1–6, §§ 30–32 цієї Постанови, §2 і § 14/А Постанови міністра, а також положення Постанови "Про позаблоковий статус";

ПРАВИЛА, ЯКІ ПОШИРЮЮТЬСЯ НА ДОПОМОГУ НДРІ

Мета допомоги

§ 7. (1) Допомога, котра надається за призначенням, визначеним у § 3, повинна мати стимулюючий ефект. Організація, що надає допомогу, перед тим, як це зробити, має переконатися, що в результаті одержання допомоги відбудеться зростання діяльності бенефіціара у сфері НДРІ. Організація з метою визначення стимулюючого ефекту проводить порівняльний аналіз становища до і після надання допомоги, а також аналіз становища без її надання. Допомога може надаватися тільки у випадку, якщо доведено, що внаслідок допомоги буде помітний принаймні один із результатів:

a) збільшиться розмір проекту, включаючи загальні витрати на проект і кількість осіб, які беруть участь у проекті;

b) збільшиться сфера застосування, включаючи очікувані результати проекту;

c) зменшиться час виконання проекту, збільшаться темпи виконання проекту;

d) збільшиться загальна сума витрат бенефіціара на проект НДРІ.

(2) На підставі цієї Постанови допомога може бути надана тільки в тому випадку, якщо бенефіціар перед початком однієї з діяльності, пов'язаної з проектом, подасть заяву про надання допомоги.

(3) З метою збільшення прозорості у наданні допомоги, положення про надання допомоги у сфері НДРІ цієї Постанови також наведені на сайті Національного агентства розвитку Угорщини. Програму допомоги не можна розпочинати до появи публікації в Інтернеті.

Розмір допомоги

§ 8. Інтенсивність будь-якої допомоги, що надається окремому проекту, у випадку допомоги проектів НДРІ не може перевищувати розміри, визначені в п. а (2)–(5).

(2) Найбільша інтенсивність допомоги:

- а) у випадку фундаментальних досліджень – 100%;
- б) у випадку галузевих досліджень – 50%;
- с) у випадку експериментальних розробок – 25%.

(3) У випадку галузевих досліджень або експериментальних розробок, якщо заявник на момент подачі заяви:

а) вважається малим підприємством, інтенсивність допомоги збільшується на 20%,

б) вважається середнім підприємством, інтенсивність допомоги збільшується на 10% від розміру інтенсивності, визначеної в п. (2).

(4) Види інтенсивності, визначені в п. (2) і (3) у випадку галузевих досліджень і експериментальних розробок можуть бути збільшені до показника інтенсивності 80% на подальші 15%:

а) якщо проект виконується шляхом фактичної співпраці двох незалежних підприємств, і дотримуються такі умови:

аа) цільові витрати жодного з підприємств не перевищують 70%, і

аб) проект виконується у співпраці принаймні з одним представником МСБ, або науково-дослідна діяльність проводиться принаймні в двох різних державах – членах ЄС;

б) якщо проект виконується шляхом фактичної співпраці одного підприємства і дослідної організації, а також дотримуються такі умови:

б.а) цільові витрати дослідної організації принаймні 10%, і

б.б) дослідна організація має право на публікацію результатів проекту, якщо вони впливають із досліджень, проведених дослідною організацією;

с) у випадку виключно галузевих досліджень, якщо результати проекту широко розповсюджуються в рамках наукових і технічних конференцій або в науково-технічних журналах, репозиторіях вільного доступу (банках даних, де будь-хто має доступ до "сирих" даних досліджень) або публікують через відкрите програмне забезпечення вільного доступу.

(5) У випадку виконання умов, визначених у абзаці (4), для окремих категорій досліджень можлива інтенсивність допомоги залежно від розмірів підприємства, що виконує проект, визначається додатком до цієї Постанови.

(б) При застосуванні пп. а) і б) п. (4) субпідрядні відносини не вважаються фактичною співпрацею.

§ 9. У випадку інвестиційної допомоги, визначеної в п. к) § 6, найбільшу інтенсивність допомоги визначає § 30 цієї Постанови, а також § 9 Постанови міністра.

§ 10. У випадку допомоги, що надається для технічно спрямованих досліджень і технічно здійснених досліджень, котрі проводяться з метою підготовки для діяльності з галузевих досліджень, інтенсивність допомоги не може перевищувати для великих підприємств 65%, для представників МСБ 75%, а у випадку технічно спрямованих досліджень, котрі проводяться з метою підготовки до діяльності з експериментальних розробок, для великих підприємств – 40%, для представників МСБ – 50%.

§ 11. У випадку допомоги представників МСБ і погашення витрат, що виникли через патентування, захист прав промислової власності, інтенсивність допомоги не може перевищувати розміри, визначені п. (2) § 8, враховуючи, що в цьому випадку необхідно звернути увагу на інтенсивність допомоги такої науково-дослідної діяльності, завдяки котрій було вперше досягнуте патентування або отримане право промислової власності.

§ 12. У випадку допомоги, що надається молодим інноваційним підприємствам, сума допомоги не може перевищувати суму в угорських форинтах, еквівалентну 1 500 000 євро за межами Будапешта і у регіонах області Пешт, і 1 250 000 євро в межах Будапешта і регіонах області Пешт.

§ 13. У випадку допомоги, що надається у випадку інноваційного процесу та організаційної інновації, інтенсивність допомоги не може перевищувати 15% для великих підприємств, 25% для середніх і 35% для малих. Великі підприємства можуть одержати допомогу тільки в тому випадку, якщо в діяльності, що підтримується, вони співпрацюють із представниками МСБ і цільові витрати представника МСБ принаймні не менші 30%.

§ 14. У випадку допомоги, що надається для інноваційних і консалтингових послуг і тим, що запроваджують інноваційні послуги, сума допомоги не може перевищувати суму в угорських форинтах, еквівалентну 200 000 євро для кожного бенефіціара у будь-який з трирічних періодів. Якщо організація, котра надає послуги, не має національного або європейського сертифіката, розмір допомоги не може перевищувати 75% суми цільових витрат.

§ 15. У випадку допомоги, що надається стосовно наймання висококваліфікованої робочої сили, максимальна інтенсивність допомоги може становити 50%, котрі можуть надаватися на період принаймні три роки для окремих працівників і підприємств.

§ 16. (1) Максимальна інвестиційна допомога, що надається інноваційним кластерам для:

а) планово-статистичних регіонів північної Угорщини, північного Алфьоля, південного Алфьоля, Південного Задунайського краю становить 50%;

б) планово-статистичних регіонів середнього Задунайського краю становить 40%;

с) планово-статистичних регіонів західного Задунайського краю становить 30%;

д) у Будапешті й області Пешт 15%.

(2) Наведені вище принципи стимулювання допомоги можуть бути збільшені на 20% у випадку малих підприємств, на 10% – у випадку середніх підприємств.

(3) Допомога, що надається для стимулювання діяльності інноваційних кластерів, може надаватися на період не більше п'яти років, а інтенсивність допомоги не може перевищувати 50% суми цільових витрат.

Основні умови надання допомоги НДРІ

§ 17. У випадку допомоги, котра надається в сфері послуг функціональної і організаційної інновації повинні бути виконані такі умови:

а) організаційна інновація при внесенні змін до організації має бути пов'язана із застосуванням інформаційних і комунікаційних технологій;

б) інновація повинна бути складена кваліфікованим менеджером у вигляді проекту, де мають бути визначені витрати на проект;

с) результатом проекту, що отримує підтримку, має стати такі розроблені стандарт, комерційна модель, методологія, котрі можуть бути систематично застосовані в іншому місці;

д) інноваційні процеси та організаційні інновації повинні бути нововведенням або означати значне покращення у цій галузі порівняно з найперевіднішими знаннями, котрі існують у ЄС;

е) ризики інноваційного процесу та організаційної інновації мають бути ідентифіковані на підставі витрат часу, необхідного для розробки нових процесів, співвідношення очікуваних результатів і витрат на проект, а також можливої нездійсненності.

§ 18. Умови надання допомоги щодо інноваційних і консалтингових послуг і щодо запровадження інноваційних послуг:

а) така допомога може надаватися виключно бенефіціарам із відповідних представників МСБ;

б) бенефіціари повинні використати допомогу на купівлю послуг за ринковою ціною.

§ 19. Умови надання допомоги стосовно наймання висококваліфікованих кадрів:

а) процес наймання висококваліфікованих кадрів не повинен вплинути на скорочення інших працівників; цей процес необхідно використовувати у нових НДРІ в інноваційній сфері в межах підприємства, котрому надається допомога, вказаний працівник повинен пропрацювати в науковій організації, котра його направляє, принаймні два роки до переходу в наймання;

б) організація, котра направляє, може бути тільки науковою організацією або великим підприємством;

с) бенефіціаром може бути тільки представник МСБ.

§ 20. (1) Бенефіціар може вважатися молодим інноваційним підприємством згідно з пунктом 22 § 2, якщо виконуються такі умови:

а) на підставі зовнішньої експертної оцінки бізнес-плану доведено, що бенефіціар у майбутньому розробить такі продукти, послуги або процеси, котрі є технологічно новими або значно покращеними, ніж існуючі в рамках ЄС знання, або

б) згідно з висновками незалежного аудитора витрати бенефіціара на діяльність НДПІ становлять принаймні 15% від усіх витрат на проведення всієї діяльності принаймні в один із трьох років перед наданням допомоги, а у випадку підприємства, котре тільки розпочало діяльність і не має фінансової історії, – за поточний бюджетний період.

(2) Умови надання допомоги молодим інноваційним підприємствам:

а) бенефіціар може отримати допомогу як молоде інноваційне підприємство тільки один раз у період визнання його молодим інноваційним підприємством;

б) допомога може бути об'єднана з іншими формами стимулювання у сфері НДПІ, що затверджені цією Постановою, а також з допомогою відповідно до положення Постанови "Про позаблоковий статус" і допомогою, ухваленою Комісією згідно з Настановами Європейського Співтовариства "Про інвестування капіталу";

с) бенефіціар може одержати визначені у п. б) інші види допомоги тільки через три роки після одержання допомоги молодим інноваційним підприємством.

§ 21. (1) Для створення, розширення і стимулювання діяльності інноваційних кластерів, для інвестицій допомога надається тільки суб'єктам права, призначеним управляти інноваційним кластером.

(2) Суб'єкт права, призначений управляти інноваційним кластером, відповідає за споруди, засоби і діяльність кластера з точки зору їхнього використання і доступу до них.

(3) Доступ до споруд, засобів і діяльності кластера не може бути обмеженим, окрім того, плата за користування, а також за участь у діяльності кластера повинна відображатись у витратах.

(4) Інвестиційну допомогу для створення, розширення і стимулювання роботи інноваційного кластера можуть одержати навчальні заклади, дослідні інфраструктури вільного доступу (лабораторії, інституції з тестування тощо), інфраструктури з мережами широкосмугового доступу.

(5) Інвестиційну допомогу для створення, або стимулювання роботи інноваційного кластера може одержати заявник, який одночасно з поданням заяви про допомогу звертається до організації, що надає допомогу, з аналізом технологічної спеціалізації кластера, зі звітом про існуючі можливості в регіоні, з повідомленням про наявність науково-дослідного потенціалу та про наявність кластерів з аналогічною метою в країнах Європейського Співтовариства, а також про обсяг ринку видів діяльності, котрі виконуються у кластері.

Витрати, що можуть бути віднесені на рахунок допомоги

§ 22. Для витрат, що можуть бути віднесені на рахунок допомоги проєктів НДПІ, коло котрих може бути обмежене у матеріалах конкурсу – відносяться такі витрати:

а) витрати на персонал, тобто на дослідників, розробників, техніків та інший допоміжний персонал згідно з Законом С 2000-го року "Про бухгалтерський облік" пропорційно зайнятості і в межах їхньої діяльності у проєкті;

б) витрати на придбання засобів і обладнання для науково-дослідного проєкту в межах їхньої купівельної ціни;

с) витрати на використання будівель і земельних ділянок на період існування та роботи в проєкті відповідно до ступеня їхнього використання; стосовно будівель допомога може бути віднесена тільки на відповідні амортизаційні нарахування за період дослідного проєкту, а стосовно земельних ділянок – на витрати на купівлю-продаж, а також на підтверджені капітальні витрати;

д) початкова вартість технічних знань і патентів та інших інтелектуальних продуктів, експериментальних розробок, придбаних у третіх осіб або взятих у фінансовий лізинг згідно із Законом "Про бухгалтерський облік", якщо угода виконується за ринковими умовами; у випадку фінансового лізингу може бути віднесена винятково плата на погашення кредиту;

е) безпосередні витрати матеріального характеру, які виникли через діяльність НДПІ, включаючи

е.а) виплати за науково-дослідні послуги, замовлені у третіх осіб на ринкових умовах згідно із Законом "Про бухгалтерський облік",

е.б) витрати на консультації і подібні послуги згідно із Законом "Про бухгалтерський облік", якщо вони використовуються винятково для науково-дослідної діяльності,

е.с) витрати на матеріали згідно із Законом "Про бухгалтерський облік", якщо вони використовуються для науково-дослідної діяльності;

е.д) частина загальних витрат для проєкту НДПІ пропорційна витратам на проведення науково-дослідної діяльності, за способом, визначеним у нормах щодо ведення бухгалтерського обліку.

§ 23. У випадку надання допомоги для технічно здійснених досліджень на рахунок допомоги можуть бути віднесені витрати на проведення досліджень згідно із Законом "Про бухгалтерський облік".

§ 24. У випадку допомоги стосовно витрат, що виникли через патентування, захист прав промислової власності, на рахунок допомоги можуть бути віднесені такі витрати:

а) усі витрати, що виникають перед першою реєстрацією права у першій інстанції, включаючи витрати, пов'язані з підготовкою, поданням і процедурою розгляду заявки, а також витрати перед першою реєстрацією, пов'язані з поновленням заявки;

б) витрати на переклад та інші витрати, що виникають через подання і реєстрацію права у відповідних органах або в суді іншої держави – члена ЄС;

с) витрати, що виникають у процесі офіційної процедури подання заявки і можливої процедури доповіді під час захисту права, навіть у такому випадку, якщо витрати виникли після реєстрації (присудження) права.

§ 25. У випадку допомоги, що надається на забезпечення витрат у сфері функціональних і організаційних інновацій, котрі можуть бути віднесені до зазначених у § 22, при цьому витрати стосовно організаційних інновацій, наведені у п. б) § 22, можуть означати виключно витрати на засоби і обладнання інформаційно-комунікаційних технологій.

§ 26. Стосовно допомоги на використання інноваційних і консалтингових послуг і таких, що запроваджують інноваційні послуги, можуть бути віднесені такі витрати користувача:

цільові витрати на інноваційні консалтингові послуги згідно з п. (2)–(4) § 78 Закону "Про бухгалтерський облік":

- a.a) консультації з управління;
- a.b) надання технологічної допомоги;
- a.c) технологічні послуги;
- a.d) навчання;

a.e) консультації, пов'язані з придбанням, захистом і торгівлею правами інтелектуальної власності, а також через підписання ліцензійних угод;

a.f) витрати на консультації, пов'язані із застосуванням стандартів;

b) стосовно послуг, що підтримують інновації, згідно із Законом "Про бухгалтерський облік" цільовими є такі витрати:

- b.a) стосовно оренди офісу,
- b.b) витрати за доступ до банків даних,
- b.c) витрати на користування технічними бібліотеками;
- b.d) витрати на маркетинг;
- b.e) витрати на користування лабораторією;
- b.f) витрати, пов'язані з послугами стосовно контролю якості та сертифікації;

b.g) витрати, пов'язані з використанням знаків, що підтверджують якість.

§ 27. У випадку надання допомоги стосовно наймання висококваліфікованих кадрів, цільовими є всі витрати, що виникають у представників МСБ через наймання та залучення висококваліфікованих кадрів, включаючи витрати на посередницькі агенції, плату за наймання, а також витрати, пов'язані з транспортним забезпеченням кадрів згідно із Законом "Про бухгалтерський облік", якщо ці витрати не перевищують ринкову ціну. Витрати на консультації в цьому випадку не можуть бути віднесені до цільових.

§ 28. У випадку інвестиційної допомоги для створення, розширення і стимулювання діяльності інноваційних кластерів згідно із Законом "Про бухгалтерський облік", до цільових витрат відносяться початкова вартість будівель нового технічного обладнання, приладів та інших пристроїв, а також нематеріальних активів.

§ 29. У випадку стимулювання діяльності кластерів до цільових витрат допомоги згідно із Законом "Про бухгалтерський облік" можуть бути віднесені персональні та матеріальні витрати, пов'язані з такими видами діяльності:

- а) маркетинг кластерів, мета якого полягає в тому, щоб у кластері брали участь нові підприємства;
- б) використання споруд, засобів, діяльності кластера для проекту;
- с) організація технічних і наукових освітніх програм, семінарів і конференцій з метою, щоб члени кластера могли обмінюватися знаннями і будували мережу.

Загальні правила надання державної допомоги

§ 30. (1) Допомога не може бути надана:

а) особі або організації, котра згідно з пунктом 32. § 178 Закону ХСІІ 2003-го року "Про порядок оподаткування" на момент подання заявки на участь у конкурсі є боржником зі сплати податків;

б) підприємству, котре знаходиться в скрутному становищі згідно з пунктом 18 § 2;

с) особі або організації, яка протягом трьох календарних років перед поданням заявки на участь у конкурсі одержала будь-яку допомогу від державних бюджетних підсистем, засобів, інструментів ЄС або структурних фондів і не виконала взятих за угодою про допомогу зобов'язань, за винятком випадку форс-мажорних обставин;

д) організації, котра протягом двох календарних років перед поданням заявки на участь у конкурсі на отримання допомоги внаслідок виявлення контрольними або судовими органами працівників, які не були належним чином оформлені або не мали дозволу на роботу, отримала покарання, що набрало чинності;

е) особі або організації, яка не має відповідних дозволів на здійснення діяльності в рамках проекту, за яким надається допомога;

ф) особі або організації, у яких на підставі відомостей звіту за останній рік, на момент подання заявки на участь у конкурсі, розмір власного капіталу став меншим за статутний капітал;

г) особі або організації, яка має намір здійснити інвестиції або поліпшення об'єкти нерухомості, що на момент подання заявки не є вільними від застави або судового позову, за винятком випадку, коли заявник є позивачем, а також у випадку оренди об'єкта нерухомості, якщо договір оренди не забезпечує заявника виключним правом користування об'єктом принаймні на момент виконання зобов'язань, визначених окремою постановою;

h) заявнику, який не відповідає умовам нормальних трудових відносин, визначеним § 15 Закону "Про державний бюджет";

і) проектам, за якими виникли витрати перед публікацією на сайті Національної агенції з розвитку згідно з п. (3) § 7 програми.

(2) Відсутність заборгованості згідно з пунктом а) п. (1), що є виключною умовою, особа або організація:

а) підтверджує офіційним документом, виданим принаймні за 30 днів, або

б) він є у базі даних платників податків, що не мають заборгованості.

§ 31. (1) Бенефіціари й організації, що надають допомогу, повинні зберігати протягом 10 років, а якщо інший законодавчий акт передбачає більший термін, до кінця того терміну, всі звітні та інші документи, котрі підтверджують запит на допомогу, її використання і контроль за використанням, а також усі ті облікові документи, котрі містять витрати, що можуть бути враховані, інформацію стосовно виконання максимально допустимої інтенсивності надання допомоги.

(2) Сумарна інтенсивність усіх видів допомоги, одержуваних для одного проекту – незалежно від того, що фінансування здійснювалося з джерел ЄС, загальнодержавних, регіональних або місцевих джерел, – не може перевищувати інтенсивність допомоги, яка визначена правилами ЄС для державної допомоги або відповідним регламентом Європейської Комісії.

(3) Стосовно однакових цільових витрат, мінімальна допомога не додається до іншої державної допомоги, якщо таке додавання спричинює інтенсивність, котра перевищує інтенсивність, визначену для окремих випадків.

***

Додаток до Постанови 22/2007 (VIII. 29.)

Таблиця інтенсивності допомоги

Вид дослідження	Мале підприємство	Середнє підприємство	Велике підприємство
Фундаментальні дослідження	100%	100%	100%
Галузеві дослідження	70%	60%	50%
Галузеві дослідження за умови:	80%	70%	65%
– співпраці між підприємствами			
– співпраці великого підприємства за межами країни або принаймні з одним суб'єктом МСБ або			
– з однією науково-дослідною організацією			
– розповсюдження результатів			
Експериментальні розробки	45%	35%	25%
Експериментальні розробки за умови:	60%	50%	40%
– співпраці між підприємствами			
– співпраці великого підприємства за межами країни або принаймні з одним суб'єктом МСБ, або			
– з однією науково-дослідною організацією			

***

Умови конкурсу "Сприяння розвитку інноваційного менеджменту і трансферу технологій", Угорщина, 2006 рік¹

***

Відповідно до Закону Угорщини "Про Фонд наукових і технологічних інновацій" 2003 року (далі – Закон про Фонд) від імені Національного науково-дослідного і технологічного департаменту (ННДТД) Канцелярія з науково-дослідних конкурсів і використання досліджень (КНДКВД) оголошує конкурс "Сприяння розвитку інноваційного менеджменту і трансферу технологій" з метою надання допомоги. Відповідає за проведення конкурсу Канцелярія з науково-дослідних конкурсів і використання досліджень.

Вирішальним фактором у сприянні конкурентоспроможності Угорщини є вітчизняне застосування результатів досліджень та унікальні ідеї. Зв'язок результатів досліджень і реального попиту на ринку, інтенсивне використання результатів і стимулювання інновацій можуть бути посилені формуванням та розвитком послуг із трансферу технологій. Для досягнення результатів у трансфері технологій необхідно, щоб відбулися зміни в угорській інноваційній культурі і щоб дослідне співтовариство країни визнало необхідність формування професійного менеджменту діяльності щодо наукового трансферу, його відповідної інфраструктури й оцінювання його ефективності.

Цей конкурс призначений для підвищення ефективності діяльності з технологічного трансферу інновацій (включаючи інкубатори, залучення інвестиційного капіталу тощо) і підтримки тісно пов'язаному з цим розвитку людських ресурсів й організаційної складової.

1. Мета підтримки

Мета конкурсу – розвиток послуг мережевих структур, які поєднують науково-дослідні установи і підприємства, що використовують результати їхньої діяльності (центри технологічного трансферу, бізнес-інкубатори), посилення їхньої ринкової концепції. Метою також є підтримка трансферу технологій, прискорення процесу використання дослідних результатів, допомога підприємцям-початківцям і суб'єктам МСБ у формуванні стратегії використання і ринкової стратегії.

Першим компонентом конкурсу визначено формування експериментального центру інноваційного менеджменту з використанням результатів,

---

¹ Innovációs menedzmentet fejlesztő és technológia transfert elősegítő program (INNOTETT_06): <http://www.nih.gov.hu/hivatal/evfolyam-5-szam/innovacios-menedzmentet-080519>.

Анотація. Програма INNOTETT_06 складається з двох компонентів. Метою першого є створення пілотного центру інноваційного менеджменту, на основі досвіду та результатів діяльності якого можуть бути розроблені практичні методики інноваційного менеджменту. Завданням другого компоненту є сприяння діяльності державних науково-дослідних інститутів у сфері трансферу технологій шляхом розвитку їхніх послуг та людських ресурсів. Менеджмент програми здійснює Національне управління з питань досліджень і технологій.

Додаткова інформація: <http://www.nih.gov.hu/hivatal/evfolyam-5-szam/innovacios-menedzmentet-080519>.

досвіду, одержаного за період пілотної діяльності, та практики, що найкраще підходить до середовища інноваційного менеджменту країни.

Мета другого компоненту конкурсу є створення фундаменту інституціо-аналізації діяльності з трансферу технологій науково-дослідних установ державного фінансування шляхом розвитку сфери послуг і розвитку людських ресурсів.

Установи, котрі беруть участь у конкурсі, повинні взяти до уваги, що підтримані за рахунок державних джерел дослідження мають бути використані в економіці Угорщини.

1.1. Темі конкурсу

Компонент 1. Центр інноваційного менеджменту

Мета компоненту полягає у тому, щоб у рамках пілотного проекту сприяти створенню такого центру інноваційного менеджменту, де будуть розроблені і запропоновані нові, комплексні послуги, що відповідають потребам країни, через повний спектр використання результатів наукових досліджень.

Компонент підтримує пілотний проект. Учасник конкурсу зобов'язується протягом експериментального періоду діяльності центру протягом перших 26 місяців безкоштовно провести для заявників пошук, виконати аналіз, оцінку і вибір відповідної можливості застосування технологій і результатів досліджень принаймні серед 120 вищих навчальних закладів, науково-дослідних установ державного фінансування, а також малих і середніх підприємств і фізичних осіб. Для зменшення фінансових ризиків щодо взятих за матеріалами конкурсу зобов'язань учасник конкурсу погоджується з тим, що протягом пілотного проекту під час вибору дослідницьких результатів застосовуватиме диверсифікований портфель, через що кількість дослідницьких результатів, отриманих від приватних осіб і підприємств, визначить принаймні в двох екземплярах, забезпечуючи різноманітність, географічне та спеціалізоване покриття проекту. Зазначене вище обмеження стосується результатів досліджень, що є власністю приватних осіб і підприємств, дослідних установ державного фінансування це обмеження не стосується.

Суттєвим елементом конкурсу є поширення практичного досвіду, одержаного шляхом формування і застосування цієї послуги, на підставі якої можуть бути сформовані стратегія використання і процес інноваційного менеджменту, котрий відповідає вітчизняним потребам. Через це – з метою їхнього найкращого використання – учасник конкурсу реєструє, а потім поширює досвід і результати пілотного проекту.

У плані проекту учасник конкурсу представляє:

- процес, спосіб, графік, за котрим виконуватиметься пошук технологій, результатів досліджень;
- спосіб, цільову аудиторію поширення результатів, досвіду.

Після закінчення експериментальної діяльності центр інноваційного менеджменту продовжує діяльність на комерційній основі, план діяльності якого подається до КНДКВД у вигляді стратегічного плану, складеного на 5 років.

Компонент 2. Розвиток діяльності з трансферу технологій

Мета полягає в тому, щоб посиленням послуг з трансферу технологій, що існують у вищих навчальних закладах, а також у фінансованих державою і у некомерційних науково-дослідних установах (у тому числі і через внутрішнє усвідомлення), сприяти ефективнішому розвитку і розповсюдженню результатів досліджень, а також підтримувати формування і ухвалення довгострокової стратегії використання результатів науково-дослідних установ.

Компонент підтримує використання патентоспроможних або вже запатентованих результатів, а також сприяє розвитку компетенції вищих навчальних закладів і фінансованих державою та некомерційних науково-дослідних установ у сфері використання результатів досліджень, а також формуванню діяльності з трансферу технологій і розвитку його окремих

2. Призначення, джерела і сума допомоги

Призначення допомоги – згідно з Законом СЛІІ 2005 року "Про державний бюджет на 2006 рік", п. 3 розділу LXIX "Трансфер знань і технологій, розвиток співробітництва й інфраструктури" (про Фонд наукових і технологічних інновацій).

Використання допомоги – конкурсну допомогу можна використати, посилаючись на викладене в пунктах в) і д) пункту (1) § 8. Закону ХС 2003 року "Про Фонд наукових і технологічних інновацій", з урахуванням положень Постанови уряду № 133/2004 (IV.29). На допомогу поширюються правила підтримки науково-дослідних робіт.

Для досягнення мети конкурсу Національний науково-дослідний і технологічний департамент за рахунок Фонду наукових і технологічних інновацій виділяє 700 (сімсот) мільйонів форинтів.

3. Очікувана кількість конкурсних проектів, що отримуватимуть допомогу

Компонент 1

Очікувана кількість конкурсних проектів – 5. Очікувана кількість проектних пропозицій, які одержать допомогу, – 1–2.

Компонент 2

Очікувана кількість конкурсних проектів – 15. Очікувана кількість проектних пропозицій, які одержать допомогу, – 4–5.

У рамках мети підтримки очікується, що одержати допомогу зможуть 5–7 проектів. Ця цифра має індикативний характер і залежно від поданих заявок і виграних проектів може бути меншою або більшою.

4. Коло претендентів, що мають право на допомогу

Право на допомогу мають:

Компонент 1

Прибуткові малі і середні підприємства у формі юридичної особи, зареєстровані в Угорщині.

Компонент 2

Фінансовані державою вищі навчальні заклади, а також ті, котрі не ведуть господарську діяльність, некомерційні науково-дослідні установи, що мають патентоспроможні або уже запатентовані, але не використані результати.

5. Форма надання допомоги, термін дії допомоги

Форма допомоги – остаточна допомога без зобов'язань повернення (далі – безповоротна допомога або грант).

Термін дії допомоги:

- у випадку *компонента 1* – 26 місяців;
- у випадку *компонента 2* – 12 місяців.

6. Передбачуваний розмір допомоги

Компонент 1

Мінімальна сума заявленої допомоги на один проект складає 300 млн форинтів, максимальна – 650 млн форинтів. Для кожного проекту розмір допомоги не може перевищувати 50% усіх цільових витрат.

На підставі положень Постанови уряду № 133/2004 "Про обслуговування і використання Фонду наукових і технологічних інновацій" у випадку підтримки науково-дослідних робіт максимальна інтенсивність усіх допомог, що можуть надаватися одному проекту з державного бюджету, не може перевищувати нижче визначених розмірів.

У випадку прикладних досліджень – 60%, і ця інтенсивність може бути збільшена:

- у випадку програм, що виконуються у межах рамкової програми наукових досліджень ЄС, – на 15%;
- у випадку малих і середніх підприємств – на 10%;
- у випадку проекту міжнародного співробітництва – на 10%.

У випадку прикладних досліджень інтенсивність не може перевищувати 75%.

У випадку експериментальних розробок – 35%, і ця інтенсивність може бути збільшена:

- у випадку програм, що виконуються у межах рамкової програми наукових досліджень ЄС, – на 15%;
- у випадку малих і середніх підприємств – на 10%;
- у випадку проекту міжнародного співробітництва – на 10%.

У випадку експериментальних розробок, інтенсивність допомоги не може перевищувати 50%.

Для підприємств допомога на науково-дослідну діяльність може бути надана у тому випадку, якщо поряд із нормальною діяльністю підприємства вона стимулюватиме виконання діяльності у сфері досліджень і розробок.

Учасник конкурсу у конкурсному проекті визначає частку науково-дослідних робіт і експериментальних розробок, котрі використовуються і для котрих загальна інтенсивність допомоги не може перевищувати 50% загальної суми цільових витрат.

Якщо будь-яка з 120 інноваційних технологій, представлених на вибір Центру інноваційного менеджменту (організації, що надає послуги), є власністю підприємства згідно з правилами надання державної допомоги у ЄС, одержана за цим компонентом безкоштовна частина на послуги вважається допомогою "*de minimis*". Завдання організації, що надає послуги, поінформувати підприємства про те, що вони одержують незначну суму допомоги. Складання свідомств про надання допомоги, їхній облік, а також надання інформації організації, що надає допомогу, є завданням організації, котра надає послуги.

До такої допомоги застосовуються положення Регламенту 69/2001/ЄС стосовно застосування статей 87 і 88 Договору ЄС відносно допомоги "*de minimis*". Через це для одного підприємства (далі – бенефіціара) підтримка, що здійснюється за призначенням, – як допомога незначною сумою протягом трьох років – не може перевищувати суму в фунтах, що відповідає 100 000 євро. Не можуть одержати допомогу підприємства транспортної галузі, цю допомогу не можна надати для виробництва або реалізації продуктів сільського господарства і рибальства, для діяльності, безпосередньо пов'язаної з експортом, а також тоді, коли це зумовлене використанням вітчизняних товарів замість імпортних. Бенефіціар повинен звітувати про те, яку суму незначної допомоги він одержав протягом трьох років перед зверненням за допомогою.

Допомогу "*de minimis*" можна одержати і в тому випадку, коли у попередні три роки підприємство вже її одержувало, але загалом (у фунтах) разом із допомогою, отримуваною за цим конкурсом, вона не може перевищувати 100 000 євро.

Згідно із законодавством допомогу "*de minimis*" треба вважати наданою тоді, коли право розпоряджатися допомогою передається бенефіціару (момент надання допомоги).

Звертаємо увагу учасників конкурсу, щоб при визначенні розміру допомоги вони враховували можливий вплив коливання курсу євро на час надання допомоги.

Час надання допомоги теж може вплинути на її розмір. З цього моменту необхідно відраховувати три роки, за які сума наданих допомог "*de minimis*" разом із заявленою не перевищить 100 000 євро.

Якщо у процесі здійснення проекту всі його витрати порівняно з запланованими зменшуватимуться, допомога пропорційно зменшуватиметься.

Компонент 2

Мінімальна сума заявленої допомоги на один проект становить 5 млн фунтів, максимальна – 10 млн фунтів.

Якщо бюджетна установа, якій надається допомога, або її підрозділ з правом юридичної особи, а також неприбуткова організація, котра не проводить господарської діяльності, що впливає на ринок, у рамках цього конкурсу досягнуть результатів, котрі будуть доступні для будь-кого без дискримінації за

ринковою ціною, то допомога не вважається державною згідно з п. (1) ст. 87 Договору ЄС. Розмір допомоги у випадку бюджетної установи і неприбуткової організації, котра не проводить господарської діяльності, що впливає на ринок, становить до 100% цільових витрат за проектом.

7. Винятки

Не може брати участь у конкурсі й не може одержати допомогу суб'єкт:

- проти якого розпочато процедури банкрутства, ліквідації, припинення;
- котрий у проекті, поданому на конкурс, оголошений згідно з вимогами Фонду наукових і технологічних інновацій або положень, викладених у пункті (2) § 16 Закону ХС 2003 року про Фонд, надав неправдиві або такі, що вводять в оману, дані, або з власної вини не виконав повністю угоду про надання допомоги;
- котрий має не виконане протягом 60 днів і задавнене платіжне зобов'язання перед Фондом згідно з п. (2) § 16 Закону про Фонд;
- котрий має не виконану протягом 60 днів і задавнену заборгованість перед державними структурами.

Проект, заявлений до 31 жовтня 2006 року учасником конкурсу, який має не виконане протягом 60 днів і задавнене платіжне зобов'язання перед Фондом, приймається умовно. Це означає, що проект приймають на конкурс, він бере участь у процесі розгляду (якщо не має формальних помилок), але у випадку позитивного рішення пропозиція стає чинною, якщо учасник якомога раніше, але не пізніше 31 жовтня, виконає свої розрахункові або інші фінансові зобов'язання.

8. Діяльність, на яку надається допомога

Компонент 1

Науково-дослідна допомога може надаватися на такі види діяльності:

У випадку досліджень, результати яких використовуються у діяльності зі сфери:

– розробки нових інкубаційних і консалтингових послуг, пов'язаних із конкретним результатом досліджень у рамках пілотних програм.

У рамках науково-дослідних експериментальних розробок на:

– розробку і впровадження пілотних програм інноваційного менеджменту і пов'язані з ними такі послуги, що стосуються таких сфер діяльності:

а) придбання ноу-хау, необхідного для запуску, експлуатації пілотного проекту, передачі знань для підготовки спеціалістів з надання послуг;

б) проактивний пошук, ідентифікація, оцінка принаймні 120 інноваційних технологій, вибір можливості відповідного використання безкоштовно для користувачів;

в) діяльність, пов'язана із захистом інтелектуальної власності за конкретним науково-дослідним проектом, нові дослідження;

г) дослідження потреб підприємств користувачів, розробка стратегії використання для новостворених МСБ;

д) поширення результатів пілотного проекту.

У випадку пунктів б)–г), якщо кінцевий бенефіціар допомоги, – а саме організація, котра використовує послугу, за правилами ЄС вважається підприємством, якому надається державна допомога, то така допомога для нього вважається допомогою "*de minimis*".

Компонент 2

Надання і придбання послуг у разі конкретного науково-дослідного проекту:

- модернізація процесів і послуг, створених на практичному досвіді, визначення інтелектуальної власності в окремих дослідженнях;
- діяльність з консалтингу, надання інформаційних послуг;
- управління правами інтелектуальної власності;
- плата за отримання патентів і свідоцтв на торговельні марки;
- участь у навчанні на курсах підвищення кваліфікації.

Компонент надає допомогу на використання результатів досліджень і патентів заявника, тому зазначені вище підтримувані види діяльності пов'язані виключно з використанням представлених на конкурсі конкретних результатів.

9. Цільові витрати

Персональні виплати – витрати на оплату послуг осіб, які беруть участь у здійсненні проекту згідно з пунктами (1)–(3) §79 Закону С 2000 року "Про бухгалтерський облік" (далі – Закон "Про бухгалтерський облік").

Соціальні збори і платежі роботодавця – визначені на підставі персональних витрат податки і збори, якими обтяжується роботодавець, згідно з пунктом (4) §79. Закону "Про бухгалтерський облік".

Матеріальні витрати – витрати на придбання засобів, спеціальних матеріалів, послуг (роботи підрядних організацій, послуги спеціалістів, консультації, класифікації, вимірювання, аналізи тощо), пов'язані зі здійсненням проекту, згідно з правилами, викладеними у §79 Закону "Про бухгалтерський облік";

Нематеріальні активи – витрати на придбання необхідних для здійснення проекту нематеріальних активів (програмного забезпечення, ліцензій на програмне забезпечення, ноу-хау) на підставі правил, викладених у §§ 47, 48 та 51 Закону "Про бухгалтерський облік";

Первісну вартість майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності згідно з п. (7) § 25 Закону "Про бухгалтерський облік" з точки зору допомоги можна взята до уваги тільки в тому випадку, якщо учасник конкурсу придбав їх у організації, незалежної від нього, або у приватної особи.

Основні засоби, транспорт та обладнання – витрати на придбання необхідних для здійснення проекту наукових засобів, приладів, обладнання і знаряддя обліковуються згідно з §§ 47, 48, 51 Закону "Про бухгалтерський облік". Придбання основного транспорту та обладнання можливе тільки на 30% суми допомоги.

Загальні витрати (накладні витрати), які фактично виникають у процесі виконання проекту, можуть бути враховані, але їхня сума не може перевищувати 10% суми одержаної допомоги і коштів із власних джерел.

Як загальні (накладні) витрати можуть бути враховані тільки персональні виплати з податками і зборами, а також матеріальні витрати.

Витрати на діяльність, що пов'язана з проектом, який його виграв, до подання на конкурс враховуватися не можуть. Цільові витрати з точки зору допомоги можуть бути віднесені на рахунок власних джерел із моменту подання матеріалів на конкурс, а з моменту надання допомоги – на рахунок Фонду наукових і технологічних інновацій.

Закупівля за бюджетні кошти

Звертаємо увагу учасників конкурсу на можливі зобов'язання щодо закупівель за бюджетні кошти. Правила таких закупівель визначені Законом СХХІХ 2003 року, подальша інформація доступна на сайті www.kpi.gov.hu.

10. Критерії оцінювання та відбору

Конкурсні проекти у процесі оцінювання обробляються конфіденційно і з дотриманням принципу рівних можливостей.

Контроль відповідності за формою

Проектні пропозиції КНДКВД перевіряє на відповідність формі. Проектні пропозиції, що відповідають встановленій формі, приймаються до подальшого розгляду, а проектні пропозиції що не відповідають встановленій формі, далі не розглядаються. Про взяття те, що пропозиція прийнята до розгляду, КНДКВД повідомляє учасників письмово.

Організатор конкурсу відхиляє конкурсний проект, якщо:

- 1) конкурсний проект надходить після оголошеного терміну прийняття;
- 2) конкурсний проект складений не за відповідною формою, і розділи його не відповідають вимогам;
- 3) не додані обов'язкові заяви, не заповнена конкурсна анкета;
- 4) заяви і конкурсна анкета підписані невідповідним чином;
- 5) конкурсний проект містить дані, що явно не відповідають дійсності.

Можливість внести виправлення щодо перелічених пунктів є у випадку пп. 3 і 4.

Критерії фахового оцінювання і бали

Компонент 1

1. Проектна пропозиція відповідає цілям і пріоритетам конкурсу (0–15 балів).
2. Фаховий рівень змісту проектної пропозиції, її здійсненність (0–25 балів).
3. Обґрунтованість, реальність кошторису проекту (0–10 балів).
4. Комплексність, новизна проектних послуг (0–10 балів).
5. Професіоналізм, придатність осіб, що беруть участь у проекті і керівництва проекту (0–20 балів).

6. Оцінка результатів і досвіду пілотного проекту, рівень і графік плану поширення (0–10 балів).
7. Середньострокова стратегія проекту, здатність утриматися після надання допомоги (0–10 балів).

Компонент 2

1. Проектна пропозиція відповідає цілям і пріоритетам конкурсу (0–10 балів).
2. Фаховий рівень змісту проектною пропозиції, її здійсненність (0–25 балів).
3. Обґрунтованість, реальність кошторису проекту (0–15 балів).
4. Професіоналізм, здатність осіб, що беруть участь у проекті і керівництва проекту (0–20 балів).
5. Розмір внеску організації – учасника конкурсу до фінансування і обслуговування діяльності з трансферу технології (0–10 балів).

Максимальна оцінка конкурсного проекту – 100 балів. Необхідна для одержання допомоги сумарна кількість балів – 60. Якщо учасник конкурсу за одним із критеріїв не досягне принаймні 50% можливих балів, його проектна пропозиція буде відхилена.

Оцінювання проектних пропозицій

Оцінювання конкурсних проектів проводить комісія, до складу якої входять незалежні фахові рецензенти, на підставі попередньо опублікованих критеріїв оцінювання.

Пропозиції комісії рецензентів можуть бути такими:

- А) пропонується прийняти без внесення змін до змісту відповідно до умов;
- Б) пропонується прийняти, скоротивши зміст і зменшивши бюджет;
- В) пропонується занести до резервного списку (на підставі рішення голови ННДТД віднести до категорії А, Б або Д);
- Г) рекомендується відхилити за відсутністю джерел;
- Д) зважаючи на фаховий зміст конкурсного проекту рекомендується відхилити.

Про надання допомоги або відхилення конкурсних проектів рішення приймає голова ННДТД. Рішення публікується на сайті ННДТД: <<http://www.nkth.gov.hu>>, а також на сайті КРІ: <<http://www.kpi.gov.hu>>. Учасники конкурсу після прийняття рішення можуть довідатися про оцінку конкурсних проектів. Вони одержують повідомлення про рішення щодо надання допомоги, а у випадку надання допомоги КНДКВД додає пропозицію щодо укладення угоди.

Виплата допомоги

Учасники конкурсу згідно з Постановою уряду № 133/2004 (IV.29) "Про обслуговування і використання Фонду наукових і технологічних інновацій" можуть одержати аванс за рахунок допомоги на кожний етап виконання проекту. Розмір авансу у випадку підприємств може становити до 90% присудженої на весь період проекту суми допомоги, залишок 10% суми

допомоги може виплачуватися тільки після представлення фахового і прикінцевого фінансового звіту. Бюджетні установи на кожний етап роботи можуть одержати аванс у розмірі 100%.

11. Показники, що використовуються для оцінювання ефективності цілей (індикатори)

У процесі виконання проекту Канцелярія з науково-дослідних конкурсів і використання досліджень збирає інформацію про виконання й ефективність проекту відповідно до наведених нижче показників. КНДКВД визначає в угоді перераховані нижче показники з можливим доповненням їх ще двома, котрі є спеціальними і необхідними з точки зору конкурсу.

У випадку всіх індикаторів, що стосуються проекту, необхідно визначити початкову величину, а також величини стосовно окремих періодів виконання проекту і/або на цілий рік.

Компонент 1

- Кількість віднайдених, ідентифікованих і оцінених інноваційних ідей, результатів досліджень.
- Кількість користувачів інкубаційних і консультативних послуг експериментального центру.
- Розмір залучення зовнішніх коштів для фінансування новостворених підприємств (форинти).
- Кількість новостворених робочих місць у користувачів послуг.
- Скринінг ринково-орієнтованих технологій і розробки способу оцінки (шт).

Компонент 2

- Кількість дослідників, користувачів консалтингових послуг.
- Кількість дослідників, які вперше взяли участь у процесі патентування.
- Кількість новостворених підприємств "spin off" і "start up".
- Кількість консультантів, які взяли участь у фахових курсах підвищення кваліфікації.
- Розміщення дослідників у промисловості завдяки угодам із трансферу технологій.

Ця інформація надається з комп'ютерної бази даних. Вона слугує аналітичним цілям, допомагає відстежувати процес виконання програми, оцінювати її та здійснювати щодо неї стратегічне планування.

***

Франція. Організаційні структури, що сприяють трансферу і поширенню технологій, 2011 рік¹

Поширення нових технологій у системі традиційних малих і середніх підприємств, менш активних у дослідженнях, здійснюється важче, ніж посилення партнерства між державними лабораторіями і великими групами, що надають послуги у сфері досліджень і розробок, або молодими підприємствами, що тільки починають займатися дослідною діяльністю. Для поширення нових технологій необхідні спеціальні навички, професіоналізм та людські ресурси, чим не володіють більшість державних установ.

Окрім цього, у деяких регіонах, технологічні комплекси чи технологічні сектори також прагнули б, разом із державними дослідженнями та державною владою (держава та органи місцевого самоврядування), впроваджувати структури, що здатні допомогти їм у випадку складнощів технологічного характеру, з якими вони можуть зіткнутися. Це є причиною, через яку створювалися різні організації у цій сфері, дуже подібні на малі і середні підприємства, для задоволення їхніх потреб.

Існує близько 200 структур трансферу та поширення технологій. Серед них розрізняють:

- регіональні центри інновацій та трансферу технологій (CRITT), які також називають кластерами чи агентствами;
- сервісні центри, які надають технологічні послуги на замовлення малих і середніх підприємств;
- структури взаємодії, незначні структури, що вивчають ринок малих і середніх підприємств з метою привертання їхньої уваги до інновацій та щоб допомогти у виявленні їх технологічних проблем;
- технологічні платформи (PFT) на базі технічних установ.

Залежно від року, від 130 до 140 технологічних платформ фінансуються регіональними представництвами з питань наукових досліджень і центру трансферу технологій (DRRT). З 2007 року це фінансування виокремлюється для структур, що отримали сертифікат, який гарантує виконання зобов'язань у співпраці із французькою організацією із стандартизації AFNOR.

Центри поширення технологій (CDT)

Центри поширення технологій здійснюють допомогу безпосередньо підприємствам, особливо малим і середнім, у визначенні їхніх потреб, беручи участь у розвитку їх діяльності в напрямі інновацій і технологій, спираючись на мережі компетенції.

Така допомога повинна надаватися кожному підприємству, бути частиною глобального підходу та акцентувати увагу на питаннях, що супрово-

¹ Les structures de transfert et de diffusion de technologies: <http://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/cid5777/les-structures-de-transfert-et-de-diffusion-de-technologies.html>.

джують технологічні розробки: трансфер технологій, маркетинг, управління проектами, стратегія підприємств, регламентація, моніторинг...

Не маючи аналітичних та технологічних засобів, центри поширення технологій в основному проводять діагностичну та консультаційну діяльність у сфері технологічних розробок, що базуються на специфіці підприємств. Вони забезпечують чотири типи взаємодії:

- технічна взаємодія, що встановлює зв'язок між підприємством і спеціалізованими центрами (технічні центри, дослідні лабораторії);
- функціональна взаємодія, що вводить на підприємстві методи, котрі супроводжують технологічні розробки (маркетинг, стратегії, управління проектами, моніторинг...);
- галузева взаємодія, що допомагає підприємству співпрацювати зі спорідненими промисловими сферами;
- публічна взаємодія, що забезпечує зв'язок між підприємством та державними органами влади.

На сьогоднішній день існує 25 структур, які отримали сертифікат CDT.

Центр технологічних ресурсів (CRT)

Як і центр поширення технологій, Центр технологічних ресурсів допомагає безпосередньо підприємствам, особливо малим і середнім, у визначенні їхніх потреб, беручи участь у розвитку їх діяльності у напрямі інновацій та технологій, спираючись на мережі компетенції. Така допомога повинна надаватися кожному підприємству, бути частиною глобального підходу та брати до уваги питання, що супроводжують технологічні розробки: трансфер технологій, маркетинг, управління проектами, стратегія підприємств, регламентація, моніторинг...

Але основне завдання Центру технологічних ресурсів – це надання технологічних послуг. Центр володіє власними технологічними та аналітичними ресурсами і пропонує спектр послуг із каталогу та на замовлення, що встановлюються рахунками та фактурами підприємства.

На сьогоднішній день існує 74 структури, які отримали сертифікат CRT.

Технологічна платформа (ТП)

Завданням ТП є організація на певній території, краще у містах середніх розмірів, підтримки у модернізації підприємств, що надається закладами освіти: училища загальної та технологічної освіти, професійні училища, заклади вищої освіти та державні чи приватні структури.

Окрім об'єднання зусиль та ресурсів для місцевого економічного зростання, ТП створюються і з педагогічною метою: надаючи послуги підприємствам учні мають можливість на практиці застосувати набуті навички, побачити діяльність підприємства зсередини та влаштуватися на роботу за отриманою спеціальністю. ТП становить для училищ можливість оцінити

технологічну та професійну діяльність та, за нагоди, застосувати свою професійну підготовку. Для педагогів вона є джерелом педагогічних інновацій.

На сьогоднішній день існує 34 структури, які отримали сертифікат ТП.

Інформація станом на 20 січня 2011 року

Постанова Уряду Швеції
щодо Положення про державне фінансування
за участі акціонерної компанії "Інноватіунсбрун АБ" (Innovationsbron AB)
та її дочірніх компаній SFS 2009:268 від 02.04.2009 року¹

Уряд затвердив таке:

Вступні положення

1 § "Інноватіунсбрун АБ" та її дочірні компанії отримують, згідно зі Законом (1994:77) "Про право остаточного рішення для регіональних компаній стосовно технічного розвитку", право створювати та фінансувати малі й середні підприємства у сфері дослідницької діяльності задля стимулювання та впровадження інновацій в економіку. "Інноватіунсбрун" також може ухвалювати рішення про інвестування власного капіталу в компанії, відповідно до 21 §.

Фінансова підтримка здійснюється за умови фінансової стабільності компанії "Інноватіунсбрун".

2 § "Інноватіунсбрун" має, відповідно до своїх можливостей, співпрацювати з іншими фінансовими організаціями задля ефективних фінансових рішень, а також робити все необхідне, щоб запобігати зменшенню власних капіталовкладень та знизити ризики.

3 § Підтримка, згідно з цим положенням, надається за відповідних умов та з урахуванням обмежень, що передбачені Регламентом Комісії (ЄС) № 800/2008 від 6 серпня 2008 року, що встановлює певні види підтримки, які є сумісними із загальним ринком відповідно до статей 87 та 88 Договору ЄС (Регулювання інвестиційної діяльності).

Фінансування згідно з 15 та 20 §§, що надається як допомога "*de minimis*", відповідно до Регламенту Комісії (ЄС) № 1998/2006 від 15 грудня 2006 року про застосування статей 87 та 88 Договору ЄС щодо допомоги "*de minimis*"², і може надаватися лише з урахуванням обмежень, що зазна-

---

¹ Förordning om statlig finansiering genom Innovationsbron AB och dess dotterbolag (SFS 2009:268): <http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=2009:268>.

Анотація. Мета програми – створення інкубаторів, що характеризуються високим ступенем довіри, міцними зв'язками з суб'єктами інноваційної системи та ефективною довгостроковою діяльністю.

Додаткова інформація: <http://www.innovationsbron.se/Kommersialisering/IBIP-Innovationsbrons-inkubatorprogram/>.

² ОВ L 379, 28.12.2006 року, с. 5 (Celex 32006R1998).

чені в Регламенті Комісії та у 18–20 §§ Положення (1988:764) "Про державну підтримку промислового сектора".

У разі надання підтримки від компанії "Інноватіонсбрун" інноваційній групі, застосовуються правила Регламенту (2008:762) про надання державної підтримки у сферах досліджень, розробок та інновацій.

Значення деяких положень

4 § Положення охоплює:

прикладні дослідження: дослідження, спрямовані на розвиток новітніх знань, що можуть застосовуватися для розроблення нових продуктів, процесів, а також організаційних процесів, нових послуг, та для вдосконалення існуючих продуктів, процесів чи послуг;

експериментальні розробки: придбання, комбінування, формування та застосування існуючих наукових, технічних, комерційних чи інших знань з метою розроблення планів, заходів або проектів для нових, змінених або вдосконалених продуктів, процесів або послуг; розроблення необхідних для комерційного використання прототипів та експериментальних проектів; дослідне виробництво та тестування продуктів, процесів або послуг, за умови, що вони не можуть бути використані або модифіковані для використання в промисловості чи в комерційних цілях;

зворотне фінансування: позика на весь проект або на його частину, повернення якої залежить від результатів проекту;

рівень підтримки: загальна сума фінансової допомоги, виражена у відсотках від вартості проекту. Якщо допомога надається не у формі гранту, сума допомоги має дорівнювати сумі гранту. Якщо сума допомоги виплачується частково, має застосовуватися дисконтування задля отримання тієї суми, що була визначена на момент надання підтримки з урахуванням діючої на той момент індикативної ставки.

***

Загальні положення про фінансову підтримку

10 § Однією з найголовніших умов надання підтримки є можливість використання результатів проекту. Підтримка може охоплювати частину проекту або повний проект. Рішення про надання підтримки повинне містити умови надання підтримки.

Кандидат на отримання фінансування має разом із заявою надавати відомості про інші види фінансування, що були надані раніше, з тією ж самою метою.

11 § У разі подання заяви на отримання позики, Європейська Комісія має спершу встановити розмір фінансової підтримки з урахуванням ринкової, індикативної та дисконтної ставок. Комісія ухвалює рішення також і в разі подання заявки на отримання поворотного авансу. У разі часткового або повного скасування обов'язку повернення, сума підтримки не повинна перевищувати зазначених у Положенні обсягів. Якщо підтримка надається

у формі власних капіталовкладень, тоді сума капіталовкладень повинна відповідати сумі підтримки.

Під час затвердження суми підтримки необхідно звернути увагу на державне фінансування, що було надано раніше, а також на аналогічні цілі чи схожі інвестиційні проекти. Загальна сума підтримки не може перевищувати наведених у цьому положенні рівнів. Сума підтримки визначається для кожного підприємства окремо. Сума підтримки не залежить від фінансування проекту державними коштами чи коштами ЄС.

Фінансування не надається компаніям, які мають нерегульовані кредитні зобов'язання відповідно до рішення Європейської Комісії, котре визначає підтримку нелегальною та такою, що суперечить загальному економічному ринку.

Окремі положення про надання фінансової підтримки

12 § Підтримка надається

1. щойно заснованим, інноваційним компаніям;
2. на вивчення технічної реалізації нововведень, і
3. на консультації стосовно впровадження інновацій.

Підтримка новостворених інноваційних компаній

13 § Під щойно заснованими інноваційними компаніями розуміється компанія, яка проіснувала до шести років на момент надання підтримки.

Підтримка надається у формі капіталовкладення, позики, поверненого авансу та інвестування у цінні папери.

14 § Підтримка новоствореним інноваційним компаніям надається за таких умов:

1. витрати на дослідження і розробки становлять до 15 відсотків від загальної суми витрат компанії протягом останніх трьох років, або
2. якщо йдеться про новостворене підприємство, то незалежний експерт має підтвердити, що понад 15 відсотків наданого державою фінансування було використано на дослідження і розробки.

Підтримка новоствореним інноваційним підприємствам надається у розмірі до одного мільйона євро. Підтримка може поєднуватися з іншими видами фінансування для досліджень, розробок та інновацій.

Новостворена інноваційна компанія, що вже отримувала підтримку, має право отримати державну підтримку з метою, не пов'язаною з дослідженнями, розробками чи інноваціями, але тільки після трьох років з моменту отримання останнього фінансування. Підтримка може надаватися у формі інвестування у цінні папери.

15 § Підтримка новоствореній інноваційній компанії надається у формі довгострокової позики в тому випадку, коли такий вид кредитування є більш прийнятним, ніж наведений у 21 §.

Підтримка на вивчення технічної здійсненності (підтвердження)

16 § Підтримка на вивчення технічної здійсненності задля проведення прикладних досліджень та експериментальних розробок надається малим і середнім підприємствам.

Фінансування надається у формі вкладу, позики та поворотного авансу.

Сума підтримки не може перевищувати 75 відсотків від загальної суми витрат на навчання у сфері прикладних досліджень та 50 відсотків загальних витрат на навчання у сфері експериментальної діяльності щодо технологічних розробок.

Сума підтримки окремого проекту не має перевищувати обмеження, встановлені в 3§ частині першій. При виконанні цієї умови інформація про надання підтримки не подається до Європейської Комісії згідно зі статтею 108.3 Договору про ЄС. Положення (2010:797).

Фінансування консультацій у сфері впровадження інновацій

17 § Підтримка надається малим і середнім підприємствам для консультативних послуг стосовно інновацій за умови, що одержувач послуг використає підтримку для придбання послуг за ринковою ціною або якщо консультант не є комерційною організацією, за ціною, яка покриває витрати плюс невелика маржа.

Підтримка надається у формі грантів.

Підтримка може надаватися безпосередньо організації, яка надає послугу, якщо це не суперечить іншим умовам надання підтримки.

18 § Фінансова підтримка на витрати, пов'язані з консультативними послугами, охоплює консалтинг щодо управління, технічну підтримку, послуги з передачі технологій, навчання, консультації, охорону інтелектуальної власності, отримання ліцензій, а також консультації з приводу застосування стандартів.

Фінансування охоплює також вартість офісних приміщень, баз даних, офісних бібліотек, маркетингових досліджень, використання лабораторій, послуг із сертифікації та контролю якості.

19 § Підтримка згідно з 17 § не повинна перевищувати суму, еквівалентну 200 000 євро на одне підприємство протягом трьох років. Якщо консультант не має національної або європейської сертифікації, то підтримка надається у розмірі 75 відсотків від загальної вартості. Кошти перераховуються безпосередньо консультанту.

20 § Підтримка на створення консультативної компанії у сфері інновацій надається на стадії формування. Підтримка надається у формі гранту або позики.

Окремі положення щодо інвестування в акції

21 § Інвестування в акції та схожі форми інвестування має відбуватися на комерційній основі. Вимога комерційної основи вважається виконаною, якщо окремі інвестиції в холдингову компанію відбуваються одночасно з

державними інвестиціями. Конвертовані облигації вважаються формою інвестування, подібною до інвестування в акції.

Інші положення

22 § Якщо проект отримує підтримку одночасно від компанії "Інноватіунсбрун" та Департаменту інноваційних систем, то використання коштів має бути скоординовано таким чином, аби частка від Департаменту витрачалася на дослідження, а кошти від "Інноватіунсбрун" витрачалися на комерціалізацію інновацій проекту.

23 § Отримувач фінансування визнається таким, що повинен повернути позику, якщо

- кошти були надані через неправильну або неповну інформацію від одержувача;
- одержувач істотно порушив умови фінансування, або
- у разі виникнення інших обставин, за яких мета фінансування проекту не може бути досягнута.

Якщо одержувач коштів визнається таким, що повинен їх повернути згідно з першим пунктом, компанія "Інноватіунсбрун АБ" буде вимагати повернення грошей повністю або частково.

24 § За обставин, передбачених 23§ 1 або 2, кошти підлягають поверненню впродовж десяти років з моменту виплати.

25 § У випадку, якщо надання фінансової допомоги суперечить статті 107 Договору ЄС, застосовується рішення про повернення або зміну фінансової підтримки згідно з 21§ Положення (1988:764) про державну підтримку промислового сектора. Положення (2010:797).

***

РЕГІОНАЛЬНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

Директива Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН про програму фінансування "Інноваційні регіональні центри зростання" через модуль "Центри підвищення потенціалу" у рамках інноваційної ініціативи Федерального міністерства освіти і досліджень для нових федеральних земель "Підприємницький регіон" від 01.07.2007 року¹

Певні застарілі на сьогоднішній день технічні винаходи минулого, наприклад, електромотор, мартенівське виробництво сталі, машина для нанесення полімерних матеріалів або побутова ЕОМ, – стали вихідним пунктом для виникнення всієї сфери промисловості. Як правило, впровадження на ринок і масове промислове розповсюдження цих винаходів все ж були пов'язані з іншими технічними розробками, які переважно проводилися іншими підприємствами. Так, уведення в експлуатацію електромотора було неможливим без електрогенератора чи акумулятора. Сталь не могли використовувати в промисловості без знання спеціальних чисельних способів переробки й обробки. Лиття полімерів під тиском для широкого впровадження у промисловість потребувало спочатку розробки різних придатних полімерів. А побутова ЕОМ певно б не перетворилася на відомий в усьому світі ПК без відповідної операційної системи й прикладного програмного забезпечення. Якщо від моменту винаходу електромотору, мартенівського виробництва сталі й лиття під тиском до моменту їхнього безпосереднього використання в промисловості минуло понад 50 років, то від першої ЕОМ до впровадження перших ПК із системою Windows – лише 10. Із загальним світовим скороченням періодів упровадження інновацій очевидне всезростаюче значення мали також такі фактори конкуренції, як дедалі більше акумульовані та взаємопов'язані знання, а також регіональне групування цих знань, як, наприклад, у Силіконовій Долині.

¹ Förderrichtlinien des Bundesministeriums für Bildung und Forschung "Innovative regionale Wachstumskerne" vom 1. Juni 2007 mit Modul WK POTENZIAL im Rahmen der BMBF Innovationsinitiative für die Neuen Länder "Unternehmen Region" (Bundesanzeiger Ausgabe Nr. 101 vom 2. Juni 2007, S. 5596): [http://www.unternehmen-region.de/_media/Foerderrichtlinien_neu_nach_Lektorat\(1\).pdf](http://www.unternehmen-region.de/_media/Foerderrichtlinien_neu_nach_Lektorat(1).pdf).

Анотація. Програма має за мету покращити економічний розвиток на нових територіях шляхом підтримки регіональних ініціатив, включаючи розвиток кластерів. Програма передбачає створення за участю МСП регіональних платформ, здатних витримати конкурентний тиск. Майбутні пули розвитку не будуть складатися тільки з підприємств, але й з державних науково-дослідних організацій/ університетів та інших учасників.

Додаткова інформація:

<http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=7666&CO=6>.

1. Мета фінансування і правова основа

1.1. Мета фінансування

Програма фінансування "Інноваційні регіональні центри зростання" є заходом фінансування Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН у рамках інноваційної ініціативи для нових федеральних земель "Підприємницький регіон".

Ініціатива "Підприємницький регіон" спрямована на розвиток підприємств із великим економічним потенціалом на території нових федеральних земель. При цьому можна широко використовувати економічний потенціал, як правило, за допомогою взаємодоповнюючих успішних розробок нових технологій і нової продукції деяких підприємств. Тому за допомогою різних програм цієї групи програм необхідно ідентифікувати, розвинути та впровадити ініціативу з регіональною технологічною платформою з метою економічного зростання. Регіональна технологічна платформа визначає специфічну ознаку регіону і може базуватися на певному принципі дії, процесі, матеріалі або системі. Крім того, ці ініціативи повинні мати великий потенціал розвитку, змогу закріплюватися на декількох підприємствах регіону та, в ідеалі, сприяти виникненню успішного регіонального економічного угруповання. Тому всі члени цієї групи програм відкриті до обговорення тем досліджень.

▪ Головний модуль "Центри зростання"

Метою програми "Інноваційні регіональні центри зростання" є поштовх до організованого в регіоні сталого процесу, що генерує та впроваджує ідеї технічно-технологічних інновацій. Це закладе основи прискореного економічного розвитку й створить кращі перспективи зайнятості для населення у нових федеральних землях.

Захід фінансування спрямований на підтримку освіти, досліджень і розробок таких ініціатив, розвиток яких має достатній інноваційний науковий і технологічний потенціал і компетенцію регіональних підприємницьких союзів, щоб вивести такі інновації на рівень успішного ринкового продукту. При цьому очікується, що за допомогою фінансування буде вирішено проблему нестачі інвестицій приватного капіталу. Від самого початку бізнесові, наукові і фінансові партнери повинні об'єднатися, щоб визначити спільну технічно-технологічну компетенцію, розробити стратегії фінансування для майбутніх ринків і спільними зусиллями розвинути й впровадити відповідні проекти.

Через програму "Інноваційні регіональні центри зростання" уряд ФРН має на меті сприяти розвитку регіональної спрямованості наукової компетенції, підприємницької діяльності і фінансових ресурсів. Поточний досвід реалізації програми "Інноваційні регіональні центри зростання", а також інших заходів у рамках ініціативи "Підприємницький регіон" підтверджують пов'язані з цим шанси економічного зростання, збільшення доданої вартості та кращі перспективи зайнятості в регіонах нових федеральних земель.

Заявки на участь у програмі "Інноваційні регіональні центри зростання" повинні враховувати такі основні ідеї (див. п. 7.2 "Критерії відбору"):

– у нових федеральних землях інновації створюються переважно малими і середніми підприємствами. Для малих і середніх підприємств співпраця з державними дослідними установами та іншими підприємствами – це великий шанс досягнути успіху в інноваційній конкуренції. При цьому інновації можуть успішніше розроблятися в багатьох сферах діяльності, якщо між підприємствами, з одного боку, та дослідними установами – з іншого, спільно проводяться спеціальні інноваційні розробки в сфері досліджень. Інноваційна розробка, що визначається всіма партнерами і виконується в рамках теми як регіональна, дає можливість спільно використовувати ресурси й на основі розподілу праці виконувати поставлені завдання;

– ініціативи, об'єднані в рамках програми "Інноваційні регіональні центри зростання", повинні мати чіткий тематичний фокус (технологічну платформу), що сприяє синергізму між окремими діями;

– успішний розвиток технічно-технологічних інновацій передбачає наявність або досягнення в компетентній області достатнього рівня розвитку. Це стосується людського капіталу, результатів досліджень і розробок, ідейного потенціалу, фінансового капіталу, підприємств, спеціалістів, інфраструктури тощо. Передумовою успішної участі в програмі "Інноваційні регіональні центри зростання" є критичний потенціал компетенції, що досягається залученням відповідних учасників;

– вирішальними для успіху регіональної інноваційної ініціативи є обсяги й шанси розвитку ринку інновацій. Тому необхідно приділити особливу увагу подальшому впровадженню на ринки інноваційного підходу вже на етапі початку співпраці. Для представлення вагомого ринкового потенціалу необхідна також згода з потенційними конкурентами;

– великого значення для інноваційної ініціативи має також і те, щоб різні партнери зі сфери економіки, науки, фінансів і менеджменту інтегрувалися в один підприємницький союз зі стратегічною конвергенцією інтересів. Крім того, ініціатива повинна мати спільне зовнішнє вираження. Обидва завдання вимагають компетентного інноваційного управління. А тому процес фінансування передбачає, що для ініціативи буде розроблено інноваційну концепцію, подібну до бізнес-плану, і що буде налагоджено управління, яке володітиме підприємницькою і стратегічною компетенцією;

– зацікавленість підприємств у впровадженні проектів досліджень і розробок виявляється в готовності вносити власні кошти в інноваційну ініціативу. Крім того, обсяг державної підтримки підприємницьких освітніх, дослідних і розробницьких проектів чітко обмежується відповідними положеннями ЄС про допомогу.

Федеральне міністерство освіти і досліджень ФРН має намір підтримувати інноваційні союзи в нових федеральних землях у рамках програми розвитку "Інноваційні регіональні центри зростання", які вже на етапі досліджень і розробок стосовно ефективності й функціональності співпраці виявляють себе як одне економічне підприємство та на цій основі створюють і вдосконалюють свою компетенцію у сфері зростання. При цьому фінансування не

обмежується конкретними технологіями, матеріалами або економічними сферами. Тематичне фокусування на провідній компетенції покладається на регіональних партнерів. Метою є ініціювання довгострокової діяльності структур, котрі будуть здатними до самостійного фінансування.

- Модуль "Центри підвищення потенціалу"

Останні дослідження ефетивності програм Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН "Інноваційні регіональні центри зростання" показують, що, незважаючи на різні відправні точки на різних стадіях регіонального інноваційного процесу, і досі залишається необхідність усунути недоліки в цьому процесі. Незважаючи на те, що деякі вищі навчальні заклади і дослідні установи у нових федеральних землях уже показали багатообіцяючі результати стосовно досліджень розвитку регіональних технологічних та інноваційних платформ і всі заплановані цілі досягли своєї мети, перше впровадження отриманих результатів досліджень і розробок у промислове використання підприємств у регіоні ще не здійснено. Для того щоб за короткий термін їх впровадити й широко використовувати можливий потенціал розвитку для зростання економіки конкретного регіону, потрібен час.

Тому новий модуль "Центри підвищення потенціалу" повинен мотивувати дослідників у вищих навчальних закладах і державних дослідних установах у нових федеральних землях, а також підприємців з їхнього регіонального оточення перевіряти фактичні результати досліджень цих установ щодо їхнього потенціалу для створення в регіоні технологічної платформи, і потім якомога швидше впроваджувати цю платформу у формі промислового об'єднання вищого навчального закладу або, відповідно, дослідної установи та підприємств у регіоні. Цим самим мається на меті якомога раніше використання результатів досліджень вищих навчальних закладів і дослідних установ, котрі нещодавно виникли і мають високий інноваційний потенціал і потенціал зростання, для інновацій і успішного економічного розвитку малих і середніх підприємств у регіонах східної Німеччини.

Модуль "Центри підвищення потенціалу" є складовою програми "Інноваційні регіональні центри зростання". Фінансування в рамках модуля "Центри підвищення потенціалу" не надається автоматично за результатами успішної кваліфікації у рамках основного модуля програми "Інноваційний регіональний центр зростання".

1.2. Правова основа

Фінансування проектів здійснюється згідно з цією Директивою, стандартними умовами і положеннями Федерального міністерства економіки і технологій ФРН щодо надання допомоги на витратній основі та адміністративних положень §44 Кодексу про федеральний бюджет. Претензії заявника щодо надання допомоги не приймаються. Відповідний компетентний орган приймає рішення на власний розсуд у рамках наявності кошторисних бюджетних асигнувань.

2. Об'єкт фінансування

- Основний модуль "Центри зростання"

Регіональний підхід до інновацій повинен містити конкретні пропозиції проекту щодо впровадження такого підходу (див. п. 7.3.3). Фінансування може надаватися на:

- проекти фундаментальних досліджень, промислові дослідження і доконкурентні розробки;
- специфічні й загальноосвітні проекти;
- консультування з питань інновацій малих і середніх підприємств і засновників підприємств, якщо вони працюють безпосередньо у сфері загальної концепції, а також сприяють її практичному впровадженню й синергії. Фінансування надається як на окремі, так і на спільні проекти, що виконуються у співпраці.

Співпраця керівників проектів у регіональному управлінні (спільне планування роботи й тематичне структурування, контроль, семінари, розвиток інноваційної концепції включаючи концепцію презентації громадськості тощо) може бути включена до освітніх чи науково-дослідних проектів у рамках витрат на персонал і фінансуватися пропорційно до внесків учасників.

Цікаві ініціативи можуть також отримувати фінансову допомогу на впровадження запропонованих зовнішніх консультацій при розробці інноваційної концепції згідно з п. 7.3.3а ч. 1.

Крім того, організатор проекту безкоштовно пропонує стратегічний супровід розробки концепції і подальшого впровадження інноваційної концепції.

▪ Модуль "Центри підвищення потенціалу"

За допомогою цього заходу надається фінансування на спільні проекти, що здійснюються у співпраці) терміном до двох років, упродовж яких дослідники вищого навчального закладу чи дослідної установи в нових федеральних землях спільно засновують до п'яти (не менше трьох) малих і середніх регіональних підприємств, фінансуючи фактичний результат досліджень вищого навчального закладу чи дослідної установи, промислову технологічну платформу засобами спільного дослідного проекту або проекту розвитку в своєму регіоні.

Фінансуються передусім такі спільні проекти:

- у яких малі й середні підприємства, що перебувають у взаємодії, пізніше стають важливими членами нового регіонального ланцюга постачання, необхідного для отримання нової продукції чи послуг,

або

- у яких результати досліджень вищого навчального закладу чи дослідної установи є основою нової спільної платформи розвитку чи технології взаємодіючих підприємств із виготовлення нової продукції і послуг.

3. Одержувачі допомоги

▪ Основний модуль "Центри зростання"

Право подавати заявку на участь мають підприємства промислового сектора, вищі навчальні заклади і позауніверситетські дослідні й освітні установи регіону, що здійснюють заходи й реалізують проекти, котрі підтримують обрану для фінансування інноваційну концепцію.

У рамках фінансування надання консультаційних послуг засновникам інноваційних підприємств дозволяється фінансувати винятково приватних осіб (засновників) із підтвердженням необхідності збільшення капіталу.

- Модуль "Центри підвищення потенціалу"

Право подавати заявку на участь мають вищі навчальні заклади, науково-дослідні установи, а також малі й середні підприємства у нових федеральних землях, котрі знаходяться в одному регіоні (віддалені один від одного на 50 км). Діючі критерії ЄС для отримання статусу малих і середніх підприємств можна знайти на сайті: www.foerderinfo.bmbf.de/de/165.php.

4. Умови отримання допомоги

Право на участь у програмі мають лише ініціативи з нових федеральних земель, функціональний зв'язок яких достатньо висвітлений (науковий чи економічний регіон, наявність спеціальних ознак тощо). Для цілей фінансування федеральні землі не вважаються регіонами. Існує можливість співпраці з вищими навчальними закладами, дослідними установами й підприємствами зі старих федеральних земель. Але проекти, що реалізуються в старих федеральних землях, не можуть фінансуватися у рамках цієї програми. Як виняток, допускається участь партнерів, які перебувають у західній частині Берліна, якщо центр фінансування знаходиться в нових федеральних землях або у східній частині Берліна.

У рамках національного проекту заявники повинні ознайомитися із програмами підтримки досліджень ЄС. Вони мають перевірити, чи має майбутній проект специфічні європейські компоненти, на котрі може надаватися лише допомога з боку ЄС. Крім того необхідно перевірити, наскільки можлива у сфері національного майбутнього проекту додаткова участь ЄС і чи можливо подати заявку на одержання такої додаткової допомоги. Результат перевірок необхідно коротко представити в національному клопотанні щодо надання допомоги із зазначенням відповідної програми ЄС.

Партнери спільних проектів, що реалізуються учасниками кластерів у рамках реалізації стратегії, мають урегулювати свою співпрацю у формі договору. До прийняття рішення про фінансування необхідно документально оформити базовий договір згідно з критеріями, визначеними Міністерством освіти і досліджень ФРН. Детальну інформацію можна дізнатися з форми 0110 пам'ятки Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН (www.kp.dlr.de/profi/easy/bmbf/pdf/0110.pdf).

5. Вид, обсяг і розмір допомоги, інші інвестори

Допомога надається як безповоротний грант. Фінансування надається на витрати, визначені згідно з Розпорядженням Міністерства освіти і досліджень ФРН "Про цільові витрати, які покриваються у рамках фінансування проектів". До таких витрат не відносяться витрати на інвестиції у будівництво.

Фінансування для проектів досліджень і розробок підприємств промислового сектора надається на цільові витрати, пов'язані з реалізацією проекту. Залежно від особливостей проекту вони, як правило, можуть частково фінансуватися у розмірі до 50%, що визначається згідно з відповідними

настановами Федерального міністерства освіти і досліджень щодо покриття витрат. У кожному випадку розмір фінансування визначається окремо, однак він не може бути меншим за частку витрат заявника.

Фінансування для проектів досліджень і розробок вищих навчальних закладів і позауніверситетських установ надається на цільові витрати, пов'язані з реалізацією проекту (у випадках Центрів Гельмгольд та Фраунгофського товариства додатково надаються кошти на цільові витрати, пов'язані з реалізацією проекту), котрі можуть покриватися у розмірі до 100%.

Розрахунок розміру допомоги повинен здійснюватися з урахуванням загальних обмежень Комісії ЄС щодо державної допомоги в області досліджень, розробок та інновацій, а також регламентів Комісії ЄС про державну допомогу малим і середнім підприємствам та про державні стипендії. Наставови і регламенти дозволяють диференційоване додаткове регулювання проектів співпраці малих і середніх підприємств і стипендій на навчання, яке у разі необхідності може передбачати надання фінансування у більшому розмірі.

При визначенні розмірів допомоги, яка безпосередньо або опосередковано надається підприємству промислового сектора, необхідно керуватися настановами федерального Міністерства освіти і досліджень ФРН у рамках відповідних положень Європейської Комісії щодо надання державної допомоги на проекти досліджень і розробок.

Акумуляування коштів цієї програми і коштів, наданих у рамках фінансування за іншими федеральними програмами додаткового фінансування, в рамках одного проекту суворо заборонено. Ймовірне спільне фінансування проектів іншими державними інвесторами залежить від правової форми заявника або від характеру проекту, та у будь-якому випадку має обов'язково розглядатися і затверджуватися. Заявки на отримання допомоги повинні перевірятися на предмет імовірної відповідності іншим державним програм фінансування, котрі більше відповідають запланованій діяльності у межах проекту.

- Основний модуль "Центри зростання"

Фінансування проектів, пов'язаних із навчанням співробітників у спеціальних сферах інноваційної діяльності підприємства (спеціальне навчання) надається у формі фінансування частки цільових витрат у розмірі, як правило, до 25% для великих підприємств і 35% для малих і середніх підприємств. Фінансування проектів, пов'язаних із навчанням співробітників у інноваційних сферах всього регіону (загальне навчання) також надається у формі фінансування частки цільових витрат у розмірі, як правило, до 50% для великих підприємств і 70% – для малих і середніх підприємств. Розмір визначається на індивідуальній основі, однак у межах, встановлених вище розмірів. Фінансування проектів навчання та підвищення кваліфікації одержувачам поза сферою промислового сектора може надаватися в розмірі до 100% цільових витрат.

Фінансування витрат на консультування з питань інновацій малих і середніх підприємств і засновників підприємств через зовнішніх консультантів може надаватися у формі фінансування частки цільових витрат у розмірі не більше 50% / 25 000 євро на одне підприємство. Відповідно до п. 7.3.3а сюди може входити зовнішнє консультування стосовно розроблення інноваційної концепції.

6. Інші умови надання допомоги

Складові кінцевого рішення про надання допомоги:

– для фінансування на витратній основі – Загальні додаткові умови договору щодо фінансування проектів (ANBest-P) разом зі спеціальними додатковими положеннями Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН щодо фінансування проектів на витратній основі (BNBest-BMBF 98);

– для фінансування на витратній основі – додаткові умови договору Федерального міністерства освіти і досліджень щодо фінансування на витратній основі підприємств промислового сектора з метою реалізації проектів досліджень і розробок (NKBF 98).

***

Берлін, 1 червня 2007 року

Директива Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН щодо фінансування "Конкурсу на кращий кластер" у рамках високотехнологічної стратегії 2020 для Німеччини (третій конкурсний етап) від 08.12.2010 року¹

1. Мета фінансування, правова основа

1.1. Мета фінансування

Високотехнологічна стратегія 2020 Німеччини – це інноваційна політика Федерального уряду на новій основі, яка є своєрідним проривом. Її девіз – "Ідеї. Інновації. Зростання". У Німеччині народжується багато гарних ідей, але потрібен клімат, сприятливий для їхнього впровадження, і в якому наукові результати досліджень втілюватимуться в нову продукцію, процеси й послуги.

Основний фокус високотехнологічної стратегії зосереджено на нових стимулах для зусиль науки й економіки. Наукові установи та підприємства

---

¹ Richtlinien des Bundesministeriums für Bildung und Forschung zur Förderung für den "Spitzencluster-Wettbewerb" im Rahmen der Hightech-Strategie 2020 für Deutschland (3. Wettbewerbsrunde) (Bundesanzeiger Ausgabe Nr. 191 vom 16. Dezember 2010, S. 4202): <http://www.bmbf.de/foerderung/15547.php>.

Анотація. Програма передбачає фінансування кластерів – груп організацій (фірм, науково-дослідних організацій, урядових установ, неурядових організацій), котрі мають за мету спільно створювати та впроваджувати інновації у певні галузі технологій або галузі певного регіону. На кожному з етапів програми вибирається до п'яти кластерів, котрим надається підтримка на п'ять років у розмірі 200 млн євро. Загальний обсяг програми становить 600 млн євро. Умовою фінансування є наявність спільної стратегії, що має передбачати ланцюг процесів, котрі забезпечують випуск продукції.

Додаткова інформація: <http://www.hightech-strategie.de/en/468.php>.

повинні співпрацювати ще тісніше та більш продуктивно використовувати потенціал своєї співпраці, адже щільний контакт із різними партнерами вигідний для всіх сторін. За таких умов децентралізовані, особливо міждисциплінарні, знання краще використовуються, а витрати і пов'язані ризики розподіляються. Партнери можуть сфокусуватися на своїх сильних сторонах.

Результати інноваційних досліджень демонструють такі структури: особливо успішними є саме кластери, де поєднуються змістовна й тісна співпраця основних регіональних представників. У епоху сучасних інформаційних і комунікаційних технологій і різноманітних засобів пересування особисті й безпосередні контакти також є важливими перевагами для безперебійної та довірчої співпраці. Отже, регіональна спрямованість може стати суттєвою перевагою в конкурентній боротьбі.

Багато країн здійснюють цільове фінансування для створення і розвитку успішних кластерів. У Німеччині за минулі роки також виникло добре підґрунтя для такого роду діяльності. Сьогодні йдеться про початок нового етапу розвитку кластерів з урахуванням досягнень у галузі їхнього створення та діяльності.

Конкурс на кращий кластер Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН під девізом "Підсилюй сильних!" має підтримати найпродуктивніші кластери сфери науки й економіки, збільшити їхню міжнародну привабливість і посісти почесне місце в провідній групі на міжнародному конкурсі. За допомогою підтримки подальшого стратегічного розвитку найкращих кластерів необхідно стимулювати залучення регіонального інноваційного потенціалу до процесу створення продукції зі сталою вартістю.

Отже, цілі, котрих повинні досягнути кластери, такі:

- розробка і забезпечення певного незмінного й унікального в національному та міжнародному масштабі профілю компетенції з високою інноваційною здатністю, а також інтенсифікація процесів створення інновацій і заснування підприємств;

- стратегічне позиціонування кластера. Необхідно підвищити рівень обізнаності та міжнародної привабливості, зокрема, через створення міжнародних мереж і співпрацю;

- розробка і тестування інноваційних форм співпраці між наукою і промисловістю. Особливо це стосується наукомістких секторів економіки та інституційної співпраці між академіями і промисловістю;

- залучення іноземних підприємств. У процесі глобалізації підприємства шукають на міжнародній арені сприятливі місця для досліджень, розробок і виробництва. Саме Німеччина, де добре розвинене дослідне середовище і є висококваліфіковані фахівці, може виступити з цікавими пропозиціями щодо розміщення іноземних підприємств, котрі займаються дослідженнями і розробками;

- підтримка персоналу шляхом цільового стимулювання зростання, підвищення кваліфікації, а також залучення фахівців та керівників, зокрема, зарубіжних;

– професіоналізація керівництва кластерів за допомогою сталого розвитку процесів управління. Зокрема, мають вдосконалюватися орієнтовані на кластери послуги (наприклад, організація програм обміну для інтенсифікації співпраці між учасниками кластерів, а також підтримка розвитку стратегій захисту промислових прав і фінансування), а також методи оцінювання прогресу розвитку кластерів і подальшого розвитку кластерної стратегії.

З цією метою наука і промисловість у тісній взаємодії і співпраці повинні сформулювати стратегії, котрі базуються на сильних сторонах кластерів і на залученні ще не використаного потенціалу розвитку. Реалізація стратегій має відбуватися шляхом відповідних заходів і проектів учасників кластерів. Таким чином, інноваційний та економічний розвиток Німеччини постійно підтримуватиметься.

Упродовж півтора року передбачається три етапи конкурсу. На кожному етапі Федеральне міністерство освіти і досліджень ФРН надає допомогу в розмірі до 200 мільйонів євро не більше, ніж п'яти провідним кластерам. Фінансування кожного кластера може тривати не більше п'яти років.

1.2. Правова основа

Згідно з цією Директивою, а також загальними адміністративними положеннями §§ 23 та 44 Кодексу про федеральний бюджет Федеральне міністерство економіки і технологій ФРН надає кошти на фінансування у рамках цього конкурсу. Претензії заявника щодо надання допомоги не приймаються. Відповідний компетентний орган приймає рішення на власний розсуд. Надання допомоги можливе за умови наявності відповідних коштів у бюджеті.

2. Об'єкт стимулювання

У рамках цього конкурсу кластер – це зосередження в одному місці різних учасників, які взаємодіють між собою, яких об'єднує спільна сфера діяльності та числою спільною метою є підвищення продуктивності засобами співпраці й конвергенції власних додаткових інтересів і потенціалу та забезпечення тривалих конкурентних переваг і лідерської позиції на ринку. До учасників кластера поряд із підприємствами промислового сектора належать також вищі навчальні заклади та позауніверситетські освітні й дослідні установи, а також організації з підтримки бізнесу, зокрема, фінансові компанії й органи державного управління.

Основою для надання фінансування є стратегія, в якій кластеризаційники представляють свої цілі й перспективи, а також заходи щодо покращення своєї конкурентоспроможності. При цьому враховується весь інноваційний процес – від створення знань до використання у промисловості. При виборі стратегій враховується як потенціал розвитку, креативність і новизна починань, так і вже досягнутий рівень розвитку кластера.

Фінансуються проекти, які засновуються на такій стратегії та суттєво сприяють її реалізації. Тому при поданні заявки на надання допомоги заявник повинен надати доказ відповідної стратегічної важливості свого проекту (див. також п. 7.2).

Зокрема, може йтися про проекти в таких сферах, що відповідають цілям, зазначеним у пункті 1.1:

- дослідження і розробки;
- інвестиції в прилади і обладнання для підвищення кваліфікації, проведення досліджень, розробок та інновацій;
- міжнародний маркетинговий кластер;
- підтримка молодих дослідників і підвищення кваліфікації з урахуванням сфери діяльності кластера;
- підготовка фахового і керівного персоналу;
- процеси управління кластерами.

Фінансування не надається на створення і розбудову основних структур, необхідних для тривалого успіху й ефективної діяльності керівництва кластера. Крім того, фінансування не надається кластерам, котрі вже мають достатньо потужні структури. Якщо кластерна стратегія передбачає розширення існуючих або створення нових структур, очікується, що члени кластерів реалізовуватимуть їх власним коштом або за кошти третіх осіб. Загалом очікується, що члени кластера залучатимуть у значному обсязі власні кошти або мобілізуватимуть додаткові кошти третіх осіб до тих засобів, що отримані завдяки участі в цьому конкурсі (наприклад, федеральних земель, акціонерних компаній).

3. Одержувачі допомоги

Подавати заявку мають право підприємства промислового сектора, вищі навчальні заклади, позауніверситетські освітні й дослідні установи, неприбуткові організації та місцеві державні органи у регіоні кластера, які мають намір реалізувати проекти з впровадження кластерної стратегії.

Вирішальне значення має регіональний масштаб кластера, а отже, охоплення ним території діяльності, що може бути достатньою для створення ефекту заснування інших кластерів; фактичні обмеження можуть варіювати залежно від виду діяльності.

Якщо відповідна стратегічна необхідність дозволяє підтримати заявників за межами регіону кластера, береться до уваги спільна діяльність з партнерами для можливої реалізації діяльності по всій Німеччині.

Дослідні установи, що фінансуються спільно державою та федеральними землями, можуть одержати фінансування лише за певних умов і лише на фінансування певних додаткових витрат.

4. Умови отримання допомоги

Відповідність наведеним нижче умовам необхідно довести документально у заяві на участь. Вимоги до оформлення документів визначені в інструкції (див. також пункт 7).

Від заявників очікується презентація спільної стратегії для кластера, що включатиме такі елементи:

- визначення і характеристику кластера. Для цього необхідно розробити тематичний та регіональний фокус кластера й представити його учасників;

– підтвердження вже досягнутого рівня розвитку. З одного боку, необхідно охарактеризувати вже досягнутий стан розвитку кластера, а з іншого – провести порівняння з тематично подібними кластерами регіону або консорціумами з подібною компетенцією в країні та за її межами ("контрольна точка"). Якісне оцінювання має проводитися з урахуванням обґрунтованих кількісних показників;

– аналіз компетентності протягом усього ланцюга інноваційного процесу. Необхідно показати: наявні в регіоні спрямованість і сильні сторони, які різні учасники співпрацюють один із одним протягом усього ланцюга інноваційного процесу, які учасники за межами регіону і яким чином залучаються, і, за можливості, які пропалили в компетентності ще наявні;

– аналіз сильних і слабких сторін, можливостей і ризиків подальшого розвитку кластера (так званий SWOT-аналіз);

– визначення середньо- і довгострокових цілей. Визначення цілей має ґрунтуватися на SWOT-аналізі та містити амбіційний, проте реалістичний сценарій досягнення мети. Для визначення майбутньої мети необхідно враховувати показники, що вже були використані при представленні фактичного рівня розвитку, особливо при порівнянні з тематично подібними кластерами за кордоном;

– план розвитку на наступні роки. З плану розвитку має бути очевидним, які заходи, ким, коли та як повинні впроваджуватися для досягнення мети розвитку. З плану розвитку має також впливати, як забезпечуватиметься стабільність розвитку кластера після закінчення фінансування;

– роз'яснення існуючих і запланованих структур співпраці й управління в межах кластера. При цьому необхідно описати, як регулюватиметься розвиток кластера, та за допомогою яких показників і методів відстежуватимуться способи і швидкість досягнення кластером цілей розвитку.

Якщо стратегія кластера одержує фінансування в рамках цього конкурсу, вона може бути подовжена та містити більший пакет заходів. У детальному робочому плані має бути точно описано, для яких проектів (з яким терміном виконання) в рамках конкурсу здійснюється запит на отримання коштів для впровадження стратегії.

Партнери "спільних проектів", які реалізуються учасниками кластерів у рамках реалізації стратегії, мають врегулювати свою співпрацю у формі договору. До прийняття рішення про фінансування необхідно документально оформити базовий договір згідно з критеріями, визначеними Міністерством освіти і досліджень ФРН. Детальну інформацію можна дізнатися з форми 0110 пам'ятки Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН (www.kp.dlr.de/profi/easy/bmbf/pdf/0110.pdf).

У рамках національного проекту заявники повинні ознайомитися із програмами підтримки досліджень ЄС. Вони мають перевірити, чи має майбутній проект специфічні європейські компоненти, на які може надаватися допомога лише ЄС. Крім того, необхідно перевірити, наскільки можливо є додаткова участь ЄС у майбутньому національному проекті і чи можливо

подати заявку на одержання такої додаткової допомоги. Результат перевірок необхідно коротко представити в національному клопотанні щодо надання допомоги із зазначенням відповідної програми ЄС.

5. Вид і обсяг, розмір допомоги

Допомога в рамках фінансування проектів надається як безповоротний грант. Фінансування надається на витрати, визначені згідно з Розпорядженням Міністерства освіти і досліджень ФРН "Про цільові витрати, які покриваються у рамках фінансування проектів". До таких витрат не відносяться витрати на інвестиції у будівництво.

Фінансування для проектів досліджень і розробок підприємств промислового сектора надається на цільові витрати, пов'язані з реалізацією проекту, котрі залежно від особливостей проекту, як правило, можуть частково фінансуватися у розмірі до 50%, що визначається згідно з відповідною політикою Федерального міністерства освіти і досліджень стосовно покриття витрат.

Фінансування для проектів досліджень і розробок вищих навчальних закладів і позауніверситетських установ надається на цільові витрати, пов'язані з реалізацією проекту (у випадках Центрів Гельмгольд та Фраунгофського товариства надаються додаткові кошти на цільові витрати, пов'язані з реалізацією проекту), і можуть покриватися у розмірі до 100%.

Розрахунок розміру допомоги повинен здійснюватися з урахуванням загальних обмежень Комісії ЄС щодо державної допомоги в галузі досліджень, розробок та інновацій, а також регламентів Комісії ЄС про державну допомогу малим і середнім підприємствам та про державні стипендії. Настанови і регламенти дозволяють проведення диференційованого додаткового регулювання проектів співпраці малих і середніх підприємств і стипендій на навчання, яке у разі необхідності може передбачати надання фінансування у більшому розмірі.

Підприємства-заявники вважаються малими і середніми підприємствами, якщо вони відповідають відповідному визначенню Комісії ЄС (див. формуляр 0119 за адресою <http://www.kp.dlr.de/profi/easy/formular.html>).

Акумулювання коштів цього конкурсу і коштів, наданих у рамках фінансування за іншими федеральними програмами додаткового фінансування, в рамках одного проекту суворо заборонене.

Імовірне спільне фінансування проектів іншими державними інвесторами залежить від правової форми заявника або від характеру проекту та у будь-якому випадку має обов'язково розглядатися і затверджуватися.

6. Інші умови надання допомоги

Складовою кінцевого рішення про надання допомоги на витратній основі є додаткові умови договору Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН про надання допомоги на витратній основі підприємствам промислового сектора з метою проведення проектів досліджень і розробок (NKBF 98).

Складовою кінцевого рішення про надання допомоги на витратній основі є Загальні додаткові умови договору про надання грантів проектам (ANBest-P) і спеціальні додаткові положення Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН про фінансування проектів на витратній основі (BNBest-BMBF 98). Територіальним корпораціям є Загальні додаткові положення про надання допомоги територіальним корпораціям (ANBest-GK) та Спеціальні додаткові положення Федерального міністерства освіти і досліджень ФРН щодо фінансування проектів на витратній основі (BNBest-BMBF 98).

***

Берлін, 8 грудня 2010 року

Угорщина. Підтримка діяльності регіональних інноваційних агентств зі сприяння науково-дослідній роботі і технологічним інноваціям, 2008 рік¹

***

Вступ

Національний департамент наукових досліджень і технологій (далі – "НДНДТ") від імені Міністра економіки і транспорту оголошує конкурс на підтримку діяльності Регіональних інноваційних агентств зі сприяння науково-дослідній роботі і технологічним інноваціям.

1. Інформація про конкурс

1.1. Мета підтримки

Мета конкурсу полягає у посиленні національної інноваційної системи, модернізації Регіональних інноваційних агентств та підготовці до ефективного управління інноваційними процесами у регіонах Центральної Угорщини і Західно-Задунайського краю.

1.1.1. Способи досягнення мети

Конкурс сприяє посиленню національної інноваційної системи шляхом підтримки через Фонд наукових і технологічних інновацій діяльності, що пов'язана з генерацією, узгодженням, координацією регіональних інноваційних процесів, організацією технологічних інноваційних мереж, а також з наданням інноваційних послуг та їхньою інтеграцією в ефективну систему.

---

¹ Gazdasági és közlekedési minisztérium. Regionális Innovációs Ügynökségek kutatásfejlesztést és innovációt segítő feladatainak támogatása. Pályázati útmutató (2008): <http://www.nih.gov.hu/regionalis-innovacios-080519>.

Анотація. Програма сприяє утворенню Регіональних інноваційних агентств, що мають сприяти інноваціям у регіонах, здійснювати координацію технологічних інноваційних мереж та надавати відповідні інноваційні послуги. Агентства сприяють співпраці між різними організаціями, координують діяльність інноваційних фондів, генерують додаткове фінансування, а також сприяють створенню національних і міжнародних інноваційних мереж.

Додаткова інформація:

<http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=9270&CO=20>.

Для цього необхідно створити Регіональні інноваційні агентства в рамках національної інноваційної системи, котрі будуть неприбутковими організаціями, учасники чи власники яких будуть:

- членами регіональних рад розвитку;
- членами регіональних асоціацій розвитку;
- членами регіональних агентств розвитку;
- членами обласних агентств регіонального розвитку;
- членами органів самоврядування;
- учасниками науково-дослідних організацій, університетів;
- представниками індустріальних парків;
- представниками інноваційних центрів;
- представниками бізнес-інкубаторів;
- членами місцевих органів самоврядування, що виконують представницькі функції національної мережі трансферу технологій, консалтингу, створення мереж, розвитку підприємництва;
- представниками місцевих організацій і суб'єктів підприємницької діяльності, фізичні особи.

Бенефіціар під час виконання проекту повинен показувати доходи, які щорічно зростають за рахунок плати, одержаної за послуги, що сприяють інноваціям (консультації, обслуговування, менеджмент інноваційних проектів, посередництво, пошук партнерів тощо). Щоб виконати цю вимогу він може брати підтримку для розвитку своїх можливостей, підвищення рівня наданих послуг, сприяння зростанню попиту на інноваційні послуги, якщо він

(1) продовжує розробляти свої стратегічні і оперативні плани, основна мета яких полягає у підтримці регіональних інновацій, які в результаті сприятимуть розвитку економіки регіону, створення нових робочих місць, і збереження існуючих робочих місць;

(2) допомагає координації використання джерел, які можуть бути взяті до уваги при стимулюванні інновацій, сприяє використанню в регіоні джерел розвитку для інноваційних цілей;

(3) надає фахову допомогу у створенні децентралізованих конкурсних систем;

(4) розробляє пропозиції щодо розвитку регіональної інноваційної стратегії, плану заходів і допомагає його реалізації своєю системою засобів;

(5) підтримує зв'язок з організаціями, які зацікавлені у розвитку сфер своєї діяльності (Регіональна рада розвитку, органи місцевого самоврядування тощо), з організаціями, котрі підтримують, і що зацікавлені в просуванні інновації, погоджує і координує свою діяльність з іншими організаціями, які надають підтримку, й іншими членами національної мережі Регіональних інноваційних агентств;

(6) створює і обслуговує регіональну базу даних, яка пов'язана з інноваціями;

(7) систематично проводить визначення, аналіз і оцінювання регіональної інноваційної діяльності, робить висновки і прогнози, дає пропозиції;

(8) впроваджує Сьому рамкову програму ЄС, програму СІР, а також інші міжнародні програми і пов'язані з ними мережі, бере участь у пов'язаних з

ними конкурсах, джерела яких можуть використовуватися на виконання власної діяльності або для розвитку;

(9) започатковує національні і міжнародні (інноваційні за змістом) програми для сприяння регіональним інноваціям;

(10) надає інформацію з використанням внутрішньої регіональної бази даних в інтересах створення міжрегіональної і міжнародної співпраці;

к) співпрацює з членами хартії (charta) B2Europe;

л) надає допомогу на розвиток системи інноваційних установ, створення, експлуатацію інноваційних мереж, координує інноваційне співробітництво;

м) організовує і цілеспрямовано направляє в регіоні інформаційні потоки між окремими суб'єктами підприємницької діяльності, а також установами регіональної інноваційної інфраструктури з метою сприяння інноваційному розвитку, генеруванню і реалізації інноваційних проектів;

н) створює зв'язок між інноваційними організаціями і місцевими приватними і державними організаціями;

о) створює мережу фахівців для задоволення запитів фахівців інноваційних організацій регіону;

р) координує міжрегіональну співпрацю у сфері інновацій;

q) бере участь в обміні передовим досвідом і його поширенні у сфері інновацій, включаючи досвід діяльності Регіональних інноваційних агентств протягом 2005–2007 років;

г) забезпечує вільний доступ до створених ним інноваційних мереж без обмежень, а також забезпечує доступ до міжнародних і вітчизняних баз даних, які можуть використовуватися в інноваційній діяльності;

с) проводить систематичну комунікативну діяльність з метою всебічного ознайомлення з інноваційними результатами регіону і власною діяльністю з надання послуг,

т) веде діяльність у відповідності до вимог кваліфікаційної системи Національного департаменту наукових досліджень і технологій (НДНДТ), розробленої для Регіональних інноваційних агентств (PIA), що становить додаток до цього довідника;

у) до кінця першого року терміну діяльності встановлює врегульовані угодою про співпрацю зв'язки з радою регіонального розвитку, з центральними і децентралізованими організаціями, що здійснюють діяльність з організації конкурсів (за винятком НДНДТ) та іншими PIA;

в) під час терміну діяльності формує систему зв'язків із наведеним вище організаціями, які можуть бути віднесені до пункту е).

Бенефіціар повинен мати власний (відокремлений) бюджет і має чотири місяці від укладення угоди для того, щоб

- мати відокремлене приміщення (разом з PIA можуть розташовуватися й інші організації);

- мати чотирьох співробітників, для яких це місце є місцем основної роботи: один керівник, два менеджери і секретар.

1.1.2. Вимоги до змісту проектної пропозиції

На конкурс можуть подаватися стратегічні і оперативні проекти РІА, які представляють РІА як організацію, що надає консалтингові й інноваційні послуги у мережі. НДНДТ входить до мережі як координатор, методологічний консультант і надавач інформаційних послуг. Зміст проектної пропозиції:

а) опис майбутнього потенціалу та інноваційної активності в регіоні (на підставі цільової системи інноваційної стратегії регіону) з визначенням цільових величин характерних показників;

б) опис інноваційних систем регіону, представлення РІА і його членів або власників і їх позиціонування в інноваційній системі регіону, стратегічного плану діяльності РІА з надання фахової допомоги, з подальшого розвитку РІА в організацію з надання інноваційних послуг, консультацій і з реалізації досвіду, накопиченого за час діяльності;

с) робочий проект заходів, запланованих з метою виконання проекту, потреби в людських ресурсах, витрати і потреби в підтримці;

д) план очікуваних доходів від надання послуг і їх використання;

е) людські ресурси, фахова компетенція учасника конкурсу і придатність його до координації проекту;

ф) фінансові й матеріальні умови (підтримка з боку членів або власників);

г) організація і регламент роботи РІА.

1.2. Джерела і розміри підтримки

Для досягнення цілей конкурсу Національний департамент наукових досліджень і технологій (НДНДТ) надає Фонду до 600 мільйонів форинтів. Підтримка може надаватися в межах зазначеного розміру за наявності відповідних коштів.

Призначення підтримки: підтримка може надаватися і використовуватися згідно з положеннями пунктів с) і d) пункту (1) 8§ Закону ХС 2003 року "Про Фонд наукових і технологічних інновацій" (далі – "Закон про Фонд"):

а) на підтримку послуг з посилення науково-дослідної діяльності і технологічних інновацій; підтримку процесу створення інноваційних мереж, враховуючи витрати на організацію конференцій, спеціалізованих виставок та підготовку видань;

б) на стимулювання технологічних інновацій у регіонах і субрегіональних структурах; на підвищення інноваційної конкурентоспроможності і підтримку інноваційних джерел регіонів і субрегіонів;

1.3. Очікувана кількість конкурсних проектів, що можуть одержати підтримку:

По кожному регіону 1, разом 2.

1.4. Коло претендентів, що мають право на підтримку

Право на підтримку мають неприбуткові організації, що існують у формі юридичної особи, та які здійснюють проект у даному регіоні. Серед членів, або власників організації, повинно бути не менше шести незалежних одна від одної організацій, які розташовані в регіоні, здійснюють інноваційну діяльність і зацікавлені в ній.

В організації, що має право на підтримку, регіональна рада розвитку і її підрозділи, регіональне агентство з розвитку разом не можуть мати понад 40% голосів.

В установчому документі (статут, установча угода) організації, що має право на підтримку, повинно бути положення про те, що підписання такої угоди, яку організація укладає з членом організації, виконавчим директором, або їх близькими родичами (пункт в. 685§ ЦК), або особами, що перебувають з ними у цивільних стосунках, є у виключній компетенції найвищого органу організації (загальні збори, збори учасників).

Учасник конкурсу повинен мати лист-підтримку від регіональної ради розвитку, в якому повинно бути вказано, що обставини, які виключають співпрацю з учасником конкурсу, відсутні.

1.5. Форма надання підтримки, і термін, на який надається підтримка

Форма підтримки: грант без зобов'язання повернення.

Термін, на який надається підтримка: до 36 місяців.

1.6. Розмір підтримки

На один конкурсний проєкт надається: не більше 300 мільйонів флоринтів.

Підтримка не вважається державною підтримкою згідно з пунктом (1) статті 87 Договору ЄС.

Підтримка може бути використана на покриття витрат, перерахованих у пунктах а-в) розділу 1.1.1. Для одержання підтримки, крім запланованого доходу, не обов'язково показувати інші власні джерела (наприклад, одержану в іншому конкурсі підтримку, підтримку від члена або власника, інші доходи).

Подальші правила надання і використання підтримки містяться у Постанові Уряду № 133/2004 року "Про обслуговування і використання Фонду наукових і технологічних інновацій" (далі – "Постанова").

Учасники конкурсу згідно з положеннями Постанови за рахунок підтримки можуть одержати аванс. Надання авансу детально обумовлено у розділі 3.3.

1.7. Види діяльності, на які надається підтримка

Підтримка може бути використана на забезпечення реалізації задач, перерахованих у розділі 1.1.1, на такі цілі:

- створення належних умов організації і діяльності фонду РІА, розроблення довідкової інформації;
- організація регіональних заходів, тренінгів, семінарів, кампаній;
- використання необхідних для виконання проєктних задач послуг і консультацій;
- пошук ресурсів, необхідних для реалізації інноваційних проєктів;
- налагодження зв'язків, обмін досвідом з іншими національними або європейськими організаціями, що підтримують інновації;
- акредитація, аудит і підготовка до них;
- щорічне поновлення сертифікації;
- розповсюдження інформації, зв'язки зі ЗМІ, підготовка публікацій.

Допомога і дохід, одержані в результаті відповідних видів діяльності, не можуть бути використані на покриття витрат на інноваційні послуги і консалтинг, що виконуються за плату.

1.8. Підстави виключення

Не може брати участь у конкурсі і не може одержувати підтримку такий суб'єкт права:

- a) проти якого розпочато процедуру банкрутства, ліквідації, припинення;
- b) який у заявці на участь у конкурсі, оголошеному на кошти згідно з вимогами Фонду, або згідно з положеннями пункту (2) 16§ Закону про Фонд, зазначив неправдиві або недостовірні відомості, або – з власної вини – не виконав повністю угоду про надання підтримки;
- c) має заборгованість по сплаті обов'язкових платежів;
- d) має невиконане протягом 60 днів і прострочене платіжне зобов'язання перед Фондом, згідно з пунктом (2) 16§ Закону про Фонд;
- e) діяльність/проект якого не відповідає екологічним вимогам;
- f) який не має необхідних для діяльності дозволів, ліцензій;
- g) у якого є зобов'язання щодо повернення допомоги від Європейської Комісії.

1.9. Цільові витрати

Цільовими є витрати, що виникли винятково у зв'язку з виконанням проекту, якими згідно із Законом С 2000 року "Про бухгалтерський облік" є:

- витрати на персонал: витрати організації на персонал, пов'язані з реалізацією проекту (налагодження зв'язків, розроблення проектів, наукових робіт, аналізів, поширення інформації, підготовка публікацій, видань і зв'язки з громадськістю) згідно з пунктами (1)-(3) § 79 Закону "Про бухгалтерський облік";

- обов'язкові збори з роботодавця: визначені на підставі витрат на персонал податки і збори з роботодавця згідно з пунктом (4) 79§ Закону "Про бухгалтерський облік";

- матеріальні і нематеріальні активи: витрати на засоби, використані під час здійснення проекту. Якщо такі засоби під час реалізації проекту використовуються не весь час їх придатності, цільовими рахуються тільки амортизаційні витрати на час їх використання згідно з §§ 47, 48, 51 і пунктом (7) § 25 Закону "Про бухгалтерський облік". Стосовно інтелектуальної власності витрати можна віднести до цільових, якщо бенефіціар придбав їх у іншої організації, і у нього не було такого власного продукту. Витрати на матеріальні і нематеріальні активи не можуть перевищувати 5% сумарних витрат проекту;

- матеріальні витрати: плата за виконання проектів, наукових праць, аналізів, орендна плата, плата за організацію заходів (конференцій, семінарів), витрати на відрядження, витрати на публікації (видання, веб-сторінки), на матеріали (канцелярські товари), витрати згідно з пунктами (2)-(4) 78§. Витрати на субпідрядників сумарно не можуть перевищувати 60% загальних витрат проекту;

- комунальні витрати: під час виконання проекту цільовими можуть бути фактичні загальні комунальні витрати, вони не можуть перевищувати 10% загальних витрат проекту.

Якщо учасник конкурсу не є платником ПДВ, базою для розрахунку загальних витрат є валова собівартість проекту плюс ПДВ. Якщо учасник конкурсу є платником ПДВ, то базою для розрахунку загальних витрат є чиста собівартість без ПДВ.

Покриття витрат проекту за рахунок власних джерел враховується лише з дати подання конкурсного проекту, а відшкодування за рахунок підтримки розпочинається лише з дати оголошення рішення про надання підтримки.

1.10. Критерії оцінювання конкурсного проекту

Робочий проект на підставі положень розділу 1.1.2 необхідно підготувати і скласти у такий спосіб, щоб його можна було оцінити за такими критеріями:

- реалістичність майбутнього впровадження інновацій в регіоні і позиціонування РІА в регіональній системі регіонального розвитку й інновацій;
- всебічність стратегічного плану РІА;
- реалізація результатів конкурсу РІА 2004 року у продовження діяльності;
- фахова і фінансова обґрунтованість кошторису проекту (задачі й заходи з управління інноваціями, планування, координації, налагодження зв'язків, поінформованості, зв'язків з громадськістю тощо, які планується здійснити за термін виконання проекту);
- розмір, реалістичність і використання запланованих у рамках проекту доходів;
- план робіт, які необхідні для досягнення професійної компетентності;
- план робіт для здійснення матеріальних умов проекту;
- відповідність структурної і організаційної концепції робочому проекту;
- релевантність, а також початкові і визначені цілями кінцеві показники інших критеріїв (індикаторів), які не визначені у запрошенні до участі в конкурсі, але з урахуванням особливостей проекту підходять для потреб контролю реалізації проекту, виконання завдань, взятих за угодою, оцінювання результатів.

**Франція. Угода між державою та "OSEO Innovation"
про майбутню інвестиційну програму (діяльність "посилення
кластерів конкурентоспроможності" та розділ "науково-дослідні
проекти і структурний розвиток кластерів конкурентоспроможності")
від 13.10.2010 року¹**

***

1. Характер діяльності

1.1. Опис фінансової діяльності та завдань

Закон № 2010-237 від 9 березня 2010 року "Про внесення змін до державного бюджету на 2010 рік", який визначає використання майбутніх інвестицій, передбачає надання 300 мільйонів євро для "OSEO" для управ-

---

¹ Convention du 13 octobre 2010 entre l'Etat et OSEO Innovation relative au programme d'investissements d'avenir (action " renforcement des pôles de compétitivité " et volet " projets de recherche et développement structurants des pôles de compétitivité "): <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000022916977>.

Анотація. Спільна заохочувальна позика є засобом, створеним OSEO, для надання фінансування МСП, які існують менше 5 років, на ранній стадії інноваційного проекту. Позика може досягти 75 000 євро та при фінансовій підтримці регіонів – до 150 000.

Додаткова інформація:

<http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=9114&CO=5>.

ління від імені держави коштами з метою спільного фінансування науково-дослідних проектів, організованих у рамках діяльності і "фінансування інноваційних підприємств, посилення кластерів конкурентоспроможності" програми № 322. Ця державна допомога розподіляється на субсидії (150 мільйонів євро) та кредити (150 мільйонів євро).

Спеціалізовані проекти у сфері досліджень і розробок призначені для структуризації технологічних комплексів на перспективних ринках. Метою їхнього створення є також сприяння появі нових комплексів, що виникають внаслідок їхньої взаємної підтримки чи об'єднання навколо промислових лідерів, замовників чи осіб, які пропонують інноваційні товари та послуги високої доданої вартості, у систему промислових відносин тривалої та багаторічної співпраці великих, середніх і малих підприємств. Окрім очікуваних від цієї структуризації непрямих економічних результатів, передбачаються також й прямі результати, особливо на користь малих і середніх підприємств.

З огляду на зазначене, організаційні проекти у сфері досліджень і розробок повинні бути масштабними у своїх завданнях та перевищувати розміри проектів, фінансованих єдиним міжвідомчим фондом кластерів конкурентоспроможності (FUI). Будучи впевненими у підтримці одного чи кількох кластерів, вони будуть пов'язані зі стратегію одного чи кількох кластерів, і навіть, у деяких випадках, з інститутами технологічних досліджень (IRT) чи зразковим Інститутом передового досвіду у сфері низьковуглецевої енергетики (IEED), де вони можуть становити частину спільної стратегії.

Спільні за своєю природою, ці проекти передбачають ефект, який сприятиме скоріше економічному зростанню та об'єднанню, ніж просто відноsinам навколо проекту з дослідження і розробок, визначеному та обмеженому у часі. Ці проекти об'єднуватимуть партнерів, кількість яких може перевищувати половину партнерів у проектах, що фінансуються Міжвідомчим фондом кластерів (FUI). У перспективі, ці проекти повинні вийти за межі місцевих проектів. Кластери, котрі пропонуватимуть проекти, будуть намагатися, наскільки це можливо, не працювати окремо, а спільно розробляти дані проекти, погоджуючи їх із іншими кластерами. Перехресна співпраця між кластерами-постачальниками технологій та кластерами, що використовують ці технології у промисловому секторі, може бути особливо цікавою.

Якщо від даних проектів очікують економічних результатів, їхнє втілення та терміни завершення зможуть складатися із фаз промислових досліджень, призначених для усунення великих технологічних бар'єрів, а також із фаз експериментальних розробок, що передують виходу на ринок.

1.2. Прибуток від інвестиційної програми на майбутнє

Спільне фінансування структурованих проектів із досліджень має винятковий характер та відрізняється від звичайного проекту, що фінансується Міжвідомчим фондом кластерів (FUI). Однак таке фінансування поєднується із національною політикою щодо кластерів та сукупністю заходів інвестиційної програми на майбутнє.

Воно певним чином відрізняється:

Таблиця 3. – Результати інвестиційної програми на майбутнє

Організація	Взаємозв'язок із подібними державними заходами
Спільний науково-дослідний проект (R&D) - Єдиний між-відомчий фонд (FUI)	Єдиний міжвідомчий фонд (FUI) підтримує, разом із допомогою зі спільного фінансування, що надається місцевими органами влади, спільні науково-дослідні проекти кластерів. У порівнянні, структуровані науково-дослідні проекти є більш масштабними у плані вартості та цілей. Їхньою метою, окрім стратегії кластерів, що співпрацюють, є сприяння налагодженню відносин між партнерами та технологічним комплексом.
Програма ISI (стратегічні промислові інновації)	Діяльність "фінансування інноваційних підприємств" – розділ "науково-дослідний проект з організації кластерів" безпосередньо стосується національної політики щодо кластерів. Вона відноситься лише до сертифікованих проектів та у поєднанні зі стратегією та напрямом розвитку кластерів. Вона чітко передбачає їхнє удосконалення, щоб вони змогли досягнути найкращих результатів у відповідній технологічній галузі. На відміну від програми ISI, яка призначена для підприємств середнього розміру, вона не виключає великі підприємства, котрі відіграють важливу роль у підготовці та дослідженнях, співпрацюючи із малими і середніми підприємствами.
Інноваційні платформи – Єдиний міжвідомчий фонд (FUI)	Інноваційні платформи, що частково фінансуються кредитами Єдиного міжвідомчого фонду (FUI) призначені для розробки дослідних інфраструктур та інфраструктур із реалізації, призначених переважно для випробувань та створення прототипів для підприємств. Вони безпосередньо пов'язані із кластером та його стратегією. Врешті, йдеться про внесок у створення екосистеми кластерів та інтеграцію малих і середніх підприємств, котрі окремо не здатні здійснювати інвестиції у потужні засоби, без яких часто не можуть обійтися дослідження і розробки. Інноваційні платформи можуть містити проекти із "фінансування інвестиційних підприємств" – "науково-дослідний проект з організації кластерів".
Спільні інноваційні платформи інвестиційної програми на майбутнє	Спільні інноваційні платформи інвестиційної програми на майбутнє мають за мету надавати у розпорядження підприємств, особливо малих і середніх, необхідне обладнання та інструменти, а також відповідні послуги, які дозволять їм проводити випробування, створювати прототипи, проводити дослідну роботу для випуску в продаж цих технологій. У відповідь на очікування виробників та їхній інтерес вони доповнюватимуть та братимуть до уваги проекти у рамках інноваційних платформ єдиного міжвідомчого фонду (FUI).
Інноваційні інститути – інститут технологічних досліджень (IRT), Інститут передового досвіду у сфері низьковуглецевої енергетики (IEED), Клінічний інститут (IHU)	Фінансування структурних науково-дослідницьких проектів стосується лише побічно інвестицій у нерухомість і устаткування для досліджень, на відміну від проектів інноваційних інститутів – Інституту технологічних досліджень (IRT), IEED, Клінічного інституту (IHU). "Фінансування інноваційних підприємств" – "науково-дослідний проект з організації кластерів" навпаки повинно дозволити фінансування проектів, започаткованих у цих інститутах, як тільки вони почнуть вести свою діяльність.

Кластери конкурентоспроможності у Франції¹

Що таке кластер конкурентоспроможності?

Партнерська діяльність в одній сфері та на визначеній території...

Кластер конкурентоспроможності об'єднує на певній території підприємства різного типу, дослідні лабораторії та навчальні заклади з метою спільної діяльності та співпраці.

Інші партнери, як то органи державної влади, місцеві органи влади, а також компанії, що надають послуги підприємствам, можуть також входити в кластери.

Завдання полягає в тому, щоб спиратися на взаємодію та спільні інноваційні проекти для того, щоб ці підприємства могли зайняти лідируючі позиції у своїх галузях у Франції та за кордоном.

Завдання кластерів

Зміцнення конкурентоспроможності французької економіки, зростання темпів її розвитку та збільшення частки на ринках шляхом:

- розвитку інноваційних технологій;
- зміцнення діяльності, акцентуючи увагу на промислових високотехнологічних підприємствах або на процесі їхнього створення на місцях;
- підвищення привабливості Франції, завдяки її прозорій діяльності на міжнародному ринку.

Стратегії кластерів

З урахуванням різних поглядів щодо стратегій розвитку учасників кожен кластер розробляє свій власний план на 5 років, який би дозволив:

- реалізувати партнерську діяльність між різними учасниками кластера, що наділенні певними взаємодоповнюючими повноваженнями;
- створювати спільні проекти у сфері досліджень і розробок та структурні проекти, такі як інноваційні платформи, що можуть отримувати державну допомогу;
- сприяти створенню загального сприятливого клімату для розвитку інновацій та збільшення членів кластера, управляючи організацією життя колективу, обміном навичками та поінформованістю членів кластера у таких сферах: приватне фінансування підприємств, промислова власність, прогнозоване управління зайнятістю і потребами у нових компетентних та кваліфікованих кадрах, розвиток міжнародного технологічного партнерства, територіальна спільна діяльність тощо.

Яку підтримку надає держава кластерам?

Держава сприяє створенню вигідної платформи для діяльності підприємств та розвитку інновацій. Вона підтримує зусилля, спрямовані на дослідження та розробку у межах кластера, зокрема, через Єдиний

¹ Les pôles de compétitivité en France: <http://competitivite.gouv.fr/la-documentation-sur-les-poles-de-competitivite/les-brochures-de-presentation-des-poles-302.html>.

міжвідомчий фонд (FUI), що призначений для регулювання політики кластерів та інвестиційної програми на майбутнє.

Таким чином, уряд підтримує розвиток кластерів на національному або регіональному рівнях:

- надаючи, через звернення до проектів Єдиного міжвідомчого фонду та інвестиційної програми на майбутнє, фінансової допомоги для кращих проектів у сфері досліджень і розробок та для інноваційних платформ;
- частково фінансуючи управлінські структури кластерів разом із місцевими органами управління та підприємствами;
- надаючи фінансову допомогу через посередництво місцевих органів управління, як то генеральні секретарі у регіональних справах SGAR чи Регіональне управління підприємств, конкуренції, у справах споживачів, праці та зайнятості (DIRECCTE), у колективній діяльності, ініційованій кластерами, у різних сферах та застосовуючи підприємства кластерів, а саме малі й середні підприємства з метою сприяння інноваційному розвитку та покращення їхньої конкурентоспроможності;
- залучаючи різних партнерів: Національне дослідне агентство (ANR) та фінансування «OSEO» дослідних проектів та проектів у сфері з розробок, що проводяться членами кластерів; депозитно-ощадна каса підтримує фінансування проектів інноваційних платформ;
- отримуючи підтримку місцевих органів влади, які також можуть підтримувати фінансування науково-дослідних проектів (досліджень і розробок, інноваційних платформ) кластерів;
- допомагаючи кластерам та їхнім підприємствам визначити кращих міжнародних партнерів та технологічно співпрацювати з ними, зосередитися на отриманні прибутку;
- а також, залучати нові засоби для інвестиційної програми на майбутнє, що призначені для кластерів.

Сфера діяльності кластерів

Діяльність кластерів, що створені за місцевою ініціативою, на сьогоднішній день стосується різних сфер. Вони працюють як і в новітніх технологічних сферах (нанотехнології, біотехнології, екотехнології тощо), так і у сферах, що існують давно (автомобільна, аерокосмічна тощо).

***

ПОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Звільнення від авансової сплати прибуткового податку для дослідників. Кодекс про податок на доходи Бельгії, 1992 рік¹

Стаття 275-3 зі змінами, внесеними Договором про солідарність поколінь 2005 року.

Університети та інші вищі навчальні заклади, які виплачують або призначають заробітну платню молодшим науковим співробітникам, і Національний фонд наукових досліджень разом із Фландрійським фондом наукових досліджень (Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen), що також виплачують або призначають заробітну плату дослідникам із науковим ступенем, і які зобов'язані сплачувати прибутковий податок із цієї заробітної плати на основі статті 270, 1°, звільняються від сплати до Державної скарбниці 50% такого прибуткового податку за умови вирахування із заробітної плати 100% згаданого податку. На звільнення від сплати прибуткового податку із заробітної плати, передбачене в першій частині, мають право наукові установи, що були акредитовані з цією метою королівською постановою, ухваленою Радою Міністрів, і які виплачують або призначають заробітну плату науковим асистентам чи дослідникам із науковим ступенем.

На згадане вище звільнення від сплати прибуткового податку із заробітної плати мають право підприємства, котрі виплачують чи призначають заробітну плату дослідникам, які беруть участь у дослідних проєктах, що проводяться у рамках виконання партнерських угод, укладених із університетами чи іншими закладами вищої освіти в Європейському економічному просторі, або з акредитованими науковцями, як передбачено в першій і другій частинах. Таке звільнення від сплати прибуткового податку поширюється лише на прибутковий податок із заробітної плати, яку виплачують у рамках реалізації дослідного проєкту, в тому випадку, якщо цю заробітну плату отримують дійсні учасники дослідного проєкту.

Щоб скористатися правом на звільнення від сплати прибуткового податку із заробітної плати, який зазначений у першій і третій частинах, роботодавець у податковій декларації повинен надати докази того, що працівники, для яких призначається звільнення від сплати прибуткового податку, були насправді зайняті протягом періоду, за який подається податкова деклара-

¹ Code des impôts sur les revenus (CIR), Art. 275-3: <http://fiscus.fgov.be/interfaioiffr/publicaties/DB/CIR92.htm>.

ція, як наукові асистенти або дослідники із науковим ступенем, чи як дослідники в галузі реалізації дослідних проєктів відповідно до третьої частини. Король визначає порядок надання таких доказів.

Король може відповідно до постанови, що була ухвалена Радою Міністрів, підвищувати відсоткову частку з 50% до максимум 75% для університетів або інших закладів вищої освіти в Європейській економічній зоні чи для інших наукових установ, згідно з першою частиною.

Таку ж заробітну плату або таку ж частину заробітної плати можна брати до уваги лише стосовно одного з видів звільнення від сплати прибуткового податку із заробітної плати, що передбачено в цьому параграфі.

§ 2. Дипломи, передбачені в § 1, пункт 3, 3^о, є такими:

1^о диплом доктора прикладних наук, точних наук, медицини, ветеринарної медицини, фармацевтичних наук або цивільного будівництва.

2^о диплом магістра або його еквівалент у галузях чи групах галузей:

а) для фламандської громади:

- наук;
- прикладних наук;
- прикладних біологічних наук;
- медицини;
- ветеринарної медицини;
- фармацевтичних наук;
- біомедичних наук;
- промислових наук, технології та мореплавних наук;
- біотехніки;
- архітектури;
- розробки продуктів.

б) Для французької громади:

- наук;
- інженерних наук;
- агрономічних наук та біологічної інженерії;
- медичних наук;
- ветеринарних наук;
- біомедичних і фармацевтичних наук;
- будівельного мистецтва й містобудування (архітектор);
- промислових наук;
- промислових наук у галузі агрономії.

Оподаткування молодих інноваційних підприємств. Договір про солідарність поколінь, Бельгія, 2005 рік¹

Стаття 109

У статті 275³ розділу 106 згаданого вище Закону пункти 3 і 4 замінюються таким:

"На звільнення від сплати податку також мають право:

1° підприємства, які виплачують чи призначають заробітну плату дослідникам, що беруть участь у дослідних проектах, які проводяться в рамках виконання партнерських угод, укладених з університетами й іншими закладами вищої освіти в Європейському економічному просторі або з акредитованими науковцями, як передбачено в пунктах 1 і 2. Таке звільнення поширюється лише на прибутковий податок із заробітної плати, яку сплачують у рамках реалізації дослідного проекту в тому разі, якщо таку заробітну плату отримують дійсні учасники дослідного проекту;

2° підприємства, які відповідають визначенню "молоде інноваційне підприємство" і виплачують чи призначають заробітну плату науковому персоналу, що працює за наймом на таких підприємствах. Термін "молоде інноваційне підприємство" вживається для позначення підприємства, що реалізує дослідні проекти, якщо на початку звітного податкового періоду воно повністю задовольняє такі умови:

а) є малим підприємством відповідно до визначення, наведеного у статті 15 §1 Кодексу про компанії;

б) існує менше 10 років станом на 1 січня того року, протягом якого надається звільнення від сплати прибуткового податку із заробітної плати;

в) засноване не з метою зосередження, реструктуризації чи розширення вже існуючої діяльності або відновлення такої діяльності;

г) витратило на науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи не менше 15% від загальної суми витрат за попередній звітний податковий період".

Якщо в кінці звітного податкового періоду підприємство більше не відповідало усім вимогам для збереження статусу "молодого інноваційного підприємства", то з наступного місяця воно більше не матиме права на звільнення від сплати прибуткового податку із заробітної плати.

Згідно з пунктом 3, 2°, до наукового персоналу належать дослідники, лаборанти-дослідники та керівники науково-дослідних і дослідно-конструкторських проектів, за винятком адміністративного і комерційного персоналу.

Щоб скористатися правом на звільнення від сплати прибуткового податку із заробітної плати, передбаченим у попередніх частинах, роботодавець у податковій декларації в порядку, встановленому Королем, повинен надати докази того, що працівники, для яких призначається звільнення від сплати, були насправді зайняті протягом періоду, за який подається податкова декларація:

---

¹ Code des impôts sur les revenus (CIR) Art. 275³: <http://fiscus.fgov.be/interfaioiffir/publicaties/DB/CIR92.htm>.

- як наукові асистенти або дослідники із науковим ступенем, відповідно до пунктів 1 і 2;
- як дослідники в галузі реалізації дослідних проєктів, відповідно до пункту 3, 1°;
- як наукові співробітники в компанії, що має статус "молодого інноваційного підприємства".

**Зменшення оподаткування доходів від використання патентів.
Кодекс про податок на доходи Бельгії, 1992 рік¹**

***

РОЗДІЛ III: ПОДАТОК З ПРИБУТКУ КОРПОРАЦІЙ

ГЛАВА II: БАЗА ОПОДАТКУВАННЯ

Секція IV: Визначення чистої суми прибутку

Підсекція III – друга: Вирахування з прибутків від патентів

Статті 205/1-205/4

Текст статей 205/1-205/4 набуває чинності з 2008 податкового року відповідно до статті 205/2 Кодексу про податок на доходи Бельгії 1992 року, пов'язаних із патентами, як передбачено у статті 205/2, § 2 згаданого вище Кодексу, які не були використані компанією, ліценціатом або підприємствами, що продають третім сторонам товари чи послуги до 01.01.2007 року (статті 87-90, L 27.04.2007 року) М.В. 08.05.2007 року.

Стаття 205/1

Прибутки за звітний (податковий) період зменшуються на 80% від доходів отриманих від використання патентів, визначених відповідно до статей 205/2-205/4. Це зменшення визначається як "вирахування з прибутків від патентів".

Стаття 205/2

§ 1. Для застосування статті 205/1 під "патентами" слід розуміти:

- патенти або сертифікати додаткової охорони, власником яких є компанія, і які повністю або частково розроблені компанією в дослідних центрах, що працюють у галузі, визначеній у статті 46, § 1, пункт 1, 2°;
- патенти, сертифікати додаткової охорони чи права на патент, що стосуються патентів або свідоцтв додаткової охорони, придбаних компанією за умови, що ці запатентовані продукти чи технології були частково або

---

¹ Code des impôts sur les revenus 92 / Wetboek van de inkomstenbelastingen 92 (A.R. 10.04.1992 – М.В. 30.07.1992): <http://fiscus.fgov.be/interfaioiffr/publicaties/DB/CIR92.htm>.
Анотація. До 80% доходів від використання патентів, що отримують компанії за ліцензійними та іншими договорами, можуть не оподатковуватися та витратитися на нарахування амортизації та на виплати третім сторонам, що пов'язані з цими патентами.
Додаткова інформація:
<http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=1283&CO=2>.

повністю вдосконалені компанією в дослідних центрах, що працюють у галузі, визначеній у статті 46, § 1, пункт 1, 2°,

і що в результаті такого вдосконалення знадобилися додаткові патенти.

§ 2. У статті 2051 під "прибутками від патентів" слід розуміти:

- виплати з будь-якого джерела за патентні ліцензії, надані компанією, з урахуванням того, що ці виплати увійдуть до прибутку, який підлягає оподаткуванню в Бельгії за звітний податковий період, і якщо між платником та компанією-одержувачем є особлива домовленість, виключаючи випадок, коли ці виплати не будуть більшими за ті, які були б узгоджені між незалежними підприємствами;

- виплати, які були б пов'язані з компанією за звітний (податковий) період, якщо товари, вироблені за рахунок компанії, або послуги, надані коштом компанії, були вироблені чи надані третьою стороною на основі патентної ліцензії, наданої компанією, якщо умови між компанією і третьою стороною були погоджені як між незалежними підприємствами і таким чином, щоб ці виплати увійшли до прибутку, який підлягає оподаткуванню в Бельгії за звітний (податковий) період. Якщо виплати, передбачені у пункті 1, не стосуються винятково патентів, тоді береться до уваги лише частка, що стосується патентів, для вирахування прибутків від патентів.

До прибутків від патентів, передбачених у п. 2, не належать фактичні витрати на науково-дослідну і дослідно-конструкторську діяльність, які здійснює компанія.

Стаття 205/3

§ 1. Прибутки від патентів за звітний (податковий) період, що мають відношення до патентів, придбаних компанією, зменшуються:

- стосовно виплат будь-якого роду, що належать третім сторонам за ці патенти, з урахуванням того, що ці виплати вираховуються з прибутку, який підлягає оподаткуванню в Бельгії за той самий звітний податковий період;

- на амортизацію, здійснену протягом звітного податкового періоду на вартість інвестицій або собівартість цих патентів, з урахуванням того, що така амортизація вираховується з прибутку, який підлягає оподаткуванню в Бельгії за той самий звітний податковий період.

Якщо виплати й амортизація, передбачені в пункті 1, не стосуються винятково патентів, прибутки від патентів, які слід враховувати, знижуються лише на частину, що стосується патентів.

До виплат, передбачених у пункті 2, не входять виплати компанією третій стороні фактичних витрат на науково-дослідну і дослідно-конструкторську діяльність, які здійснюють треті сторони.

§ 2. Якщо виплати, які здійснює третя сторона за патенти, придбані компанією, менші за виплати, які були б узгоджені між незалежними підприємствами, тоді прибутки від патентів за звітний податковий період, як виняток із підпункту першого § 1 зменшуються на суму виплат, які були б

узгоджені між незалежними підприємствами та які були б отримані за звітний податковий період.

До виплат, передбачених у пункті 1, не належать погашені виплати, як передбачено в § 3.

§ 3. Якщо вартість інвестицій або собівартість патентів, придбаних підприємством, менша за ціну, яка була б узгоджена між незалежними підприємствами, тоді прибутки від патентів за звітний податковий період, що стосуються цих патентів, як виняток із підпункту другого § 1 зменшуються на вартість амортизації, яка була б здійснена протягом звітного податкового періоду відносно вартості придбання патентів, яка була б узгоджена між незалежними підприємствами.

Стаття 205/4

Для того, щоб підтвердити пільги на вирахування з прибутків від патентів, платник податків повинен додати до своєї декларації відомість, форма якої затверджується міністром фінансів або його представником, за податковий рік, протягом якого він користується вирахуваннями з прибутків від патентів.

Оподаткування інвестицій у дослідження та розробки. Кодекс про податок на доходи Бельгії, 1992 рік¹

***

Стаття 69

Текст статті 69, §1, пункт 1, 3°, застосовується до активів, набутих або створених протягом звітного податкового періоду, що відноситься до 2008 податкового року або до наступного податкового року (стаття 2, L 25.04.2007 р.). М.В. 10.05.2007 р.

§ 1. Податковий кредит на інвестиції надається з прибутків за звітний податковий період, протягом якого були набуті або створені активи, і визначається таким чином:

1° базова відсоткова ставка, на яку надається кредит, дорівнює вираженому у відсотках збільшенню середнього значення індексу споживчих цін на витрати Королівства за передостанній рік. Це означає, що звітний подат-

---

¹ Code des impôts sur les revenus 92 / Wetboek van de inkomstenbelastingen 92 (A.R. 10.04.1992 – М.В. 30.07.1992): Art. 68-77: <http://fiscus.fgov.be/interfaioffr/publicaties/DB/CIR92.htm>.

Анотація. Цей механізм націлено на стимулювання досліджень і розробок нових продуктів та прогресивних технологій, "які не чинять шкідливого впливу, або розроблені з метою зменшення шкідливого впливу на довкілля" (зокрема – інвестиції в екологічно чисті дослідження і розробки), і дозволяють платнику податків обирати: або збільшення податкових пільг для інвесторів, або збільшення пільг на розподілені капіталовкладення. Сума податку при цьому може зменшуватися на 15,5% у 2010 фінансовому році (у 2009 – 13,5%).

Додаткова інформація:

<http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=-1283&CO=2>.

ковий період, протягом якого здійснюються інвестиції, порівнюється із середнім значенням індексу споживчих цін за попередній рік, округленого із надлишком або з нестачею, залежно від того, чи досягає дріб 50%, і збільшеного на 1,5 пункти, щоб відсоткова ставка, одержана таким чином, була не нижчою 3,5% і не більшою 10,5%.

2° Базова відсоткова ставка збільшується на 10 пунктів стосовно:

а) патентів;

б) активів, які сприяють проведенню науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт для розробки нових продуктів і передових технологій, які не впливають на довкілля, або спрямовані на зменшення негативного впливу на довкілля;

с) систем, які сприяють більш раціональному використанню енергії, вдосконаленню промислових процесів у сфері використання енергії, зокрема, щодо повторного використання енергії у промисловості;

д) систем відведення тютюнового диму або вентиляції повітря, що встановлюються в установчих кімнатах для куріння закладів громадського харчування;

3° базова відсоткова ставка збільшується на 17 пунктів стосовно матеріальних активів, які гарантують безпеку нежитлових приміщень.

Якщо економічні умови виправдовують такий крок, Король може збільшувати базову відсоткову частку відповідно до постанови, ухваленої Радою Міністрів.

Король представляє на розгляд Законодавчих палат відразу ж після їх скликання, або після відкриття найближчої сесії, проект закону щодо затвердження постанов на виконання пункту 2.

Для застосування пункту 1, 2°, d, під "закладами громадського харчування" слід розуміти: будь-яке приміщення, відкрите для громадського доступу, незалежно від умов доступу, основна й постійна діяльність якого полягає у приготуванні та/або поданні їжі та напоїв за плату чи безкоштовно на території установи або за її межами.

§ 2. Як виняток із § 1, пункту 1, 1°, вирахування з податку на інвестиції дорівнює 3%, якщо йдеться про матеріальні активи, призначені суто для забезпечення процесу виробництва упаковки повторного використання, призначеної для напоїв та промислової продукції, передбачених у томі III "Екоподатки" Парламентського Закону від 16 липня 1993 року, що визначає федеральну структуру держави.

Ця відсоткова ставка однаково застосовується і до майнових активів, призначених винятково для забезпечення відновлення пунктів продажу, тимчасового зберігання, перевезення до ліній розливу чи до підстанцій з метою розливу або очищення, для транспортування упаковки повторного використання до відповідних установок для розливу.

Король визначає порядок здійснення вирахування з інвестицій, передбаченого в пунктах 1 і 2; зобов'язання, які повинен виконати платник податків, щоб скористатися з нього, так само як і критерії, яким мають відповідати активи, щоб надати право на вирахування, і Він уточнює, що саме слід розуміти під процесом виробництва.

***

Стаття 77

Текст статті 77 застосовується до активів, набутих або створених протягом звітного податкового періоду, що відноситься до податкового 2006 року або до наступного податкового року. (стаття 3, L 25.04.2007) М.В. 10.05.2007 року.

Король визначає порядок здійснення вирахування з податку на інвестиції, зобов'язання, які повинен виконати платник податків і критерії, яким повинні відповідати патенти й активи, щоб надати право на збільшене вирахування з податку, відповідно до статті 69, §1, пункти 1, 2° і 3°.

Податкові пільги для досліджень та розробок і кредити для малих й середніх підприємств¹

Закон про Бюджет Великої Британії на 2000 рік
(глава 17, розділи 68, 69; додатки 19, 20, 21)

Розділ 69 – Податкові пільги по витратах на дослідження та розробки

(1) Додаток 20 до цього Закону (податкові пільги по витратах на дослідження та розробки) є чинним для звітних періодів, що закінчуються 1-го або після 1-го квітня 2000 року.

У цьому Додатку –

Частина I передбачає право на отримання пільги,

Частина II передбачає спосіб надання пільги та

Частина III містить додаткові положення.

(1) Додаток 21 до цього Закону (який містить наступні зміни та доповнення) є чинним відповідно.

Додаток 19

ЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ "ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РОЗРОБКИ"

Частина I

НОВЕ ВИЗНАЧЕННЯ

Параграф 1 – Дослідження та розробки

¹ Finance Act 2000 (2000 Chapter 17): Sections 68, 69; Schedules 19, 20, 21: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/17>.

Анотація. Для МСП дозволяється до 175% кваліфікованих витрат на дослідження та розробки списувати при розрахунках оподаткованого прибутку. За наявності певних обставин, МСП, що зазнали втрат в готівці, можуть вимагати її відшкодування з боку Королівської податкової та митної служби, якщо це стосується податкових пільг. Розмір податкового кредиту становить 24 фунти стерлінгів на кожному 100 фунтів стерлінгів кваліфікованих витрат на дослідження та розробки. Для того, щоб мати можливість скористатися податковими пільгами, МСП повинні нести, щонайменше, 10,000 фунтів стерлінгів (12,000 євро) на рік кваліфікованих витрат на дослідження та розробки.

Додаткова інформація: <http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiv.measures&page=detail&id=-1196&CO=18>.

У Частині XIX Податкового Закону 1988 року (загальні додаткові положення) після розділу 837 наведено – "837 А. – Значення термінів "дослідження та розробки".

(1) Дані положення є чинними для цілей та за умови дотримання положень податкових актів, які стосуються даного розділу.

(2) "Дослідження та розробки" означає діяльність, яку слід розглядати як таку, що пов'язана з дослідженнями та розробками відповідно до звичайної практики бухгалтерського обліку.

Вона підпадає під дію правил підрозділу (3), наведеного нижче.

(2) Міністерство фінансів може за допомогою спеціальних приписів встановити –

(a) що така діяльність, як може бути встановлено, не є такою, що пов'язана із дослідженнями та розробками для цілей цього розділу та

(b) інший вид діяльності, як може бути встановлено, є діяльністю, пов'язаною із дослідженнями та розробками для цих цілей.

(4) Спеціальні приписи відповідно до підрозділу (3), наведеного вище, можуть –

(a) передбачити посилання на правила, встановлені Міністром (до або після набрання чинності даним розділом) та

(b) встановити додаткові, випадкові, наступні або перехідні положення, які з точки зору Міністерства фінансів є необхідними або доцільними.

(5) У підрозділі (2), наведеному вище, "звичайна практика бухгалтерського обліку" означає звичайну практику бухгалтерського обліку стосовно рахунків компаній, зареєстрованих у певній частині Сполученого Королівства.

(6) "Якщо інше прямо не передбачено, "дослідження та розробки" не включають в себе видобуток та оцінку перспектив видобутку нафти і газу."

***

Додаток 20
ПОДАТКОВІ ПІЛЬГИ ПО ВИТРАТАМ
НА ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РОЗРОБКИ
Частина I
ПРАВО НА ОТРИМАННЯ ПІЛЬГИ

1. Право на отримання податкової пільги для досліджень та розробок

(1) Компанія має право на податкову пільгу за звітний період, якщо –

(a) компанія належить до малих або середніх підприємств на даний період (див. параграф 2) та

(b) сукупність її кваліфікованих витрат на дослідження та розробки (див. параграф 3), її кваліфікованих витрати на дослідження та розробки, які виконуються за субконтрактами (у розумінні параграфу 8 Додатку 12 Закону про Бюджет на 2002 рік) та її додаткові кваліфіковані витрати на розвиток малого та середнього бізнесу (як визначено у параграфі 10 В зазначеного Додатку), які підлягають вирахуванню у даний період, є не меншими ніж –

(i) 10 000 фунтів стерлінгів, якщо звітний період становить 12 місяців, або

(ii) така сума становить до 10 000 фунтів стерлінгів пропорційно тому, якої тривалості звітний період до 12 місяців.

(2) Для цілей підпункту (1) кваліфіковані витрати компанії на дослідження та розробки вираховуються у звітному періоді, якщо

(а) це допустимо як вирахування при розрахунку для цілей оподаткування прибутку за період здійснення компанією торговельної діяльності, або

(б) це було би допустимо як таке вирахування, на момент здійснення витрат, якби компанія здійснювала торговельну діяльність, яка належить до видів діяльності, для якої її було створено.

(3) Для цілей підпункту (2) (а) не враховується Розділ 401 Податкового Закону 1988 року (попередні торговельні витрати розглядаються як такі, що здійснюються, коли починається торгівля).

(3А) Для цілей підпункту (1)(b) кожен із наступних видів витрат –

(а) кваліфіковані витрати компанії на дослідження та розробки, які виконуються за субконтрактами (у розумінні параграфу 8 Додатку 12 Закону про Бюджет на 2002 рік) та

(б) додаткові кваліфіковані витрати на розвиток малого та середнього бізнесу (як визначено у параграфі 10 В того Додатку),

підлягає вирахуванню у звітному періоді, якщо це допустимо як вирахування при розрахунку для цілей оподаткування прибутків за період здійснення компанією торговельної діяльності.

(4) Що стосується звітного періоду, який починається до та закінчується 1-го або після 1-го квітня 2000 року, посилання у підпункті (1)(b)(i) та (ii) на звітний період слід розглядати як посилання в тій частині, яка припадає на цю дату або після цієї дати.

(5) Даний параграф має чинність із врахуванням Розділу 29 Закону про Бюджет на 2008 рік (обмеження щодо допомоги на дослідження та розробки).

2. Значення термінів "мале та середнє підприємство"

(1) Для цілей цього Додатку "мале та середнє підприємство" означає мікро-, мале або середнє підприємство, як визначено у Рекомендаціях Комісії 2003/361/ЄС від 6 травня 2003 року ("далі – Рекомендації", посилання на Додаток є посиланням на Додаток до цих Рекомендацій) із врахуванням таких зауважень

Зауваження А1

У Статті 2(1) Додатку посилання на 250 чоловік, 50 мільйонів євро і 43 мільйони євро слід вважати як посилання на 500 осіб, 100 мільйонів євро і 86 мільйонів євро (відповідно).

Зауваження 1

Якщо компанія ("С") є мікро-, малим або середнім підприємством (або вважалася такою, якби Додаток було прочитано так, як вказано у Зауваженні А1), незважаючи на будь-яке підприємство-партнера або пов'язане

підприємство, та, взята окремо, вона задовольняла би умовам щодо кількості працюючих та щонайменше одній із фінансових умов, але –

(а) для визначення, чи було перевищено кількість працюючих або фінансові умови було взято до уваги кількість працюючих, річний оборот або загальний річний баланс (залежно від обставин) підприємства-партнера або пов'язаного підприємства, до якого має відношення компанія, та

(б) підприємство-партнер або пов'язане підприємство, до якого має відношення компанія С, незалежно від кількості працюючих, річного обороту і загального річного балансу компанії С, перевищуватиме вимоги до кількості працюючих або обидві з фінансових умов,

Стаття 4(2) Додатку не повинна братися до уваги під час визначення, чи є компанія С малим або середнім підприємством за звітний період, у який вона перевищує вимоги до кількості працюючих та фінансові вимоги.

У даному випадку посилення на вимоги до кількості працюючих та фінансові вимоги знаходять відповідно в межах вимог до кількості працівників і річного обороту та загального річного балансу, які містяться у Статті 2 (1) Додатку (читається як визначено у Зауваженні А1).

Зауваження 2

Що стосується першого звітного періоду підприємства, який закінчується 1-го або після 1-го січня 2005 року, для цілей визначення, чи є підприємство малим або середнім підприємством (див. Стаття 4 (2) Додатку), Рекомендації слід розглядати як такі, що застосовуються безпосередньо до попереднього звітного періоду.

(2) Міністерство фінансів може наказом змінити підпункт (1) для того, щоб замінити визначення "малих або середніх підприємств" іншим, яке на даний момент є ефективним для цілей цього Додатку.

3. Кваліфіковані витрати на дослідження та розробки

(1) Для цілей цього Додатку "кваліфіковані витрати на дослідження та розробки" компанії означають витрати, які відповідають таким умовам.

(2) Першою умовою є те, що витрати не повинні бути капітальними.

(3) Другою умовою є те, що такі витрати мають стосуватися відповідних досліджень та розробок (див. параграф 4), які здійснюються безпосередньо компанією або від її імені.

(4) Третьою умовою є те, що такі витрати –

(а) понесені на обслуговуючий персонал (див. параграф 5),

(б) понесені на програмне забезпечення та витратні матеріали (див. параграф 6),

(ба) пов'язані із здійсненням відповідних виплат суб'єктам клінічних досліджень (див. параграф 6А),

(с) є витратами на працівників, які залучені ззовні (див. параграф 8А або 8Е) або

(д) є витратами на дослідження та розробки за субконтрактами (див. параграфи 9–12).

(5) Четвертою умовою є те, що будь-яка інтелектуальна власність (див. параграф 7), створена в результаті досліджень та розробок, на які були здійснені дані витрати, належить або буде належати компанії (самостійно або з іншими особами).

(6) П'ятою умовою є те, що компанія не несе дані витрати під час своєї діяльності, здійснення якої обумовлено контрактом компанії та будь-якої особи.

(7) Шостою умовою є те, що такі витрати не субсидуються (див. параграф 8).

4. Відповідні дослідження і розробки

(1) Для цілей цього Додатку "відповідні дослідження і розробки" стосовно компанії означають дослідження та розробки –

(а) пов'язані із торгівлею, яка здійснюється компанією, або

(б) які передбачається проводити для здійснення компанією торгівлі.

(2) Для цілей цього Додатку дослідження та розробки, пов'язані із торговельною діяльністю, яка здійснюється компанією, включають –

(а) дослідження та розробки, які можуть привести або сприяти розширенню цієї торговельної діяльності, та

(б) дослідження та розробки медичного характеру, які мають спеціальне відношення до добробуту працівників, які зайняті у цій торговельній діяльності.

5. Витрати на обслуговуючий персонал

(1) Для цілей цього Додатку витрати на обслуговуючий персонал компанії складають –

(а) виплати, здійснені компанією директорам або співробітникам, включаючи оклади, заробітну плату, додаткові виплати та будь-які прибутки, крім вигод у негрошовій формі;

(б) другорядні внески Класу 1 на національне страхування, які сплачуються компаніями;

(ба) обов'язкові внески, які сплачуються компанією щодо доходів директорів або співробітників компанії відповідно до законодавства держав ЄЗ (інших, ніж Велика Британія) або Швейцарії;

(с) внески, що сплачуються компанією до будь-якого пенсійного фонду, який діє в інтересах директорів або співробітників компанії.

(1ZB) У підпункті (1) (ба) "законодавство про соціальне забезпечення" означає законодавство, що стосується будь-якого з видів соціального забезпечення, перелічених у статті 3 (1) Регламенту (ЄС) № 883/2004 Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2004 року про координацію систем соціального забезпечення (у відповідній редакції).

(1A) У підпункті (1) (с) "пенсійний фонд" означає будь-яку схему, фонд або інші домовленості, які встановлюються або підтримуються (або у Великій Британії або будь-де) з метою надання пенсій, пенсійного анuitету, виплат, паушалних сум, вихідних допомог або інших виплат за вислугу років (з/або без додаткових вигод).

У даному підпункті "схема" означає будь-який правочин, договір або серію домовленостей.

(2) Витратами на обслуговуючий персонал, які стосуються відповідних досліджень та розробок, є ті кошти, що виплачуються директорам або співробітникам, котрі безпосередньо й активно беруть участь у здійсненні таких досліджень та розробок.

(3) У випадку, якщо директор або співробітник бере участь у здійсненні досліджень та розробок частково –

(с) відповідну частку витрат на персонал, пов'язаних з ним, розглядають як пов'язані з відповідними дослідженнями і розробками.

(4) Для цілей підпункту (2) та (3) особи, які надають послуги, наприклад секретаря або адміністративні послуги, на підтримку діяльності, що здійснюється іншими, через надання цих послуг не вважаються такими, котрі безпосередньо та активно задіяні у здійсненні тієї діяльності.

***

7. Значення терміну "інтелектуальна власність"

У даному Додатку "інтелектуальна власність" означає –

(а) будь-яку промислову інформацію або технології, які можуть допомогти у –

(i) виготовленні або переробці товарів або матеріалів або

(ii) у роботі шахти, нафтової свердловини або іншого джерела корисних копалин або отримання доступу до них або

(iii) здійсненні будь-яких сільськогосподарських, лісових робіт або лову риби;

(б) будь-який патент, торговельну марку, зареєстрований промисловий зразок, авторське право, незареєстрований промисловий зразок або право на сорт рослин; та

(с) будь-які права відповідно до права країни за межами Великої Британії, що відповідають або є подібними до тих, які наведені у підпункті (б).

***

9. Кваліфіковані витрати на дослідження і розробки, які здійснюються за субконтрактами

(1) Норми параграфів 10–12 є чинними для визначення суми кваліфікованих витрат компанії ("далі – компанія") на дослідження та розробки, які здійснюються за субконтрактами.

(2) Для цілей цього Додатку компанія вважається такою, що здійснює витрати на дослідження та розробки за субконтрактами, якщо вона здійснює платіж ("платіж субпідряднику") іншій особі ("субпідряднику") за проведення відповідних досліджень та розробок, які здійснюються відповідно до контракту компанії та тієї особи.

***

Частина II

СПОСІБ НАДАННЯ ПІЛЬГИ

13. Утримання під час розрахунку прибутку від торговельної діяльності

Якщо –

(а) компанія має право на податкову пільгу за звітний період,

- (b) вона здійснює торговельну діяльність в цей період та
- (c) вона має кваліфіковані витрати на дослідження та розробки, які є допустимими як утримання під час розрахунку прибутків для цілей оподаткування від торговельної діяльності за цей період,

вона може (за відповідною заявою) розраховувати кваліфіковані витрати на дослідження та розробки за ставкою, яка дорівнює 175 % від фактичних витрат (відповідно до параграфа 18A).

***

15. Право на податковий кредит на дослідження та розробки

(1) Компанія може претендувати на податковий кредит на дослідження та розробки за звітний період, у якому вона зазнає збитки до декларування (відповідно до параграфа 18A).

(2) Компанія зазнає "збитки до декларування" для цих цілей, якщо у звітному періоді –

(a) застосовується параграф 13 і компанія зазнає збитків у торговельній діяльності в цей період як зазначено у підпункті (1)(b) того параграфа, або

(b) застосовується параграф 14 і компанія відповідно до того параграфа вважається такою, що зазнає збитків у торговельній діяльності.

(3) Сума збитків до декларування дорівнює –

(a) сумі збитків у торговельній діяльності, які є безповоротними або

(b) якщо сума менше 175% пов'язаних кваліфікованих витрат на дослідження та розробки.

(4) З цією метою сума збитків у торговельній діяльності, які є "безповоротними", означає суму цих збитків, зменшену на суму –

(a) будь-якої пільги, яка була або могла бути отримана компанією, що подала заяву відповідно до Розділу 393A(1)(a) Податкового Закону 1988 року для віднесення збитків на прибутки будь-якого виду того самого звітного періоду,

(b) будь-якої іншої пільги, отриманої компанією стосовно збитків, включаючи пільгу відповідно до Розділу 393A(1)(b) або 393B(3) того Закону (збитки, віднесені на прибутки попереднього звітного періоду) та

(c) будь-яких задекларованих збитків відповідно до Розділу 403(1) (надання пільги групі або членам консорціуму) того Закону.

(5) Для цієї мети не враховуються будь-які збитки –

(a) віднесені на майбутнє із попереднього звітного періоду відповідно до Розділу 393(1) Податкового Закону або

(b) віднесені на попередній звітний період відповідно до Розділу 393A(1)(b) або 393B(3) того Закону.

16. Сума кредиту

(1) Сума податкового кредиту на дослідження та розробки, на який компанія може претендувати за звітний період, дорівнює –

(a) 14% від суми можливих до декларування збитків за період або

(b) якщо сума менша, сумі сукупних податкових зобов'язань компанії щодо виплат працівникам та внесків до державного соціального страхування за періоди, що закінчуються впродовж звітного періоду.

(2) Міністерство фінансів своїм наказом може змінити на певний період відсоток, визначений у підпункті (1)(a), на інший, який є необхідним.

(3) Наказом відповідно до підпункту (2) можуть бути запроваджені такі випадкові, додаткові, наступні або перехідні положення, які Міністерство фінансів вважає необхідними.

***

83F. Стягнення

(1) До компанії буде застосоване стягнення, якщо –

(a) вона шляхом обману або з необережності подає заявку на отримання податкового кредиту на дослідження та розробки, що є неправильним або

(b) виявлено, що заявка на отримання податкового кредиту на дослідження та розробки, подана компанією (не шляхом обману або з необережності) є неправильною та відповідні помилки не було усунуто без необґрунтованих затримок.

(2) Стягнення здійснюється у сумі, котра не перевищує надлишку податкового кредиту, який вимагається, що є різницею між –

(a) сумою податкового кредиту на дослідження та розробки, на який має право компанія, за звітний період якого стосується заявка та

(b) сумою заявленого компанією податкового кредиту на дослідження та розробки за той період."

***

Податкові пільги при венчурному фінансуванні.

Закон про бюджет Великої Британії¹

(глава 17, розділ 63)

А. Закон про Бюджет 2000 року (ч. 17): Розділ 63

Частина III. ПОДАТОК З ДОХОДІВ, КОРПОРАТИВНИЙ ПОДАТОК ТА ПОДАТОК НА ПРИРІСТ КАПІТАЛУ

Глава II. ІНШІ ПОЛОЖЕННЯ

Стимули для підприємств

(1) Розділ 15 цього Закону (який встановлює положення щодо схеми створення та фінансування нових венчурних підприємств корпораціями) є чинним.

(2) Розділ 16 цього Закону (який вносить наступні зміни) є чинним.

(3: *Відмінено*)

---

¹ Finance Act 2000: Section 63; Schedule 15, 16, Amended by: Finance Act 2001: Schedule 15, Finance Act 2004: Section 5; Schedule 20: <http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=4886&CO=18>.

(4) Із врахуванням цього Розділи 15 та 16 застосовуються щодо акцій, випущених 1-го або після 1-го квітня 2000 року, але до 1-го квітня 2010 року.

В. Закон про Бюджет 2000 року (ч. 17), Розділи 15 та 16

**Розділ 15. СХЕМА СТВОРЕННЯ ТА ФІНАНСУВАННЯ НОВИХ
ВЕНЧУРНИХ ПІДПРИЄМСТВ КОРПОРАЦІЯМИ**

Частина 1. ІНВЕСТИЦІЙНА ПІЛЬГА: ВСТУП

Параграф 1. Значення терміну "інвестиційна пільга"

Цей Розділ передбачає –

(а) звільнення від корпоративного податку ("інвестиційна пільга") на суму підписаних компаніями акцій (див. цю Частину та Частини з II до VI цього Розділу);

(б) звільнення від податку з доходу компаній у зв'язку зі збитками від продажу акцій, яких стосується інвестиційна пільга (див. Частину VII цього Розділу); та

(с) відстрочка оподаткування приросту капіталу компанії, коли дохід інвестується у акції, яких стосується інвестиційна пільга (див. Частину VIII цього Розділу).

Параграф 2. Право на інвестиційну пільгу

Компанія ("інвестиційна компанія") має право на інвестиційну пільгу щодо суми підписаного нею випуску акцій у іншій компанії ("компанія-емітент"), якщо

(а) акції ("відповідні акції") випускаються як акції для інвестиційної компанії;

(б) інвестиційна компанія є кваліфікаційною інвестиційною компанією щодо відповідних акцій (див. Частину II цього Розділу);

(с) компанія-емітент є кваліфікаційною випускаючою компанією щодо відповідних акцій (див. Частину III цього Розділу); та

(д) загальні вимоги Частини IV цього Розділу виконуються щодо відповідних акцій.

Параграф 3. Значення терміну "кваліфікаційний період"

(1) У цьому розділі термін "кваліфікаційний період" щодо відповідних акцій означає період, який починається з випуском акцій та закінчується –

(а) безпосередньо перед третьою річницею дати випуску; або

(б) якщо гроші, отримані від випуску акцій використовується повністю або в основному для цілей однієї або декількох видів кваліфікаційної комерційної діяльності, що на дату випуску, не здійснювалася –

(і) компанією-емітентом або

(ii) якщо це материнська компанія, цією компанією або будь-якою з її кваліфікаційних 90-відсоткових дочірніх компаній,

безпосередньо перед третьою річницею дати початку комерційної діяльності.

(2) Для цих цілей "дата початку комерційної діяльності" означає –

(а) дату, на яку компанія-емітент або одна із її кваліфікаційних 90-відсоткових дочірніх компаній починає здійснювати кваліфікаційну комерційну діяльність, якої стосується підпараграф (1)(b), або

(б) якщо існує більше одного виду такої діяльності, остання дата, на яку компанія-емітент або одна із її кваліфікаційних 90-відсоткових дочірніх компаній починає здійснювати таку діяльність.

Частина II. ІНВЕСТИЦІЙНА КОМПАНІЯ

Параграф 4. Вступ

Інвестиційна компанія є кваліфікаційною інвестиційною компанією щодо відповідних акцій, якщо виконуються вимоги цієї Частини щодо

- (а) відсутності матеріального інтересу (див. параграф 5);
- (б) відсутності взаємної домовленості (див. параграф 6);
- (с) відсутності контролю (див. параграф 8);
- (d) того, що діяльність не є фінансовою (див. параграф 10);
- (е) того, що акції є оподатковуваним активом (див. параграф 13);
- (f) компанія не ухиляється від сплати податків (див. параграф 14).

***

Частина III. КОМПАНІЯ-ЕМІТЕНТ

Параграф 15. Вступ

Компанія-емітент є кваліфікаційною випускаючою компанією щодо відповідних акцій, якщо виконуються вимоги цієї Частини щодо -

- (а) статусу, який не котирується (див. параграф 16);
- (б) незалежності (див. параграф 17);
- (с) індивідуальних власників (див. параграф 18);
- (d) товариств та спільних підприємств (див. параграф 19);
- (е) кваліфікаційних дочірніх компаній (див. параграф 20);
- (еа) дочірніх компаній, які управляють власністю (див. параграф 21А);
- (f) валових активів (див. параграф 22);
- (fa) кількості працюючих (див. параграф 22А); та
- (g) комерційної діяльності (див. параграф 23).

***

Частина IV. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ

Параграф 34. Вступ

Інвестиційна компанія не має права на інвестиційну пільгу на суму підписаних нею відповідних акцій, якщо не дотримано вимоги цієї Частини щодо -

- (а) акцій (див. параграф 35);
- (аа) максимальних сум, які щорічно отримують через схеми акціонерно-го капіталу, пов'язаного з ризиком (див. параграф 35А);
- (б) отриманих грошей (див. параграф 36);
- (с) заборони виходу раніше встановленого часу (див. параграф 37); та
- (d) заборони ухилення від сплати податків (див. параграф 38).

***

Частина V. ІНВЕСТИЦІЙНА ПІЛЬГА

Параграф 39. Форма інвестиційної пільги

(1) Якщо –

(а) інвестиційна компанія має право на інвестиційну пільгу щодо суми підписаного нею випуску акцій та

(б) вона подає заяву відповідно до цієї Частини, зобов'язання компанії щодо корпоративного податку за звітний період, у якому було здійснено випуск акцій, будуть зменшені на відповідну суму.

(2) У підпараграфі (1) "відповідна сума" означає залежно від того, що менше –

(а) 20% суми або загальної суми –

(і) на яку було підписано компанією акції, випущені у цей період, та

(іі) щодо яких компанія має право на інвестиційну пільгу та право подати відповідну заяву, та

(б) сума, яка зменшує зобов'язання до нуля.

Параграф 40. Право на подання заяви

(1) Інвестиційна компанія має право подати заяву на отримання інвестиційної пільги щодо суми підписаних нею відповідних акцій, якщо вона на цей час виконала вимоги для отримання пільги.

Це застосовується із врахуванням підпараграфу (2).

(2) Інвестиційна компанія не має права подати заяву на отримання інвестиційної пільги щодо суми підписаних нею відповідних акцій, якщо це не той випадок, коли

(а) фінансова діяльність здійснювалася протягом чотирьох місяців ніким іншим як компанією-емітентом або кваліфікаційною 90-відсотковою дочірньою компанією тієї компанії, незалежно від –

(і) будь-якого часу, витраченого для підготовки до здійснення цієї фінансової діяльності, та

(іі) будь-якої особи, яку не слід брати до уваги відповідно до підпараграфів (2А) або (2В), та

(б) інвестиційна компанія отримала від компанії-емітента сертифікат відповідності щодо тих акцій.

(2А) У будь-який час, коли фінансова діяльність здійснюється учасниками товариства, до якого входить компанія-емітент або її кваліфікаційна 90-відсоткова дочірня компанія, не слід брати до уваги для цілей підпараграфу (2)(а) будь-яких інших учасників товариства в той період.

(2В) У будь-який час, коли фінансова діяльність здійснюється учасниками спільного підприємства, до якого входить компанія-емітент або її кваліфікаційна 90-відсоткова дочірня компанія, не слід брати до уваги для цілей підпараграфу (2)(а) будь-яких інших учасників спільного товариства в той період.

(3) Для цілей цього параграфу "фінансова діяльність" означає діяльність або діяльності, щодо яких дотримано вимоги параграфу 36 (використання отриманих грошей) щодо відповідного випуску акцій (як визначено у підпараграфі (2) того параграфу).

Дане положення застосовується із врахуванням підпараграфу (4).

(4) Оскільки фінансова діяльність на підставі підпараграфу (3) може бути пов'язаною або отримувати вигоди від діяльності, визначеної у параграфі 25(2), фінансовою діяльністю слід вважати для цілей цього параграфу діяльність, визначену в тому параграфі.

(5) Якщо –

(а) тільки з тих причин, що компанія-емітент або інша компанія перебуває у процесі ліквідації або припиняє діяльність на іншій підставі, фінансова діяльність здійснюється як визначено у підпараграфі (2)(а) менше чотирьох місяців та

(б) ліквідація або припинення діяльності обумовлена комерційними причинами і не є частиною схеми або заходів, головною метою або однією із цілей якої є ухилення від оподаткування,

підпараграф (2)(а) застосовується до більш короткого періоду.

(6) Якщо

(а) тільки з тих причин, що все відбувається як наслідок застосування до компанії-емітента або іншої компанії процедур тимчасової адміністрації або управління майном, фінансова діяльність здійснюється як визначено у підпараграфі (2)(а) менше чотирьох місяців та

(б) застосування таких процедур та все, що відбувається внаслідок застосування таких процедур, обумовлено комерційними причинами і не є частиною схеми або заходів, головною метою або однією із цілей якої є ухилення від оподаткування,

підпараграф (2)(а) застосовується до більш короткого періоду.

(7) Ніякі заяви не подаються відповідно до розділу 55(3) або (4) Закону про порядок оподаткування 1970 року (заяви про відстрочку сплати податку у випадку розгляду апеляції) на тій підставі, що інвестиційна компанія має право на інвестиційну пільгу, якщо заява на отримання пільги не подана компанією належним чином.

***

Параграф 60. Скасування пільги

(1) Якщо будь-яка інвестиційна пільга була отримана і яка -

(а) як згодом виявилось, не була належно оформлена, або

(б) має бути скасована відповідно до цієї Частини,

вона повинна бути скасована шляхом оцінки корпоративного податку за звітний період, за який була отримана пільга.

(2) Інвестиційна пільга, отримана інвестиційною компанією щодо певних акцій, не може бути скасована на тій підставі -

(а) що компанія-емітент не є кваліфікаційною випускаючою компанією щодо тих акцій,

(б) що вимоги Частини IV цього Розділу не дотримані щодо відповідних акцій,

(с) на підставі параграфу 47 (вартість, отримана інвестиційною компанією), або

(d) на підставі параграфу 56 (вартість, отримана іншими особами), якщо не дотримано вимог підпараграфу (3).

(3) Вимоги цього підпараграфу дотримано, якщо -

(а) або -

(i) компанія-емітент надала повідомлення відповідно до параграфу 65 (інформація, яка має бути надана компанією-емітентом тощо) щодо тих акцій, або

(ii) Державна податкова служба надала тій компанії повідомлення, в якому йдеться, що із вказаних причин, на їхню думку, інвестиційна пільга отримана повністю або частково будь-якою компанією або компаніями щодо акцій, включених до відповідного випуску акцій, неналежним чином, та

(b) у випадку скасування на підставі підпараграфу (2)(c) або (d) Державна податкова служба надала компанії-емітенту повідомлення, в якому зазначені питання, котрі вказані у параграфі (a)(ii), наведеному вище.

(4) У цьому параграфі -

(а) посилення на скасування інвестиційної пільги включають її скорочення; та

(b) "відповідний випуск акцій" означає випуск акцій компанією-емітентом, який включає відповідні акції.

***

Частина VII. ЗНИЖКА НА КАПІТАЛЬНІ ЗБИТКИ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ АКЦІЙ

Параграф 67. Право на знижку на капітальні збитки

(1) Інвестиційна компанія має право на цю знижку, якщо -

(а) вона несе допустимий збиток під час реалізації акцій, яких стосується інвестиційна пільга (і вона не була повністю скасована в результаті реалізації), та

(b) виконано вимоги підпараграфів (2) та (3).

(2) Перша вимога полягає в тому, що інвестиційна компанія повинна була тримати акції увесь час з часу їх випуску до реалізації.

(3) Другою вимогою є те, що реалізація, в ході якої зазано збитків, має здійснюватися у формах, передбачених у параграфі (a), (b), (c) або (d) параграфі 46(2).

Параграф 68. Право на подання заяви

(1) Якщо інвестиційна компанія має право на знижку на капітальні збитки, вона може подати заяву з вимогою, щоб збитки були зараховані для цілей визначення корпоративного податку з доходу -

(а) звітного періоду, у який були зазнані збитки, та

(b) якщо цього вимагає заява, звітних періодів, які закінчуються протягом попередніх 12 місяців.

(2) Заява відповідно до підпараграфу (1) повинна бути подана протягом двох років після закінчення звітного періоду, у якому були зазнані дані збитки.

(3) У цьому параграфі "попередні 12 місяців" означає 12 місяців, які закінчуються одразу перед звітним періодом, у якому були зазанані дані збитки.

Параграф 69. Форма знижки на капітальні збитки

(1) Якщо заява подана відповідно до підпараграфу (1) параграфу 68, дохід кожного із звітних періодів, зазначених у тому параграфі, повинен тоді розглядатися як зменшений на суму збитків або на ту частину цієї суми, яка не може бути зменшена відповідно до цього підпараграфу щодо доходу більш пізнього звітного періоду.

Це здійснюється із врахуванням знижки на капітальні збитки, вперше отриманої щодо кожних попередніх збитків.

(2) Сума, на яку відповідно до цього параграфу можна зменшити дохід звітного періоду, який починається до попередніх 12 місяців (у розумінні параграфу 68 (3)) не повинна перевищувати частини того доходу пропорційно частини звітного періоду, що входить у той період.

***

**Податкові пільги для великих компаній.
Закон про бюджет Великої Британії на 2002 рік¹
(глава 23, розділи 53, 56; додатки 12, 15)**

Розділ 53 – Податкові пільги щодо витрат на дослідження та розробки

(1) Додаток 12 до цього Закону застосовується для звітних періодів, які закінчуються 1-го або після 1-го квітня 2002 року.

(2) У цьому Додатку –

Частина 1 містить положення про податкові пільги для великих компаній стосовно витрат на дослідження та розробки;

Частина 2 містить положення про податкові пільги для малих компаній стосовно витрат на дослідження та розробки, які здійснюються за субконтрактами (договорами субпідряду);

Частини 3–6 містять положення про форму пільги, спеціальні положення про страхові компанії та додаткові й загальні положення.

***

**Додаток 12. ПОДАТКОВА ПІЛЬГА ЩОДО ВИТРАТ
НА ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РОЗРОБКИ**

**Частина 1. ПРАВО НА ПІЛЬГУ ЩОДО ВИТРАТ НА ДОСЛІДЖЕННЯ ТА
РОЗРОБКИ: ВЕЛИКІ КОМПАНІЇ**

1. Право на пільгу відповідно до цієї частини

(1) Компанія (у цій частині надалі - "компанія") має право на податкову пільгу відповідно до цієї частини за звітний період, якщо -

(а) вона є великою компанією протягом всього цього періоду та

¹ Finance Act 2002 (2002 Chapter 23): Sections 53, 56; Schedules 12, 15: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2002/23>.

(b) її кваліфіковані витрати на дослідження та розробки за цей період є не меншими, ніж –

- (i) 10 000 ф. ст., якщо звітний період становить 12 місяців, або
- (ii) така сума становить до 10 000 ф. ст. пропорційно тому, якої тривалості звітний період до 12 місяців.

(2) Для цілей цього параграфу кваліфіковані витрати на дослідження та розробки вважаються такими, що були здійснені "за звітний період", якщо вони відраховуються при розрахунку прибутку з метою оподаткування за цей період здійснення компанією торговельної діяльності (включаючи витрати, які підлягають відрахуванню відповідно до Розділу 401 Податкового Закону 1988 року).

2. Значення "велика компанія" та "мале або середнє підприємство"

- (1) Для цілей цього Додатку –
  - (a) термін "велика компанія" означає компанію, яка не належить до малих або середніх підприємств; та
  - (b) термін "мале або середнє підприємство" має значення, наведене у параграфі 2 (1) Додатку 20 Закону про Бюджет на 2000 рік.
- (2) Міністерство фінансів своїм наказом може внести зміни до підпункту (1)(b) для того, щоб замінити визначення терміну "мале або середнє підприємство" іншим, яке на даний момент є чинним для цілей цього Додатку.

3. Кваліфіковані витрати на дослідження та розробки

Для цілей цього додатку кваліфікованими витратами компанії на дослідження та розробки є –

- (a) її кваліфіковані витрати на прямі дослідження та розробки (див. параграф 4),
- (b) її кваліфіковані витрати на дослідження та розробки, які здійснюються за субконтрактами (див. параграф 5) та
- (c) її кваліфіковані витрати на внески на незалежні дослідження та розробки (див. параграф 6).

4. Кваліфіковані витрати на прямі дослідження та розробки

- (1) Кваліфіковані витрати на прямі дослідження та розробки є витратами, які здійснюються компанією за умови дотримання таких умов.
- (2) Першою умовою є те, що витрати, віднесені на дослідження та розробки, здійснюються компанією безпосередньо.
- (3) Другою умовою є те, що такі витрати –
  - (a) віднесені на обслуговуючий персонал,
  - (b) віднесені на програмне забезпечення або видаткові матеріали,
  - (ba) віднесені на відповідні виплати суб'єктам клінічних випробувань або
  - (c) є кваліфікованими витратами на зовні залучених працівників.
- (4) Третьою умовою є те, що такі витрати пов'язані із відповідними дослідженнями і розробками компанії.
- (5) Четвертою умовою є те, що такі витрати не є капітальними.

(б) П'ятою умовою є те, що, якщо витрати, яких зазнали в ході здійснення діяльності компанії за договорами підряду, передаються на підряд –

(а) великою компанією або

(б) будь-якою особою, крім випадків здійснення торговельної, професійної або діяльності за покликанням,

(і) прибутки якої обкладаються податком відповідно до Положення I або II Додатку D або

(ii) діяльність якої повністю або частково здійснюється у Великій Британії та прибутки від якої підлягають оподаткуванню відповідно до Глави 2 Частини 2 Закону про оподаткування доходів (торговельних або інших доходів) 2005 року.

5. Витрати на дослідження та розробки, які здійснюються безпосередньо від імені компанії

(1) Кваліфіковані витрати компанії на дослідження та розробки, які здійснюються за субконтрактами, є витратами, які здійснюються нею за умови дотримання таких умов.

(2) Першою умовою є те, що цих витрат зазнано під час здійснення платежів –

(а) кваліфікаційному органу,

(б) фізичній особі або

(с) товариству, кожен учасник якого є окремою фізичною особою, стосовно досліджень та розробок, здійснення яких передано компанією за контрактом цьому органу, фізичній особі або товариству відповідно ("дослідження та розробки, які здійснюються за субконтрактами").

(3) Другою умовою є те, що дослідження та розробки, здійснення яких передано за субконтрактами, безпосередньо здійснюються від імені компанії цим органом, фізичною особою або товариством відповідно.

(4) Третьою умовою є те, що ці витрати пов'язані із відповідними дослідженнями та розробками, які здійснює компанія.

(5) Четвертою умовою є те, що ці витрати не є капітальними.

(6) П'ятою умовою є те, що, якщо дослідження та розробки, передані за договорами субпідряду, самі були передані на підряд компанії, вони передаються на підряд:

(а) великою компанією або

(б) будь-якою особою, крім випадків здійснення торговельної, професійної або діяльності за покликанням

(і) прибутки якої обкладаються податком відповідно до Положення I або II Додатку D або

(ii) діяльність якої повністю або частково здійснюється у Великій Британії та прибутки від якої підлягають оподаткуванню відповідно до Глави 2 Частини 2 Закону про оподаткування доходів (торговельних або інших доходів) 2005 року.

6. Кваліфіковані витрати на внески на незалежні дослідження та розробки

(1) Кваліфіковані витрати компанії на внески на незалежні дослідження та розробки є витрати, понесені нею за умови дотримання таких умов.

(2) Першою умовою те, що цих витрат зазначено під час здійснення платежів –

(а) кваліфікаційному органу,

(б) фізичній особі або

(с) товариству, кожен учасник якого є окремою фізичною особою, з метою фінансування досліджень та розробок, які здійснюються цим органом, фізичною особою або товариством відповідно ("дослідження та розробки, які фінансуються").

(3) Другою умовою є те, що дослідження та розробки, які фінансуються, є відповідними дослідженнями та розробками, які пов'язані із даною компанією.

(4) Третьою умовою є те, що дослідження та розробки, які фінансуються, не передаються на підряд кваліфікаційному органу, фізичній особі або відповідно товариству іншою особою.

(5) Четвертою умовою є те, що –

(а) якщо платіж здійснено фізичній особі, компанія не пов'язана з цією фізичною особою, коли здійснюється платіж, та

(б) якщо платіж здійснюється товариству (а не кваліфікаційному органу), компанія не пов'язана з будь-яким учасником цього товариства, коли здійснюється платіж.

Частина 2. ПРАВО НА ПІЛЬГУ ЩОДО ВИТРАТ НА ДОСЛІДЖЕННЯ
ТА РОЗРОБКИ: РОБОТА ЗА ДОГОВОРАМИ СУБПІДРЯДУ
З МАЛИМИ АБО СЕРЕДНІМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

7. Право на пільгу відповідно до цієї Чащини

8. Кваліфікаційні витрати на дослідження та розробки, які здійснюються за договорами субпідряду

9. Витрати на дослідження та розробки, які безпосередньо здійснюються МСП

10. Витрати на дослідження та розробки, які здійснюються безпосередньо від імені МСП

Частина 2А. ПРАВО МСП НА ДОДАТКОВУ ПІЛЬГУ, ДОСТУПНУ ВЕЛИКИМ КОМПАНІЯМ

10А. Право на пільгу відповідно до цієї Чащини

10В. Додаткові кваліфікаційні витрати МСП

10С. Обмежені витрати МСП

Частина 3. ПІЛЬГА

11. Відрахування під час розрахунку прибутку від торговельної діяльності

(1) Даний параграф застосовується, якщо компанія має право на пільгу відповідно до Чащини 1, 2 та 2А цього Додатку за звітний період.

(2) У тій мірі як кваліфікаційні витрати компанії за цей період вираховуються під час розрахунку прибутку для цілей оподаткування за цей період

од здійснення компанією торговельної діяльності, вона має право (шляхом подання заяви) на додаткові відрахування під час розрахунку прибутку від торговельної діяльності за цей період на суму, що дорівнює 30% кваліфікаційних витрат.

(3) У підпункті (2) термін "кваліфікаційні витрати" означає —

(а) щодо пільги відповідно до Частини 1, кваліфікаційні витрати на дослідження та розробки (див. параграф 3),

(б) щодо пільги відповідно до Частини 2, кваліфікаційні витрати на дослідження та розробки, які здійснюються за договорами субпідряду (див. параграф 8), та

(с) щодо пільги відповідно до Частини 2А, додаткові кваліфікаційні витрати МСП (див. параграф 10В) та обмежені витрати МСП (див. параграф 10 С).

**Вирахування з податкових зобов'язань, пов'язані з витратами
на капітальні активи (амортизаційні відрахування)¹
Закон про податкові знижки на капітальні активи,
Велика Британія, 2001 рік**

Частина 1. ВСТУП

Глава 1. ПОДАТКОВІ ЗНИЖКИ НА КАПІТАЛЬНІ АКТИВИ:
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Розділ 1. Податкові знижки на капітальні активи

(1) Даний Закон передбачає знижки стосовно капітальних витрат (та зміни, пов'язані із цими знижками).

(2) Знижки, які передбачає даний Закон, є ті, які передбачені —

(а) Частиною 2 (податкові знижки на обладнання);

(б) Частиною 3 (податкові знижки на промислові будівлі);

(ба) Частиною 3А (податкові знижки на відновлення службових приміщень);

(с) Частиною 4 (податкові знижки щодо сільськогосподарських будівель);

(са) Частиною 4А (податкові знижки у випадку перетворення певного приміщення у квартиру);

(д) Частиною 5 (податкові знижки на добування корисних копалин);

(е) Частиною 6 (податкові знижки на дослідження та розробки);

(ф) Частиною 7 (податкові знижки на ноу-хау);

(г) Частиною 8 (податкові знижки на патенти);

(h) Частиною 9 (податкові знижки на драгування²);

(і) Частиною 10 (податкові знижки на застраховане орендоване майно).

(3) Даний Закон також передбачає податкові знижки щодо внесків на витрати, понесені на обладнання, промислові або сільськогосподарські

¹ Capital Allowances Act 2001: <http://www.legislation.gov.uk/>.

² Драгування в цілому означає усунення певних об'єктів або проектування дна моря або внутрішніх вод для підтримки чи покращення навігації гавані, гирла або водного шляху.

будівлі, для цілей видобування корисних копалин або драгування (див. Частина 11).

Розділ 2. Загальні способи здійснення податкових знижок

(1) Податкові знижки та платежі здійснюються —

(а) для податку на доходи у випадку підрахунку доходу за податковий період, та

(б) для податку з доходів корпорацій під час підрахунку прибутків за податковий період.

(2) Для розуміння значення терміну "податковий період" див. розділ 6.

(3) Підрозділ (1) слід розглядати із врахуванням наступних положень щодо здійснення знижок та платежів —

Розділи з 247 до 262A (податкові знижки на обладнання);

Розділи з 352 до 355 (податкові знижки на промислові будівлі);

Розділи 360Z та 360Z1 (податкові знижки на відновлення службових приміщень);

Розділи 391 та 392 (податкові знижки щодо сільськогосподарських будівель);

Розділ 393T (податкові знижки у випадку перетворення певного приміщення у квартиру);

Розділ 432 (податкові знижки на добування корисних копалин);

Розділ 450 (податкові знижки на дослідження та розробки);

Розділ 463 (податкові знижки на ноу-хау);

Розділи з 478 до 480 (податкові знижки на патенти);

Розділ 489 (податкові знижки на драгування);

Розділ 529 (податкові знижки на застраховане орендоване майно).

(4) У підрозділі (1)(b) "прибутки" має те ж саме значення, що і у Частині 2 Закону про податок з корпорацій 2009 року (див. Розділ 2(2) Закону).

***

Глава 4. КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИТРАТИ ПЕРШОГО РОКУ

Загальні положення

Розділ 39. Знижки для першого року доступні тільки для певних видів кваліфікаційних витрат

Знижки для першого року не є доступними, якщо кваліфікаційні витрати не належать до кваліфікаційних витрат першого року відповідно до будь-якого із положень —

Розділ 45A. Витрати на енергозберігаючі машини або обладнання,

Розділ 45D. Витрати на автомобілі з низьким викидом CO₂,

Розділ 45DA. Витрати на вантажні автомобілі з нульовим рівнем викидів,

Розділ 45E. Витрати на обладнання для газової заправної станції,

Розділ 45F. Витрати на машини та обладнання для використання виключно для комерційної діяльності у обмеженій зоні,

Розділ 45H. Витрати на екологічно безпечні машини та обладнання.

Види витрат, які можуть претендувати на податкові знижки для першого року

(Розділи 40–45 відмінено)

Розділ 45A. Витрати на енергозберігаючі машини та обладнання
Розділ 45B. Сертифікація енергозберігаючих машин та обладнання
Розділ 45C. Енергозберігаючі компоненти машин та обладнання
Розділ 45D. Витрати на автомобілі з низьким рівнем викидів вуглекислого газу

Розділ 45DA. Витрати на вантажні автомобілі з низьким рівнем викидів

Розділ 45DB. Винятки із надання знижок відповідно до Розділу 45DA

Розділ 45E. Витрати на обладнання для газової заправної станції

Розділ 45F. Витрати на машини та обладнання для використання виключно для комерційної діяльності у обмеженій зоні

Розділ 45G. Машини та обладнання, яке використовувалося менше п'яти років для комерційної діяльності у обмеженій зоні

Розділ 45H. Витрати на екологічно безпечні машини та обладнання

Розділ 45I. Сертифікація екологічно безпечних машин та обладнання

Розділ 45J. Екологічно безпечні компоненти машин та обладнання

Розділ 46. Загальні винятки

Витрати малих та середніх підприємств

(Розділ 47–49 відмінено)

***

Глава 5. ПОДАТКОВІ ЗНИЖКИ ТА ПЛАТЕЖІ

Щорічна податкова знижка на інвестування

Розділ 51A. Право на щорічну податкову знижку на інвестування

(1) Особа має право на податкову знижку ("щорічна податкова знижка на інвестування") щодо відповідних кваліфікаційних витрат ("витрат, стосовно яких застосовується щорічна податкова знижка на інвестування"), якщо –

(a) витрати, понесені за податковий період, до якого застосовується даний Закон, та

(b) особа володіє виробництвом або обладнанням певний час протягом цього періоду.

(2) Будь-яка щорічна податкова знижка на інвестування здійснюється за податковий період, в якому були понесені відповідні кваліфікаційні витрати.

(3) Якщо відповідні кваліфікаційні витрати, понесені у податковий період, є меншими або дорівнюють максимальній сумі податкової знижки, особа має право на щорічну податкову знижку щодо усіх відповідних кваліфікаційних витрат.

(4) Якщо відповідні кваліфікаційні витрати, понесені у податковий період, є більшими за максимальну суму податкової знижки, особа має право на щорічну податкову знижку на інвестування щодо такого обсягу відповідних кваліфікаційних витрат, який не перевищує максимальної суми податкової знижки.

(5) Максимальна сума податкової знижки становить 100 000 ф. ст.

(6) Але якщо податковий період є більшим, або меншим за один рік, максимальна сума податкової знижки пропорційно збільшується або зменшується.

(7) Особа може подати заяву на отримання щорічної податкової знижки на інвестування щодо усіх відповідних кваліфікаційних витрат, щодо яких особа має право на знижку, або щодо лише деяких з них.

(8) Міністерство фінансів своїм наказом може замінити суму, визначену у підрозділі (5), на певний період на іншу, яку вважає доцільною.

(9) Наказ відповідно до підрозділу (8) може передбачати такі випадкові, додаткові, наступні або перехідні положення, які з точки зору Міністерства фінансів є доцільними.

***

Податкові знижки для першого року

Розділ 52. Податкові знижки для першого року

(1) Особа має право на податкову знижку у першому році щодо кваліфікаційних витрат першого року, якщо –

(а) витрати здійснені у податковий період, щодо якого застосовується даний Закон, та

(б) особа володіє виробництвом або устаткуванням певний час протягом цього податкового періоду.

(2) Будь-яка податкова знижка для першого року надається у податковому періоді, в якому зазначені кваліфікаційні витрати першого року.

(3) Розмір податкової знижки розраховується як відсоток від суми кваліфікаційних витрат першого року, щодо яких надається знижка, як показано у Таблиці.

Таблиця – Розмір податкової знижки для першого року

Вид кваліфікаційних витрат першого року	Розмір
Кваліфікаційні витрати відповідно до розділу 45A (витрати на енергозберігаючі машини та обладнання)	100%
Кваліфікаційні витрати відповідно до розділу 45D (витрати на автомобілі з низьким рівнем викидів вуглекислого газу)	100%
Кваліфікаційні витрати відповідно до розділу 45DA (витрати на вантажні автомобілі з низьким рівнем викидів)	100%
Кваліфікаційні витрати відповідно до розділу 45E (витрати на обладнання для газової заправної станції)	100%
Кваліфікаційні витрати відповідно до розділу 45F (витрати на машини та обладнання для використання виключно для комерційної діяльності у обмеженій зоні)	100%
Кваліфікаційні витрати відповідно до розділу 45H (витрати на екологічно безпечні машини та обладнання)	100%

(4) Особа, яка має право на податкову знижку для першого року, може подати заяву на отримання знижки стосовно усіх або частини кваліфікаційних витрат першого року.

***

Частина 7. ПОДАТКОВІ ЗНИЖКИ НА НОУ-ХАУ

Глава 1. ВСТУП

Розділ 452. Податкові знижки на ноу-хау

(1) Податкові знижки є доступними відповідно до цієї Частини, якщо особа здійснює кваліфікаційні витрати стосовно придбання ноу-хау.

(2) У цій Частині "ноу-хау" означає будь-яку промислову інформацію або технології, які можуть допомогти у

(а) виробництві або переробці товарів або матеріалів,

(б) розробці джерела корисних копалин (у тому числі пошуку, виявленні або тестуванні родовища корисних копалин або отриманні доступу до них), або

(с) здійснення будь-яких сільськогосподарських, лісових та риболовних операцій.

(3) У підрозділі (2)(b) –

(а) "корисні копалини" включають будь-які природні родовища, які здатні бути вилучені із землі, та з цією метою геотермальну енергію слід розглядати як природне родовище, та

(б) "джерело корисних копалин" включає шахти, нафтові свердловини та джерело геотермальної енергії.

Розділ 453. Ноу-хау як власність

(1) Ноу-хау розглядається як власність для цілей цього Закону.

(2) Посилання у цьому Законі на придбання або продаж власності включає придбання або передачу ноу-хау.

Глава 2. КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИТРАТИ

Розділ 454. Кваліфікаційні витрати

(1) У цій Частині термін "кваліфікаційні витрати" означає відповідно до розділу 455 капітальні витрати, зазанані у разі придбання ноу-хау особою, якщо

(а) особа здійснює торговельну діяльність на час придбання та ноу-хау набувається для використання у торгівлі,

(б) особа набуває ноу-хау та потім запроваджує та розпочинає торговельну діяльність, у якій воно використовується,

(с) особа набуває ноу-хау разом із підприємством або частиною торговельної діяльності, у якій воно використовувалося, та сторони угоди роблять вибір відповідно до розділу 194 Закону про оподаткування доходів 2005 року або відповідно до розділу 178 Закону про податок з корпорацій 2009 року (винагорода за ноу-хау при передачі підприємства розглядається як плата за гудвіл, якщо сторони не визначили інше), або

(д) особа набуває ноу-хау разом із підприємством або частиною торговельної діяльності, у якій воно використовувалося, та торговельна діяльність, про яку йдеться, перед придбанням здійснювалася повністю за межами Великої Британії.

(2) Ті самі витрати можуть не враховуватися як кваліфікаційні витрати стосовно більше ніж одного підприємства (торговельної діяльності).

(3) Кваліфікаційні витрати, зазанані перед запровадженням та початком відповідної торговельної діяльності, розглядаються для цілей цієї Частини як зазанані тоді, коли відбувається запровадження та початок торговельної діяльності.

(4) "Відповідна торговельна діяльність" означає торговельну діяльність, щодо якої витрати є кваліфікаційними витратами.

Розділ 455. Виключені витрати

(1) Витрати на придбання ноу-хау не є кваліфікаційними витратами тією мірою, що вони інакше відраховуються для цілей оподаткування.

(2) Витрати на придбання ноу-хау не є кваліфікаційними витратами, якщо

(а) покупець є об'єднанням осіб, над якими продавець має контроль,

(б) продавець є об'єднанням осіб, над якими покупець має контроль, або

(с) покупець та продавець обидва є об'єднаннями осіб та інша особа має контроль над ними обома.

(3) У підрозділі (2) "об'єднання осіб" включає товариство.

(4) Витрати на придбання ноу-хау не є кваліфікаційними витратами, якщо це розглядається як плата за гудвіл відповідно до розділу 194 (3) Закону про оподаткування доходів 2005 року або відповідно до розділу 178 (3) Закону про податок з корпорацій 2009 року (винагорода за ноу-хау при передачі підприємства розглядається як плата за гудвіл, якщо сторони не визначили інше тощо).

***

Глава 3. ПОДАТКОВІ ЗНИЖКИ ТА ПЛАТЕЖІ

***

Розділ 458. Розмір податкових знижок та платежів

(1) Розмір податкової знижки списування на зношення, на яку особа має право у податковому періоді, становить 25% тієї суми, на яку доступні кваліфікаційні витрати у відповідному фонді за цей період перевищують загальну ліквідаційну вартість, яка враховується в цьому фонді за цей період.

(2) Якщо податковий період є більшим або меншим одного року, розмір знижки пропорційно збільшується або зменшується.

(3) Якщо торговельна діяльність здійснювалася протягом лише частини податкового періоду, розмір знижки пропорційно зменшується.

(4) Особа, яка подала заяву на отримання податкової знижки списування на зношення, може вимагати скорочення податкової знижки на певну суму.

(5) Розмір вирівнювального платежу, щодо якого особа зобов'язана у податковому періоді, є сумою, на яку загальна ліквідаційна вартість, котра враховується у відповідному фонді за цей період, перевищує доступні кваліфікаційні витрати у цьому фонді за цей період.

(6) Розмір вирівнювальної податкової знижки, на яку особа має право у останньому податковому періоді, є сума, на яку доступні кваліфікаційні витрати у відповідному фонді за цей період перевищують загальну ліквідаційну вартість, що враховується в цьому фонді за цей період.

***

Частина 8. ПОДАТКОВІ ЗНИЖКИ НА ПАТЕНТИ

Глава 1. ВСТУП

Розділ 464. Податкові знижки на патенти

(1) Податкові знижки є доступними відповідно до цієї Частини, якщо особа несе кваліфікаційні витрати щодо придбання патентних прав.

(2) У цій частині термін "патентні права" означає право робити або дозволяти робити що-небудь, що, якби не це право, було би порушенням патенту.

Розділ 465. Майбутні патентні права

(1) Посилання у цій Частині на витрати, зазанані під час придбання патентних прав, включають витрати, зазанані під час отримання права набути майбутні патентні права.

(2) Якщо особа –

(а) зазнає витрати щодо отримання права набути майбутні патентні права та

(б) згодом набуває ці права,

витрати слід розглядати як витрати на придбання цих прав.

(3) "Право на набуття майбутніх патентних прав" означає право набути у майбутньому патентні права на винахід, щодо якого патент ще не було надано.

(4) Посилання у цій Частині на доходи від продажу патентних прав включають суми, отримані від особи, які розглядаються в цьому розділі як витрати, зазанані нею на придбання патентних прав.

Розділ 466. Надання ліцензій

(1) Придбання ліцензій щодо патенту слід розглядати як придбання патентних прав.

(2) Надання ліцензії щодо патенту слід розглядати як продаж частини патентних прав.

(3) Але надання ліцензії особою, яка має патентні права на підставі виключної ліцензії, слід розглядати як продаж усіх цих прав.

(4) "Виключна ліцензія" означає ліцензію на здійснення тих прав, які не може вчиняти ліцензіар та усі інші особи на період, який залишився до завершення строку їх чинності.

Глава 2. КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИТРАТИ

Розділ 467. Кваліфікаційні витрати

Витрати є кваліфікаційними витратами тільки тоді, коли вони є –

(а) кваліфікаційними торговельними витратами або

(б) кваліфікаційними неторговельними витратами.

Розділ 468. Кваліфікаційні торговельні витрати

(1) "Кваліфікаційні торговельні витрати" означають капітальні витрати, зазанані особою на придбання патентних прав для цілей торговельної діяльності, яка здійснюється особою і підлягає оподаткуванню.

(2) Ці самі витрати можуть не розглядатися як кваліфікаційні торговельні витрати щодо більш ніж одного підприємства (торговельної діяльності).

(3) Витрати, зазанані для цілей торговельної діяльності особою, яка тільки має намір здійснювати торговельну діяльність, слід розглядати як такі, що зазанані нею у перший день здійснення торговельної діяльності.

(4) Але підрозділ (3) не застосовується, якщо особа перед цим днем продала усі права щодо придбання яких були здійснені відповідні витрати.

Розділ 469. Кваліфікаційні неторговельні витрати

"Кваліфікаційні неторговельні витрати" означають капітальні витрати, зазанані особою на придбання патентних прав, якщо -

(а) будь-який отриманий особою дохід щодо цих прав підлягав би оподаткуванню та

(б) витрати не є кваліфікаційними торговельними витратами.

Глава 3. ПОДАТКОВІ ЗНИЖКИ ТА ПЛАТЕЖІ

***

Розділ 472. Розмір податкової знижки та платежів

(1) Розмір податкової знижки списування на зношення, на яку особа має право у податковому періоді, становить 25% тієї суми, на яку доступні кваліфікаційні витрати у відповідному фонді за цей період перевищують загальну ліквідаційну вартість, яка враховується в цьому фонді за цей період.

***

Додаток 1. СКОРОЧЕННЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

Частина 1. СКОРОЧЕННЯ

Параграф 1

FA followed by a year The Finance Act of that year – Закон про Бюджет відповідного року.

F(No.2)A The Finance (No.2) Act of that year followed by a year – Закон про Бюджет (No.2) відповідного року.

CAA 1968 The Capital Allowances Act 1968 (с. 3) – Закон про податкові знижки на капітальні активи 1968 року (ч. 3).

TMA 1970 The Taxes Management Act 1970 (с. 9) – Закон про порядок оподаткування 1970 року (ч. 9).

OTA 1975 The Oil Taxation Act 1975 (с. 22) – Закон про оподаткування діяльності, пов'язаної із нафтою (ч. 22).

ICTA The Income and Corporation Taxes Act 1988 (с. 1) – Закон про оподаткування доходів та податки з корпорацій 1988 року (ч.1).

CAA 1990 The Capital Allowances Act 1990 (с. 1) – Закон про податкові знижки на капітальні активи 1990 року (ч. 1).

TCSGA 1992 The Taxation of Chargeable Gains Act 1992 (с. 12) – Закон про оподаткування приросту капіталу (ч. 12).

VATA 1994 The Value Added Tax Act 1994 (с. 23) – Закон про податок на додану вартість (ч. 23).

ITEPA 2003 The Income Tax (Earnings and Pensions) Act 2003 – Закон про оподаткування доходів (Заробіток та Пенсії) 2003 року.

ITTOIA 2005 The Income Tax (Trading and Other Income) Act 2005 – Закон про оподаткування доходів (від торговельної діяльності та інших доходів) 2005 року.

ITA 2007 The Income Tax Act 2007 – Закон про оподаткування доходів 2007 року.

CTA 2009 The Corporation Tax Act 2009 – Закон про податок з корпорацій 2009 року.

CTA 2010 The Corporation Tax Act 2010 – Закон про податок з корпорацій 2010 року.

Оподаткування молодих інноваційних компаній¹.
Закон Іспанії 24/1996, від 30.12.1996 року щодо оподаткування
акціонерних компаній (Провінція Наварра)

ГЛАВА VI. ЗАБОРГОВАНІСТЬ ЗІ СПЛАТИ ПОДАТКІВ

РОЗДІЛ I. ВИДИ ОПОДАТКУВАНЬ І ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.

Стаття 50. Види оподаткувань.

1. Загальним типами оподаткувань є:

- a. Оподаткування на у розмірі 30%;
- b. Оподаткування на у розмірі 27% для малих підприємств.
- c. (a¹) Малим підприємством вважається те, що відповідає наведеним вимогам:

Межа чистого грошового обігу, за період оподаткування, не перевищує суми, еквівалентної десяти мільйонам. У разі, якщо підприємство було зареєстровано нещодавно, межа грошового обігу має охоплювати перший період оподаткування, під час якого воно активно розвивало свою діяльність. Якщо період оподаткування тривав менше року, або діяльність підприємства розвивалася в період, який не перевищував року, обсяг чистого грошового обігу зросте через рік. У разі, якщо підприємство входить до складу груп компаній відповідно до статті 42 Торговельного кодексу, обсяг чистого грошового обігу буде стосуватися всіх підприємств, що є членами згаданої вище групи. Також цей критерій застосовується у випадку, якщо фізична особа самостійно або разом з іншими фізичними особами, яких можуть поєднувати стосунки як кровні родинні так і з різним ступенем родинності, співпрацює з іншими підприємствами-партнерами у випадках, про які йдеться у статті 42 Торговельного кодексу. Для визначення обсягу грошового обігу придбаного підприємства, у випадку придбання підприємством всіх активів компанії або галузі, додається обсяг згаданого вище грошового обігу підприємства або галузі, що передається в той самий період часу.

(в¹) Підприємство не володіє безпосередньо чи опосередковано понад 25% активів підприємств, які не відповідають вимогам, зазначеним у пункті (a¹) вище, окрім Товариств венчурного капіталу і венчурних фондів або Товариств із просування бізнесу, у разі, якщо участь компанії зумовлена задоволенням цілей цих підприємств. У жодному разі до категорії малого бізнесу не належать підприємства або спільні підприємства, що підлягають особливому контролю з боку іспанських чи європейських економічних груп. Незважаючи на викладене в підпункті "b", – податок становитиме 20%, залежно від типу малого підприємства, в той час, як обсяг чистого грошового обігу за період оподаткування не перевищуватиме, або дорівнюватиме сумі, еквівалентній одному мільйону євро. У випадках, викладених у попередньому підпункті "a", сума еквівалентна мільйону євро стосується всіх підприємств у межах групи. У випадку, що розглядається в підпункті "b" підприємство

¹ Ley Foral 24/1996, de 30 de diciembre, del Impuesto sobre Sociedades (State of Navarra) Artículo 50: http://noticias.juridicas.com/base_datos/CCAA/na-1f24-1996.html.

може мати безпосередньо і опосередковано понад 25% активів компаній, обсяг чистого грошового обігу за період оподаткування яких не перевищує суми, еквівалентної десяти мільйонам євро.

2. Оподаткування у розмірі 25%:

а. Товариства взаємного страхування, соціального забезпечення і товариства соціального страхування взаємодопомоги при нещасних випадках на виробництві та при професійних захворюваннях, які відповідають нормативним вимогам.

б. Товариства взаємного гарантування та товариства рефінансування, регульовані законом 1/1994, від 11 березня, відповідно до законодавства щодо товариств взаємного страхування, врахованих у спеціальному реєстрі банку Іспанії.

с. Кредитні кооперативні товариства та Сільські кредитні кооперативи, окрім тих, що отримують прибуток поза межами кооперативів і підлягають загальному виду оподаткування.

д. Професійні об'єднання, Комітети підприємництва, Торговельно-промислові палати та профспілки.

е. Некомерційні установи або організації. У випадку, коли такі організації не відповідають вимогам щодо системи оподаткування Закону 10/1996, вони оподатковуються відповідно до оподаткування фондів і спонсорської діяльності.

ф. Фонди сприяння зайнятості, засновані відповідно до статті 22 Закону 27/1984, від 26 липня, про перекваліфікацію і реіндустріалізацію.

г. Кооперативні спілки, об'єднання та асоціації.

3. Оподатковується у розмірі на 17%:

а. Кооперативні підприємства, звільнені від податків, окрім підприємств, які отримують прибуток поза межами підприємства, котрі оподатковуються відповідно до загальної схеми, відповідно до викладених вимог у пункті 1 цієї статті.

б. Робітничі товариства, регульовані Законом 4/1997, від 24 березня, Робітничі товариства, які виокремлюють не менше 25% свого прибутку, отриманого від Спеціального резервного фонду, окрім прибутку, одержаного від активів, які не пов'язані з конкретною діяльністю товариства і оподатковуються відповідно до стандартної системи оподаткування, відповідно до пункту 1 цієї статті.

17% оподаткування буде застосовуватися у випадках, коли розрахункові результати є негативними, а неоподаткований мінімум прибутку – позитивний.

4. Оподаткування у розмірі 10% оподаткування підприємств, які підпадають під податковий режим закону Закону 10/1996, від 2 липня, регулюється відповідно до системи оподаткування фондів і спонсорської діяльності.

5. Оподаткування у розмірі 1%:

а. Інвестиційні компанії зі змінним капіталом, діяльність яких регламентується котрі регулюються згідно із Законом 35/2003, від 4 листопада, які є членами Інститутів спільного інвестування, за умови, що необхідна кількість акціонерів відповідає вимогам, викладеним у пункті 4 статті 9 цього Закону.

б. Інвестиційні фонди фінансового характеру, які відповідають вимогам згаданого Закону, за умови, що необхідна кількість учасників відповідає критеріям, що які зазначені у пункті 4 статті 5 цього Закону.

с. Компанії з інвестування нерухомого майна і Фонди з інвестування нерухомого майна, діяльність яких здійснюється які регулюються згідно із цим Законом, крім згаданих у зазначеному пункті "d", за умови, що необхідна кількість акціонерів або учасників відповідає вимогам, викладеним у пункті 4 статей 5 та 9 цього Закону, і з урахуванням нефінансового характеру інститутів колективного інвестування, спрямовують свою діяльність виключно на інвестування будь-яких видів міського майна з метою його оренди. Застосування податкової ставки, передбаченої в цьому пункті, вимагає, щоб нерухоме майно, яке входить до складу активів Інститутів колективного інвестування, про які йдеться в попередньому параграфі, не були відчужені протягом трьох років з моменту його придбання, окрім виняткових випадків, що передбачені Національною комісією фондового ринку.

Передача такого нерухомого майна до закінчення мінімального терміну, про що йдеться в підпункті, зумовлює оподаткування доходу, отриманого від такої передачі майна, відповідно до стандартної схеми оподаткування доходів. Крім того, установа буде змушена сплатити разом з податковим внеском за період оподаткування, в який передається майно, різницю між оподаткуванням у 1% та при застосуванні режиму оподаткування за попередні періоди користування зазначеним майном без урахування пені, зборів і штрафів. Положення, викладені в пункті "с" зумовлені тим, що статuti товариств не передбачають розподілення дивідендів.

d. Компанії з інвестування нерухомого майна і Фонди з інвестування нерухомого майна, які регулюються відповідно до Закону 35/2003, від 4 листопада, і які, на додаток до задоволення вимог, передбачених у підпункті "с", спрямовують свою діяльність виключно на розвиток житла з метою подальшої оренди, і виконують такі вимоги:

1. Інвестиції в нерухомість у рамках діяльності, направленої на розвиток нерухомості, не можуть перевищувати 20% від загальних активів товариства чи фонду з інвестування нерухомості.

2. Діяльність у сфері нерухомості та оренди має підлягати окремим розрахункам для кожного об'єкту нерухомості, який набувається або просувається, з наданням необхідних відомостей щодо плати за кожен з об'єктів нерухомості, закритих ділянок або окремих земельних площ без шкоди для підрахунку інвестицій у активи в цілому, з метою досягнення відсоткового співвідношення, передбаченого у підпункті "с".

3. Нерухомість, яка є об'єктом просування, має бути орендованою або пропонуватися для оренди товариствам та фондам з інвестування нерухомого майна на мінімальний термін у сім років. Цей термін розраховується з дати завершення будівництва. З цією метою завершення будівництва об'єкту нерухомості засвідчується актом приймання робіт згідно зі статтею 6 Закону 38/1999 від 5 листопада про будівельні норми і правила.

е. При передачі такого нерухомого майна до закінчення мінімального терміну відповідно до згаданих вище підпунктів "d" або "с", необхідно визначити, що дохід від передачі такого майна підлягав загальному виду оподаткування. Крім того, установа буде змушена внести, разом з податковим внеском за період оподаткування, в який передається майно, суму, отриману в результаті користування доходами на відповідне нерухоме майно в кожному з попередніх податкових періодів, під час якого застосовувався режим оподаткування, згаданий у пункті "с", – різницю між поточним загальним оподаткуванням за кожен період і оподаткування у розмірі 1% оподаткування, без урахування пені, зборів і штрафів, у разі їх виникнення в результаті діяльності. Компанії з інвестування нерухомого майна і Фонди з інвестування нерухомого майна, які займаються просуванням об'єктів нерухомого майна, мають повідомляти про це Податкову службу в звітний період, коли була розпочата така діяльність.

ф. Фонд регулювання іпотечного ринку, зазначений у статті 25 Закону 2/1981, від 25 березня, про регулювання іпотечного ринку.

6. Оподаткування у розмірі 0%.

Оподаткуванню підлягають Пенсійні фонди, котрі регулюються Законом 8/1987 від 8 червня.

РОЗДІЛ II. ПІЛЬГИ.

СЕКЦІЯ I. СТИМУЛЮВАННЯ СТВОРЕННЯ НОВИХ КОМПАНІЙ

**Зменшення оподаткування доходів від використання патентів.
Королівський Законодавчий Декрет Іспанії про затвердження
повного тексту Закону про податок на акціонерні компанії
4/2004 від 05.03. 2004 року¹**

***

**РОЗДІЛ IV. ПОДАТКОВІ ПІЛЬГИ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ
ПРОВАДЖЕННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ**

Стаття 35. Податкові пільги на дослідження і розробки та технологічні інновації.

1. Податкові пільги на дослідження і розробки.

Реалізація наукових досліджень і розробок дає право на застосування податкових пільг відповідно до умов, передбачених у цьому розділі.

а. Поняття досліджень та розробок.

б. Дослідженням вважається оригінальне дослідження, яке здійснюється для відкриття нових знань і досягнення вищого розуміння наукового і технологічного середовища з метою застосування результатів таких досліджень або будь-якого іншого виду наукових знань для виготовлення нових матеріалів.

¹ Real Decreto Legislativo 4/2004, de 5 de marzo, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Impuesto sobre Sociedades, Artículo 35: http://www.aeat.es/Satelite/Educacion/Contenidos_Comunes/Ficheros/legislacion/rdleg42004.pdf.

лів та продукції, або розроблення нових технологічних процесів та систем виробництва, а також істотного поліпшення якості технологічних властивостей вже існуючих матеріалів, продуктів, процесів та систем. Дослідженнями і розробками вважається також діяльність, спрямована на втілення нової продукції або процесу в план, схему або проект, а також створення первісного, некомерційного прототипу, демонстраційних та експериментальних проектів, за умови неможливості їхнього перетворення або використання в промислових або комерційних цілях. Також дослідженнями і розробками вважається розроблення проектів та підготовка зразків для впровадження нової продукції. Під впровадженням нової продукції розуміється її представлення на ринку як нової продукції, розвиток якої має важливе значення і не є формальним чи випадковим. До досліджень та розробок також відносять розроблення програмного забезпечення за умови, що воно несе наукову і технічну значущість за рахунок створення нових теорем і алгоритмів, або шляхом створення операційних систем і нових мов програмування, призначених для забезпечення людей з обмеженими можливостями доступом до послуг інформаційного суспільства. Це не стосується звичайної або повсякденної діяльності у сфері програмного забезпечення.

с. База для податкових пільг.

d. База для податкових пільг вираховується на основі загальної суми витрат на дослідження і розробки і, в певних випадках, на основі інвестицій у матеріальні та нематеріальні активи, за винятком будівель та земельних ділянок. Витратами на дослідження і розробки вважаються витрати, здійснювані платником податків, у тому числі й витрати на погашення вартості майна, що є предметом такої діяльності, за умови, що воно безпосередньо пов'язане з цією діяльністю й ефективно застосовується в її реалізації, включаючи, зокрема, проектування. База для податкових пільг зменшується на 65% за рахунок субсидій, отриманих на розвиток такої діяльності і зарахованих як дохід під час податкового періоду. Витрати на дослідження і розробки, які створюють базу для податкових пільг, мають відповідати виду діяльності, здійснюваної в Іспанії або у будь-якій державі-члені Європейського Союзу або Європейського економічного простору. Також витратами на дослідження і розробки вважаються кошти, витрачені на реалізацію такої діяльності в Іспанії або будь-якій державі-члені Європейського Союзу або Європейського економічного простору платником податку, самостійно або у співпраці з іншими структурами. Інвестиції вважаються реалізованими на момент введення об'єктів майна у експлуатацію.

e. Відсоток податкової пільги.

f. 30% від витрат відповідному у податковому періоді.

g. У разі, якщо витрати при здійсненні науково-дослідної діяльності під час податкового періоду були більшими, ніж половина витрат за два попередні роки, до такої половини встановлюється відсоток податкової пільги, відповідно до попереднього пункту, і 50% - до надлишку від половини витрат. На додаток до податкових пільг, зазначених у попередніх пунктах,

застосовуються додаткові податкові пільги у розмірі 20% від суми витрат на співробітників (кваліфікованих дослідників) установи, діяльність яких була спрямована виключно для досліджень і розробок.

h. 10% від витрат на інвестиції у матеріальні і нематеріальні активи, окрім інвестицій у будівлі і земельні ділянки, за умови їхнього спрямування лише на дослідження і розробки.

i. Податкові пільги, згадані у попередньому пункті, повинні відповідати статті 42 цього Закону і не поширюватися на інвестиції, на які розповсюджуються інші податкові пільги, передбачені іншими статтями цього Розділу. Об'єкти інвестицій мають залишатися у власності платника податків, за винятком виправданих втрат із метою завершення виконання конкретних цілей у сфері досліджень і розробок, за винятком, якщо їхній термін використання відповідає методу списання, вказаного в підпункті а) пункту 1 статті 11, яка наводиться нижче.

2. Податкові пільги на технологічні інновації.

Реалізація технологічних інновацій дає право на податкові пільги відповідно до умов, передбачених у цьому розділі.

a. Поняття технологічних інновацій.

b. Технологічною інновацією вважається діяльність, що спричинила технологічний прорив у розробленні нової продукції чи процесів виробництва, або істотно покращила вже існуючу продукцію чи процес. Новими продуктами або процесами вважаються ті, чії характеристики або застосування істотно відрізняється з технологічної точки зору від вже існуючих. Ця діяльність охоплює втілення нової продукції чи процесу в план, схему або проект, а також створення первісного некомерційного прототипу, демонстраційних та експериментальних проектів, текстильних зразків взуттєвої, шкіряної, вовняної, іграшкової, меблевої, деревообробної промисловості, за умови неможливості їхнього перетворення або використання в промислових або комерційних цілях.

c. База для податкових пільг.

d. База для податкових пільг вираховується на основі загальної суми витрат на технологічні інновації, які відповідають таким нормам:

1) Технологія діагностичних заходів, що спрямовані на виявлення, визначення та спрямування передових технологічних рішень, незалежно від отриманих результатів.

2) Промисловий проект і технологія виробничого процесу, які включають проектування і підготовку планів, креслень і стендів для визначення технічних та експлуатаційних характеристик, необхідних для виробництва, тестування, установки і використання продукції, а також виготовлення текстильних зразків взуттєвої, шкіряної, вовняної, іграшкової, меблевої, деревообробної промисловості.

3) Придбання передової технології у вигляді патентів, ліцензій, "ноу-хау", і проектів. Суми, сплачені фізичною чи юридичною особою, яка є платником

податків, не підлягають податковим пільгам. Відповідно до цієї концепції, база податкових пільг не може перевищувати суми в 1 мільйон євро.

4) Отримання сертифікату гарантії якості ISO 9000, GMP або аналогічних, без урахування витрат, пов'язаних зі створенням таких норм.

5) Витратами на технологічні інновації вважаються витрати платника податків за умови, що вони мають безпосереднє відношення до цієї діяльності й ефективно застосовуються в її реалізації, включаючи, зокрема, проектування. Витрати на технологічні інновації, які створюють базу для податкових пільг, мають відповідати виду діяльності, що здійснюється в Іспанії або в будь-якій державі-члені Європейського Союзу або Європейського економічного простору. Також витратами на технологічні інновації вважаються кошти, витрачені на реалізацію такої діяльності в Іспанії або будь-якій державі-члені Європейського Союзу або Європейського економічного простору платником податків, самостійно або у співпраці з іншими структурами. З метою визначення бази податкових пільг, сума витрат на технологічні інновації зменшується на 65% за рахунок субсидій, отриманих на розвиток такої діяльності і зарахованих як дохід під час податкового періоду.

е. Відсоток податкової пільги. 12% від суми витрат на технологічні інновації протягом відповідного податкового періоду із застосуванням співвідношень, встановлених в пункті 2 додаткового положення 10 цього Закону.

3. Винятки.

Не вважаються діяльністю з досліджень і розробок, а також технологічною інновацією:

а. Види діяльності, які не несуть наукової або технологічної інноваційної значущості. Зокрема, це стосується повсякденної діяльності, спрямованої на покращення якості продукції або процесів, застосування вже існуючої продукції або процесу виробництва на специфічну вимогу клієнта, періодичних чи сезонних змін продукції, за винятком текстильних і промислових зразків взуттєвої, шкіряної, вовняної, іграшкової, меблевої, деревообробної промисловості, а також незначні зовнішні зміни існуючої продукції з метою її розрізнення від подібної.

б. Діяльність промислового виробництва та надання послуг або розподіл товарів і послуг. Зокрема, планування виробничої діяльності: підготовка і запуск виробництва, у тому числі налаштування обладнання та будь-яка інша діяльність, відмінна від зазначеної у підпункті b попереднього пункту, введення в експлуатацію або заміна установок, механізмів, устаткування і систем для виробничої діяльності, яка не кваліфікується як дослідна або інноваційна діяльність; вирішення технічних проблем, які порушують процес виробництва; контроль якості та стандартизації продукції і процесів; дослідження у сфері соціальних наук та ринку; створення мереж збуту; навчання та розвиток персоналу, який має відношення до такої діяльності.

с. Розвідка, буріння або пошук корисних копалин або природних джерел вуглеводнів.

4. Застосування та інтерпретація податкових пільг.

а. Для застосування податкової пільги, визначеної цією статтею, платник податків може подати обґрунтований звіт у формі, встановленій Міністерством науки та інновацій або підконтрольним йому органом, стосовно дотримання необхідних наукових та технологічних вимог, викладених у пункті 1 цієї статті, для кваліфікації діяльності платника податків в якості дослідної, або відповідно до вимог, викладених у пункті 2 для кваліфікації діяльності в якості інноваційної, в обох випадках з урахуванням положень пункту 3. Такий звіт є обов'язковим для подання до податкової служби.

б. Платник податків може подавати запити щодо інтерпретації і застосування цієї податкової пільги, відповідь на які є обов'язковою для податкової служби, відповідно до умов, передбачених у статтях 88 і 89 Закону 58/2003 від 17 грудня 2003 року "Про оподаткування".

с. З цією метою платники податків можуть подати обґрунтований звіт у формі, встановленій Міністерством науки та інновацій або підконтрольним йому органом, стосовно дотримання необхідних наукових та технологічних вимог, що викладені у підпункті а) пункту 1 цієї статті для кваліфікації діяльності платника податків в якості досліджень та розробок, або відповідно до вимог, викладених у підпункті а) пункту 2 для кваліфікації діяльності в якості інноваційної, в обох випадках з урахуванням положень пункту 3. Такий звіт є обов'язковим для подання до податкової служби.

д. Крім того, з метою застосування такої податкової пільги, платник податків зобов'язаний подати запит до податкової служби щодо затвердження попередніх домовленостей з приводу оцінювання відповідних витрат та інвестицій у проекти з дослідження і розробки технологічних інновацій відповідно до статті 91 Закону 58/2003 від 17 грудня 2003 року "Про оподаткування".

е. З цією метою, платники податків можуть подати обґрунтований звіт у формі, встановленій Міністерством науки та інновацій або підконтрольним йому органом, стосовно дотримання необхідних наукових та технологічних вимог, викладених у підпункті а) пункту 1 цієї статті для кваліфікації діяльності боржника за зобов'язанням у якості досліджень та розробок, або відповідно до вимог, викладених у підпункті (а) пункту 2 для кваліфікації діяльності в якості інноваційної, в обох випадках з урахуванням положень пункту 3. Такий звіт є обов'язковим для подання до податкової служби.

5. Нормативне регулювання.

Можуть визначатися фактичні обставини, які передбачають застосування податкової пільги відповідно до цього положення, а також порядок оцінювання витрат, про що йдеться в попередньому пункті.

Витратами на дослідження і розробки вважаються витрати, здійснені платником податків, у тому числі й погашення вартості майна, що є предметом такої діяльності, за умови, що воно безпосередньо пов'язане з цією діяльністю й ефективно застосовується для такої діяльності, включаючи, зокрема, проектування.

Закон Польщі "Про податок з прибутку юридичних осіб і внесення змін до деяких законів законодавчих актів, що регулюють засади оподаткування" від 15.02.1992 року¹

1. З бази оподаткування, встановленої згідно зі статтею 18, вираховуються витрати платника податків на придбання новітніх технологій (далі – "податкова знижка").

2. Під новітніми технологіями, згаданими у першому пункті, маються на увазі інноваційні технологічні знання у вигляді нематеріальних активів і прав на них, зокрема результати досліджень і наукові розробки, котрі дозволяють продукувати нові чи вдосконалені вироби і надавати послуги, що надаються у світі не довше 5 останніх років, що підтверджується висновком незалежної від платника податків наукової установи, згідно із Законом від 8 жовтня 2004 року "Про засади фінансування науки" (Законодавчий вісник № 238, поз. 2390 та № 273, поз. 2703 та від 2005 року № 85, поз. 727 та № 179, поз. 1484).

2а. Під придбанням новітніх технологій мається на увазі набуття прав на технологічні знання, згадані в другому пункті, шляхом укладання договору про передачу і реалізацію таких прав.

3. Платник податків звільняється від оподаткування, якщо у податковому або попередньому році він провадив діяльність у рамках спеціальної економічної зони на підставі дозволу.

4. Основою для визначення розміру податкової знижки є сума видатків платника податків на придбання новітніх технологій, визначених за первісною вартістю, в розмірі виплат уповноваженій особі в податковому році, в якому нові технології було взято на облік як основні засоби, нематеріальні активи і права на них, або в наступному році у сумі, яку не було вираховано з платника податків у будь-якій формі.

5. Якщо платник податків здійснив передоплату (авансові платежі) за рахунок витрат, визначених у четвертому пункті, протягом року, який передував року взяття новітніх технологій на облік як основних засобів, нематеріальних активів і прав на них, такі витрати визначаються в році, коли їх було поставлено на облік.

6. Податкова знижка, визначена у четвертому та п'ятому пунктах, надається згідно з декларацією за податковий рік, у якому були здійснені такі

¹ Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych oraz o zmianie niektórych ustaw regulujących zasady opodatkowania (Dz.U. 1992 nr 21 poz. 86): *Art. 18b*. <http://isip.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19920210086>.

Анотація. Компанії можуть віднімати з бази оподаткування витрати на придбання нових технологій, обсяг яких не перевищує 50% фактичних витрат. Нові технології – технологічні знання, зокрема результати досліджень і розробок, що уможливають виробництво нових продуктів або вдосконалення продуктів/послуг, до того ж реалізуються на світових ринках не більше 5 років.

Додаткова інформація:

<http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=9067&CO=27>.

витрати. Якщо витрати або обсяг доходу від ведення несільськогосподарської діяльності платника податків за податковий рік менші за розмір наданої йому податкової знижки, то вона у повному обсязі або у вигляді решти належної йому суми реалізовується згідно з декларацією протягом трьох наступних податкових років після року, в якому відповідні новітні технології були взяті на облік як основні засоби, нематеріальні активи і права на них.

7. Податкова знижка, пов'язана з придбанням новітніх технологій, не може перевищувати 50% суми, визначеної згідно з четвертим і п'ятим пунктами.

8. Платник податків не має права на податкову знижку, пов'язану з придбанням новітніх технологій, якщо протягом трьох податкових років після звітного року, в якому новітні технології були взяті на облік як основні засоби, нематеріальні цінності і права на них:

1) повністю або частково права на новітні технології були передані іншим особам; вказане вище не стосується передачі прав внаслідок зміни правової форми, об'єднання або поділу існуючих підприємств відповідно до положень Кодексу про комерційні підприємства, або

2) оголошено його банкрутство чи ліквідацію, або ж платник податків перебуває у стані припинення комерційної діяльності, або

3) він отримує відшкодування витрат у будь-якій формі.

9. У випадку виникнення обставин, перерахованих у восьмому пункті, платник податків зобов'язаний у податковій декларації за рік, у якому такі обставини виникли, збільшити базу оподаткування на суму податкової знижки, на яку він втратив право, а в разі одержання збитків – зменшити її на таку суму. У випадку, про який ідеться в третьому підпункті восьмого пункту, сума податкової знижки, на яку платник податків втратив право, визначається пропорційно до частки відшкодованих витрат у початковій вартості новітніх технологій.

10. Положення дев'ятого пункту застосовується відповідно у разі втрати податковою фінансовою групою статусу платника податків. Обов'язок, обумовлений в дев'ятому пункті, стосується товариств, які взяли новітні технології на облік як основні засоби, нематеріальні активи і права на них.

11. До податкових знижок, визначених у першому пункті, не застосовуються положення сорок восьмого підпункту першого пункту статті 16.

**Тимчасове звільнення молодих інноваційних підприємств
від сплати податку з доходів та внесків на соціальне страхування,
податку на майно¹**

Загальний податковий кодекс Франції

***

Стаття 44 sexies-0 A

Підприємство має статус молодого інноваційного підприємства, що реалізує науково-дослідні і дослідно-конструкторські проекти, якщо на момент завершення звітного року воно повністю відповідає таким вимогам:

1° є малим або середнім підприємством, тобто наймає менше 250 осіб, а також торговий оборот якого є меншим за 50 мільйонів євро протягом податкового року, обчислений у відповідному випадку за дванадцять місяців, або сумарні активи, що становлять менше 43 мільйонів євро. Штат підприємства визначається на основі середньої кількості найманих працівників протягом цього року;

2° існує менше восьми років;

3° а. воно здійснило витрати на дослідження, визначені в а-г в II статті 244 quater B, що становлять принаймні 15% у податковому відношенні від витрат, що виключені із сукупного доходу стосовно цього року, за винятком витрат, здійснених молодими інноваційними підприємствами, які реалізують науково-дослідні і дослідно-конструкторські проекти, або підприємствами, котрі користуються режимом, передбаченим у статті 44 undécies;

б. або ним одноосібно чи спільно керують, або володіють у розмірі щонайменше 10%: студенти, особи, які не менше п'яти років мають диплом магістра або доктора, або особи, що займаються викладацькою або дослідницькою діяльністю; і його основною діяльністю є використання результатів наукових досліджень, у яких брали участь такі керівники або члени компанії впродовж свого навчання або виконання своїх функцій у закладі вищої освіти, який має право видавати дипломи, принаймні, ступеня магістра. Умови, в яких організоване таке використання результатів наукових досліджень, визначаються згідно з угодою між підприємством і закладом вищої освіти, зміст та умови якої уточнюються на основі декрету Державної Ради. Цей

---

¹ Code général des impôts: Articles 44 sexies-0 A, 44 sexies A: http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?sessionId=D61F8C076560F3631A334D58BAE1076C.tpdjo11v_2?cidTexte=LEGITEXT000006069577&dateTexte=

Анотація. Статус молоді інноваційної компанії (Jeune Entreprise Innovante) надається з метою сприяння інноваційним фірмам подолати труднощі перших років існування шляхом надання їм податкових кредитів для підтримки інвестуванню у дослідження та розробки. Такий статус надається незалежному МСП, що існує менше 8 років та витрати якого на дослідження та розробки становлять щонайменше 15% від його загальних витрат. Компанії, які отримали цей статус, мають право на отримання ряду податкових пільг, включаючи пільги щодо податку на дохід компанії, місцеві податки та соціальні збори, пов'язані із наймом висококваліфікованого персоналу.

Додаткова інформація: <http://media.enseignementsup-recherche.gouv.fr/file/00/5/7005.pdf>.

декрет визначає, зокрема, характер дослідницьких робіт, котрі є предметом цієї угоди, виплати, що може отримати підприємство, і порядок виплати коштів закладам вищої освіти (1);

4° щонайменше 50% його капіталу перебуває у постійній власності:

a. фізичних осіб;
b. компаній, що задовольняють тим самим вимогам, і щонайменше 50% капіталу яких перебуває у постійній власності фізичних осіб;

c. венчурних компаній, спільних венчурних інвестиційних фондів, компаній із регіонального розвитку, інноваційних фінансових компаній або венчурних інвестиційних товариств із одним учасником за умови, що при цьому не існує залежності у значенні, передбаченому в другому-четвертому пунктах 12 статті 39, між такою компанією і вищеперерахованими компаніями або фондами;

d. або фондів чи об'єднань, визнаних суспільно корисними з погляду науки, або компанії, що має статус молодого інноваційного підприємства, яке реалізує науково-дослідні і дослідно-конструкторські проекти;

e. громадських дослідних та освітніх установ або їхніх філій;

5° воно засноване не з метою зосередження, реструктуризації чи розширення вже існуючої діяльності або відновлення такої діяльності, як передбачено у III статті 44 *sexies*.

Примітки:

(1) Розпорядження, введені статтею 71 Закону № 2007-1822 від 24 грудня 2007 року, застосовуються щодо податкових років, які починають відраховувати від 1 січня 2008 року.

(2) Розпорядження, введені статтею 46 Закону № 2007-1822 від 25 грудня 2007 року про фінанси, що вносить зміни щодо 2007 року, застосовуються щодо податкових років, які закінчують відраховувати 31 грудня 2007 року.

***

Стаття 44 *sexies* A

I. – Підприємства, що відповідають вимогам, зазначеним у статті 44 *sexies-0* A, звільняються від оподаткування прибутків із розрахунку доходів, отриманих підприємством за три перші податкові роки або звітні податкові періоди за умови, що такий період повного звільнення від сплати податків на прибутки, отримані підприємством, не перевищує тридцять шість місяців.

Лише половина загальної суми доходів, отриманих підприємством за два податкові роки або звітні податкові періоди, після такого періоду звільнення від сплати податків обкладається прибутковим податком або податком на прибуток підприємств.

2. Пільги щодо звільнення від сплати прибутків призначаються підприємствам, які відповідають умовам п. 1 протягом кожного податкового року чи звітного податкового періоду.

3. Якщо протягом податкового року чи звітного податкового періоду підприємства більше не відповідають одній із обов'язкових умов для отримання статусу молодого інноваційного підприємства, яке реалізує науково-дослідні і дослідно-конструкторські проекти, то підприємство втрачає право на звільнення від сплати податків, передбачене в п. 1. Однак доходи, одержані у відповідному податковому році чи звітному податковому періоді,

а також у наступному податковому періоді будуть обкладатися прибутковим податком або податком на прибуток підприємств у розмірі 50%.

4. Загальна тривалість застосування зменшення оподаткування на 50%, передбаченого в пп. 1 і 3, в жодному разі не може перевищувати двадцять чотири місяці.

II. – Пільги на звільнення від сплати податків за податковий рік або звітний податковий період є такими, які задекларовані у порядку, передбаченому в статтях 50-0, 53 А, 96-100, 102 ter і 103, за винятком нижченаведених доходів, що підлягають оподаткуванню відповідно до положень загального законодавства:

а. Прибутки від акцій або паїв компанії, результати діяльності компаній або організацій, що підлягають режиму, передбаченому в статті 8;

б. Прибутки, що відповідають дотаціям, пільгам і відмовам від боргових вимог;

с. Прибутки від боргових вимог і фінансових операцій на суму, яка перевищує суму витрат за фінансовими операціями, здійсненими впродовж того самого податкового року або звітного податкового періоду.

***

1° bis: Молоді інноваційні підприємства

Стаття 1383 D

Звільнення від сплати податків стосується загальної суми акцій, які належать кожному колективу або державній установі для співробітництва між комунами, які мають власну податкову систему. Воно припиняє застосовуватися на наступний рік, який слідує за сьомою річницею заснування підприємства або, якщо воно засноване раніше, після другого року, який слідує за періодом, згаданим у пункті 1, протягом якого підприємство більше не відповідає одній із вимог, встановлених у 1°, 3°, 4° і 5° статті 44 sexies-0 А.

***

Податкова підтримка малих підприємств¹

Загальний податковий кодекс Франції

Стаття 244 quater K

I. Малі та середні підприємства, які обкладаються податком на реальний прибуток або звільнені від оподаткування на основі статей 44 sexies, 44 sexies А, 44 octies, 44 octies А, 44 decies, 44 undecies, 44 terdecies та 44 quaterdecies, що здійснюють витрати на обладнання, виготовлене за новими технологіями, можуть скористатися податковим кредитом, який становить 20% від таких витрат.

Малі і середні підприємства, згадані в пункті першому, визнаються малими у тому випадку, коли кількість найманих працівників у них не перевищує 250 осіб, а обсяг виручки не перевищує 50 млн євро протягом року,

¹ Code général des impôts: Articles 244 quater K: http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?jsessionid=D61F8C076560F3631A334D58BAE1076C.tpdjo11v_2?cidTexte=LEGITEXT000006069577&dateTexte.

упродовж якого були здійснені витрати, згадані в п. II, або якщо їх сумарні активи не перевищують 43 млн євро. Штат підприємства визначається на основі середньої кількості найманих працівників протягом цього періоду. Щонайменше 75% капіталу компаній повинно бути повністю оплачено і постійно перебувати у власності фізичних осіб або компанії, яка відповідає таким самим вимогам. До розміру 75% частки не враховується частка венчурних компаній, спільних венчурних інвестиційних фондів, компаній із регіонального розвитку та інноваційних фінансових компаній за умови, що не існує залежності, визначеної в другому та четвертому пунктах статті 39, між компанією, про йдеться, і такими компаніями чи фондами. Для компаній-членів групи, як це визначено в статті 223 А, обсяг виручки і штат підприємства, який слід брати до уваги, розуміється відповідно до суми обсягу виручки і суми штатів працівників кожної з компаній, яка є членом такої групи. Умова щодо складу капіталу стосується компанії-засновниці групи.

II. Витрати на обладнання, виготовлене за новими технологіями, які дають право на отримання податкового кредиту, за умови, що таке обладнання придбавається для безпосереднього використання, є такими:

1° витрати на придбання в новому стані нематеріальних і матеріальних активів, необхідних для встановлення мережі Інтранет або Екстранет, за винятком комп'ютерів, окрім випадків, коли вони використовуються винятково як сервери;

2° витрати на придбання в новому стані матеріальних активів, які відкривають доступ до високошвидкісного Інтернету, за винятком комп'ютерів;

3° витрати на придбання в новому стані матеріальних або нематеріальних активів, необхідних для захисту мереж, згаданих у ч. 1°;

4° витрати на допомогу зі встановлення і захисту мереж, згаданих у ч. 1°.

III. Державні асигнування, отримані підприємствами за витратами, які дають право на отримання податкового кредиту, вираховуються із розрахункових баз такого кредиту.

IV. Однакові витрати не можуть одночасно входити до розрахункової бази податкового кредиту, згаданого в п. I, і до розрахункової бази іншого податкового кредиту.

V. Прибуток від податкового кредиту, згаданого в I, підлягає положенням Регламенту Комісії (ЄС) №1998/2006 від 15 грудня 2006 року про застосування статей 87 та 88 Договору про допомогу *de minimis*.

***

Податковий кредит на витрати, пов'язані з дослідженнями

Загальний податковий кодекс Франції¹

Стаття 220 В

Податковий кредит на витрати, що пов'язані з дослідженнями, згідно зі статтею 244 quater В, вираховується на податок на прибуток підприємств, що належить до сплати за умовами, передбаченими у статті 199 ter В (1).

(1) Також див. Додаток III стаття 49 septies L.

***

Стаття 244 quater В

I. Промислові та комерційні або сільськогосподарські підприємства, які обкладаються податком на реальний прибуток або звільнені від сплати податків на основі статей 44 sexies, 44 sexies А, 44 septies, 44 octies, 44 octies А, 44 decies, 44 undecies, 44 duodecies, 44 terdecies - 44 quindicies, можуть скористатися податковим кредитом щодо витрат на дослідження, які вони здійснюють протягом року. Ставка за податковим кредитом становить 30% від частки витрат на дослідження, меншої або рівної 100 мільйонам євро, і 5% від частки витрат на дослідження, яка перевищує цю суму.

Ставка у 30%, згадана у першому пункті, зростає до 40% і 35% стосовно першого і другого року відповідно після закінчення п'ятирічного періоду, впродовж якого підприємство не користувалося податковим кредитом, і за умови, що:

1° не існує жодної залежності відповідно до визначення у 12 статті 39 між цим підприємством та іншим підприємством, яке користувалося податковим кредитом упродовж того самого п'ятирічного періоду;

2° принаймні 25% капіталу підприємства не належить членові товариства, який володіє або впродовж п'яти останніх років володів, принаймні, 25% капіталу іншого підприємства, яке більше не здійснює фактичну діяльність і не користувалося податковим кредитом упродовж того самого п'ятирічного періоду.

3° суб'єкт підприємницької діяльності:

а) не користувався податковим кредитом упродовж останніх п'яти років у рамках здійснення іншої індивідуальної підприємницької діяльності, стосовно якої фактична діяльність більше не здійснюється;

б) не володіє або не володів упродовж того самого п'ятирічного періоду, принаймні, 25% капіталу іншого підприємства, яке більше не здійснює

¹ Code général des impôts: Articles 199 ter B, 220 B, 244 quater B (Crédit d'impôt pour dépenses de recherche effectuées par les entreprises industrielles et commerciales ou agricoles): http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?jsessionid=D61F8C076560F3631A334D58BAE1076C.tpdjo1lv_2?cidTexte=LEGITEXT000006069577&dateTexte=

Анотація. Закон передбачає зменшення виплати податків на певний відсоток для компенсації витрат підприємств з проведення наукових досліджень, патентних витрат тощо.

Додаткова інформація:

<http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiv.measures&page=detail&id=-489&CO=5>.

фактичну діяльність і користувалося податковим кредитом упродовж того самого п'ятирічного періоду.

Якщо компанії осіб, згаданих у статтях 8 і 238 bis L, або об'єднання, згадані у статтях 239 quater, 239 quater B і 239 quater C, не обкладаються податком на прибутки компаній, податковий кредит, з урахуванням постанов, передбачених в останньому пункті I статті 199 ter B, може бути використаний членами товариств пропорційно до їхніх прав у цих компаніях чи об'єднаннях.

II Витрати на дослідження, які дають право на отриманні податкового кредиту, є такими:

а) дотації на амортизацію активів, створених або придбаних у новому стані і призначених прямо на реалізацію наукових і технічних досліджень, в тому числі на виробництво промислових зразків або дослідних установок. Однак дотації на амортизацію нерухомого майна, придбаного чи набутого до 1 січня 1991 року, так само як дотації на амортизацію нерухомого майна, дозвіл на будівництво якого був виданий перед 1 січня 1991 року, не враховуються;

б) трудовитрати, що стосуються дослідників і лаборантів, безпосередньо залучених тільки до цих досліджень. Якщо ці витрати стосуються осіб, які мають ступінь доктора наук або еквівалентний диплом, їхня сума враховується в подвійному розмірі протягом двадцяти чотирьох перших місяців після дати прийняття на роботу за умови, що трудовий договір цих осіб укладений на невизначений термін, і що чисельність найманих працівників підприємства не буде нижчою за чисельність найманих працівників підприємства за попередній рік;

b bis) додаткові виплати та обґрунтовані збори, згадані в 1 і 2 статті L. 611-7 Закону "Про інтелектуальну власність", на користь найманих робітників, що є авторами винаходів, здійснених у результаті досліджень;

с) інші експлуатаційні витрати на такі дослідження; що встановлюються за заздалегідь обумовленими тарифами і становлять 75% від дотацій на амортизацію, згаданих у "а", і 50% від трудовитрат, згаданих у першому реченні "b" і "b bis".

Ця відсоткова частка встановлюється у:

1° і 2° (скасовані на витрати, утримані для нарахування податкового кредиту, що відраховується від 1 січня 2000 року).

3° 200% трудовитрат, які стосуються осіб, що мають ступінь доктора або еквівалентний диплом протягом двадцяти чотирьох перших місяців з дати прийняття на роботу за умови, що трудовий договір цих осіб укладений на невизначений термін, і що чисельність найманих робітників підприємства не буде нижчою за чисельність найманих робітників підприємства за попередній рік.

d) Витрати на реалізацію операцій такого самого характеру, які доручено проводити:

1° державним дослідним організаціям;

2° вищим навчальним закладам, які видають дипломи магістра;

3° установам наукового співробітництва, акредитованим відповідно до "d bis";

4° державним установам наукової співпраці;

5° громадським установам сектору досліджень, акредитованим відповідно до "d bis";

6° Об'єднання, що визначаються законом від 1 липня 1901 року, згідно з договором про створення Союзу, засновником і членом яких є одна з організацій, згаданих у 1° і 2°, або акціонерна компанія, капітал яких або право голосу у розмірі 50% належить одній із таких організацій – є членами Союзу. Ці об'єднання і компанії повинні бути акредитовані відповідно до "d bis" і укласти з вищезгаданою організацією угоду на основі статті L. 313-2 Закону "Про дослідження" або статті L. 762-3 Закону "Про освіту". Проводити дослідження повинна одна чи кілька лабораторій, що знаходяться під керівництвом організації, згаданої в 1° і 2°, яка уклала таку угоду.

Ці витрати утримуються в подвійному розмірі за умови, що не існує залежності, визначеної в другому-четвертому пунктах 12 статті 39, між підприємством, яке користується податковим кредитом, та організацією, види якої перераховані в 1°– 6°;

d bis) Витрати на реалізацію операцій такого самого характеру, доручених приватним дослідним організаціям, акредитованим міністром, який відповідає за сферу досліджень, або спеціалістам у галузі науки чи техніки, акредитованим згідно з цими умовами. Для дослідних організацій, заснованих на території держави-члена Європейського Співтовариства, або іншої держави-учасниці Договору про Європейську економічне співтовариство, яка уклала з Францією податкову угоду, що містить положення про адміністративну допомогу з метою боротьби з фінансовими правопорушеннями або ухилянням від сплати податків, дозвіл може надавати французький міністр, який відповідає за сферу досліджень, або, якщо в країні розташування такої організації існує подібна установа, яка відповідає за проведення досліджень, тоді дозвіл видає такий компетентний орган, і цей дозвіл буде рівнозначний французькому дозволу на податковий кредит для досліджень.

Ці витрати утримуються в межах потроєної загальної суми інших витрат на витрати, що пов'язані з дослідним процесом, які дають право на отримання податкового кредиту, перед застосуванням обмежень, передбачених у "d ter";

d ter) витрати, згадані у "d" і "d bis", входять до розрахункової бази податкового кредиту на дослідження в межах двох мільйонів євро на рік. Таке обмеження застосовується до 10 мільйонів євро на витрати, що пов'язані з дослідним процесом і відповідають операціям, що доручені організаціям, які згадані у "d" і "d bis", за умови, що не існує залежності, визначеної в другому та четвертому пунктах 12 статті 39, між підприємством, яке користується податковим кредитом, і такими організаціями.

Ліміт, який становить 10 мільйонів євро, згаданий у першому пункті, підвищується на 2 мільйони євро із розрахунку витрат, що призначені на операції, доручені організаціям, згаданим у "d";

e) витрати на отримання і збереження патентів і прав селекціонерів;

e bis) витрати на захист прав власника патенту і прав селекціонерів, так само як і в межах 60 000 євро на рік страхові внески та відрахування і части-

на страхових внесків і відрахувань, пов'язаних із страховим договором про правовий захист, який передбачає оплату здійснених витрат, за винятком витрат через можливу заборону у зв'язку з судовими процесами, що стосуються патенту або прав селекціонерів, власником яких є підприємство;

f) дотації на амортизацію патентів і прав селекціонерів, придбаних із метою здійснення досліджень та експериментальних розробок.

g) витрати на стандартизацію продукції підприємства, наведені нижче, у обсязі 50 % від їхнього розміру:

1° заробітна плата і внески у фонд соціального страхування, що стосуються періодів, протягом яких наймані працівники задіяні в офіційних нарадах із питань стандартизації;

2° інші витрати на проведення таких самих операцій; такі витрати встановлюються за заздалегідь обумовленими сумами, що становлять 30% від заробітних плат, згаданих у 1°;

3° в умовах, ухвалених на основі декрету, виплати, здійснені керівником одноосібного підприємства особам, згаданим в I статті 151 *ponies*, та уповноваженим представникам компанії за участь в офіційних нарадах із питань стандартизації, становлять за заздалегідь обумовленою денною нормою 450 євро на день за участь у згаданих вище нарадах.

h) Витрати, пов'язані з розробкою нових колекцій, представлених промисловими підприємствами із сектору текстильної, швейної та шкіряної промисловості, і визначені таким чином:

1° трудовитрати, пов'язані (1) з дизайнерами й техніками бюро стилю, безпосередньо і винятково зайнятими розробкою нових продуктів, а також інженерами й технологами, які займаються виробництвом промислових зразків або зразків, не призначених для продажу;

2° дотації на амортизацію активів, створених або придбаних у новому стані і призначених прямо на реалізацію підприємницьких товарів, передбачених у 1°;

3° інші експлуатаційні витрати, здійснені на такі самі операції; встановлюються за заздалегідь обумовленими сумами і становлять 75% від трудовитрат, згаданих у 1°.

4° витрати на зберігання креслень і моделей;

5° витрати на захист креслень і моделей у межах 60 000 євро на рік.

i) Витрати, пов'язані з розробкою нових колекцій, що доручені промисловим підприємствам із сектора текстильної, швейної та шкіряної промисловості дизайнерам або бюро стилю, акредитованим у порядку, встановленому на основі декрету;

j) Витрати на моніторинг технологій, здійснені під час проведення досліджень, у межах 60 000 євро на рік.

Щоб отримати право на податковий кредит, згаданий у першому пункті I, витрати, передбачені в "a"- "j", повинні бути вираховані на податок з прибутку, що підлягає оподаткуванню, з податку на прибуток або податку на прибуток підприємств відповідно до положень загального права і, за винятком витрат, передбачених у "e bis" і "j", призначатися для операцій, що відбуваються на території Європейського Співтовариства або іншої країни-

учасниці Договору про Європейський економічний простір, яка уклала з Францією податкову угоду, що містить положення про адміністративну допомогу з метою боротьби з фінансовими правопорушеннями або ухилянням від сплати податків.

Витрати, передбачені в "а" і п. 2° "h" II, не утримуються для нарахування податкового кредиту на дослідження, якщо активи, про які йде мова, користувалися податковим кредитом, передбаченим у статті 220 septies.

Прибуток від частки податкового кредиту, отриманий шляхом врахування витрат, передбачених у "h" та і II, підлягає Регламенту Комісії (ЄС) № 1998/2006 від 15 грудня 2006 року про застосування статей 87 і 88 Договору ЄС до допомоги "*de minimis*".

Для застосування попереднього пункту партнерства і групи, згадані у статтях 8, 238 bis L, 239 quater, 239 quater B та 239 quater C, які не обкладаються податком на прибутки підприємств, повинні також дотримуватися вищезгаданого Регламенту Комісії (ЄС) № 1998/2006 від 15 грудня 2006 року. Частка податкового кредиту, згадана в попередньому пункті, може бути використана учасниками таких компаній, або членами таких груп, пропорційно до їх прав у таких партнерствах чи групах, якщо вони відповідають вимогам згаданого регламенту, і за умови, що платники податків обкладаються податком на прибуток підприємств, або у діяльності беруть участь фізичні особи, визначені у 1° bis I статті 156 (1).

III. Державні асигнування, отримані підприємствами на основі операцій, що дають право на податковий кредит, вираховуються із розрахункової бази такого кредиту, щоб вони були остаточно отримані підприємствами або підлягали відшкодуванню. Те ж саме відбувається із сумами, отриманими організаціями або спеціалістами, як визначено в "d bis" II, для нарахування їхнього власного податкового кредиту. Якщо такі асигнування відшкодовуються, вони додаються до розрахункових баз податкового кредиту за рік, протягом якого вони відшкодовуються організаціям, які їх виплатили.

Для нарахування податкового кредиту, сума витрат, здійснених підприємствами для третіх сторін на консалтингові послуги для надання права на податковий кредит, вираховується з розрахункової бази такого кредиту в розмірі:

а) суми коштів, витрачених на такі послуги, встановленої відповідно до суми податкового кредиту, який може принести прибуток підприємству;

б) суми витрат, здійснених таким чином, окрім тих, що були згадані в "а", яка перевищує найбільшу з таких сум: або суму, що становить 15 000 євро без урахування податків, або 5% від загальної суми витрат без урахування податків, згаданих у II, за винятком державних асигнувань, згаданих у III.

III bis. — підприємства, які витрачають суму понад 100 мільйонів євро на дослідження, згадані в II, додають до своєї декларації про податковий кредит на дослідження звіт про характер своїх поточних досліджень, стан виконання своїх програм, засоби виробництва та людські ресурси, прямі чи опосередковані, які використовуються для здійснення цих програм і місце розташування цих засобів.

IV., IV. Bis, IV. Ter, V. (положення втратили силу).

VI. Указом встановлюються умови застосування цієї статті. Указ адаптує їх у випадку, якщо податкові роки мають різну тривалість або не співпадають із календарним роком.

Податкова підтримка фондів у сфері інновацій.

Загальний податковий кодекс Франції

(зменшення податкової ставки, яке надається на передплату акцій компаній та на передплату акцій пайових інвестиційних фондів, створених для фінансування інноваційних проектів)¹

***

Стаття 199 terdecies-0 A

1° Суб'єкти, що сплачують податок, – резиденти Франції мають право на зменшення податку на прибуток на 25% витрат при підписці на початковий капітал або при збільшенні капіталу компанії.

2° Для того, щоб отримати право на податкові пільги, визначені у 1°, компанія, яка передплачує акції, повинна відповідати таким вимогам:

а) цінні папери компанії не котируються на регульованому французькому або іноземному ринку;

б) компанія має юридичну адресу на території держави-члена Європейського Співтовариства або іншої держави-учасниці Договору про Європейський економічний простір, яка уклала з Францією податкову угоду, що містить положення про адміністративну допомогу в боротьбі з фінансовими правопорушеннями або ухилянням від сплати податків;

с) компанія обкладається податком на прибутки підприємств відповідно до положень загального права або обкладалася б таким податком у таких самих умовах, якби діяльність здійснювалася у Франції;

с bis) станом на кінець першого податкового року компанія має у своєму штаті принаймні двох співробітників, або одного працівника, який зобов'язаний вступити до професійно-ремісничої палати;

д) компанія займається комерційною, промисловою, ремісничою, професійною або сільськогосподарською діяльністю, за винятком діяльності, яка забезпечує гарантований прибуток відповідно до встановленого тарифу на купівлю продукції, фінансової діяльності, управління рухомим майном, визначеного в статті 885 O quater, та операцій із нерухомістю. Однак винятки, що стосуються здійснення фінансової діяльності або операцій із нерухомістю, не застосовуються до громадських установ, згаданих у статті L. 3332-17-1 трудового кодексу.

***

¹ Code général des impôts: *Articles 199 terdecies-0 A* (Réduction d'impôt accordée au titre des souscriptions en numéraire au capital des sociétés ainsi qu'au titre des souscriptions de parts de fonds communs de placement dans l'innovation): http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?jsessionid=D61F8C076560F3631A334D58BAE1076C.tpdjo11v_2?cidTexte=LEGITEXT000006069577&dateTexte.

3° Податкові пільги, передбачені в 1°, також застосовуються до компаній, що передплачують акції і відповідають таким вимогам:

а) компанія задовольняє перелік вимог, передбачених у 2°, за винятком тих, що стосуються сфери її діяльності;

б) винятковою метою компанії є володіння акціями у компаніях, які займаються видами діяльності, перерахованими в пункті 2°;

с) компанія нараховує не більше п'ятдесяти учасників або акціонерів;

д) уповноваженими представниками компанії є винятково фізичні особи;

е) компанія надає кожному інвесторові перед передплатою акцій інформаційний документ, у якому уточнюється, зокрема, період збереження акцій для використання податкових пільг, згаданих у 1°, умови, передбачені для забезпечення ліквідності інвестицій відповідно до тривалості блокування, інвестиційні ризики і політику диверсифікації, правила організації та попередження конфлікту інтересів, порядок розрахунку і розподілу всіх прямих та опосередкованих витрат і комісій, а також назви одного чи кількох постачальників інвестиційних послуг стосовно розміщення акцій.

Сума передплати, здійсненої платником податків, враховується у розмірі зменшення податкової ставки в межах частки, визначеної з врахуванням:

- із чисельника – суми грошових коштів передплати первинного капіталу або збільшення капіталу, реалізованого компанією, визначеною в першій частині цього п. 3°, до дати завершення податкового року, протягом якого платник податків здійснив передплату в компаніях, що задовольняють перелік вимог, наведених у 2°. Такі передплати акцій під час формування первинного капіталу або при збільшенні капіталу враховуються у знаменнику;

- із знаменника – загальний розмір сум первинного капіталу або збільшення капіталу, стороною яких є платник податків.

Зменшення податкової ставки на прибуток надається за результатами балансу компанії, згаданого у першому пункті, за податковий рік, протягом якого платник податків здійснив передплату.

Відповідним наказом встановлюються умови щорічного інформування інвесторів про розгорнуту суму прямих або опосередкованих витрат і комісій, які вони здійснюють, і ті умови, за яких ці витрати враховуються. Для потреб попереднього речення, до компаній, згаданих у 3°, прирівнюються компанії, дохід яких походить переважно від консультативної діяльності або діяльності з управління платежами боржників, які повинні здійснити сплати, згадані в п. 2° 3°, якщо така діяльність стосується цих платежів.

Компанія надсилає до податкового органу статичний звіт стосовно кожного року до 30 квітня наступного року і відповідно до умов, визначених у спільній постанові міністрів, відповідальних за економіку та бюджет. Звіт повинен містити дані про частки компанії і цінні папери, що перебувають у власності компанії, а також суми, інвестовані протягом року. Інформація, що міститься в такому звіті, повинна охоплювати звітний рік, який закінчується 31 грудня.

***

УСТАНОВИ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ФІНАНСУВАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ І РОЗРОБОК ТА ФІНАНСОВО-КРЕДИТНУ ПІДТРИМКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Федеральний Закон Австрії "Про управління фінансовими засобами «Європейської програми відбудови»" (Закон про Фонд розвитку економіки) від 13.07.1962 року¹

Створення, засоби та завдання фонду.

§ 1

(1) Цей закон визначає положення для заснування і функціонування фонду під назвою "Фонд розвитку економіки", який створюється у формі окремої юридичної особи (надалі – "Фонд").

(2) Мета діяльності фонду – це підтримка розбудови, раціоналізації та підвищення продуктивності австрійської економіки, особливо за допомогою засобів підтримки і стимулювання продуктивної діяльності та товарообміну, що у свою чергу сприятиме збереженню повної зайнятості та зростанню національного продукту задля забезпечення стабільності купівельної спроможності грошей.

(3) Фонд є резидентом Австрії та підпадає під юрисдикцію Віденського суду.

§ 2

Для здійснення своїх завдань фонд має у своєму розпорядженні:

1) майно та права, які відповідно до § 3 пункту 1 переходять у власність фонду;

2) право вимагати від Федерального Уряду відшкодування фондові тих сум, які федеральний уряд використав із засобів ЄПВ для попереднього фінансування власних зобов'язань;

¹ Bundesgesetz vom 13. Juni 1962 über die Verwaltung der ERP-Counterpart-Mittel (ERP-Fonds-Gesetz) (BGBl. Nr. 207/1962): <http://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10006258>.

Анотація. Фонд ERP Fund був заснований у 1962 році і використовується Урядом для реалізації економічних інвестиційних проектів та здійснення структурних вдосконалень. Фонд ERP Fund є незалежний від федерального бюджету та має власний бюджет та управління. Програма фінансування технологій Фонду передбачає надання кредитів під низький відсоток для проведення досліджень та розробок з випуску нової продукції, застосування нових послуг та технологій, виконання пілотних проектів, випробувань, розробку прототипів та демонстраційного обладнання

Додаткова інформація: <http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=9306&CO=1>.

- 3) зворотні притоки капіталу та надходження відсотків за надані фондом послуги або за виконані заходи;
- 4) можливі асигнування до фонду або інші надходження фонду.

***

§ 4

(1) Фонд здійснює управління своїми засобами на загальних економічних засадах.

(2) За винятком випадків, передбачених у § 5 п. 2, § 13 п. 3, § 20 п. 2 та § 3 і § 23, фонд не може надавати жодних послуг або здійснювати будь-які заходи, внаслідок яких активи фонду зазнають істотного постійного скорочення.

(3) Фонд не може надавати жодних послуг на користь територіальних корпорацій (юридичних осіб, що володіють публічними правами на певній території).

(4) Результати фінансової діяльності фонду, зокрема щодо управління фінансовими засобами, що надійшли в результаті здійснення фондом його діяльності (далі – "власні активи"), не повинні обліковуватися у статистичному звіті про виконання річного бюджету федерального уряду.

§ 5

(1) Фонд у рамках річної програми та згідно із положеннями § 4 має надавати тільки середньострокові та довгострокові відсоткові інвестиційні кредити під відповідне забезпечення. Такі кредити можуть надаватися у формі великих, середніх та малих кредитів; великими кредитами у цьому розумінні є інвестиційні кредити з обсягом понад 36 340 євро, середніми кредитами – інвестиційні кредити обсягом від 7 270 до 36 340 євро, малими кредитами – інвестиційні кредити обсягом від 730 до 7 270 євро¹.

(2) У рамках річної програми та у відповідності до положень § 4 фонд може:

1. з метою сприяння економічному розвитку певних країн та для підтримки австрійського експорту до таких країн вживати заходів, які відповідають реалізації цієї мети,

2. надавати позики для виконання відповідних цілей кредитним установам, головна статутна мета яких полягає у наданні довгострокових інвестиційних кредитів або кредитів на заснування підприємств, що відповідають завданням фонду,

3. із щорічних відсоткових надходжень, які формують власні активи фонду, до використання їх на покриття різноманітних збитків, що виникли в рамках власних активів:

а) надавати забезпечення на покриття несплачених внесків за інвестиційними кредитами, які забезпечені будь-якими гарантіями чи заставним капіталом,

б) надавати для інших цілей послуги, які передбачені в Угоді між Австрійським федеральним урядом та урядом Сполучених Штатів Америки про регулювання діяльності ЄПВ (ERP-Counterpart-Regelung, BGBl. Nr. 206/1962).

¹ На цей час суми кредитування змінилися та Фонд надає позики у сумі від 350 000 до 7,5 млн євро: <http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=9306&CO=1>.

II

Організаційна структура фонду

§ 6

Органами управління фонду є Кредитна комісія ЄПВ та керівництво.

§ 7

(1) Кредитна комісія ЄПВ ухвалює рішення про надання згоди фондом на задоволення заявок щодо отримання великих та середніх кредитів, якщо відповідно до регламенту (§ 8) ці рішення не делеговано фаховим комісіям, та в рамках положень § 11 п. 3 бере участь у підготовці відповідних інвестиційних рекомендацій.

(2) Кредитна комісія ЄПВ складається з дванадцяти членів, які призначаються та звільняються федеральним урядом. Члени комісії можуть бути призначені щонайдовше на термін, тривалість якого відповідає визначеному законодавством періоду дії повноважень Національної ради; у будь-якому випадку призначення діє до моменту призначення нових членів комісії. Під час призначення членів Кредитної комісії ЄПВ мають бути враховані пропозиції та співвідношення сил, представлених у Національній раді партій. Під час розгляду цих пропозицій слід враховувати, щоб принаймні двоє із запропонованих членів були дуже добре ознайомлені з економічними обставинами в федеральних землях. Членами комісії можуть бути призначені тільки такі особи, які на основі їхніх попередніх знань або їхньої економічної діяльності відповідають функції, котрі вони мають перебрати на себе.

(3) Кредитна комісія ЄПВ є повноважною, якщо всіх її членів було своєчасно скликано, і присутніми є принаймні сім членів. Будь-який член комісії може бути представлений іншим членом комісії.

(4) Кредитна комісія ЄПВ ухвалює свої рішення простою більшістю голосів членів, які беруть участь у голосуванні.

§ 8

(1) Кредитна комісія ЄПВ має ухвалити власний регламент та регламенти фахових комісій.

(2) Регламент повинен містити, насамперед, визначений порядок скликання засідань та порядок виборів Голови Кредитної комісії ЄПВ, а також положення про те, що:

– Кредитна комісія ЄПВ делегує своє право прийняття рішень про згоду фонду на задоволення заявок щодо надавання кредитів у сфері аграрного та туристичного сектора, а також стосовно надавання кредитів у сфері транспортного сектора, який відноситься до сфери діяльності Федерального міністерства громадського господарства та транспорту ФРН, відповідній фаховій комісії, а також заявок щодо надавання інших середніх кредитів підкомісіям Кредитної комісії ЄПВ, якщо такі рішення ухвалюються одностайно;

– головування у фаховій комісії з надання кредитів у сфері аграрного та туристичного сектора належить Федеральному міністерству з економічних питань, а у фаховій комісії з надання кредитів у сфері транспортного сектора належить Федеральному міністерству громадського господарства і транспорту;

– фахові комісії мають складатися з одного представника федерального міністерства, котрий головує у фаховій комісії, з представника відомства Федеральної канцелярії, з шести осіб, які призначаються федеральним урядом, та які виконують передумови, визначені у § 7 п. 2 в останньому реченні, а також з одного представника Австрійського національного банку з дорадчими повноваженнями;

– фахові комісії ухвалюють рішення простою більшістю голосів усіх членів, які беруть участь у голосуванні, а у випадку рівної кількості голосів вирішальним є голос голови,

– члени Кредитної комісії ЄПВ мають право на запит інформації про отримані документи щодо наданих кредитів від керівництва кредитних установ відповідно до положень фідучіарного договору (§ 13 п. 2), а також про те, до якої міри можуть бути залучені підкомісії з інших питань та чи можуть бути залучені експерти до участі в засіданнях Комісії.

(3) Регламент підлягає погодженню з федеральним урядом.

§ 9

(1) Керівництво здійснює представництво фонду перед іншими особами та веде всі справи фонду. Воно має брати участь у кожному засіданні Кредитної комісії ЄПВ, її підкомісій та фахових комісій.

(2) Якщо за § 15 окремі функції не передано федеральним міністрам, то функції керівництва мають виконуватися керівниками Товариства з обмеженою відповідальністю "Austria Wirtschaftsservice".

III

Річна програма та рекомендації

§ 10

(1) Керівництво до кінця жовтня кожного року надає федеральному урядові для затвердження річної програми на наступний фінансовий рік разом з висновками Міністра фінансів та Австрійського національного банку про впливи річної програми на валютний стан.

(2) У річній програмі з точки зору вказаних у п. 1 документів та з точки зору першочергових інвестиційних потреб австрійської економіки, які мають бути оцінені щодо їхнього впливу на економіку, має бути встановлений обсяг засобів фонду, що будуть застосовуватися у наступному фінансовому році, та їх розподіл між окремими галузями економіки. У річній програмі має бути також встановлено, які інші заходи відповідно до § 5 п. 2 може визначити фонд поряд із наданням інвестиційних кредитів.

(3) Якщо федеральний уряд принаймні протягом двох тижнів після закінчення фінансового року не затвердить річну програму на наступний фінансовий рік, тоді керівництво до затвердження федеральним урядом річної програми, але не довше, ніж протягом трьох місяців, веде справи фонду на основі рамок щомісячного фінансування, що складають одну дванадцятку тієї річної програми, яку воно надало федеральному уряду відповідно до п. 1. Крім того, фонд може до затвердження річної програми федеральним урядом надавати тільки такі послуги, які фонд зобов'язаний

надавати з причини вже наданих ним підтверджень та таких підтверджень згоди, що мають зобов'язальну юридичну силу.

(4) Фінансовий рік фонду є ідентичним календарному року. Він починається 1-го січня та закінчується 31-го грудня кожного року.

§ 11

(1) Керівництво має визначати основні положення щодо видів інвестиційних проектів, які з економічних причин можуть бути підтримані за допомогою надання інвестиційних кредитів, та основоположні умови, за якими такі інвестиційні позики можуть надаватися. Такі основні положення та основоположні умови, до яких додається висновок міністра фінансів, мають бути затверджені федеральним урядом.

(2) Затверджені основні положення федеральний уряд має довести до відома Національної ради.

(3) На основі затверджених відповідно до п. 1 основних положень керівництво має після погодження з Федеральним міністерством фінансів скласти рекомендації щодо надання інвестиційних кредитів, а щодо кредитів, які підлягають затвердженню фаховою комісією – також за погодженням з нею, та, крім того, за погодженням з Кредитною комісією ЄПВ.

(4) Такі рекомендації мають відповідати загальновизнаним банківським умовам щодо надання та сплати інвестиційних кредитів, повинні бути єдиними для інвестицій однакового виду і містити відсоткову ставку, визначену відповідно до § 12.

§ 12

(1) Відсоткова ставка, за якою мають надаватися кредити фондом, та за якою Австрійський національний банк має їх обліковувати, встановлюється керівництвом на такому рівні, щоб вона, як правило, була близькою до відсоткових ставок ринку капіталів. Перед встановленням відсоткової ставки має бути врахована позиція Австрійського національного банку.

(2) Для певних видів інвестицій, які в окремих сферах економіки в інтересах здорового економічного розвитку є однозначно бажаними, може бути встановлена відсоткова ставка, що відхиляється від стандартної, якщо виручка цих видів інвестицій не допускає відсоткової ставки, встановленої відповідно до п. 1.

(3) Рішення керівництва відповідно до п. 1 та 2 про відсоткову ставку потребує погодження з федеральним урядом.

***

V

Процедури

§ 14

(1) Інвестиційні кредити із засобів фонду надаються уповноваженими кредитними установами. Заявки на надання інвестиційних кредитів мають подаватися до уповноваженого кредитного підприємства (п р и м і т к а : зараз – кредитний інститут).

(2) Кредитний інститут розглядає таку заявку на відповідність вимогам кредитування, якщо йдеться про малий кредит, разом зі своїм висновком та з відповідними супровідними документами має передати її фондові з клопотанням про прийняття рішення щодо надання згоди на видачу інвестиційного кредиту. Заявки у сферах аграрного і туристичного сектора та транспортного сектора мають подаватися до відповідальних фахових комісій разом з оцінюванням та з відповідними документами.

§ 15

(1) Фонд може надавати згоду на надання інвестиційного кредиту, якщо інвестиційний кредит, на отримання якого подано заявку, знаходить своє покриття у річній програмі, проєкт відповідає рекомендаціям щодо інвестицій, заявник є кредитоспроможним та інвестиційний кредит достатньо забезпечений.

(2) Керівництво має подавати клопотання уповноважених кредитних інститутів для отримання згоди на надання інвестиційних кредитів, що підлягають рішенню Кредитної комісії ЄПВ, до цієї комісії разом із відповідною заявою. Керівництво перед тим, як воно подає таку заяву, повинне перевірити клопотання на дотримання інвестиційних рекомендацій, а також на предмет економічної, фахової та фінансової доцільності, а також з фінансової точки зору спільно з Австрійським національним банком та після консультацій уповноваженим кредитним інститутом, який подав клопотання (контрольна комісія).

(3) Якщо рішення щодо задоволення клопотання про отримання згоди на надання інвестиційного кредиту підлягає розгляду фаховою комісією, то перевірка клопотання після консультацій з уповноваженим кредитним інститутом, що подав клопотання, та подання заяви до цієї комісії має виконуватися тим федеральним міністерством, яке головує у фаховій комісії, якщо не було надано відповідного доручення за п. 4.

(4) Керівництво має право за умови отримання згоди фахової комісії доручати проведення перевірки, визначеної у п. 3, організаціям, які були засновані для виконання довірчих операцій з відбудови певних галузей економіки та до цього часу вели таку діяльність у цій сфері.

(5) Комісія ЄПВ на підставі заяви керівництва, а фахові комісії на підставі заяви федерального міністерства, яке головує у цій комісії, повинні ухвалити рішення щодо того, чи слід фонду давати згоду на надання кредиту, на отримання якого було подано заявку.

§ 16

(1) Заяви щодо зміни умов або зобов'язань за наданими інвестиційними кредитами мають бути направлені до кредитного підприємства, з яким було підписано кредитний договір (§ 18 п. 1).

(2) Уповноважене кредитне підприємство (п р и м і т к а : тепер – "кредитний інститут") передає такі заяви фонду за умови логічного застосування положення § 14 п. 2, та якщо такі заяви стосуються кредитів у сфері транспортного сектора, – Федеральному міністерству громадського господарства і транспорту, а якщо такі заяви стосуються кредитів у сфері аграрного та туристичного сектора, – Федеральному міністерству з економічних

питань. Уповноважений кредитний інститут повинен передавати такі заяви винятково за згодою фонду.

(3) У регламенті має бути визначено, у яких випадках керівництво може висловити згоду фонду відповідно до п. 2 тільки після попередньої перевірки контрольною комісією та після отриманням дозволу від Кредитної комісії ЄПВ або фахових комісій.

§ 17

(1) Фонд має повідомити кредитному підприємству (п р и м і т к а : тепер – кредитний інститут), яке подавало клопотання відповідно до § 14 п. 2 або § 16, чи надається згода й за яких умов та зобов'язань надається згода на надання інвестиційного кредиту чи на відповідні зміни.

(2) На основі повідомлення, наданого згідно з п. 1, окрім кредитного інституту, якому воно адресоване, жодна інша особа не отримує будь-яких прав.

(3) У зв'язку з повідомленням, наданим згідно з п. 1, фонд має повідомити Австрійському національному банку у значенні положень § 3 п. 2, чи кредит буде фінансований за рахунок власних активів, чи за рахунок коштів Національного банку.

§ 18

(1) Уповноважений кредитний інститут на підставі згоди фонду (§ 17 п. 1) та відповідно до положень фідучіарного договору має укласти з одержувачем кредиту кредитний договір.

(2) Заставні права та права на основі інших гарантій щодо інвестиційних кредитів мають бути визначені на користь уповноваженого кредитного інституту; при цьому до назви уповноваженого кредитного інституту додаються такі слова: "як довірена особа Фонду ЄПВ". Таке доповнення вноситься до офіційних книг за заявою фонду із зазначенням обмеження чи необмеженості суми застави. Такий запис надає право фонду у будь-який час звернутися до земельного суду чи до відповідного суду, відповідального за судовий (корабельний) реєстр, і перевести таке забезпечення на своє ім'я та розпочати пов'язане з цим виконавче провадження.

(3) Кредитний інститут повинен вимагати від одержувача кредиту звіт про використання наданого інвестиційного кредиту, який відповідно до положень кредитного договору містить всі позиції інвестиційного проекту та суми кредитних і власних коштів, що виходять з цього. Фонд може визначати у фідучіарному договорі, що такий звіт про використання кредиту крім випадків, пов'язаних із малим кредитуванням, має бути скріплений його підписом.

(4) Кредитний інститут надає одержувачу кредиту доступ до коштів у рамках інвестиційного кредиту винятково під конкретні фактичні потреби. З цією метою він може вимагати підтвердження використання та перевіряти відповідність підтвердження про використання кредиту на доцільність відповідних витрат.

§ 19

(1) Власні грошові засоби фонду мають розміщуватися на рахунках в Австрійському національному банку.

(2) Уповноважені кредитні інститути звертаються до Австрійського національного банку щодо перерахування сум для інвестиційних кредитів відповідно до § 18 п. 1 за умови надання документів, які було визначено відповідно до приписів фонду у фидуціарних договорах.

(3) Кредитні інститути та інші установи, що зобов'язані здійснювати внески до фонду, мають вносити всі належні фонду кошти безпосередньо на рахунки, відкриті відповідно до п. 1.

VI

Виконання та контроль

§ 20

(1) Уповноважений кредитний інститут повинен здійснювати свої обов'язки щодо конкретного інвестиційного кредиту відповідно до положень фидуціарного і кредитного договорів та з урахуванням усталеної ділової практики. Він повинен відстежувати виконання кредитного договору на предмет дотримання умов і зобов'язань позичальником, у тому числі й щодо належної і вчасної сплати відсотків, та вживати усіх передбачених законодавством заходів для виконання кредитного договору.

(2) Фонд не має права надавати жодних знижок чи звільнення від вимог за інвестиційними кредитами, крім як за результатами врегулювання у судовому порядку чи укладення зобов'язальної мирової угоди. Керівництво фонду ухвалює рішення щодо згоди на звільнення від вимог під час врегулювання у судовому порядку чи укладення зобов'язальної мирової угоди про реалізацію заставного майна поза межами виконавчої або конкурсної процедури або щодо інших заходів стосовно повернення коштів, рішення відносно яких фонд залишив за собою у фидуціарних договорах, тільки за погодженням з Австрійським національним банком; залежно від компетенції таке рішення має бути доведено до відома Кредитної комісії ЄПВ або фахових комісій; якщо звільнення від виконання вимог, збитки від реалізації чи збитки у зв'язку з іншими заходами забезпечення повернення коштів у випадку великих і середніх кредитів становить 20 відсотків або більше 36 340 євро, то згода у цьому випадку підлягає погодженню з федеральним урядом.

(3) Фонд уповноважений набувати майнових прав у зв'язку з реалізацією згідно з будь-якою з визначених вище процедур заставних прав або прав, що випливають з інших форм забезпечення, винятково для використання можливості захисту від втрати переважної частини своїх вимог. Майно, придбане таким чином, має бути якомога скоріше відчужене шляхом добровільного аукціону.

§ 21

(1) Без порушення положень виконання кредитними інститутами обов'язків щодо поточного контролю, фонд також має право контролювати дотримання рекомендацій, виконання умов та зобов'язань за кредитними договорами, використання кредитних коштів за призначенням, розмір фактичного використання власних засобів, очікуваний у кредитному договорі економічний успіх, та перевіряти забезпечення непогашеної частини кредиту.

(2) Для проведення такого контролю фонд має право вимагати в окремих випадках або періодично від позичальників, уповноважених кредитних інститутів та від отримувачів послуг відповідно до § 5 п. 2 звіти, баланси, розрахунки економічного успіху тощо. Контрольні органи фонду або такі органи, які від його імені виконують такі повноваження, уповноважені перевіряти використання кредитних коштів на місцях; їм має бути забезпечена можливість ознайомлюватися з бухгалтерськими книгами та первинними документами.

VII

§ 22. Річний звіт

§ 22. Керівництво фонду не пізніше, ніж протягом чотирьох місяців після завершення фінансового року, подає федеральному уряду звіт про діяльність фонду у минулому фінансовому році, включаючи завершення року. Затверджені річні звіти за два останніх фінансових роки федеральний уряд має подавати для відома Національній раді кожні два роки та Рахунковій палаті щорічно. До звітів, що подаються Національній раді, має додаватися річна програма (§ 10 п. 1) на поточний фінансовий рік. У звіті не дозволено вказувати позичальників поіменно.

§ 23. Адміністративні витрати та звільнення від сплати зборів

(1) Адміністративні витрати фонду покриваються із засобів фонду.

(2) Керівництво фонду подає Кредитній комісії ЄПВ для схвалення попередній розрахунок адміністративних витрат, які є необхідними для виконання завдань фонду у відповідному фінансовому році. Такий розрахунок, у свою чергу, потребує затвердження федеральним урядом.

(3) Фонд звільняється від встановлених федеральним законодавством зборів, від федеральних адміністративних відрахувань, а також від судових та юридичних зборів, якщо ці збори та відрахування пов'язані з виконанням завдань фонду, які передбачені цим федеральним законом.

(4) Якщо фінансові векселі, виставлені відповідно до § 3 п. 1 lit. E, пролонгуються або замість пролонгації вони поновлюються, то такі пролонговані чи оновлені векселі звільняються від будь-яких юридичних зборів за тієї умови, що Австрійський національний банк чи уповноважений кредитний інститут проставив на них відмітку про звільнення від вексельних зборів за цим федеральним законом.

§ 26. Нагляд за діяльністю фонду

(1) Федеральний уряд здійснює контроль діяльності фонду. Керівництво фонду надавати Федеральному міністру громадського господарства і праці усю необхідну довідкову інформацію та відповідні документи. З метою належної реалізації права контролю федерального уряду Федеральний міністр громадського господарства і праці надає будь-які необхідні вказівки керівництву фонду у письмовій формі.

(2) З метою реалізації права нагляду федеральний уряд зобов'язаний виконувати завдання, покладені на цього цим федеральним законом.

(3) Під час реалізації права нагляду мають виконуватися усі положення цього федерального закону та Угоди про регулювання діяльності ЄПВ

(BGBl. Nr. 206/1962), та щоб належним чином виконувалася основна мета діяльності фонду, визначена у § 1 п. 2, беручи до уваги відповідний загальний стан економіки.

(4) Виконання доручень федерального уряду та реалізація рішень, які відповідно до положень цього федерального закону потребують дозволу федерального уряду, належать до сфери компетенції Федерального міністра громадського господарства і праці.

(5) Управління діяльністю фонду підлягає перевірці Рахунковою палатою.

***

Директива Федерального міністерства економіки і технологій ФРН про Фонд стартового капіталу у рамках ЄПВ від 01.02.2005 року¹

Мета програми полягає у забезпеченні інноваційних технологічних підприємств венчурним капіталом через банк KfW.

Істотною умовою участі у програмі є вимога, щоб інший інвестор (ключовий інвестор) брав участь у технологічному підприємстві у розмірі такої ж частки, що й банк KfW, та здійснював управління разом із банком KfW на основі договору про співпрацю.

Модуль "рання фаза" слугує для фінансування інноваційних проектів технологічно орієнтованих новостворених підприємств. Наявність іншого інвестора не обов'язкова, проте підприємство має підтримуватися куратором (інвестор послуг).

Фонд стартового капіталу ЄПВ

1. Мета

Покриття фінансових потреб інноваційного технологічного підприємства. Ознаками інноваційного технологічного підприємства є розроблення:

– нової або суттєво вдосконаленої продукції, процесів і послуг і/або їхнє впровадження на ринок;

– інноваційних компонентів, призначених для самого підприємства. Якщо у процесі розробки використовуються послуги третіх осіб, технологічне підприємство має самостійно розробити специфікацію щодо таких послуг;

– нової продукції (процесів/послуг), котра відрізняється за своїми основними функціями від попередньої продукції (процесів/послуг) підприємства та ґрунтується на дослідних і дослідно-конструкторських роботах.

2. Підприємства, які мають право подавати заявку на участь

Малі технологічні підприємства промислового сектора (акціонерні компанії) з місцем знаходження у ФРН, що відповідають критеріям, встановле-

¹ Richtlinie des Bundesministeriums für Wirtschaft und Technologie für den ERP-Startfonds vom 1. Februar 2005 (Bundesanzeiger Ausgabe Nr. 47 vom 9. März 2005, S. 3445); <http://www.foerderdatenbank.de/Foerder-DB/Navigation/Foerderrecherche/suche.html?get=032bd5de7f71ae3e8aa8b7417fbafec3;views=document&doc=9061&typ=RL>.

Додаткова інформація: <http://www.kfw.de/kfw/de/Inlandsfoerderung/Programmuebersicht/ERP-Startfonds/index.jsp>.

ним для малих підприємств Комісією ЄС. Працівники підприємства повинні володіти технічними фаховими знаннями, необхідними для проведення дослідно-конструкторських робіт, виробництва й продажу, а також необхідними комерційними знаннями. На момент подання заявки вік технологічних підприємств не має перевищувати п'яти років, і вони повинні зберегти свою економічну незалежність після отримання інвестиції. Крім того, подавати заявку можна також тоді, коли йдеться про наступне фінансування підприємства, яке раніше отримувало допомогу від попередньої програми Бранденбурзького технічного університету, ранньої фази Бранденбурзького технічного університету або програми FUTOUR, і перша допомога відповідної програми була надана не більше п'яти років тому.

3. Інші інвестори (ключові інвестори)

Ключовими інвесторами, які співпрацюють з банком KfW, можуть бути інвестиційні компанії, а також фізичні та юридичні особи, які надають підприємствам власний інвестиційний капітал.

Акціонерні товариства повинні бути акредитовані банком KfW.

Як виняток, акредитація може надаватися приватним особам і підприємствам, котрі не є інвестиційними компаніями, на основі ретельного розгляду кожного випадку щодо її надання.

Не допускається участь інвесторів, діяльність яких спрямована головним чином на організацію купівлі-продажу акцій. У разі затвердження в якості ключових інвесторів державних товариств, мають бути дотримані обмеження для державної допомоги Комісії ЄС.

Ключовий інвестор повинен брати участь у фінансуванні принаймні у такому ж обсязі, що й банк KfW. Він повинен надавати технологічним підприємствам усі необхідні консультації та підтримувати їх з усіх економічних і фінансових питань, а за необхідності – також бути в змозі запропонувати підтримку у сфері управління й маркетингу. Загалом він обов'язково повинен бути готовий надати додаткову фінансову допомогу.

До моменту взяття на себе зобов'язань із фінансування ключовий інвестор повинен перевірити й чітко визначити умови інвестування для банку KfW. Під час фінансування він повинен стежити за процесом управління технологічним підприємством і розвитком підприємства останнього та інформувати банк KfW про економічний стан і розвиток підприємства. За це ключовий інвестор може отримати від банку KfW премію.

Деталі регулюються договором про співпрацю між ключовим інвестором і банком KfW.

4. Умови

Форма участі. Форма участі банку KfW переважно зумовлена формою участі ключового інвестора.

Максимальна сума. Інвестиція банку KfW обмежується 3 мільйонами євро на одне технологічне підприємство. У межах цієї максимально можливої суми можуть бути визначені кілька етапів фінансування. Перша інвестиція банку KfW у рамках програми може становити не більше 1,5 мільйона євро.

Виплата. Виплати відбуваються переважно у тому ж розмірі й у той же календарний день, що й виплати ключового інвестора.

Термін інвестування. Тривалість інвестування банком KfW зумовлена головним чином тривалістю інвестування ключового інвестора.

Гарантії. Ані технологічне підприємство, ані акціонери, ані члени їхніх родин не мають права надавати гарантії ключовому інвестору.

Умови. Частки інвестування зумовлені передусім умовами інвестування ключового інвестора.

***

Модуль "Рання фаза"

1. Мета

У частині програми "Рання фаза" банк KfW бере участь у підготовці технологічного підприємства до отримання інвестиційного капіталу. На цій ранній фазі проекту фінансуються витрати проекту та інвестиції у:

- створення необхідних корпоративних структур підприємства;
- створення чіткого бізнес-плану, включаючи необхідні дослідження (патентні, ринкові тощо);
- розроблення нової продукції і технологій.

Рання фаза проекту має бути завершена протягом шести місяців. Інвестор у якості куратора повинен надавати підтримку технологічному підприємству-заявнику з промислових й управлінських питань. Інвестор має бути акредитований банком KfW.

2. Підприємства, що мають право подавати заявки на участь

Малі технологічні підприємства промислового сектора у правовій формі товариства з обмеженою відповідальністю з місцезнаходженням в Німеччині, що відповідають критеріям Комісії ЄС для малих підприємств¹. При цьому понад 50% часток у підприємстві повинні перебувати у власників ноу-хау, які також мають бути залученими до управління підприємством. Технологічним підприємствам на момент подання заявки не повинно бути більше шести місяців. Також може здійснюватися запит на отримання фінансування для ще не заснованого підприємства.

3. Умови

Форма інвестування. Банк KfW надає кошти на власний капітал підприємства. На них технологічне підприємство видає забезпечені акції з фіксованим розміром прибутку. Надання гарантії не вимагається.

Максимальна сума. Інвестиція обмежується максимальною сумою 150 000 євро.

Виплата. Кошти виплачуються разово.

Тривалість інвестування. Аналогічно до звичайного терміну договору ранньої фази проекту, термін дії договору про надання інвестиції закінчується через шість місяців. Після закінчення терміну дії цього договору тех-

¹ Визначення згідно з Рекомендацією Комісії ЄС від 6 травня 2003 року щодо визначення мікро-, малих і середніх підприємств (ОВ L 124/36 від 20 травня 2003 року).

нологічні підприємства і банк KfW залишаються зв'язаними лише емітованими акціями. Термін їхньої дії становить сім років.

Розірвання договору. Протягом терміну дії договору розірвання договору інвестування неможливе. Але банк KfW може розірвати договір інвестування достроково за умови наявності важливої причини.

Збір за обробку запиту. Відсутній.

Вартість участі. Ніяка фіксована плата за участь у капіталі не стягується.

Закон Угорської Республіки про Фонд наукових і технологічних інновацій № XC від 10.11.2003 року¹

З метою збагачення інноваційного потенціалу, що сприятиме новим досягненням у науково-дослідній галузі, тим самим зміцнюючи конкурентоспроможність та розвиток держави, а також, щоб забезпечити гідне фінансування науково-дослідної роботи для подальшого піднесення наукових знань, а також для задоволення громадських інтересів, Парламент ухвалив цей Закон про:

Фонд наукових і технологічних інновацій

1. § (1) Фонд наукових і технологічних інновацій (надалі – Фонд) є спеціальним окремим державним фінансовим фондом, створеним згідно із Законом № XXXVIII від 1992 року "Про державний бюджет", який забезпечує підтримку науково-дослідної роботи та технологічних інновацій, і створений винятково для цієї мети.

(2) Призначення Фонду – стати надійним та потужним рушієм стимулювання підтримки технологічних інновацій господарських товариств Угорської Республіки, створюючи умови для науково-дослідної діяльності, спрямованої на розвиток економічних та інших сфер добробуту суспільства, використання результатів національних і зарубіжних наукових досліджень, розвиток інноваційної інфраструктури і послуг, що стосуються цієї сфери.

2. § Джерела фінансування Фонду у поточному році:

а) інноваційні внески (надалі – "внески"), що здійснюються визначеними у 3§ господарськими товариствами;

б) державна бюджетна допомога, визначена Законом "Про щорічний державний бюджет";

с) залишки коштів у фонді з попереднього року;

¹ 2003. évi XC. törvény a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról (a 2003. november 10.): http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0300090.TV.

Анотація. Фонд фінансується за рахунок обов'язкових відрахувань всіх компаній, зареєстрованих в Угорщині, і рівноцінної їм суми, що виділяється щороку з державного бюджету. Так звані інноваційні відрахування, котрі розраховуються на основі чистого товарообігу, для середніх і великих підприємств зросли з 0,2% 2004 року до 0,3% 2006-го. Мікро- та малі підприємства звільнені від сплати цих відрахувань. Прямі витрати на дослідження та розробки, як власні, так і ті, що виконуються на державне замовлення, можуть відніматися від суми відрахувань, що стимулює інноваційну діяльність.

Додаткова інформація: <http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=8688&CO=20>.

д) добровільні внески, пожертви, гранти вітчизняних або іноземних фізичних і юридичних осіб, а також юридичних осіб, які не є господарськими товариствами;

е) допомога від міжнародних організацій, установ;

ф) безповоротні субсидії, а також дивіденди, одержані за результатами господарської діяльності за рахунок субсидій з фонду;

г) інші доходи.

3. § (1) Цей Закон поширюється, за винятками, перерахованими у підпунктах (2)-(3), на вітчизняні господарські товариства, які підпадають під дію Закону № С від 2000 року "Про бухгалтерський облік".

(2) Цей Закон не поширюється на господарські товариства, які визначені підпунктами (2)-(3) 3§ Закону № XXXIV від 2004 року "Про малі та середні суб'єкти підприємницької діяльності, і стосовно підтримки їх розвитку", як на малі і мікропідприємства, а також на Національний банк Угорщини, ЗАТ "Угорський національний майновий фонд", господарські товариства для обов'язкового працевлаштування ув'язнених, які перебувають під наглядом Міністра з виконання покарань.

(3) Цей Закон не поширюється на господарські товариства, засновані без правопередника, і на їхні "попередні" товариства на момент створення, а також на некомерційні і неприбуткові організації.

(4) У разі застосування положень, викладених у підпунктах (1)-(2), слід керуватися відповідним законодавством, чинним станом на перший день фінансового року.

§ 4. (1) Базою для внесків є система оподаткування, що визначена положеннями підпункту (1) 39§ Закону № С від 1990 року "Про місцеві податки", зі змінами та доповненнями.

(2) Ставка внесків (надалі – "загальна сума внесків за рік") – це відсоток від бази для внесків згідно з підпунктом (1), як визначено у 14§.

(3) У визначених цим Законом сферах і розмірах, від загальної суми річних внесків можуть відраховуватися безпосередні витрати на науково-дослідну діяльність, яка здійснюється в межах власної діяльності господарського товариства, а також витрати на науково-дослідну діяльність за договорами з некомерційним товариством, яке працює за рахунок бюджетного фінансування згідно з підпунктом с) пункту 4. § 4. Закону № CXXXIV від 2004 року "Про науково-дослідну діяльність і технологічні інновації". Відраховані витрати як у разі самостійної, так і планової науково-дослідної діяльності, необхідно зменшувати на кошти технічної допомоги, одержаної згідно з однією з бюджетних підсистем на покриття таких витрат.

§ 5. (1) Господарське товариство, яке зобов'язалося сплачувати внески, саме визначає і декларує до останнього дня п'ятого місяця податкового року після завершення попереднього звітного року державним податковим органом:

а) загальну суму внесків за рік;

б) річну суму з пунктів, які зменшують зобов'язання, і які виникли і можуть бути розраховані у спосіб і в розмірах, визначених підпунктом (3) 4§;

с) чисті зобов'язання за рік, визначені як різниця між сумами згідно з пунктами а) і б) (у подальшому – "чиста сума внесків за рік").

(2) У податковому році товариство, яке зобов'язалося сплачувати внески, кожні три місяці (період сплати авансу) до 20-го числа третього місяця повинно сплатити аванс, розмір якого становить одну четверту частину авансових внесків, визначених на підставі (4) підпункту цієї частини.

(3) Товариство, яке зобов'язалося сплачувати внески, за винятком випадку, зазначеного в підпункті (6), одночасно з декларуванням внесків за період 12 місяців, які починаються з першого дня другого місяця, на який задекларовано початок внесків, має задекларувати авансові внески, вказуючи однакові частини на кожний окремий період внесків.

(4) Авансові внески:

а) сума внесків, яка сплачується за податковий рік перед початком податкового року, якщо період попереднього податкового року становив 12 місяців;

б) сума внесків, що розрахована за 12 місяців з урахуванням усіх можливих випадків, на підставі сплачуваних внесків за календарні дні діяльності у податковому році перед звітним роком.

(5) Протягом 30 днів з моменту реорганізації правонаступник повинен задекларувати авансові внески, що розраховані з авансових внесків, які задекларовані правопередником (залежно від форми правонаступництва вони можуть співпадати, збільшуватися, або зменшуватися), і на цій підставі зобов'язаний сплатити авансовий внесок у термін до останнього дня піврічного терміну після податкового року, що починається з моменту подання декларації. У разі поділу господарське товариство, яке залишається, на підставі цього положення вважається правонаступником.

(6) Немає необхідності декларувати авансові внески у разі припинення діяльності товариства, що зобов'язалося сплачувати внески, а також упродовж процесу ліквідації товариства.

(7) Товариство, яке зобов'язалося сплачувати внески, у рік виникнення таких зобов'язань на підставі звітів за попередній податковий рік із відповідним застосуванням викладеного в підпунктах (1)-(4), повинне визначити авансові внески і подати відповідну декларацію про авансові внески до останнього дня п'ятого місяця податкового року. Платник податків зобов'язаний одночасно зі сплатою авансу подати декларацію. Розмір авансу становить пропорційну за часом частину суми очікуваних чистих внесків. Не можуть бути задекларовані авансові внески за той квартал і за ті календарні кварталні місяці, за які платник податків встиг подати декларацію з авансових внесків.

(8) Різницю між сплаченим авансом і чистою сумою внесків за рік необхідно сплатити до останнього дня п'ятого місяця податкового року після закінчення терміну сплати внесків, а також у випадку переплати; з цього дня подається заява про повернення надлишкових платежів.

(9) З питань зобов'язань щодо декларування, сплати і розрахунків товариства, котре зобов'язалося сплачувати внески, які не врегульовані цим Зако-

ном, а також з питань контролю виконання зобов'язань, необхідно керуватися положеннями Закону № ХСІ від 1990 року "Про порядок оподаткування".

(10) Господарське товариство, яке зобов'язалося сплачувати внески, визначає розмір внесків до сплати на комерційний рік. Якщо товариство, що зобов'язалося сплачувати внески, обрало комерційним роком рік, що не є поточним, тоді у перший день комерційного року згідно з чинним Законодавством воно має визначити, задекларувати, виконати зобов'язання і сплатити аванс.

6. § Внески необхідно сплачувати до державної податкової інспекції у спосіб, що визначений Законом, після чого вони перераховуються на рахунок Фонду в управлінні державного казначейства.

7. § Річний розмір державної допомоги з бюджету, визначеної у пункті б) 2. §, не може бути меншим, ніж сума сплачених товариствами внесків за рік, що минув два роки тому.

Використання коштів Фонду

8. § (1) Кошти Фонду, одержані за конкурсом, бенефіціари використовують винятково за цільовими призначеннями:

а) на покриття витрат, що виникають у процесі науково-дослідних робіт та під час впровадження результатів науково-дослідної роботи, а також на розповсюдження і використання нових наукових та технологічних інновацій, беручи до уваги фінансування державних науково-дослідних програм і проектів;

б) на розвиток інфраструктури науково-дослідних робіт і технологічних інновацій, включаючи участь у створенні й експлуатації зв'язків із міжнародними науково-дослідними мережами та інфраструктурами у відповідності до міжнародних зобов'язань Угорської Республіки;

с) на підтримку послуг з посилення науково-дослідної діяльності і технологічних інновацій; підтримку процесу створення інноваційних мереж, включаючи витрати на організацію конференцій, спеціалізованих виставок та підготовку видань;

д) на стимулювання технологічних інновацій у регіонах і субрегіональних структурах; на підвищення інноваційної здатності і підтримки інноваційних джерел регіонів і субрегіонів;

е) на підтримку міжнародного наукового і технологічного співробітництва, враховуючи фактори можливості ліквідності здобутків переможців міжнародних конкурсів, пов'язаних з їхнім подальшим фінансуванням;

ф) на створення науково-дослідних робочих місць, на результативний розвиток людських ресурсів для технологічних інновацій, на підтримку наукового збагачення та покращення освіти, на підтримку талановитих дослідників та винахідників; на підвищення наукової, дослідної і викладацької кваліфікації; на підтримку вітчизняної і міжнародної мобілізації, обміну досвідом науково-дослідних кадрів, а також підтримку інтеграції за фахом визнаних дослідників, що повернулися до Угорської Республіки;

г) на придбання вітчизняних і зарубіжних наукових і технологічних знань, їхнє практичне впровадження;

h) на підтримку науково-суспільних, соціальних досліджень.

(2) Крім того, кошти Фонду використовуються згідно з положеннями законів, міжнародних угод, а саме:

а) вітчизняного співфінансування заходів із досліджень, розвитку й інновацій у рамках виконання Національного плану розвитку;

б) шляхом участі у венчурних фондах для фінансування малих і середніх науково-технічних і технологічних суб'єктів підприємництва;

с) на вирішення завдань із міжнародного наукового і технологічного співробітництва, включаючи співпрацю у межах Європейського Союзу;

д) на створення технічних, економічних, суспільно-наукових експертиз, досліджень, концепцій, які призначені для обґрунтування науково-дослідних робіт і технологічних інновацій;

е) на організацію конференцій, спеціалізованих виставок, що безпосередньо пов'язані з інноваційною діяльністю, підготовку спеціалізованих видань, літератури, а також розвиток інформаційної бази і на збагачення бібліотечних фондів, на внески до винагород, що мають за мету заохочення інновацій;

f)-g)

(3) Підтримку з Фонду можна одержати, взявши участь у системі відкритого конкурсу. Позаконкурсну підтримку, включаючи зобов'язання виконання інших законів або міжнародних угод, згаданих у підпункті (2), за винятком інвестицій на розвиток, у відповідності до цілей Фонду і призначення платежів можна одержати в розмірі, що не перевищує 3% від запланованих видатків Фонду на поточний рік.

(4) У разі позаконкурсної підтримки, що перевищує запланований ліміт, який передбачений у підпункті (3), з Фонду надається компенсація витрат діяльності науково-технологічної мережі (ТéТ) та усі необхідні засоби для виконання її завдань.

(4а) Крім того, у межах позаконкурсної підтримки, визначеної в підпункті (3), виділяються кошти на:

а) створення і обслуговування баз аналітичних знань і даних, призначених для обґрунтування наукової, дослідної й інноваційної політики;

б) підготовку експертиз, досліджень, методологій, оцінок, концепцій і стратегій, призначених для обґрунтування підтримки національних науково-дослідних й інноваційних програм – включаючи обґрунтування програмних стратегій і планів Фонду, а також програм підтримки стратегічного моніторингу й оцінки, та

с) джерела безпосереднього забезпечення інноваційних послуг.

(5) Понад розмір позаконкурсної підтримки, визначеної в підпункті (3), з Фонду можуть бути виділені кошти на співфінансування заходів щодо досліджень, модернізації та інновацій у рамках виконання Програми розвитку "Нова Угорщина" (Új Magyarország Fejlesztési Terv) – включаючи інвестиції на розвиток великих інфраструктур К+F (дослідження+розвиток), поворотну підтримку інфраструктурних розробок К+F, затверджених Урядом, на безповоротну підтримку інфраструктурних розробок К+F, що виконуються в рам-

ках європейського співробітництва, затверджених Урядом, на зобов'язання зі сплати участі в Програмі співробітництва європейських держав (PECS).

(6) Понад розмір позаконкурсної підтримки, визначеної в підпункті (3), з Фонду може бути виділений внесок на щорічне членство у міжнародному європейському проєкті "Рентгенівський лазер на вільних електронах ГмбХ" (XFEL) (далі – XFEL) органу, що відповідає за науково-дослідну діяльність і технологічні інновації. Розмір такої підтримки, наданої органу, що відповідає за науково-дослідну діяльність і технологічні інновації, не може перевищувати частки в 1% у XFEL.

(7) Фонд забезпечує фінансування витрат, що виникають у процесі роботи Фонду у зв'язку з розробкою аналізів, концепцій, стратегій, проєктів, програм підтримки, оголошення і підведення результатів конкурсів, зі складанням, укладанням і виконанням угод, з окремими матеріальними і кадровими умовами їх обліку, а також у зв'язку з їх контролем і оцінкою. Витрати, пов'язані з роботою Фонду, не можуть перевищувати 4,5% планових витрат Фонду на поточний рік.

(8) ***

(9) На підтримку наукового поповнення і освіти, залучення талантів, підвищення наукової, дослідної і викладацької кваліфікації згідно з пунктом f) підпункту (1) і на призначення й завдання, визначені в підпункті (4), одночасно кошти можуть виділятися в розмірі, що не перевищує 8% загальної допомоги із бюджету за поточний рік згідно з пунктом b) § 2.

(10) Розподіл асигнувань Фонду на поточний рік здійснюється згідно із Законом про бюджет. Міністр, який є відповідальним за політику розвитку (у подальшому – "міністр"), може перерозподілити призначення коштів, якщо таке їхнє використання є виправданим.

(11) Про умови одержання допомоги з Фонду з бенефіціаром укладається договір.

9. § Фонд призначений для покращення конкурентоспроможності й інноваційної продуктивності економіки Угорської Республіки. Кошти Фонду мають бути використані господарськими товариствами прямо або опосередковано на науково-дослідну діяльність і технологічні інновації.

Обслуговування і контроль Фонду

10. § (1) Міністр має право розпоряджатися коштами Фонду і відповідає за їхнє використання.

(2) Уряд затверджує стратегічну програму Фонду, і, відповідно до подання міністра, який відповідає за науково-дослідну діяльність і технологічні інновації, річний план використання коштів Фонду.

(3)

11. § ***

12. § У цьому Законі терміни мають таке визначення:

а) базові дослідження – розширення загальних наукових і технічних знань, що не пов'язані з промисловими або комерційними цілями;

б) науково-дослідна діяльність – базові дослідження, промислові або прикладні дослідження, а також експериментальні розробки;

с) промислові чи прикладні дослідження – дослідження, спрямовані на одержання нових знань, мета яких полягає в тому, щоб одержані таким чином знання могли бути використані для розробки нових продуктів, процесів або послуг, і в результаті дали значне покращення існуючих продуктів, процесів або послуг;

д) експериментальні розробки – впровадження результатів прикладних досліджень у проекти, а саме розробка нових продуктів, процесів, послуг (сюди відноситься також виготовлення прототипів, що не призначені для комерційного використання). Не вважаються експериментальними розробками звичайні зміни існуючих продуктів, виробничих процесів, існуючих послуг, навіть якщо ці зміни призводять до розвитку даного продукту, процесу або послуги;

е) технологічні інновації – будь-яка наукова, технічна, організаційна, фінансова і комерційна діяльність, включаючи інвестиції в нові знання, які фактично ведуть, або мають за мету вести до створення технічно нових або удосконалених продуктів, процесів і послуг.

Декрет Франції про створення Стратегічного фонду інвестицій "Франс Інвестісмент" № 2006-1599 від 15.12.2006 року¹

Вступ: програма Стратегічного фонду інвестицій "Франс Інвестісмент" (France Investissement)

Основний внесок у економічне зростання та створення нових робочих місць здійснюють найбільш динамічні високотехнологічні малі й середні підприємства (МСП). Але їхня кількість та потужність залежить, з одного боку, від можливостей фінансової системи надавати їм упродовж їхньої діяльності засоби (власні чи квазі-капітал), які їм необхідні для забезпечення зростання, та з іншого боку – від здатності ефективно супроводжувати їхню діяльність, сприяти їх доступу до стратегічних ресурсів (інновації, дослідження та розробки, людські ресурси, розвиток у інших країнах, промислова та галузева експертиза), що дозволить їм бути конкурентоспроможними по відношенню до іноземних підприємств та створювати конкуренцію, яка необхідна для розвитку нашої економіки.

Стратегічний фонд інвестицій "Франс Інвестісмент" є частиною загальної програми, створеної органами державної влади через Депозитно-ощадну касу та спільно із групою французьких та іноземних приватних

¹ Decret n°2006-1599 du 15 décembre 2006 portant création du conseil d'orientation de France investisse-ment : <http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiv.measures&page=detail&id=9293>.

Анотація. Стратегічний фонд інвестицій "Франс Інвестісмент" – є програмою державно-приватного партнерства, що започаткована 2006 року Урядом разом з Caisse des Dépôts et Consignations (CDC) та кількома приватними інституціональними інвесторами (банки й страхові компанії). Мета фонду – інвестиції у ризиковий капітал та розвиток капіталу. Підтримка забезпечується для двох видів МСП: технологічно орієнтовані МСП та МСП зі стратегією міжнародного розвитку.

інвесторів, з метою сприяння зростанню малих і середніх підприємств у сукупності галузей економічної діяльності. Фінансування державного сектора, що із самого початку забезпечується Депозитно-ощадною касою, від сьогодні і надалі фінансується Стратегічним фондом інвестицій, дочірнім підприємством Депозитно-ощадної каси, що володіє 50% капіталу. Управління програмою здійснює товариство "CDC Entreprises".

Програма переважно призначена для:

- значного підвищення фінансування власних засобів малих і середніх підприємств, починаючи від їхнього створення та до становлення, а також невеликих операцій з викупу;

- прискорення промислового зростання венчурних фондів та фондів з фінансування розробок у Франції, зокрема, спрямовуючи частину заощаджень на інвестування розвитку малих і середніх підприємств Франції та підсилюючи фінансові можливості на місцях, а також полегшуючи появу нових команд професійного управління; розвиток та диверсифікацію інвестиційних посередників.

***

II – Статут Стратегічного фонду інвестицій "Франс Інвестімент"

***

1 – Мета та умови інвестування

Метою Стратегічного фонду інвестицій "Франс Інвестімент" є інвестування в малі й середні підприємства з високим потенціалом зростання та усі сфери суміжної діяльності з метою надання їм власного капіталу (або квазі-капіталу), який необхідний для фінансування розвитку підприємств та економічного зростання. З цією метою фінансові засоби Стратегічного фонду інвестицій "Франс Інвестімент" повинні бути сфокусовані на сегментах ринку приватних інвестицій, що не часто зустрічаються на ринку: венчурний капітал та капітал розвитку.

***

3 – Напрями інвестування

Незважаючи на те, що інтервенції Стратегічного фонду інвестицій "Франс Інвестімент" можуть надаватися із застосуванням класичних підходів забезпечення ризиків/продуктивності (інтервенції *pari passu*), вони все ж мають за мету підтримку цільових компаній, інвестицій і довгостроковий супровід.

Венчурний фонд та капітал на розвиток є основними інструментами програми, що допомагають заповнити дефіцит пропозиції на ринку в цих сегментах інвестиційних фондів. Фінансовий викуп може здійснюватися, якщо він відповідає меті Стратегічного фонду інвестицій "Франс Інвестімент", та за умови, що такий виняток не стане правилом.

Фонди, що фінансуються "Франс Інвестімент", можуть надавати інвестиції разом із FCPI та FIP з метою оптимізації кумулятивного ефекту щодо фінансування, наданого підприємствам.

Товариства з управління фондами зобов'язуються вживати необхідних заходів для того, щоб цільові підприємства та їхні філії прогресивно розви-

валися з урахуванням захисту навколишнього середовища, соціальних проблем і питань корпоративного управління. Ці заходи повинні бути пристосовані до розмірів та характеристик відповідного підприємства і змінюватися відповідно від галузей та географічних зон діяльності.

Наприклад, фонди повинні стимулювати підприємства залучати працівників до розподілу коштів, оптимізувати екологічний вплив підприємства, залучати до органів управління одну чи кілька незалежних осіб або сприяти конструктивному та ефективному діалогу із соціальними партнерами підприємства відповідно до порядку, встановленого на підприємстві.

Товариство з управління фондами повідомляє Стратегічний фонд інвестицій "Франс Інвестісмент" про свою діяльність у цих сферах у рамках звітності, що передбачена у договорі.

Діяльність товариства має відповідати вимогам щодо боротьби з відмиванням коштів незаконним шляхом і фінансуванням тероризму, та зобов'язуються виявляти й повідомляти товариству з управління фондами особу кожного зі своїх учасників, представників та керівників, а також повідомляти про будь-які зміни, пов'язані з ними.

Вона включає надання допомоги з розширення діяльності за кордоном та сприяння інноваційному розвитку.

З метою надання підприємствам допомоги у різних сферах, фонди підтримують зв'язок і обмін інформацією з підприємствами, з якими у них укладені договори.

Загалом, фонди надають підприємствам інформацію щодо сукупності доступних програм Стратегічного фонду інвестицій "Франс Інвестісмент" та стосовно будь-яких особливостей щодо участі у них.

Зрештою, фонди зобов'язані надавати Стратегічному фонду інвестицій "Франс Інвестісмент" інформацію про потреби підприємств та брати участь у ефективному впровадженні супровідних послуг для потреб підприємств.

Фонди можуть використовувати логотип Стратегічного фонду інвестицій "Франс Інвестісмент".

Що стосується виходу з капіталу, товариство з управління фондами та підприємства повинні намагатися знайти обґрунтоване і конструктивне рішення щодо виходу з капіталу (передача промисловому оператору, передача інвестиційному фонду, викуп акціонером-підприємцем, передача частини капіталу для включення у біржовий лістинг): таке рішення повинно бути ефективним з точки зору поставлених цілей кожного із суб'єктів, з урахуванням будь-яких можливостей, які можуть виникнути, а також з точки зору змін, що можуть відбутися у межах підприємства. Таким чином, рішення про введення на біржу буде розглядатися партнерами, якщо план розвитку підприємства передбачає потребу в значних ресурсах на тривалий період.

III – Договір Фонду фондів Стратегічного фонду інвестицій "Франс Інвестісмент"

Будь-яке приватне товариство з управління фондами фондів має можливість брати участь у програмі Стратегічного фонду інвестицій "Франс Інве-

стісмент". Проекти фонду фондів Стратегічного фонду інвестицій "Франс Інвестісмент" створюються у співпраці з CDC Entreprises, яке проводить оцінювання відповідно до загальних критеріїв професійної діяльності і приймає рішення щодо інвестування.

Приватне товариство з управління та його проект повинні відповідати вказаним нижче характеристикам для оцінювання і прийняття рішення щодо інвестування, що здійснюватиметься CDC Entreprises. CDC Entreprises визначає перспективи рентабельності та потенціал створення фондкових цінностей фонду фондів відповідно до ринкових практик та правил професійної етики.

1 – Мета та умови інвестування

Фонд фондів здійснює втручання на ринкових умовах з метою надати можливість приватній галузі промисловості, що інвестується, підтвердити власну сталу рентабельність і полегшити розвиток підприємств з високим потенціалом зростання. Інтервенції Стратегічного фонду інвестицій "Франс Інвестісмент" здійснюватимуться вибірково, у залежності від потенціалу створення фондкових цінностей підприємств чи фонду фондів, що визначені практиками та загальними правилами професійної етики, й очікуваною рентабельністю, яка дозволить покривати витрати на ресурси та функціональні витрати, а також визначити межу рентабельності.

Фонд фондів буде здійснювати інвестиції в основні засоби або приватні інвестиційні фонди, що управляють командами, розташованими у Франції, і які в першу чергу інвестують у французькі підприємства. Як виняток, фонд фондів може до 10% від свого розміру інвестувати у фонди чи товариства, які управляються французьким персоналом і які інвестують в основному за межі Франції, щоб сприяти інтернаціоналізації малих і середніх підприємств та власників інвестиційного капіталу Франції, а також інвестувати у фонди міжнародної чи європейської діяльності за умови, що останні сприятимуть інвестуванню у Францію та величина інвестицій повинна перевищувати інвестиції, отримані від фонду фондів, щонайменше, у 2 рази.

Фонд фондів не може інвестувати у фонди чи товариства інвестиційного капіталу, що управляються однією організацією з управління, або її основними акціонерами, за винятком якщо це дозволено CDC Entreprises.

Фонд фондів може в обмежених розмірах власних зобов'язань та з метою покращення ліквідності ресурсів і рентабельності проводити спільне пряме інвестування підприємств.

***

3 – Напрями інвестування

Незважаючи на те, що інтервенції Стратегічного фонду інвестицій "Франс Інвестісмент" можуть надаватися із застосуванням класичних підходів забезпечення ризиків/продуктивності (інтервенції *pari passu*), вони все ж мають на меті підтримку цільових компаній, інвестицій і довгостроковий супровід.

Фонд фондів намагається активувати появу підприємств, виділяючи фінансування для навчання, оцінки та розробки базової концепції, що передуює почат-

ковій фазі діяльності підприємства. Він передбачає інвестування, щонайменше, 10% свого капіталу, використовуючи загальні фонди, венчурні фонди та фонди, що створені спеціально для допомоги при створенні підприємства.

Галузеві інвестиції можуть надаватися залежно від інтересів, галузей та якості обраного правління, які можуть спричинити створення галузевих чи регіональних фондів.

Венчурний фонд та капітал на розвиток є основними лініями програми, що допомагають заповнити дефіцит пропозиції на ринку в цих сегментах інвестиційних фондів. Фінансовий викуп може здійснюватися, якщо він відповідає меті Стратегічного фонду інвестицій "Франс Інвестісмент", та за умови, що такий виняток не стане правилом.

Фонд фондів інвестує у фонди, які, передусім, орієнтовані на ринки малого приросту (капіталізації) на противагу середнім і великим, та інвестиції яких у підприємства залишаються, в основному, нижчими за 15 мільйонів євро для підприємства та фонду. Сума, інвестована фондом, включає капітал та заборгованість.

Основна межа інвестицій, що становить 15 мільйонів євро, може бути змінена у виняткових випадках за таких умов:

- 1) отримання інвестицій з метою утворення синдикату, що дозволить отримати інвестування фондів до 15 мільйонів євро,
- 2) додаткове рефінансування венчурного фонду,
- 3) рефінансування, пов'язані із так званими операціями зовнішнього зростання.

Інші відхилення від інвестування фонду фондів можуть виявитися необхідними. У будь-якому випадку вони будуть розглянуті у спеціальній угоді фінансового комітету.

***

Закон Французької Республіки щодо банківського та фінансового регулювання № 2010-1249 від 22.10.2010 року¹

Консолідована версія від 31 грудня 2010 року

***

Стаття 63

Акціонерне товариство "OSEO" (Французьке інноваційне агентство) утворюється в результаті злиття акціонерного товариства "OSEO financement", яке раніше називалося "OSEO BDPME" (Банк розвитку малих і середніх підприємств), акціонерного товариства "OSEO garantie", яке раніше називалося "OSEO SOFARIS" (Страховання малих підприємств),

---

¹ LOI n° 2010-1249 du 22 octobre 2010 de régulation bancaire et financière: <http://www.legifrance.gouv.fr/>.
Додаткова інформація:
<http://cordis.europa.eu/erawatch/index.cfm?fuseaction=org.document&UUID=6175C324-C0EB-FA0C-73CF7B9EAC4F2918&hwd=>.

"OSEO innovation", яке раніше називалося "OSEO ANVAR" (Французьке національне інноваційне агентство), та "OSEO Bretagne".

***

Стаття 64

II. – Посилання на "OSEO innovation", "OSEO financement", "OSEO garantie", "OSEO Bretagne", "OSEO ANVAR", "OSEO SOFARIS" та "OSEO BDPME" у всіх чинних законах та постановах повинні розглядатися як посилання на акціонерне товариство "OSEO".

***

Декрет Франції щодо статусу акціонерного товариства "OSEO" та різних положень, пов'язаних із його діяльністю № 2010-1672 від 28.12.2010 року¹

***

Стаття 1. Утворення товариства

Компанія "OSEO" є акціонерним товариством, діяльність якого регулюється законами і нормативно-правовими актами, які застосовуються до акціонерних товариств, а саме Торговим кодексом, якщо тільки він не порушує деякі положення, а саме положення Закону № 83-675 від 26 липня 1983 року "Про демократизацію державного сектора" та положення Декрету № 2005-722 від 29 червня 2005 року "Про створення державної установи OSEO та акціонерного товариства OSEO", зі змінами, внесеними законом "Про банківське та фінансове регулювання" № 2010-1249 від 22 жовтня 2010 року, а також цим Статутом.

Товариство визнається банком і таким чином до нього застосовуються відповідні правові та нормативні положення

Стаття 2. Мета створення товариства

2.1. Мета товариства, відповідно до згаданого вище Декрету від 29 червня 2005 року, полягає у виконанні завдань загального інтересу, а саме:

1) сприяти зростанню за рахунок інновацій і трансферу технологій на умовах, визначених у статті 9 згаданого вище Декрету;

---

¹ Décret n° 2010-1672 du 28 décembre 2010 approuvant les statuts de la société anonyme OSEO et portant diverses dispositions relatives à son fonctionnement (NOR: EFIT1031081D): <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000023317639>.

Анотація. OSEO утворено у 2005 р. шляхом об'єднання ANVAR (Французьке національне інноваційне агентство) та BDPME (Банк розвитку малого та середнього бізнесу).

OSEO здійснює три напрями діяльності:

- підтримка інновацій та фінансування передачі технологій та здійснення інноваційних технологічних проєктів, що є перспективними з точки зору маркетингу.

- Надання гарантій щодо фінансування, наданого банками та інвесторами.

- Фінансування інвестицій та виробничого циклу на ряду з банками.

OSEO є державним холдингом. Він підзвітний Міністерству економіки, фінансів та промисловості та Міністерству вищої освіти та досліджень.

2) сприяти економічному розвитку, беручи на себе відповідальність за ризики, що можуть виникнути у зв'язку з кредитами, виданими малим і середнім підприємствам;

3) брати участь у витратах для особливих потреб фінансування інвестицій і дебіторської заборгованості малих і середніх підприємств.

Товариство має право проводити у Франції і за кордоном, безпосередньо або через свої дочірні компанії або компанії, якими воно володіє, будь-яку діяльність, що безпосередньо чи опосередковано стосується його мети, визначеної вище, включаючи он-лайн послуги з надання інформації та бізнес-орієнтації, а також розвиток відносин зі своїми партнерами та будь-якої діяльності, передбаченої цією статтею 2.

Держава за одностороннім актом чи угодою та місцеві органи влади і їх державні установи можуть, за домовленістю, доручити товариству й інші завдання, що становлять суспільний інтерес відповідно до його мети діяльності.

Відповідно до згаданого вище Декрету від 29 червня 2005 року, порядок здійснення товариством його завдань, що становлять суспільний інтерес, визначається багаторічним договором підряду, укладеним, як виняток до статті 140 Закону № 2001-420, від 15 травня 2001 року "Про нові економічні врегулювання" між державою, державною установою OSEO та Товариством.

Товариство особисто або його філії не отримують жодних грошових вкладів чи цінних паперів, не надає ніяких кредитів, окрім вказаних у цьому статуті, та проводить операції із цінними паперами, банківські чи фондові операції лише в обсязі, необхідному для досягнення своєї мети діяльності, чи для управління грошовими коштами державної установи OSEO, або як пільгові кошти, які воно надає своїм співробітникам.

2.2. У межах зазначеної вище в пункті 1) статті 2.1 діяльності, Товариство може надати допомогу для інновацій фізичним або юридичним особам та здійснювати управління нею, як це передбачено Декретом № 97 -682 від 31 травня 1997 року, у зв'язку з підтримкою інновацій.

Окрім того, Товариство може:

- утворювати нові фінансові інструменти, залучати додаткове фінансування, необхідне для зростання інноваційних підприємств;

- визнавати інноваційний характер компаній, що займаються дослідженнями та розробками, а також інноваційний характер дослідницьких робіт і розробок, що здійснюються підприємствами;

- надавати консультації підприємствам та консалтингові послуги з проектування, організації та реалізації інноваційних проектів, а також консультувати фінансові установи щодо підтримки їхніх інноваційних підприємств;

- проводити інформаційні кампанії, підвищувати рівень підготовки та організації життя колективу, що може сприяти розвитку інновацій, зокрема надавати у розпорядження підприємствам усю інформацію про процедури підтримки наукових досліджень та інновацій, у тому числі податкове стимулювання для проведення досліджень та розробок, та застосовуючи урядові заходи для сприяння розвитку інновацій;

– сприяти, у рамках угод з державними підприємствами, установами чи через надання послуг державним підприємствам, університетам або науково-дослідним організаціям, трансферу технологій та поширенню інноваційних технологій, особливо через мережі, а також сприяти трансферу технологій фізичних або юридичних осіб;

– у рамках угоди з французькими та іноземними юридичними особами, що працюють у сфері інновацій, технологій, розробок або промислової власності, проводити будь-яку діяльність у рамках своєї мети діяльності та управляти регіональними, національними, міжнародними проектами та проектами Співтовариства, та загалом здійснювати усі види діяльності з обслуговування, консультування, фінансування, мобілізації додаткових ресурсів та досвіду на місцевому, національному та міжнародному рівні, а також на рівні Співтовариства, для підтримки зростання інноваційних підприємств.

2.3. У рамках своєї діяльності, визначеної в п. 2) статті 2.1 вище, місцева кредитна установа і Товариство повинні сприяти фінансуванню малих і середніх підприємств та фізичних осіб беручи на себе частину ризиків, пов'язаних із фінансовою допомогою, яка була надана посередниками, зокрема, гарантуючи повернення кредитів, виданих такими посередниками. Для виконання мети, визначеної у попередньому реченні, Товариство використовує загальний резервний фонд, створений його акціонерами, або гарантійні фонди, що частково або повністю фінансуються за рахунок державних відрахувань. Використання засобів із гарантійних фондів дозволяється винятково в обмін на спеціальні зобов'язання у рамках заходів загального економічного значення, реалізацію яких покладено на Товариство державою.

Окрім цього, Товариство може також створювати гарантійні фонди, що фінансуються іншими джерелами, та здійснювати управління ними.

Для отримання гарантій від Товариства потрібно отримати попереднє схвалення Ради директорів Товариства.

2.4. У рамках своєї діяльності, а саме, як визначено в п. 3) статті 2.1 вище, місцева кредитна установа і Товариство повинні сприяти фінансуванню малих і середніх підприємств. Воно співпрацює з банками та фінансовими товариствами для спільного фінансування їх програм розвитку. Воно також бере участь у фінансуванні потреб в обіговому капіталі підприємств, що мають заборгованість перед державою та тих, що мають виконати замовлення та торговельні угоди, укладені із великими вкладниками.

У зв'язку з цим, Товариство може:

– надавати або сприяти наданню допомоги на середньо- чи довгостроковий термін підприємствам, а також ремісникам, особам вільних професій та асоціаціям;

– здійснювати будь-які втручання для покращення своєї діяльності з надання середньо- та довгострокових кредитів відповідно до умов, передбачених банківським законодавством;

– здійснювати всі операції лізингу та операційного лізингу щодо використання у професійних цілях будь-якого нерухомого майна та прав на нього, надавати усі послуги, пов'язані зі встановленням та управлінням фінансуван-

ням на користь структур чи в інтересах всіх компаній, що проводять схожу діяльність, гарантувати виконання усіх фінансових операцій щодо використання у професійних цілях нерухомого майна та прав на нього;

- брати участь у всіх операціях з лізингу обладнання та фінансового лізингу, зокрема, для фінансування придбання обладнання, устаткування і професійних матеріалів, надавати усі гарантії за порукою, заставою чи іншим чином, надавати у рамках фінансового лізингу в оренду транспортні засоби без водія, призначенні для перевезення вантажів;

- брати участь у всіх операціях з лізингу нерухомого та рухомого майна, фінансового лізингу та кредитування для фінансування будь-якого майна, обладнання та установок, що дозволяють економити енергію та не забруднюють навколишнє середовище;

- надавати гарантійні кредити або кредити на погашення поточних виробничих витрат виконавцям державних замовлень, замовлень місцевих органів влади, підприємств чи організацій, що здійснюють завдання державних служб, а також особам, які у Франції виконують замовлення міжнародних організацій, постійний капітал чи ресурси фінансування яких частково надходять з бюджету Франції, органів місцевого самоврядування та державних підприємств Франції;

- надавати подібні кредити підприємствам, що заборгували перед державою, органами місцевого самоврядування, державними установами чи організаціями, які забезпечують надання державних послуг, або з метою покриття заборгованостей щодо обов'язкових медичних та соціальних платежів і зборів, однак не у формі грантів;

- надавати платежі у якості авансу та кредитів на погашення поточних виробничих витрат щодо державних замовлень на умовах, передбачених діючим законодавством;

- надавати, спільно із банками та фінансовими установами гарантійні кредити або кредити на погашення поточних виробничих витрат субпідрядникам чи великим постачальникам приватних замовлень, особливо у рамках договорів партнерства.

З метою вищевказаної діяльності, Товариство може здійснювати будь-які операції з рухомим та нерухомим майном, а саме, купувати та продавати, брати та здавати в оренду земельні ділянки із зобов'язанням забудови чи у довгострокову оренду із передачею майнового права, здійснювати будівництво будь-якої нерухомості.

***

РОЗДІЛ III ПРАВЛІННЯ – ГЕНЕРАЛЬНИЙ ДИРЕКТОР – ФІНАНСОВИЙ РЕВІЗОР – КОМІТЕТИ

Стаття 11. Склад і голова Правління

11.1. Склад Правління

Управління Товариством здійснюється Правлінням, у відповідності до статті 7 зазначеного вище Декрету від 29 червня 2005 року, яке складається з п'ятнадцяти членів:

- 1) Голова Правління державної установи OSEO – Президент;
- 2) сім представників від акціонерів, серед яких :
  - (i) чотири представника держави, призначені декретом, і
  - (ii) три члени, призначені загальними зборами акціонерів;
- 3) три члена, обрані відповідно до їх досвіду у розробці та фінансуванні підприємств та інновацій, призначені декретом; і
- 4) чотири представника працівників Товариства, обрані відповідно до умов, визначених у частині II розділу II згаданого вище Закону від 26 липня 1983 року.

***

Стаття 15. Комітети

15.1. Комітети Правління

Правління визначає комітет з контролю розробки бюджету та контролю бухгалтерських і фінансових даних відповідно до статті L. 823-19 Торгового кодексу.

Правління може ухвалити рішення про створення інших комітетів з питань, які Правління чи Президент виносять на розгляд. Правління визначає у своєму внутрішньому регламенті склад і повноваження комітетів, які працюють під його відповідальність.

15.2. Комітет з відбору персоналу та розподілу повноважень щодо "стратегічних промислових інновацій"

Комітет відповідає за розгляд справ та пропонує свої рішення щодо зайнятості у проектах з реалізації "стратегічних промислових інновацій". У разі незгоди уповноваженого представника уряду щодо пропозиції зайнятості, рішення передається на розгляд до Правління. Склад комітету та його повноваження будуть визначені у внутрішньому регламенті, затвердженому Правлінням.

15.3. Комітет з питань політики

Комітет з питань політики складає консультативні висновки про роль та умови виконання Товариством та його філіями покладених на них завдань. Цей висновок передається Правлінню.

Комітет скликається його Головою, щонайменше, двічі на рік. Склад комітету визначається постановою міністра економіки і міністра наукових досліджень.

***

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Федеральний закон Австрії "Про підтримку наукових досліджень і розвитку технологій від 10.08.1982 року"¹

***

РОЗДІЛ III

Рада з наукових досліджень і розвитку технологій

§ 17. (1) Для стратегічного консультування Федерального уряду у сфері наукових досліджень та розвитку технологій створюється "Рада з наукових досліджень і розвитку технологій" (далі – "Рада НДРТ") як юридична особа публічного права. Органами Ради НДРТ є Збори Ради та Керівництво.

(2) Рада НДРТ розташована у місті Відні. Її діяльність розповсюджується на всю територію Федерації. Вона має право використовувати у своїй символіці Федеральний герб. Рада НДРТ є неприбутковою організацією. Її фінансовим роком є календарний рік. Одразу після набуття чинності Федеральним законом BGBl. I № 73/2004, керівник Ради НДРТ має надати відповідну інформацію до Торгового суду м. Відня з метою внесення її у реєстр підприємств.

(3) Рада НДРТ існує як самостійна юридична особа з 1 вересня 2004 року. Усе майно, яке перебуває у власності Федерації та використовувалося відповідно до редакції Федерального закону BGBl. I № 71/2003 керівництвом Ради з наукових досліджень і розвитку технологій, що є необхідним для виконання завдань цієї Ради, включаючи усі пов'язані з ним права, правові відносини, обов'язки, претензії та заборгованості, переходить з моменту набрання чинності Федеральним законом BGBl. I №. 73/2004 у рамках правонаступництва у власність Ради НДРТ, як до правового спадкоємця. Стосовно наявних вже договорів, право підвищення ренти орендодавцем з цього приводу є винятком.

***

¹ Bundesgesetz vom 10. August 1982 zur Förderung der Forschung und Technologieentwicklung (Forschungs- und Technologieförderungsgesetz – FTFG) (BGBl. Nr. 434/1982): <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10009523>.

Анотація. Австрійська Рада з питань досліджень та розвитку технологій надає консультації федеральному уряду, міністерствам і "Länder" з усіх питань стосовно досліджень, технологій та інновацій, а також визначає довгострокову національну стратегію науково-технологічного розвитку.

Додаткова інформація: <http://cordis.europa.eu/erawatch/index.cfm?fuseaction=org.document&UUID=632EBBBE-E884-55B1-B515AF2384CADD2F&hwd=>

§ 17а. (1) Збори Ради, включаючи Голову, складаються з восьми членів з правом голосу. Крім того, до Зборів Ради входять без права голосу Федеральний міністр транспорту, інновацій і технологій, Федеральний міністр науки і досліджень, Федеральний міністр економіки і праці та Федеральний міністр фінансів або делеговані цими міністрами представники.

(2) Чотири члени з правом голосу призначаються Федеральним міністром транспорту, інновацій і технологій та чотири члени з правом голосу – Федеральним міністром економіки і праці на період виконання ними своїх функцій тривалістю п'ять років. Слід звертати увагу на виваженість співвідношення експертів з країни та з-за кордону, експертів у сфері університетських та позауніверситетських досліджень або досліджень, пов'язаних із підприємницькою діяльністю і технологіями. Одноразове повторне призначення допускається. У випадку вибуття члена Зборів Ради той самий Федеральний міністр має призначити нового члена так само на термін п'ять років.

(3) Установче засідання Зборів Ради скликає Федеральний міністр транспорту, інновацій і технологій. Збори Ради обирають простою більшістю голосів Голову та заступника Голови з числа восьми членів, які мають право голосу.

§ 17b. (1) Збори Ради виконують у рамках стратегічних дорадчих функцій такі першочергові завдання:

1. консультування Уряду, а, за бажанням, також і Федерального міністра, або Уряду Федеральної землі з усіх питань стосовно досліджень, технологій та інновацій,

2. розроблення пропозицій щодо довготривалої австрійської стратегії у сфері досліджень та розвитку технологій, а також перевірка покрової реалізації,

3. розроблення пропозицій щодо пріоритетів національних програм із досліджень і технологій та щодо політики надання допомоги всім організаціям, орієнтованим на дослідження, інновації та технології з участю Федерації,

4. надання рекомендацій щодо посилення позицій Австрії в рамках міжнародної співпраці у сфері досліджень і технологій,

5. автономне надання пропозицій для національних програм із досліджень та технологій з урахуванням міжнародних програм у рамках співпраці у сфері досліджень і технологій усіх організацій, орієнтованих на дослідження, інновації та технології за участю Федерації,

6. виконання пропозицій для покращення співпраці економіки та науки, особливо через спільне провадження університетських досліджень і прикладних наукових досліджень та через розвиток технологій на підприємствах,

7. розроблення пропозицій щодо моніторингу всіх організацій, орієнтованих на дослідження, інновації та технології за участю Федерації з урахуванням міжнародних стандартів.

(2) Члени Зборів Ради під час виконання покладених на них завдань, визначених у частині першій, повинні дотримуватися відповідних інструкцій.

(3) Пропозиції та рекомендації Зборів Ради мають бути обговорені з Федеральними міністрами, яких це стосується. Рада НДРТ має забезпечити

доступ громадськості до її пропозицій та рекомендацій. Принаймні один раз на рік Радою НДРТ має надаватися звіт Федеральному урядові, який Уряд направляє до Національної Ради. Звіт має охоплювати поряд із пропозиціями та рекомендаціями також і звіт про діяльність Ради НДРТ.

§ 17с. У рамках управління Радою НДРТ обов'язком Зборів Ради є, в першу чергу, такі завдання:

1. призначення та відкликання керівника,
2. прийняття рішення про регламент Ради НДРТ. Регламент має бути опублікований у відповідній формі у бюлетені до газети "*Wiener Zeitung*",
3. затвердження фінансового плану та штатного розпису (§ 17е, ч. 1 п. 3),
4. призначення аудитора для перевірки підсумкового річного балансу (присяжний аудитор або присяжний податковий консультант або товариство з надання послуг аудиту та податкового консультування),
5. прийняття рішення щодо перевіреного річного балансу. Він має бути поданий Федеральному міністрові транспорту, інновацій і технологій до 31 березня кожного року.

§ 17d. (1) Для забезпечення відповідної діяльності Рада НДРТ використовує канцелярію. Управління канцелярією є обов'язком керівництва.

(2) Керівник не може бути членом Зборів Ради. Тривалість виконання функцій Керівника складає не більше п'яти років. Повторне призначення допускається. Щодо призначення Керівництва застосовується Федеральний закон "Про прозорість заміщення посад на підприємствах державної сфери" (BGBl. I № 26/1998).

§ 17е. (1) У першу чергу Керівництво виконує такі завдання:

1. управління канцелярією на основах заощадливості, економічності та відповідності поставленій меті,
2. підготовка звітності,
3. складання штатного розпису та фінансового плану на наступний рік відповідно до засобів, передбачених у відповідному Федеральному законі не пізніше листопада кожного календарного року,
4. складання підсумкового балансу в кінці року із застосуванням §§ 189–243 Торгового кодексу, dRGBl. S 219/1897.

(2) Керівництво виконує вказівки Зборів Ради. З метою впорядкованого ведення справ право надання вказівок реалізується Головою Зборів Ради, а у випадку, коли це неможливо, його заступником.

(3) Керівництво відповідає за виконання своїх завдань у відповідності до існуючої кращої практики.

§ 17f. Рада НДРТ укладає договори про найм Керівництва. У виконанні завдань відповідно до § 17b, а також при укладанні договорів з Керівництвом від Зборів Ради виступає Голова Зборів Ради, а у випадку, коли це неможливо, його заступник.

§ 17g. (1) Федеральний міністр транспорту, інновацій і технологій має надавати у розпорядження Ради НДРТ передбачені відповідним Федеральним фінансовим законом необхідні та відповідні засоби для виконання його завдань. Для цього Рада НДРТ має надавати Федеральному міністрові

транспорту, інновацій і технологій до 31 травня кожного року фінансовий план та штатний розпис на наступний рік, затверджені Зборами Ради.

(2) Якщо надаються послуги третім особам (фізичним та юридичним особам, які не відносяться до підпорядкування Федерації), має виставлятися рахунок за надані послуги для оплати витрат на такі послуги.

(3) Члени Зборів Ради мають право на відповідне відшкодування витрат, сума якого визначається розпорядженням Федерального міністра транспорту, інновацій і технологій за погодженням з Федеральним міністром науки і досліджень та з Федеральним міністром фінансів.

§ 17h. (1) Рада НДРТ підлягає нагляду з боку Федерального міністра транспорту, інновацій і технологій. Нагляд поширюється на дотримання законів та розпоряджень, а також на ведення справ Ради НДРТ. Федеральний міністр транспорту, інновацій і технологій має право здійснювати контрольні заходи та ознайомлюватися з документацією за вимогою. Органи Ради НДРТ зобов'язані у зв'язку з цим надавати всю відповідну довідкову інформацію та пред'являти будь-які документи. Вказівки, необхідні у процесі виконання права на нагляд, мають даватися Федеральним міністром транспорту, інновацій і технологій у письмовій формі керівництву Ради, а у випадках відповідно до § 17c мають направлятися Голові Зборів Ради.

(2) При купівлі будь-яких товарів чи послуг Рада НДРТ повинна застосувати Федеральний закон "Про закупівлі" (BGBl. I № 99/2002).

(3) Управління справами Ради НДРТ підлягає перевірці Рахунковою палатою. За будь-якими правами та обов'язками Ради НДРТ Федерація не несе відповідальність.

***

Федеральний закон Австрії про створення Австрійського товариства з підтримки наукових досліджень у формі товариства з обмеженою відповідальністю, 2004 рік¹

§ 1. (1) Для проведення заходів, які сприяють науковим дослідженням, технологічним розробкам та інноваціям в Австрії, створюється Австрійське товариство з підтримки наукових досліджень (надалі – "АТПНД") у формі

---

¹ Bundesgesetz zur Errichtung der Österreichischen Forschungsförderungsgesellschaft mit beschränkter Haftung (Österreichische Forschungsförderungsgesellschaft mbH-Errichtungsgesetz – FFG-G) (BGBl. I Nr 73/2004): <http://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20003449>.

Анотація. Австрійське агентство зі сприяння дослідженням (FFG) є найбільшою австрійською організацією зі сприяння прикладним дослідженням та інноваційній діяльності. FFG надає консультації, здійснює підтримку та фінансування науково-дослідних та інноваційних проєктів. Головним завданням FFG є підтримка НДДКР та спільних досліджень підприємств за допомогою різноманітних програм державного фінансування, що переважно фінансуються Міністерством транспорту, інновацій і технологій (BMVIT) і Міністерством економіки та праці (BWA). Крім того, воно надає інформаційні послуги щодо міжнародної співпраці всім організаціям.

Додаткова інформація: <http://cordis.europa.eu/erawatch/index.cfm?fuseaction=org.document&UUID=7D87CC28-BF66-07C8-A96287910045CA39&hwd=>

товариства з обмеженою відповідальністю. Товариство виникає із набранням чинності цього Федерального закону. Положення § 2 ч. 1 Закону "Про товариства з обмеженою відповідальністю" (RGBI. № 58/1906) не застосовується. Усі частки капіталу Товариства належать Федерації.

(2) Усі права засновників мають виконуватися Федеральним міністром транспорту, інновацій і технологій та Федеральним міністром економіки і праці. Питання, які стосуються європейських рамкових програм щодо наукових досліджень та наукових розробок, а також щодо їхніх супровідних програм, мають погоджуватися з Федеральним міністром науки і досліджень.

(3) Статутний капітал становить 35 000 євро і до реєстрації Товариства сплачується відповідними половинними частками Федеральним міністром транспорту, інновацій і технологій та Федеральним міністром економіки і праці. Після реєстрації Товариства кошти, внесені відповідно до § 2 ч. 1–4 в обсязі 35 000 євро збільшуються до 14 535 000 євро і зростають до суми в 14 570 000 євро. Новоутворений внесок у статутний капітал номінальною сумою 14 535 000 євро вноситься шляхом передачі засобів відповідно до § 2 ч. 1–4 у повному обсязі.

(4) Товариство розташоване у місті Відні. Фінансовим роком є календарний рік. Товариство має право використовувати у фірмовій символіці (включаючи логотип) федеральний герб.

(5) Із внесенням обов'язкових даних про створення Товариства відповідно до Закону "Про товариства з обмеженою відповідальністю" до Торгового суду у Відні це Товариство має бути внесене на основі зворотної дії датою свого виникнення у Реєстр підприємств.

(6) Якщо цей Закон не містить інших положень або змін до своїх положень, на Товариство поширюється дія закону "Про товариства з обмеженою відповідальністю".

***

Завдання Товариства

§ 3. (1) Завданням Товариства є підтримка наукових досліджень, технологічних розробок та інновацій (надалі – НДТРІ) на користь Австрії.

(2) Товариство має право проведення та організації будь-яких заходів і діяльності на національному та міжнародному рівні, які сприятимуть наданню допомоги НДТРІ.

Сюди відносяться, в першу чергу, такі заходи:

1. Допомога проектам фізичних та юридичних осіб у сфері наукових досліджень та розробок;
2. Проведення стратегічних заходів та програм з надання допомоги НДТРІ;
3. Підтримка співпраці науки та економіки;
4. Підтримка австрійської економіки і науки щодо потреб участі в європейській та міжнародній науково-дослідній та технологічній співпраці;
5. Представництво австрійських інтересів у відповідних європейських і міжнародних інституціях на замовлення Федерації;

6. Допомога Федерації у створенні концепцій та у подальшому розвитку надання допомоги заходам та програмам НДТРІ;

7. Загострення уваги громадськості на важливості НДТРІ.

(3) Товариство під час виконання своїх завдань повинне дотримуватися основ економічності, заощадливості та відповідності поставленій меті.

(4) Під час призначення органів та комісій особливу увагу слід звертати на питання виваженого співвідношення статі учасників.

§ 4. (1) Допомога надається на основі принципів прозорості, незалежності та чесності.

(2) Для проведення та організації заходів допомоги відповідальні федеральні міністри мають за погодженням із Федеральним міністром фінансів, кожний у сфері своїх повноважень, видати директиви, які враховували б особливі вимоги до проектів НДТРІ. Директиви щодо надання допомоги повинні містити у кожному випадку положення про предмет надання допомоги, про витрати, які можуть охоплюватися допомогою, про суб'єктивні та об'єктивні передумови для надання допомоги, про вид та розмір допомоги, про розміри можливих винагород та компенсацій (насамперед винагороди за надання гарантій та обробку документації), про процедури та підсудність. При цьому мають дотримуватися положення законодавства ЄС про конкуренцію. Директиви повинні видаватися у відповідній формі, в будь-якому випадку в офіційному бюлетені до газети "*Wiener Zeitung*". З особливих причин, що пов'язані з унікальністю окремих видів допомоги, передусім у зв'язку з обсягом таких директив, офіційна публікація може обмежуватися вказівкою на те, що Директиви видано, та інформацією про те, де можна з ними ознайомитися і де їх можна отримати.

(3) Товариство ухвалює у рамках загального правового спадкоємства також і чинні в цей момент директиви тих організацій, які передають йому майно (§ 2). Заходи, котрі проводяться на основі чинних директив організацій, які передають майно, мають бути прийняті та продовжені.

(4) Товариство, положенням про створення якого як головної діяльності Товариства передбачене надання довгострокових інвестиційних кредитів комерційним підприємствам Австрії для науково-дослідних цілей, має право отримати позику відповідно до § 5 ч. 2 Z 2 Федерального закону "Про управління засобами ЄПВ" (BGBl. № 207/1962), зі змінами, внесеним BGBl. I № 133/2003.

Фінансування

§ 5. Фінансування Товариства відбувається за рахунок:

1. фінансових засобів, які Товариству надає Федерація для проведення оперативних заходів із виконання його завдань на основі положень щорічного Федерального фінансового закону, що передбачає засоби для цих цілей;

2. фінансових засобів, які Товариству надає Федерація для покриття адміністративних витрат, котрі виникають у процесі виконання його програми, на основі фінансових засобів, передбачених для цього відповідним Федеральним фінансовим законом;

3. винагород та компенсацій за надання послуг для третіх осіб;
4. надходжень від виконання договорів на виконання робіт;
5. інших державних або приватних асигнувань;
6. інших надходжень.

Наглядова рада

§ 6. (1) У Товаристві утворюється Наглядова рада. Наглядова рада складається з десяти членів. У випадку рівної кількості голосів, крім випадків одногосності або крім випадків рішень, які ухвалюються кваліфікованою більшістю, вирішальним є голос голови Наглядової ради.

(2) Федеральний міністр транспорту, інновацій і технологій призначає голову та двох інших членів ради, Федеральний міністр економіки і праці призначає заступника голови, а також двох інших членів Наглядової ради. Федеральні міністри повинні під час виконання своїх прав щодо призначення звертати увагу на те, щоб у кожному випадку принаймні один із призначених членів ради мав підприємницький досвід. По одному членові Наглядової ради делегують від себе Об'єднання австрійських промисловців, Господарська палата Австрії, Федеральна палата робітників, а також Австрійське об'єднання профспілок.

(3) Голова Наглядової ради повинен мати підприємницький досвід.

(4) Голова та заступник голови Ради з наукових досліджень і технологічних розробок, а також голова Наглядової ради Фонду наукових досліджень повинні брати участь засіданнях Наглядової ради з дорадчим голосом.

(5) Щодо призначення членів представництва найманих працівників підприємств застосовуються відповідні положення Федерального закону "Про конституційне право на працю" (BGBl. № 22/1974).

Правління

§ 7. (1) Товариство має двох керівників. Положення про створення повинне передбачати, що Федеральний міністр транспорту, інновацій і технологій та Федеральний міністр економіки і праці мають право призначати по одному члену Правління. Призначення та відкликання потребують погодження з Наглядовою радою. § 30g ч. 4 остання половина речення Закону "Про товариства з обмеженою відповідальністю" має застосовуватися відповідно до свого змісту. У випадку особливої терміновості керівники можуть бути відкликані і без погодження з Наглядовою радою.

(2) Для призначення керівників застосовується Федеральний закон "Про прозорість заміщення посад на підприємствах державного сектора" (BGBl. I № 26/1998).

(3) Федеральний міністр транспорту, інновацій і технологій та Федеральний міністр економіки і праці мають спільно і терміново вживати заходів, необхідних для призначення найпершого Правління Товариства, виконати в першу чергу конкурс на заміщення відповідних посад та видати накази про призначення та делегування повноважень.

Програми та концепція підприємства

§ 8. (1) Товариство складає багаторічні програми для реалізації завдань, визначених у § 3, на основі цілей та принципів австрійської політики щодо нау-

кових досліджень і технологічних розробок, особливо стосовно науково-дослідної стратегії Федерації. Товариство до 30 вересня кожного року подає Робочу програму разом із річним бюджетом на наступний рік та з попередніми розрахунками. Щодо 2005 року, то для нього має бути надано тимчасову робочу програму до 31 жовтня 2004 року з метою отримання відповідного дозволу.

(3) Програми опрацьовуються і готуються Правлінням, затверджуються Наглядовою радою та надаються Федеральному міністрові транспорту, інновацій і технологій і Федеральному міністрові економіки і праці для погодження. Ці Федеральні міністри повинні, з точки зору рамок програм Європейського Союзу з наукових досліджень, досягти згоди з Федеральним міністром науки і досліджень. Багаторічна програма оприлюднюється і доводиться до відома президента Національної ради і депутатів.

(4) Перша багаторічна програма подається не пізніше, ніж протягом 12 місяців з часу набуття чинності цього Закону. Одночасно з багаторічною програмою Товариство надає Федеральному міністрові транспорту, інновацій і технологій та Федеральному міністрові економіки і праці для погодження затверджену Наглядовою радою концепцію підприємства щодо майбутнього розвитку, якого Товариство прагне досягнути, та щодо сфер його діяльності.

Система планування, звітності і захист даних

§ 9. (1) Правління Товариства забезпечує створення системи планування і звітності, яка гарантує виконання обов'язків щодо звітності відповідно до законодавчих приписів та директив за § 15b ч. 2 Федерального закону "Про ведення федерального бюджету" (BGBl. № 213/1986) та уможливує оцінку поставлених цілей, виконаних заходів та досягнення цілей.

(2) Відповідним Федеральним міністрам надаються у розпорядження необхідні дані для виконання планувальних, стратегічних та контрольних завдань. Товариство на основі запитів відповідальних Федеральних міністрів надає звіти та пропозиції.

(3) Товариство за допомогою відповідних заходів забезпечує належний обмін інформацією, необхідною для співпраці та погоджень з Фондом підтримки наукових досліджень та з іншими організаціями, які також надають підтримку й фінансуються Федерацією.

(4) Працівники Товариства, члени його органів та комісій, а також експерти зобов'язані на підставі справедливих інтересів Товариства або заявника на отримання зберігати службову таємницю щодо фактів, які стали їм відомі в рамках їхньої діяльності під час виконання завдань Товариства. Дані можуть бути передані третім особам тільки у тому випадку, коли це передбачено федеральним законодавчими приписами або якщо особа, якої це стосується, чітко та однозначно надала згоду на передачу таких даних.

Сфери діяльності

§ 10. (1) Правління товариства зобов'язане, за погодженням із Наглядовою радою, сформулювати напрями діяльності (сфери) та створити комісії. Ухвалення власного Регламенту потребує погодження з Федеральним міністром транспорту, інновацій і технологій та Федеральним міністром економіки і праці.

(2) Для кожного напрямку діяльності має бути створена власна звітність щодо оперативних засобів. У рамках звітності Товариства для кожного напрямку діяльності мають бути відображені роботи, виконані для Федерації та для інших замовників за окремими напрямами рахункової звітності.

(3) Комісії здійснюють консультування Товариства та корегування регламенту з метою виконання фахових рішень щодо окремих проєктів (у першу чергу, відповідно до § 3 ч. 2 п. 1). Організація комісій визначається внутрішніми організаційними положеннями.

(4) Усі робочі приміщення Товариства утворюють єдине підприємство у сенсі § 34 Конституційного закону "Про працю".

Звільнення від відрахувань та зборів

§ 14. (1) Використання майна корпорацій, вказаних у § 2 ч. 2–4, вважається використанням майна для суспільно-корисних цілей у сенсі § 39 ч. 5 Федерального закону "Про загальні положення та процедуру стосовно відрахувань до податкових органів" (BGBl. № 194/1961).

(2) Правочини, необхідні для виконання завдань відповідно до §§ 3 та 4, звільнені від юридичних зборів, крім судових та адміністративних.

(3) Безповоротні види допомоги Товариству звільнено від податку на спадщину та дарування. Передача майна відповідно до § 2 та послуги чи роботи Федерації для виконання завдань Товариства, вказаних у § 3, звільнено від податку з оборотного капіталу Товариств.

(4) Внески до резервних фондів, утворених відповідно до § 11 ч. 3, підлягають оподаткуванню. Ліквідація резервних фондів оподатковується лише у частині досі неоподаткованих коштів у відповідності до попереднього речення.

Директиви для Австрійського товариства з підтримки наукових досліджень щодо підтримки наукових досліджень, технологічних розробок, інновацій відповідно до § 4 ч. 2 Федерального Закону "Про створення Австрійського товариства з підтримки наукових досліджень у формі товариства з обмеженою відповідальністю" Федерального міністерства транспорту, інновацій і технологій від 16.05.2008 року¹

***

1. Преамбула

1.1. Мотивація

Завданням Австрійського товариства з підтримки наукових досліджень (далі – "АТПНД") є, відповідно до § 3 ч. 1 Закону, надання допомоги для

---

¹ Richtlinien für die Österreichische Forschungsförderungsgesellschaft mbH zur Förderung von Forschung, Technologie, Entwicklung und Innovation (FFG-Richtlinien) gemäß § 4 Abs. 2 des Bundesgesetzes zur Errichtung der Österreichischen Forschungsförderungsgesellschaft mit beschränkter Haftung (FFG-G) des/der Bundesministerin für Verkehr, Innovation und Technologie vom 16. 5. 2008 GZ BMVIT-609.986/0005– III/12/2008 und des/der BundesministerIn für Wirtschaft und Arbeit vom 9. 5. 2008 GZ-BMWA-98.310/0032-C1/10/2008: <http://www.ffg.at/sites/default/files/downloads/page/ffgrichtlinien2008.pdf>.

виконання наукових досліджень, технологічних розробок та інновацій (далі – "НДТРІ") на користь Австрії. Товариство, згідно з § 3 ч. 2 Закону, має проводити такі заходи та діяльність, які слугують підтримці НДТРІ.

Такі види допомоги виконуються у сфері впливу АТПНД, і, таким чином, від власного імені та за власний рахунок. Підтримка відповідно до § 4 ч. 1 Закону повинна надаватися на підставах прозорості, незалежності та чесності.

Для проведення заходів та діяльності відповідно до § 3 ч. 2 п. 1 – 4 Закону видано ці директиви.

Відповідно до виконання цілей АТПНД підтримує своїми заходами та сприяє конкурентоспроможності австрійської економіки на національному та міжнародному рівнях, але насамперед представляє Австрію як осередок наукових досліджень.

1.2. Мета Директив

Директиви покликані визначити положення щодо надання АТПНД допомоги на наукові дослідження, технологічні розробки та інновації (НДТРІ). Ці директиви мають врегулювати надання усіх видів допомоги від імені товариства та за його рахунок. Метою Директив є належне, прозоре та ефективне надання такої допомоги.

2. Підстави

2.1. Ціль програм допомоги

Програми допомоги, які проводяться в рамках цих Директив, мають за мету стимулювання підвищеної активності підприємств щодо розвитку наукових досліджень та технологій у співпраці з науково-дослідними, технологічними та інноваційно-політичними цілями Австрії, а також у співпраці з науковцями, університетами, позауніверситетськими науково-дослідними організаціями та зі спеціалізованими вищими навчальними закладами. Дані цілі слід розглядати у поєднанні з економічно-політичними та суспільно-політичними цілями.

Проекти, які одержують допомогу, мають робити істотний внесок у інтенсифікацію промислових досліджень та експериментальних розробок, для зміцнення інноваційних досягнень австрійської економіки, а також більш інтенсивне використання знань, які виходять із фундаментальних досліджень, а також в обробку, підготовку та оптимізацію результатів досліджень та розробок. При цьому особливого значення набувають такі фактори:

- зміст інновацій та зразковість досліджень;
- вплив діяльності проектів, яким надається допомога, на захист довкілля, соціальний та суспільний вплив;
- співпраця між наукою, економікою та користувачами, а також співпраця, що виходить за рамки фірм, міжнародна співпраця;
- ризики, пов'язані з додатковістю і розробками;
- реалізація науково-дослідних проектів у сфері технологічних розробок, важливість для ринку, економічне значення та імпульс для самостійних інноваційних процесів;

- підтримка на підставі цих Директив надається як за процедурою подання заявок, так і за процедурою проведення конкурсу.

2.2. Процедура оцінювання

Для всіх програм та заходів надання допомоги на базі Директив АТПНД має складатися письмова концепція оцінювання, що містить мету, цілі та процедури, а також терміни перевірки досягнення економічних цілей, до того ж визначає відповідні індикатори. З метою охоплення необхідної інформації має бути побудований відповідний моніторинг. Ця інформація повинна включати такі пункти:

- приватні та громадські частки у фінансуванні;
- принцип додатковості;
- наукова та технологічна продуктивність результатів;
- нові продукти та технології;
- сектори реалізації;
- робочі місця та нова зміна у сфері досліджень, розробок та інновацій (далі – ДРІ);
- міжсекторальні та міжнародні види співпраці.

***

3. Види підтримки

Відповідно до положень п. 3.2 підтримка створюється на засадах рамкових умов ЄС для державної допомоги на наукові дослідження, розробки й інновації. Якщо програма або захід виконує всі передумови одного із наведених у Додатку II винятків стосовно звільнення від певних вимог, тоді можуть бути застосовані приписи відповідного положення про звільнення.

3.1. Види допомоги

Допомога може надаватися у таких формах:

- позика;
- дотації на відсотки, ануїтети та кредитні витрати;
- гарантії;
- інші дотації (наприклад, безповоротні дотації та додаткові виплати; угоди щодо вдосконалення);
- консультування.

3.2. Проекти, що можуть отримувати допомогу/розміри допомоги/витрати, які охоплюються допомогою

Розмір допомоги формується на відповідності проекту умовам надання підтримки та на реальній потребі у такій підтримці для нього. Необхідно зосередити увагу на загальному становищі заявника, на динаміці його досліджень, на його науково-дослідному портфолію, на характеристиках його науково-дослідної діяльності з точки зору сталого розвитку, а також на додатковості підтримки у відповідності з цілями технологічної політики.

3.2.1. Допомога для проектів у сфері досліджень і розробок

Максимально допустима інтенсивність допомоги на підставі витрат проекту, які можуть покриватися підтримкою, може бути такою:

для фундаментальних досліджень – до 100%;

для промислових досліджень – до 50% від визнаних проектних витрат;

для експериментальних розробок – до 25% від визнаних проектних витрат.

3.2.1.1. Додаткові підвищення

Верхня межа підтримки, наведена в пункті 3.2.1, для промислових досліджень та експериментальних розробок може підвищуватися таким чином:

a) Для допомоги малим і середнім підприємствам (МСП):

для середніх підприємств до 10 відсоткових пунктів

для малих підприємств до 20 відсоткових пунктів

b) Не більше 80% допускається підвищення рівня допомоги до 15 відсоткових пунктів, якщо:

i) проект стосується співпраці між, принаймні, двома самостійними підприємствами та якщо виконано такі передумови:

– жодне окреме підприємство не може претендувати на більше, ніж 70% відшкодування витрат, які можуть покриватися допомогою;

– проект повинен включати співпрацю з принаймні одним МСП або ж з міжнародним підприємством, тобто діяльність із наукових досліджень та розробок повинна проводитися щонайменше між двома державами-членами;

ii) проект стосується співпраці між підприємством та науково-дослідною організацією передусім у рамках координації національних заходів щодо досліджень і розробок, та якщо виконано такі передумови:

– науково-дослідна організація покриває 10% витрат, на які отримується допомога;

– науково-дослідна організація чи установа має право публікувати результати робіт, якщо їх було проведено цією організацією;

iii) тільки у випадку промислових досліджень: якщо результати проекту презентуються на технічних та наукових конференціях, або публікуються у наукових та технічних журналах, чи в інформаційних носіях (банках даних, де кожен має доступ до опрацьованих результатів), чи є доступними через безкоштовне програмне забезпечення, або через програмне забезпечення з відкритим програмним кодом.

У рамках положень "i" та "ii", надання замовлень у субпідряд не вважається співпрацею. У випадку співпраці між підприємством та науково-дослідною організацією найвищі межі можливої допомоги, встановлені рамковим законодавством ЄС про державної допомоги для ДРІ, не діють для науково-дослідної організації.

3.2.1.2. Найвища інтенсивність допомоги

У випадку проектів у сфері досліджень і розробок, повинні витримуватися такі найвищі межі інтенсивності допомоги у кожному випадку:

Найвищі межі інтенсивності допомоги

	Малі підприємства	Середні підприємства	Великі підприємства
Фундаментальні дослідження	100%	100%	100%
Промислові дослідження	70%	60%	50%
Промислові дослідження: у співпраці між підприємствами; у випадку великих підприємств: на міжнародному рівні або принаймні з одним МСП або у співпраці з підприємствами та науково-дослідними організаціями або з поширенням результатів	80%	75%	65%
Експериментальні дослідження	45%	35%	25%
Експериментальні дослідження: у співпраці між підприємствами; у випадку великих підприємств: на міжнародному рівні або принаймні з одним МСП або у співпраці з підприємствами та науково-дослідними організаціями	60%	50%	40%

3.2.1.3. Витрати, на які може надаватися допомога

Без порушення положень пункту 3.3. витратами, на які може надаватися допомога (далі – "визнані витрати") у розрахунку інтенсивності допомоги проєктів у сфері досліджень і розробок визнаними витратами можуть бути такі:

- витрати на персонал (наукові дослідники, техніки та інші особи, доки вони зайняті науково-дослідним проєктом);
- витрати на інструменти та обладнання, доки вони використовуються для науково-дослідного проєкту. Якщо інструменти та устаткування використовуються для цього проєкту не протягом всього терміну їхньої служби, тоді допомогою охоплюється їх використання тільки під час тривалості науково-дослідного проєкту, визначеної на підставі амортизації за належним бухгалтерським обліком;
- витрати на будівлі та земельні ділянки, доки вони використовуються для науково-дослідного проєкту. У випадку будівель, допомогою охоплюється зменшення вартості, визначене на підставах належного бухгалтерського обліку під час тривалості науково-дослідного проєкту. У випадку земельних ділянок визнаються витрати на комерційну передачу та фактичні інвестиційні витрати;
- витрати на дослідження, на замовлення, на технічні знання та патенти, придбані за ринковими цінами безпосередньо або на основі ліцензій третіх осіб, якщо операція була проведена за загальноприйнятними комерційними умовами та не існує недозволених усних домовленостей, а також витрати на консультування та рівноцінні послуги, котрі слугують винятково науково-дослідній діяльності;
- додаткові накладні витрати, які виникають безпосередньо через науково-дослідний проєкт;

• інші виробничі витрати, включаючи витрати на матеріали, витратні матеріали тощо, які виникають безпосередньо під час науково-дослідної діяльності.

3.2.2. Допомога для вивчення можливостей технічної здійсненності проєктів

Без порушення положень пункту 3.3. максимальна допустима інтенсивність допомоги на витрати для вивчення технічної здійсненності становить:

Вивчення технічної здійсненності для:	МСП	Великі підприємства
підготовки промислових досліджень	75%	65%
експериментальних розробок	50%	40%

3.2.3. Допомога на витрати МСП для придбання прав інтелектуальної власності

Інтенсивність допомоги залежить від інтенсивності науково-дослідної діяльності у випадку допомоги проєктам у сфері досліджень і розробок (проєкти у сфері досліджень і розробок відповідно до пунктів 3.2.1 – 3.2.1.2).

Для розрахунку інтенсивності допомоги слід виходити з науково-дослідної діяльності, яка приводить до створення комерційної інтелектуальної власності.

Інтенсивність допомоги, допустима в рамках проєкту у сфері досліджень і розробок для цієї науково-дослідної роботи є максимально допустимою інтенсивністю допомоги МСП на витрати, пов'язані з отриманням та визнанням патентів, а також на інші права інтелектуальної власності.

3.2.3.1. Визнання витрат

Без порушення положень пункту 3.3, визнаються такі витрати:

- усі витрати, які виникають перед отриманням прав на промислову власність у першій юрисдикції, включаючи витрати на підготовку, подачу та обробку заявки, а також на поновлення заявки перед отриманням права захисту;
- витрати на переказ та інші витрати, які виникли в інших правових системах з точки зору отримання та визнання дійсними таких прав;
- витрати на збереження цього права в рамках офіційної процедури перевірки та витрати, що виникли у випадку можливої процедури протесту, навіть, якщо вони виникли після отримання такого права.

3.2.4. Допомога молодим інноваційним підприємствам

Допомога може становити до 1 мільйона євро.

На територіях, яким надається підтримка відповідно до статті 87 ч. 3 літ. "а" Договору ЄС, допомога може становити до 1,5 мільйонів євро.

На територіях, яким надається підтримка відповідно до статті 87 ч. 3 літ. "с" Договору ЄС, допомога може становити до 1,25 мільйонів євро.

Обов'язкові передумови для надання допомоги:

- йдеться про підприємство відповідно до визначення у пункті 2.3.
- отримувач допомоги вже розробляє продукцію, послуги та технології, які відповідають критеріям проєктів у сфері досліджень і розробок.
- отримувач допомоги може отримувати допомогу тільки одноразово протягом періоду, під час якого він розглядається як молоде інноваційне підприємство. Допомога може надаватися додатково до інших видів допо-

моги відповідно до спільних рамок співтовариства для допомоги проектам ДРІ, якщо така допомога надається у відповідності до Регламенту (ЄС) № 364/2004 або через інший подальший регуляторний акт щодо допомоги проектам ДРІ, а також коли така допомога дозволена Комісією на основі настанов щодо допомоги у випадках з ризиковим капіталом.

- інша допомога ДРІ або для ризикового капіталу можуть надаватися отримувачу тільки через три роки після надання допомоги для молодих інноваційних підприємств.

Допомога є заходом підтримки підприємницької стратегії молодих інноваційних підприємств і надається у формі позики.

Мають застосовуватися положення, визначені в пункті 3.3.

3.2.5. Допомога на процесуальні та організаційні інновації у секторі послуг

Найвища межа інтенсивності допомоги становить:

для малих підприємств до 35%;

для середніх підприємств до 25%;

для великих підприємств до 15%.

Великі підприємства розглядаються у ролі отримувачів такої допомоги тільки тоді, коли вони у рамках діяльності, яка одержує допомогу, співпрацюють з МСП, причому на МСП має припадати не менше 30% усіх витрат, на які надається допомога.

Мають бути виконані такі передумови:

- інновація виробництва має бути постійно пов'язаною із застосуванням та використанням інформаційної та комунікаційної техніки для зміни виробничих процесів;

- інновація має бути сформульована як проект з конкретно оголошеним і відповідним проектним менеджером та із визначеними проектними витратами;

- проект, якому надається підтримка, має спонукати до розробки норм, комерційної моделі, технології або концепції, яка може бути систематично повторюваною, сертифікованою та, за потреби, запатентованою;

- інновація технологічного процесу та виробництва має бути конкретною мірою новою або покращеною відповідно до стану науки і техніки у відповідній сфері економіки у Співтоваристві. Інновація може отримати підтвердження від держави-члена, наприклад, на основі точного опису новації, щоб можна було порівняти її зі станом технології або з виробничими методами, які застосовуються іншими підприємствами у тій самій сфері економіки;

- проект інноваційних технологічних процесів і виробництва має нести в собі однозначну міру ризику. Цей ризик підтверджується державою-членом, наприклад, на основі розміру проектних витрат, що пов'язанні з оборотом підприємства, часу, необхідного для розробки нових процесів, приборків, які очікуються від інновації, процесів у порівнянні з витратами проекту та на основі того, що є ймовірність невдалого результату.

Для надання такої допомоги не розглядаються:

звичайні і планові зміни продуктів, виробничих ліній, технологій виробництва, наявних послуг та інших поточних процесів, навіть якщо ці зміни приводять до покращень.

3.2.5.1. Витрати, на які надається допомога.

Без порушення положень пункту 3.3. ті ж самі витрати, що й у допомозі для проектів сфери досліджень і розробок відповідно до пункту 3.2.1.3 вважаються такими, що підлягають допомозі, але з такими винятками:

- у випадку організації виробництва витрати на інструменти та устаткування охоплюють винятково інформаційно-технічні та комунікаційно-технічні інструменти й прилади.

3.2.6. Допомога для послуг з інноваційного консультування та на послуги, які підтримують інновації.

Мають бути виконані такі передумови:

- отримувачем допомоги є МСП;
- допомога за період трьох років становить до 200 000 євро на отримувача (без порушення можливих допомог "*de minimis*" на інші витрати, які підлягають підтримці);

- надавач послуг має національну або європейську сертифікацію. В іншому випадку допомога може охоплювати до 75% витрат;

- отримувач допомоги має використовувати державну допомогу для того, щоб придбавати послуги за ринковими цінами.

3.2.6.1. Витрати, які підлягають допомозі

Без порушення положень пункту 3.3 вважаються витратами, які підлягають допомозі, такі:

у випадку інноваційних консультаційних послуг:

витрати на консультування щодо управління підприємством; технічна підтримка; на послуги з передачі технологій; на навчання; на консультування щодо передачі прав, на охорону інтелектуальної власності та на торгівлю певними правами та ліцензійними угодами; на консультування стосовно користування нормами;

у випадку послуг із підтримки інновацій:

витрати на офісні площі; на бази даних; на фахову літературу; на дослідження ринку; на використання лабораторій; на товарні знаки, тести та сертифікацію.

3.2.7. Кумуляція (сумування наростаючим підсумком)

Стосовно кумуляції діють найвищі межі відповідно до загальних рамкових умов ЄС для державної допомоги на ДРІ незалежно від того, чи підтримка проекту фінансується винятково з державних засобів чи частково надходить від Співтовариства, за винятком спеціальних та обмежених умов фінансування Співтовариством у межах відповідних рамкових програм у сфері досліджень і розробок, які видаються відповідно до глави XVIII Договору ЄС або глави II Договору Євратом.

Допомога для проектів ДРІ не може акумулюватися з підтримкою "*de minimis*" тих самих витрат, які підлягають допомозі.

3.3. Підстави стосовно витрат, які підлягають допомозі / строк визнання / термін дії проекту

Застосовуються такі підстави для всіх проектів, які одержують підтримку відповідно до пунктів 3.2.1–3.2.6:

Витратами, які охоплюються допомогою, є всі витрати, що відносяться до проекту, або видатки, котрі виникли безпосередньо, фактично та додатково (до звичайних виробничих витрат) під час тривалості науково-дослідної діяльності, яка одержує допомогу.

Персональні витрати є такими, які підпадають під покриття за рахунок допомоги, оскільки вони перебувають на прийнятому для цієї сфери рівні і логічно виходять з внутрішнього виробничого бухгалтерського обліку. Якщо загальні витрати на послугу, на сплату якої надається допомога, покриваються переважно з федеральних засобів, то персональні витрати покриваються допомогою тільки до такого рівня, доки вони відповідають схемі заробітної платні Федерації за працю порівнянних федеральних службовців.

Не підлягають допомозі:

- витрати, які не є в безпосередньому зв'язку з проектом, який одержує допомогу.

- витрати, які з причини положень конкурентного законодавства ЄС не вважаються витратами, які підлягають допомозі.

Можуть бути визнані такими, які претендують на допомогу, витрати, які виникли після подання клопотання на отримання допомоги.

Термін дії проекту обмежується п'ятьма роками, але, залежно від позитивного проміжного оцінювання, він може бути продовжений ще на п'ять років. Терміни дії проектів, а також критерії проміжного оцінювання мають бути визначені у програмному документі. Максимальний можливий термін дії проекту становить десять років і може бути максимально продовжений на дванадцять місяців, якщо не виникає жодних додаткових витрат, які підлягають допомозі.

Інші продовження потребують нового клопотання про надання допомоги.

4. Спеціальними передумовами для надання допомоги відповідним адресатам є:

(Отримувачами можуть бути тільки фізичні та юридичні особи або об'єднання осіб, які перебувають поза федеральним управлінням).

- фізичні особи;
- юридичні особи, передусім:
  - асоціації;

- товариства, зокрема, з обмеженою відповідальністю; акціонерні товариства; університети відповідно до § 6 Закону "Про університети" 2002 року; Органи самоуправління;

- різні юридичні особи від Федерації як організації, які забезпечують навчання студентів за програмами спеціалізованих вищих навчальних закладів;

- спеціалізовані вищі навчальні заклади;

- Європейські товариства.

• партнерства згідно з цивільним законодавством та законодавством про компанії, а саме такі:

- цивільні партнерства; відкриті товариства; командитні товариства;
- Європейські економічні об'єднання для відстоювання інтересів;
- Трудові об'єднання;

Заявники можуть виконувати спільний проект у формі "трудового об'єднання". Заявники мають у цьому випадку подати спільне клопотання про отримання допомоги, врегулювати свої внутрішні відносини договором та визначити координатора проекту (відповідальну особу). З трудовими об'єднаннями мають бути підписані договори з однією особою, що діє за їхнім дорученням, відповідно до Додатка I пункт 5.3.5 останній параграф. У програмному документі мають бути визначені права та обов'язки кожного з партнерів та проектного координатора (витрати, які підлягають визнанню, або допомога, поділена відповідно на кожного партнера; обов'язки координаторів проекту; положення щодо відповідальності; зворотна сплата позики тощо).

***

6. Об'єктивні рамкові умови Директив

6.1. Правові рамкові умови

6.1.1. Осяг прав

Розмір фінансування засновується на відповідності проекту і потребі у його фінансуванні.

Проект може отримати допомогу тільки тоді, коли його реалізація без такої допомоги не буде можливою в необхідному обсязі та у запланований період часу.

Право на отримання допомоги не обумовлюється цими Директивами ні за причиною, ні за розміром.

6.1.2. Відповідність умовам ЄС

Проекти, які відповідають умовам надання підтримки, базуються на:

- спільних рамкових умовах ЄС щодо державної допомоги для наукових досліджень, розробок та інновацій (ОВ С 323 від 30.12. 2006 року, с. 1–26) – дійсні до 31.12.2013 року.

або на таких регламентах щодо звільнення від певних вимог:

- Регламент Комісії (ЄС) № 70/2001 від 12 січня 2001 року щодо застосування статей 87 та 88 Договору ЄС до державної допомоги малим і середнім підприємствам (ОВ L 10 від 13.01.2001 року, с. 33–42), з останніми змінами, внесеними Регламентом Комісії (ЄС) № 1976 від 20 грудня 2006 року (ОВ L 368 від 23.12.2006 року, с. 85–86) – термін дії до 30.06.2008 року.

- Регламент Комісії (ЄС) № 1998 від 15.12.2006 року про застосування статей 87 та 88 Договору ЄС до допомоги "*de minimis*" (ОВ № L 379 від 28.12.2006 року, с. 5–10) – термін дії до 31.12.2013 року.

- Регламент Комісії (ЄС) № 68/2001 від 12.01.2001 року про застосування статей 87 та 88 Договору ЄС до допомоги на навчання (ОВ L 10 від 13.01.2001 року, с. 20–29), з останніми змінами, внесеними Регламентом

(ЄС) № 1976 від 20.12.2006 року (ОБ L 368 від 23.12.2006 року, с. 85–86) – термін дії до 03.06.2008 року.

Щодо форми підприємств, то у цьому випадку діє визначення МСП відповідно до конкурентного законодавства ЄС. (Визначення малого і середнього підприємства відповідно до Рекомендації Комісії 2003/361/ЄС від 6 травня 2003 року (ОБ L 124 від 20.5.2003 року, с. 36–41).)

Усі приписи ЄС мають застосовуватися у останній чинній редакції.

6.1.3. Внутрішнє законодавство

Федеральний Закон "Про створення Австрійського товариства з обмеженою відповідальністю з підтримки наукових досліджень" (далі – Закон про АТПНД) (BGBl. I № 73/2004) в останній чинній редакції.

Закону "Про дотримання рівності" (BGBl. I № 66/2004) в останній чинній редакції.

Федеральний Закон "Про рівноправність осіб з обмеженими можливостями" (BGBl. I № 82/2005) в останній чинній редакції, а також Заборона дискримінації відповідно до § 7b Федерального Закону "Про найману працю" (BGBl. № 22/1970), в останній чинній редакції (див.: Зобов'язання відповідно до § 8 ч. 3 Закону "Про рівноправність осіб з обмеженими можливостями").

6.2. Організаційні рамкові умови

6.2.1. Збір відомостей про всі засоби допомоги та координація у випадку багаторазової допомоги

Збір відомостей про всі засоби допомоги

Перед наданням допомоги АТПНД має в першу чергу з'ясувати також розмір тих засобів, на надання яких заявник подав клопотання до іншого розпорядчого органу або до іншого правового суб'єкта, включаючи інші територіальні об'єднання, для отримання допомоги на одні й ті самі послуги, незважаючи на відмінність мети, чи збирається подавати клопотання, або таку підтримку цими органами йому вже надано, або надано на неї згоду, та яку ще підтримку з публічних джерел та засобів ЄС він отримав для сплати за послуги такого ж виду протягом останніх трьох років перед подачею клопотання про надання йому допомоги. З цією метою на заявника покладатиметься обов'язок повідомляти про це із врахуванням відповідних санкцій у випадку невиконання; це ж стосується допомоги, на надання якої він збирається подавати клопотання пізніше.

Координація у випадку багаторазової допомоги

АТПНД у процесі подачі заяви повинне вимагати від заявника повідомити про вже наявні подібні проекти. Якщо інший розпорядчий орган або інший правовий суб'єкт, включаючи інші територіальні об'єднання, збирається надати підтримку заявникові для покриття тієї ж послуги, незважаючи на відмінність мети, тоді АТПНД має узгодженим чином діяти разом з іншими правовими суб'єктами. Якщо один проект отримував допомогу від різних органів, які таку допомогу надають, тоді у процесі перевірки підтверджень про кінцеве використання має бути виконаний облік розміру допо-

моги у грошовій формі, який базується на фактично визнаних відповідними органами витратах. АТПНД має перевірити дотримання допустимих найвищих меж. У випадку перевищення цих допустимих меж слід виконати скорочення відповідних часток у рамках координації з відповідними органами, які надають таку допомогу.

6.2.2. Звітність відповідно до правових актів ЄС про надання допомоги

Правила, які виходять з обов'язків щодо звітності відповідно до правових актів ЄС (спільні рамкові засади ЄС для допомоги ДРІ, а також Регламент відповідно до Додатка II), повинні застосовуватися.

***

ДОДАТОК II – положення щодо звільнення від вимог

За основу мають застосовуватися визначені у пункті 3 положення, на підставі загальних рамкових умов Співтовариства щодо надання державної допомоги для наукових досліджень, розробок та інновацій (ОВ С 323 від 30.12.2006 року, с. 1–26). Якщо програма або захід виконують всі передумови, зазначені в одному із Регламентів, вказаних у Додатку II, то можуть бути застосовані приписи відповідного Регламенту щодо звільнення від вимог.

У випадку підтримки неприбуткової діяльності науково-дослідних організацій не мають застосовуватися правила ЄС щодо надання допомоги, якщо існують передумови, визначені у пункті 3.1.1 загальних рамкових умов ЄС.

Витяги стосовно інтенсивності допомоги/витрат, які покриваються допомогою

1. Стосовно стимулювання МСП для виконання досліджень і розробок

Регламент Комісії (ЄС) № 70/2001 від 12 січня 2001 року про застосування статей 87 та 88 Договору ЄС до державної допомоги малим і середнім підприємствам (ОВ L 10 від 13.1.2001 року, с. 33–42), зі змінами, внесеними Регламентом (ЄС) № 1976 від 20.12.2006 року (ОВ L 368 від 23.12.2006 року, с. 85–86), – термін дії по 30 червня 2008 року.

П р и м і т к а : Визначення щодо МСП відповідає визначенню, наведеному в "Рекомендації Комісії від 6 травня 2003 року стосовно визначення мікропідприємств, а також малих і середніх підприємств" (ОВ L 124 від 20.05.2003 року, с. 36–41).

Допустимі межі інтенсивності для допомоги таких досліджень і розробок:

фундаментальні дослідження	до 100%;
промислові дослідження	до 60%;
експериментальні розробки	до 35%.

Проект, який отримує допомогу, має бути повністю віднесений до відповідної сфери досліджень і розробок.

Якщо проект охоплює різні сфери досліджень і розробок, тоді допустима межа інтенсивності визначається за зваженою середньою величиною, передбаченою для відповідного рівня допустимої межі інтенсивності допомоги.

Якщо передумови, вказані у цьому Регламенті, відповідно до статті 5а ч. 4 виконано, то інтенсивність допомоги може бути підвищеною для проектів:

у сфері промислових досліджень	до 75%;
у сфері експериментальних розробок	до 50%.

Витрати, які охоплюються допомогою:

Без порушення положень пункту 3.3, до витрат, які охоплюються допомогою, належать такі:

- витрати на персонал (дослідники, техніки та інші особи, які задіяні у науково-дослідному проекті);
- витрати на інструменти, обладнання й оснащення, доки вони використовуються для виконання науково-дослідного проекту. Якщо інструменти та обладнання використовуються для цього проекту не протягом всього терміну, тоді допомозі підлягає їхнє використання тільки під час терміну виконання науково-дослідного проекту, визначеного на підставі амортизації за належним бухгалтерським обліком;
- витрати на будівлі та земельні ділянки, доки вони використовуються для науково-дослідного проекту. У випадку будівель вважається таким, що підлягає підтримці, зменшення вартості, визначене на підставах належного бухгалтерського обліку під час тривалості науково-дослідного проекту. У випадку земельних ділянок підтримці підлягають витрати на комерційну передачу та фактичні інвестиційні витрати;
- витрати на консультування та рівноцінні послуги, які слугують винятково науково-дослідній діяльності, включаючи відповідні ринковим цінам витрати;
- витрати на дослідження, на технічні знання та патенти, які отримуються із чужих джерел, або для користування якими необхідно купувати ліцензії, за тієї умови, що купівля прав відбувається на загальноприйнятих комерційних умовах та не існує недозволених усних домовленостей. Ці витрати можуть підлягати допомозі до максимального розміру частки, що становить 70% від суми витрат, які підлягають підтримці в рамках проекту;
- додаткові накладні витрати, які виникають у безпосередньому зв'язку з науково-дослідним проектом;
- інші виробничі витрати (матеріали, витратні матеріали тощо), які виникають безпосередньо у зв'язку з науково-дослідною діяльністю.

2. Допомога на навчання відповідно до:

Регламенту Комісії (ЄС) № 68/2001 від 12.01.2001 року про застосування статей 87 та 88 Договору ЄС до допомоги на навчання (ОВ L 10 від 13.01.2001 року, с. 20–29), зі змінами, внесеними Регламентом (ЄС) № 1976 від 20.12.2006 року (ОВ L 368 від 23.12.2006 року, с. 85–86), – термін дії – по 30 червня 2008 року.

Допустима інтенсивність допомоги на дослідження і розробки (при чому розрізняють "спеціальні" та "загальні" навчальні заходи)

1) Інтенсивність допомоги для спеціальних навчальних заходів:

для великих підприємств до 25% від витрат, на які може надаватися допомога; для МСП до 35% від витрат, на які може надаватися допомога.

Інтенсивність допомоги для загальних навчальних заходів:

для великих підприємств до 50% від витрат, на які може надаватися допомога; для МСП до 70% від витрат, на які може надаватися допомога.

Доплати, що стосуються спеціальних та загальних навчальних заходів:

Для підприємств на територіях, які отримують допомогу відповідно до статті 87 ч. 3 літ. "с" Договору ЄС, допускаються доплати у такому розмірі:
до 5%.

Для підприємств на територіях, які отримують підтримку, відповідно до статті 87 ч. 3 літ. "а" Договору ЄС, допускаються доплати у такому розмірі:
до 10%.

У випадку навчальних заходів на користь найманих працівників-інвалідів, допустимі межі інтенсивності допомоги, вказані у пунктах 1 та 2, підвищуються на 10%.

У випадку навчальних заходів, які надають як специфічну, так і загальну кваліфікацію, а також у випадках, коли неможливо точно визначити, чи йдеться у випадку

ку проекту про специфічний, чи про загальний навчальний захід, тоді інтенсивність допомоги у випадку великих підприємств не може перевищувати 25%, а у випадку МСП – 35%.

Витрати, які підлягають підтримці:

Без порушення положень пункту 3.3 витратами, які підлягають допомозі, є:

- персональні витрати на викладачів;
- витрати на відрядження викладачів осіб, що навчаються;
- інші поточні витрати, як то матеріали та обладнання;
- амортизація приладів і предметів устаткування відповідно до частки їх виняткового використання у навчальному проекті;
- витрати на послуги з консультивання, які стосуються навчального заходу;
- персональні витрати на учасників навчання до розміру загальної суми вказаних під літерами а) – е) витрат, які підлягають отриманню допомоги. При цьому слід враховувати тільки фактично виконані навчальні години після віднімання всіх продуктивних годин або їх еквіваленту.

3. Допомога "*de minimis*" відповідно до:

Регламенту Комісії (ЄС) № 1998 від 15.12.2006 про застосування статей 87 та 88 Договору ЄС до допомоги "*de minimis*" (ОВ L 379 від 28.12.2006 року, с. 5–10) – термін дії – до 31.12.2013 року.

Без порушення положень пункту 3.3, загальна сума допомоги "*de minimis*" для підприємства за період трьох фінансових років не може перевищувати 200 000 євро. Загальна сума допомоги "*de minimis*" – для підприємства, яке працює у секторі дорожнього транспорту, за період трьох фінансових років не може перевищувати 100 000 євро.

Ці крайні найвищі межі діють у випадку допомоги "*de minimis*" незалежно від виду та цілей та незалежно від того, чи допомога, яку надає держава-член, повністю чи частково фінансується з державних засобів. Період часу визначається фінансовими роками, які визначені відповідними нормами у відповідній державі-члені.

Якщо загальна сума допомоги для заходу, котрий отримує допомогу, перевищує цю найвищу допустиму межу, тоді не може виставлятися претензія на правову перевагу дії цього Регламенту також і на частину допомоги, яка не перевищує найвищу допустиму межу. У цьому випадку та для такого заходу, який отримує допомогу, на правову перевагу цього Регламенту не можна претендувати ні у момент надання допомоги, ні пізніше.

Допомога "*de minimis*" не може акумулюватися з іншими видами допомоги на ті самі витрати, які підлягають допомозі, якщо інтенсивність допомоги, що є результатом кумуляції, перевищила б ту інтенсивність, яку було б визначено у положеннях про групове звільнення від вимог, або в одному з рішень, ухвалених Комісією стосовно особливих ознак кожного окремого випадку.

**Закон Данії "Про технології та інновації" № 419 від 06.06. 2002 року
зі змінами, внесеними § 39 Закону № 430 від 06.06.2005 року,
§ 48 Закону № 431 від 06.06.2005 року і Законом № 569 від 06.06.2007 року¹**

Діяльність із впровадження технологій та інновацій

§ 1. Мета Закону полягає у зміцненні розвитку технологій та інновацій у підприємницькій діяльності.

Частина 2. Закон спрямований на покращення:

- 1) співпраці й обміну знаннями між датськими і зарубіжними дослідниками, датськими і міжнародними дослідними і освітніми установами, технологічними сервісними інститутами, науковими установами і підприємствами;
- 2) інновацій; розвитку, поширення, використання і комерціалізації результатів наукових досліджень, нових технологій, організаційних та маркетингових знань;
- 3) розвитку наукових і технологічних підприємств;
- 4) інновацій та інвестування капіталу в наукові й технологічні підприємства;
- 5) міжнародної співпраці та використання знань та технологій.

Частина 3. У рамках, передбачених щорічним фінансовим законом, Міністр науки, технологій і розробок може застосувати певні ініціативи, враховуючи спільне фінансування заходів стосовно розробок, аналізу та оцінювання, задля досягнення мети цього Закону, згідно з частиною 2.

§ 2. Для досягнення цілей цього Закону можуть використовуватися один чи декілька видів спільного фінансування:

- 1) інвестиції, у тому числі спрямовані на міжнародну співпрацю;
- 2) капіталовкладення;
- 3) позики;
- 4) гарантії;
- 5) інші подібні фінансові інструменти.

Частина 2. Міністр науки, технологій і розробок може визначити правила спільного фінансування згідно з частиною 1, а також правила повернення частки такого фінансування.

¹ Lov nr. 419 af 6. juni 2002 om teknologi og innovation (Bekendtgørelse nr. 835 af 13. august 2008 af lov om teknologi og innovation): <http://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=120839>.

Анотація. This law forms the basis for activities of the Danish Council for Technology and Innovation, Approved Technological Service Institutes (GTS) and Innovation Environments. The Danish Council for Technology and Innovation administer a number of initiatives which purposes are to promote innovation and dissemination of knowledge between knowledge institutions and enterprises. RTI also advises the Minister of Science, Technology and Innovation about technology and innovation policy.

The GTS institutes are independent not-for-profit organisations which purpose are to transfer and disseminate technical know-how, new methods and knowledge to industry and society. At the same time, the GTS institutes collaborate closely with the Danish Ministry of Science, Technology and Innovation on technology-based promotion of trade and industry.

Додаткова інформація: <http://proinfo.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=9622&CO=3>.

Комітет з питань технологій та інновацій

§ 3. Для надання допомоги у реалізації цього Закону, Міністр науки, технологій і розробок створює Комітет з питань технологій та інновацій.

Частина 2. Комітет складається з голови та 8 членів. Голова комітету обирається Міністром науки, технологій і розробок. Комітет формується таким чином, щоб у ньому були представлені компетентні представники у сфері технологічних розробок та інновацій у підприємницькій діяльності, інвестицій і розвитку підприємництва, поширення та комерціалізації результатів наукових досліджень, співпраці між підприємствами і дослідниками, дослідними інституціями, технологічними сервісними інститутами тощо, а також міжнародної співпраці в галузі технологій та інновацій.

Частина 3. Голова та члени ради обираються строком до 3 років. Переобрання може відбутися лише один раз.

Частина 4. Міністр науки, технологій і розробок забезпечує секретарську підтримку комітету.

Частина 5. Міністр науки, технологій і розробок затверджує регламент комітету.

Частина 6. Міністр науки, технологій і розробок має право затвердити докладні положення діяльності Комітету з питань технологій та інновацій.

§ 4. Одним із завдань Комітету з питань технологій та інновацій, згаданого у § 1, част. 1 і 2, є надання консультацій Міністру щодо організації й розвитку діяльності, спрямованої на зміцнення майбутнього зростання та інновацій у підприємницькій діяльності.

Частина 2. Комітет може розробляти стратегії, проводити аналізи та оцінювання розвитку і конкретних ініціатив, пов'язаних із роботою комітету.

Частина 3. Міністр може делегувати реалізацію ініціатив, наведених у § 1, част. 3, Комітету з питань технологій та інновацій або агентству при Міністерстві науки, технологій і розробок.

Частина 4. Комітет ухвалює рішення щодо ініціатив Міністра, згаданих у част. 3, які були делеговані Комітету, в яких йдеться про часткове або повне фінансування. Комітет може делегувати свої повноваження щодо прийняття рішень про фінансування до секретаріату. В такому разі Комітет затверджує повноваження секретаріату.

Частина 5. Комітет виконує повноваженнями вищого органа по відношенню до сертифікованих технологічних сервісних інститутів, визначених у § 5, та інноваційних центрів, визначених у §§ 7–9.

Частина 6. Комітет може призначити спеціальні робочі групи для надання допомоги у здійсненні обов'язків комітету. Такі робочі групи виконують функції консультування та не мають права ухвалювати рішення.

Частина 7. Рішення Комітету, передбачені част. 1-5, не можуть бути оскаржені іншим адміністративним органом.

§ 4 а. Для сприяння розвитку міжнародного співробітництва Міністр науки, технологій і розробок може прийняти рішення про розподіл до 20 відсотків окремого гранту, що був призначений для поширення знань та інновацій, на

організацію міжнародних форумів. Міністр може звернутися за порадою до Комітету з питань технологій та інновацій стосовно такого розподілу.

Частина 2. Міністр може уповноважити Комітет з питань технологій та інновацій розподілити до 20 відсотків тих грантів, що комітет отримує від міністерства, на організацію міжнародних форумів, визначених у § 4, част. 3.

Частина 3. Умовою розподілу гранту відповідно до част. 1 та 2 є використання міжнародним форумом отриманих коштів на

- 1) створення відкритих конкурсів для надання підтримки,
- 2) сприяння досягненню цілей цього Закону, і
- 3) надання підтримки за виконання певних умов, у тому числі – отримання адекватної фінансової звітності.

Сертифіковані технологічні сервісні інститути

§ 5. Міністр науки, технологій і розробок може за заявою від Комітету із питань технологій та інновацій сертифікувати приватні інститути загального призначення або акціонерні товариства загального призначення як технологічні сервісні інститути.

Частина 2. Сертифіковані технологічні сервісні інститути повинні працювати у сфері технологічних послуг на високому економічному, професійному та організаційному рівні.

Частина 3. Статут інституту та зміни до нього мають схвалюватися Комітетом з питань технологій та інновацій.

Частина 4. Схвалення означає, що комітет має наглядати за діяльністю інституту.

Частина 5. Сертифікований технологічний сервісний інститут повинен інформувати Міністра науки, технологій і розробок про зміни обставин, які становлять підставу сертифікації та спільного фінансування.

Частина 6. Сертифікація згідно з част. 1 надається строком на 3 роки. У разі недотримання умов, визначених у част. 2, на яких була проведена сертифікація, Міністр може анулювати сертифікацію з попередженням або без нього.

§ 6. Термін "технологічний інститут" або "технологічний сервісний інститут" чи словосполучення, до яких входять ці терміни, мають використовуватися лише з дозволу Міністра науки, технологій і розробок.

Інноваційні центри

§ 7. Міністр науки, технологій і розробок може за поданням відповідної заявки затвердити інноваційний центр з метою поліпшення взаємодії між державною науковою системою, новими інноваційними науковими підприємствами та існуючими підприємствами й інвесторами.

Частина 2. Для затвердження інноваційні центри повинні мати відповідні обладнання і ресурси, що зможуть посприяти розвитку інноваційних підприємств з огляду на розвиток та комерціалізацію нових послуг та продуктів. Задля затвердження як інноваційний центр мають бути також задовільнені такі вимоги:

- 1) Якщо засновники мають власні підприємства, то надаються підтвердження задовільних результатів діяльності таких підприємств протягом

декількох останніх років. Підприємства повинні мати хорошу репутацію і власний капітал.

2) Засновники не повинні мати боргів перед державою на суму понад 50 000 крон.

Частина 3. Інноваційний центр повинен бути акціонерним товариством, головною метою діяльності якого є розробка нових послуг та продуктів для комерційної експлуатації.

Частина 4. Міністр науки, технологій і розробок може в рамках поточного державного бюджету і за поданням Комітету з питань технологій та інновацій схвалити повне або часткове спільне фінансування затверджених інноваційних центрів.

Частина 5. Затверджений інноваційний центр має інформувати Міністра науки, технологій і розробок про зміни обставин, які є істотними для затвердження та спільного фінансування інноваційного центру.

Частина 6. У разі недотримання умов, на яких було проведено затвердження, або у разі грубого й неодноразового порушення положень цього Закону чи його доповнень, Міністр науки, технологій і розробок може анулювати затвердження з попередженням або без нього.

Частина 7. Міністр науки, технологій і розробок може встановити докладні правила затвердження.

Частина 8. На діяльність затверджених інноваційних центрів поширюється адміністративне законодавство.

§ 8. Міністр науки, технологій і розробок встановлює конкретні правила щодо нагляду за інноваційними центрами. Міністр може вимагати від інноваційного центру будь-яких необхідних інформаційних даних, пов'язаних зі здійсненням нагляду за інноваційним центром.

§ 9. Міністр науки, технологій і розробок за поданням Комітету з питань технологій та інновацій у рамках поточного державного бюджету може виділити інноваційному центру фінансову підтримку з метою комерціалізації нових ідей, винаходів чи результатів досліджень.

Частина 2. Договори з інноваційним центром можуть передбачати, що

1) інноваційний центр виділяє фінансування від імені Міністерства науки, технологій і розробок,

2) співфінансування надається інноваційному центру для використання як фінансування в формі позики або капіталовкладення задля комерціалізації нових ідей, винаходів і результатів досліджень.

Частина 3. Якщо інноваційний центр виділяє фінансування від імені Міністерства науки, технологій та розробок, як визначено у п. 1, в умовах фінансування може бути визначено, що частка повернутих коштів буде належати інноваційному центру.

Частина 4. Якщо співфінансування надається інноваційному центру для використання як фінансування в формі позики або капіталовкладення, як визначено у п. 2, в умовах фінансування може бути визначено, що частка повернутих коштів буде належати Міністерству науки, технологій і розробок.

Частина 5. Рішення інноваційного центру не підлягають оскарженню адміністративним органом.

Частина 6. Міністр науки, технологій і розробок може затвердити конкретні правила щодо розгляду заявки та спільного фінансування інноваційного центру, у тому числі умови повернення частки спільного фінансування, наданого інноваційному центру, про які йдеться у п. 1 і 2.

Указ Президента Республіки Італії про Положення про Національне агентство з оцінювання системи університетів та досліджень (ANVUR) від 01.02.2010 року, прийнятий відповідно до статті 2, пункту 140, Декрету № 262 від 03.10.2006 року, зі змінами, внесеними Законом № 286 від 24.11.2006 року¹

***

Затверджується таке Положення

Розділ 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Ст. 1

Основні положення

1. Цим Положенням визначається структура, організація й функціонування Національного агентства з оцінювання системи університетів та досліджень відповідно до статті 2, пункт 138, Декрету-закону № 262 від 3 жовтня 2006 року, зі змінами, внесеними Законом № 286 від 24 листопада 2006 року.

2. У Положенні під назвами посад та установ мається на увазі таке: а) під Міністром і Міністерством мається на увазі – Міністр і Міністерство освіти, університетів та досліджень; б) під Агентством – Національне агентство з оцінювання системи університетів та досліджень, про яке йдеться у розділі 1; с) під університетом – усі державні та недержавні заклади вищої освіти Італії з будь-якою назвою, включаючи спеціалізовані вищі навчальні заклади; д) під дослідними організаціями – всі організації та громадські неуніверситетські дослідні установи, що перебувають винятково

---

¹ Decreto del Presidente della Repubblica 1 febbraio 2010, n. 76 “Regolamento concernente la struttura ed il funzionamento dell’Agenzia nazionale di valutazione del sistema universitario e della ricerca (ANVUR), adottato ai sensi dell’articolo 2, comma 140, del decreto-legge 3 ottobre 2006, n. 262, convertito, con modificazioni, dalla legge 24 novembre 2006, n. 286” (*Gazzetta Ufficiale* n. 122 del 27-5-2010 – Suppl. Ordinario n. 109): <http://anvur.miur.it/documenti/Gazzetta-ANVUR.pdf>.

Анотація. ANVUR (Національне агентство з оцінювання університетської системи та досліджень) є державною установою, підконтрольною Міністерству освіти, університетів і досліджень (MIUR) та відповідальною за наступні завдання:

- здійснення програми зовнішньої оцінки якості діяльності університетів та державних науково-дослідних установ та приватних одержувачів державних коштів;

- оцінка ефективності державних програм фінансування і стимулів для наукових досліджень та інновацій

Додаткова інформація: <http://www.altalex.com/index.php?idnot=11189>.

під керівництвом Міністерства, а також приватні дослідні організації, які фінансуються Міністерством.

3. Агентство розташовується в Римі та є суб'єктом публічного права. Агентство наділене організаційною, адміністративною та бухгалтерською автономією, незалежно від положень про загальний бухгалтерський облік держави, та здійснює свою діяльність відповідно до статті 8, пункту 1, Декрету-закону № 300 від 30 липня 1999 року. Керування Агентством здійснює Міністр, а Рахункова палата здійснює контроль за його діяльністю.

4. Діяльність Агентства, що визначена в цьому Положенні, може здійснюватися згідно зі спеціальними договорами між Міністром та іншими міністрами і стосується діяльності дослідних організацій, які не перебувають під керівництвом Міністерства. Діяльність Агентства не стосується повноважень Міністерства культури, що визначені у статті 29, пунктах 7, 8 і 9, Закону-декрету № 42 від 22 січня 2004 року, та повноважень інших міністерств, передбачених чинними нормами.

Ст. 2

Цілі

1. Агентство здійснює діяльність відповідно до найкращих практик оцінювання результатів, затверджених на міжнародному рівні; діяльність Агентства базується на принципах незалежності, неупередженості, професіоналізму, прозорості та гласності.

2. Агентство здійснює контроль національної системи оцінювання якості університетів та дослідних організацій відповідно до прийнятої Міністерством річної програми, воно також здійснює, відповідно до статті 3, зовнішнє оцінювання діяльності університетів та державних дослідних організацій, контролює внутрішню діяльність з оцінювання університетів та дослідних організацій, оцінює ефективність та продуктивність програм державного фінансування, дослідницької діяльності та впроваджених інновацій.

3. Агентство на загальнодержавному рівні виконує обов'язки із забезпечення якості, які закріплені в угодах про реалізацію європейського простору вищої освіти та досліджень. Агентство обмінюється досвідом та інформацією з міжнародними організаціями Європейського Союзу, а також із агентствами та урядами інших країн та з міжнародними науковими організаціями, діяльність яких пов'язана з оцінюванням системи вищої освіти та досліджень.

4. Агентство виконує завдання, передбачені статтею 2 закону № 370 від 19 жовтня 1999 року в статтях 1-3 Декрету-закону № 7 від 31 січня 2005 року, що вносить зміни до Закону № 4 від 31 березня 2005 року; у статті 5 Законодавчого декрету № 204 від 5 червня 1998 року та Законодавчого декрету № 297 від 27 липня 1999 року, які виконуються також Національним комітетом з оцінювання системи вищої освіти та Комітетом з оцінювання досліджень, а також забезпечує виконання програм, розпочатих зазначеними вище Комітетами, використовуючи новіші, порівняно з попередніми, методи та засоби.

5. Діяльність Агентства та його інтеграція до міжнародної діяльності з оцінювання університетів та досліджень періодично аналізується міжнародними комітетами експертів, яких призначає Міністр, а також європейськими організаціями, які працюють у цій сфері. Члени комітету мають ексклюзивне право на відшкодування витрат за участь у засіданнях відповідно до чинних норм для вищих держслужбовців.

Ст. 3

Діяльність, критерії, методи

1. Агентство здійснює таку діяльність:

а) оцінює якість процесів, результати управлінської, освітньої та дослідницької діяльності, а також трансфер технологій університетів і дослідних організацій та окремих структур зазначених вище організацій; результати оцінювання оприлюднюються один раз на 5 років;

б) за об'єктивними критеріями та методиками оцінює університетські структури, дослідні організації та університетські навчальні курси, включаючи аспірантуру, магістратуру та спеціалізовану освіту із подальшою періодичною акредитацією Міністром, а також аналізує надані результати власних оцінювань вищих навчальних закладів. Для вирішення дидактичних питань передбачено активне залучення до співпраці студентів, їх представницьких органів та паритетних комісій; без нових чи додаткових витрат державного фінансування;

в) виконує функції з підготовки до оцінювальної діяльності на вимогу університетських центрів та центрів дослідних організацій внутрішнього оцінювання, за винятком функцій, відведених окремим університетським установам, узгоджуючи свою діяльність з роботою університетських центрів внутрішнього оцінювання та звіряючи з останніми критерії, методи та індекси оцінювання.

г) визначає, відповідно до пункту б), через співпрацю з центрами внутрішнього оцінювання, єдину процедуру встановлення системи оцінювання навчальних курсів студентами, встановлює мінімальні реквізити, якими керуються університети при оцінюванні продуктивності викладання та ефективності роботи студентів, слідкує за їхніми дослідженнями та публікаціями, передусім за тими, які стосуються інформаційних технологій;

е) розробляє і пропонує Міністерству кількісні та якісні вимоги до суспільних, інфраструктурних та фінансових потреб, а також вимоги щодо відповідної діяльності навчальних програм та актуальності досліджень із метою об'єднання закладів чи створення їх союзів або ж закриття університетів чи закладів відокремлених від існуючих університетів; встановлює вимоги щодо відкриття, закриття, об'єднання всіх навчальних університетських курсів, у тому числі аспірантури, магістратури та спеціалізованої освіти;

ф) на вимогу Міністра розробляє параметри розподілу державних коштів, визначає основні рівні виплат та суми, які виділяються на певний вид діяльності;

g) оцінює, з урахуванням очікуваних результатів та визначених параметрів, результати програмних угод та їх внесок у покращення загальної якості університетської системи та дослідницької діяльності;

h) оцінює ефективність та продуктивність програм державного фінансування, покращення викладацької і дослідницької діяльності та ефективність запроваджених інновацій;

i) на вимогу Міністра та відповідно до наявних фінансових ресурсів надає подальшу оцінку параметрів та технічних норм.

2. Об'єктом оцінювання є також (див. в підпункті а) пункту 1):

а) ефективність та продуктивність навчальної діяльності відповідно до міжнародних стандартів якості з урахуванням результатів засвоєння навчального матеріалу студентами та їх подальшого працевлаштування; б) якість результатів досліджень визначається за порівнянням оцінок подібних досліджень; в) залучення зовнішніх джерел фінансування, активізація процесів співпраці та співробітництва між дослідниками та державними і приватними суб'єктами; г) наявність студентів із високими навчальними досягненнями та міжнародних викладачів високого професійного рівня; е) надійність та підтримка урядовими структурами; ф) вичерпність та коректність інформації про навчальні та дослідні програми, про можливості для студентів, про результати власного оцінювання, про результати студентського оцінювання, про продуктивність та ефективність роботи служб із професійної орієнтації, про оцінку міжнародних органів та європейських органів, про виділені кошти та про участь у дослідних проектах.

3. У своїй діяльності Агентство спирається на найбільш придатні до кожного типу оцінювання критерії, методи та показники з урахуванням критеріїв, визначених Комісією в статті 13, пункт 1, Законодавчого декрету № 150 від 27 жовтня 2009 року, та послуговується національним і міжнародним досвідом.

4. Оцінювальна діяльність, про яку йдеться в пунктах 1 і 2, здійснюється на вимогу Міністра та стосується діяльності міжвузівських об'єднань та інших університетських дослідних структур.

Ст. 4

Результати діяльності з оцінювання

1. За результатами діяльності з оцінювання Агентства встановлюються контрольні критерії розподілу державних фінансів на університети та дослідні організації, а також критерії можливого стимулювання певних установ, що досягнули значних результатів.

2. Агентство оприлюднює результати своєї діяльності. Зацікавлені установи можуть лише раз здійснити запит відповідно до порядку, визначеного в статті 12, пункт 4, підпункт а) щодо перегляду звітів Агентства.

3. Кожен два роки Агентство подає Міністру Звіт про стан системи вищої освіти та дослідницької діяльності, який потім передається Президенту Ради Міністрів, міжміністерському Комітету для створення економічного плану та до Парламенту.

Ст. 5

Діяльність, яка стосується збору інформації та аналізу даних

1. Агентство згідно з правилами про використання персональних даних має доступ до баз даних та інших інформаційних джерел Міністерства і користується правом запиту додаткової, необхідної для його діяльності, інформації.

2. Університети, дослідні організації та інші державні чи приватні організації, які безпосередньо чи опосередковано користуються державними ресурсами, повинні на запит Агентства надати всі необхідні документи, які стосуються їх діяльності, та дозволити доступ до персональних даних.

3. Агентство співпрацює з органами Міністерства з розвитку та інтеграції інформаційно-статистичних систем для оцінювання діяльності університетів та дослідних організацій. Для оцінювання системи вищої освіти використовуються інформаційно-статистичні системи, надані Національним Комітетом та Комітетом з оцінювання дослідної діяльності. Агентство постійно оновлює базу даних італійських та іноземних експертів з оцінювання, які будуть використовуватися відповідно до статті 12, пункту 4, підпункту d).

Розділ II

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РОБОТА

Ст. 6

Органи

1. Органами Агентства є Президент, Керівна Рада і Ревізійна комісія.

2. Термін повноважень Президента та членів органів Агентства, про яких йдеться в пункті 1, становить чотири роки. Президент та члени органів Агентства не можуть бути повторно призначені на свої посади. Якщо Президент або член органу достроково складає повноваження, то новообраний Президент чи член органу залишається на посаді до закінчення терміну повноважень попереднього.

3. За діяльність Агентства відповідає Директор, про якого йдеться у статті 10.

4. Порядок і строки призначення перших членів Керівної Ради згідно з цим Положенням визначається жеребкуванням, і для двох членів термін повноважень становить три роки, для трьох членів термін повноважень становить чотири роки. Термін повноважень інших членів, серед яких і Президент, становить п'ять років.

***

Ст. 11

Дорадчий комітет

1. Дорадчий комітет призначається Президентом за пропозицією Керівної Ради і надає Керівній Раді інформацію щодо програм діяльності та документів стосовно критеріїв та методів оцінювання.

2. Дорадчий комітет складається з: а) одного члена, призначеного Національною університетською радою; б) одного члена, призначеного на Конференції ректорів італійських університетів; с) трьох членів, призначених Національною радою студентів; д) одного члена, призначеного на Конференції

президентів державних дослідних організацій; е) одного члена, призначеного Національною академією Лінче та; f) чотирьох представників соціальної сфери, призначених Національною радою економіки та праці; g) одного члена, призначеного на конференції "Держава-регіони, міста та місцеві автономії»; h) одного іноземного та одного італійського представника, якщо такі присутні в Керівній Раді організації, призначених Національними студентськими дослідними об'єднаннями у Європі; i) одного іноземця та одного італійця, якщо такі є в Керівній Раді, за рекомендацією Європейського об'єднання університетів; l) одного іноземця та одного італійця, якщо такі є в Керівній раді, за рекомендацією національного об'єднання студентів Європи; m) одного члена, призначеного радою адміністративних директорів італійських університетів; n) одного члена, призначеного генеральним секретарем Організації економічної співпраці і розвитку в Європі.

3. Члени, зазначені в підпунктах f) і g) пункту 2, не можуть залежати від університетів чи дослідних установ. На посади, зазначені в підпунктах c) і f), повинні обов'язково бути призначені мінімум один чоловік і одна жінка.

4. Термін повноважень Дорадчого комітету становить чотири роки. Головою стає один із членів Комітету, якого обирають мінімум двічі на рік. Члени комітету мають ексклюзивне право на відшкодування витрат за участь у засіданнях у розмірі, що визначений законодавством для державних службовців вищого рівня.

***

Розпорядження Голови Кабінету Міністрів Італії
"Про затвердження положення про Агентство з поширення
інноваційних технологій" від 08.04.2008 року¹

***

Стаття 2

Цілі

1. Агентство сприяє впровадженню інноваційних технологій до пріоритетних економічних сфер Італії та бере участь у реалізації проекту "Європейський дослідний та інноваційний простір" шляхом співпраці й узгодження своєї діяльності з європейськими, національними та регіональними установами, які мають аналогічні цілі.

2. Завданнями Агентства є:

а) надання інформаційної підтримки, а також науково-технічної, економічної та фінансової інформації про стан промислових інноваційних проєктів, а саме таких, що зазначені в пункті 842 і наступних пунктах статті 1 Закону від 27 грудня 2006 року № 296 з усіма змінами і доповненнями;

---

¹ Decreto del Presidente del consiglio dei ministri 8 aprile 2008 Approvazione dello statuto dell'Agenzia per la diffusione delle tecnologie per l'innovazione: http://www.governo.it/GovernoInforma/Dossier/agenzia_innovazione/dpcm_08042008.pdf.

б) координація та сприяння діяльності з визначення пріоритетних напрямів економічного та науково-технічного розвитку;

с) вдосконалення та координація відповідних освітніх курсів, а також інновацій згідно з чинними нормами Міністерства у справах освіти, університетів та досліджень;

д) вивчення та дослідження моделей державно-приватної співпраці у сфері промислових інновацій.

Стаття 3

Органи

1. Органами Агентства є:

- а) Голова;
- б) Рада з управління;
- с) Аудиторський комітет;
- д) Науково-технічний комітет.

2. Термін повноважень органів Агентства становить п'ять років. Повторне призначення допускається лише один раз.

***

Стаття 9

Науково-технічний комітет

1. До складу науково-технічного комітету входять двадцять членів, а також голова Агентства, який одночасно є головою комітету. Членів науково-технічного комітету призначає уповноважений орган: п'ятьох пропонує зазначений уповноважений орган, п'ятьох – міністр економічного розвитку, п'ятьох – міністр у справах освіти, університетів та досліджень, п'ятьох пропонує Голова Агентства.

2. Членів науково-технічного комітету обирають поміж високоосвічених та професійних фахівців у сфері досліджень та інновацій.

3. Функціями комітету є проведення досліджень, аналізу та консультування щодо трирічного плану та програм, спрямованих на реалізацію поставлених перед Агентством цілей.

4. Термін повноважень членів комітету становить п'ять років, після закінчення якого вони можуть бути призначені повторно.

***

Закон Люксембургу від 05.06.2009 року щодо

1. Стимулювання досліджень, розробок та інновацій,
  2. Завдання Національного агентства зі стимулювання інновацій і досліджень,
  3. Створення Спеціального фонду для стимулювання досліджень, розробок та інновацій
- та що вносить зміни до Закону від 27.07.1993 року стосовно
1. Розвитку та диверсифікації економіки,
  2. Покращення загальної структури та регіональної збалансованості економіки¹

***

Ст. 1. – *Визначення*

З метою належного виконання цього Закону і постанов Великого Герцога, наведені терміни мають таке значення:

2. "допомога": будь-які засоби, які відповідають критеріям частини першої статті 87, Договору ЄС, включаючи обґрунтовану допомогу з точки зору підпунктів "b" і "c" частини третьої статті 87 Договору ЄС, та критеріїв, визначених Повідомленням Європейської Комісії № 2006/С 323 від 30 грудня 2006 р. про державну допомогу Співтовариства на дослідження, розробки та інновації;

3. "заходи *"de minimis"*": будь-яка допомога відповідно до Регламенту Комісії (ЄС) № 1998/2006 від 15 грудня 2006 року про застосування статей 87 і 88 Договору ЄС до допомоги *"de minimis"*, чи інших регламентів, що мають таку ж мету;

4. "бенефіціар": будь-яке підприємство чи дослідна організація, що підпадає під положення цього Закону;

5. "тимчасове відрядження": тимчасове призначення особи чи дослідної організації, що супроводжується правом повернення до відрядної установи по закінченню періоду призначення;

6. "експериментальні розробки": придбання, поєднання, формування та використання науково-технічних, комерційних чи інших існуючих знань для втілення проєктів, пристроїв чи промислових зразків для проєктування або розробки продуктів, процесів, послуг, нових методів і способів організації, змінених або покращених.

---

¹ Loi du 5 juin 2009 ayant pour objet

1. la promotion de la recherche, du développement et de l'innovation
2. les missions de l'Agence nationale pour la promotion de l'innovation et de la recherche
3. la création d'un Fonds spécial pour la promotion de la recherche, du développement et de l'innovation et modifiant la loi modifiée du 27 juillet 1993 ayant pour objet

1. le développement et la diversification économiques
2. l'amélioration de la structure générale et de l'équilibre régional de l'économie (Mémorial A n° 150 du 29.06.2009):

Titre II: <http://www.legilux.public.lu/leg/a/archives/2009/0150/a150.pdf#page=2>.

Анотація. Закон визначає порядок надання фінансової допомоги для реалізації інноваційних проєктів, проєктів трансферу технологій, охорони промислової власності. Закон визначає компетенцію державного агентства Luxinnovation, що надає послуги компаніям, науково-дослідним центрам і дослідникам.

Додаткова інформація: <http://www.luxinnovation.lu/servlet/front>.

Розроблення прототипів (дослідних зразків) чи втілення пілотних проєктів комерційно придатних також залежить від експериментального розвитку, оскільки прототип чи пілотний проєкт обов'язково є кінцевим комерційним продуктам чи кінцевим процесом, і оскільки він є надто складним для виготовлення, щоб використовувати лише для демонстрації та перевірки;

7. "стимулюючий ефект допомоги": зміна поведінки бенефіціара, що приводять його до збільшення своєї дослідницької, інноваційної діяльності та розробок у вигляді збільшення розмірів, сфери діяльності, бюджету чи частоти проєктів або програм, або загальних витрат, призначених на його діяльність;

8. "підприємство": будь-яке самостійне економічне об'єднання, що поєднує виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг та провадження торгівлі з метою одержання прибутку;

9. "велике підприємство": будь-яке підприємство, що не підпадає під визначення малого та середнього підприємства;

10. "інновація": нововведення у вигляді продуктів, послуг, процесів, методів чи організації праці, засноване на використанні досягнень науки і передового досвіду;

11. "організаційна інновація": впровадження нового організаційного методу в діяльності підприємства, в організації робочих місць або зовнішніх зв'язків;

12. "інноваційний процес": впровадження нового або значно поліпшеного способу виробництва або доставки продукту;

13. "інтенсивність допомоги": основна сума допомоги, виражена у відсотках допустимої вартості проєкту чи програми;

14. "приватна дослідна організація": будь-яка установа приватноправового характеру, або будь-яке структурне утворення, що входить в неї, створена на території Великого Герцогства Люксембургу, одне із головних завдань якого полягає у проведенні досліджень, розробок та інновацій, а також трансфері технологій з власної ініціативи, ініціативи його власників, акціонерів, членів чи з ініціативи третіх осіб з метою отримання прибутку, чи без неї;

15. "державна дослідницька організація": будь-який заклад вищої освіти чи університет, або будь-який науково-дослідний заклад, що є суб'єктом публічного права чи громадською установою, заснований на території Великого Герцогства Люксембургу, одне із головних завдань якого полягає у проведенні досліджень, розробок та інновацій, а також трансфері технологій з власної ініціативи, ініціативи його власників, акціонерів, членів чи з ініціативи третіх осіб, з метою отримання прибутку чи без неї, та який фінансується в основному державою;

16. "висококваліфікований персонал": особа, що здобула вищу освіту після, щонайменше, чотирьох років навчання у вищому навчальному закладі, яка має досвід роботи у сфері досліджень, проектування, розробок продуктів, послуг, засобів чи їх реалізації;

17. "малі та середні підприємства": будь-які підприємства, що відповідають критеріям, визначеним статтею 4 Закону від 27 липня 1993 року з останніми змінами, що має на меті: 1) економічний розвиток та зростання;

2) покращення загальної структури та регіонального балансу економіки; або критеріям, які визначені будь-якою постановою Великого Герцога щодо адаптації цих критеріїв на підставі положень статті 3(4) цього Закону;

18."інноваційний центр": об'єднання незалежних підприємств чи науково-дослідних установ, що працюють у певній галузі чи на певній території, або які мають однакові чи схожі інтереси та ресурси, та метою яких є стимулювання інноваційного розвитку завдяки взаємодії, спільному використанню устаткування та обміну знаннями та навичками в галузі досліджень, розробок та інновацій, а також сприяння трансферу технологій, створенню мереж та поширенню науково-технічної інформації між підприємствами та науково-дослідними установами, що входять до його складу;

19."програма у сфері досліджень і розробок" чи "програма у сфері досліджень, розробок та інновацій": об'єднання науково-дослідних проектів та проектів у сфері досліджень, розробок та інновацій, що можуть бути об'єднані тематично, або належати до однієї сфери діяльності. Ці проекти здійснюються в певний період і є об'єктом планування загальних ресурсів, визначених на момент розробки програми з метою її втілення;

20."проект у сфері досліджень і розробок" чи "проект у сфері досліджень, розробок та інновацій": інвестування чи науково-дослідна операція або операція з дослідження, розробки та інновацій, що характеризується визначеними на момент їх розробки з метою втілення метою, тривалістю та ресурсами;

21."промислова власність": тимчасова монополія на використання та розпорядження продуктом науково-технічної творчості, що захищається охоронним документом, наприклад, патентом чи свідоцтвом на топографію інтегральних мікросхем, промислові зразки, чи авторським правом на програмне забезпечення;

22. "дослідження і розробки": систематична творча робота, що вимагає використання сукупності знань для нового застосування, а саме створення продуктів, послуг, методів чи способів організації;

23."дослідження, розробки й інновації (ДРІ)": сукупність заходів, що приводять до введення нового або значно покращеного продукту чи послуги на ринок, або практичне застосування нової чи значно покращеної технології, методу чи способу організації.

24."фундаментальне дослідження": експериментальні або теоретичні дослідження, що спрямовані на одержання нових знань про закономірності розвитку природи та навколишніх явищ, що безпосередньо не передбачає жодного практичного застосування чи використання;

25."прикладне дослідження": заплановане дослідження, що передбачає застосування нових знань та навичок з метою розробки нових продуктів, технологій, послуг, методів чи способів організації, або з метою значного покращення уже існуючих продуктів, технологій, послуг, методів чи способів організації. Воно включає в себе створення компонентів складних систем, необхідних для промислових досліджень, зокрема, для підтвердження технологій, за винятком прототипів;

26. "техніка": знання, методи та навички, здобуті внаслідок навчання чи досвіду, які використовуються у виробництві продукту, послуги, технології, методу чи способу організації;

27. "технології": сукупність знань, методів та навичок, що належать до технічної сфери застосування та становлять єдине ціле;

28. "трансфер технологій": передача майнових прав чи спеціальних знань, визнаних чи ні законодавством щодо власності, з метою їх соціально-економічного використання;

29. "технологічний контроль": будь-яка діяльність підприємства чи дослідної організації, що проводиться особисто ним чи через зовнішніх експертів, яка полягає у постійній поінформованості завдяки людським ресурсам та технічним засобам, включаючи нові технології зв'язку та інформації, а також вміння систематизувати їх зміст у патентах, базах даних чи спеціалізованих друкованих виданнях та наукових журналах; досягнення науки та техніки, що з'являються, як на території Великого Герцогства Люксембург, так і за його межами, у сферах, що відносяться до його компетенції та які становлять собою високий інноваційний потенціал з метою отримання нових можливостей розвитку.

Ст. 2. – *Сфера застосування*

(1) Цей закон застосовується щодо

а) надання допомоги проектам та програмам у сфері досліджень і розробок;

б) надання допомоги з техніко-економічного обґрунтування, захисту промислової власності та допомоги молодим інноваційним підприємствам;

с) надання допомоги на втілення інноваційного процесу;

д) надання допомоги інноваційним центрам;

е) заходів "*de minimis*".

(2) Держава може надавати допомогу на інвестиції чи операції з досліджень, розробок та інновацій та суміжну діяльність, визначену цим Законом, яка проводиться підприємствами чи дослідними організаціями, що засновані на території Великого Герцогства Люксембург;

(3) Для кожного проекту, програми чи іншої операції з дослідження, розробок та інновацій, передбачених пунктом (2) вище, загальна сума допомоги не може бути меншою за 1 000 євро. Разом із положеннями нижченаведених статей 8, 9 та 15, що визначають інші суми, загальна сума допомоги на кожен проект, програму чи іншу операцію у сфері досліджень, розробок та інновацій, передбачену вищезазначеним пунктом (2), не може перевищувати суму, визначену статтею 80, пункт (1), підпункт d) Закону від 8 червня 1999 року "Про бюджет, бухгалтерський облік та державне казначейство", з останніми змінами.

(4) Постанови Великого Герцога можуть визначати діяльність та установи, що підлягають застосуванню положень цього Закону, визначати інструменти та умови щодо надання, управління та нагляду за допомогою, а також обмежувати її інтенсивність та допустимі витрати.

Глава II – *Проект чи програма у сфері досліджень і розробок*

Ст. 3. – *Інтенсивність допомоги*

(1) Якщо підприємство чи приватна дослідна організація здійснюють проект чи програму у сфері досліджень і розробок, що прирівнюються до фундаментального, прикладного чи промислового дослідження, міністри економіки та фінансів у рамках своїх повноважень (далі – "міністри") можуть надавати їм допомогу, інтенсивність якої визначається на основі допустимих витрат на проект чи програму, і не може перевищувати таких розмірів:

- а) 100 відсотків для програм та проектів фундаментального дослідження;
- б) 50 відсотків для програм та проектів промислового дослідження;
- с) 25 відсотків для програм та проектів прикладного дослідження.

(2) Інтенсивність допомоги визначається окремо для кожного бенефіціара, зокрема, для спільних проектів чи програм.

Ст. 4. – *Надбавки*

(1) Верхня межа для промислових та прикладних досліджень, визначена у статті 3 вище, може бути збільшена наступним чином:

а) 10 відсоткових пунктів, якщо бенефіціаром допомоги є середнє підприємство або приватна дослідна організація, що відповідає критеріям середнього підприємства;

б) 20 відсоткових пунктів, якщо бенефіціаром допомоги є мале підприємство або приватна дослідна організація, що відповідає критеріям малого підприємства;

с) 15 відсоткових пунктів, до 80 відсотків загальної суми допомоги, якщо:

1. проект чи програма базується на ефективній співпраці між, щонайменше, двома незалежними один від одного підприємствами чи приватними дослідними організаціями, та якщо виконуються такі умови:

— жодне з підприємств чи приватних дослідних організацій особисто не забезпечує більше 70 відсотків прийнятних витрат програми чи проекту;

— проект чи програма здійснюються у співпраці із одним малим чи середнім підприємством або приватною дослідною організацією, що відповідає критеріям малого чи середнього підприємства; проект чи програма з дослідження та розробок мають міжнародний характер, тобто дослідна діяльність та розробки здійснюються хоча б у двох державах-членах Європейського Союзу;

2. проект чи програма у сфері досліджень і розробок здійснюється у ефективній співпраці між підприємством і державною дослідною організацією, та виконуються наступні умови:

— державна дослідна організація забезпечує, щонайменше, 10 відсотків вартості проекту чи програми;

— державна дослідна організація має право на публікування результатів проекту чи програми у сфері досліджень і розробок в процесі їх появи;

3. у випадку промислової дослідної діяльності, результати проекту чи програми повинні поширюватися на науково-технічних конференціях, або

публікуватися у науково-технічних виданнях, або зберігатися у загально-доступних реєстрах чи безкоштовно та вільно розповсюджуватися через електронні засоби.

(2) З метою виконання зазначених вище пунктів 1 і 2, виконання робіт за договором субпідряду не вважається ефективною співпрацею.

Ст. 5. – *Прийнятні витрати*

(1) Допомога може надаватися на покриття таких прийнятних витрат:

а) витрати на персонал, що безпосередньо відноситься до проекту чи програми у сфері досліджень і розробок;

б) вартість інструментів, обладнання, устаткування, апаратури та пристроїв в залежності від того наскільки довго вони використовуються у проекті чи програмі у сфері досліджень і розробок;

с) вартість земельних ділянок та будівель у залежності від того, наскільки довго вони використовуються у проекті чи програмі у сфері досліджень і розробок;

д) вартість допомоги за договором субпідряду, вартість спеціальних знань, ліцензій на використання програмного забезпечення та отриманих патентів чи ліцензій, або інших прав на промислову технічну власність, отриманих із зовнішніх джерел за ринковою ціною, а також вартість консультаційних послуг та аналогічних послуг, що використовуються винятково для діяльності у сфері досліджень і розробок;

е) інші експлуатаційні витрати, зокрема витрати на матеріали, енергію, транспорт, допоміжні матеріали та подібні продукти, що мають пряме відношення до дослідної діяльності і розробок, та за умови, що вони не можуть використовуватися в промислових та комерційних цілях;

ф) додаткові загальні витрати, що виникають безпосередньо в результаті реалізації програм у сфері досліджень і розробок;

(2) Витрати проектів та програм у сфері досліджень і розробок, на які не поширюється допомога:

а) видатки та витрати, що виникають у зв'язку із введенням на ринок та комерціалізацією результатів проектів та програм у сфері досліджень і розробок;

б) відсотки у зв'язку з фінансуванням проектів та програм у сфері досліджень і розробок.

(3) Усі прийнятні витрати повинні бути спрямовані на одну із спеціальних категорій досліджень та розробок, визначених у статті 3.

Глава III – *Техніко-економічне обґрунтування, захист промислової власності та допомога молодим інноваційним підприємствам*

Ст. 6. – *Техніко-економічне обґрунтування*

Якщо підприємство чи приватна дослідна організація проводить попереднє техніко-економічне обґрунтування промислової дослідницької діяльності чи прикладних розробок, міністри можуть надати йому допомогу, сума якої розраховується на основі витрат на таке обґрунтування, і не може перевищувати:

- с) для малих і середніх підприємств та приватних дослідних організацій, що відповідають критеріям визначення малих і середніх підприємств
1. 75 відсотків на попереднє техніко-економічне обґрунтування промислової дослідної діяльності;
  2. 50 відсотків на попереднє техніко-економічне обґрунтування прикладних розробок;
- д) для великих підприємств і приватних дослідних організацій:
1. 65 відсотків на попереднє техніко-економічне обґрунтування промислової дослідної діяльності;
  2. 40 відсотків на попереднє техніко-економічне обґрунтування прикладних розробок;

Ст. 7. – *Захист промислової технічної власності*

(1) Якщо мале чи середнє підприємство чи приватна дослідна організація, що відповідає критеріям малих і середніх підприємств, вирішує захистити свою промислову технічну власність, міністри можуть йому надати допомогу, щоб частково покрити витрати, пов'язані з отриманням та узаконенням патенту чи іншого документу, що засвідчує право на промислову технічну власність. Розмір такої допомоги може досягати суми, еквівалентної допомозі на дослідження і розробки, яка могла б надаватися на дослідження і розробки, для яких необхідно отримати право на промислову технічну власність, а саме:

- а) 100 відсотків для проектів чи програм фундаментальних досліджень;
- б) 50 відсотків для проектів чи програм промислових досліджень;
- с) 25 відсотків для проектів чи програм експериментальних розробок.

(2) Для захисту промислової технічної власності, що створюються в рамках проектів і програм промислових досліджень та експериментальних розробок, верхня межа, визначена у наведеному вище пункті (1), може бути збільшена на 15 відсоткових пунктів, якщо виконуються, щонайменше, чотири з таких умов:

а) проект чи програма базуються на ефективній співпраці між, щонайменше, двома незалежними одне від одного підприємствами чи приватними дослідними організаціями, з яких ніхто особисто не забезпечує більше 70 відсотків встановленої вартості програми чи проекту;

б) проект чи програма у сфері досліджень і розробок мають міжнародний характер, тобто дослідницька діяльність та розробки здійснюються хоча б у двох державах-членах Європейського Союзу та ніхто з них особисто не забезпечує більше 70 відсотків встановленої вартості програми чи проекту; і

с) проект чи програма у сфері досліджень і розробок здійснюється у ефективній співпраці між підприємством і державною дослідною організацією та виконуються такі умови:

1. державна дослідна організація забезпечує, щонайменше, 10 відсотків вартості проекту чи програми;

2. державна дослідна організація має право на публікування результатів проекту чи програми у сфері досліджень і розробок у процесі їх появи;

d) у випадку промислової дослідної діяльності, результати проекту чи програми повинні поширюватися на науково-технічних конференціях, або публікуватися у науково-технічних виданнях, або зберігатися у загальнодоступних реєстрах чи безкоштовно та вільно розповсюджуватися через електронні засоби.

(3) З метою виконання вищезазначених підпунктів а), b) і с), пункту 2, виконання робіт за договором субпідряду не вважається ефективною співпрацею та не може бути обґрунтуванням міжнародної співпраці.

(4) Прийнятні витрати у такому випадку становлять:

е) усі витрати, що передують наданню прав у країні першої заявки, включаючи витрати на складання заявки, депозитні витрати та витрати на розгляд заявки, а також витрати на відновлення заявки на отримання прав;

ф) витрати на переклад та інші прями витрати, що прямо пов'язані з отриманням чи узаконенням прав у інших юрисдикціях;

г) витрати на захист законності прав під час офіційного розгляду заявки та у можливих процедурах протиставлення, навіть, якщо ці витрати виникли після отримання прав.

Ст. 8. – *Допомога молодим інноваційним підприємствам*

Міністри можуть виділити допомогу у розмірі до 1 мільйона євро підприємству чи приватній дослідній організації, якщо воно відповідає усім наступним умовам

а) бенефіціаром є мале підприємство чи приватна дослідна організація, що відповідає критеріям малого підприємства, яке утворилося менше 6 років тому до отриманням допомоги;

б) бенефіціаром є інноваційне підприємство, якщо:

1. можна встановити за допомогою оцінки зовнішніх експертів, зокрема на основі бізнес-плану, які нові, чи суттєво покращені у технічному відношенні, продукти, послуги, технології, методи чи способи організації підприємство буде розвивати у відповідній галузі у Європейському Союзі, та прорахувати ризики значних технічних чи промислових неполадок, або

2. можна встановити, що його витрати на дослідження та розробки становлять, щонайменше, 15 відсотків загальної суми поточних витрат впродовж одного із трьох років до отримання допомоги, або, у випадку молодого підприємства без фінансової історії, за результатами перевірки поточного фіскального року, що засвідчується бухгалтером-експертом або зовнішнім аудитором.

Глава IV – *Інноваційний процес*

Ст. 9. – *Консалтингові послуги у сфері інновацій та підтримки інновацій*

(1) Міністри можуть виділити підприємству чи приватній дослідній організації допомогу, що не перевищує 200 000 євро на бенефіціара на трирічний період, на покриття витрат, пов'язаних із консалтинговими послугами у сфері інновацій та підтримки інновацій, якщо тільки виконується кожна із таких умов:

а) бенефіціаром є мале чи середнє підприємство або приватна дослідна організація, що відповідає критеріям малого чи середнього підприємства;

б) постачальник послуг є затвердженим з цією метою, на основі його репутації та професійної кваліфікації, національним чи місцевим органом влади; у випадку відсутності затвердження, розмір допомоги не може перевищувати 75 відсотків від допустимої суми;

с) бенефіціар використовує допомогу, щоб отримати вищезгадані послуги за ринковою ціною, або якщо постачальник послуг є некомерційною організацією, за ціною, що відображає їх повну вартість, плюс обґрунтована маржа.

(2) Умови надання національного дозволу на надання консалтингових послуг у сфері інновацій чи підтримки інновацій визначаються постановою Великого Герцога.

(3) Прийнятні витрати у такому випадку становлять:

д) у випадку надання консалтингових послуг у сфері інновацій: витрати пов'язані з консалтингом щодо управління, технічної підтримки, технологічного контролю, трансферу технологій, навчання, консалтинг щодо придбання, захисту та обміну права на промислову технічну власність або щодо отримання ліцензії, а також консалтингові послуги пов'язані із використанням технічних норм;

е) у випадку послуг із підтримки інновацій: витрати на використання орендованих приміщень, банків даних, технічних бібліотек та лабораторій, витрати, пов'язані з вивченням ринку, якості, випробувань та сертифікації.

Ст. 10. – Тимчасове виконання обов'язків висококваліфікованим персоналом

(1) Міністри можуть виділити малому чи середньому підприємству допомогу, що не перевищує 50 відсотків прийнятних витрат, на період до 3 років для підприємства чи особи, що тимчасово виконує обов'язки, для тимчасового використання висококваліфікованого персоналу, якщо тільки виконуються такі умови:

а) персонал надається великим підприємством, або приватною чи державною дослідною організацією і не повинен заміщувати інших співробітників;

б) тимчасовий персонал повинен бути призначений для виконання нових завдань;

с) тимчасовий персонал повинен працювати, щонайменше, 2 роки у дослідній організації чи на великому підприємстві;

д) тимчасовий персонал повинен проводити дослідну діяльність та розробки на замовлення бенефіціара;

(2) Прийнятними витратами вважається сукупність витрат на оплату праці, пов'язаних із залученням відрядженого висококваліфікованого пер-

соналу, витрат при прийнятті на роботу, а також витрат на переїзд відрадженого персоналу та їх сімей.

Ст. 11. – Технологічні та організаційні інновації у послугах

(1) Міністри можуть надавати підприємству чи приватній дослідній організації, що реалізує технологічні та організаційні інновації у послугах, допомогу, що не може перевищувати максимального розміру:

- a) 15 відсотків для великих підприємств та приватних дослідних організацій;
- b) 25 відсотків для середніх підприємств та середніх приватних дослідних організацій;
- c) 35 відсотків для малих підприємств та малих приватних дослідних організацій.

(2) Великі підприємства або великі приватні дослідні організації можуть отримувати допомогу такого характеру лише у випадку співпраці з одним чи декількома малими чи середніми підприємствами або приватними дослідними організаціями над проєктами, на які виділяється допомога; згадане вище мале чи середнє підприємство (або підприємства) чи приватна дослідна організація (або організації) повинні забезпечувати не менше 30 відсотків від загальних прийнятних витрат.

(3) Регулярні або періодичні зміни, що вносяться до існуючих технологічних чи організаційних послуг, навіть якщо ці зміни можуть вносити покращення, не підпадають під положення пункту (1), викладеного вище.

(4) Щоб отримати допомогу, визначену в пункті (1), повинна виконуватися кожна з таких умов:

d) організаційна інновація повинна бути пов'язана із використанням та розробкою інформаційних та комунікаційних технологій;

e) технологічні інновації повинні мати форму проєкту чи програми, що управляється визначеним та кваліфікованим менеджером; витрати проєкту чи програми повинні бути визначені в бюджеті;

f) проєкт чи програма повинні приводити до розробки якихось норм, моделей, методів чи економічних уявлень, що можуть систематично поновлюватися;

g) технологічні та організаційні інновації у сфері послуг повинні становити нововведення чи суттєве покращення по відношенню до існуючих у відповідній галузі у Європейському Союзі;

h) проєкт чи програма технологічних та організаційних інновацій у сфері послуг повинні мати реальний рівень ризику;

(5) Допустимі витрати є таким ж, як і допомога, що надається для проєктів чи програм у сфері досліджень і розробок відповідно до положень статті 5 цього Закону. Однак, для організаційних інновацій є, як виняток, допустимі витрати на персонал, устаткування, обладнання, машини, інструменти, установки, спорудження, підтримку, спеціальні знання, патенти, ліцензії та інші експлуатаційні витрати, що є частиною інформаційних чи комунікаційних технологій.

Глава V – *Національна співпраця у дослідженнях, розробках та інноваціях*

***

Глава VII – *Заходи "de minimis"*

***

Глава VIII – *Правила щодо подання заявки та надання допомоги*

Ст. 16. – *Порядок подання заявки*

(1) Заявки на отримання допомоги відповідно до положень, у яких йдеться про порядок та межі надання передбаченої допомоги розділу I цього Закону, повинні подаватися, щоб не втратити право подання, перед початком інвестування чи проведенням досліджень та розробок, або проведенням заходів у сфері досліджень, розробок та інновацій, або ж суміжної передбаченої діяльності.

(2) Заявник, у рамках своєї заявки, повинен надати докази, що згадана вище допомога дійсно потрібна.

(3) Якщо виконується умова пункту (1), докази щодо необхідності допомоги надаються у таких випадках:

а) допомога призначена для проектів чи програм у сфері досліджень і розробок, або у сфері досліджень, розробок та інновацій та техніко-економічне обґрунтування, якщо бенефіціаром допомоги є мале чи середнє підприємство чи приватна дослідна організація, що відповідає критеріям малого чи середнього підприємства; і якщо сума допомоги не перевищує 7,5 мільйонів євро для одного проекту, програми чи обґрунтування та для одного підприємства;

б) допомога призначена для покриття частини витрат, пов'язаних із захистом прав на промислову технічну власність малих і середніх підприємств;

с) допомога молодим інноваційним підприємствам;

д) допомога на консалтингові послуги у сфері інновацій та підтримки інновацій;

е) допомога на тимчасовий прийом на роботу висококваліфікованого персоналу;

ф) заходи "de minimis".

(4) У інших випадках особи, що подають заявку, повинні довести, що допомога сприятиме значному зростанню в розмірі, продуктивності, темпах виконання проекту, програми чи дослідницької діяльності і розробок, або дослідницької діяльності, розробок та інновацій.

Ст. 17. – *Порядок надання допомоги*

(1) Міністри на підставі спільного рішення можуть надавати допомогу, передбачену статтями 3, 4, 8, 11, 12 та 13 цього Закону, лише після рішення дорадчої комісії, склад та діяльність якої визначаються постановою Великого Герцога.

(2) Вказана вище комісія може отримувати всю необхідну інформацію, що стосується проекту, програми, діяльності чи бенефіціара, заслуховувати

докази заявника, вимагати, у випадку необхідності, подання бізнес-плану чи аналогічного документу та отримувати допомогу експертів.

(3) У інших випадках, міністри діють без рішення дорадчої комісії, визначеної в пункті (1) вище.

***

Глава IX – Санкції, повернення допомоги та інші положення

***

РОЗДІЛ II

Національне агентство зі стимулювання досліджень, розробок та інновацій

Ст. 24. – *Завдання – Контроль*

(1) Luxinnovation GfE, Національне агентство зі стимулювання досліджень, розробок та інновацій, засноване на підставі нотаріально засвідченого акту від 27 листопада 1998 року, Статут якого зареєстрований у Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій під номером C 16, і яке далі іменується "Агентство", що діє під наглядом міністра економіки, а також міністра з досліджень у державному секторі, здійснює такі функції:

а) за допомогою всіх людських, технічних та електронних засобів проводить діяльність з надання інформації, підтримки та зв'язку як на національному, так і на міжнародному рівні, з метою стимулювання досліджень, розробок та інновацій, трансфер технологій та створення інноваційних підприємств на території Великого Герцогства Люксембургу;

б) повідомляє та інформує винахідників, підприємства та дослідні організації щодо усіх аспектів, розробок та інструментів, які стосуються технологічних та нетехнологічних досліджень, розробок та інновацій, а також трансферу технологій, як в Люксембурзі, так і на місцевому та міжнародному рівнях;

в) повідомляє та інформує громадськість щодо інновацій, творчості, проектування та досліджень і розробок;

г) допомагає винахідникам, підприємствам та дослідним організаціям та супроводжує їх у визначенні їх потреб в інноваціях, а також у визначенні, організації, реалізації та управлінні своїми проектами та програмами з дослідження, розробок та інновацій;

д) стимулює та полегшує трансфер технологій, створення інноваційних підприємств чи підприємств, що використовують нові технології, технологічну співпрацю між винахідниками, підприємствами, приватними і державними дослідними організаціями, експертами у сфері інновацій; сприяє комунікації та науково-технічній співпраці у будь-якій формі та у створенні кластерів;

е) сприяє розвитку на підприємствах та дослідних організаціях підтримки заходів, визначених розділом I цього Закону, та затверджує постачальників консультативних послуг у сфері інновацій та підтримки інновацій, про яких йдеться у статті 9 вище;

ж) повідомляє за своєю власною ініціативою міністрів, що відповідають за економіку, середній клас чи дослідження у державному секторі, будь-яку

інформацію чи пропозиції, що мають відношення до втілення політики досліджень, розробок та інвестицій у приватних та державних секторах;

h) вивчає та аналізує на прохання одного із міністрів, що відповідають за економіку, середній клас чи дослідження, будь-який проект чи програму підприємства чи дослідної організації, що подали заявку на надання допомоги, визначеної положеннями розділу I цього Закону, або будь-яке інше питання, що стосується досліджень, розробок та інновацій, створення інноваційного підприємства чи трансферу технологій.

(2) Після рішення Уряду на основі положень вищезазначеної статті 14, міністр економіки може наказати Агентству частково чи повністю координувати або управляти участю Люксембургу у програмах міжнародної співпраці у сфері досліджень, розробок та інновацій.

Ст. 25. – *Способи та засоби реалізації*

(1) Способи та засоби реалізації завдань Агентства, визначених у пункті (1) статті 24 вище, регулюються за взаємною згодою Держави та Агентства, та повинні бути схвалені Урядом.

(2) Способи та засоби реалізації завдань, визначених в пункті (2) вищезазначеної статті 24, доручені Агентству, регулюються за взаємною згодою Держави та Агентства, та повинні бути схвалені постановою Великого Герцога. Це погодження регулює, зокрема, критерії надання, величину та вид допомоги, якою Агентство буде управляти, умови управління довіреними йому фінансовими ресурсами, зміст звітів щодо виконаних робіт, умови оплати наданих послуг з управління, а також умови реалізації погодження.

***

Розпорядження Федерального Уряду ФРН про створення наукової експертної комісії з досліджень та інновацій від 23.08.2006 року¹

§ 1

З метою проведення наукових консультацій Федерального Уряду з питань дослідної й інноваційної політики та політики стимулювання розвитку технологій засновується експертна комісія з досліджень та інновацій.

§ 2

1. Експертна комісія з досліджень та інновацій зосереджується на обговоренні міждисциплінарних інноваційних досліджень у сфері економічних

---

¹ Beschluss der Bundesregierung über die Einrichtung der wissenschaftlichen Expertenkommission Forschung und Innovation (vom 23. August 2006): <http://www.e-fi.de/index.php?id=40&L=0>.

Анотація. Наукова експертна комісія з досліджень і інновацій (Expertenkommission Forschung und Innovation – EFI) надає науковій консультації Федеральному уряду і періодично надає звіти щодо досліджень, інновацій і технологічної продуктивності в Німеччині. Ключове завдання – надати всебічний аналіз слабких і сильних сторін інноваційної системи Німеччини в порівнянні з іншими країнами.

Додаткова інформація: <http://www.e-fi.de/expertenkommission.html?&L=1>.

та суспільних наук, економіки освіти, інженерних та природознавчих наук, а також огляду науково-технічного стану.

2. Завдання експертної комісії з досліджень та інновацій – це науково-політичне консультування з таких тем:

а) представлення та аналіз структур, тенденцій розвитку, потенціалу та перспектив німецької дослідно-інноваційної системи в часовому та міжнародному розрізі;

б) обговорення основних питань німецької дослідно-інноваційної системи;

с) розробка вибору та рекомендацій щодо можливих дій для подальшого розвитку німецької дослідно-інноваційної системи.

3. З 2008 року експертна комісія з досліджень та інновацій проводить короткострокові експертні дослідження технологічних потужностей Німеччини. З 2008 року експертна комісія з досліджень та інновацій кожні два роки складає висновок щодо досліджень, інновацій та технологічних потужностей Німеччини. До 1-го березня експертна комісія з досліджень та інновацій регулярно подає до Федерального міністерства освіти та наукових досліджень свої висновки або зауваження.

4. Експертна комісія з досліджень та інновацій співпрацює з консультативними органами та подібними установами інших, передусім європейських, держав та міжнародних організацій.

§ 3

1. Експертна комісія з досліджень та інновацій включає до шести визнаних в усьому світі науковців, які мають поглиблені знання та досвід у сфері інноваційних досліджень.

2. Членам експертної комісії з досліджень та інновацій дозволяється одночасно бути членами федерального чи земельного уряду або законодавчого органу федеративної держави чи землі. У подальшому їм не дозволяється бути представниками чи постійними службовцями господарського економічного союзу або організації працівників чи роботодавців; їм також не дозволяється займати подібні посади протягом року до призначення членом експертної комісії з досліджень та інновацій.

3. Члени експертної комісії з досліджень та інновацій призначаються строком на 4 роки Федеральним міністерством освіти та наукових досліджень за згодою федерального уряду. При цьому згідно із законом про склад службовців федеральних органів необхідно дотримуватися рівноправної участі жінок та чоловіків. Повторне призначення допускається.

4. Члени комісії у будь-який час можуть у письмовій формі надати федеральному міністру освіти та наукових досліджень обґрунтовану заяву щодо свого виключення з експертної комісії з досліджень та інновацій.

5. Якщо член комісії достроково залишає свою посаду, призначається новий член комісії на термін виконання обов'язків члена комісії, який залишив свою посаду.

6. Експертна комісія з досліджень та інновацій таємним голосуванням обирає серед своїх членів голову та його заступника терміном на 4 роки. Повторне обрання допускається.

7. Експертна комісія з досліджень та інновацій визначає власний регламент.

§ 4

1. Експертна комісія з досліджень та інновацій керується лише призначенням, обґрунтованим у цій постанові, і є незалежною у своїй діяльності

2. Її оцінки, рекомендації та експертизи опубліковуються.

3. Якщо при формулюванні оцінок, рекомендацій та експертиз меншість має інше розуміння окремих питань, то вона має можливість це висловити.

§ 5

У виконанні своєї роботи експертну комісію з досліджень та інновацій підтримує відповідне відділення при науковій установі.

§ 6

Члени експертної комісії з досліджень та інновацій та співробітники відділення зобов'язані зберігати таємницю обговорень та документів обговорень, позначених комісією грифом "конфіденційна інформація". Забороняється також розголошувати інформацію, надану комісії та позначену грифом "конфіденційна інформація".

§ 7

Експертна комісія з досліджень та інновацій під час формулювання своїх експертиз надає можливість відповідним фаховим федеральним міністерствам або їх уповноваженим особам висловлюватися з важливих питань та брати участь у засіданнях експертної комісії.

§ 8

Експертна комісія з досліджень та інновацій може заслуховувати органи влади федеративної держави або земель з окремих тем обговорення, а також може давати можливість висловлюватися зовнішнім експертам.

§ 9

Члени експертної комісії з досліджень та інновацій за вимогою отримують повну компенсацію та відшкодування своїх витрат на відрядження.

§ 10

Витрати експертної комісії з досліджень та інновацій та їх відділень несе федеративна держава.

Берлін, 23.08.2006 року

Федеральне міністерство освіти та наукових досліджень

Закон Польщі про Національний центр досліджень і розробок від 30.04.2010 року¹

Розділ 1

Загальні положення

Стаття 1

1. Закон визначає принципи діяльності Національного центру досліджень і розробок, далі – "Центр".

2. Центр є виконавчим органом згідно із Законом "Про державні кошти" від 27 серпня 2009 року (Урядовий вісник № 157 п 1240 та Урядовий вісник № 28 поз. 146 за 2010 рік), створеним для реалізації завдань у сферах наукової, науково-технічної та інноваційної державної політики.

3. Місце розташування Центру – столиця м. Варшава.

4. Центр діє на основі Закону та статуту.

5. Міністр науки надає Центрові статут, у якому визначається:

- 1) сфера та спосіб діяльності органів Центру,
- 2) організація діяльності Центру,
- 3) межі фінансової діяльності, у яких Директор Центру має право діяти самостійно і при перевищенні яких необхідне погодження з Радою Центру:
  - мається на увазі цільове та ефективне використання коштів на потреби науки і розвитку.

Стаття 2

Якщо у тексті Закону йдеться про:

1) проєкт – мається на увазі захід, що реалізується у рамках стратегічної програми наукових досліджень і розробок чи інших завдань Центру, про які йдеться у ст. 29 та частинах 1 та 2 ст. 30, далі "інші завдання Центру", а також має визначену вартість, часові рамки згідно з договором про виконання і повне або часткове фінансування поставлених завдань, який укладається між виконавцем проєкту та Центром;

2) програму – мається на увазі основний інструмент реалізації інших завдань Центру, який визначає мету та необхідні для її реалізації дії, а також визначає прогнозовані результати за певними кількісними індикаторами;

3) стратегічну програму наукових досліджень і розробок – мається на увазі програма, визначена у рамках одного зі стратегічних напрямів наукових досліджень і розробок, що визначається у Державній програмі досліджень, про яку йдеться у ст. 4 закону "Про принципи фінансування науки" від 30 квітня 2010 року (Урядовий вісник № 96 поз. 615).

¹ Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (Dz.U. 2010 nr 96 poz. 616): <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20100960616>.

Анотація. The main activity of the National Centre for Research and Development (NCBiR) is the management and implementation of strategic scientific research and development programmes, that translate directly into innovation development: definition of the R&D activities and the conditions for their execution, publication of call for proposals, evaluation and selection of the applications, making funding agreements, monitoring and evaluation of the R&D activities funded by the NCBiR.

Додаткова інформація:

http://en.ncbir.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=6&Itemid=7.

Розділ 2

Органи та організація Центру

Стаття 3

Органами Центру є:

- 1) Директор Центру, далі – "Директор";
- 2) Рада Центру, далі – "Рада";
- 3) Комітет з управління справами наукових досліджень і розробок у сфері державної безпеки та оборони, далі – "Комітет у справах з управління"

***

Стаття 12

1. До складу Ради входять:

1) десять членів, призначених із кандидатів, висунутих науковими колами, які мають науковий ступінь не нижче доктора наук та активно займаються науковими дослідженнями і розробками;

2) десять членів, призначених із кандидатів, висунутих соціально-економічними та фінансовими колами;

3) десять членів, висунутих міністрами: житлово-комунального господарства, економіки, зв'язку, науки, аграрного господарства, охорони навколишнього середовища, транспорту, внутрішніх справ, охорони здоров'я та Міністром оборони. Кандидати повинні бути працівниками державної адміністрації, до компетенції яких належать справи науки.

2. Кандидатом у члени Ради може бути особа, яка:

1) не позбавлена жодних прав;

2) не була засуджена за податкові та умисні злочини;

3) має відповідну компетенцію та професійний досвід у сфері наукової діяльності, розробок та інноваційної діяльності.

3. У роботі Ради із правом дорадчого голосу може брати участь представник Президента Республіки Польща та по одному представнику, визначеному міністрами: будівництва, праці, регіонального розвитку, сім'ї і соціальної політики. Представники обираються серед працівників державної адміністрації, до компетенції яких входять питання науки.

4. Особи, про яких йдеться в частині 3, беруть участь у роботі Ради, коли предмет засідання стосується сфери діяльності відповідного міністерства.

Стаття 13

1. Міністр призначає та відкликає членів Ради.

2. Термін повноважень Ради становить 4 роки, при цьому кожні 2 роки відбувається заміна 15 членів Ради.

3. Одна і та ж особа може виконувати обов'язки члена Ради не довше, ніж 2 терміни повноважень Ради.

4. Міністр відкликає члена Ради у випадку:

1) його добровільної відмови від виконання обов'язків;

2) неможливості виконувати обов'язки через затяжну хворобу, яка триває 6 місяців і більше;

3) невиконання або неналежного виконання обов'язків;

4) невиконання однієї з вимог, визначених у пунктах 1, 2 част. 2 ст. 12.

5. У випадку відкликання або смерті члена Ради, Міністр терміново призначає на його місце іншу особу до закінчення терміну повноважень Ради, зі збереженням принципу, про який йдеться в част. 1 ст. 12.

6. Членство в Раді не можна поєднувати із членством у Комітеті оцінювання наукових суб'єктів та в Комітеті наукової політики, про які йдеться в положеннях закону "Про принципи фінансування науки" від 30 квітня 2010 року, а також в органах Національного наукового центру.

7. Членом Ради також не може бути особа, яка виконує функції:

1) ректора, проректора або керівника організаційного підрозділу навчального закладу;

2) директора наукового інституту Польської академії наук;

3) директора дослідного інституту;

4) президента або віце-президента Польської академії наук;

5) президента або віце-президента Польської академії мистецтв;

6) керівника або заступника керівника Центральної комісії звань і титулів;

7) керівника або заступника керівника Головної ради вищої освіти;

8) керівника або заступника керівника Головної ради дослідних інститутів;

9) керівника або заступника керівника Державної акредитаційної комісії.

Стаття 14

1. Роботою Ради керує голова, який обирається серед її членів.

2. Голова за потребою скликає засідання Ради, але не рідше, ніж 1 раз на 2 місяці.

3. Голова скликає засідання Ради з власної ініціативи, на прохання Міністра, Директора або мінімум 5 її членів протягом 2 тижнів з дня отримання прохання.

4. Рада видає рекомендації шляхом голосування більшістю голосів за присутності не менше половини членів.

5. Проекти готують спеціальні комісії Ради, а саме: фінансів, стратегічних програм наукових досліджень і розробок, реалізації інших завдань Центру, далі – "комісії", склад яких обирається серед членів Ради та призначається головою. Комісії можуть консультиватися із зовнішніми експертами.

6. Детальний порядок роботи Ради, виборів голови та призначення комісій, про які йдеться в част. 5, і касаційної комісії, про яку йдеться в част. 2 ст. 40, визначає регламент, встановлений Радою.

7. Немісцевим членам Ради відшкодовуються кошти, витрачені на від'їздування, згідно з § 2 ст. 775 Трудового кодексу.

8. Міністр науки своїм розпорядженням визначає розмір місячної винагороди голови та членів Ради, враховуючи обсяг виконуваних ними завдань, а також значення цих завдань для ефективного функціонування Центру.

Стаття 15

1. Рада готує і подає на затвердження Міністрові проекти стратегічних програм наукових досліджень і розробок, дотримуючись пункту 1 ст. 17.

2. Рада також схвалює:

- 1) проект річного фінансового плану Центру;
  - 2) проект плану діяльності Центру на рік;
  - 3) періодичні звіти та річний звіт про реалізацію стратегічної програми наукових досліджень і розробок, дотримуючись пункту 1 ст. 17;
  - 4) річний фінансовий звіт Центру;
  - 5) річний звіт про діяльність Центру;
  - 6) реалізацію інших завдань Центру.
3. Рада дає згоду на розпорядження власністю чи коштами, вартість яких перевищує вказану в статуті.
4. З метою виконання своїх завдань Рада має право доступу до документації Центру та має право вимагати необхідну інформацію від Директора.

***

Розділ 3

Завдання Центру та наглядова компетенція Міністра

Стаття 27

1. Центр керує стратегічними програмами наукових досліджень і розробок, а також фінансує або співфінансує ці програми.
2. Стратегічні програми наукових досліджень і розробок фінансуються із коштів, виділених на науку згідно з річним фінансовим планом Центру, про який йдеться в част. 1 ст. 48.
3. Центр має право реалізовувати програми наукових досліджень і розробок, не затверджені у Державній програмі досліджень, про яку йдеться у ст. 4 закону "Про принципи фінансування науки" від 30 квітня 2010 року, а також інші завдання Центру, що фінансуються не з державного бюджету.

Стаття 28

1. Центр керує реалізацією наукових досліджень і розробок у сфері державної безпеки та оборони, а також їх фінансує або співфінансує.
2. Наукові дослідження і розробки у сфері державної безпеки та оборони реалізуються в рамках стратегічних програм наукових досліджень та розробок або інших завдань Центру.
3. Міністр науки за погодження з Міністром оборони видає розпорядження про реалізацію Центром завдань, про які йдеться в част. 1, а також визначає у цьому розпорядженні критерії та умови участі у конкурсах на виконання окремих проектів, враховуючи необхідність гарантування відповідності цих проектів з науковою, науково-технічною та інноваційною державною політикою та політикою оборони і безпеки держави.

Стаття 29

До завдань Центру входить ініціювання підприємств до вкладення коштів у наукову діяльність, а саме:

- 1) співфінансування заходів, що проводяться суб'єктом, здатним застосувати результати проекту на практиці;
- 2) підтримка отримання науковими суб'єктами коштів на дослідну діяльність з джерел, які не походять із державного бюджету.

Стаття 30

1. До завдань Центру також входить:
  - 1) підтримка комерціалізації результатів наукових досліджень та розробок, а також інших форм їх трансферу до економіки;
  - 2) ініціювання та реалізація програм, які охоплюють фінансування наукових досліджень та розробок і заходів, що спрямовані на впровадження результати наукових досліджень і розробок;
  - 3) ініціювання та реалізація програм, що охоплюють фінансування прикладних досліджень, про які йдеться у пункті 3b) ст. 3 закону "Про принципи фінансування науки" від 30 квітня 2010 року;
  - 4) участь в реалізації міжнародних програм наукових досліджень і розробок, враховуючи ті програми, які співфінансуються із закордонних коштів;
  - 5) поширення у наукових та економічних колах інформації про заплановані та оголошені конкурси на виконання фінансових проектів Центру;
  - 6) популяризація результатів виконаних завдань;
  - 7) реалізація інших завдань, які доручив Міністр, якщо кошти на ці завдання заплановані.

2. Центр підтримує розвиток наукових кадрів перш за все шляхом фінансування програм, створених для початківців, визначених в пункті 3 ст. 2 закону "Про Національний науковий центр" від 30 квітня 2010 року (Урядовий вісник № 96 поз. 617).

3. Під час реалізації завдань, про які йдеться в част. 1 і 2, Центр має право співпрацювати з державними і закордонними суб'єктами, перш за все, як партнер угод про спільні заходи і за згодою Міністра як співучасник, вкладник чи акціонер у товариствах, які мають юридичну адресу на території Республіки Польща або закордоном.

4. Центр має право за згодою Міністра доручати реалізацію завдань, про які йдеться в част. 1 і 2, недержавним організаціям, обраним шляхом відкритого конкурсу, а також суб'єктам, переліченим в част. 3 ст. 3 закону "Про громадську і волонтерську діяльність" від 24 квітня 2003 року (Урядовий вісник № 96 поз. 873, з подальшими змінами).

Стаття 31

1. Центр систематично проводить оцінювання реалізованих стратегічних програм наукових досліджень і розробок та інших завдань Центру, перш за все, оцінку їхнього впливу на розвиток науки та економіки.

2. Директор повинен ознайомити Міністра із планом оцінювання, про яке йдеться в част. 1, та подати Міністрові інформацію про його результати.

Стаття 32

1. У випадку розроблення винаходу, експериментального чи промислового зразка у результаті робіт та реалізації завдань, фінансованих Центром, право на отримання патенту на винахід або права на експериментальний зразок, так само, як і права на реєстрацію промислового зразка, належать суб'єктові, якому Директор надав кошти, якщо угода між Центром та суб'єктом, котрий отримав кошти, або рішення про надання коштів не встановлює іншого.

2. Охорона авторських прав, що виникли внаслідок реалізації завдань, фінансованих Центром, здійснюється згідно положень Закону "Про авторські і суміжні права" від 4 лютого 1994 року (Урядовий вісник за 2006 рік № 90 поз 631, з подальшими змінами).

3. Власником винаходу, експериментального чи промислового зразка, що створені у результаті виконання проектів наукових досліджень і розробок у сфері державної оборони та безпеки, фінансованих Центром, є Державне казначейство в особі Міністра оборони.

Стаття 33

1. За посередництвом Центру може надаватися державна допомога у зв'язку з реалізацією завдань, про які йдеться у ст. 27, 29 та 30.

2. Міністр науки своїм розпорядженням визначає умови та спосіб надання державної допомоги за посередництвом Центру, а також:

- 1) призначення допомоги;
- 2) види коштів, які може охоплювати допомога;
- 3) спосіб кумуляції допомоги;
- 4) максимальний розмір допомоги

- враховуючи цілі наукової, науково-технічної та інноваційної державної політики.

Стаття 34.

1. Міністр здійснює нагляд за діяльністю Центру на предмет дотримання законності, економічної виваженості та доцільності.

2. У рамках здійснення нагляду Міністр:

1) здійснює контроль за Центром та використовує для цього власні контрольні органи;

2) затверджує річний план діяльності Центру та його зміни;

3) затверджує річний фінансовий план Центру та його зміни;

4) затверджує річний фінансовий звіт Центру;

5) приймає квартальні фінансові звіти Центру;

6) приймає річний звіт про діяльність Центру разом з інформацією про результати оцінювання, про яке йдеться в част. 2 ст. 31;

7) приймає поточні звіти та кінцевий звіт про реалізацію стратегічних програм наукових досліджень і розробок, а також про реалізацію інших завдань Центру.

Розділ 4

Спосіб реалізації завдань Центру

Стаття 35

1. Реалізація завдань Центру охоплює:

1) визначення тематичних сфер програм, термінів та умов їх реалізації;

2) оголошення конкурсів на виконання проектів у рамках програм, що реалізуються;

3) оцінка і вибір заявок, які стосуються виконання проектів, далі – "заявки";

4) укладання договорів на виконання проектів та їх фінансування;

5) нагляд за виконанням проектів, їх прийняття, оцінювання і фінансові розрахунки.

2. Директор визначає і подає до Ради на затвердження тематичні сфери, терміни та умови реалізації програм, враховуючи част. 1 ст. 15 та пункт 2 ст. 17.

Стаття 36

1. Виконавці проектів обираються шляхом конкурсу, оголошеного Директором, із врахуванням пункту 6 ст. 17. Директор встановлює та оголошує регламент конкурсу, із врахуванням пункту 7 ст. 17.

2. Заявки, які стосуються виконання та фінансування проектів у рамках інших завдань Центру, можуть подавати суб'єкти, здатні застосовувати результати проектів на практиці, та фізичні особи шляхом відкритого відбору. У випадку заявників-фізичних осіб застосовуються положення част. 2 ст. 37.

3. Оголошення про конкурс розміщується щонайменше в одному загальнопольському виданні, на сторінці Центру в Бюлетені громадської інформації, на предметній сторінці адміністрації, що обслуговує Міністра, в Бюлетені громадської інформації, а також ця інформація має бути доступна у приміщенні Центру та міністерства. Термін подання заявок, визначений в оголошенні про проведення конкурсу, повинен становити щонайменше 1 місяць з дня опублікування оголошення.

Стаття 37

1. У конкурсі на виконання проектів можуть брати участь:

1) наукові установи, визначення яких подано у законі "Про принципи фінансування науки" від 30 квітня 2010 року;

2) наукові консорціуми, визначення яких подано у законі "Про принципи фінансування науки" від 30 квітня 2010 року;

3) наукові мережі та адміністративні одиниці навчальних закладів, що не є основними організаційними одиницями, визначення яких подано у законі "Про принципи фінансування науки" від 30 квітня 2010 року;

4) науково-промислові центри, визначення яких подано у законі "Про дослідні установи" від 30 квітня 2010 року (Урядовий вісник № 96 поз. 618);

5) наукові центри Польської академії наук, визначення яких подано у законі "Про Польську Академію Наук" від 30 квітня 2010 року (Урядовий вісник № 96 поз. 619);

6) наукові бібліотеки;

7) підприємства, які мають статус дослідно-розробницького центру, як це визначено в законі "Про деякі форми підтримки інноваційної діяльності" від 30 травня 2008 року (Урядовий вісник № 116 поз. 730 та № 75 поз. 473);

8) суб'єкти, що мають статус юридичної особи та юридичну адресу на території Республіки Польща;

9) фізичні особи;

10) підприємці, які здійснюють наукові дослідження в іншій формі, ніж визначена у пункті 18.

2. У випадку проекту, запропонованого фізичною особою, Директор видає промесу фінансування. Умовою надання коштів на виконання проекту є працевлаштування цієї особи суб'єктами, про які йдеться в пункті 18 і 10 ст. 10 закону "Про принципи фінансування науки" від 30 квітня 2010 року.

3. Суб'єкти, по які йдеться в част. 1, перед участю у конкурсі повинні надати довідку про відсутність фінансування та відсутність клопотань про надання фінансування завдань, охоплених заявкою, з інших джерел.

Стаття 38

1. Директор, враховуючи пункт 8 ст. 17, визначає експертів або призначає команди експертів із відомих представників наукових, економічних та фінансових кіл, а також закордонних експертів.

2. Експерти або команди експертів оцінюють заявки, подані до участі у конкурсі, на підставі чого готують і передають Директорові список позитивно оцінених та рекомендованих заявок, із врахуванням пункту 9 ст. 17.

3. Директор укладає з експертом договір про проведення оцінювання заявок.

4. Директор усуває експерта від участі в оцінюванні заявок у випадку:

1) виявлення загрози конфлікту інтересів;

2) якщо експерт і заявник перебувають:

а) у шлюбі, сімейному чи родинному зв'язку до другого покоління,

б) у такому правовому зв'язку, при якому результат справи може впливати на його права чи обов'язки;

в) у службових відносинах чи іншій співпраці за період 3 попередніх років включно.

5. Директор підтверджує недійсність оцінки експерта, який був усунутий від оцінювання заявки, по відношенню до тієї заявки, якої стосуються обставини, що призвели до усунення. Усунення вимагає зміни договору, про який йдеться в част. 3.

6. Директор може доручити проведення зовнішнього аудиту у частині правильності та сумлінності виконання експертами завдань.

Стаття 39

1. Під час оцінювання заявок, поданих для участі у конкурсі, експерти або команди експертів, звертають особливу увагу на:

1) можливість застосування результатів проекту в економіці або інших практичних галузях;

2) ступінь, в якому виконання проекту спричиниться до досягнення мети стратегічних програм наукових досліджень і розробок або реалізації інших завдань Центру.

2. Критерії оцінювання заявок, поданих до участі в конкурсі, також включають:

1) наукову вартість проекту;

2) інноваційність результатів проекту;

3) доробок виконавців;

4) обґрунтованість співвідношення запланованих коштів до обсягу завдань, охоплених проектом, а також до очікуваних результатів;

5) плановану співпрацю під час виконання проекту між науковими установами та підприємцями;

6) наявність відповідних матеріальних та людських ресурсів, необхідних для виконання проекту;

7) прогнозовані економічні результати.

3. У випадку заявок, поданих до участі в конкурсі, про який йдеться в пункті 6 ст. 17, під час оцінювання проектів до уваги береться можливість застосування результатів проекту у сфері державної оборони та безпеки.

4. Оцінювання заявок, що стосуються виконання та фінансування проектів із коштів, про які йдеться у пунктах 2 і 3 част. 2 ст. 46, відбувається згідно з положеннями, що стосуються цих коштів.

5. Директор у регламенті конкурсу (за винятком конкурсів, про які йдеться в пунктах 6 і 7 ст. 17) може розширити каталог, про який йдеться в част. 1 та 2, додавши додаткові критерії оцінювання заявок.

2. Проти рішення, про яке йдеться в част. 1, або промеси, про яку йдеться в част. 2 ст. 37, заявник має право подати скаргу до апеляційної комісії Ради, а у випадку конкурсів, про які йдеться в пункті 6 ст. 17 – до Комітету у справах управління протягом 14 днів з дня отримання рішення.

3. Апеляційна Комісія Ради або Комітет у справах управління видають рішення щодо надання або відмови у наданні коштів протягом 3 місяців з дня подання апеляції.

4. На рішення апеляційної комісії чи Комітету у справах управління можна подати скаргу до адміністративного суду.

Стаття 41

1. Директор з виконавцем проекту, обраним за результатами конкурсу, укладають договір про виконання та фінансування проекту.

2. У договорі визначаються такі умови:

1) тематична сфера проекту, терміни та умови його виконання;

2) розмір коштів та спосіб їх передачі Центром;

3) спосіб і порядок здійснення Центром нагляду за виконанням проекту;

4) спосіб фінансових розрахунків проекту;

5) спосіб та об'єм кінцевої генеральної оцінки проекту;

6) спосіб та умови доступу до інформації про результати виконаних проектів, спосіб та умови поширення цієї інформації, із врахуванням положень про боротьбу з нечесною конкуренцією.

3. Договір може також визначати:

1) права сторін щодо об'єктів авторського права і суміжних прав, а також права на промислову власність;

2) спосіб реалізації захисту прав та кошти на їх реалізацію;

3) способи та умови розпорядження правами та їх використання для реалізації комерційних цілей і для подальших досліджень;

4) розміри внесків та прибутків, що виникають внаслідок комерціалізації результатів фінансованих Центром проектів.

4. Директор на офіційне прохання керівника проекту може дати згоду на зміну місця виконання проекту за умови згоди на це керівника організаційної одиниці, яка виконує проект, та одиниці, яка приймає виконання проекту.

Стаття 42

Нагляд над виконанням проекту включає:

1) оцінку періодичних звітів про виконання проекту;

2) контроль за адресою місцезнаходження виконавця проекту, який здійснюється призначеною Директором контрольною групою;

3) право Директора призупинити фінансування у тому випадку, якщо виконавець витратив кошти всупереч договору, або якщо не досягнуто запланованих на даному етапі результатів реалізації проекту. Призупинення відбувається до часу з'ясування неузгодженості;

4) право Директора припинити фінансування проекту у тому випадку, якщо виконавець витратив кошти всупереч договору, у випадку недотримання термінів або неналежного виконання угоди, коли при цьому є підтвердження на основі оцінки комісії Ради у справах реалізації стратегічних програм наукових досліджень і розробок, у справах реалізації інших завдань Центру, або – у випадку проектів, про які йдеться в пункті 6 ст. 17 Комітету у справах управління, – про зменшення предметного обсягу реалізованого проекту.

Стаття 43

1. Заключне оцінювання результатів проекту включає в себе перевірку дотримання умов укладеного договору. Таке оцінювання здійснюється відповідними фахівцями або групою експертів, призначених директором відповідно до ст. 38 ч. 1, з урахуванням ст. 17 п 11.

2. Директор після отримання остаточного оцінювання результатів проекту приймає рішення щодо його затвердження.

Стаття 44

У випадку проектів, повна вартість додаткового фінансування яких перевищує 2 000 000 злотих, Директор доручає провести зовнішній аудит їх виконання.

Стаття 45

Міністр науки детально визначає у своєму розпорядженні спосіб реалізації завдань Центру, зважаючи на необхідність забезпечення прозорості та об'єктивності процедури оцінки заявок і вибору проектів для фінансування.

Розділ 5

Фінансове господарство Центру

Стаття 46

Доходами Центру є кошти, отримані у формі:

1) цільової дотації на реалізацію стратегічних програм наукових досліджень і розробок, інших завдань Центру, а також на реалізацію наукових

досліджень і розробок у сфері державної безпеки та оборони, цільова дотація передається на прохання Директора;

2) цільової дотації на покриття поточних витрат з управління завданнями, які реалізує Центр згідно з пунктом 1, враховуючи витрати на винагороду роботи експертів і груп експертів, про які йдеться в част. 1 ст. 38;

3) цільової дотації на фінансування або додаткове фінансування інвестицій на обслуговування реалізації завдань, про які йдеться у пункті 1.

Доходами Центру можуть бути кошти, які походять з інших джерел, а саме:

1) на підставі реалізації інших завдань Центру або завдань, про які йдеться в част. 3 ст. 27;

2) бюджету ЄС;

3) міжнародних дослідних програм;

4) комерціалізації результатів проведених наукових досліджень або розробок;

5) відсотки від коштів, накопичених на банківських рахунках Центру, за винятком відсотків від коштів, що походять із бюджетних дотацій;

6) переказів і подарунків.

3. Кошти, про які йдеться у пункті 6 част. 2, Центр має право після виконання всіх податкових процедур використовувати на фінансування завдань, про які йдеться у ст. 27, 29, 30. Кошти, що не були використані протягом поточного року, не підлягають поверненню до держбюджету.

Стаття 47

Витрата Центром коштів, про які йдеться у ст. 46, відбувається згідно з положеннями Закону "Про державні кошти" від 27 серпня 2009 року, а також згідно з положеннями цього Закону.

Закон Угорщини "Про розвиток наукових досліджень і технологічні інновації", 2004 рік¹

З метою сприяння розвитку, збільшенню конкурентоспроможності та зростанню прибутків угорської економіки, ґрунтуючись на знаннях і технологічних інноваціях, Парламент ухвалив цей Закон:

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Цілі Закону

§ 1. (1) Цілі Закону:

а) сприяти сталому розвитку економіки Угорщини, покращенню умов створення і використання результатів наукових досліджень і технологічних інновацій;

¹ 2004. évi CXXXIV. törvény a kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról:

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0400134.TV.

Додаткова інформація:

<http://proinfo.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=8821&CO=20>.

б) сприяти зростанню конкурентоспроможності підприємств на базі технологічних інновацій і ефективному використанню в найширшому колі науково-дослідних і інноваційних можливостей;

в) стимулювати створення робочих місць для продукування високої доданої вартості;

г) сприяти покращенню фахової підготовки і зростанню визнання у суспільстві осіб, які зайняті в науково-дослідних роботах;

д) сприяти застосуванню розвинених технологій, необхідних для кращого захисту і безпеки країни.

(2) Для виконання зазначених вище цілей Закон:

а) визначає рамки державної системи допомоги для їхнього економічного, соціального використання результатів науково-дослідних робіт і технологічних інновацій;

б) з урахуванням специфіки науково-дослідних робіт і технологічних інновацій визначає найважливіші правила, пов'язані з використанням бюджетної підтримки;

в) полегшує можливості економічного використання результатів, отриманих у бюджетних науково-дослідних установах;

г) стимулює діяльність із надання послуг, що сприяють інноваціям, у рамках самостійних організацій бізнес-структур, особливо професійних асоціацій.

Основні принципи Закону

§ 2. У Законі реалізовано такі принципи і правила, що стосуються відносин між державою і учасниками ринку:

а) держава підтримує науково-дослідну діяльність і технологічні інновації підприємств у спосіб, що не суперечить конкуренції на ринку;

б) бюджетна підтримка науково-дослідних робіт і технологічних інновацій, якщо Закон, постанова або рішення уряду не встановлює інакше, розподіляється за системою відкритого конкурсу;

в) здійснюється систематичний контроль і незалежна оцінка використання бюджетної підтримки;

г) підтримка, що надається бізнес-структурам, призначена для доповнення власних джерел фінансування науково-дослідних робіт і технологічних інновацій і стимулювання цієї діяльності;

д) у бюджетних науково-дослідних і технологічних інноваційних програмах для представників малого і середнього бізнесу можуть бути визначені пільгові умови підтримки;

е) в питаннях фінансування науково-дослідної інфраструктури та інфраструктури технологічних інновацій, а також розвитку системи науково-дослідних установ держава співпрацює з фінансовою сферою;

є) правила фінансових заходів підтримки науково-дослідних робіт і технологічних інновацій державою укладає з урахуванням специфіки цих видів діяльності.

Сфера дії Закону

§ 3. (1) Цей Закон поширюється на науково-дослідні роботи і технологічні інновації, що здійснюються в Угорщині, а також на пов'язані з ними послуги, які надаються в Угорщині.

(2) Крім того, Закон поширюється:

а) на використання послуг, що надаються за кордоном, і придбання за кордоном засобів для науково-дослідних робіт і технологічних інновацій, що створюються в Угорщині, або пов'язані з наданням послуг згідно з пунктом (1), а також

б) на міжнародне співробітництво в межах ЄС і за його межами за участю Угорщини,

ба) види діяльності, що визначені пунктом (1) та виконуються за кордоном, і

бб) послуги, визначені пунктом (1), що надаються за кордоном.

Розділ II. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

§ 4. У цьому Законі

1. а) фундаментальні дослідження – експериментальна, емпірична, системна і теоретична робота, що насамперед стосується сутності явищ і спостережуваних фактів та призначена для розширення наукових знань. Вони можуть бути:

аа) чистими фундаментальними дослідженнями – дослідженнями, спрямованими на розширення наукових знань, метою яких не є досягнення безпосередньої соціальної або економічної користі або застосування їхніх результатів для вирішення практичних проблем;

аб) цільовими фундаментальними дослідженнями – дослідженнями, спрямованими на розширення наукових знань, які ймовірно слугуватимуть основою для вирішення відомих або очікуваних, існуючих або майбутніх проблем;

б) прикладними (або галузевими) дослідженнями – оригінальними дослідженнями, котрі проводяться з уперше визначеною практичною метою для набуття нових знань (далі – прикладні дослідження);

в) експериментальними дослідженнями – діяльністю, що спирається на існуючі знання, набуті з інших досліджень і/або з практичного досвіду, і мета якої полягає у створенні нових матеріалів, продуктів, способів, послуг, або її суттєвій модернізації (далі – експериментальні дослідження);

г) науково-дослідними роботами, що включають фундаментальні дослідження, прикладні дослідження й експериментальні дослідження;

д) використанням результатів науково-дослідних робіт і технологічних інновацій, що включає як використання в рамках підприємства з комерційною метою, зі сподіванням на економічно-вигідний результат, так і використання для соціального призначення, результатом котрого є покращення якості життя населення і покращення якості соціальних послуг, захист природного і забрудненого довкілля, стабільний розвиток, а також покращення обороноздатності та безпеки держави (надалі – "використання");

2. технологічні інновації – комплекс наукових, технічних, організаційних, економічних і комерційних операцій, що виконується з метою підвищення

ефективності, рентабельності господарської діяльності, економіки, досягнення позитивних соціальних та екологічних результатів, завдяки яким створюються нові або вдосконалені продукти, процеси, послуги і будуть впроваджені нові або суттєво змінені способи технологічних процесів, враховуючи такі зміни, котрі у цій сфері або в цій організації вважаються новинками;

3. національна інноваційна система – сукупність у межах країни таких установ, підприємств та інших організацій, а також таких ресурсів, правил, умов і заходів, котрі впливають на створення, передачу, розповсюдження і використання нових знань і технологій;

4. а) дослідний центр – організація, структурна або приватна одиниця, основною чи головною діяльністю якої є науково-дослідна діяльність;

б) бюджетний дослідний центр – організація, структурна одиниця, основною або головною діяльністю якої є науково-дослідна діяльність із бюджетною системою управління;

в) некомерційний дослідний центр – дослідний центр, що працює як некомерційна організація або в рамках некомерційної організації за визначенням Закону;

г) дослідник чи розробник – фізична особа, яка займається створенням або розробкою нових знань, інтелектуальних продуктів, послуг, способів, методів, систем, а також управлінням проєктів з їхньої реалізації (далі – дослідник);

5. консорціум – співробітництво учасників (членів) на підставі поділу праці, що регулюється цивільно-правовим договором, з метою спільної науково-дослідної діяльності і діяльності з технологічних інновацій або спільної реалізації науково-дослідного проєкту та проєкту з технологічних інновацій;

6. а) суб'єкт підприємницької діяльності – приватний підприємець, приватна компанія, господарське товариство, кооператив, водне товариство, товариство водоканалу, товариство лісового господарства;

б) підприємство-користувач – господарське товариство, що створене при бюджетному дослідному центрі, а із застосування §20 і при некомерційному дослідному центрі – з метою комерційної реалізації створених інтелектуальних продуктів, або створене дослідним центром і веде діяльність за його участю, або дослідний центр має в ньому частку;

7. державна допомога – підтримка, що надається з підсистем державного бюджету, враховуючи джерела з Європейського Співтовариства (далі – ЄС) згідно з § 13/A Закону XXXVIII 1992 року "Про державний бюджет" (далі – Закон про бюджет), крім того, підтримку, передану в розпорядження регіональних рад з розвитку, а також підтримку, одержану з-за кордону за угодами, укладеними за участю державних органів або органів місцевого самоврядування;

8. а) програма наукових-досліджень і технологічних інновацій – конкурс, оголошений органом, що розпоряджається бюджетним фінансуванням, з метою досягнення визначеної цілі, або конкурс, оголошений для підтримки реалізації науково-дослідних проєктів або проєктів технологіч-

них інновацій, що стосуються певної сфери, або серія повторних конкурсів (далі – програма);

б) проект – діяльність, спрямована на виконання визначеного науково-дослідного завдання, створення технологічних інновацій на підставі плану, створеного зацікавленими особами;

9. громадська організація – неурядова організація, асоціація (за винятком партії, організації із захисту інтересів роботодавців і робітників, страхової асоціації, а також релігійної організації), що створена на підставі положень Закону II 1989 року "Про право на об'єднання", і фонд, створений на підставі Закону IV 1959 року "Про Цивільний Кодекс" (за винятком державних фондів).

Розділ III. НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ УРЯДУ СТОСОВНО НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ І ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

§ 5. (1) Уряд

а) створює і, за необхідності, поновлює середньострокову наукову, технологічну і інноваційну (далі – НТІ) політику;

б) кожні два роки звітує у парламенті про реалізацію стратегії НТІ;

в) під час підготовки державного бюджету (за узгодженням з джерелами та іншими зобов'язаннями державного бюджету) подає пропозиції стосовно умов і джерел, що необхідні для реалізації цілей стратегії НТІ;

г) підтримує участь Угорщини в програмах ЄС та інших міжнародних програмах співробітництва з науково-дослідних і технологічних питань;

д) підтримує і стимулює підприємства з метою використання результатів вітчизняних науково-дослідних робіт, а також створених за кордоном знань і технологій;

е) засобами наукової та економічної дипломатії і через стимулювання торгівлі розвиненими технологіями сприяє реалізації за кордоном створеного в Угорщині інтелектуального продукту і технологій відповідно до інтересів країни;

є) започатковує і фінансує програми, засоби будівництва вітчизняної і міжнародної інфраструктури науково-дослідних робіт, а також вирішення науково-дослідних задач і завдань стосовно реалізації результатів і технологічних інновацій, що мають народногосподарське значення;

ж) визначає, які вимоги з продуктивності необхідно реалізувати в системі підтримки;

з) визначає принципи незалежного оцінювання і контролю, вимоги до змісту системи підтримки;

и) забезпечує координацію, облік, прозорість джерел бюджетної підтримки програм і проектів, розробку і застосування правил проектування, реалізації і розрахунку, необхідних для інформації громадськості і виконання зобов'язань держави щодо міжнародної звітності.

(2) Стратегію НТІ уряду розробляє міністр, відповідальний за науково-дослідні роботи і технологічні інновації, він також займається координацією її реалізації.

(3) У створенні стратегії НТІ уряд співпрацює з представниками науки, бізнесу, а також громадськості, іншими громадськими організаціями.

§ 6. (1) Міністри, а також президент Академії наук Угорщини в рамках своїх повноважень – у співпраці з міністром, відповідальним за науково-дослідні роботи і технологічні інновації, беруть участь у розробці системи засобів урядової стратегії НТІ та її реалізації.

(2) Міністри, а також головний секретар Академії наук Угорщини в рамках своїх повноважень – у співпраці з міністром, відповідальним за науково-дослідні роботи і технологічні інновації

а) контролюють центри досліджень, що стосуються їхньої компетенції, і працюють як бюджетний орган, а також бюджетні органи, що мають центри досліджень, згідно з правилами, які на них поширюються;

б) з урахуванням принципів координації джерел забезпечують планування, надання, обслуговування і використання, а також контроль за джерелами, що є необхідним для забезпечення науково-дослідних задач і задач технологічної інновації, котрі стосуються сфери їхньої відповідальності;

в) згідно з §13 забезпечують відповідне оцінювання програм науково-дослідних робіт і технологічних інновацій, котрі одержують підтримку за рахунок асигнувань, що відносяться до їхньої компетенції;

г) відповідно до міжнародних угод виконують покладені на них задачі з НТІ;

д) підтримують використання, формування, діяльність фахової співпраці з наукової сфери, технологічних інноваційних мереж;

е) беруть участь у визначенні вимог до змісту і умов надання допомоги для підтримуваних науково-дослідних програм і програм технологічних інновацій у своїй спеціалізації.

Розділ IV. БЮДЖЕТНА ПІДТРИМКА НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ І ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

§ 7. (1) Для реалізації стратегії НТІ уряд може створювати центри досліджень і надавати їм допомогу в рамках бюджету.

(2) У рамках виконання стратегії НТІ уряд підтримує фундаментальні дослідження у системі конкурсів, що визначена окремим законодавчим актом.

(3) Для реалізації цілей виконання відповідно до стратегії НТІ уряд за результатами конкурсів надає бюджетну допомогу для:

а) підготовки і реалізації науково-дослідних проектів і проектів технологічних інновацій;

б) діяльності з організації, посередництва, консалтингу і розбудови мереж, пов'язаних з науково-дослідними роботами і технологічними інноваціями;

в) науково-дослідної діяльності і діяльності з технологічних інновацій, яка виконується в рамках міжнародної співпраці на території Угорщини.

(4) У процесі надання підтримки згідно з пунктом (3) для ефективної реалізації бюджетної допомоги перевагу потрібно надавати таким науково-дослідним проектам і проектам із технологічних інновацій, як котрі:

а) за результатами їхньої реалізації мають, крім безпосереднього економічного інтересу, також значення на загальнонаціональному і соціальному рівні;

б) обіцяють результати, що мають привести до фундаментального науково-технологічного прориву, для чого включають цільові фундаментальні дослідження;

в) потребують співпраці з декількома учасниками національної інноваційної системи, особливо бюджетними дослідними центрами і бюджетними підприємствами;

г) здійснюють регіональне співробітництво в науково-дослідній сфері та сфері технологічних інновацій, і/або співробітництво, що виходить за межі країни;

д) займаються підвищенням фахової і підприємницької кваліфікації осіб, які виконують науково-дослідні роботи;

е) розвивають інфраструктуру науково-дослідних робіт і технологічних інновацій на регіональному і національному рівні.

(5) У процесі оцінки перевагу необхідно надавати таким конкурсам, учасники яких попередньо вели ефективну діяльність в галузі науково-дослідних робіт і технологічних інновацій, а саме:

а) на основі результатів науково-дослідних робіт здійснили інновацію, що істотно покращила міжнародну конкурентоспроможність;

б) одержали свідоцтво про охорону прав на об'єкти права інтелектуальної власності і підтримують його;

в) ефективно здійснили науково-дослідні проекти.

§ 8. Допомога із підрозділів державного бюджету може надаватися відповідно до визначеного в угоді, складеного відповідно до положень директивних законодавчих актів про надання допомоги графіка фінансування потреб у ресурсах для виконання проекту.

§ 9. У випадку науково-дослідних проектів і проектів технологічних інновацій, котрі здійснюються за підтримки того ж типу, що і бюджетне фінансування, необхідно застосовувати єдині правила планування фінансування, використання і розрахунку, які котрі:

а) повною мірою та у єдиному порядку забезпечують координацію, облік і прозорість використання джерел, спрямованих на бюджетну підтримку;

б) забезпечують обґрунтованість, підзвітність, а також відповідність джерел порядку планування і звітності у бюджетній сфері;

в) слугують основою для інформування громадськості та виконання міжнародних зобов'язань країни щодо надання інформації.

§ 10. (1) У випадку, коли бюджетний дослідний центр на підставі міжнародної угоди або з джерел ЄС забезпечується підтримкою на покриття витрат, що не фінансуються авансовим платежем, він може одержати попереднє фінансування з бюджетних асигнувань.

(2) Бюджетний дослідний центр може одержати попереднє фінансування після укладення угоди про підтримку, згадану в пункті (1).

(3) Правила надання попереднього фінансування згідно з пунктом (1) уряд визначає окремо постановою.

§ 11. (1) Якщо суб'єкт малого або середнього бізнесу чи некомерційний дослідний центр одержує підтримку до проекту науково-дослідних робіт

або проекту технологічних інновацій на підставі міжнародної угоди або з джерел ЄС, а на покриття витрат, що виникли в зв'язку із виконанням цього проекту, взяв кредит, він може через конкурс одержати допомогу на погашення відсотків за кредитом.

(2) Допомога на погашення відсотків за кредитом згідно з пунктом (1) може розповсюджуватися на повне або часткове покриття відсотків за кредитом, що визначено положеннями Закону "Про кредитні установи і фінансові підприємства". Розмір і умови надання допомоги на погашення відсотків за кредитом визначаються умовами конкурсу.

§ 12. У процесі конкурсу щодо надання допомоги органу, що його організовує, необхідно виконати такі вимоги:

а) в умовах конкурсу необхідно визначити коло учасників, яким може бути надана допомога – на підставі зобов'язань, відповідно до членства у ЄС і міжнародних угод;

б) загальні правила конкурсу, а також вимоги щодо змісту і форми матеріалів на конкурс, крім того, правила фінансового планування і розрахунків необхідно створювати відповідно до специфіки науково-дослідного процесу і процесу технологічних інновацій, з урахуванням загальних вимог, пов'язаних із використанням державних коштів;

в) вимоги щодо надання інформації для участі у конкурсі, укладення угоди про підтримку і Національної системи обліку досліджень повинні бути узгоджені за змістом і формою, з тим щоб уникнути багаторазового надання інформації однакового змісту;

г) умови конкурсу для представників малого і середнього бізнесу згідно з відповідними положеннями ЄС можуть відрізнятися від загальних;

д) критерії оцінювання конкурсних проектів і загальні правила процесу оцінювання мають бути розміщені у запрошенні на конкурс і довіднику про конкурс;

е) рішення про надання допомоги необхідно публікувати;

є) у випадку дослідного центру, визначеного у пункті (1) §18, обов'язковим елементом конкурсного проекту і угоди про надання підтримки є заява про те, що вони мають у своєму розпорядженні регламент управління інтелектуальною власністю.

§ 13. (1) Виконання цілей, визначених у програмах надання допомоги на науково-дослідні роботи і технологічні інновації, необхідно регулярно оцінювати. Оцінювання програм проводить експерт, незалежний від установи, котра приймає рішення щодо надання допомоги, і суб'єкта, який надає допомогу. Під час розробки наступних програм необхідно брати до уваги результати оцінювання програм.

(2) Витрати, пов'язані з оцінюванням програм, необхідно виділяти з джерел, призначених для відповідної програми.

(3) Результати оцінювання програм необхідно публікувати.

(4) Систему оцінювання програм і вимоги до її змісту уряд визначає у своїй постанові.

§ 14. (1) Ефективність бюджетних науково-дослідних проектів і проектів технологічних інновацій, а також користь від використання проектів відповідно до їхніх цілей і характеру в економіці та суспільному житті, необхідно оцінювати після завершення проекту.

(2) Оцінювання проекту повинно поширюватися на можливості застосування результатів проекту в житті суспільства, а також на можливі соціальні ризики від їхнього застосування.

(3) Витрати, пов'язані з оцінюванням проекту, необхідно вираховувати з джерел цієї програми.

(4) Результати оцінювання проекту необхідно публікувати таким чином, щоб не порушувати права інтелектуальної власності і комерційні інтереси учасника конкурсу.

(5) Оцінка проектів і, за необхідності, пошук незалежних експертів, входить до обов'язків організатора конкурсу.

(6) В угоді про надання допомоги проекту необхідно визначити кількість інформації, необхідної для оцінювання проекту, і термін, у який інформація повинна бути надана після завершення проекту, а також як часто вона повинна надаватися.

(7) Система критеріїв оцінювання і критеріїв публікування проекту, а також пов'язані з цим зобов'язання надавати інформацію – відповідно до положень Закону LXIII 1992 року "Про захист конфіденційної інформації та публікацію відкритих даних" – має бути розміщена в оголошенні про конкурс.

§ 15. (1) До обліку науково-дослідних проектів (тем) і проектів технологічних інновацій, що здійснюються за державні кошти, для більшої прозорості, ідентифікації паралельних або кумульованих фінансових допомог, полегшення наукового і професіонального співробітництва, а також для сприяння використанню необхідно залучити Національну систему обліку досліджень (далі – НСОД).

(2) Будь-яка особа або організація, яка одержує підтримку з державного бюджету або замовлення на дослідження, що підтримуються з таких джерел, за посередництва організації, що надала допомогу, повинна надати НСОД визначену у додатку інформацію.

(3) В Угоді про надання допомоги має бути визначено, що організація, що проводить науково-дослідну роботу, зобов'язана надати визначені дані організації, котра надала допомогу.

(4) Нагляд за НСОД здійснює орган, відповідальний за науково-дослідну роботу і технологічні інновації.

(5) Інформація, наведена у базі даних НСОД, є у вільному доступі.

(6) НСОД зберігає дані протягом десяти років після завершення проекту.

(7) Детальні правила, пов'язані з діяльністю НСОД, визначаються в урядовій постанові.

Розділ V. ЗАХИСТ ПРАВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ, ПІДТРИМКА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

§ 15/А. Права на об'єкти права інтелектуальної власності, що переходять до центрального бюджетного органу, котрий вважається бюджетним дослідним центром згідно з Законом, або придбані центральним бюджетним органом за плату або безкоштовно, а також частка від реалізації права інтелектуальної власності згідно з §19 цього Закону, на відміну від положень, викладених у п. (2) §2 Закону CVI 2007 року про державне майно, належать цьому бюджетному органу, що вважається бюджетним дослідним центром.

§ 16. (1) Бенефіціар проекту за рахунок допомоги на науково-дослідні роботи зобов'язаний забезпечити, щоб найбільші дозволені законодавством права інтелектуальної власності на об'єкти, створені у рамках проекту, перейшли до бенефіціара, забезпечивши можливість передачі результатів проекту відповідно до пункту (2). Якщо у здійсненні проекту брали участь декілька учасників, частку кожного з них стосовно прав інтелектуальної власності необхідно визначити в цивільно-правовому договорі.

(2) Якщо орган, що надає допомогу, вимагає, щоб права інтелектуальної власності та об'єкти, створені в результаті проекту науково-дослідних робіт, підтримка якого здійснювалася з державного бюджету, були безкоштовно передані для використання в громадських потребах, це повинно бути визначено в умовах конкурсу і в угоді на одержання допомоги.

§ 17. (1) Якщо мета проекту і характер його результатів надає таку можливість, у випадку бюджетної підтримки науково-дослідних робіт в умовах конкурсу може бути вказано, щоб учасник конкурсу з відповідною старанністю подбав:

а) про одержання, підтримку і продовження захисту права інтелектуальної власності на створені в рамках проекту об'єкти в Угорщині, або такого, що поширюється на Угорщину;

б) про реалізацію результатів, створених в рамках підтриманого проекту, в Угорщині.

(2) Якщо у конкурсі разом беруть участь декілька осіб або організацій, організатор конкурсу може вимагати від учасників об'єднання (членів консорціуму) укладення попередньої угоди стосовно прав на інтелектуальний продукт, створений у результаті проекту, що може також сприяти його використанню.

(3) В угоді про надання підтримки необхідно визначити правову відповідальність за невиконання зобов'язань із власної вини, згідно із зазначеними у пункті (1) вимогами.

§ 18. (1) Бюджетний орган, що вважається бюджетним дослідним центром, і державний фонд, а також некомерційні товариства, що вважаються дослідними центрами, пов'язаними з бюджетом, повинні мати регламент з управління інтелектуальною власністю.

(2) Регламент – з урахуванням положень, викладених у §19. – повинен особливо поширюватися на:

а) принципи оцінювання й обліку майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності, створені у дослідному центрі й придбані за винаго-

роду, враховуючи звіти про витрати, використані на створення цих об'єктів інтелектуального продукту;

б) умови передачі частки прав інтелектуальної власності господарському товариству або використання іншим чином, а також умови скасування чи зменшення цієї частки, крім того, на принципи і завдання, що стосуються управління майновими правами, беручи до уваги також цінність об'єкта права інтелектуальної власності, визначену згідно з пунктом а);

в) принципи і вимоги, пов'язані із захистом прав інтелектуальної власності;

г) права і обов'язки дослідників, які брали участь у створенні об'єктів права інтелектуальної власності і які є посадовими особами, державними службовцями, або залучені до трудової чи іншої діяльності, пов'язаної з цивільно-правовими відносинами у процесі використання, якщо відповідні законодавчі акти дають можливість сторонам по-різному тлумачити положення;

д) принципи оцінювання, обліку і використання об'єктів права інтелектуальної власності;

е) сфери повноважень і відповідальності, зазначені у пунктах а)–е).

(3) Якщо до організації згідно з пунктом (1) входить декілька науково-дослідних структурних одиниць, що здійснюють науково-дослідну діяльність як базову або як одну з інших, вона розробляє єдиний регламент, який може мати відповідні доповнення в структурних одиницях.

(4) Регламент затверджує керівник бюджетного органу, а у випадку державного фонду – орган, що його обслуговує; у випадку некомерційного товариства – найвищий його орган. Уповноважений затверджувати не має права передавати такі свої повноваження іншим особам.

(5) Регламент повинен бути розроблений і затверджений або прийнятий протягом дванадцяти місяців після набрання цим Законом чинності.

(6) Придбання частки майнових прав підприємством, що використовує інтелектуальний продукт, скасування цієї частки або її зменшення – відповідно до регламенту, згідно з пунктом (1) – затверджує керівник бюджетного органу, у випадку державного фонду – орган (організація), що його обслуговує, у випадку некомерційного товариства – найвищий його орган. Особа, що уповноважена виконувати зазначені дії, не має права передавати такі свої повноваження іншим особам.

§ 19. (1) Якщо бюджетний орган має права інтелектуальної власності, він може передати їх у власність господарського товариства (підприємства, що його реалізує).

(2) Бюджетний орган може здійснювати передачу прав згідно з пунктом (1), якщо ним прийнято Регламент згідно §18.

(3) Якщо підприємство-користувач створюють на визначений період, цей період не може бути меншим за три роки. Бюджетний орган не може укладати договори або передавати підприємству частку майнових прав інтелектуальної власності, якщо на момент передачі прав діяльність підприємства передбачена на період, менший трьох років.

(4) Відповідальність бюджетного органу не може перевищувати розмір його майнового вкладу, а дивіденди на акції відповідно не можуть бути пропорційно меншими.

(5) Бюджетний орган фінансує діяльність підприємства-користувача тільки в тому випадку, якщо сума грошової допомоги, наданої за календарний рік, не перевищує 50% фінансових результатів підприємницької діяльності, визначених у звіті за попередній рік. Це обмеження не поширюється на допомогу згідно з §20.

(6) Статут підприємства-користувача не може передбачувати зобов'язання з додаткових внесків для бюджетного органу.

(7) Бюджетний орган може скасувати чи зменшити участь у підприємстві-користувачі шляхом передачі цих прав підприємству за винагороду лише після того, як частка майнових прав буде уточнена аудитором і за визначеною аудитором вартістю.

(8) Бюджетний орган щороку складає звіт наглядовому органу про те, яким чином здійснювалася діяльність створених ним чи діючих за його участю підприємств-користувачів.

(9) Пункти (4) і (6) застосовуються *mutatis mutandis* у випадку подальшого створення господарських організацій підприємством-користувачем, котре заснував бюджетний орган або котре працює з участю останнього, а також у випадку придбання частки майнових прав господарською організацією, крім того, в усіх таких випадках, коли господарська організація, що діє за непрямої участі підприємства-користувача, створює господарські організації або набуває частки майнових прав у господарських організаціях.

(10) Підприємство-виконавець не може вносити в якості апорту інтелектуальний продукт, визначений п. (1).

§ 20. (1) Бюджетним і некомерційним дослідним центрам на конкурсній основі може надаватися бюджетна допомога для створення підприємств-виконавців, а також участі в таких підприємствах або придбання частки в них з метою експлуатації інтелектуального продукту.

(2) Участь у конкурсі згідно з пунктом (1) може брати дослідник або особа, яка займається викладацькою діяльністю в університеті, іншому вищому навчальному закладі (далі – дослідник), що разом із дослідним центром є співвласником створеного в останньому інтелектуального продукту, і яка з метою реалізації інтелектуального продукту разом із дослідним центром або самостійно з третьою особою створює господарське товариство або (відповідно до §19) стає учасником господарського товариства чи придбає в ньому частку. Умовою участі в конкурсі на одержання допомоги є наявність чинної угоди між бюджетним дослідним центром і дослідником стосовно прав на інтелектуальний продукт і розподілу прибутку, одержаного від його експлуатації

§21. ***

Розділ VI. ЛЮДСЬКІ РЕСУРСИ, ЩО ЗАДІЯНІ У НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБОТАХ ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЯХ

§ 22. У рамках систем конкурсів із науково-дослідних робіт і технологічних інновацій допомога може надаватися:

а) для підвищення кваліфікації, розвитку наукових знань у закладах середньої спеціальної та вищої освіти, виховання талантів, сприяння інтересу до дослідницької кар'єри;

б) для акредитованого наукового підвищення кваліфікації викладачів, зайнятих у державних навчальних закладах;

в) для підготовки дослідників, організованої шляхом співпраці бюджетних дослідних центрів із представниками бізнесу – особливо в рамках докторантури (дисертанти);

г) для створення дослідних робочих місць на підприємствах малого і середнього бізнесу;

д) для стимулювання міжнародного обміну інформацією і обміну дослідниками;

е) для тимчасового залучення дослідників бюджетних дослідних центрів до роботи на підприємствах, а також дослідників, які працюють на підприємствах, – до роботи у бюджетних дослідних центрах.

§ 23. Особам, зайнятим педагогічною діяльністю в середніх навчальних закладах, які мають науковий ступінь або наукове звання, згідно з положеннями Закону LXXIX 1993 року "Про державну освіту" (далі – Закон про освіту) має надаватися безоплатна творча відпустка терміном не більше шести місяців. Ця особа може взяти участь у конкурсі на стипендію на цей період. Покриття стипендії необхідно забезпечити з Фонду наукових і технологічних інновацій.

§ 24. Бюджетна допомога за конкурсом може надаватися для підтримки необхідних для науково-дослідної діяльності і технологічних інновацій, що виконуються в Угорщині, зарубіжних стипендіатів або працівників з вищою або спеціальною освітою.

§ 25. Роботодавець, якщо він попередньо погодився на виконання роботи дослідником на підприємстві, що зацікавлене в реалізації результатів його науково-дослідної роботи (§ 43 Закону про освіту), на підставі укладеного з дослідником договору дозволяє відпустку без збереження заробітної плати.

Розділ VII. ПОСЛУГИ, ЩО СПРИЯЮТЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНІЙ РОБОТІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНИМ ІННОВАЦІЯМ

§ 26. (1) У рамках системи заохочення науково-дослідних робіт і технологічних інновацій допомога може надаватися видам діяльності, які сприяють:

а) створенню, діяльності, забезпеченню капіталом бізнесу, що займається технологічними інноваціями;

б) співробітництву у сфері науково-дослідних робіт і технологічних інновацій між підприємствами – з метою використання результатів робіт;

в) захисту і використанню інтелектуального продукту;

г) здійсненню рівних можливостей доступу до ринкової інформації;

д) придбання, поширенню знань, що допомагають у науково-дослідній роботі та технологічних інноваціях і в їхній реалізації;

е) розвитку інфраструктури сприяння науково-дослідним роботам і технологічним інноваціям.

(2) З послуг, що надаються на цілі згідно з пунктом (1), підтримка може надаватися як організації, що надає послуги, так і тій, що їх отримує, особливо якщо ці послуги є:

а) послугами з передачі технологій, що сприяє використанню (реалізації);

б) посередницькою діяльністю, що сприяє передачі й поширенню технологій;

в) діяльністю з консультацій про доходність і ризики реалізації, а також із надання технічної, економічної і ринкової інформації для інвесторів;

г) фаховими послугами, що надають допомогу в інноваційній діяльності малому і середньому бізнесу, сприяють реалізації, особливо у сфері маркетингу, комерційного планування і ціннісно-вартісного аналізу;

д) послугами зі створення підприємств із використання (реалізації);

е) інноваційними послугами з центру знань, технопарку, технологічного центру і інкубатора, що є науковою і технологічною основою у цій фаховій сфері або регіоні;

є) послугами з надання науково-технічної інформації в рамках професійних об'єднань підприємств, а також діяльністю з науково-дослідного співробітництва, організаційною і посередницькою діяльністю, що спрямована на підготовку і допомогу для участі в конкурсах.

(3) План підтримки згідно з пунктами (1)–(2) необхідно скласти таким чином, щоб вони підсилювали конкуренцію на ринку таких послуг і, тим самим, роль користувачів.

§ 27. (1) Послуги, що визначені у §26, необхідно розробити таким чином, щоб вони були доступні користувачам в їхньому регіоні.

(2) Регіональні ради з розвитку піклуються про те, щоб регіональні агенції з розвитку або інші організації, що діють у регіоні, були здатні координувати розвиток регіональної інноваційної діяльності та видів діяльності, що відносяться до цієї сфери, враховуючи сприяння співпраці організацій, котрі надають послуги.

§ 28. (1) Фінансове підприємство, що має державний пакет акцій (гарантія установа) може надавати допомогу представникам малого і середнього бізнесу у комерційній реалізації об'єктів права інтелектуальної власності.

(2) Детальні правила діяльності гарантійної установи, умови придбання частки капіталу, перелік гарантій, що можуть надаватися, і правила їхнього одержання визначаються постановою уряду.

§ 29. (1) Для одержання послуг зарубіжної дослідної інфраструктури може надаватися бюджетна підтримка через конкурс.

(2) Через конкурс або за рішенням уряду допомога може надаватися для роботи, розвитку зарубіжної інфраструктури, якщо угода гарантує, що її послуги можуть одержати угорські дослідні центри і підприємства.

(3) На підставі рішення уряду підтримка може надаватися в рамках міжнародного співробітництва для створення, експлуатації і розвитку в Угорщині дослідної інфраструктури.

Розділ VIII. ПРЕЗЕНТАЦІЯ, СУСПІЛЬНЕ ВИЗНАННЯ, СПРИЙНЯТТЯ ТА ДОВІРА ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ І ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

§ 30. Для стимулювання суспільного визнання, сприйняття і довіри до науково-дослідних і технологічних інновацій, а також в інтересах збільшення привабливості наукової і технічної кар'єри необхідно підтримувати:

а) діяльність, що досліджує переваги і можливі ризики науково-дослідної діяльності і діяльності з технологічних інновацій, у науково-популярній формі визначає її діяльність, коригує помилкові погляди, організовує форми для громадського контролю;

б) пошук талантів і допомогу в самореалізації;

в) розробку етичного кодексу дослідника;

г) посилення діалогу між представниками науково-дослідних установ і технологічних інновацій і представниками суспільства.

***

Додаток до Закону СХХХІV 2004 року

Перелік інформації, що має подаватися до Національної системи обліку досліджень:

- 1) назва науково-дослідного проекту;
- 2) ідентифікатор за запрошенням на конкурс (основна програма досліджень);
- 3) реферат про суть проекту – не більше 8–10 рядків, котрий, за заявою керівника проекту, може бути опублікований;
- 4) призначені для визначення проекту ключові слова і предметні рубрики (надаються керівником проекту);
- 5) класифікація проекту згідно з громадськими та економічними цілями і сферами господарства;
- 6) назва, адреса телефон, телефакс, веб-сторінка, податковий номер організації, організаційних структур, котрі здійснюють проект;
- 7) дата початку і завершення проекту;
- 8) найбільш важливі заплановані завдання, досягнуті результати під час здійснення проекту;
- 9) кількість дослідників, зайнятих при виконанні проекту в еквіваленті повної зайнятості;
- 10) повний бюджет (кошторис) проекту; а також сума грошової допомоги і розподіл допомоги за джерелами;
- 11) резюме після завершення проекту про досягнуті результати – не більше 800 знаків, що, за заявою керівника проекту, може бути опубліковане;
- 12) кількість публікацій за результатами проекту в Угорщині й за кордоном, а також кількість заявок на патентування і кількість одержаних патентів в Угорщині й за кордоном;
- 13) коротке (на 8–10 рядків) повідомлення про використання (реалізацію) результатів проекту, складене керівником проекту;
- 14) якщо дата завершення проекту, розмір або джерело використаної бюджетної підтримки відрізняється від інформації, наданої на момент відкриття проекту, надаються фактичні дані.

Інформація, перерахована в пунктах 1–10, надається відповідно до початку проєкту, а якщо стосовно неї відбулися зміни, може бути надана пізніше. Інформація, перерахована в пунктах 11–14, надається виключно на момент завершення проєкту.

***

Постанова Уряду Фінляндії про структурний розвиток державної науково-дослідної системи від 07.04.2005 року¹

Національною метою Фінляндії є сталий та збалансований соціально-економічний розвиток. Високий рівень зайнятості, продуктивності та конкурентоспроможності є ключовими факторами такого розвитку. Цілеспрямовані заходи щодо посилення науково-дослідного та технологічного розвитку і використання їхніх результатів відіграють важливу роль у цьому. Вони також займають вагомe місце у заходах щодо вирішення складних завдань у сфері культури та охорони довкілля. Структурний розвиток державної науково-дослідної системи сприятиме досягненню поставлених цілей в умовах діяльності на міжнародному рівні, що постійно змінюються.

Рівень систем

1. Державна науково-дослідна система має бути побудована як функціональне формування на наявній базі з метою забезпечення постійного розвитку якості та відповідності досліджень та розробок. Заходи з розвитку мають бути спрямовані на сприяння пріоритетності діяльності, профілізацію науково-дослідних організацій на міжнародному та національному рівні, а також – на вибіркове ухвалення рішень, що ґрунтується на далекоглядності. Найважливішим завданням є розвиток наукових досліджень та розробок світового рівня у галузях, що мають найбільше відношення до розвитку національної економіки, соціального розвитку та забезпечення добробуту громадян. Відповідальність за впровадження заходів з розвитку зазвичай покладається на організації, що займаються потребами щодо розвитку. Глобальний розвиток, виникнення Європейського дослідницького простору (ERA) та поселена співпраця в регіоні Балтійського моря спричинили той факт, що особлива увага приділяється міжнародній науково-технологічній співпраці.

2. Державні організації з фінансування науково-дослідної діяльності повинні посилити співпрацю між собою та з приватними, а також іноземними фі-

---

¹ Valtioneuvoston periaatepäätös julkisen tutkimusjärjestelmän kehittämistä (7.4.2005): http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tiede/tutkimus-_ja_innovaationeuvosto/TTN/erillisraportit/liitteet/periaatepaatos_2005.pdf

Анотація. Постанова визначає пріоритетні напрями структурного розвитку державної науково-дослідної системи Фінляндії. Метою документа є посилення науково-технологічного розвитку та використання його результатів. Нововведення стосуються підвищення рівня пріоритетності дослідницьких ресурсів, посилення знансвих кластерів, які займають провідні позиції, сприяння горизонтальній співпраці між відповідальними міністерствами та між національними організаціями, які фінансують національні дослідження, підвищення якості університетських досліджень.

Додаткова інформація: <http://cordis.europa.eu/erawatch/index.cfm?fuseaction=policy.document&uuid=7D87A612-CE82-AEE8-1158FF07A939897E>.

нансуючими організаціями з метою зміцнення та зростання кластерів знань відповідно до найвищих стандартів. Важливим також є збалансоване взаємне доповнення профільного та конкурсного фінансування науково-дослідних організацій. Також необхідно вжити заходів щодо збільшення кількості спільних проектів вищих навчальних закладів, науково-дослідних інститутів і компаній та щодо зміцнення інфраструктури та інших форм співпраці з метою розвитку функціонування науково-дослідної системи та просування соціальних та технологічних інновацій, що ґрунтуються на наукових дослідженнях.

3. Інтернаціоналізація освіти, науково-дослідної та інноваційної сфери є основною метою, що стосується розвитку і науково-дослідної системи загалом. Необхідно покращити поінформування міжнародної спільноти про можливості щодо співпраці, котрі пропонує фінський науково-технологічний сектор, також необхідно сприяти здійсненню інтернаціоналізації у Фінляндії в законодавчому порядку. Необхідно вжити заходів щодо посилення можливостей, спроможності та механізмів усіх учасників науково-дослідної системи щодо залучення іноземних дослідників та інших спеціалістів. Міністерство освіти, спільно з іншими міністерствами, повинно вжити заходів щодо розвитку інтелектуальних ресурсів, що вимагаються за цією Постановою, та щодо сприяння розвитку професійної кар'єри дослідників.

Ухвалення рішень та організації, що здійснюють координацію

4. Один раз на кожний виборчий цикл Уряд надає Парламенту можливість проведення всебічного обговорення питань наукової, технологічної та інноваційної політики на підставі Плану розвитку освіти й дослідницької діяльності університетів, ухваленого Урядом, та політичного огляду, що публікується Радою з питань науково-технологічної політики один раз на кожний термін дії повноважень.

5. Необхідно посилити взаємозв'язок між рекомендаціями щодо наукової, технологічної та інноваційної політики та політичним ухваленням рішень у рамках Уряду. Комітет Кабінету міністрів з питань економічної політики також розглядає основні питання зазначених напрямів на підготовчих засадах. Міністр освіти бере участь у процесі ухвалення рішень Комітету в разі розгляду ним таких питань. Інші можливі заходи здійснюються після зміни виборчого циклу.

6. З цією ж метою необхідно створити Раду з питань науково-технологічної політики як основний експертний орган з усіх ключових питань наукової, технологічної та інноваційної політики. Термін дії повноважень Ради встановлюється на чотири роки та призначається штатний генеральний секретар Ради, закріплений за Міністерством освіти. Під час формування складу Ради необхідно також звернути увагу на представників передових науково-дослідних галузей.

7. Необхідно посилити роль наукової, технологічної та інноваційної політики в рамках Міністерства освіти і Міністерства торгівлі та промисловості, зокрема, з метою розвитку національної горизонтальної та внутрішньої співпраці в рамках їхніх управлінських секторів. Відповідні заходи з роз-

вितку, яких необхідно вжити у сфері галузевих досліджень у рамках міністерств та міжміністерської співпраці, розглянуто в пунктах 17–19.

8. Академія Фінляндії та Національне технологічне агентство Tekes, спільно з агенцією Sitra та іншими фінансуючими організаціями, повинні розвивати своє фінансування та інші форми співпраці з метою покращення результатів фінансування наукових досліджень, розробок та інновацій, а також створення та заснування функціональних формувань, більших за наявні. Фінансуючі організації повинні переглянути існуючі процедури й інструменти фінансування та, за необхідності, розробити нові, зокрема, з метою просування міжгалузевих та міжтехнологічних наукових досліджень та залучення до Фінляндії іноземних спеціалістів світового рівня.

9. Національна стратегія щодо створення та зміцнення науково-технологічних кластерів і центрів досконалості, що є конкурентоспроможними на міжнародному рівні, розробляється під керівництвом Ради з питань науково-технологічної політики. Стратегія повинна містити пропозиції щодо розвитку розширених інфраструктур та посилення їх використання.

Університети та політехнічні інститути

10. Метою розвитку університетської системи є створення системи, що відповідає найвищим стандартам в усіх своїх аспектах і світовим стандартам в аспекті сильних сторін Фінляндії, та внутрішній потенціал якої щодо відновлення та реагування постійно породжує нові дослідницькі відкриття й ініціативи. Мають бути створені політехнічні інститути як регіональні сили відповідно до завдань, які вони виконують, та практичних потреб компаній. Систему вищої освіти не потрібно розширювати. Заходи з розвитку мають бути спрямовані, під керівництвом Міністерства освіти, на забезпечення та підвищення впливу, якості, значення й ефективності структурних одиниць за допомогою створення більших спеціалізованих ресурсних об'єктів, посилення утворення мереж, а також більш ефективного управління та оцінки ефективності.

11. Університети мають покращити свою конкурентоспроможність на міжнародному рівні через звуження своєї спеціалізації та здійснення інвестицій в якість науково-дослідницької діяльності, у міжгалузеву взаємодію та дослідницький персонал високого світового рівня. Організації зі сприяння розвитку політехнічних інститутів, спільно з Міністерством освіти, повинні забезпечити належний розмір та багатопрофільність політехнічних установ, а також, разом із користувачами досліджень та розробок, виділити кошти на розвиток освіти високого рівня, котра відповідає потребам трудового життя в регіонах, та розвиток прикладних наукових досліджень і розробок відповідно до своїх завдань та цілей. Забезпечення міжнародної освіти необхідно здійснити через збільшення обсягу до- та післядипломної освіти іноземною мовою у Фінляндії, пропозицію програм з отримання ступеню, організованого в інших країнах, та покращення послуг, адресованих іноземцям. Можливість нарахування плати за навчання студентам, що не належать до Європейського економічного простору (СЄП), необхідно

розглянути із врахуванням бюджетних рішень восени 2005 року. В пунктах 10 та 11 необхідно взяти до уваги особливі характеристики шведськомовних університетів та системи вищої освіти.

12. Необхідно посилити університетське управління, стратегічне планування та адміністрування науково-дослідницької діяльності, а науково-дослідницькі відділи та організації доцільно об'єднати у більші формування з метою посилення синергії й збільшення кількості критичних мас і багатогалузевих дослідницьких установ. Стратегічне управління та адміністрування університетів необхідно переглянути та вдосконалити, звернувши особливу увагу на зростання попиту через зміни у цілях та завданнях університетів і умов їхньої діяльності. Необхідно збільшити обсяги підвищення кваліфікації менеджменту науково-дослідницьких відділів та установ.

13. Необхідно розширити в законодавчому порядку економічні повноваження університетів з метою покращення передумов для розвитку вітчизняних та міжнародних знань і ноу-хау світового рівня й утворення мереж. Під керівництвом Міністерства освіти, загальне управління фінансуванням та коштами в університетах необхідно довести до рівня, що вимагається у зв'язку із розширенням сфери їхніх зобов'язань та відповідальності, через реформування розрахунку затрат, котре має забезпечити здійснення моніторингу чистої вартості всіх видів діяльності та її врахування у фінансуванні на засадах прозорості та рівності. Необхідно дослідити можливість підвищення максимальних податкових пільг на добровільні внески, здійснювані компаніями у науково-дослідницьку діяльність.

14. Формулу для розрахунку прямого бюджетного фінансування університетів необхідно переглянути під керівництвом Міністерства освіти. Окрім зміцнення основної діяльності, необхідно збільшити частку фінансування в залежності від якості освіти та науково-дослідницької діяльності, зі зверненням належної уваги на особливості різних дисциплін. Необхідно також виділити фінансування на структурні реформи та реформування власної системи управління університетів. Необхідно збільшити обсяги конкурсного фінансування задля сприяння відновленню та спеціалізації вищих навчальних закладів та з метою підвищення якості наукових досліджень. Показники ефективності необхідно переглянути під керівництвом Міністерства освіти відповідно до вимог зазначеної мети.

15. Необхідно збільшити в законодавчому порядку можливість (а також посилити її гнучкість) передачі нематеріальних прав вищими навчальними закладами компаніям, акціонерами яких є такі заклади, в залежності від частки участі у компанії. Вищі навчальні заклади повинні мати сучасні стратегії щодо співпраці та трансферу технологій і результатів досліджень, в яких взято до уваги можливості, пропонувані різними посередниками. Окрім того, університети повинні розробити чіткі плани дій для компаній, які належать університетам; доцільність застосування законодавства, що набуває чинності з 1 серпня 2005 року, переглядається за потребою.

16. Міністерство освіти, спільно з різними партнерами, переглядає План розвитку освіти та дослідницької діяльності університетів із врахуванням цієї Постанови, та надає його Уряду до кінця 2005 року.

Галузеві дослідження та державні науково-дослідні інститути

17. Усі міністерства, за своїми галузевими напрямками, оцінюють пропозиції, надані у звітах, опублікованих канцелярією Прем'єр-міністра, Міністерством освіти та Міністерством торгівлі та промисловості восени 2004 року, щодо галузевих досліджень та використання їхніх результатів як міністерствами, так і науково-дослідними інститутами та, на основі такої оцінки та цієї Постанови, розробляють програми розвитку та використання результатів галузевих досліджень за своїми управлінськими секторами із зазначенням графіків виконання робіт. Ці програми подаються до Ради з питань науково-технологічної політики до 30 вересня 2005 року. Програми розвитку розробляються у співпраці з іншими управлінськими секторами, на які також поширюються пропозиції, зазначені у звіті.

18. Після завершення програм розвитку галузевих досліджень Уряд призначає робочу групу для розроблення комплексного плану щодо визначення завдань та цілей галузевих досліджень і розподілу науково-дослідної бази відповідно до змін у потребах суспільства.

19. Усі міністерства призначають особу чи підрозділ, відповідальну/відповідальний за управління та координування стратегічного планування галузевих досліджень і використання науково-дослідної бази в управлінському секторі та за розробку механізмів використання результатів досліджень.

20. Міністерства збільшують обсяги свого фінансування (вкладення вільних коштів) науково-дослідної сфери та розвивають фінансування та інші форми співпраці з Академією Фінляндії та Національним технологічним агентством Tekes. Кожне міністерство розробляє модель управління ефективністю у співпраці з науково-дослідними інститутами у своєму управлінському секторі з метою забезпечення виконання завдань інститутів як щодо надання результатів досліджень, яких вимагає сектор, так і щодо розвитку основної сфери діяльності, а також зміцнення мереж співробітництва, необхідних для такого напрямку діяльності.

21. Необхідно збільшити обсяги зовнішнього фінансування науково-дослідних інститутів та його частку у науково-дослідній діяльності інститутів. Міністерства та науково-дослідні інститути повинні розробити систему управління фінансуванням своєї науково-дослідної діяльності та систему розрахунку затрат, а також узгодити свої принципи ведення рахунків із метою забезпечення належного моніторингу та врахування у фінансуванні чистої вартості діяльності.

22. Необхідно зміцнити роль Центру технічних досліджень Фінляндії (VTT) у реалізації інноваційної політики. VTT повинен розвивати свою конкурентоспроможність та основну сферу своєї діяльності передусім за обраними пріоритетними напрямками, що мають найбільше відношення до Фінляндії, та у відповід-

ності з національною стратегією, зазначеною в пункті 9. Необхідно посилити профільне фінансування обраних напрямів діяльності ВТТ.

Організації-посередники

23. Під керівництвом Міністерства торгівлі та промисловості необхідно вжити заходів щодо розвитку стратегічних процесів, що поєднують гравців регіонального/місцевого рівня та інноваційну інфраструктуру з національною інноваційною політикою. У зв'язку з цим необхідно вжити заходів щодо зміцнення позицій та передумов для діяльності технологічних центрів як частини національної інноваційної системи.

24. Першочерговим завданням розвитку організацій з трансферу знань та технологій є покращення приватних установ і передумов для їхньої діяльності. Державні установи необхідно залучити з метою усунення порушень ринкового механізму та збоїв системи. Необхідно розвинути співпрацю між фінансуючими організаціями з використанням універсальних моделей установ з метою забезпечення ефективного досягнення національного рівня міжнародними й внутрішніми процесами та мережами.

25. Необхідно покращити спрямованість Програми центрів знань та досвіду на знання найвищого рівня та її використання, а також посилити взаємозв'язок Програми з інноваційною політикою. Необхідно вжити заходів щодо роз'яснення розподілу функцій між державними організаціями, що є учасниками програми, та посилити співпрацю між ними. Наступна програма, яка буде запущена з 1 червня 2007 року, має бути більш чітко інтегрована до національної інноваційної політики. Задля досягнення таких цілей у новій програмі необхідно розширити зобов'язання Міністерства торгівлі та промисловості.

26. У рамках промислової політики заходи інноваційної політики, сфокусовані на організації-посереднику, мають бути спрямовані на довгостроковий розвиток наукомісткості. Організації-посередники повинні посилити співпрацю між собою та налагодження зв'язків із державними дослідницькими організаціями. Необхідно зміцнити базу знань організацій-посередників та збільшити обсяги підвищення кваліфікації з метою сприяння такому зміцненню. Міністерство торгівлі та промисловості повинно розширити оцінку впливу діяльності організацій посередників.

Моніторинг та оцінка виконання постанови

27. Міністерства звітують Уряду про рішення щодо розвитку, що вимагаються за цією Постановою, та вжиті заходи. Перші звіти про виконання подаються до Ради з питань науково-технологічної політики до 30 червня 2006 року. Рада видає свій висновок стосовно звітів та надає пропозиції щодо подальших заходів, які на її думку є необхідними. Пропозиції узгоджуються з діяльністю робочої групи, зазначеної в пункті 18.

28. Академія Фінляндії та Tekes спільно здійснюють огляд впливу заходів щодо структурного розвитку державної науково-дослідної системи в рамках загального проведення аналізу впливу стосовно сфери досліджень, розробок та інновацій, що належить до функцій цих установ.

**Постанова Парламенту Фінляндії
про Центр науково-технічних досліджень та інновацій "Текес" (Tekes)¹
від 21.11.2008 року**

Рішенням Парламенту ухвалено таке:

1 §

Організаційний статус

Центр науково-технічних досліджень та інновацій "Текес", що реалізує політику інновацій і технологій, входить до складу адміністративного управління Міністерства праці та економіки.

2 §

Мета діяльності

Метою діяльності центру досліджень є підтримка розвитку промисловості й сфери послуг за допомогою технологій та інновацій. Діяльність повинна сприяти реформуванню способів ведення підприємництва, збільшенню доданої вартості, покращенню продуктивності та якості життя, збільшенню експорту, а також створенню робочих місць і підвищенню добробуту.

3 §

Завдання центру досліджень

Центр досліджень впливає на розвиток технологій та інновацій за допомогою свого професійного досвіду та фінансової діяльності, а також сприяє широкому використанню результатів дослідної та інноваційної діяльності у сфері підприємництва, зайнятості та інших сферах суспільного життя.

Крім того, центр досліджень виконує завдання, пов'язані з плануванням, роз'ясненням, тестуванням і контролем технологічної та інноваційної політики, визначених у постановах Міністерства праці та економіки або в окремих постановах Уряду.

4 §

Керівництво центру досліджень

Центр досліджень очолює генеральний директор, який призначається Урядом. Генеральний директор керує, контролює і сприяє розвитку діяльності центру досліджень та є підзвітним Міністерству праці та економіки щодо результативності діяльності і досягнення поставлених цілей.

Генеральний директор приймає рішення з усіх питань центру досліджень, які не врегульовані спеціальними директивами.

---

¹ Laki Tekes — teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksesta (Annettu 21 päivänä marraskuuta 2008) (717/2008): <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2008/20080717>.

Анотація. "Tekes" є Центром науково-технічних досліджень та інновацій. Він здійснює фінансування інноваційних науково-дослідних проєктів та проєктів розвитку в галузях промисловості та сфери обслуговування, сприяє інноваційним проєктам з високим ступенем ризику, надає експертні послуги кампаніям у пошуку ідей, підготовки бізнес-планів і пошуку тем для проведення важливих досліджень, сприяє розвитку нових галузей наукових досліджень через впровадження спеціальних технологічних програм в окремих галузях.

Додаткова інформація: <http://cordis.europa.eu/erawatch/index.cfm?fuseaction=org.document&UUID=7D87CBAV-CCA0-11D1-88A0A8E6455E588B&hwd=>.

Генеральний директор ухвалює регламент роботи. Згідно з таким регламентом він має право передавати повноваження щодо прийняття рішень іншим службовцям центру досліджень. Регламентом визначається, які питання будуть вирішуватися на засіданнях.

У виняткових випадках генеральний директор може приймати рішення стосовно питань, що належать до компетенції іншої посадової особи.

5 §

Правління центру досліджень

Правління центру досліджень кожні чотири роки призначається Урядом. До правління входить генеральний директор центру досліджень і не більше 10 інших членів. Один із членів правління повинен бути запропонований з-поміж співробітників центру досліджень.

Уряд призначає голову правління і заступника голови правління.

6 §

Завдання правління

Правління приймає рішення щодо загальної політики центру досліджень, а також стосовно підвищення ефективності та інших завдань, беручи до уваги цілі, що узгоджені з Міністерством праці та економіки.

Рішення про право правління вирішувати питання щодо фінансування суспільних і корпоративних проектів з досліджень, розвитку і впровадження нових технологій, а також державних науково-дослідних проектів, виноситься на підставі постанови Уряду та в рамках державного бюджету.

Інші завдання та процес прийняття рішень визначаються постановою Уряду.

7 §

Наглядова рада "Текес"

За діяльністю центру досліджень спостерігає наглядова рада "Текес", призначення, завдання, склад і період діяльності якої визначається постановою Уряду.

8 §

Умови співпраці з персоналом, який працює в інших країнах

Заробітна плата, розміри зовнішніх компенсацій, робочі години, щорічна відпустка та умови звільнення від службових обов'язків персоналу, що працює в інших країнах, встановлюються окремо для представництва тієї країни, в якій працює співробітник, або на підставі державного закону про колективні договори (Закон № 664/1970).

9 §

Детальні положення щодо правління

Вимоги до кандидатів на посади в дослідному центрі та заповнення посад регулюються державним законом про державних службовців (Закон № 750/1994). Організація, управління, звільнення від службових обов'язків та тимчасові посади центру досліджень, а також представництво в судах і державних установах регулюються постановою уряду.

м. Гельсінкі, 21 листопада 2008 року

**Декрет Уряду Фінляндії про Раду з наукових досліджень та інновацій
№ 1043/2008 від 18.12.2008 року¹**

Стаття 1. Рада Фінляндії з наукових досліджень та інновацій

1. Для вирішення важливих питань, що стосуються визначення цілей, реалізації, оцінки та координування науково-дослідницької, технологічної та інноваційної політики необхідно створити Раду Фінляндії з наукових досліджень та інновацій. Рада повинна надавати сприяння Уряду та його міністерствам у вирішенні питань, що належать до її компетенції.

Стаття 2. Сфера компетенції Ради

1. До сфери компетенції Ради належить така діяльність:

(1) стеження за вітчизняними та іноземними розробками у галузі наукових досліджень, технологій та інновацій;

(2) оцінка сучасного стану та наявних розробок у рамках своїх повноважень;

(3) вирішення основних питань щодо формування наукової, технологічної та інноваційної політики та щодо кадрових ресурсів, пов'язаних з такими питаннями, а також підготовка для Уряду пропозицій та планів, що стосуються цих питань;

(4) вирішення питань, на підготовчих засадах для Уряду, щодо формування та розподілу державного фінансування науково-дослідницької та інноваційної діяльності;

(5) координування діяльності Уряду у сфері наукової, технологічної та інноваційної політики;

(6) виконання інших завдань, доручених їй Урядом.

Стаття 3. Склад Ради

1. До складу Ради входять Прем'єр-міністр як голова Ради, Міністр освіти та науки і Міністр економіки як заступники голови Ради, Міністр фінансів та щонайбільше чотири інші міністри, призначені Урядом. Під час призначення міністрів членами Ради належну увагу варто приділити питанню забезпечення наявності у складі Ради представників адміністративних секторів, що мають найбільше відношення до сфери науково-дослідницької та інноваційної діяльності.

2. Окрім міністрів, до складу Ради входять десять інших членів, призначених Урядом на термін дії парламентських повноважень. Члени Ради повинні мати значний досвід у галузі наукових досліджень та інновацій. Рада також повинна мати у своєму складі представників фінансових організацій, а також виконавців та користувачів наукових досліджень та розробок.

---

¹ Valtioneuvoston asetus tutkimus- ja innovaationeuvostosta (Annettu 18 päivänä joulukuuta 2008) (1043/2008); <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2008/20081043>.

Анотація. Рада з наукових досліджень, очолювана Прем'єр-міністром, надає консультації уряду та міністрам щодо важливих питань, які стосуються досліджень, технологій та інновацій, а також їх використання та оцінки. Рада є відповідальною за стратегічний розвиток та координацію політики Фінляндії у галузі науки і досліджень, а також за розвиток національної системи інновацій в цілому.

Додаткова інформація: http://www.minedu.fi/OPM/Tiede/tutkimus- ja_innovaationeuvosto/?lang=en.

3. У разі звільнення будь-якого члена Ради або його неспроможності виконувати свої обов'язки впродовж терміну своїх повноважень, Міністерство освіти, ознайомившись із думкою Міністерства праці та економіки, призначає нового члена на його місце на решту терміну.

Стаття 4. Підкомітети

1. Для підготовки питань Рада повинна мати у своєму складі підкомітет з питань науки та освіти і підкомітет з питань технологій та інновацій. Рада може делегувати право ухвалювати рішення будь-якому з підкомітетів щодо певного чітко визначеного питання.

2. Головою підкомітету з питань науки та освіти є Міністр освіти та науки, а підкомітету з питань технологій та інновацій – Міністр економіки. Міністерство освіти призначає одного члена підкомітету з питань науки та освіти, а Міністерство праці та економіки – одного члена підкомітету з питань технологій та інновацій. Обидва такі члени виконують функції заступників голів відповідних підкомітетів. Інших членів підкомітетів призначає Рада з числа своїх членів.

3. Рада може також створювати інші підкомітети, відповідальні за підготовку відповідних питань.

4. Рада та її підкомітети можуть звертатися за консультаціями до постійних та спеціальних експертів.

Стаття 5. Діяльність Ради

1. Рада та її підкомітети проводять свої засідання за запитом голови або, в разі його відсутності, за запитом заступника голови.

2. Засідання Ради є правомочним (має кворум) за умови присутності голови або одного із заступників голови та щонайменше шести інших членів. Засідання підкомітету є правомочним за умови присутності щонайменше половини членів підкомітету, у тому числі голови або заступника голови.

3. Рішення щодо питань ухвалюються простою більшістю голосів. У разі рівності голосів вирішальним є голос голови Ради або підкомітету.

Стаття 6. Секретаріат

1. Для підготовки питань Рада повинна мати у своєму складі секретаріат, до складу якого входять штатний генеральний секретар та щонайменше два штатних головних спеціаліста з планування, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету. Генеральний секретар відповідає за управління діяльністю секретаріату. Генерального секретаря призначає Уряд, ознайомившись із думкою Ради. Головного спеціаліста з планування, що виконує обов'язки секретаря підкомітету з питань науки та освіти, призначає Міністерство освіти, а головного спеціаліста з планування, що виконує обов'язки секретаря підкомітету з питань технологій та інновацій – Міністерство праці та економіки, ознайомившись із думкою Ради.

2. До кваліфікаційних вимог щодо посади генерального секретаря належать наявність ступеню магістра, професійний рівень, що вимагається у зв'язку з цією посадою, та підтверджені лідерські якості. До кваліфікаційних вимог щодо посади головних спеціалістів з планування належать

наявність ступеню магістра та професійний рівень, що вимагається у зв'язку з цією посадою.

3. Також до виконання підготовчих функцій Ради можуть бути залучені інші особи. Їх призначають міністерства у встановленому Радою порядку.

4. Діловодство Ради здійснюється у Міністерстві освіти.

Стаття 7. Платежі.

1. Сума компенсації за участь у роботі засідань, що стосуються діяльності Ради, затверджується Міністерством освіти. Вартість проїзду відшкодовується відповідно до умов державного колективного договору.

Постанова Уряду Фінляндії щодо Центру науково-технічних досліджень та інновацій "Текес" (Tekes) від 30.12.2008 року¹

Згідно з Постановою Уряду, прийнятою за результатами доповіді Міністерства праці та економіки відповідно до Закону (717/2008) від 21 листопада 2008 року щодо Центру науково-технічних досліджень та інновацій "Текес", ухвалюється таке:

1 §

Завдання

Відповідно до § 3 закону (717/2008), виданого щодо Центру науково-технічних досліджень та інновацій "Текес", для здійснення поставлених завдань центр досліджень:

1) фінансує інноваційні науково-дослідні проекти та проекти розвитку в галузях промисловості та сфери обслуговування;

2) фінансує науково-дослідні проекти державних та громадських організацій, університетів, професійних коледжів та інших державних організацій (громадських дослідних організацій), що здійснюють наукову діяльність;

3) фінансує інноваційні науково-дослідні проекти та проекти розвитку у сфері зайнятості;

4) розробляє, впроваджує і керує програмами досліджень та розробок;

5) створює сприятливі умови для середнього та малого бізнесу у сфері розробок та використання у комерційних цілях нових технологій та інновацій, а також для створення нових інноваційних компаній та підприємств;

---

¹ Valtioneuvoston asetus Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksesta (Annettu 30 päivänä joulukuuta 2008) (1146/2008): <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2008/20081146>.

Анотація. "Tekes" є Центром науково-технічних досліджень та інновацій. Він фінансує інноваційні науково-дослідні проекти та проекти розвитку в галузях промисловості та сфери обслуговування, сприяє інноваційним проектам з високим ступенем ризику, надає експертні послуги кампаніям у пошуку ідей, підготовки бізнес-планів і пошуку тем для проведення цінних і важливих досліджень, сприяє розвитку нових галузей наукових досліджень через впровадження спеціальних технологічних програм в окремих галузях.

Додаткова інформація: http://www.tekes.fi/en/community/About_Tekes/339/About_Tekes/1279.

6) сприяє взаємодії між промисловістю та сферою послуг, а також підтримує співробітництво між ними і державними та громадськими науково-дослідними організаціями;

7) сприяє інтернаціоналізації діяльності компаній та громадських науково-дослідних організацій у сфері інноваційних розробок, технологій та досліджень, а також створює передумови для перетворення Фінляндії у привабливе місце для ведення міжнародної підприємницької діяльності у сфері досліджень, інновацій та розробок.

8) керує та контролює діяльність центрів зайнятості та економічного розвитку з питань, що відносяться до компетенції дослідного центру;

9) надає підтримку Міністерству праці та економіки з питань управління дослідженням космічного простору та контролює виконання завдань секретаріату, визначених §4 Постанови (288/1992) про консультативну раду щодо дослідження космічного простору;

10) надає підтримку Міністерству праці та економіки у врегулюванні питань, пов'язаних із дослідною діяльністю і діяльністю в галузі технологій, розробок та інновацій;

11) наглядає за виконанням завдань, поставлених Європейським Союзом перед секретаріатом Фінляндії у сфері досліджень та розробок.

12) відповідає за поінформування про роботу, яка ведеться у сфері технологій та інновацій.

2 §

Організація та персонал

У центрі досліджень крім генерального директора працюють також інші службовці та персонал, який наймається за трудовим договором.

Те, що визначено в цій Постанові стосовно службовців, застосовується (з відповідними змінами) також і до персоналу, який працює за трудовим договором.

3 §

Оплата праці членів правління

Міністерство праці та економіки затверджує посадові оклади членів правління.

4 §

Призначення і завдання наглядової ради "Текес"

Міністерство праці та економіки призначає наглядову раду "Текес". До складу наглядової ради може входити не більше 25 членів. Міністерство призначає членів на мандат тривалістю до чотирьох років.

Завданням ради є нагляд за діяльністю центру досліджень, а також підтримка та сприяння співробітництву між центром досліджень і промисловістю, науково-дослідними інститутами, а також вищими навчальними закладами.

5 §

Повноваження правління

Правління ухвалює рішення:

1) щодо проекту бюджету центру досліджень, оперативного та фінансового планування, а також затвердження річного балансу та річного звіту про діяльність;

2) про виділення коштів на такі корпоративні та суспільні проекти з досліджень, розробок та інновацій, у яких частка коштів, що виділяються центром досліджень, перевищує 3 000 000,00 євро;

3) з питань, пов'язаних із політикою національної активістської діяльності, програм "Текес" і принципів фінансування, а також інших важливих на думку центру досліджень питань, які генеральний директор чи голова правління вважають за необхідне розглянути правлінням;

Правління може виносити рішення щодо фінансування таких проектів, описаних у частині 1 пункт 3, у яких частка коштів, що виділяються центром досліджень, не перевищує 3 000 000,00 євро;

6 §

Ухвалення рішень правлінням

Правління має належні повноваження, коли голова правління або заступник голови та принаймні половина інших членів присутні на засіданні.

Правління ухвалює рішення більшістю голосів. У разі рівності голосів приймається рішення, яке підтримав голова правління.

7 §

Розподіл повноважень генерального директора

Генеральний директор у регламенті або в спеціальних положеннях, якщо в регламенті постановлено інакше, ухвалює рішення про розподіл обов'язків у межах центру досліджень та рішення щодо організації діяльності правління.

Регламент інших підрозділів центру досліджень затверджує їх директор.

8 §

Кваліфікаційні вимоги

Загальною вимогою до кандидатів на посади в центрі досліджень є навички та здібності, які обумовлюють успішне виконання роботи та дотримання посадових обов'язків. Крім того, генеральний директор повинен мати диплом про вищу освіту та володіти ґрунтовними, поглибленими знаннями у тій галузі, якою керуватиме, а також мати безсуперечні практичні лідерські здібності та досвід роботи на керівних посадах.

Щодо осіб, які беруть участь в ухваленні рішень стосовно фінансування, то обов'язковою вимогою до них є добре володіння усною та письмовою фінською та/або шведською мовами, а також задовільні навички володіння другою мовою як усно, так і письмово.

9 §

Призначення на посади і ділянки робіт

Осіб на керівні посади, що підпорядковуються безпосередньо генеральному директору, призначає правління центру досліджень.

Генеральний директор призначає інших посадових осіб центру досліджень і приймає на роботу персонал за трудовим договором, якщо інше не передбачено регламентом.

10 §

Призначення заступників

Правління приймає рішення про призначення заступників генерального директора з числа співробітників центру досліджень.

Процедура заміщення інших посад затверджується регламентом.

Декрет Французької Республіки щодо організації та функціонування Французького національного агентства досліджень № 2006-963 від 01.08.2006 року¹

***

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1

Французьке національне агентство досліджень засновується на підставі статті L. 329-1 Кодексу наукових досліджень і є державною установою адміністративного характеру, управління якою здійснюється Міністром з питань наукових досліджень.

Стаття 2

У рамках науково-дослідної політики, визначеної Урядом, завданням Французького національного агентства досліджень є фінансування та сприяння розвитку фундаментальних прикладних досліджень, інновацій та трансферу технологій і партнерству між державним та приватним секторами.

Воно реалізує програми, визначені його керівництвом, після одержання висновку міністрів, які управляють науково-дослідними організаціями чи державними закладами вищої освіти та наукових досліджень, спираючись, зокрема, на пропозиції секторальних комітетів, створених для цієї мети. Агентство повідомляє зацікавлені міністерства про хід виконання цієї програми.

Стаття 3

Для виконання своїх завдань Французьке національне агентство досліджень у рамках програм наукових досліджень та науково-технічних розробок, які воно реалізує, може:

1° Надавати допомогу науково-дослідним та науково-технічним проектам, обраним на конкурсній основі за науково-технічними критеріями, враховуючи їхні завдання щодо соціально-економічного і культурного розвитку;

¹ Décret n°2006-963 du 1 août 2006 portant organisation et fonctionnement de l'Agence nationale de la recherche (NOR: MENX0600086D): <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000817685&dateTexte=>

Анотація. Національне агентство досліджень є уставною з фінансування науково-дослідних проєктів. ANR призначено для фінансування науково-дослідних проєктів відповідно до пріоритетів, визначених урядом. ANR орієнтоване на фінансування державних, а також приватних досліджень.
Додаткова інформація: <http://cordis.europa.eu/erawatch/index.cfm?fuseaction=org.document&UUID=7D87CE1C-03B0-A058-E5948DED1A418175&hwd=>

2° Виділяти кошти на науково-дослідні організації, що визнані суспільно корисними і, особливо, організації наукового співробітництва, про які йдеться у параграфі 3 частини IV книги III Кодексу наукових досліджень;

3° Брати участь у розробленні та втіленні угод про міжнародне наукове співробітництво;

4° Брати участь у спільних діях із державними службами, місцевими органами влади або іншими французькими або іноземними державними чи приватними організаціями.

РОЗДІЛ II. УПРАВЛІННЯ

Стаття 4

Управління Французьким національним агентством досліджень здійснює Правління на чолі з генеральним директором.

Стаття 5

Правління Французького національного агентства досліджень складається із:

1° президента Вищої ради науки і техніки;

2° шести представників держави, серед яких:

a) двоє – за пропозицією міністра наукових досліджень;

b) один – за пропозицією міністра вищої освіти;

c) двоє – за пропозицією міністра промисловості;

d) один – за пропозицією міністра бюджету, призначені, як і їхні заступники, наказом міністра наукових досліджень;

3° п'яти кваліфікованих фахівців, обраних у відповідності до свого досвіду в галузі досліджень і технологічних розробок, призначені наказом міністра наукових досліджень.

Термін їхніх повноважень становить три роки та може бути продовжений один раз.

***

Постанова Уряду Швеції щодо Положення про державне фінансування дослідницької діяльності, розвитку технологій та інновацій Королівства Швеції¹ від 11.09.2011 року

Уряд ухвалив таке:

Загальні положення

1 § 3 метою стимулювання досліджень, розвитку технологій та інновацій Департамент інноваційних систем, за умов наявності коштів, має надавати фінансову допомогу згідно з цим Положенням.

Фінансова підтримка, що надається відповідно до прийнятої Парламентом програми досліджень в енергетичній галузі, регулюється Положенням

¹ Förordning om statligt stöd till forskning och utveckling samt innovation (SFS 2008:762): <http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=2008:762>.

Анотація. Департамент інноваційних систем (VINNOVA) є державним агентством Швеції при Міністерстві підприємництва, енергетики та зв'язку.

Додаткова інформація: <http://www.vinnova.se/en/About-VINNOVA/>.

(2008:761) про державну підтримку досліджень, розвиток технологій та інновацій в енергетичній галузі.

***

3 § Положення стосується таких питань:

фундаментальні дослідження: дослідження, спрямовані на отримання нових знань про першорядні причини явищ та спостережуваних фактів, які пов'язані не лише з промисловою або комерційною діяльністю;

прикладні дослідження: дослідження, спрямовані на розвиток новітніх знань, що можуть застосовуватися для розроблення нових продуктів, процесів, а також організаційних процесів, нових послуг та для вдосконалення існуючих продуктів, процесів чи послуг;

експериментальні розробки: придбання, комбінування, формування та застосування існуючих наукових, технічних, комерційних чи інших знань із метою розроблення планів, заходів або проектів для нових, змінених або вдосконалених продуктів, процесів або послуг; розроблення відповідних до комерційного використання прототипів та експериментальних проектів; дослідне виробництво та тестування продуктів, процесів або послуг, за умови, що вони не можуть бути використані або модифіковані для використання в промисловості чи комерційних цілях;

інновації в процесах: нові або вдосконалені методи виробництва, що передбачають суттєві зміни в технологічному процесі, обладнанні чи програмному забезпеченні;

інновації в організації: нові методи організації роботи, організації робочих місць чи зовнішніх зв'язків;

дослідна організація: університет, вища школа або науковий інститут, незалежно від правового статусу, основною метою якого є проведення фундаментальних досліджень, прикладних досліджень або експериментальних розробок;

висококваліфікований персонал: дослідники, інженери, дизайнери та менеджери з маркетингу з освітою (окрім гімназії) та відповідним професійним досвідом (п'ять років стажу і більше) або з освітою рівня аспірантури,

інноваційні групи: групи, сформовані з незалежних фірм, що працюють у конкретній сфері або регіоні, створені з метою стимулювання інновацій шляхом тісної співпраці, взаємного доступу до обладнання, обміну знаннями і технологіями, а також шляхом поширення інформації між учасниками групи,

зворотне фінансування: позики на проект, які надаються на фінансування певних завдань повністю чи частково і повернення яких залежить від результатів проекту;

рівень підтримки: загальна сума фінансової допомоги, виражена у відсотках від вартості проекту. Якщо допомога надається не у формі гранту, сума допомоги має дорівнювати сумі гранту. Якщо сума допомоги виплачується частково, має застосовуватися дисконтування задля отримання тієї суми, що була визначена на момент надання підтримки з урахуванням діючої, на той момент, індикативної ставки.

***

Загальні положення про фінансову підтримку

9 § Фінансова підтримка повинна надаватися у формі гранту, позики, гарантій або зворотного фінансування. Фінансування надається лише тоді, коли отримувач зобов'язався використати її для підтримки свого потенціалу у сфері досліджень, розробок та інновацій.

Підтримка має охоплювати частину проекту або проект повністю. Підтримка не надається підприємствам, які щойно засновані. Рішення про підтримку має враховувати умови для надання підтримки.

Однією з найголовніших умов надання підтримки є можливість використання результатів проекту.

10 § Підтримка покриває:

1. витрати на персонал, враховані як сума загальних витрат, потрібних на реалізацію проекту;
2. інші поточні витрати, як, наприклад, витрати на матеріали або зберігання, зазначені як сума загальних витрат, потрібних на реалізацію проекту;
3. витрати на інструменти, обладнання, земельні ділянки та будівлі в об'язі, необхідному для реалізації проекту;
4. витрати на консультації та інші подібні послуги, як, наприклад, послуги у сфері досліджень, придбання технологій чи патентів, а також
5. інші витрати, що виникають під час виконання проекту.

11 § При затвердженні обсягів підтримки, наведених у 12-20 §§, потрібно брати до уваги іншу державну фінансову підтримку, що надається з тією ж самою метою або тому ж самому інвестиційному проекту. Загальний обсяг підтримки не може перевищувати визначених обсягів. Обсяг підтримки визначається для кожного окремого отримувача.

Обсяги підтримки, наведені в цьому положенні, діють незалежно від того, чи фінансується той самий проект іншим державним джерелом або ЄС, допоки проект не підпадає під дію умов надання фінансування ЄС у рамках програми дослідження та розроблення технологій, прийнятих відповідно до розділу XVIII Договору про Європейський Союз та згідно з розділом II Договору про заснування Європейського Співтовариства з атомної енергії. Підтримка досліджень, розробок та інновацій не може поєднуватися із допомогою "*de minimis*", визначеною у Регламенті Комісії (ЄС) № 1998/2006 від 15 грудня 2006 року про застосування статей 87 та 88 Договору про ЄС до допомоги "*de minimis*", якщо цілі використання підтримки співпадають.

Підтримка згідно з цим Положенням не надається кандидатам у скрутному становищі. Економічні складнощі означають, що підприємство не має змоги за рахунок власних коштів чи коштів від власників, акціонерів або кредиторів зупинити збитковість, яка, без фінансової підтримки держави, призведе у короткостроковій чи середньостроковій перспективі до банкрутства підприємства. Положення (2010:795).

Обсяги підтримки

12 § Підтримка фундаментальних досліджень має відповідати повній вартості проекту.

Підтримка прикладних досліджень може становити до 50 відсотків вартості проекту, або до 60 відсотків, якщо підтримка надається у формі зворотного фінансування. Підтримка експериментальних розробок може становити до 25 відсотків вартості проекту або 40 відсотків, якщо підтримка надається у формі поверненого авансу. Рівень підтримки збільшується на 20 або 10 відсотків, якщо підтримка надається, відповідно малим або середнім підприємствам.

13 § Збільшення підтримки прикладних досліджень та експериментальних розробок, яке надається відповідно до 12 § до 80 відсотків, може збільшитися ще на 15 відсотків, якщо

1. проект заснований на співпраці між двома незалежними компаніями, жодна з яких не передбачає витратити до 70 відсотків загальної вартості проекту, а також, якщо проект охоплює співпрацю з одним малим чи середнім підприємством, або коли здійснюється у двох державах-членах одночасно.

2. проект заснований на співпраці між підприємством та дослідною організацією, яка отримує якнайменше 10 відсотків фінансування та матиме право опублікувати результати проекту, або

3. результати прикладного проекту поширюються або публікуються.

Підтримка на витрати, пов'язані з інтелектуальною власністю

14 § Підтримка надається малим і середнім підприємствам на отримання та підтримки у силі патенту та інших прав промислової власності. Підтримка не повинна перевищувати рівень підтримки дослідних підприємств, які мають охоронні документи на об'єкти права інтелектуальної власності.

Загальні витрати, на які виділяється фінансова підтримка, розраховуються як всі витрати, пов'язані з реєстрацією, перекладом тощо, а також з метою отримання патенту. Підтримка охоплює також захист прав інтелектуальної власності під час судового розгляду.

Підтримка технічного обґрунтування

15 § Підтримка технічного обґрунтування для проведення прикладних досліджень і експериментальних розробок надається, відповідно, у розмірі до 65 та 40 відсотків від загальних витрат. Підтримка малих і середніх підприємств може бути збільшена, відповідно до 75 та 50 відсотків.

Підтримка на впровадження інновацій в організаційні процеси у сфері послуг

16 § Підтримка на впровадження інновацій в організаційні процеси у сфері послуг надається за відповідності таким вимогам:

1. інновації мають застосовуватися у інформаційних і комунікаційних технологіях задля змін організаційних процесів;

2. інновації мають бути презентовані у вигляді проекту. Керівником проекту повинна бути кваліфікована особа. Обов'язково подається кошторис проекту;

3. метою реалізації проекту має бути розроблення бізнес-моделі, концепції або методів роботи, які можуть бути відтворені, сертифіковані або запатентовані;

4. інновація має бути новою або вдосконаленою в порівнянні з останніми розробками в цій сфері, і

5. кожна інновація завжди несе в собі певні ризики, відповідальність за які бере на себе отримувач позики.

Максимальна сума підтримки становить 15 відсотків від загальних витрат проєкту. Підтримка малих і середніх підприємств може бути збільшена, відповідно до 35 та 25 відсотків. Великі підприємства отримують підтримку тільки тоді, коли вони співпрацюють з малими і середніми підприємствами та останні беруть на себе до 30 відсотків від загального обсягу витрат.

Стосовно загальних витрат на прилади та обладнання державою фінансуються лише ті, що пов'язані із інформаційною та комунікаційною технікою.

Підтримка щойно створених молодих інноваційних підприємств

17 § Підтримка надається новоствореним інноваційним підприємствам за умови, що підприємства є малими підприємствами згідно з 5 §, та існують до шести років на момент надання підтримки, а також якщо підприємство:

1. за оцінкою незалежного від підприємства експерта має перспективи та ресурси для розроблення продуктів, послуг або процесів, які є технологічно інноваційними або істотно вдосконаленими у порівнянні з новими технологіями в певній промисловій галузі ЄС, і яке може взяти на себе промисловий або технічний ризик, або

2. має кошти на дослідження і розробки, які становлять не менше 15 відсотків від витрат підприємства за останні три роки, або, коли йдеться про підприємство без належної фінансової історії, отримує іншу державну підтримку для досліджень і розробок на рівні 15 відсотків.

Підтримка новоствореним інноваційним підприємствам надається у розмірі до одного мільйона євро. Підтримка може поєднуватися з іншими видами фінансування для досліджень, розробок та інновацій. Положення (2010:795).

Підтримка консультацій з питань інноваційної діяльності

18 § Підтримка надається малим і середнім підприємствам на консультативні послуги, які стосуються інноваційної діяльності, за умови, що одержувач послуг використовує підтримку для придбання послуг за ринковою ціною або, якщо консультант не є комерційною організацією, за ціною, котра покриває витрати плюс невелика маржа.

Підтримка не повинна перевищувати суму, еквівалентну 200 000 євро для одного підприємства протягом трьох років. Якщо консультант не має національної або європейської сертифікації, то підтримка надається у розмірі 75 відсотків від загальної вартості. Кошти перераховуються безпосередньо консультанту.

Фінансова підтримка на витрати, пов'язані з консультативними послугами, охоплює управлінський консалтинг, технічну підтримку, послуги з передачі технологій, навчання, консультації, охорону прав інтелектуальної власності, отримання ліцензій, а також консультації з приводу застосування стандартів.

Фінансування охоплює також вартість офісних приміщень, баз даних, офісних бібліотек, маркетингових досліджень, використання лабораторій, послуг із сертифікації та контролю якості.

Підтримка на тимчасове працевлаштування висококваліфікованого персоналу

19 § Підтримка надається малим і середнім підприємствам для тимчасового працевлаштування висококваліфікованого персоналу для роботи у сфері досліджень, розробок та впровадження інновацій. Тимчасовий персонал не може замінити інших працівників, але наймається лише для новоствореного напрямку діяльності підприємства. Тимчасово працевлаштований персонал повинен протягом останніх двох років мати постійну роботу та право повернутися до неї після закінчення терміну тимчасового працевлаштування.

Підтримка, надана згідно з першою частинною, надається у розмірі до 50 відсотків від загальних витрат та на строк до трьох років на кожного тимчасово працевлаштованого.

Витрати, що фінансуються державою, включаючи всі витрати на персонал, підбір тимчасових працівників і транспортне забезпечення.

Підтримка інноваційних груп

20 § Підтримка надається інноваційним групам для інвестицій в освіту, дослідження, інфраструктуру для досліджень, як, наприклад, лабораторії, випробувальні центри, а також широкосмуговий доступ до Інтернету, та інших подібних послуг. Максимальна сума підтримки становить 15 відсотків від загальних витрат проекту. Підтримка малих і середніх підприємств може бути збільшена, відповідно до 20 та 10 відсотків.

Підтримка на створення інноваційної групи надається строком до п'яти років. Така підтримка надається вперше у розмірі 100 відсотків за рік, та поступово зменшується протягом останніх років.

Підтримка інноваційних груп охоплює створення інноваційної групи, витрати на маркетинг, витрати на технічне обладнання, організацію тренінгів, семінарів та конференцій задля підвищення компетенції та поліпшення співпраці між членами групи.

Подання заяви

21 § Заява на отримання підтримки підписується заявником особисто. Заява подається до Департаменту інноваційних систем.

Заява може бути подана в електронному вигляді. В такому разі вона повинна містити електронний підпис. Департамент інноваційних систем може опублікувати правила з приводу подання електронних заяв.

Заявник на отримання підтримки повинен повідомити про іншу державну допомогу, на яку було подано заяву або яку було отримано для тієї ж цілі. Отримувач повинен надати таку інформацію навіть у випадку надання підтримки без попереднього розгляду.

22 § У випадку, якщо сума фінансування перевищує встановлені обсяги, відповідні проекти підлягають схваленню з боку Європейської комісії:

1. Для проекту і його техніко-економічного обґрунтування: 20 мільйонів євро для кожного підприємства та проекту із фундаментальних досліджень, 10 мільйонів євро для кожного підприємства та проекту з прикладних досліджень або техніко-економічного обґрунтування, 7,5 мільйонів євро для кожного підприємства та інших проектів або техніко-економічного обґрунтування.

2. Для впровадження інновацій у процесах або організаторських інноваціях у сфері послуг: 5 мільйонів євро для кожного підприємства та проекту.

3. Для інноваційних груп: 5 мільйонів євро для кожної групи.

Якщо сума підтримки перевищує 3 мільйони євро та не підлягає вимозі індивідуального затвердження, згідно з частиною 1, то інформація про підтримку передається до Європейської комісії не пізніше двадцяти робочих днів після надання підтримки. Положення (2010:795).

23 § Підприємство, яке отримало підтримку, повинне за запитом Департаменту інноваційних систем та згідно із затвердженими Урядом процедурами відзвітувати у письмовому вигляді щодо заходів та робіт, на які запланована фінансова підтримка.

Уряд здійснює нагляд за підприємством, яке отримало фінансову підтримку, і контролює дотримання умов надання підтримки. Отримувач фінансування повинен надати уряду або уповноваженим органам можливість ознайомитися з діяльністю підприємства, а також, у разі запиту, надавати всі необхідні відомості про підприємство.

24 § Департамент інноваційних систем може вирішувати питання про повернення коштів позики частково або повністю, якщо

1. кошти були надані через недостовірну або неповну інформацію від одержувача;

2. одержувач істотно порушив умови фінансування, або

3. у разі виникнення інших обставин, за яких мета фінансування проекту не може бути досягнута.

Окремі положення щодо позик

25 § Позика повертається протягом строку, що не є більшим від потрібного для реалізації проекту. Відсоткова ставка визначається з урахуванням можливості застосування інших видів фінансування. Відсоткова ставка повинна бути не меншою від визначеної Національним банком індикативної відсоткової ставки, згідно з 9 § Закону "Про відсотковий дохід" (1975:635).

26 § Погашення позики може повністю або частково відбутися за рахунок роялті або іншого поточного збору. Більш конкретні правила погашення визначаються із урахуванням прогнозованого фінансового результату проекту та інших обставин.

27 § Отримувач підтримки звільняється повністю або частково від обов'язку повернення коштів, якщо відсутня будь-яка можливість розпоряджатися результатами проекту таким чином, що повернення може бути здійснено у найближчому майбутньому без втрати платоспроможності одержувача. При визначенні міри звільнення від обов'язку повернення, слід звертати увагу на досягнуті проектом результати.

28 § У разі надання підтримки в формі позики, застосовується Положення про позики (1988:764), яке охоплює всю державну допомогу в економічній галузі.

Інші положення

29 § Рішення, які ухвалюються Департаментом інноваційних систем у відповідності до цього Положення, оскарженню не підлягають.

30 § Департамент інноваційних систем може публікувати норми та правила, необхідні для дотримання цього Положення.

***

Постанова Уряду Швеції щодо Положення про Агентство інноваційних систем від 12.11.2009 року¹

Уряд ухвалив таке:

Мета

1§ Департамент інноваційних систем має сприяти сталому економічному зростанню шляхом фінансування пріоритетних досліджень та розроблення ефективних інноваційних систем. На департамент покладається особлива відповідальність за розвиток у сферах техніки, транспорту, зв'язку і праці. Під інноваційною системою мається на увазі мережа приватних та державних учасників, між якими будуть розповсюджуватися та впроваджуватися нові технології і розробки.

Департамент повинен сприяти впровадженню результатів наукових досліджень задля досягнення сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності Швеції.

2§ Департамент інноваційних систем повинен:

1) сприяти зміцненню та розвитку університетів, вищих шкіл, промислових науково-дослідних інститутів, підприємств та інших учасників суспільства, а також розвивати співпрацю між ними в рамках Програми інноваційного розвитку Швеції;

2) сприяти розвитку використання потенціалу науково-дослідних інститутів для шведської інноваційної системи;

3) підвищувати ефективність та рівень розвитку пріоритетних секторів шведської інноваційної системи;

4) брати участь у реалізації Програми регіонального економічного розвитку відповідно до § 15 Регламенту (2007:713) про регіональний економічний розвиток, а також сприяти ефективному використанню структурних фондів ЄС;

5) надавати вичерпну інформацію про дослідження, розробки та інновації відповідальним за розвиток органам, зацікавленим інституціям та громадськості, і

6) брати до уваги етичні питання досліджень, забезпечувати рівноправність у всіх підприємницьких галузях та стимулювати розвиток гендерної рівності під час виконання досліджень та впровадження нових розробок.

3§ Департамент інноваційних систем повинен:

---

¹ Förordning med instruktion för Verket för innovationssystem (SFS 2009: 1101): http://www.vinnova.se/upload/dokument/Om_VINNOVA/VINNOVAs_roll/instruktionen.pdf.

Анотація: Департамент інноваційних систем (VINNOVA) – державне агентство Швеції при Міністерстві підприємництва, енергетики та зв'язку зі складом 214 працівників та завданнями фінансування досліджень та розробок та створення ефективної інноваційної системи.

Додаткова інформація:

<http://cordis.europa.eu/erawatch/index.cfm?fuseaction=org.document&UUID=7D87CA53-07D8-0891-364EEF24432F0627&hwd>.

1) стимулювати міжнародне співробітництво в цілях зміцнення шведської науково-дослідної та інноваційної діяльності задля отримання користі для Швеції,

2) сприяти участі Швеції, зокрема в економічній сфері, в Рамковій програмі з наукових досліджень та інновацій ЄС;

3) оцінювати й координувати участь Швеції в Рамковій програмі з наукових досліджень та інновацій ЄС, опублікованої 24 листопада 2009 року;

4) відповідати за інформаційне забезпечення та консультування вчених, представників влади, ділових кіл, та інших сторін, зацікавлених у Рамковій програмі з наукових досліджень та інновацій ЄС, та

5) стати національним координаційно-дослідницьким центром для дослідницької програми ЄС "COST" та програми ЄС з промислового розвитку "Eureka".

4§ Департамент інноваційних систем повинен гарантувати впровадження економічно ефективних і простих правил й процедур для компаній та інших зацікавлених сторін.

5§ Департамент інноваційних систем може виконувати проекти для інших компаній. Такі проекти будуть оплачуватися згідно із положенням про збори (1992:191) за виконання неурядових проектів.

Співпраця

6§ Департамент інноваційних систем повинен співпрацювати з національними, регіональними та міжнародними компаніями.

7§ З представників Департаменту інноваційних систем, Наукової ради, Ради з досліджень навколишнього середовища, сільського господарства і міського розвитку, а також Комітету з дослідження трудової діяльності та соціального життя повинна бути сформована робоча група, яка буде займатися аналізом, створенням стратегій і дослідницьких програм, а також вживати заходів задля розвитку й оновлення підходів для проведення наукових досліджень.

Керівництво

8§ Департамент інноваційних систем має керівництво, до якого входить не більше дев'яти членів.

Посади і завдання

9§ Уповноваженим керівником є генеральний директор.

Дисциплінарний комітет

10§ Департамент інноваційних систем має власний дисциплінарний комітет.

Застосування деяких положень

11§ Департамент інноваційних систем повинен застосувати Положення про представництво співробітників (1987:1101).

Право отримувати відшкодування

12§ Департамент інноваційних систем має право отримувати відшкодування від підприємств, зазначених у п. 3 4§, за товари і послуги, визначені у п. 2–4 частини першої 4§ Положення про збори (1992:191), без обмежень, які встановлені у другій частині того ж самого параграфа.

Наукове видання

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ
ТА ДЕРЖАВАХ-ЧЛЕНАХ ЄС

За редакцією
Габрієля Авігдора, Бельгія
Юрія Капіци, Україна

Підписано до друку 20.10.2011 р.
Формат 60×90/16. Гарнітура Times.
Ум. друк. арк. 44,0. Обл.-вид. арк. 46,03.
Наклад 750 прим. Замовлення № 11-556.

Віддруковано в друкарні "Видавництво «Фенікс»"
вул. Шутова, 13-Б, м. Київ, 03680
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
серія ДК № 271 від 07.12.2000 р.